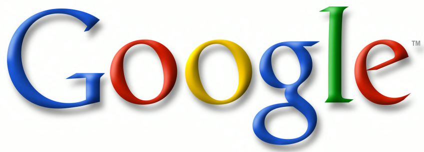
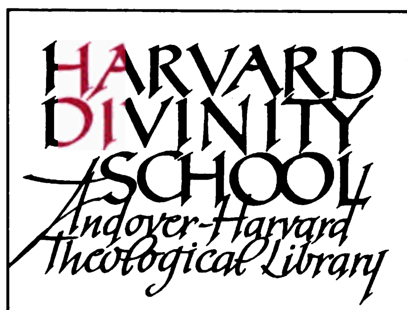
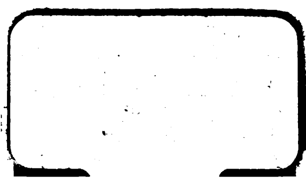

HARVARD
DIVINITY
SCHOOL
Andover-Harvard
Theological Library

Irvyui

NEH

NASE NOIATONSERATOKENTI

THE HOLY GOSPELS.

TRANSLATED FROM THE AUTHORIZED ENGLISH VERSION INTO THE IROQUOIS INDIAN DIALECT, UNDER THE SUPERVISION OF THE MONTREAL AUXILIARY TO THE BRITISH AND FOREIGN BIBLE SOCIETY.

PRINTED BY JOHN LOVELL & SON, FOR THE BRITISH AND FOREIGN BIBLE SOCIETY.

MONTREAL.

1880.

Bible. N.T. Gospels. Iroquois. 1880.

NEH

NASE TSI SHOK8ATAK8EN

NE

SONK8AIANER IESOS-KERISTOS.

TSINIIOT TSI TEHOSENNATENION ONI TSI ROIAHTON NE SOSE ONASAKENRAT.

TRI TEHARISTORARAKSTA NE JOHN LOVELL, TEIO-TERISTORARAKON, NEH ROTIKARIAKON TSI TEKA-RI-TORARAKON NE KAIATONSERATOKENTI TEHONRENIATHA SKANIATARATIKO8A ONI TIOTIAKE RATITIOK8AIEN.

TIOTIAKE 1880.

TIOTASA8AK8EN

RAOIATONSE RATOKENTI 8ATIO.

Ori8atokenti Tsinihoiaton ne Roiatatokenti 8atio.

1 KENH Kaiaton tsinithotenek8ensinon ne iesos-
Keristos, David roienha, Abraham roienha.
2 Abraham roienha ne Isaak; Isaak roienha ne
Jacob; Jacob roienha ne Judah tanon ne rontatekenhokonha.
3 Juda roienha ne Phares oni ne zara thamar
rote8e-tonni; Phares roienha n'Esron, Esron roienha
n'Aram.
4 Aram roienha n'Aminadab, Aminadab roienha ne
Naasson; Naasson roienha ne Salmon.
5 Nok ne Salmon roienha ne Booz Rahab rote8etonni
Booz roienha n'Obed, Rut rote8etonni; Obed roienha
ne Jesse.
6 Nok ne Jesse rohnontiio David roienha; David
ronontiio roienha ne Salomon, Urikenha rone rote8etonni.
7 Nok ne Salomon roienha ne Roboam, Roboam
roienha n'Abias; Abias roienha n'Asa.
8 Nok n'Asa roienha Josaphat, Josaphat roienha ne
Joram, Joram roienha n'Osias.
9 Nok n'Osias roienha ne Joathan, Joathan roienha
n'Achaz, Achaz roienha n'Ezechias.
10 Nok n'Ezechias roienha ne Manassé, Manassé
roienha n'Amon; Amon roienha ne Josias.

11 Nok ne Josias roienha ne Jakim, nonen Baby-
lonke siiaon8atinask8enhasere, niho8iraientaon ne
Jakim nehne Jechonias tanon ne rontatekenhokonha.
12 Nok nonen siiehon8atinask8enha Babylonke
niho8iraientaon ne Jechonias nehne Salathiel; Sala-
thiel roienha ne Zorobabel.
13 Nok ne Zorobabel roienha n'Abiud; Abiud
roienha n'Eliacim; Eliacim roienha n'Azor.
14 Nok n'Azor roienha ne Sadok; Sadokroienha ne
Achim nok n'Achim roienha ne Eliud.
15 Nok n'Eliud roienha ne Eleazar, nok n'Eleazar
roienha ne Matthan, Matthan roienha ne Jacob.
16 Nok ne Jacob roienha ne Sose n'On8ari rone nok
aonha ionk8ate8etonni ne Iesos-keristos ron8ana-
tonk8en.
17 Kentho kati kahiaton tsinikon teioteresceranet
Kaieri ia8enre teioteresceranet tsinatehiatere n'Abra-
ham tanon ne David; Etho tsiotasa8e tsiniiore Baby-
lonke siiaon8atinask8enha8e Kaieri oni nehneh
ia8enre nateioteresceranet; Etho are tsiotasa8e Kaieri
are nehneh ia8enre teioteresceranet tsiniiore niiehona-
keraton ne Iesos-Keristos.
18 Kenh niia8enhon tsi ronakeraton ne Iesos-
Keristos: On8ari ne ronistenha, Sose ron8atiniak-
tenhni; ok taontierentsi onen oia niionnhoten, areko
ok ohseronni siniteron eh nithote8eiennonni ne
Rotkon-Roiatato-Kenti.
19 Nese 8aonni ne rone, Sose tsinihori8ak8arision
8arere senha ioianere notasetonkeha taha te8entete
tsiniiot nahatehate.
20 Nok tanon sekonok nehe nihanontonnionsk8e,
Raronhiakeronon 8ahotehtsaten, nok 8aha8enhase:
Sose, David iaienha, tosa tesanonhianik ne taese-
niiasehake ne teseniteron: Kahtiken onk8e eh niia-
koieren, Rotkonse Roiatatokenti roiatonni ne kaia-
takon raiatat.
21 Nok roskenraketa enkenhake nenhio8iraien-
tane; Iesos enhtsenatonk8e: Asekenraonha sari8a-
tontane ne kari8aneren.

22. Neh 8ahonni etho naha8enseron naho8ennaierite ne Niio, Rotitokensehak8e ron8a8ennakaratatsk8e, ratonhak8e:

23 Iah tekanak8aienteri nenhio8iraientane; Emmanuel enhon8anatonk8e; neh sakat naiahiron Niio te8ak8ekonhatie.

24 Ak8ekon 8ahari8aierite tsinithotati ne Raronhiakeronon nonen Sonsahaie ne Sose, ok Skennen tatonsaharhoton ne rone.

25 Nok ki tanon iah othenon tehaieren tsiniiore iarennakerate ne tako8anen roionha; nok Iesos 8ahonatonk8e.

Tekenihaton teioteri8asonterak8en.

1 HEROD Shihonontiio, nihonakeraton ne Iesos tsi tkanataien ne Bethlehem, etho kati 8ahonne8e Ason nihati Ratisenno8anens tsi tkarak8inekens nontahonne.

2 Rontonne: kahnon8e nihonakeraton ne Sitaeronon Ron8anontiio 8atonserė? Tionk8atkathon ne rahotsistok tsi tkarak8inekens; nese 8aonni taiak8e nasak8a8enniioste.

3 Herod 8ahoteronhienten tsi nahoten 8ahari8aronke, nok kanatak8ekon ne Jelusalem taiontonnekhon.

4 8asakoiataroroke ne ratitsihenstatsi, oni ne ratiiatons; 8asakori8anontonse, 8ahenron: kahnon8e, nenrennakerate ne Keristos.

5 Bethlehem, taonniron, aseken etho niiot tsi roiaton ne rotokensehak8e raton:

6 Iah teionatakenrat ne Bethlehem Kon8anatonk8a Sitaeronon rahonatenata, enhiakotoheststen ne kanato8anens, aseken enthaiakenne ne Ra8enniio enhon8ennakeraton rahotiok8a Israerronon.

7 Ethone onen n'Erod otasetonke ionsasakononke

ne ratisenno8anens, 8asakori8anontonse: katke ak8a
non8e nithonatkathon notsistok.
8 Nok Bethlehemke iasakotori, 8asaka8enhase:
8ase8e hetsise8aiatisakha ne raksaa; nok ensesk8arori
nonen hentsise8aiata tsenrion, aontiesenhake hahi8e-
nniiostana oni nii.
9 Ak8a neok Saharihokten neh nikarihoten, tonta-
hatiiakenne ethone oni oksaok Sakon8aken n'Otsistok
ne thonatkathonne, ahonha 8akahente tsiniiore iahon-
ne8e, nok etho iatkatane tsinon8e nihotonni ne
Raksaa.
10 Iah tiiaieri8ahe8e tsi nahontsennonni Sonsaho-
ntkatho n'Otsistok.
11 Iahonta8eiate, etho 8ahon8aiatatsenri raksaa
nik8ekon ne ronistenha On8ari, 8ahontisk8entaren
tsi rentakere nok 8ahon8a8enniioste. 8ahatinonteksi
ne rahotihnata nok 8ahonhion, o8istanoron, kanetan-
oron, kaienk8arakon nok kanonk8atseranoron ionta-
tiatokasta.
12 Rahotiserentakon 8asakotokaten ne Ra8enniio
ne tosa Erodne iahonsahontohestste, okkati tiiohahate
8ahonthahita tsi 8ahontenti.
13 Onen Sishonatention, Niio raoronhiakeronon
8ahotokaten ne Sose, 8aha8enhase: Satketsko, tetsia-
tak ne Raksaa oni ne ronistenha, nok Egyptke iase-
8atek8asen, ehoni iase8enterontak tsiniiore ienskon-
rori: Aseken n'Erod enhoiatisake ne raksaa, aonton-
seke ahorio.
14 Iahaietak8e ne Sose, iokontatie 8athoiatak8e ne
raksaa oni ne ronistenha nok Egyptke niiaonne.
15 Ehniiore eh iehatiteron tsi niiore iarenheie
n'erod; ehare non8e enskat iakaierite tsi niha8en ne
Roianer, tsi ratonhak8e ne Rotoken sehak8e: Egyptke
ieshinonkon ne riienha.
16 8ahonak8en n'erod sahattoke tsi ron8anikonr-
hatenni ne ratisenno8anens, 8ahatennhane 8ahonta-
ta8entho n'eksaokonha tsi ni Kanata, oni tsi niiaon-
8entsia ne Bethlehem, tekeni teiakaoseriiakon nonton-

tasa8en, aseken etho niiore nitiotasa8e tsi ron8aror' ne Ratisenno8anens.
17 Ehare non8e enskat taho8ennokate tsinitha8en ne Rotokensehak8e Jeremi:
18 Rama non8e nate8atenonhianite; ontsitoko, 8ahaka8ensenanion, 8ahakonikonrakseneron oni: Rachel iakonnhatens n'akohienhokonha, iah oni othenon tataionikonra8enrie aseken onen iako8entaon.
19 Sarenheie n'erod, oksaok ne Raronhiakeronon ionsahorori ne Sose Egyptke iehenteron.
20 8aha8enhase: Satkestsko nok tetsiatak ne raksaa oni ne ronistenha, nok Israerrononke niionsase8e: Aseken onen rona8entaon ne ron8aiatisaksk8e nahon8ario ne raksaa.
21 Onen ki are ne Sose 8ahatketsko, 8athoiatak8e ne raksaa oni ne ronistenha, nok Israerke niionsahonne.
22 Nok tanon Sahari8aronke, tsi Archelaiis shonontiio ne Sitaerononke, ne Erod rahonaktake, 8ahatsanike netho niiaonsahonenon; Raronhiakeronon kati are sahorori ne Sose, ne Galilene nonk8ati niiaonhne
23 Nazareth Kanatakon 8ahontien; onenare iakaierite tsiniha8en ne Rotokensehak8e; ratonhak8e; Nazaretronon enhon8anatonk8ake.

Asenhaton Nateioteri8asonterak8en.

1 Ehnon8e sikaha8is ne Sa8atis nihotasa8e 8asakorionnien tsini honon8entsia ne Sitaeronon.
2 Ratonne: Sase8atat re8at: Aseken onen akta ih8e ne Niio rahonakerasera.
3 Aseken onen 8ara8e; ne rotonhak8e tsi ra8en ne Rotokensehak8e Isai: Kenhni ha8ennoten ne karhakonson ra8ennotaties, ratonnes: hetsise8ahaaseronnien ne Roianer, tsionniarak8enhaton tsi rohatenion

4 Onjak8aher onon8erhon ionniaton ne rahotseronniat nok ona rotiatannhenne; tsistarare tanon otsinakontak8ane otsikketa ronnhek8en.
5 Ok kenh tontaia8en tsi non8és'en's' nires, Jerusalem, Judée nok oni ratinakeraserak8ekon ne Jourdain taiontentionko oni neneh.
6 Nok ak8ekon tasakonek8ahestonhatie, Jourdain Kaihonhakon, tsiakotiatoke8enhatie tsi iakori8aneren.
7 Nok tanon 8asakoken Kentioko8anen, ne Pharisien, oni Sadusean ratiri8anontons aontenek8aeste, 8asaka8enhase: Ka8atsiraksensk8a! Onka ietsirori naese8atek8ase ne Niio raonak8ensera?
8 Tioseret Kati ne tkari8aieri tsi Sase8atatre8at.
9 Nok tosa sekon aonsese8atonheke ne se8ani-Konrakon: Abraham se sak8aniha. Aseken nii K8arori, tsi haak8eni ne Niio kenhiken kanenhiakeron aontasakoiatineken8é n'Abraham sakoienhokonha akenhake.
10 Onen ak8ekon niiekon8atiri8enton tsinikon ioteronton; nese 8aonni tsinikon ne iah te8aianiiontha ne 8ahiio enkarontiakon nok otsirake en8ation.
11 Nese ok 8ahi nii na8enke k8anek8ahesta nakaieronnihake tsi tsise8atatro8ata; nok tanon n'onaken tare neh senha rok8eniatsero8anen, ak8ekon iah te8akerihonte neok oni ne rahota akatha8a: rahonha ensetsise8anek8aheste Rahonikonra tokentiserakon oni otsirake.
12 Raha8e ne rashe8ata, ak8ekon enhase8e ne rahonatsia, rahononsoharake ienhate8eienton; nok ne ka8ahe otsirake n'iah te8as8as ienhoti.
13 Ethone sikaha8is, Iesos iahoiatorenne ne Sa8atis Kaihionhakon ne Jourdain, Galile nontare neh raniente nahatenek8aheste.
14 8athariboroke ne Sa8atis, 8ahenron: ii tanon teioton8entriohon naskenek8aheste nok kenh ise takeri8anontonni.
15 Nok tanon ne Iesos tontahenron: etho niare

thiiotonhak : Aseken otho niionkhiri8isahani naeteniri8aierite. Ethone onen ok tarennikonriake.
16 Nok nonen Sahatenek8aheste, Satontahateskoko; nensok tontonteronhiakhasi, nok ne Sa8atis 8ahoken ne Niio Rahonikonratokenti Orite rotiatontak8enhatie Karonhiake nontare.
17 Nok Karonhiake oni taha8enninekenne, 8ahenron: nehne Riienha rinoronk8ako8a, rahonhake 8akien nakenoronk8asera.

Kaierihaton nateioteri8asonterak8en.

1 ONEN non8a ne Iesos karhakon iahotori ne Kanikonra eh non8e iatahonikonraseren n'otkon.
2 N'onen saha8entontiete ne kaieri ni8asontasen onen 8ahatonkariake.
3 Ethone oni onen ne sakonikonrotak8as 8ahoteranentakten, 8ahenron: Toka Niio Iaienha akenhake, tsiron kanatarok 8aton kehiken Kanenhiakeron.
4 Iesos tontaho8enna8eron, nok 8ahenron : Kaiaton : iah kanatarok ok tenronnhek8en ne ronk8e, nese oni tsinitha8enninekens ne Niio,
5 Ethone notkon onatatokentike niiahoiatenha8e, nok ononsatokenti kanonsakenhiate iahostsk8aren.
6 Nok 8aha8enhase : toka Niio Iaienha akenhake, iasatiatent: kaiatonse 8ahi : tsi entesakotori ne raoronhiakeronon ratisnonke ensistsk8aratie tosa aesasitak8arase n'onenhiake.
7 Iesos tontaha8enhase : Kaiaton nah oni : Tsi iah tatatsenikonraseren ne Iaianer, ia Niio.
8 Sekon notkon tiononto8anen niionsahoiatenha8e, nok On8entsiak8ekon 8ahonatonhase, oni tsiniiotieren ne tekarensaron ;
9 Nok 8aha8enhase : Ori8ak8ekon kehiken enkonhion, ka8enniioki, on8entsiake iatasatonstsoten, asksennaien.
10 Nok tanon tontahenron ne Iesos : ehrenset, sat-

konseraksen ! Aseken kaiaton, tsi entsennaien ne
Roianer, ia Niio, raonha ok oni hentse8enniiostake.
11 Ethone onen notkon 8ahotka8e, nok ok eh ka-
nenraratie ne ratironhiakeronon oni 8ahon8anonte.
12 8ahari8aronke ne Iesos tsi ron8annhoton ne
Sa8atis, Galilé niiahare.
13 Ehren oni Sarete ne Nazaretne, Capernaiim
niionsare eh ionsahatien, kaniatarakta kanataien, tsi
tetiaton8entsianekhenhatie ne zabulontanon nephtali.
14 Ne are nehne niakaierite tsi nihatonhak8e ne
Rotokensehak8e Esai, raton.
15 Tsi 8aton8entsiate ne Zabulon oni ne Nephtali
tsi 8ahohatatie ne teioniataroien, isinonk8ati ne
Jourdain, nehne Galilé niah teiakori8iioston.
16 Tohiken asatakon iakonnhetiene, kas8athetse-
ro8anen 8aontkatho ; nehoni nak8a tiakononk8isenne
ne kenheiatne, 8atiakos8athene.
17 Ethone oni onen ne Iesos tahatasa8en 8ahateri-
8anoton, oni 8ahenron ; Sase8atatre8at aseken akta
ih8e ne Niio rahonakerasera.
18 Tsi tehoteniataratasehatie ne Iesos tsi kania-
tare ne Galilé, etho 8asakoken iatatekenhaha
nehne Simon, Tier ron8anatonk8en, tanon André
teiatennontere, iataharosk8e, aseken nitsiask8ask8e.
19 Nok iasaka8enhase : karo kasene, nok ii enke-
non Onk8e entsitsiarioka8inesheke.
20 Ok etho taiatsiak8arisi ne raonahare, 8ahon8a-
sere.
21 Sekon ihsi niiore niionsare ehare sasakoken
iatatekenhaha oni nehne, Sak, Zepedé roienha tanon
San teiatennontere, kaon8akon niiati, tehonti ne
ron8aniha Zepidé, satik8atak8as ne raonahare ; nok
iasakononke.
22 Ok etho taiatsiak8arisi ne raotihon8eia oni ne
ron8aniha, 8aon8asere.
23 Nok ne Iesos tehoststekafenhatiesk8e, tsini
8aton8entsia ne Galilé, Sakotatihaties tsi kanonsoton
n'ononsatokenti, rorihotasionhaties Ori8atokenti

Karonhiakeka, nok Sesakotsientonhaties n'iatekannrotenson, tsi ok naiakoiata8enseke n'onk8eokon.
24 Nese 8ahonni 8ahasenno8annha rahotinakeraserakon ne Syrian; eh onikenh iontatiathesk8e n'iakonnraronnion, niatekannrotenson, Otkon iakonatienni, iaka8ennitaronnis, iakoiatakenheion; nok sesakotsienthak8e.
25 Nok kentioko8anen tahon8anonteratiete ne Galilé, Décapolis, oni ne Jerusalem, Judée, nok oni nisinonk8ati ne Jourdain.

8isk-haton nateioteri8asonterak8en.

1 8AHATTOKE ne Iesos tsi kentioko8anen ron8anonteratie, onontoharake niiahare: nok eh iahatien, oksaok 8athon8atiataton ne raotiok8a.
2 Nok kenh nahaiere tsi 8asakorihonnien.
3 Iakotaskat n'iakonikonrenten: aseken ako8enk ne karonhiake.
4 Iakotaskat ne teionsenthos: aseken entsiontatenikonraie8enthote.
5 Iakotaskat n'ok tiiaka8eron ia8eronhatie; aseken ako8enk en8aton non8entsia.
6 Iakotaskat ne tkari8aieri iontonkariakta oni iakoniatathata: aseken enhiontatatahten.
7 Iakotaskat niakota'nitenraskon, aseken entsiontatitenre.
8 Iakotaskat n'iaka8eriasiio: aseken enhon8aken ne Niio.
9 Iakotaskat n'iakoianerenseriio: aseken Niio sa koienhokonha enhiontatenatonk8ake.
10 Iakotaskat ne kari8iioston iontatkenrenseronniatha: aseken ako8enk ne karonhiake.
11 Ensee8ataskat ne katke kiok, niatekon enhietsiienhase, enhietsironhiakente oni, nok oni nii akeri8ake niatekon enhietsiienno8enta-nionhase.
12 Se8atsennonni oni se8atonnharen, aseken ko8a-

nen ense8atsennonniate ne karonhiake: aseken etho
nihon8atiierase ne thonatierenton Thotitokensehak8e.
13 Ise ahoiotsis tsi ion8entsiate; nok tanontokat
en8atasoko ne teioiotsis, ohnahoten tentsie-iotsistar-
hote? neok 8ahi skasta n'aste iaiakoti nok taionsk8as-
eronk8ate.
14 Ise ahos8athesera tsi ion8entsiate: iah8ahi
taonton aiotaseton n'onontoharake kanatahere.
15 Iah oni 8ahi ok8irokon tiieiehaserotha nahe-
haseroten; iehaserotak8ake 8ahi enhienioten; nok
ak8ekon tenhiakos8atheten ne kanonskon ieteron.
16 Eh kati oni nise nase8aier teietsis8atheten ne
se8as8athesera nonk8eokon etho naonta8e ahon8anen-
ton ne Etsise8aniha Karonhiake tenteron.
17 Tosa se8erhek skianerenserarisionhe kenh; iah:
neh tanon nakierite tsinihotiiaton ne Rotitokense-
hak8e.
18 Aseken k8arori, ohenton naonsonton8entsiarisi,
iahtekonte tsi ienkaierite tsinikaiaton ak8a ok oni eh
niia8ensere.
19 Onka kiok, enskat oni ahari8aiesate tsinikon
8ak8arori, etho'k' oni nahaiere tsi asakorihonnien
nonk8eokon, neh raonhaa nenthosennaska n'onen
ienra8e ne karonhiake; nok tanon nenthori8aieriton
tsi ensakorionnienni enhasennanoronne ne karonhia-
ke.
20 Aseken 8ak8arori, iah karonhiake tese8etane ne
iah senha tentise8ari8aierike tsi niiot ne ratiiatons
oni ne Pharisien.
21 Se8arikaronkas tsi ron8atirorisk8e ne se8ahsot-
sera: Tosa sherio nonk8e; nok enhon8ari8ente non-
kakiok enhata8entho.
22 Nok nii, katon, enhostonte nonka kiok ok ten-
horihose enhonak8ase ne teiatennontere; nok tokat
enha8enhase: iah tesanikonra, enhon8ari8ente tsi
katsienhaien; nok nenha8enhase; tesanon8ara8enrie,
rore8atatseraien n'onesson ahon8aiatonti.
23 Tokat oni onen iahase8e tsinon8e nitse8enniios-

tane ne Niio, eh aonsaseiarane tsi ronikonraksens ne tsiatatekenha ise sari8ake.

24 Ok eh sati tsinahoten ahsa8i, niare saseniri8aseronni ne tsiatatekenha ethone tentese ienseri8aierite oni.

25 Tosa sanisko naonsaseri8aseronni tsinon8e nasenikonraksaton, aseken iotteron ne kariton iahon8arihon, nok tehaiatoretha ia honsahorihon, nok iaiesannhoton.

26 Ori8iio tsi konrori tsi ok enskarokten nonaken katak8en ne k8enis tentesiakenne neh non8o.

27 Se8aterientare tsini hon8atiri8atati ne iestsisothokonkenha: Tosa satenak8aiesat.

28 Katon kati nii, ok satekari8aneren neneok oni takon8akanerake ne tsiothon8isen nakon8askanekseke.

29 Tokat tsi se8eientetakon naskarati sari8aientatenni, stako, ihnon oni iasati: aseken senha ioianere ne skati taonsaskaratake ka8enniioki tosa tsiatak8ekon Oneson aontetsirat.

30 Tokat tsi se8eientetakon nasenentsati sari8aientatenni, itsiak ihnon oni iasati: aseken senha ioianere ne skati tasenentsontake tsiniiot ne tsiatak8ekon asatetsirate.

31 Sekon are oiah son8atirori: Tokat onkakiok enshate8entete ne rone, raiatonseronkih ne tetsiontekhasiata.

32 Katon kati nii: Onkakiok enshate8entetane ne rone niah kentehsera tenhiostonthe, iatehaiati ki enhakaronni, nok onkakiok enshotiniake netho ionk8e ori8iio tsi enhonnhike.

33 Se8ari8aronken oni tsi ron8ennenni ne se8atsotserakenha: Tosa tsesat Niio Raosenna; ensatate8ennaierite tanon tsini sarharaststón.

34 Katon kati nii: Tosat seri8anirat tsiokoni naontahiotieraton: iah oni tsi karonhiate, aseken Niio rahonistsk8ara.

35 Iah oni non8entsia; aseken ne konrasitoke8ata

ne rahosita; Tosa oni Jerusalem; aseken Onontiio-
ko8a raotenata.
36 Tosa oni seri8anirastst ne Sanontsine aontas-
tako: aseken iah task8eni, nenskat oni asennratonni
ok ne's'en's' ne kanonk8iseraontsi.
37 Neok tanon kenhak ne sa8enna: enh, enh, iah,
iah; aseken nisinonh kari8aksen.
38 Se8ari8aronken oni tsi kaiaton, 8aton: Okara
iatenskene n'okara, nok n'ona8ira, ona8ira.
39 Katon kati nii: Tosa se8ahtsent; ok eken tanon
non8a, tokat tsi se8eientetakon aiesaranonsaiako
senatonhas oni ne skati.
40 Tokat oni onka kiok enhiaiatonseron ne sakhare
tahakanerake, iahatson kenik8ekonhak natiata8i.
41 Onka kiok aiatennekaronk8en ahetsiatenrosen
tsiniiore ne se8ateniententsera, asennon n'iasohestst.
42 Hehtson n'iari8anontonni, nok tosa hetsiataron-
tiens ne ranihas.
43 Se8aterientare oni sekon tsi ron8atirori: ens-
henon8ehake ak8ekon nonk8e, nok tanon enshes8en-
seke tsiniiakon iesas8ens.
44 Katon kati nii: Shenon8ehak ne iesas8ens, nok
Teshenon8eratonsek ne iesakenronni, sheiateras8i-
iosten ne iesakenronni, nok sheiaterennaiennihek ne
teiesonnharikhons oni iesakenrenseronnis.
45 Aia8ens iaonteri8ihe8o ne tokenske etsise8a-
ienha aonton ne Etsise8aniha Karonhiake tonteron:
aseken iah tatehatihas, ok satesakos8athetenni ne
ionk8etaksen tsiniiot ne tionk8etaieri.
46 Nahoten ensatonnrak8ato neneok ashenoronk8a-
ke ne iesanoronk8a? iah oni kenh naha eh tehatiierha
ne ionk8etaksen okonha?
47 Tokat non8a neok teseiarhoton ne tesatennon-
tere, ohnahoten iesoheststa tsiniiot notiako? iah oni
kenh neneh eh tehatiierha ne ionk8etaksen.
48 Eh tanisa nontese8ari8aierik tsinithori8aieri ne
Etsise8aniha Karonhiake tonteron.

Iaiak-haton Nateioteri8asonterak8en.

1 SE8ANIKONRARAK tosa 8ene kenhak nenhietsitenre ne iakotent, n'aionttokanion; aseken iahki othenon tatatsise8ari8aserak8ase ne Etsise8aniha Karonhiake tenteron.

2 Tosa kati se8ate8ennoten n'onen enhietsitenre; tsinihatiierha ne Kaianeren ronatkon8araron ratiriho8anatha tsi ronterennaientak8anionk8a, oni tsi tekanatokenhaton ne tahon8atirensaron n'onk8eokon Ori8iiotsi k8arori ak8a iehatiiatentatha.

3 Kenh tanon nasiere n'ashetenre, tosa 8attok ne sesenek8ati tsini8atierha ne tsi Se8eientetakon.

4 Tosa senestonhak tsi satanitenron; nok ne ianiha n'iah othenon tehotrenhostenni, 8ene enhronni tsi tenshiari8aserak8ase.

5 Nok n'onen ensaterennaien; tosa shenakeren ne kaianeren rona tkon8ararokton, ratinon8e nahatitake n'onen ronaterennaien, aontonk8eneste oni tsi tekanatokenhaton ahon8atiken n'onk8esonha. Ori8iio tsi k8arori tsi iah othenon teshotirhare n'onakenke.

6 Nok tanon nise nensaterennaien satatennhoton sanonskon, teiakanerese ne Ianiha tsi saterennaien; nok ne Ianiha ne tiotkon teiakanere tsi oni non8e niiotaseton, 8ene enronni n'onen henhiatonraseronse.

7 Nok oni n'onen saterennaien, tosa ok neh tontasatasafhak tsinihatiierha ne iah tethonetakon; aseken ronnere neh ensonk8entenrate tsi 8eso enhiak8atati.

8 Tosa kati ietsinakeren: Rotorientare se ne Etsise8aniha tsinahoten tese8aton8entsioni ohenton natsise8ari8anontonse.

9 Kenh kati nense8aiere nense8aterennaien: Tak8aienha ne Karonhiake tesiteron! aiesasennaien!

10 Aiesa8ennniiostake! aiesa8ennarak8ake non8entsiake tsinitiot ne Karonhiake tiesa8ennarak8a.

11 Tak8anont ne kenh 8ente iakionnhek8en niate8ennisrake.

12 Sasanikonrhen ne ionk8ari8aneren tsi niiot nii tsionk8anikonrhens nothenon ionkhinikonraksata.

13 Nok tosa aionk8asenni ne kari8aneren; ehrèn tanon tak8ari8ak8iton ne iotaksens, aseken ise ne tsiniienhen8e ensenakereke, kasastensera oni Kanentonsera iah takari8entane. Amen!

14 Aseken nentsise8anikonrhen tsinikon ietsinikonraksaton nonk8e, enshonikonrhen ki oni nise tsinikon hetsise8anikonraksaton ne Etsise8aniha Karonhiake thenteron.

15 Nok tanon niah tentsise8anikonrhensere, iah ki oni ne raonha taonsahonikonrhen tsinitsise8anikonraksata.

16 Nok nense8entontiete, tosa tense8atkonsastaren tsinihatiierha ne Kaianeren ronatkon8araron, n'iataonsahatiierkenha's' ak8ekon aionttok tsi ronentontieton. Ori8iio tsi k8arori tsi iehatiiatentatha.

17 Nok tanon nise, satkonsohare, satoka oni n'onen sentontietane.

18 Ne tosa aionttok, nok tanon ne Ianiha ak8ekon tehakanere, raonhaa teiakanere tsi nonnisatasetou, 8ene enronni n'onen tenhiari8aserak8ase.

19 Tosa se8arorok non8entsia ahotsoko8atsera, otsinon8a, oskenra oni entiatek8isa, ne oni ne sakonasetha rotinikonrotak8as ratinensk8as oni.

20 Neh tanon se8atateroroks Karonhiake tiostsoko8atsera, n'iah othenon tekontiierha notsinon8asonha, iah oni ne ratinensk8as.

21 Aseken tsinon8e nikaien ne se8atsoko8atsera etho ki oni non8e iekaien ne se8eri,

22 Okara 8ahi aos8athesera n'oieronta; toka non8a iah othenon teiohre ne skarake tsiatak8ekon teios8athe.

23 Neh kati ne iah tentiori8aierike ne sakara, tsiatak8ekon kitentiokarasheke; toka kati non8a neh saien ne tetiokaras, oh kati onte ak8a niiatenhia8enne tsinon8e tetiokarasko8a.

24 Iah taonton onka tekeni taokos8etseraientako;

asekon tokat saiatatenhos8on, enhonon8ene ne saiatat; ok ne's'en's ne saiatat enhokonnienste, enhokenron ki ne saiatat, iahkati oni nise taonton ne sataietsiiotense, ne Niio tanon notkonseraksen.
25 Nese 8aonni k8arori, katon: Tosa tese8aterientarak tsi tsionnhe, tsinahoten ense8ako, tsi oni nahoten ense8anekira; tsioni ni8aststa ne se8aieronke, nahoten aese8atseronniate: iahken senha atonnhest tekanoron tsiniiot natennatsera, nok oni ne ieieronke tsiniiot ne iontseronniatha.
26 Tese8aiatoret notsitenhokonha; iah tekontiienthos, iah oni tekontiient8ak8as, iah oni othenon tekonte8eientons ne kanonsoharakeson; nok sane sakonontens n'Etsise8aniha Karonhiake thenteron. Iah onteken senha ise tetsise8anoronk8a tsiniiot n'ononha?
27 Onka oni tsinitsion hahak8eni ne tsi tiotkon tahotatenikonrharake se8asita nahatatneniestste?
28 Nahoten oni ahori8ake tese8atatenikonrhare natak8ennia ahori8ake? Tese8aiatoret tsiniiot tsi konteiarous n'ahontesonha: iah teiotiiote iah oni etkontiseriies;
29 Nok sane K8arori, roiatanerak8atonnesane ne Salomon, nok iah non8enton tiiehero tsi ratseronnisk8e tsiniiot n'ononha.
30 Iah onteken senha ise tatsise8aseronni tsiniiot n'ohontesonha, non8a iohniote, nok n'enhiorhenne kakiok non8e ien8ation, O Kanoron ki onte oni tsi se8anikonrasto?
31 Tosa kati tonsese8anikonrharak, n'aese8atonheke: nahoten naha enhiak8ake? ok ne's', nahoten ente8anekira? toka's' oniken nahoten ente8atseronniate?
32 Etho'k' sek nehne niiot tsi ronnesaks ne iah tehotiianere: roterientarese ne Karonhiake Tetsise8aniha tsi eh niiot tsi tese8aton8entsioni.
33 Neh tanon tas-e8atierent se8esak ne Niio rahonakerasera, nok ne kenh ioha8iton aksekon nehne ok tentkonne.

34 Tosa kati tonsese8ennikonrharak toh naia8enne tsi enhiorhenne; aseken enkene nenhiorhenne tsi nateioton8entsiohon: se8enniseratson se 8ahi niiok8eniatsera.

Tsiatak-haton ndteiöteri8atonterak8en.

1 Tosa teshelatoret nenserheke tosa taiesaiatorete.
2 Asekon, ok eh nentsiesaierase tsinenshelerase; oni tsi entsiehsatenienthase nenshelatonienthase.
3 On nah oni nila8ens tsi sattokas onaonskeri rokarisenne tsiatatekenha, iah nise tesattokas ok iatelohnaharohare sakarisen.
4 Ok ne's' nasiron: niare tanon tiatatcken skoniko sakarisen onahonskeri; nok nise nikaronta no sakarisen.
5 Onk8etaksensk8a! neh niare sasoko nise sakarisen, ethone ensaterientisake oh nasiore aonsasoko ne tsiatatekenha rokarisen onaonskeri.
6 Tosa erhar ietsilatiens nori8atokentison, tosa oni ne k8isk8is ietsiiatiens ne se8anekorha; iotteront ne takonsk8aseronk8ate nok aietsiiatakari.
7 Se8ari8anonton nok enhietsiion; se8esak nok ense8atsenri; se8annhontishon nok enhietsinnhotonk8ase.
8 Aseken ron8a8is ne rari8anontons; ratsienries ne resaks; ron8annhontonk8enni ne rannhohaiaks.
9 Onka nah neh non8a n'onenhia ahontahaon ne roienha ne kanatarok ahori8anontonse.
10 Nok ne kentsionk enhari8anonton oniare ontekonh henthaon?
11 Tokat non8a ise ne tsionk8etaksenhokonha eh niiore tsi se8ak8enion n'ioianere aontaietsiion ne ietsiienhokonha; ohkati onte ak8at niiot ne Karonhiake Tetsise8aniha tsi entesakaon tsiniiakon ron8ari8anontonni!
12 Tsini tesaskaneks naiesaierase ne tkari8aieri, etho oni nise naseieras; aseken eh nikaianerenseroten eh oni nihotirihoten ne Rotitokensehak8e.

13 Tatsiata8eiat tsinonkati nikannhohaha; aseken
ne Kannhoho8anen oni teiohahakaron oneson iakoia-
tenha8itha; Kentioko8anen oni neh nitiens.
14 Aseken nikannhohaha niiohaha oni ne Karon-
hiake iakoiatenha8itha; kenh oni niiakonha ne iet-
senries.
15 Se8atatenikonrarak kati, enhietsiiatorenne ne
rotitokensetseraksens, teiotinakarontonha enhohnati-
atontak8enhatie, nese naoskon Ok8aho oni tsini hati-
nensk8as.
16 Rati8eiennake kati entietsiienterestak8e. Ka-
nenharaniiontha kenhnaha nohiktake, Katen 8ison
honion8arake aonhianiionthake?
17 Nese 8ahi ne karontiio 8ahiio ki ne 8aianiiontha;
tsikiniiot ne karontaksen 8aiaksenki 8aianiiontha.
18 Iah non8enton 8aiaksen tiiaonhianiionten ne
karontiio; tsikiniiot ne karontaksen, iah ki te8aianii-
ontha ne 8ahiio.
19 Tsinikarontake n'iah te8aianiiontha ne 8ahiio,
enkaiakon nok otsirake en8ation.
20 Rati8eiennake kati ok entise8aienthereste.
21 Tsiniiakon ne ionkennis: Se8enniio! Se8enniio!
iah tehonta8eiatane ne Karonhiake; neok tanon ne
ronikonraieriton ne kakeniha karonhiakon thenteron.
22 Kentioko8anen enhionkenhase n'ethone te8en-
niserate: Se8enniio! Se8enniio! iah kenh naha ise
tesasennakon tsi ionk8atokensehak8e? iah oni kenh
ise tesasennakon tetsiakhiiatek8atanion n'onatkonse-
raksens? iah oni ken ise tesasennakon niatekon iori-
8anerak8atenion tsiniionk8aieranion?
23 Ethone tanon nii onen tentekheienhase; iah
non8enton tetk8aienterine: ehren kati ise8et tsi
non8e nikiteron, ise ne se8ari8aneraakskonko8a.
24 Onkakiok rothonte tsinahoten katon, nok enha-
te8eienton, neh tenthiiatenientenste ne ronk8e oststen-
rake rotenonsonni;
25 Enhiokennore, nok etho tenhiohnonke nenkana-
8aronnionne, tenhio8eratase oni, iah othenon taia-
8enne aseken ioniron tsi kentsk8ahere.

26 Nok tanon non8a ne rothonte tsinahoten katon
nok iah tahate8eienton, neh tenthiiatenientenste, ne
iah tehonikonra onesaronk8ake rotenonsonni.
27 Nok nentiokennore, etho tenhiononko n'oneka,
tentio8eratase oni, enkanonsienenne ak8a ihken ione-
rak8at tsi en8atkenrenseronni.
28 Ak8a ihken ionerak8at tsi 8ahakohnerak8enha-
ton tsinihoianerenseriio nonen sasakotatiasi.
29 Aseken eh ki nitiotte tsi sakotatis tsinihosast-
stensera, nok iah tsinihatiierha ne ratiiatons.

Sátekon-haton náteioteri8ásonterak8en.

1 Nok kentioko8anen ron8anonteratiene satontaha-
nontastsnento.
2 Saiatat eh raiataratie ne roststa8is, iathotontso-
thase ne Iesos, nok 8ahenron: Saianer! ak8ase ok
tasanonton nasere shitsient.
3 Nok ne Iesos iahonisnonsaerhase, nok 8ahenron:
eh nontonkenikonra8en, satsie8entann. Ak8a oksaok
sahaiegentane.
4 8ahenron ne Iesos: Senikonrarak tosa onka she-
rori; 8as tanon rahotihenton ratitsihenstatsi seri-
8aierit tsini hori8atatom ne Moïs aia8ens neh 8eno
ahononhnien.
5 Nok nonen siiahara8e ne Capernaiimke, rasenno-
8anen 8ahoiatorenne ronitentasehatie.
6 Nok ratonne: Saianer! Saiatat nakennhatsera
ra8ennitaronni nok 8eso oni tsi roronhiakan.
7 Tahenron ne Iesos: ehienke, nok enhshitsiente.
8 Tontahenron ne rasenno8anen: Saianer! iah se
te8akerihonte n'iasata8eiate nakenonskon; enskat ok
tanon aontasatati, nok enshaie8entane.
9 Aseken nii neok nonk8ene 8akaterihonte, sekon
kis 8atons nakheienhase nakonk8eta, 8as, nensok
8are; tihaiatate, kats, tare; nok nakennhatsera kenh
natsier, oksaok eh nenhaiere.

10 8ahonerako ne Iesos tsiniiot tsi 8aharonke, 8asaka8enhase ne ron8anonteratiene: Ori8iio tsi k8arori, tsi iah te8atkathon n'Israerrononke neh niko8anen te8etak8en.

11 Nese 8aonni katon kentioko8anen, tsi tkarak8inekens oni tsi Iate8atsothos nentienseron, nok enskatne ienhatik8ekon kanakeraserakon ne karonhiakon, Abraham, Isaak, Jacob.

12 Nok nak8a Niio sakoienhokonha aststo tsi oni non8e tetiokaras ienhiontatiatonti, eh non8e natenhionsenthoseke oni tenhionnokaraniehonheke.

13 Ethone onen 8aha8enhase ne rasenno8anen: 8as, nok etho nenhia8enne tsiniiot tsi tisetakon. Eh oni nikaha8i tontahaie8entane ne rahonnhatsera.

14 Onen non8a ne Iesos iahara8e tsi thononsote ne tier, kanaktake kaiationni ne tier ron8ennhonsa iotonk8arhos ionon8aktani.

15 Neok nathanisnonsaerhase; oksaok sontkestsko nok 8atiakosniene.

16 Nok nonen Siiokarahane, kentioko8anen eh8aontatiataktate notkon iakohnatiennine, Ak8ekon Sasakoiatineken8e, Ak8ekon oni niionsasakotsiente tsiniiakon iakohnon8aktanihak8e;

17 Neh naontakaierite tsiniha8en ne Rotokense hak8e Isaï, tsi ra8en: 8athatatek8en ak8ekon oni ionsahaha8e nonk8annraokonkenha.

18 Sahattoke ne Iesos tsi kentioko8anen 8ahon8aiatorenne, 8ahari8anonton ne tahatiiaiahke.

19 Saiatat ne raiatons 8ahoiatorenne, 8ahenron: Saianer! tiotkon enkonhnonteratieseke tsi ok oni non8e niienhense.

20 Tontahenron ne Iesos: Iohnatsonhionton naha ne Tsistso, nok kontsinakonni notsitenhokonha; Nok ne Niio Roienha ak8ekon iah tehoien natkonsera.

21 Tihaiatate 8ahenron nehneh: Saianer! takaterharat niare Shiiatatahannha ne rakenikenha.

22 Tontahenron ne Iesos; kasts taknonteratie, iontatiatata naka8enheionta.

23 Ok ron8anonteratietane ne raotiok8a tsi Iahatita.
24 Iokontatie taka8eroten ak8a ikenh ka8ero8anen, skanorons hahatihonhiohne; rotas sane ne Iesos.
25 Akta niiahonne ne raotiok8a nok 8ahon8aiete, ronton; Saianer! tak8aiatakennha 8atiak8enheie.
26 Tontasaka8enhase: nahoten Se8aterontha nise8erientaha? Ethone tontahatane, 8ahatarhase no8eron oni tsi kaniatare; nok oksaok tonsaka8eriiake.
27 8ahakohnerak8enhaton ne teiekaneronhnion nok 8ahahironhnion: Onkah nah kehiken, ak8ekon no8eron oni tsi kaniatare ro8ennarak8a?
28 Nok nonen sihaonrarho skaionhati, Gersenian raotinakeraserakon, teniiase notkonseraksen ronatienni taiatotasi tsi ioshon8enion iathon8aterate; iah onka tetsiontohestetak8e neh non8e tsi natehohnatehnonhianitonne.
29 Nok 8athotihenrete, 8aniron: nahoten taseniente, Iesos Niio Iaienha? taskenironhiakentane ken tsi kenh nontase, areko sane tiieiohe?
30 Iah ihnon teken, k8isk8is iohnentioko8anen tkonnesk8e tehiohnastskaontiesk8e.
31 Ron8anekennihak8e kati nohnatkonseraksen, 8akonniron: tokat ensesk8aiatineken8e, astion ki arahona kenhiken tkonnes k8isk8is niiaonsaiak8e.
32 8asaka8enhase, 8asene: tontakontiiakenne, nok eh niiakonne; nensok ne k8isk8is 8akonteko kaniatarake iakontiatonti ak8ekon oni etho 8akonniheie.
33 8ahonteko ne k8isk8is sakotinonnhak8e; kanatakon niionsahonne iahontrori tsinaha8enne, oni ne teniiase Otkon rohnatiennine niiatatake.
34 Kanatak8ekon 8aheiakenne 8athon8ateratana ne Iesos: nok nonen sahon8aken, 8ahon8aneken ne ehren aonsarete tsinihonaton8entsia.

Tioton-haton nateioteri8asonterak8en.

1 Sahatita nok tonsahaiaiake, sara8e tsi thotenata.

2 Saiatat roiatakenheion Kanaktake raiationnitie
eh 8ahon8aiathè8e. Tehakanere ne Iesos tsinithone-
takon, 8aha8enhase ne roiatakenheion: Sanikonra-
nironhak kien! sonterake8e ne sari8aneraaksera.
3 Nok ne ratiiatons tahonniron ne rahotinikonra-
kon: ori8iio tsi rari8aiesatha kehiken.
4 Roterientaratsihon ne Iesos tsini thotinikonra-
8ens, 8asaka8enhase; 8ahenron: oh niiotieron tsi
8anon tonniontseraksen se8anontonnions.
5 Kah nikaien senha 8atiesen; naiahiron: 8onte-
rake8e ne sari8aneraaksera; tsiniiot ne, satkestsko,
nok satenti?
6 Neh kiok oni aese8atokatak8e tsi rok8eniatse-
raien ne Niio Roienha non8entsiake aonsaharake8e
n'iakohri8aneren; Ethone 8aha8enhase, satkestsko,
nok ionsashaf ne sanakta, nok sasatenti.
7 Tontahatkestsko nok sahatenti.
8 Ak8ekon ok 8ahakohnerak8enhaton tsinahoten
8aontkatho, nok 8athonʺanon8eronnion ne Niio tsi
eh nikak8ehniatseroten sako8i n'onk8e.
9 Sekon isiniiore niionsare ne Iesos, eh iahoken ne
ronk8e, 8atio ron8aiasts, renstsk8ahere are tsi raka-
rotasiatha, iahatati, 8ahenron: taknonteratiesek.
Tontahatenstatsi nok 8ahosere.
10 Tsinikari8es tehotskakon ne Iesos, 8atio rao-
nonskon, eh iaonta8eiate ne ratikarotasions oni nona-
k8aiesentasonha, etho oni ne rononha takarane tsi
ronatek8ahere ne Iesos oni ne raotiok8a nok 8ahon-
tekhonni.
11 Tsiniiot tsi 8ahontkatho ne Pharisian; 8asako-
tiri8anon tonse ne raotiok8a, ronton: oh niiotieren tsi
tehontonts ne etsise8ako8anen, ne ratikarotasions oni
ne ratinak8aiesenhokonha?
12 Nok tanon ne Iesos rothontetsihon, 8asaka8en-
hase: iah othenon tatehon8aton8entsioni ne ratetsi-
ènsts ne skennen tiiakonnhe, neh 8ahi tanon ne ia-
kohnon8aktani.
13 8asene tanisa, oni ietsirori tsinahoten kenton

ne kenh nika8ennoten : atanitenron ikere, iah natate8enniiotsera. Aseken iah neh tekheroriane ne tionk8etaieri aonsaiontatre8ate, neh tanon ne iakori8aneraaksakon.
14 Ethone ne Sa8atis raotiok8a 8ahon8aiatorenne nok 8ahonniron : oh niiotieren nii oni ne Pharisian iotkate ionk8entontietha, nok ne sentiok8a iah tehonentontietha ?
15 Iesos tontasako8enna8eron : tsinihati ron8atihonkara8i tsi 8atenniote,en8aton kenh nahotinikonraksen seke tsinikari8es ratik8ekonhaties ne rohniakon ? ien8atenniserihe8e ki tanon ne ienhon8aiatenha8e ne rohniakon, ethone onen enhonentontietahnion.
16 Neh oni sakat katke asehtsi nitiakohnanentaktak8en n'onen iok8enniakaionhon : aseken enhioneháre ne kennanentaktak8en tanon onen senha enhiosonhio8annha tsi teiorihon.
17 Iah oni katsetakaionne teiehnekarha n'otsitsiase, aseken tenkatsetarite nok en8a8erontane. Katsetasetsike's'tanon 8aheren notsitsiase iah nehne oh taia8enne.
18 Tsini kari8es neh rohtarak8en, rasenno8anen eh 8ahoketote rahohenton ne Iesos 8ahanitente 8athatontsoten, ratonne : Kheienha onen tiaka8enheion ; karo ki tanon aontasete, nok sanisnonsaerhas nok entsionnheke.
19 Tontahatane ne Iesos, Sahne, oni ne raotiok8a.
20 Skaiatat ne tsiothon8isen onen tekeni ia8enre niioserake siionnrakaionse, 8ahohnonterane, nok iakaiena tsi tetkak8athon ne raotiata8i.
21 Aseken te8atonhak8e na8erientakon : ne'k'ok's' oni ne raotiata8itne iakiena enskie8entanese.
22 Nok tontahatkarhateni ne Iesos, 8athatkaneren nok 8arenhase : tsiaken kien ! nese sesatsiente tsi tisetakon. Nok oksaok sakaie8entane.
23 Nonen siiahara8e ne Iesos tsi thononsote ne rasenno8anen, 8asakoken kentioko8anen ronterennotha, otiake oni ronaterakareraston.

24 8asaka8enhase: saseniiakenn: Katiken ia8en-
heion nese ok ne iotas. Nok ok taon8aieron.
25 Tsi kati ak8ekon sonsahatiiakenne, ethone iaha-
ta8eiate, iahanentsa, nok sontketsko.
26 Ok kenh tiiakaha8e tsi 8ate8ateri8areni neh
non8e.
27 Onen shihotoheststonhatie ne Iesos, teniiase
teniron8ekon 8ahon8anonterane, tehotihenretane,
iatonne: David Iaienha! takenitenr.
28 Nok n'onen siiahara8e kanonskon, 8ahon8aiato-
renne nok 8asaka8enhase, 8ahenron: tisenetakon ken
tsi enkk8eni tsinahoten seniri8anontons niihne? ton-
taniron: Ori8iio on8e, tokenske Saianer ensk8eni!
29 Ethone kenh niiahaiere nikarake nok 8ahenron:
Etho niia8enn tsinitisenetakon.
30 Nok tonsaniron8eksi; 8asakotia8enratse, 8ahen-
ron: tosa onka ietsirori.
31 Nok tanon ne rononha, ok eh ionsaiatasa8en,
8athon8arensaronnion tsini ionsane.
32 Ak8a onen sishoiakenhonhatie, eh 8aon8aiathe8e
iah tehatati oni Otkon rotienni.
33 Oksaok sahatati nonen sonsakaiakenne n'otkon,
ak8ekon ok 8ahakohnerak8enhaton, 8ahahironnion:
Areko non8enton etho tetia8enhon n'Israerrononke.
34 Nok ne Pharisian 8ahonniron are nenehe: ot-
konseraksen rohiehna8ase tsi sesakotek8atha n'otkon-
seraksen.
35 Nok sane ne Iesos ak8ekon nontaha8enontonha-
tie tsi kanataienton oni iohnatak8enraron, Sakotatis-
k8e tsi ronterennaientak8anionk8a, roriho8anatonha-
tiesk8e n'Ori8ase Niio raori8atokentitsera, sesakot-
sientanionsk8e oni niakohnon8aktanionnisk8e tsi
ienakerenion.
36 8asakotenre, nonen sahonikonraientane tsiniiot
tsi ratinakere, ok tiiatehonarenihon aniosiken teioti-
nakarontonha iah teiotiien ne ranonhne.
37 8asaka8enhase ne raotiok8a: Ori8iio tsi kaeto-
8anen nok kenhnihatiha ne rotiiote.

38 Hetsise8ennitentas kati ne Rahetak8eniio ahontasakotori kannhatesra tsi rohetaien.

Oieri-haton nateioteri8asonterak8en.

1 Ethone ne Iesos iasakononke ne tekeni ia8enre nihati raotiok8a, 8asakok8eniatseron, naonsasakohnatek8ate n'otkon aiakohnatiennі, oni aonsasakotitsiente tsiok naiakohiata8enseke.
2 Kentho ratisennare ne tekeni ia8enre nihati: Simon ton8ako8anen, tier shon8anatonk8en; tanon n'iatatekenha San.
3 Philippe, Barthelemi, Aton8a, 8atio rakarotasionsk8e; Sak alphé roienha; Lebbé Tadé ron8anatonk8en.
4 Simon kanaenronon; tanonne rotenninon, Sitas Iskariot.
5 8asaka8enhase ne raotiok8a tsi iasakotori; 8ahenron: tosa tanon eh niiahase8e tsi ratinakerenion ne kaiatonni ratisennaiens, iah oni tsi rohnatenataien ton ne Samaritanronon.
6 Israerrononke ok tanon tese8aststekafa saietsiiaharat ne iakohiatatonhon.
7 Ense8atonheke n'onen enhietsiiatatisheke: Onen akta ta8e ne Niio raonakerasera.
8 Saietsitsient n'iakonon8ak tanionni oni ne iakoststa8is, Saietsiionnhet n'iaka8enheion; iesentenraton, Sasetenrat ki.
9 Tosa se8arorok no8istanoron, o8ista oni aontake ne sanatatserakon.
10 Tosat iase8aiarenhaf ne kaneka niienhense8e, tekeni oni tahese8atiata8itseraientake, ahta, nok oni natennists; aseken tehotentson nahon8anonte ne raiotenseriio.
11 Nok ne kakiok non8e tkanataien ianse8atenatorenne, se8ari8isak onka iakorihonte naiesate8eienton, etho oni tsiterontak tsi niiore ensesatenti neh non8e.

12 Tesatenon8eraton kakiok non8e iensata8eiate: ensiron: Skennen kenhak ne kenh kanonskon.

13 Tokat entiakori8aierike ne iakohnonsote enhiakorane ne skennen, nok ne iah, iseke tente8e.

14 Kakiok non8e, tsiok oni non8e iah tenhietsinaktotanire iah oni taiontaonsatate ne sa8enna, ensesarasitoke8e nonen tentesiakenne neh non8e.

15 Ori8iio tsi k8arori tsi senha enhiotesero8anaten neh non8e, tsiniiot ne Gomor oni ne Sodome nonen tentesakoiatoretane tsi nense8aton8entsiarisi.

16 Etho niiot tsi iak8atori tsiniiot ne teiotinakarontonha ok8ahotserokon iakon8anatori, se8atatenikonrarak kati se8anikonriiohak oni.

17 Se8atatenikonrarak kati nonk8ene nonk8ati; aseken enhietsiiatinionte tsi rontkennisahata, enhontennhane oni aietsisok8a8eson tsi ronterennaientak8a.

18 Oni ii akerihonniat enhietsiiatenha8ison rahotihenton ratikorason nori8iio ahonnonni tsiki niiot nonk8eokon.

19 Nok tanon nonen enhietsiiena, tosa tese8atatenikonrharen tsi nahoten aese8enron, tsi oni naese8aiere tsi aese8atati: aseken enk8a8ennon neh non8e nenkaha8i.

20 Aseken iah ise taese8atati, Ehtsise8anihase raonikonra ense8atatiate nethone.

21 Ienkahe8e n'ok ne neh teiatennontere enhori8ente kenheiatne, Roniha ne roienha, ratiksaokonha ensesakohnatkarhateni ne ron8atiienha nok ensakotirio.

22 Ii aksenna enhietsis8ate nonk8eokon; neok tanon enhatsennonni ne iatenrokten.

23 Kakiok non8e tkanataien entietsikenrenseronni, neh noia tetkanataien niionsase8e: aseken ori8iio tsi k8arori areko ok on8entsiak8ekon tentise8enonton tsiniiore tentre ne Niio Roienha.

24 Iah senha tethanontons ne ron8arionnienni tsiniiot ne sakorihonnienni, nok oni ne rannhatsera tsiniiot nak8a raiatak8eniio.

25 Ethose ok nithotte ne ron8arihonnienni tsiniiot tsi rate8eiensta, oni ne rannhatsera tsiniiot tsi ron8annhas. Tokat non8a otkon ron8anatonk8en ne Raniserak8eniio, toh kati onte ak8a senha niienshon8atinatonk8ake ne sakohienhokonha.
26 Tosa kati othenon se8atsanisek. Aseken ak8ekon niien8atotasi ne iotaseton, oni niien8aterihotasi tsinikon ne ioteri8aseton.
27 Tese8ari8athet tsinahoten asatakon k8arori, nok kanonsakeson tatesé8ahenret tsinikon tek8atsiaonni.
28 Tosa se8atsanisek tsinahoten aiorio noieronta, iah tanon taiorio natonnhests; neh tanon se8atsanisek tsinahoten aiotirio natonnhests oni noieronta nok otsirake iaiotiiatonti.
29 Iah kennah tekatsitenserake tiiatekehnes n'enskat k8enis? Ak8ekon sane etsise8aniha sako8enniio tsi konnes.
30 Ieiohe oni ak8ekon 8asheton tsinikon se8anonk8iserote.
31 Tosa kati se8ateronsek senhase ise se8aiatanoron tsiniiot n'otsitenhokonha.
32 Onka iah tenhakatchasere nonk8ene, iahki oni nii taontahiiatehase raohenton ne Rakeniha Karonhiake thenteron.
33 Nok tanon nenhakatonnhiiase nonk8ene, tenthiiatonnhiiase ki oni nii tsi thenteron ne Rakeniha.
34 Tosat se8erhek skennen ken kienne non8entsiake; iah neh tekienne ne skennen, ashareko8a tanon.
35 Aseken tekhekhasionhe ne iatatienha, tiatatienha, oni ne tiatatsafa.
36 Neh oni enshon8as8enseron nak8a rahonnhatseraokon.
37 Onkakiok senha roniha, ok ne's' ne ronistenha senha sakonoronk8a tsiniiot nii iah tatehakeri8atson; ok neh sakat ne senha roienha ok ne's' ne raienha senha sakonoronk8a tsiniiot nii iah othenon tatehakeri8atson.

38 Oni ne iah tenhatketathe ne raoronhiakensera
nok ahakianenha8e iah othenon tatehakeri8atson.
39 Oni nenhononstaton tsi ronnhe, enhotonse; neh
tanon enshatsenri nenhakate8entetase.
40 Onka tenhiahrhoton, tenhakarhoton; nok ne
tenhakarhoton tenhorton ki ne takatennieton.
41 Onka rotokense tenhorhoton tsiniiot tsi roto-
kense; eh ki niiot tsi tenhon8ari8aserak8ase tsiniiot ne
rotokense, nok ne thori8aieri enhokonnienste, eh ki
nenhon8atonraseronse tsiniiot ne thori8aieri.
42 Nok oni ne ska8isa ok onekanos aon8anekanon-
ten saiatat nakitiok8a; ori8iio tsi k8arori tsi iateka-
konte tenhoteri8aserak8ase.

Enskat haton ia8enre teioteri8asonterak8en.

1 Nonen saha8eiennentane ne Iesos 8asakoiane-
renseron ne raotiok8a, akte niionsare, nasakorihon-
nien asakotati oni tsi ronatenataienton.
2 Ethone oni ne Sa8atis 8aharonke tsini hatiera-
nions ne Iesos, teniiase ne raotiok8a iasakotori ahon-
8ari8anontonse aniron:
3 Ise ken ne kari8ataton on8entsiake entre, katen
ohia enshak8arhareke?
4 Tontasako8enna8eron ne Iesos, 8ahenron: 8asene
nok satsisenirori ne Sa8atis tsinaoten tsiatkathos oni-
tsiaronkas.
5 Tsiekens ne teieron8ekonne, tsiontenties ne iesi-
naksen, tsiontons n'iakoststa8is, tsionronkas ne te-
ionhontak8ekon, Tsiontonnhests niaka8enheion, nok
iontataronkatenti ori8atokenti ne iakotent.
6 Iakotaska ne iah tenhiontateri8aientatennire nii
akeri8ake.
7 Nok nonen sonsaiatenti, Iesos Kanenrakon iaha-
tati, 8ahenron: nahoten se8atkenseronnonne karha-
kon? Ok8ire kenh ne te8atkarenrons tsi iahote?
8 Oh kati nekenhen nahoten se8atkenseronnonne?

34 Tosa kati tonsese8ennikonrharak toh naia8ennе tsi enhiorhenne; aseken enkene nenhiorhenne tsi nateiotonŝentsiohon: se8enniseratson se 8ahi niiok8eniatsera.

Tsiatak-haton ndteiöteri8asönterak8en.

1 TOSA teshelatoret nenserheke tosa taiesaiatorete.
2 Aseken, ok eh nentsiesaierase tsinenshelerase; oni tsi entsiehsatenienthase nenshelatonienthase
3 On nah oni niia8ens tsi sattokas onaonskeri rokarisenne tsiatatekenha, iah nise tesattokas ok iatelohnaharohare sakarisen.
4 Ok ne's' nasiron: niare tanon tiatatoken skoniko sakarisen onahonskeri; nok nise nikaronta no sakarisen.
5 Onk8etaksensk8a! neh niare sasoko nise sakarisen, ethone ensaterientisake oh nasiere aonsasoko ne tsiatatekenha rokarisen onaonskeri.
6 Tosa erhar ietsiiatiens nori8atokentison, tosa oni ne k8isk8is ietsiiatiens ne se8anekorha; iotteront ne takonsk8aseronk8ate nok aietsiiatakari.
7 Se8ari8anonton nok enhietsiion; se8esak nok onse8atsenri; se8annhontishon nok enhietsinnhotonk8ase.
8 Aseken ron8a8is ne rari8anontons; ratsienries ne rosaks; ron8annhontonk8enni ne rannhohaiaks.
9 Onka nah neh non8a n'onenhia ahontahaon ne roienha ne kanatarok ahori8anontonse.
10 Nok ne kentsionk enhari8anonton oniare ontekonh henthaon?
11 Tokat non8a ise ne tsionk8etaksenhokonha eh niiore tsi se8ak8enion n'ioianere aontaietsiion ne ietsiienhokonha; ohkati onte ak8at niiot ne Karonhiake Tetsiso8aniha tsi entesakaon tsiniiakon ron8ari8anontonni!
12 Tsini tesaskaneks naiesaierase ne tkari8aieri, etho oni nise naseieras; aseken eh nikaianerenseroten eh oni nihotirihoten ne Rotitokensehak8e.

13 Tatsiata8eiat tsinonkati nikannhohaha; aseken
ne Kannhoho8anen oni teiohahakaron oneson iakoia-
tenha8itha; Kentioko8anen oni neh nitiens.
14 Aseken nikannhohaha niiohaha oni ne Karon-
hiake iakoiatenha8itha; kenh oni niiakonha ne iet-
senries.
15 Se8atatenikonrarak kati, enhietsiiatorenne ne
rotitokensetseraksens, teiotinakarontonha enhohnati-
atontak8enhatie, nese naoskon Ok8aho oni tsini hati-
nensk8as.
16 Rati8eiennake kati entietsiienterestak8e. Ka-
nenharaniiontha kenhnaha nohiktake, Katen 8ison
honion8arake aonhianiionthake?
17 Nese 8ahi ne karontiio 8ahiio ki ne 8aianiiontha;
tsikiniiot ne karontaksen 8aiaksenki 8aianiiontha.
18 Iah non8enton 8aiaksen tiiaonhianiionten ne
karontiio; tsikiniiot ne karontaksen, iah ki te8aianii-
ontha ne 8ahiio.
19 Tsinikarontake n'iah te8aianiiontha ne 8ahiio,
enkaiakon nok otsirake en8ation.
20 Rati8eiennake kati ok entise8aientereste.
21 Tsiniiakon ne ionkennis: Se8enniio! Se8enniio!
iah tehonta8eiatane ne Karonhiake; neok tanon ne
ronikonraieriton ne kakeniha karonhiakon thenteron.
22 Kentioko8anen enhionkenhase n'ethone te8en-
niserate: Se8enniio! Se8enniio! iah kenh naha ise
tesasennakon tsi ionk8atokensehak8e? iah oni kenh
ise tesasennakon tetsiakhiiatek8atanion n'onatkonse-
raksens? iah oni ken ise tesasennakon niatekon iori-
8anerak8atenion tsiniionk8aieranion?
23 Ethone tanon nii onen tentekheienhase; iah
non8enton tetk8aienterine: ehren kati ise8et tsi
non8e nikiteron, ise ne se8ari8aneraakskonko8a.
24 Onkakiok rothonte tsinahoten katon, nok enha-
te8eienton, neh tenthiiatenientenste ne ronk8e oststen-
rake rotenonsonni;
25 Enhiokennore, nok etho tenhiohnonke nenkana-
8aronnionne, tenhio8eratase oni, iah othenon taia-
8enne aseken ioniron tsi kentsk8ahere.

26 Nok tanon non8a ne rothonte tsinahoten katon
nok iah tahate8eienton, neh tenthiiatenientenste, ne
iah tehonikonra onesaronk8ake rotenonsonni.
27 Nok nentiokennore, etho tenhiononko n'oneka,
tentio8eratase oni, enkanonsienenne ak8a ihken ione-
rak8at tsi en8atkenrenseronni.
28 Ak8a ihken ionerak8at tsi 8ahakohnerak8enha-
ton tsinihoianerenseriio nonen sasakotatiasi.
29 Aseken eh ki nitiotte tsi sakotatis tsinihosast-
stensera, nok iah tsinihatiierha ne ratiiatons.

Sàtekon-haton nàteiotèri8àsonterak8èn.

1 Nok kentioko8anen ron8anonteratiene satontaha-
nontastsnento.
2 Saiatat eh raiataratie ne roststa8is, iathotontso-
thase ne Iesos, nok 8ahenron: Saianer! ak8ase ok
tàsanonton nasere shitsient.
3 Nok ne Iesos iahonisnonsaerhase, nok 8ahenron:
eh nontonkenikonra8en, satsie8entann. Ak8a oksaok
sahaiegentane.
4 8ahenron ne Iesos: Senikonrarak tosa onka she-
rori; 8as tanon rahotihenton ratitsihenstatsi seri-
8aierit tsini hori8atatoa ne Moïs aia8ens neh 8eno
ahononhnien.
5 Nok nonen siiahara8e ne Capernaiimke, rasenno-
8anen 8ahoiatorenne ronitentasehatie.
6 Nok ratonne: Saianer! Saiatat nakennhatsera
ra8ennitaronni nok 8eso oni tsi roronhiakan.
7 Tahenron ne Iesos: ehienke, nok enhshitsiente.
8 Tontahenron ne rasenno8anen: Saianer! iah se
te8akerihonte n'iasata8eiate nakenonskon; enskat ok
tanon aontasatati, nok enshaie8entane.
9 Aseken nii neok nonk8ene 8akaterihonte, sekon
kis 8atons nakheienhase nakonk8eta, 8as, nensok
8are; tihaiatate, kats, tare; nok nakennhatsera kenh
natsier, oksaok eh nenhaiere.

10 8ahonerako ne Iesos tsiniiot tsi 8aharonke, 8asaka8enhase ne ron8anonteratiene: Ori8iio tsi k8arori, tsi iah te8atkathon n'Israerrononke neh niko8anen te8etak8en.
11 Nese 8aonni katon kentioko8anen, tsi tkarak8inekens oni tsi Iate8atsothos nentienseron, nok enskatne ienhatik8ekon kanakeraserakon ne karonhiakon, Abraham, Isaak, Jacob.
12 Nok nak8a Niio sakoienhokonha astste tsi oni non8e tetiokaras ienhiontatiatonti, eh non8e natenhionsenthoseke oni tenhionnokaraniehonheke.
13 Ethone onen 8aha8enhase ne rasenno8anen: 8as, nok etho nenhia8enne tsiniiot tsi tisetakon. Eh oni nikaha8i tontahaie8entane ne rahonnhatsera.
14 Onen non8a ne Iesos iahara8e tsi thononsote ne tier, kanaktake kaiationni ne tier ron8ennhonsa iotonk8arhos ionon8aktani.
15 Neok nathanisnonsaerhase; oksaok sontkestsko nok 8atiakosniene.
16 Nok nonen Siiokarahane, kentioko8anen eh8aontatiataktate notkon iakohnatiennine, Ak8ekon Sasakoiatineken8e, Ak8ekon oni niionsasakotsiente tsiniiakon iakohnon8aktanihak8e;
17 Neh naontakaierite tsiniha8en ne Rotokense hak8e Isaï, tsi ra8en: 8athatatek8en ak8ekon oni ionsahaha8e nonk8annraokonkenha.
18 Sahattoke ne Iesos tsi kentioko8anen 8ahon8aiatorenne, 8ahari8anonton ne tahatiiaiahke.
19 Saiatat ne raiatons 8ahoiatorenne, 8ahenron: Saianer! tiotkon enkonhnonteratieseke tsi ok oni non8e niienhense.
20 Tontahenron ne Iesos: Iohnatsonhionton naha ne Tsistso, nok kontsinakonni notsitenhokonha; Nok ne Niio Roienha ak8ekon iah tehoien natkonsera.
21 Tihaiatate 8ahenron nehneh: Saianer! takaterharat niare Shiiatatahannha ne rakenikenha.
22 Tontahenron ne Iesos; kasts taknonteratie, iontatiatata naka8enheionta.

23 Ok ron8anonteratietane ne raotiok8a tsi Iahatita.
24 Iokontatie taka8eroten ak8a ikenh ka8ero8anen, skanorons hahatihonhiohne; rotas sane ne Iesos.
25 Akta niiahonne ne raotiok8a nok 8ahon8aiete, ronton; Saianer! tak8aiatakennha 8atiak8enheie.
26 Tontasaka8enhase: nahoten Se8aterontha nise-8erientaha? Ethone tontahatane, 8ahatarhase no8eron oni tsi kaniatare; nok oksaok tonsaka8eriiake.
27 8ahakohnerak8enhaton ne teiekaneronhnion nok 8ahahironhnion: Onkah nah kehiken, ak8ekon no8eron oni tsi kaniatare ro8ennarak8a?
28 Nok nonen sihaonrarho skaionhati, Gersenian raotinakeraserakon, teniiase notkonserakseen ronatienni taiatotasi tsi ioshon8enion iathon8aterate; iah onka tetsiontohestetak8e neh non8e tsi natehohnatehnonhianitonne.
29 Nok 8athotihenrete, 8aniron: nahoten taseniente, Iesos Niio Iaienha? taskenironhiakentane ken tsi kenh nontase, areko sane tiieiohe?
30 Iah ihnon teken, k8isk8is iohnentioko8anen tkonnesk8e tehiohnastskaontiesk8e.
31 Ron8anekennihak8e kati nohnatkonseraksen, 8akonniron: tokat ensesk8aiatineken8e, astion ki arahona kenhiken tkonnes k8isk8is niiaonsaiak8e.
32 8asaka8enhase, 8asene: tontakontiiakenne, nok eh niiakonne; nensok ne k8isk8is 8akonteko kaniatarake iakontiatonti ak8ekon oni etho 8akonniheie.
33 8ahonteko ne k8isk8is sakotinonnhak8e; kanatakon niionsahonne iahontrori tsinaha8enne, oni ne teniiase Otkon rohnatiennine niiatatake.
34 Kanatak8ekon 8aheiakenne 8athon8ateratana ne Iesos: nok nonen sahon8aken, 8ahon8aneken ne ehren aonsarete tsinihonaton8entsia.

Tioton-haton nateioteri8asonterak8en.

1 SAHATITA nok tonsahaiaiake, sara8e tsi thotenata.

2 Saiatat roiatakenheion Kanaktake raiationnitie
eh 8ahon8aiathè8e. Tehakanere ne Iesos tsinithone-
takon, 8aha8enhase ne roiatakenheion: Sanikonra-
nironhak kien! sonterake8e ne sari8aneraaksera.
3 Nok ne ratiiatons tahonniron ne rahotinikonra-
kon: ori8iio tsi rari8aiesatha kehiken.
4 Roterientaratsihon ne Iesos tsini thotinikonra-
8ens, 8asaka8enhase; 8ahenron: oh niiotieron tsi
8anon tonniontseraksen se8anontonnions.
5 Kah nikaien senha 8atiesen; naiahiron: Sonte-
rake8e ne sari8aneraaksera; tsiniiot ne, satkestsko,
nok satenti?
6 Neh kiok oni aese8atokatak8e tsi rok8eniatse-
raien ne Niio Roienha non8entsiake aonsaharake8e
n'iakohri8aneren; Ethone 8aha8enhase, satkestsko,
nok ionsashaf ne sanakta, nok sasatenti.
7 Tontahatkestsko nok sahatenti.
8 Ak8ekon ok 8ahakohnerak8enhaton tsinahoten
8aontkatho, nok 8athonʼanon8eronnion ne Niio tsi
eh nikak8ehniatseroten sako8i n'onk8e.
9 Sekon isiniiore niionsare ne Iesos, eh iahoken ne
ronk8e, 8atio ron8aiasts, renstsk8ahere are tsi raka-
rotasiatha, iahatati, 8ahenron: taknonteratiesek.
Tontahatenstatsi nok 8ahosere.
10 Tsinikari8es tehotskakon ne Iesos, 8atio rao-
nonskon, eh iaonta8eiate ne ratikarotasions oni nona-
k8aiesentasonha, etho oni ne rononha takarane tsi
ronatek8ahere ne Iesos oni ne raotiok8a nok 8ahon-
tekhonni.
11 Tsiniiot tsi 8ahontkatho ne Pharisian; 8asako-
tiri8anon tonse ne raotiok8a, ronton: oh niiotieren tsi
tehontonts ne etsise8ako8anen, ne ratikarotasions oni
ne ratinak8aiesenhokonha?
12 Nok tanon ne Iesos rothontetsihon, 8asaka8en-
hase: iah othenon tatehon8aton8entsioni ne ratetsi-
ensts ne skennen tiiakonnhe, neh 8ahi tanon ne ia-
kohnon8aktani.
13 8asene tanisa, oni ietsirori tsinahoten kenton

ne kenh nika8ennoten : atanitenron ikere, iah natate-
8enniiotsera. Aseken iah neh tekheroriane ne tion-
k8etaieri aonsaiontatre8ate, neh tanon ne iakori8ane-
raakskon.
14 Ethone ne Sa8atis raotiok8a 8ahon8aiatorenne
nok 8ahonniron : oh niiotieren nii oni ne Pharisian
iotkate ionk8entontietha, nok ne sentiok8a iah teho-
nentontietha ?
15 Iesos tontasako8enna8eron : tsinihati ron8ati-
honkara8i tsi 8atenniote,en8aton kenh nahotinikonrak-
sen seke tsinikari8es ratik8ekonhaties ne rohniakon ?
ien8atenniserihe8e ki tanon ne ienhon8aiatenha8e ne
rohniakon, ethone onen enhonentontietahnion.
16 Neh oni sakat katke asehtsi nitiakohnanentak-
tak8en n'onen iok8enniakaionhon : aseken enhione-
hare ne kennanentaktak8en tanon onen senha enhio-
sonhio8annha tsi teiorihon.
17 Iah oni katsetakaionne teiehnekarha n'otsitsia-
se, aseken tenkatsetarite nok en8a8erontane. Kat-
setasetsike's'tanon 8aheren notsitsiase iah nehne oh
taia8enne.
18 Tsini kari8es neh rohtarak8en, rasenno8anen
eh 8ahoketote rahohenton ne Iesos 8ahanitente 8atha-
tontsoten, ratonne : Kheienha onen tiaka8enheion;
karo ki tanon aontasete, nok sanisnonsaerhas nok en-
tsionnheke.
19 Tontahatane ne Iesos, Sahne, oni ne raotiok8a.
20 Skaiatat ne tsiothon8isen onen tekeni ia8enre
niioserake siionnrakaionse, 8ahohnonterane, nok ia-
kaiena tsi tetkak8athon ne raotiata8i.
21 Aseken te8atonhak8e na8erientakon : ne'k'ok's'
oni ne raotiata8itne iakiena enskie8entanese.
22 Nok tontahatkarhateni ne Iesos, 8athatkaneren
nok 8arenhase : tsiaken kien ! nese sesatsiente tsi
tisetakon. Nok oksaok sakaie8entane.
23 Nonen siiahara8e ne Iesos tsi thononsote ne
rasenno8anen, 8asakoken kentioko8anen ronteren-
notha, otiake oni ronaterakareraston.

24 8asaka8enhase: saseniiakenn: Katiken ia8en-
heion nese ok ne iotas. Nok ok taon8aieron.
25 Tsi kati ak8ekon sonsahatiiakenne, ethone iaha-
ta8eiate, iahanentsa, nok sontketsko.
26 Ok kenh tiiakaha8e tsi 8ate8ateri8areni neh
non8e.
27 Onen shihotohestatonhatie ne Iesos, teniiase
teniron8ekon 8ahon8anonterane, tehotihenratane,
iatonne: David Iaienha! takenitenr.
28 Nok n'onen siiahara8e kanonskon, 8ahon8aiato-
renne nok 8asaka8enhase, 8ahenron: tisenetakon ken
tsi enkk8eni tsinahoten seniri8anontons niihne? ton-
taniron: Ori8iio on8e, tokenske Saianer ensk8eni!
29 Ethone kenh niiahaiere nikarake nok 8ahenron:
Etho niia8enn tsinitisenetakon.
30 Nok tonsaniron8eksi; 8asakotia8enratse, 8ahen-
ron: tosa onka ietsirori.
31 Nok tanon ne rononha, ok eh ionsaiatasa8en,
8athon8arensaronnion tsini ionsane.
32 Ak8a onen sishoiakenhonhatie, eh 8aon8aiathe8e
iah tehatati oni Otkon rotienni.
33 Oksaok sahatati nonen sonsakaiakenne n'otkon,
ak8ekon ok 8ahakohnerak8enhaton, 8ahahironnion:
Areko non8enton etho tetia8enhon n'Israerrononke.
34 Nok ne Pharisian 8ahonniron are nenehe: ot-
konseraksen rohiehna8ase tsi sesakotek8atha n'otkon-
seraksen.
35 Nok sane ne Iesos ak8ekon nontaha8enontonha-
tie tsi kanataienton oni iohnatak8enraron, Sakotatis-
k8e tsi ronterennaientak8anionk8a, roriho8anatonha-
tiesk8e n'Ori8ase Niio raori8atokentitsera, sesakot-
sientanionsk8e oni niakohnon8aktanionnisk8e tsi
ienakerenion.
36 8asakotenre, nonen sahonikonraientane tsiniiot
tsi ratinakere, ok tiiatehonarenihon aniosiken teioti-
nakarontonha iah teiotiien ne ranonhne.
37 8asaka8enhase ne raotiok8a: Ori8iio tsi kaeto-
8anen nok kenhnihatiha ne rotiiote.

38 Hetsise8ennitentas kati ne Rahetak8eniio ahontasakotori kannhatesra tsi rohetaien.

Oieri-haton nateioteri8asonterak8en.

1 Ethone ne Iesos iasakononke ne tekeni ia8enre nihati raotiok8a, 8asakok8eniatseron, naonsasakohnatek8ate n'otkon aiakohnatiennni, oni aonsasakotitsiente tsiok naiakohiata8enseke.
2 Kentho ratisennare ne tekeni ia8enre nihati: Simon ton8ako8anen, tier shon8anatonk8en; tanon n'iatatekenha San.
3 Philippe, Barthelemi, Aton8a, 8atio rakarotasionsk8e; Sak alphé roienha; Lebbé Tadé ron8anatonk8en.
4 Simon kanaenronon; tanonne rotenninon, Sitas Iskariot.
5 8asaka8enhase ne raotiok8a tsi iasakotori; 8ahenron: tosa tanon eh niiahase8e tsi ratinakerenion ne kaiatonni ratisennaiens, iah oni tsi rohnatenataien ton ne Samaritanronon.
6 Israerrononke ok tanon tese8aststekafa saietsiiaharat ne iakohiatatonhon.
7 Ense8atonheke n'onen enhietsiiatatisheke: Onen akta ta8e ne Niio raonakerasera.
8 Saietsitsient n'iakonon8ak tanionni oni ne iakoststa8is, Saietsiionnhet n'iaka8enheion; iesentenraton, Sasetenrat ki.
9 Tosa se8arorok no8istanoron, o8ista oni aontake ne sanatatserakon.
10 Tosat iase8aiarenhaf ne kaneka niienhonse8e, tekeni oni tahese8atiata8ifseraientake, ahta, nok oni natennists; aseken tehotentson nahon8anonte ne raiotenseriio.
11 Nok ne kakiok non8e tkanataien ienae8atenatorenne, se8ari8isak onka iakorihonte naiesate8eienton, etho oni tsiterontak tsi niiore ensesatenti neh non8e.

12 Tesatenon8eraton kakiok non8e iensata8eiate: ensiron: Skennen kenhak ne kenh kanonskon.

13 Tokat entiakori8aierike ne iakohnonsote enhiakorane ne skennen, nok ne iah, iseke tente8e.

14 Kakiok non8e, tsiok oni non8e iah tenhietsinaktotanire iah oni taiontaonsatate ne sa8enna, ensesarasitoke8e nonen tentesiakenne neh non8e.

15 Ori8iio tsi k8arori tsi senha enhiotesero8anaten neh non8e, tsiniiot ne Gomor oni ne Sodome nonen tentesakoiatoretane tsi nense8aton8entsiarisi.

16 Etho niiot tsi iak8atori tsiniiot ne teiotinakarontonha ok8ahotserokon iakon8anatori, se8atatenikonrarak kati se8anikonriiohak oni.

17 Se8atatenikonrarak kati nonk8ene nonk8ati; aseken enhietsiiatinionte tsi rontkennisahata, enhontennhane oni aietsisok8a8eson tsi ronterennaientak8a.

18 Oni ii akerihonniat enhietsiiatenha8ison rahotihenton ratikorason nori8iio ahonnonni tsiki niiot nonk8eokon.

19 Nok tanon nonen enhietsiiena, tosa tese8atatenikonrharen tsi nahoten aese8enron, tsi oni naese8aiore tsi aese8atati: aseken enk8a8ennon neh non8e nenkaha8i.

20 Aseken iah ise taese8atati, Ehtsise8anihase raonikonra ense8atatiate nethone.

21 Ienkahe8e n'ok ne neh teiatennontere enhori8ente kenheiatne, Roniha ne roienha, ratiksaokonha ensesakohnatkarhateni ne ron8atiienha nok ensakotirio.

22 Ii aksenna enhietsis8ate nonk8eokon; neok tanon enhatsennonni ne iatenrokten.

23 Kakiok non8e tkanataien entietsikenrenseronni, neh noia tetkanataien niionsase8e: aseken ori8iio tsi k8arori areko ok on8entsiak8ekon tentise8enonton tsiniiore tentre ne Niio Roienha.

24 Iah senha tethanontons ne ron8arionnienni tsiniiot ne sakorihonnienni, nok oni ne rannhatsera tsiniiot nak8a raiatak8eniio.

25 Ethose ok nithotte ne ron8arihonnienni tsiniiot tsi rate8eiensta, oni ne rannhatsera tsiniiot tsi ron8annhas. Tokat non8a otkon ron8anatonk8en ne Raniserak8eniio, toh kati onte ak8a senha niienshon8atinatonk8ake ne sakohienhokonha.
26 Tosa kati othenon se8atsanisek. Aseken ak8ekon niien8atotasi ne iotaseton, oni niien8aterihotasi tsinikon ne ioteri8aseton.
27 Tese8ari8athet tsinahoten asatakon k8arori, nok kanonsakeson tatese8ahenret tsinikon tek8atsiaonni.
28 Tosa se8atsanisek tsinahoten aiorio noieronta, iah tanon taiorio natonnhests; neh tanon se8atsanisek tsinahoten aiotirio natonnhests oni noieronta nok otsirake iaiotiiatonti.
29 Iah kennah tekatsitenserake tiiatekehnes n'enskat k8enis? Ak8ekon sane etsise8aniha sako8enniio tsi konnes.
30 Ieiohe oni ak8ekon 8asheton tsinikon se8anonk8iserote.
31 Tosa kati se8ateronsek senhase ise se8aiatanoron tsiniiot n'otsitenhokonha.
32 Onka iah tenhakatohasore nonk8ene, iahki oni nii taontahiiatehase raohenton ne Rakeniha Karonhiake thenteron.
33 Nok tanon nenhakatonnhiiase nonk8ene, tenthiiatonnhiiase ki oni nii tsi thenteron ne Rakeniha.
34 Tosat se8erhek skennen ken kienne non8entsiake; iah neh tekienne ne skennen, ashareko8a tanon.
35 Aseken tekhekhasionhe ne iatatienha, tiatatienha, oni ne tiatatsafa.
36 Neh oni enshon8as8enseron nak8a rahonnhatseraokon.
37 Onkakiok senha roniha, ok ne's' ne ronistenha senha sakonoronk8a tsiniiot nii iah tatehakeri8atson; ok neh sakat ne senha roienha ok ne's' ne raienha senha sakonoronk8a tsiniiot nii iah othenon tatehakeri8atson.

38 Oni ne iah tenhatketathe ne raoronhiakensera
nok ahakianenha8e iah othenon tatehakeri8atson.
39 Oni nenhononstaton tsi ronnhe, enhotonse; neh
tanon enshatsenri nenhakate8entetase.
40 Onka tenhiahrhoton, tenhakarhoton; nok ne
tenhakarhoton tenhorton ki ne takatennieton.
41 Onka rotokense tenhorhoton tsiniiot tsi roto-
kense; eh ki niiot tsi tenhon8ari8aserak8ase tsiniiot ne
rotokense, nok ne thori8aieri enhokonnienste, eh ki
nenhon8atonraseronse tsiniiot ne thori8aieri.
42 Nok oni ne ska8isa ok onekanos aon8anekanon-
ten saiatat nakitiok8a; ori8iio tsi k8arori tsi iateka-
konte tenhoteri8aserak8ase.

Enskat haton ia8enre teioteri8asonterak8en.

1 NONEN saha8eiennentane ne Iesos 8asakoiane-
renseron ne raotiok8a, akte niionsare, nasakorihon-
nien asakotati oni tsi ronatenataienton.
2 Ethone oni ne Sa8atis 8aharonke tsini hatiera-
nions ne Iesos, teniiase ne raotiok8a iasakotori ahon-
8ari8anontonse aniron:
3 Ise ken ne kari8atator on8entsiake entre, katen
ohia enshak8arhareke?
4 Tontasako8enna8eron ne Iesos, 8ahenron: 8asene
nok satsisenirori ne Sa8atis tsinaoten tsiatkathos oni-
tsiaronkas.
5 Tsiekens ne teieron8ekonne, tsiontenties ne iesi-
naksen, tsiontons n'iakoststa8is, tsionronkas ne te-
ionhontak8ekon, Tsiontonnhests niaka8enheion, nok
iontataronkatenti ori8atokenti ne iakotent.
6 Iakotaska ne iah tenhiontateri8aientatennire nii
akeri8ake.
7 Nok nonen sonsaiatenti, Iesos Kanenrakon iaha-
tati, 8ahenron: nahoten se8atkenseronnonne karha-
kon? Ok8ire kenh ne te8atkarenrons tsi iahote?
8 Oh kati nekenhen nahoten se8atkenseronnonne?

25 Ethose ok nithotte ne ron8arihonnienni tsiniiot tsi rate8eiensta, oni ne rannhatsera tsiniiot tsi ron8annhas. Tokat non8a otkon ron8anatonk8en ne Raniserak8eniio, toh kati onte ak8a senha niienshon8atinatonk8ake ne sakohienhokonha.
26 Tosa kati othenon se8atsanisek. Aseken ak8ekon niien8atotasi ne iotaseton, oni niien8aterihotasi tsinikon ne ioteri8aseton.
27 Tese8ari8athet tsinahoten asatakon k8arori, nok kanonsakeson tatese8ahenret tsinikon tek8atsiaonni.
28 Tosa se8atsanisek tsinahoten aiorio noieronta, iah tanon taiorio natonnhests; neh tanon se8atsanisek tsinahoten aiotirio natonnhests oni noieronta nok otsirake iaiotiiatonti.
29 Iah kennah tekatsitenserake tiiatekehnes n'enskat k8enis? Ak8ekon sane etsise8aniha sako8enniio tsi konnes.
30 Ieiohe oni ak8ekon 8asheton tsinikon se8anonk8iserote.
31 Tosa kati se8ateronsek senhase ise se8aiatanoron tsiniiot n'otsitenhokonha.
32 Onka iah tenhakatehasere nonk8ene, iahki oni nii taontahiiatehase raohenton ne Rakeniha Karonhiake thenteron.
33 Nok tanon nenhakatonnhiiase nonk8ene, tenthiiatonnhiiase ki oni nii tsi thenteron ne Rakeniha.
34 Tosat se8erhek skennen ken kienne non8entsiake; iah neh tekienne ne skennen, ashareko8a tanon.
35 Aseken tekhekhasionhe ne iatatienha, tiatatienha, oni ne tiatatsafa.
36 Neh oni enshon8as8enseron nak8a rahonnhatseraokon.
37 Onkakiok senha roniha, ok ne's' ne ronistenha senha sakonoronk8a tsiniiot nii iah tatehakeri8atson; ok neh sakat ne senha roienha ok ne's' ne raienha senha sakonoronk8a tsiniiot nii iah othenon tatehakeri8atson.

38 Oni ne iah tenhatketathe ne raoronhiakensera nok ahakianenha8e iah othenon tatehakeri8atson.

39 Oni nenhononstaton tsi ronnhe, enhotonse; neh tanon enshatsenri nenhakate8entetase.

40 Onka tenhiahrhoton, tenhakarhoton; nok ne tenhakarhoton tenhorton ki ne takatennieton.

41 Onka rotokense tenhorhoton tsiniiot tsi rotokense; eh ki niiot tsi tenhon8ari8aserak8ase tsiniiot ne rotokense, nok ne thori8aieri enhokonnienste, eh ki nenhon8atonraseronse tsiniiot ne thori8aieri.

42 Nok oni ne ska8isa ok onekanos aon8anekanonten saiatat nakitiok8a; ori8iio tsi k8arori tsi iatekakonte tenhoteri8aserak8ase.

Enskat haton ia8enre teioteri8asonterak8en.

1 Nonen saha8eiennentane ne Iesos 8asakoianerenseron ne raotiok8a, akte niionsare, nasakorihonnien asakotati oni tsi ronatenataienton.

2 Ethone oni ne Sa8atis 8aharonke tsini hatieranions ne Iesos, teniiase ne raotiok8a iasakotori ahon8ari8anontonse aniron:

3 Ise ken ne kari8ataton on8entsiake entre, katen ohia enshak8arhareke?

4 Tontasako8enna8eron ne Iesos, 8ahenron: 8asene nok satsisenirori ne Sa8atis tsinaoten tsiatkathos onitsiaronkas.

5 Tsiekens ne teieron8ekonne, tsiontenties ne iesinaksen, tsiontons n'iakoststa8is, tsionronkas ne teionhontak8ekon, Tsiontonnhests niaka8enheion, nok iontataronkatenti ori8atokenti ne iakotent.

6 Iakotaska ne iah tenhiontateri8aientatennire nii akeri8ake.

7 Nok nonen sonsaiatenti, Iesos Kanenrakon iahatati, 8ahenron: nahoten se8atkenseronnonne karhakon? Ok8ire kenh ne te8atkarenrons tsi iahote?

8 Oh kati nekenhen nahoten se8atkenseronnonne?

rok8enniatsanit kenh ne etsise8aken? tsiniiot ne ro-
tinontiioson.
9 Oh kati nekenh ak8a nahoten? Rotokense onte-
ken? enh, k8arori tsi sakotohestetenni ne Rotito-
kense.
10 Aseken raonha roton tsi 8aton n'oiatonserato-
kenti: ienhiiatori nenhiahaaseronnien tsini ienhense.
11 Ori8iio tsi k8arori, tsi iah sekon noiah tehona-
keraton neh senha hahaiatanoronke tsiniiot ne Sa8a-
tis; nok sane neh nak8a nitraha ne Karonhiake sekon
neneh senha ieshaiatanoron.
12 Tsinahe thonakeraton ne Sa8atis, ethonahe site-
8askennhen ne Karonhiake, nok neki ne ratisaste
rontk8enies.
13 Aseken ne Thotitokenseak8e oni ne kaiatonsera-
tokenti ok iarennakerate tehon8arensaronnions.
14 Nok naese8atontatseke tsihenkiron; nese 8ahi
ne Eli tontarene.
15 Ionronk ne tenhionhontakarontake.
16 Ohnahoten taontakheiatenientenste neh niion-
k8etoten? ne's' teshontieren ne ratiksaokonha tsi iont-
kerontak8a ratistsk8aronnion nok iesakotinonks ne
rontenrookon.
17 Ronton: ionk8aonra8aton nok iah tatese8anon-
niak8en; ioterennatatitenrat ionk8aterennote nok
iah tese8atatitenranion.
18 Aseken ne sa8atis iah tehonekirenhaties iah oni
tatehostskaonties; nok sane sekon ron8enni: Rotkon-
seraien.
19 Nok ne Niio Roienha tehastskaons ranekirha
oni; nok ronton: Shako8ane, tsionekaka8e, rontenro
oni ne ratikarotasions oni n'onak8aiesentasonha. Nok
ki tanon 8ene iotonhon nateri8ak8arisionsera tsinon-
k8ati ne sakoienhokenha.
20 Ethone onen tahatasa8en 8asakori8asten tsi-
non8e eso natehoieronnionhaton nok iah teshonata-
tre8aton, 8ahenron:
21 Sententasere Korasin, ise oni Betsaïta! Aseken,

Tirne ok ne's'en's' Sidonne etho naiori8anerak8atenionke tsi naonkieren, katkaron ahontahonatakenroserhon tsinahonsahonatatre8aton.

22 Nese karionni katon, tsi k8arori: Tikenha tsi nensakote8eiennatsaniten ne Tirronon, oni ne Sitonronon, n'onen tentesakoiatoretane tsinise niiot.

23 Nok nise Capernaiim, ise enskat ne iatesaketotak8e tsi teiesarensaronsk8e, tentesenonk8ihse n'onesson. Aseken tsinikon satkathon n'iori8akerak8atenion, aiotkathon ne Sodome sekon nah neh non8a nakanataientake.

24 Nese 8aonni k8arori katon, tikenha tsi nenthon8anak8isronhase ne Sodomronon n'onen tontesakoiatoretana.

25 Ethone ne Iesos tontahenron: O konsennaiens Rakeni, ok tise8enniio tsi Karonhiate oni tsi Ion8entsiate, ne tsi sheri8asetenni neh nikarihotens ne iontokhas oni ne ienikonrasson, nok neh ne kenniiakasa shetokatenni.

26 Eh niiot, O Rakeni, nehkitsi eh nitisanikonriiohon.

27 Ori8ak8ekon Rakeniha raka8i; iahonka tehon8aienteri ne Roienha, ak8a neok ne Roniha, toka ken onkakiok enshakororihake ne Roienha.

28 Kasene ise ne tese8a8ishenheion oni se8a8ishenne, nok ii enk8asnienon.

29 Se8atketat nak8atientaniakt, se8ari8aienterhann oni tsi te8akeri8aieri oni keriasiio, oni ense8atsenri aotorisensera ne se8atonnhests.

30 Aseken iah te8ateri8atore nakeri8asonha, iah oni teiokste nakriena.

Tekenihaton ia8enre teioteri8asonterak8en.

1 Ethone ne Iesos 8athahetiiakon onatsia kaienthoseron A8entatokentike; 8ahontonkariake ne raotiok8a ok kati neh 8ahatiratoskare nok 8ahonneke.

2 8ahonniron ne Pharisian tsi 8aontkatho: 8atia8enre na8entatokentike eh naieiere tsinihatiierha ne Sentiok8a.

3 Tontasako8enna8eron, nok 8ahenron: iah kenh tese8a8ennanotha tsini hoieren ne David oni ne raotiok8a Saontonkariake?

4 Oh nihoieren tsi iehota8eiaton Niio raononsakon, 8ahanatarake ne Ron8a8enniiostak8a, iah se sane teho8enk narake iah oni ne raotiok8a, ak8a nook rononhaa ne Ratitsihenstatsi?

5 Iah oni kenh tese8a8ennanotha ne Kaianerensera tsi iah tehotinnhis ne Ratitsihenstatsi n'ononsatokentike ahotiioten n'a8entatokentike?

6 Aese8aterientarake tsi 8ak8arori, tsi senha raiatanoron non8entsiake non8a ihres tsiniiot n'Ononsatokenti.

7 Nese karihonni iah taiotsiri8enton ne iah teiakonnhikon naese8aterientarake tsinahoten kenton ne kenh O8enna: Atanitenrat te8akaton8entsioni iah n'atate8enniiosta.

8 Aseken ne Niio Roienha raho8entsi i'a8entatokenton.

9 Sonsahatenti netho, tsi ronterennaientak8a nionsare.

10 Saiatat eh raiataratie skati ronentsakenheion; neh 8ahatiri8akenserak8e naon8ari8arho, 8ahen8ari8anontonse 8ahonniron: iah kenh te8atia8enre na8entatokentike aonsaiontatetsente?

11 Tontasako8enna8eron, 8ahenron: onkakiok tsinitsion Oson8akon iakaiatenne ne raotsenen, iah onteken oksaok taonsahaiatatako a8entatokentike sane 8enniserate?

12 Eso onte 8ahi tetiattihen tsi natekanoron n'onk8e ok ne neh katsenen. 8atons kati naontaieri8aierite n'a8entatokentike.

13 Ethone kati onen 8aha8enhase ne ronk8e: sanentsak8arisi, 8ahanentsak8arisi nok sahaie8entane.

14 Sahatiiakenne ne Pharisian, 8ahon8atsienhaien, ohonte nahatiiere naon8ario.

15 Nok tanon ne Iesos sakohnikonraienteritsihon, oksaok sahatenti; nok kentioko8anen 8ahon8asere, ak8ekon oni niiesesakotsienthak8e.
16 Nok sakonnhesehak8e nahatiriho8anete.
17 Naontakaierite tsiniha8en ne Rotokensehak8e Isaï.
18 Iahiiatori nakennhatsera, ne riiatarak8en rinoronk8ako8a neok oni 8akon8esk8ata; enhiion nakenikonra, neh ensakorori ne Niio raonakerasera n'onk8eokon.
19 Iah tahateri8atek8aseke, iah tatahohenretake, iah oni onka taon8a8ennaronke haha8ennotatietsi tekanatokenhaton.
20 Iah oni tahas8ate ne sekon nikaienk8arotonnions tsiniiore niienhasenniase ne kaianeren.
21 Ak8ekon ok nonk8e enhon8asennaniahesen.
22 Saiatat etho 8ahon8aiate8e otkon rotienni, teharon8ekon iah oni tehatati, nok sahotsiente: ak8a ki iah othenon tatetiotokte, rothare oni tehatkathonnions.
23 Ak8ekon ok 8ahakonerako nok iontonhak8e: iah kennaha neh tekenh ne David Roienha?
24 Nok tanon tsi 8ahonaonsonkote ne Pharisian; 8ahonniron are neneh: kehiken ak8a Beelsebul ok ahosennakon sesakotek8atak8a nonatkonseraksen nese 8ahi tkon8atkonserak8eniio.
25 Nok tanon ne Iesos sakohnikonraienteritsihon 8asaka8enhase, 8ahenron: tsini kanakeraserake n'iah skari8at tekenh iah ki othenon taonsakaieronnihake, tsini kanatake oni tsini ka8atsirake ne iah skennen, iah othenon taioteri8atentiase.
26 Nekati kehiken, non8a; Rotkonseraksen ahonsahoiatineken8e ne ratkonseraksen, ak8akati 8ahi tatehotiri8ate: oh kati nenhiotonhatie tsi enhninakereke?
27 Nok tokat tokenske Beelsebul ahosennakon tsi sekheiatek8ata n'onatkonseraksen, kahkati nithatihas ne ietsiienhokonha tsi sesakohnatok8ata? nese 8aonni ok rononha tentsetsiiatorete.

28 Nok tanon tokat non8a Niio raonikonrake tsi sekheiatek8ata nonatkonseraksen, ori8iio kati tsi onen se8aiatorenhon ne Niio raonakerasera.

29 Oh naia8enne ne ronk8e iahota8eiaten ne roiataniron oni ahonensk8enhaton, ne iah niare tenhonerenkhe ne roiataniron? ethone onen en8aton enhonensk8enhaton.

30 Onka iah teiakenik8ekon akte kinihotieraton, nok ne iah tateion keniiena8akon tsi keroroks, ratiesatha.

31 Nese 8aonni 8ak8arori, ak8ekon niien8aton naonsaiontatenikonrhense nonk8e akori8aneraaksera; kenkaien nenhon8anikonraiesate ne Rotkon Ronikonratokenti iah neneh tetsiontatenikonrhensere.

32 Nok onkakiok ra8ennake roiesatak8en n'Onk8e Ron8aienha enshon8anikonrhense, nok tanon onka enhon8aiesate ne Rotkon Ronikonratokenti iah taonsaon8anikonrhense ne kentho on8entsiake iah oni non8enton.

33 Ne ens oni ne se8aton: 8ahiio, neki tsi karontiio, 8aiaksen, neki tsi karontaksen, aseken kaikne kiok entieien teristak8e tsini karontoten.

34 Se8a8atsiraksensk8a, oh nahoni naia8enne naontakari8aierike tsi aese8atati, ak8ase tsionk8etaksen, aseken tsinitkananon na8eriane eh kiniiot tsi ien8atati na8ennasa.

35 Tronk8etaieri ak8aki neok tatak8as tsini tioianere tkananon ne ra8eriane; nok ne ronk8etaksen neh ki tatak8as tsini te8ahetken ne ra8eriane.

36 Nese 8aonni k8arori: tsi neh tenhiontatiatoretak8e nonk8e n'onaken te8enniseronte tsinikon tiakotati ne ka8ennaksen.

37 Aseken sa8enna entsisarihoke8ate, sa8enna oni ensari8ente.

38 Ethone onen otiake ne ratiiatons oni ne Pharisian 8ahon8enhase: Saianer! ori8iio tsi iak8askaneks ne tak8akanerarake iori8anerak8at tsi nasiere.

39 Tontasako8enna8eron, 8ahenron: Ka8atsirak-

sensk8a oni kanak8aiesen, kari8anontons enskat ne
iori8anerak8at, iah ki tanon takonhion ne iori8ane-
rak8at neok tsi nihoiata8enhon ne Rotokensehak8e,
Jonas:
40 Aseken asen nonta asen oni ni8asontake tsionn-
ho8ane kaiatakon iehaiatitak8e ne Jonas, eh kati oni
nehneh nenhia8enne n'onk8e Ron8aienha, asen nen-
8atu, asen oni ni8asontake on8entsiakon ienhenteron-
take.
41 Ninivronon enkon8ari8asten ne kenh ka8atsirate
tsi non8e Kaiatoretatsera te8enniserontake; aseken ne
rononha Jonas rao8ennake shonatatre8atak8en: nok
non8a ne kenh ihres senha raiatanoron tsiniiot ne
Jonas.
42 Entieronon Kon8akorako8a enhiakori8asten oni
enhiakori8ente nekenh ka8atsirate. Aseken naonha
On8entsiokten tsi ontaonsatatha ne Salomon raottok-
hasera: nok non8a kenhihres senha isinon8e tsini
aiatoten tsiniiot ne Salomon.
43 Katke tenthon8aiaken8e ne ranikonraksen
tsirotiennine ne ronk8e, on8entsiathensne tenhastste-
kafa ra8esakonhaties ahaorishentane, iah tanon taha-
tsenri.
44 Ethone enhenron: eh ienske tsi te8akenonsote,
tsinon8e te8akiakenhon. Nok nonen ensra8e, 8ahat-
katho, ononsoskon isken, tsionhe8en oni skaraseston.
45 Ehren sarete, nok tsiatak nihati ionsasakohon-
karon ne senha tehotinakaratsanit tsiniiot neraonha,
eh saonne8e oni ionsahonta8eiate ak8a oni sahontenak-
tonni; nok ne kenh ronk8e ienseSatohestste tsi
nenshaiese; eh kati oni neneh nenhioiata8en ne kenh
ka8atsirate ka8atsiraksensk8a.
46 Nok sekon ok sishakotarani nonk8eokon, aststo
tontahatitane ne ronistenha oni ne tehontennontere,
ron8aiatisakonhatie tahatitharen.
47 Nok iahon8arori 8ahiron: kenh aststo thonh-
nete sanistenha oni tese8atennontere iesaiatisaks
taese8atharen.

48 8ahenron tsi tontaho8enna8eron, neh nika8ennoten taha8enninekenne: Onka nakenistenha, onka onine tekatennontere?

49 Nok iahatsiatate tsinonkati ne raotiok8a, 8ahenron: neh kehiken akenistenha, neh oni tekatennontere.

50 Aseken onkakiok enthon8anikonraierite ne Rakeniha ne Karonhiake thenteron, neh tohiken onkiatatekenha, oni onkia tennosenha, oni akenistenha.

Asen-haton ia8enre teioteri8asonterak8en.

1 Ok neh sahenniserat satontahaiakenne ne Iesos kanonskon, kaniatarakta sahatien.

2 Nok kentioko8anen 8ahon8aiatorenne, nese 8aonni kaon8akon iahatita, nok eh tahatien, nok n'onk8eokon atsiaktatie tekanenraton.

3 Nok eso iori8ake 8asakorihotasiase tekari8akentonk8enke tsi 8ahenron: Saiatat ne raienthos 8ahaiakenne 8ahaienthosera.

4 Nok tsi rohienthonhatie, otiake nonatsia ohahak tatie 8akakerontane; otsitenhokonha 8akonneke.

5 Nok otiake oststenrak8entarake 8akakerontane tsi non n'iah eso teiokenrahere. Ak8a neneh oksaok takateronten aseken nitkaionha.

6 Nok nonen sontakarakoten 8akontiatastsa; nok tsi iah nakon tetioteronte ak8aki onstsa,

7 Nok otiake ohiktokon iakakerontane; takonteiaron nohikta nok 8ahotirio.

8 Nok otiake tsinon8e niion8entsiio iakakerontane, nok ontonnisa: skanatsia 8ate8atennia8eke, otiake iaiak ni8asen, otiake asen ni8asen onteiaron.

9 Onka tehaontakarontak8en naharonkate, raronk.

10 Ethone ne raotiok8a 8ahon8ateranentakten, nok 8ahonniron: oh niiotieren tsi neok ne tesheri8akentonk8enni?

11 Tontasako8enna8eron, 8ahenron! ne ki tsi

ietsiia8i nise naese8ari8aienterhane ne karonhiakeka,
nok ne rononha iah tehon8ana8i nahatiienterhane.
12 Aseken sekon enshonhion ne roien, enshotiesten
oni; kenhkaien n'iah othenon tehoien, ieiohe ak8ekon
enshon8ak8a tsinikonha roienha.
13 Neh kati 8aonni neok ne tekheri8akentonk8enni,
ne 8ahi tsi enhontkatho iah tiiatahatikaraientane,
iah onitahotinikonraientane.
14 Rononhake kati taho8ennaierite tsiniha8en ne
Rotokensehak8e Isaï, Ra8en: Ense8athontetie, enseronke
nok iah ki taese8anikonraientane, oni tense8akaneratie
ense8atkatho iahki tiiataese8akarahientane.
15 Aseken iotokoton tsi roneriasaniron nekenh
ronon8entsiate; iohniron tsi tehonhontakaronte,
tehonatateron8ekon oni: Ratitsanis ne ratikarake
aontkathote, nok tsi tehonhontakaronte ahonronkate,
nok raoneriane ahotinikonraientastak8e, nok iah
taonsaontatre8atane, iah oni nii taonsakhetsientane.
16 Ionataskat tanon nise se8akara, aseken kontkathos;
ionataskat oni ne se8aonta aseken konronkas.
17 Aseken ori8iio tsi k8arori, kentioko8anen Rotitokensehak8e,
oni ne thotiri8aierisk8e, ronaskanekon
naontkatho tsi nahoten se8atkathos, nok iah tehonatkathon;
nok oni nahonronke tsi nahoten se8aronkas
nok iah tehonaronken tsinise niiot.
18 Se8ataonsatat kati nise tsinahoten kenton ne
raienthos:
19 Ne tsi rotaonsate ne ronk8e ne Niio rao8enna,
nok iah tehonikonraientas, Ranikonraksen tare nok
8ahanensko tsinikon kaienthonne ra8eriane: neh 8ahi
neneh roton, nohahakta ionatsiakerontaon.
20 Nok kenh kaien noststenrak8entarake ieioientaseron,
neneh roton, ne rataonsatasts no8enna, ak8a
oni 8ahatonnharen tsi 8ahaiena.
21 Iah tanon teioteronte ne rahonhake, ne se
8ahonni iah tateka8ishastste: ka8enniio'k'8ahorane
kanikonraksensera, atatkenronniatsera's'oni, akarionniate
n'O8enna ak8a's'oksa 8ahatatenikonrotako.

22 Kenh kaien nohiktokon iekokerontaon, neneh, roton, rotaonsatato ne Niio Rao8enna, neh tanon tehonikonrharanis non8entsiakeka, tsioni niiorihoten natsoko8atsera, neh kon8arios no8enna, nok iah tiie8atonnisaas.

23 Kenh tanon kaien ne tsi tion8entsiio ieiokerontaon? neneh roton, ne rotaonsate n'O8enna, ronikonraientas, 8atonnisahas, 8ateiarons oni, otiake enskat te8ennia8e, otiake iaiak ni8assen, oni nasen ni8asen.

24 Sekon are oiah tonsasakori8akentonk8en, 8ahenron; ak8a neh testiatieren ne Karonhiake tkanakeraseraien, ronk8e Kanenhiios 8ahaientho raon8entsiake.

25 Nok tanon tsini kari8es rotitas ne kannhatsera, onen tare ne Ros8ens, kanenhaksen eneken tontahoti tsi kaienthon nok 8ahatohestste.

26 Nok nonen sontakaontonten, oni 8akanatsioharen, onen 8ahotikentane ne kanatsiaksen.

27 Nok ne ratinnhatsera 8ahon8aiatorenne ne Ron8aianer, nok 8ahonniron: Saianer, iah kenh naha ne tehsaienthon ne kanatsiio; kah kati nontakonne ne kanatsiaksen?

28 Tontahari8aseraka, 8ahenron: neh 8ahi ne raks8ens eh nihoieren, tontahonniron ne kannhatsera; asathontate kati ken eh iaiak8e nok aiak8ako ne kanenhaksen?

29 Nok tontahenron; tosa: On8a's' naha tsi ense8ak8enhatie ne kanenhaksen ense8anioton-ko oni neneh ne kanenhiio.

30 Ioneronhatie tetsiaron tiateiaron tsiniiore ien8atonnisa; nok tsini ieienthok8as, enkheienhase nakennhatsera: neh niare tase8atierent se8ako ne kanatsiaksen nok se8enthokonnianion naontsahatonhake; akenonsoharake tanon niiase8ahaf ne kanatsiio.

31 Ohia are tonsasakori8akentonk8en; 8ahenron: neh teskiatieren ne Karonhiake tkanakeraseraien tsiniiot, otsinek8ar kanen ieienthota, onkakiok 8atrak8e nok raon8entsiake 8ahaientho.

32 Neh tiaonhaa nitkanenhaa tsinikon ne kanen-
sonha : nok tanon nonen ioteiaron ne senha sko8anen
tsiniiot notiake, ak8a oni karonta iaonton ; iakae8e
ki notsitenhokonha ahonenrokon kontsinakonnis.
33 Sekon are ohia tonsasakori8akentonk8en, 8a-
henron : neh teskiatieren ne Niio raonakerasera,
tsiniiot ne iosherhatken : tsiothon8isen asen
natkaieste n'othesera tanon ne Iosherhatken tsiniiore
ak8a ien8attenko.
34 Ak8ekon tekari8akentonk8entserakon tsinikon
ne Iesos 8ashakorori n'onk8eokon, iah othenon tesha-
korori ne iah tatakari8akentonk8en.
35 Ne naontaho8ennaierite ne Rotokense, tsi
ra8en : tenkastsk8eksi nok tenkeri8akenton8e : en-
kerihotasionko neneh sontonton8entsionni siioteri-
8aseton.
36 Ethone are ne Iesos sasakotkonrate nonk8eokon
nok kanonskon niionsare, 8athon8anenronni ne rao-
tiok8a nok 8ahonniron : tak8anikonraientaten nahoten
kenton toh ihken Kanenhaksen skaienthon.
37 Tontasako8enna8eron, 8ahenron : tohiken ka-
nenhiio raienthes, nehne Onk8e Roienha.
38 Nok ne kaehta neh tsi ion8entsiate ; kanenhiio
Niio sakoienhokonha, kanenhaksen otkon sakoienho-
konha.
39 Nok ne Rasts8ens, otkonseraksen 8ahi, tsiniie-
ient hok8as, tsi nense8aton8entsiarisi ; nok ne ratiien-
thok8as, Ratironhiakeronon 8ahi nehneh.
40 Tsi kati niiot tsi teieiestasions ne kanenhaksen
nok otsirake iakoties, etho oni nehneh nenkaieren
n'onen en8aton8entsiokten.
41 Onk8e Roienha enteshakotori ne Raoronhiake-
ronon okon, neh tenshatiiestahsi ne Kari8aiesatatsera
ne raonakeraserakon, nok oni ne iakori8are ne 8ahe-
tken.
42 Nok tsi tkanonk8aien n'onesson iensakotiiatonti,
etho non8e natenhionsenthoseke oni tenhionnokara-
niehonheke.

43 Ethone onen ne tiakori8aieriton tenhionteron-
ronten tsi niiot ne Karak8a, raonakeraserakon ne Ron-
8aniha, onka tehahontakarontak8en naharonkate,
raronk.

44 Nesekon testiatieren no Niio raonakera8era tsi-
niiot n'o8istanoron 8asehton kaehtakon, ne ronk8e
8ahatsenri, sahasete; nok tsi nahatsennonni sahatenti
8ahatenninon nion tsinihoien nok neh sahaninon.

45 Nesekon testiatieren ne Niio raonakerasera:
tsiniiot ne ronk8e ra8esakonhaties Kanenhianorons.

46 Nok enskat iahatsenri nehne kanoron, saha-
tenti, ak8ekon 8ahatenninon tsinihoien nok 8ahaninon.

47 Ne sekon testiatieren ne Niio raonakerasera:
tsiniiot ne kaniatarake 8aharontion, ak8ekon taioie-
nahatie.

48 Nonen 8akanane, ehtiioke niienhatiha8e ne rati-
tsiak8as; onen eh enhontien tenhatiiestasi, rahotihon-
8akon enhonneta ne ioianero; nok ihsi ienshonati
ne iotaksen.

49 Etho nenhia8enne nonen ense8aton8entsiarisi:
enthonne ne Ratironhiakeronon okon, nok tensakoti-
khasi ne ionk8etaksen tanon ne tionk8etaieri.

50 Nok tsi tkanonk8aien n'onesson ienshakotiiaton-
ti, eh non8e natenhionsenthoseke oni tenhionnoka-
raniehonheke.

51 8ahenron ne Iesos: Ori8ak8ekon ken 8ese8ani-
konraientano? tontahonniron, etho niiot Saianer!

52 Nok 8asaka8enhase 8ahenron: ne kati 8ahonni
ne Raiatons nak8a rari8aienteri ne Niio raori8asonha,
neh teshiatieren tsiniiot ne ronk8e raorontotserakon
tatak8as nori8ase oni nori8akaionshon.

53 Nonen saharihokten ne Iesos ehren sarete neh
non8e.

54 Nok nonen sonsara8e raonakeraserakon, sakori-
honniennisk8e tsi ronterennaientak8a; nok tsini
iakonerak8enhatonsk8e iontonnionsk8e: kah nehneh
nithoha kehiken tsinihattokha, oni ne raok8eniat.

55 Iah kenh naha neh teken ne ras8enkaraketas

ne Roienha? iah kenh.naha On8ari tekon8aiasts ne ronistenha, nok ne tehontennontere, Sak, Sose, Simon tanon Jude.
56 Iah kenh kentekonnes ne rontennosenha? Kah kati nekenh ak8a nithahas ne kenhkaien neh nikarihotens?
57 Ak8a ihken tsi rontateri8aientatennihake ne raonhake, nok tanon ne Iesos 8ahenron: ak8a raonakeraserakon ok tanon raononskon iah tehon8akonniensta ne Rotokense.
58 Iah oni ken eso tatehoieronnion neh non8e, sotsi ronatenno8entastskon.

Kaierihaton-ia8enre Teioteri8asonterak8en.

1 Ethone ne Ronontiio Herod 8ahosennaronke ne Iesos:
2 Nok 8asaka8enhase ne raosennaokon: Sa8atis 8ahi shotonnheton; nese 8aonni raha8e ne Kak8eniat ne iori8anerak8at tsi nahaiere.
3 Aseken raonha Herod rotennhaonne ron8annhotonk8e ne Sa8atis, Herodias ahori8a, neneh iatatekenha Philippe ronek8e.
4 Ne tsi ra8ennihak8e ne Sa8atis; 8atia8enre ne neh asatatenakonnien.
5 Ak8a thoianerasehak8e nahatennhane ahon8ario; kenh ki tanon nonkati ieshatsanisk8e ne tsi ak8ekon ok nonk8e tiaka8etakonne tsi Rotokense ne Sa8atis.
6 Enskat kati tsi rotenniote ne ronontiio Herod, tsi niieskaes tsinihonakeraton, Kanonsihen 8atkanonniak8e ne Erodias akoienha, nok thaha8erientiio ne Herod.
7 Nese 8aonni ak8a 8ahari8anirate ak8ekon enron, tsi nahoten, tsi oni nikon akari8anonton.
8 Niare ionsaionikonraien nonistenha, ethone onen8akenron: Akeratne aontakaratie tsi askon non8a ne Sa8atis raonontsi.

9 8ahonikonrakeen ne ronontiio ; nok ki tanon neh tsi rotate8ennaniraton, oni tsi ronathontenion nenskatne ronatek8ahere, 8ahatennhane kati naontakonhion.

10 Nok iashakotori 8ahon8aniariakha ne Sa8atis tsi non8e tannhotonk8e.

11 Nok akeratne karatie n'onontsi, takonhion ne Kaiatase, nok onistenha ionsaiahon.

12 Eh 8ahonne8e ne raotiok8a ionsahatiha8e, oni 8ahonte8eienton ne raoieronta ; nok 8ahon8aroriana ne Iesos.

13 Sahari8aronke ne Iesos ehren sarete neh non8e kaon8akon 8ahatita, eh non8e niiahare tsi non8e raonhaa iakenhake, nok nonen saheri8aronkanion, taiontentionko naktatiesonha kanataienton nok 8aon8asere ehtakesson niiahahen.

14 Nok sontahatitako ne Iesos kaon8akon, iotiok8atsani 8asakoken, nok 8ahonikonkararen raotanitenraserakon, nok sasakotsentanion ne iakohnon8aktanionni.

15 Nok nonen siiokarahane, 8ahon8aiatorenne ne raotiok8a, nok 8ahonniron : Karhakon 8ahi ite8es, onen oni ontenniserokten ; tonsassheiareniat kati, oni taonsaionreni tsi kanonsoton, aieninon oni niieks.

16 Tontahenron ne Iesos, iah tateioton8entsiohon naonsaiontenti, ise tanon ietsiion niieks.

17 Nok tontahonniron : 8isk ok nikanatarake ionk8aien tanon tekentsiake.

18 Nok tontasaka8enhase, kase8ahaf kihasa.

19 Nok neh tahatierente 8asakorori nonk8esonha n'ohontake aiontien, 8atrak8e ne 8isk nikanatarake oni ne tekentsiake, nok Karonhiake iahatkatho 8athonon8eraton Niio, ethone 8athanatariakhon nok raotiok8a tasakaon nok ionsasakotiiakhonhase.

20 Nok ak8ekon 8ationstskaon 8ahakotane oni ; nok tekeni ia8enre ni8atherake sakanane ne iotatenronokonha.

21 Neh nahoten ne 8isk ni8enniä8ehetserasen niion-

k8etake 8ationstskaon iah te8aseton ne tsionathon
8isen iah oni neksaokonha.
22 Ak8a neok onte8eiennentane oksaok ne Iesos
8asakorori ne raotiok8a, Kaon8akon ahonsahontita
nok ahonsahontatiteronna ihsi nakaniatarati tsinika-
ri8es ne raonha tensesakoreniate nonk8ookon.
23 Nok nonen saha8eiennentane tonsasakoreniate,
onontoharake niiahare tsinon8e raonhaa akenhake,
aontiesenhake tsi ahaterennaien; sekon etho nires
onen taiokara8e.
24 Kenh kaien ne kaon8eia, on8arok onte Kania-
tarhen nate8anistskaronta8etane, aseken thoti8eroka-
ton.
25 Nok onen siiorhenhonhatie, sasakononterane ne
Iesos, onekakesson ihre.
26 Nok ne raotiok8a, 8ahon8aken onekakesson
ihre, 8ahonateronhienten 8ahonniron oni: 8ahonk8a-
tianeronne ak8a oni 8athotihenrete tsi nahotiteronne.
27 Ak8a ok tanon iononteratietane iahatati ne
Iesos, nok 8ahenron: skennen se8anontonnionhek;
iise: tosa Kati othenon se8ateronn.
28 Nok Tier tahatati; 8ahenron: Saianer! neneh ise
enkenhake, tsiron Onekakesson niieke iekef tsi tesete.
29 Nok tahenron; kasts, nensok ne Tier tahatitako
onekakesson niiahare tsi itrate ne Iesos.
30 Nok tanon 8ahatsanike tsini iononto8anens io-
nontak8arontonties, onen ok oni siiahoiatenhonhatie,
8athohenrete kati 8ahenron: Saianer! takiatakennha.
31 Nok tontahatsiatate ne Iesos nok 8ahoiena, 8a-
henron: Sonk8e sanikonrasto, ohniiotieren tsi 8asaten-
no8ente?
32 Ak8a neok saiatita kaon8akon oksaok 8atka8e-
riiake.
33 Ethone oni onen ne kaon8akon ratiiatit 8ahon-
8aiatorenne rontonne: tiakari8akenniate Niio 8ahi
Iaienha.
34 Ionsahonrarho ihsi nakaniatarati, ionsahonne8e
tsi 8aton8entsiate ne Genesaret.

35 Tsiniiore iahon8aienterene n'etho ratinakere, 8athonteri8areniate tsi ienakerenion naktatiesonha, nok eh 8aontatiathe8e tsiniiakon ne iakonnrarak8e.
36 Nok ron8anekennihak8e nasakaon arahona's' en's' neok oni tsi tetkak8athon ne raotiata8i iaieiena; tsiniiakon ne kenniieiakoieren saieie8entane.

8isk-haton ia8enre teioteri8asonterak8en.

1 Ethone ne ratiiatonsoni ne Pharisian Jerusalem nontaonne 8ahon8aiatorenne Iesos, 8ahonniron:
2 Ohniiotieren tsi iah tehatiri8aierists ne senti ok8a tsinihotiri8ataton ne rotikstenhokonkenha Iahse 8ahi tehontsiohares n'onen tehonstskaonne?
3 Tontasako8enna8eron, 8ahenron: ise ki 8ahi oni se8ari8aiesata tsini hori8ataton ne Niio, tsini tsise8ateri8isahani.
4 Aseken ra8en ne Niio: Shekonnienst, ianiha oni ne sanistenha. Ra8en oni naha: onkakiok ensakoiesate roniha ok nene ronistenha, ron8ario.
5 Nok nise se8aton: tokat non8a enhokenrenseronni ne roniha ok ne's'ens ronistenha: tsinikon ensatonraseron, ise ensesatsennonniate.
6 Iah neok teken tsi iah tasakokonnienstane ne ron8aienha, ak8a ki iah tahonnhiseraientane. Et kati nite8es tsi ise se8ari8isahatsera iorioton ne Niio Raori8atahton.
7 Akon8ara: Ori8iio tsi thori8aieriton tsinitsise8aiatanote ne Rotokensehak8e Isai.
8 Tsi ra8en: Ratisehne'k'ok ionksennaiens neok iaken ne iaken tsi ionkkonniensta; kenhkaien ne raoneri ih non neneh teiak8atere.
9 Ak8a tanon ok se8atieren oni kari8aiesatonke tsi ionksennaiens; aseken neok sakotirionnienni tsini hotirihoten, tsioni nihotiri8ataton ne ronnonk8e.
10 Ethone iasakononke nonk8eokon, nok 8asaka8enhase: Se8ataonsatat se8anikonraientann oni kehiken.

11 Iah se neh tehoiatakhsatha tehokaronniatha oni ne renk8e tsi nahoten rennek8anons, neh tanon tsinikon tkaiakens tsi rasakaronte neh roiataksata oni rokaronniatha.
12 Nonen neh sahenron, 8ahon8ateranentakten ne raotiok8a nok 8ahonniron: iah kenh tesattoken tsi oiah nontahonatierase ne Pharisian tsinahoten 8asiron?
13 Nok tontahenron: tsinikon iohniote ne iah Rakeniha Karonhiake thenteron tenhoniotake, enskateriotsion.
14 Roneronhatie; ne 8ahi ne tehatiron8ekon, teieron8ekon sakonasharine: tokat teharon8ekon enhonenstsine ne teharon8ekon, tetsiaron ienniiatenne tsi teiontiakon.
15 Ethone Tier tahatati; 8ahenron: tak8ari8atheten tsi nahoten Kenton nekenh tekari8akentonk8en.
16 Nok 8ahenron ne Iesos: Areko oni ken nise tese8anikonraientas?
17 Iah kenh tatese8aiatoretha tsi nikon ionnek8anons tsi ieiatakon niiahonenonhatie, nok onakenke tsi tiotaseton ienskontiiakenne.
18 Kenhkaien tsinikon tkaiakens tsi iesakaronte, aka8eriane te8atenties, neh tohiken iakoiataksatha n'onk8e.
19 Aseken Aka8eriane tkaiakens 8ahnontonniontseraksens; Atatahseton, Kanak8aiesatsera, Kanensk8en, Kanikonrhaton, ne oni n'atatenratonnisera.
20 Neh tohiken nakarihoten iakokaronniatha n'onk8e. Kenh kaien ne taionstskaon iah teiakotsiohare, iah othenon teiakokaronniatha n'onk8e.
21 Ethone ne Iesos ehren sarete neh non8e, Tyrne tanon Sidonne niiahare.
22 Skaiatat tsiothon8isen eh 8ahoketote Kanaanronon nakaiatoten eh non8e nikanakerek8e, 8atiohenrete 8akenron: Saianer! David Iaienha! askitenre; iakotentsihon keienha otkonseraksen iakotienni.
23 Iah othenon tethotati; nok ne raotiok8a 8aon-

8ateranentakten nok 8aon8ari8aneken, ronton : sasa tek8at, sotsi 8ahi teionk8aterientakariatha.

24 Tahenron tsi tahatati : neok se tionk8atorieton, naonsakheiahaharate n'Israerhaka rotiiatatonhon.

25 Nok tanon naonha senha akta niiahahe nok 8ahonitenten ; 8aton : Saianer ! takiatakonnha.

26 Tontaha8enna8eron 8ahenron : iah se tetkari8aieri neksaa akonatarok taiek8e nok erhar o8ira akon8atinonte.

27 Tontakenron, ak8a neneh tokenske Saianer ! nok kis'en's' sane n'erhar o8ira konneks en's' tsinitkaniserens ne sakotsenenhokon raotekk8arane.

28 Ethone ne Iesos tontaha8enna8eron, 8ahenron : O, tsisathon8isen ! ko8anen tsi tisetakon ; eh kati niia8enn tsini saskaneks, nok oksaok sakaie8entane nakoienha.

29 Nok sahatenti ne Iesos neh non8e, kaniatarakta Galilé sara8e ; 8ahanontarahne nok onontoharake iahatien.

30 Nok niateionk8etotenson eh 8aon8e tsi renteron ; iontatiatenha8inontie, ne iontsinokata, tieron8ekon, iah teiontati, iakoiatakenheion, sekon 8eso noiasonha tsini iakoiata8ens ; rahsitakta ne Iesos 8aontatiteron, nok sasakotsiente.

31 Ne kati 8aonni nonk8esonha iakonerak8enhatonsk8e tsi iontkattos, tsiontati n'iah teiontatihak8e, ietsieiataieri n'iakoiatakenheionne, ihtsiens n'iah teiensk8e, tsiekens oni ne teieron8ekonne ; nok 8athon8anon8eronnion n'Israerhaka Ron8aniio.

32 Ethone ne Iesos iasakononke ne raotiok8a, nok 8ahenron ; ori8iio tsi khetenre kehiken tekanenrison : onense 8ahi neh asen nonta siionk8ariskonhonhatie eh oni nahe iah othenon tekakk8asonrionhatie ; nok iah oni tekere raonentakon tsi aonsakheiatori ; on8a's'en's' naha ohahakeson enhonatakenrok8ase.

33 Nok taonniron ne raotiok8a : kah kati naontaiak8aha8e ne kenh non8e karhakonko8a niatakaieri, aiakotaten oni neh nikentiok8a.

34 Nok ne Iesos 8asakori8anontonse 8ahenron : toh nikon se8anataraien ? tontahonniron : tsiatak, tanon tokara nikentsiake.

35 Ethone are onen 8asakorori nonk8eokon ne Ehtake aiontien.

36 8atrak8e ne tsiatak nikanatarake oni ne kentsionk, 8ahaiakon 8athonon8eraton ne Niio, nok raotiok8a iasakaon nok nerononha onk8eokon ionsasakonon.

37 Nok ak8a ak8ekon 8ationstekaon 8ahakotane oni, nok sonteroroke ne iotatenronhokonha, ak8a tsiatak ni8atherake ienatararak8a tsinikon 8ahotatenre.

38 Tsiniiakon neh non8e nationstskaon neh onte nahoten ne kaieri ni8ennia8eheserasen, iah te8asseton ne tsionathon8isen iah oni neksaokonha.

39 Nok nonen satonsasakoreniate nonk8e okon kaon8akon ionsahatita, nok Magdala nonk8ati ionsahaton8entsiorenne.

Iaiakhaton ia8enre teioteri8asonterak8en.

1 ETHONE ne Pharisian oni ne Sadusean, eh 8aonne8e; nok 8athon8anikonraseren 8ahon8ari8aneken asakonatonhase othenon iori8anerak8at Karonhiakeka.

2 8ahenron tsi tontasako8enna8eron : se8aton's' en's, ne tontakaronhiarite tsi iaten8astsotho : 8enniseriiostano nenhiorhenne.

3 Nok norhonkene nonk8ati, se8aton's' en's' neneh ; iokennoresere, aseken 8atioharennatose tsiteioronhiariton. Akon8ara ! Se8a8eiente noneh ne taese8aiatorete tsini 8atieronniststa ne karonhiakeson nok iah tese8ak8enies taese8aiatorete tsiniia8enserons tsi iok8enraron.

4 Ka8atsiraksensk8a oni kanak8aiesen, kari8anontons ne kari8anoron. Iah ki tanon noiah takon8anatonhase neok ne tsinihoiata8enhon ne Rotokensehak8e Jonas, nok sasakotkenrate ehren oni 8arehte.

5 Nok nonen siiahonne8e ne raotiok8a isi nakai-
honhati tahotinikonrhen nahontahotinataraninonke.
6 Nok 8asaka8enhase ne Iesos: neh 8ahi enskat
se8atatenikonrarak ne Sadusean raonathenk8atha.
7 8ahonnere ne rononha nok 8ahonniron: neh 8ahi-
tsi iah tete8anatarenha8i.
8 Nok ne Iesos, sakohnikonraienteritsion, nok
8ahenron: ori8iio ki onte oni tsi kenh nise8anonton-
niontseraha, nahoten, niiot oni tsi se8anontonnion tsi
iah tese8anatarenha8i?
9 Arekoken tese8anikonraientas, iah oni ken tetsise-
8eiaras ne 8isk nikanatarake 8isk ok oni ni8ennia8e-
hetserasen niionk8etake, toh oni ni8atsenontserake
iotatenron?
10 Ne oni ne tsiatak nikanatarake nok kaieri ni-
honnia8eheserasen, toh are neneh nikon tsi se8aroron?
11 Oh kati nekenh niiot tsi iah tese8anikonraien-
tas, tsi iahse Kanatarok tekiton tsi katon; se8atateni-
konrarak ne Pharisian oni Sadusean raonattenk8atha.
12 Ethone onen 8ahotinikonraientane tsi iah kana-
tarok, teionthenk8atha tehenton tsi sakotit8enrati,
nese tanon tsinihotirihoten ne Pharisian oni Sadu-
sean.
13 Nok tsini iohahes ne Cesare Philippe, 8asakori-
8anontonse ne raotiok8a, 8ahenron: nahoten ionton-
nions nonk8eokon nii akeri8ake, ii ne Onk8e
Roienha.
14 Nok tontahonniron: otiake ki ionton, ise ne
Sa8atis; otiake, Elie; otiake Jeremie, okne's' en's'
onkakiok Rotokense.
15 Tontahenron; nok kati nise onka'onte ise8ere?
16 Simon tahatati; 8ahenron: ise ne Keristos
Niio Ronnheon8e Iaienha.
17 Tontahenron ne Iesos: Sataskat Simon Jonas
iaienha, iahse o8aron, iah oni nonek8ensa tesariho-
tasienni, neh tanon ne Rakeniha Karonhiake then-
teron.
18 Nok 8akonrori oni: ise ne Tier, nok etho

oststanrake enkenonsonni nakenonsatokenti; iah oni non8enton tiiakon8asenni nonatkonseraksen.

19 Entkonhion oni ne Karonhiake tionnhotonk8a: nok tsinikon ensnerenke non8entsiake entkaneren ne Karonhiake, tsi oni nikon ensnerensi non8entsiake entkanerension ne Karonhiake.

20 Etho oni onen 8asakotia8enratse ne raotiok8a nahontrori tsi rahonha ne Iesos Keristos.

21 Ethone oni onen tahatasa8en ne Iesos 8asakorihotasien ne raotiok8a tsi iatekakonte Jerusalem niienhenre, nok etho non8e eso enthon8aronhiakente ne Ratitsihenstak8eniios oni ne Ratiiatons; eh oni non8e enthon8ario, nok asenhaton nen8ata enshatonnhete.

22 Tier otasetonkeha 8ahoriste, 8ahenron: Saianer! Satatitenr tosa eh niia8enn.

23 Nok tanon ne raonha tontahatkarhateni 8aha8enhase ne Tier: Satkonseraksen ehren iset ne kiatakta! takeri8anera aktenni: aseken iah ki tesanikonraientas ne Niio raori8asonha, neok nonk8e akori8asonha.

24 Ethone ne Iesos 8asaka8enhase ne raotiok8a: Onka kiok enrerheke ahakateranentakten, ak8akiratate8entet, nok ratketat ne raoiasa nok rakser.

25 Aseken nenhaskennha ne raotonnhestst enhotonse, nok nii akeri8ake enhate8entete enshatsenri nehneh.

26 Nahoten naha oni ahatsennonniatak8e ne ronk8e, non8entsiak8ekon tahatentsa nok ahasente ne raotonnhestst? Ok ne ens nahoten ahontaonhion ne ronk8e tsi tahataton ne raotonnhestst?

27. Aseken n'Onk8e Roienha tentre Roniha raoiatanerak8atsera enthoiatanerak8atak8enhatie, oni ne raoronhiakeronon okon, ethone Skastson tsi ensakoieritse tsini iakoiotenseroten.

28 Ori8iio tsi k8arori, tsi otiake kentho ratiiatare ne iah taonniheie, tsiniiore ienhontkatho n'Onk8e Roienha enhata8eiate raonakeraserakon.

Tsiatakhaton ia8enre teioteri8asonterak8en.

1 NOK IAIAK nonta onakenke, Iesos 8asakoiatenha8e ne Tier, Sak, San iatatekenha, nok tsi tiotaseton niiasakoiatenha8e, Onontoharake.
2 Nok rahotihenton etho 8athatteni; eh nahakonsotenne tsiniiot ne karak8a, nok ne raotseronniat eh nakenrakenne tsiniiot noniete.
3 Nok etho 8ahon8atiken, ne Moïs, Oni Elie, tehotithare.
4 Ethone taha8enninekenne ne Tier, 8ahenron: Saianer! ioianere ne kentho aete8enterontake; ne kati nasathontatseke Asen naete8atatoseroten, enskat nise Sa8enk, enskat Moïs nok enskat n'Elie.
5 Sekon ok nihotaratie teiotsikerathe 8ahakorhoroke nok eh taka8enninekenne, 8aton: neh kehikenne Riienha Rinoronk8a on8e hetsise8ataonsatat kati.
6 Tsinahoten 8ahonronke ne raotiok8a, ak8a ehtake 8ahatiiatakerontane tsi nahonateronhienten.
7 Nok tanon ne Iesos eh niiahare, iasakoiatorianeron; raton: tese8atann tosa oni Se8ateronn.
8 Nok tsi tonsahoutkak8arisi iah onka nakoren teseshakotiken raonhatsi8a ok ne Iesos.
9 Nok nonen satontahonanontastsnentonhatie, 8asakotia8enratse ne Iesos, 8ahenron: Tosa onka ietsirori tsi naha8en tsi 8ese8atkatho, tsiniiore ienshatonnhete n'enk8e Roienha.
10 Nok ne raotiok8a 8ahon8ari8anontonse 8ahonniron: oh niiotieren tsi ronton ne ratiiatons Elie tenthahente?
11 Nok ne Iesos tontasako8enna8eron; 8ahenron: tokenske neneh tsi Elie tenthahente, nok ori8ak8ekon enshak8atako.
12 Nok tanon k8arori tsi onen rok8athon ne Elie, nok iah tehon8aientereon, tsi tanon nithatinon8es nihon8aierase, eh kati oni nene nenhoiata8en n'onk8e Roienha enhon8aronhiakente.

13 Ethone ne raotiok8a 8ahotinikonraientane tsi Sa8atis rotonhak8e.

14 Nok nonen sonsahonne8e tsi kanenraien, Saiatat akta 8arete nok rahohenton 8athatontsoten.

15 Nok 8ahenron; Saianer: atsitenre ne riienha ra8ennitaronnis, ak8a ihken tsi rotent, iotkate n'otsirake ienhentakerane, oni na8enke.

16 Nok iehiiataktaton tsinonk8a ne sentiok8a, iah tehotik8enion naonsahon8atsienton.

17 8ahenron ne Iesos tsi tontaho8enna8eron: Ise ne se8atenno8entastskon oni se8anikonraksen? tohnekenh nen8e ente8ak8ekonhatieseke? oni ok ten8akeron ia8eronhatie? kenh kinioh nontatsiatenhaf.

18 Nok tahak8isron ne Iesos tsi 8ahatteten notkonseraksen, oksaok sakaiakenne, oksaok oni sahaie8entane.

19 Ethone ne raotiok8a otasetonkeha, tsi8ahon8aiatorenne oni 8ahon8ari8anontonse, 8ahonniron: ohniiotieren tsi iah nii teionk8ak8enion aonsaiak8atek8aton.

20 Tontahenron ne Iesos: ne tsi sotsi se8atenno8entastskon, Aseken ori8iio tsi k8arori, araohna ehnaonske tsi aontese8etakon tsini kanatsia notsinek8ar ieienthotha, aese8enhase kehiken iohnonte: kenh nonk8ati niare niihahase; ehse niienhen8e; iah oni othenon taese8anoronseheke.

21 Nok tanon kehiken nikannroten, ak8a neneh aterennaient, tanon a8entontieton ok entsioiatineken8e neh ni8atkonseroten.

22 Nok sekon Galilé sitresk8e, 8ahenron ne Iesos: ienkae8e n'onk8e Roienha, enhon8anatsiak8arisiase nonk8eokon.

23 Nok enthontennhane aon8ario, nok tanon asenhaton nen8ata enshatonnhete, 8ahotinikonraksen ne raotiok8a.

24 Nok nonen Siiaonne8e Capernaiim, Tier 8ahon8ari8anontonse ne ratikarotasions; 8ahonniron: iah kenh tehakariaks ne Didrakme ne Iaianer.

25 Tontahenron; enh: nok nonen Sonsahata8eiate ne kanonskon, tahohnenne tahorori ne Iesos; tsi 8ahenron: Oh nise niiot tsi tesiatoreta, Simon? Onka Sakotikaraiennis ne Rotinontiiosson? Sakotienhokonha kenh, katen neneh teionta8enrie?

26 Tier 8ahenron: neneh ok tiiakaon8entsiate; tontahenron ne Iesos; iah kati othenon teiakokaraien neksaokonha?

27 Nekiok oni ne tosa aiethiri8aientaten, 8as kaniatarake niiahase, nok iasarionti, neh nente8atierente enseskoko testskaraf etho ensetsenri enskat stater, neh iasheion ne sateionkeniri8ake.

Satekon haton ia8enre teioteri8asonterak8en.

1 Ak8a neok iononteratietane, 8aon8aiatorenne ne raotiok8a, rontonne: Onka enthon8ako8anen nonen Karonhiake?

2 Nok ne Iesos, raksaa iahononke, rahotinenrihen 8athotaste.

3 Nok 8ahenron: ori8iio tsi k8arori, tokat iah tatense8atonnhatenionhe, iah oni eh tentsise8aiatotensere tsiniiot n'eksaokonha iah ki taese8ata8eiate ne karonhiake.

4 Nese 8ahonni onkakiok enhanitente tsiniiot kehiken raksaa, neh tohiken tako8anen ne Karonhiake.

5 Nok onka kiok enhote8eienton neh nihateksata ii aksennakon, ak8a ii rakate8eientons.

6 Kenh tanon kaien ne sakori8aientatennis neh niieksatotens nehne tiaka8etakon naksennakon; senha ioianere ne kanenio8anen aon8anenhianiionthase nok kaniatarake iaon8aiatonti.

7 Iakotentestennire nonk8eokon ne kari8aientatennisera; etho neneh tsi tenhiontateri8aientatenniheke; nok ki rotentasere ne ronk8e nensakori8aientaten.

8 Nene toka sasnonsa ok ne's'ne sasita sari8aientatenni, stoskar, nok ihnon iasatieseron: aseken senha

ioianere, asastsinokatane, skati oni asenentsontatie iasata8eiate ne Karonhiake, tsiniiot ne tetsiaron tasasitontake oni tasenenstsontonke nok otsirake iaiesaiatonti.

9 Tokat oni sakara sari8aientatenni stako nok ihnon iassti, aseken senha ioianere onsti akenhatie iasata8eiate karonhiahkon; tsiniiot ne tetsiaron taskaratake nok tsi tiotekhaon8e asatetsirate.

10 Se8anikonrarak, tosa ietsikenron ne niieksatasa, aseken 8ak8arori: kehiken raotironhiakeronon, tiotkon on8e tehon8akonsakanere ne Rakeniha karonhiake thenteron.

11 Aseken n'onk8e Roienha ne saskennhasere tsi nahoten ioieshaonne.

12 Oh niiot nise tsi tese8aiatoreta? ne ronk8e enskat te8enniа8e ronask8aien teiotinakarontonha, nok enskat aontiatаton, iah onte kenh ok eh tasakotsiak8arisi, ne tiotonni8asen tioton oni ia8enre, nok onontoharakeson niiare ahaiatisakha ne iotiatatonhon?

13 Nok nentiotokentane enshaiatatsenri, ori8iio tsi k8arori tsi senha neh enhatonnharen, tsinihotonnhahere tsi tesakokanere ne tioton nikontiiatasen tioton oni ia8enre iah teionatiatatonhon.

14 Etho kati oni neneh nithonikonroten ne Etsise8aniha Karonhiake thenteron, ne tosa oni enskat aieiesha nekenh niiakasa.

15 Tokat tsiatatekenha enhianikonraksate, 8as, hestsre tsiaron otasetonke, tokat enhiataonsatatse tensetsenikonratsa ki.

16 Nok n'iah tenhiataonsatathe, teionk8etake satonk8eta8entat nori8iio akenhake, tsi nenhonathonteke ne teniiase, ok n'es'nasen.

17 Tokat iah othenon ori8a tasakaonni, kentiok8a srori; nok nesekon iah tenhataonsatatire ne kentiok8a, satennikonranentasi tosa oni serhek rori8iioston kenh.

18 Ak8a ori8iio tsi k8arori, tsinahoten ense8anerenke non8entsiake entkaneren ne Karonhiake, oni

tsinahoten ense8anerension entkanerension ki oni ne Karonhiake.

19 8ak8arori oni, ioiohe ne teniiase skari8at enhnonni tsinikon enhniri8anonton ak8ekon entesakaon ne Rakeniha Karonhiake thenteron.

20 Aseken tsinon8e nihonatkennison teniiase ok ne's' nasen nihati, eh se kiatare.

21 Ethone Tier 8ahoteranentakten, nok 8ahenron: Saianer! toh niiori8ake enshinikonrhense nenhakenikonraksate nonkiatatekenha? tsiatak onteken niiori8ake?

22 Tontahenron ne Iesos: iah takonrori nakiron tsiatak niiori8ake; tsi tanon nikon ne tsiatak niiori8ake ne tsiatak ni8asen.

23 Ne 8aonni ne testiatieren ne Karonhiake Tkanakeraseraien tsiniiot ne Ronontiio, 8asakokontseratironten ne raonnhatsera okon.

24 Nonen shontahatasa8en 8ahakontseraseronni: saiatat eh 8athon8ataste neh n'oieri ni8ennia8ehetserasen Talent, rotkarotak8e.

25 Nok tsi iah othenon tehoien nahakariakte: 8ahatennhane naon8atenninon, oni ne rone, nok oni ne sakoienhokonha nok neh aontkariakte tsinikon rotkarote.

26 Nok ne rannhatsera 8athatontsotonnion rasitakta ne Roianer ronitentase, raton: Saianer! asaterharate nok ak8ekon enkonkariakse.

27 8ahonikonkararen ne Roianer nok sahotka8e ak8ekon oni 8ahaiatonko tsinihotkarotak8e.

28 Ak8a tanon neok tsi ionsahaiakenne ne kenh rannhatsera, eh 8atiaterane enskat ne ronatenro enskatne oni rotiiote, enskat te8ennia8e k8enis rokarotani: ok sihakontatie iathohonriake ratonne: takkariaks onen tsinikon konkarotani.

29 Kenhkaien ne ronatenro rotentsihon 8athatontsotonnion raton: saterharat nok enkonkariakse.

30 Iah tanon othenon tehotaonsataton okeken 8ahatennhane 8ahon8annhoton tsiniiore iahakarokten.

31 Ori8iio onte tsi 8ahotinikonrakeen ne ronatiake tsiniiot tsi 8ahontkatho; eh kati saonnete nok ori8ak8ekon saon8arori ne Roianer tsi naha8enne.

32 Oksaok ne Roianer ionsahatennhane ionsaon8ennonke nok 8aha8enhase: sennhatserakseusk8a ak8ekon nii konhia8i tsinikon satkarotak8e aseken 8saskeneken.

33 Iah katiken taioianerenhon natsitenron ne tsiatenro tsiniiot tsi kontenron nii?

34 8ahonakk8en ne Roianer, nok ratiriton 8asakonaskon tsiniiore ienhakarokten tsini hotkarote.

35 Etho oni nene nentsise8aierase ne Rakeniha karonhiake thenteron, n'iah se8eriasak8ekon tataonsese8ataten:konrhensere tsi natese8atatenikonraksata ne se8atatekenokonha.

Tiotonhatont ia8enre Teioteri8asonterak8en.

1 Nonen saharihokten ne Iesos, ehren sarete ne Galilène isih niiahare tsi te8aton8entsiakhenhatie ne Jude' isih nonk8ati ne Jourdain.

2 Kentioko8anen 8ahon8asere, eh oni non8e sasakotsientanion ne iakonon8aktanionni.

3 Ethone oni 8ahon8aiatorenne ne Pharisian ron8anikonrotakohe 8ahonniron: en8aton ken non8a ne ronk8e aonsahate8entete ne rone tsiok nahoten aontakarionniate?

4 Tontasako8enna8eron, 8ahenron: iah kenh tese8a8ennanote tsini kaiaton ne sontahatasa8en sasakoieronnistste, roskenraketa oni tsiothon8isen 8asakoiatonni.

5 Nok 8ahenron: neh enkarionniate ne ronk8e ensakotsiak8arisi ne ron8aienha nok enhateranentakten ne rone, nok enskat ienshiaton?

6 Ne-e 8aonni iah tatesniiase, ak8a tanon ok sahoti8ara. Tsikati nahoten Niio tehokhen, tosa ronk8e teshakhasi.

7 Tontahonniron : oh kati niiotieren tsi eh nihoie-
ren ne Mois tsi ra8en ! enkon8aiatonseron ne tetsion-
tekhasiatha, nok enshatek8ate ne rone ?
8 Tontasako8enna8oron 8ahenron: ne 8ahi tsinise-
8eriasaksen, neh 8aonni ne Mois hetsise8ari8a8i naon-
sese8atek8ate ne se8aniakon, nok iah ki eh tetiotonne
ne tiotierenton,
9 Katon nii : onkakiok enshatek8ate ne rone, nok
oia enshoniake, enhari8anerake ne Kentesera, ka8en-
niio ki iah kentesera teniostonthe, oni onkakiok en-
shatateniakten ne skon8atek8aton enhari8anerake
oni neneh.
10 8ahonniron ne raotiok8a : toka non8a eh niho-
teri8aienni ne ronk8e tsinonk8ati ne rone, senha ki
ioianere tosa roniak.
11 Tontahenron : iah ki neneh ak8ekon teiakok8e-
nion, neok tanon tsiniiakon ne iontata8i.
12 Aseken otiake ok iah sihoniakon sarennakerate ;
nok otiake onk8e eh nihon8atiri8isahani ; nok otiake
Karonhiake ahorionniat tsi eh nihonatateri8isahani,
onka enhak8eni nahonikonraientane, ronikonraien-
tann.
13 Ethone are onen etho 8ahontatiathe8e eksao-
konha, neh ok oni niasakoiena, nok ne raotiok8a ok
tiiesesakotirektak8e.
14 8ahenron ne Iesos : Karo itient neksaokonha,
tosa oni ietsiiotasts ; Aseken neh tiakonakte ne Karon-
hiakon tsiniiakon tsiontatieren.
15 8atesakonisnonsaronnionhase, nok sahatenti.
16 Saiatat eh 8ahoketote, 8ahenron : Saianer ! ise
ne tisari8aieri ! oh nakiere tsi aontakeri8aierite onon
akata8eiate Karonhiakon iaonsakonnhekeon8e ?
17 Tontaho8enna8eron : oh niiotieren tsi saton,
tisari8aieri ? Niio seok thori8aieri ; Kenh kaien nasa-
ta8eiate Karonhiakon, seri8aierit tsini kari8ataton.
18 Tontahenron : Kah nikaien ? Nok ne Iesos ton-
taho8enna8eron : Tosa sherio n'onk8e ; Tosa saststerist-
ne kentesera ; tosa senensko : tosa sheienno8enten.

19 Shekonnienst ne iesaienha; nok, shenoronk8ak
nonk8e tsinise nisatatenoronk8a.
20 Tontahenron ne ranekenteron: ok te8akeri8en-
ha8iton neh nakarihotens sontonkateiarontie; naho-
ten kati sekon te8akatoktanis?
21 Tontahenron ne Iesos: toka non8a aserheke
ak8a aesaianerek, 8as, satenninon tsinahoten saien,
shetenrat n'iakotent, nok entisatsoko8atseraientane
Karonhiake; ethone tontase nok takser.
22 Nonen saha8ennaronke ne kenh ranekenteronha
neh nika8ennoten, tahaniarenne nok 8ahonikonrak-
sen ne tsi rok8atsene.
23 Ethone ne Iesos 8asaka8enhase ne raotiok8a:
ori8iio tsi k8arori, tsi tenkaniotane nahata8eiate ne
Karonhiakon ne Rotsoko8a.
24 Sekon sak8arori: tsi senha 8atiesen n'oniak8aer
taontohestste tsi te8aontakaronte ienikhonk8a tsi-
niiot ne rotsoko8a ahata8eiate karonhiakon.
25 8ahotinerako ne raotiok8a tsinahoten 8ahon-
ronke nok 8ahonniron: onka kati nekenhen enhienia-
kenne?
26 8asakotkatho ne Iesos nok 8ahenron: ethoneneh
tsinonk8ati nonk8ene iah othenon taonton; nok ki
tsinonk8ati ne Niio, ori8ak8ekon thiien8aton.
27 Ethone Tier tahatati 8ahenron: oh kati nii nen-
hionk8aiata8en ii nori8ak8ekon ionk8ate8enteton nok
kenh k8anonteraties?
28 Tontahenron ne Iesos: ori8iio tsi k8arori, ise
kehiken ne tak8anonteraties tsinon8e nase tsiontons,
nekati n'onen onk8e Roienha raonistsk8arane oni
raoiataneratk8atserakon enhenstsk8arake etho oni
nise ense8enstsk8aronnionke se8anistsk8aratseratson
tenhietsiiatoretake ne tekeni ia8enre nihotitarake
n'Israerronon.
29 Nok onka kiok enhote8enteton, kanonsa, teha-
tennontere, iatennosenha roniha ronistenha, ok ne's-'
en's rone, sakoienhokonha toka on8entsia nii akeri-
8ake oni aksennakon, te8ennia8e isinon8e tsi nensha-

iena, nok enhoientane nenronnheke on8e on8esentserakon.

30 Kentioko8anen tanon ne iehente ohnaken entsiakaonniate, nok n'onaken ihien neh entsiehente.

Te8asen-haton Teioteri8asonterak8en.

1 Aseken neh testiatieren ne Karonhiake tsiniiot ne saiatat ne ronk8e orhonketsi 8ahaiakenne 8ahannhatseri sakha.

2 Nok nonen sahonteri8aseronnisa ska8ista enhonatkariakse ne se8ennisera, ethone iasakotori tsi thotenenharhare.

3 Sekon are sahaiakonne asen siio8istahehatie, 8asakoken kanathen ratitaraien iah othenon tehontierha.

4 8asaka8enhase: 8ase8e se8aiotensera oni nise tsi te8akatenenharhare, nok enk8akariakse tsi satekena.

5 Eh neneh 8ahonnete. Sekon are sahaiakenne iaiak oni ne tioton siio8istahe ok are etho nonsahaiere.

6 Onen enskat ia8onre siio8istahe sekon are sahaiakenne, 8asakoken are n'iah othenon tehontierha, nok 8asaka8enhase: oh niiotieren ken8entatieson kenh non8e nise8enstsk8ahere nok iah othenon tese8atierha?

7 Tontahonniron iah ki onka teionkhinnhas. Tontahenron 8ase8e oni nise tsi te8akatenenharhare se8aiotensera nok ense8atkariakse tsi satekena.

8 Nok siiokarasneha 8asaka8enhase ne rahonnhatsera: ionsaietsinonk nok ietsikariaks tsinikon tehonatentson; neh taietsiiatierent n'onaken roti, onaken rononniat ne ratihentene.

9 Ska8istatson tahon8ennon n'onaken nihoti,

10 Neh 8ahonni isihnon nihotirharek8e nahohnatkariakse ne ratihentene; Ska8istatson ki oni neneh tahon8ennon;

11 8ahatiiena kineneh nok ki tanon 8ahon8enratonnionhase ne raiatak8eniio.

12 Ronton : ok satesk8akariakse nenskat ok 8aka-
8istaheke 8ahotiioten tsiniiot nii ne ken8entatie ion-
k8aiatote tsi iorak8atarihen.
13 Ne ok ne 8ahenron tsi tontasakori8aserak8ase :
Iah othenon te8atenro tek8akaronnis; iah kenh
teionk8ateri8aseronni tsi ska8ista ense8atkariakse?
14 Se8aiena ne tsia8enk nok satsiatenti, Kenon8es
nii neh oni neneh nakhekariakse ne kenh kaien tsiki
nise niiot.
15 Kanekhere 8ahi entkanonton tsini ienhenkha8e
tsi nahoten 8akien? ohia ken nitisatierase tsi te8ake-
ri8aieri?
16 Etho kati oni neneh nenhia8enne, neh entsie-
bente n'onaken iako, nok onaken entsiakaonniate ne
iehentene; aseken kentioko8anen iontathonkara8i
kenh ki tanon niiakonha iontatiatarak8en.
17 Jerusalem siiahonenontonhatie, eh 8asakotiata-
tisk8ate ne tekeni ia8enre nihati nok 8ahenron :
18 Kenh ihken Jerusalem 8ete8e onen enthon8a-
iena n'Onk8e Roienha enhon8atirihon ne ratitsihens-
to8anens oni ne ratiiatons, nok enhon8ari8enteenhon-
8ario.
19 Enhon8anatsiak8arisien ne ionk8etaksen nahon-
8atentoriate, enhon8asok8a8esson nok enhon8aiasake-
stsko; nok ki tanon asenhaton nen8ata enshatonn-
hete.
20 Ethone eh on8e ne Zebedé rotinistenha, 8atho
tonstsothase nok 8ahoneken ne tanitharen.
21 8arenhase; nahoten isere? tontakenron, asathon
tatseke ne kenh ines keienhokonha, saiatat tsi se8e-
ientetakon ahenstsk8arake nok ne saiatat sesenek8ati-
nonen iensese8e saiatanerak8atserakon.
22 Tontahenron ne Iesos: iah tetsiaterientare tsi
nahoten seniri8anontons. Ensenik8eni kenh aeseni-
nekira tsi niiot tsi knekirane? tontaniron enhiakeni-
k8eni.
23 Tontasaka8enhase: Tokenske ki neneh enseni-
nekira tsiniiot tsi knekirane: nok kenh kaien tsina-

hoten seniri8anontons, iah neneh ii tekhei 8is, ak8a neneh raonhatsi8a Rakeniha roteri8aienni neh non8e niiori8ake.

24 Ori8iio tsi 8ahotinak8en noieri nihati tsinahoten 8ahonronke ne iatatekenhaa rahotiri8ake.

25 Nok tanon ne Iesos iasakononke nok 8asaka8enhase : Se8aterientare 8ahi tsi sakoti8enniio' n'onk8e ne Ratikorasson, oni ne Ratisennasson.

26 Tosa kati nise eh nase8aier : ok eken aese8atatennhatseronnien nonka enrerheke aionkko8anen.

27 Nok oni nenrerheke entkanontonseke, se8atatenaskonnien oni neneh.

28 Tsi ki niiot n'Onk8e Roienha, iah neh tehaniente nahon8akonnienste ; asakokonnienste tanon, nok oni kentioko8anen asaka8enheiase.

29 Kentioko8anen 8ahon8asere nonen sonsahatenti ne Jeriko non8e.

30 Teniiase teniron8ekon tnistsk8ahere ohhaakta, 8aniri8aronke tsi Iesos rotoheststonhatie, 8athotihenrete, 8aniron : Se8enniio, David iaienha takenitenr.

31 Nok n'onk8eokon 8ahon8anariste tsi tehotihenretha ; nok ne rononha ok eken senha taiak8isronne tsi iaton : Se8enniio, David iaienha takenitenr.

32 8attatane ne Iesos nok iasakohnonke, 8ahenron : ohnahoten tetsiaton8entsioni ?

33 Taniron : Se8enniio ! Aiakenikenseke.

34 8asakotenre ne Iesos tsi 8asakoken, kenhniiahaiere nikarake nok oksaok 8aniken ; nok 8ahon8asere.

Te8asen enskathaton ia8enre teioteri8asonterak8en.

1 ONEN kanatakta sihonne ne Jerusalem, onen oni sahonne8e ne Bethphage' tsi iononte ne Olivier teniia se ne raotiok8a iasakotori.

2 8ahenron : eh iahasene kehiken tkanataien. Entsiatkatho kenseri iatatienha iasaronte : ietsineronsi nok kaietsiiatenhaf.

3 Tokat onka kiok othenon eniahiron, enseniron ; Roianer tehoton8entsioni, nok oksaok entkon8anatka8e.

4 Neh 8ahonni eh naha8enne, neh naho8ennaierite tsiniha8en ne Rotokensehak8e.

5 Ietsirori ne Sion-ronon Se8enron : Onen taro ne Ianontiio 8atonsere Kenseri tahose.

6 Eh kati neneh 8anete, ak8ekon oni 8aniri8aierite tsini sakonnhaonne ne Iesos.

7 Takon8aiatenha8e ne Kenseri, oni ne roienha, rahonatseronniat 8akon8arase nok eh taon8enstsk8aren.

8 Iotiok8atsanit ok neh nakotseronniat 8ahetak8entarho tsinon8e nenhatohestste, otiake iennhatoskaronsk8e nok neh iakotiesk8e rahohaake.

9 Ak8ekon ok oni iontonhak8e : Ron8asennaien ne David Roienha ! ahon8anenton ne tare raosennakon ne Ra8enniio ! ahon8asennaien Karonhiake.

10 Ak8ekon ok taiontonneke nok 8ahakonikonkararen nonen siiahata8eiate Kanatakon Jerusalem, iontonhak8e ; Onka nah onte ?

11 Ak8ekon ok iontonhak8e : neneh Iesos Rotokense Nazareth nitha8enon.

12 Nok ne Iesos Ononsatokentike iahata8eiate ; ak8ekon astste tontasakoiatonti tsiniiakon Kanonskon iontenninonsk8e oni ne ieninonsk8e, 8ahatek8aratserakarhathoseron ne ronatek8aratserotonk8e ne tehontat8ista8is, nok 8asakohoistsk8aratserakarhatoseron norite ronatkerontonk8e.

13 Nok 8asaka8enhase : Kaiaton, 8aton : ionterennaientak8a enkon8anatonk8ake nakenonsa, nok nise ienensk8atha se8atatenonsonniatenni.

14 Ok kenh tontaia8en tsi 8ahon8aiatorenne ne tehatiron8ekon oni ne rontsinokata nok ak8ekon tontasakotsientonhatie.

15 8ahotisense ne ratitsihenstak8eniios oni ne ratiiatons, sahontkatto tsiniiori8anerak8atenions tsi nihoieren ne Iesos, oni tsi iontonnionsk8e n eksaokon : Ahon8asennaien ne David Roienha.

16 8ahon8enhase; 8ahonniron: sathonte ken; tsi
nahoten iontonnions? nok ne Iesos tontahenron:
enh; iah kati kenh non8enton tese8a8ennanote ne
kenh nika8ennoten: eksaokonha neh oni ne sekon
ienonkerha iatenhiakotiete tsi nenhiesanenton?
17 Nok ehren 8arete, Betani niiahare eh oni non
kati iahanon8ete.
18 Nok n'orhonkene kanatakon siionsaha8enon
hatie, 8ahatonkariake.
19 Iahatkatho ohaakta tkerhite tsionion8arontonha
ko8a, akta niiahare; iah tanon othenon teiohienton
neok ne ioneratonte; nok 8arenhase: Tosa oni niha
non8enton 8aianiionten, ak8a oksaok onstathen ne
karonta.
20 8ahotinerako ne raotiok8a tsinahoten tsi oni
niiot tsi 8ahontkatho, nok 8ahonniron: oh nah onte
naha8enne tsi tontaia8entsi onstathen ne kenh ker-
hite?
21 Nok ne Iesos tontahenron: ori8iio tsi k8arori;
nori8iio ahontese8etakon iah oni othenon tahontese8a-
tenno8entake ne se8eriane, iah neok taese8ak8eni neh
naese8aiere tsi nahoiata8en ne tsionion8arontonha-
ko8a; ne se's en's' tanon aese8enhase ne kenh iononte
ehrent set, kaniatarake iasatiatonti eh se nenhia-
8enne.
22 Tsiok nahoten entsise8aneken ne Niio Ka8en-
niioki neok n'ak8a te8etakon, ak8ekon entsitsion.
23 Nonen Ononsatokentike siiehenteron, eh 8ahon-
ne8e ne Ratitsihenstak8eniios oni ne rotikstenhokon
nok 8ahon8enhase; kah nitisak8eniatserenha tsini-
sierha non8a, onka oni iesak8eniatsera8i?
24 Tontasako8enna8eron, nok 8ahenron: Tsiori8at
oni nii enk8ari8anontonse toka ensk8arori ethone ki
oni nii enk8arori kah nite8ak8eniatserenha tsinitierha
non8a.
25 Kah nitia8enon ne Sa8atis raotenek8aeston?
Karonhiake kenh katen Onk8ene? 8atonteri8atiha-
nion, rontonhak8e: toka ente8enron: Karonhiake,

enthenron 8ahi: oh kati niiotieren tsi iah tetise8etakon?

26 Nok nente8onron: Onk8ene; neneh iatetsiotteron tsini kentioko8anen ionton Rotokense ne Sa8atis.

27 Ethone kati onen 8ahonniron tsi 8athon8a8enna 8eron: iah othenon teionk8aterientare. Tontahenron ne raonha, iah ki oni nii tek8aroriane tsi ni8ak8enia tseroten.

28 Nahoten nise ense8enron? ne saiatat ne ronk8e tekeni teho8iraien, 8aha8enhase saiatat; 8as kien saiotensera akhetakon.

29 Tahenron iah eh tiiake, Nok tanon tontahatateri8asten nok eh 8arete.

30 Neh oni neneh 8aha8enhase ne saiatat; etho 8ahenron Saianer nenhia8enne eh ienhke. Nok iah eh tiieha8enon.

31 Kah nikaien ne toniiase tahonikonraierite ne Ron8aniha? tahonniron nehne thotierenton, Tontahenron; Ori8iio tsi k8arori: neh ne ratikarotasions oni ne tsionatak8akareni ohenton 8ahetsiiatohestatak8en tsi nonk8ati ne Karonhiake.

32 Aseken ateri8ak8arisiontserakon thoientakon ne Sa8atis, nok iah tetsise8ataonsatati; ne ok ne ionk8etaksen okonha iakotaonsataton oni tiaka8etakon; nok nise se8atkathon, nok iah tetise8etakon iah oni tetsise8atatre8aton.

33 Se8ataonsatat sekon oiah tekari8akentonk8en; Saiatat ne ronk8e 8ahanenharaientho, 8ahatehenronni, oni tsi ienekonniata tanon tahanikatoten ne iononsaniron; ethone onen 8asakoni ne ratinenharaienthos, nok 8ahatenti.

34 Nok nonen tsini8aiaris, iasakotori ne raonnhatsera naontahatiha8e tsinikon rao8enk.

35 Nok tanon ne ratinenharaienthos 8asakotiiena ne kannhatsera, 8asakotisok8a8eson, otiake 8asakotirio, nok otiake 8ahon8atinenhioiake.

36 Sekon ionsasakotori onen oni senha kentioko8anen, eh ki oni neneh nontahon8otiierase.

37 Iakae8e ki nak8a nene Roienha iahotori, nok 8ahenron: tokat naha neneh tenthon8arhoton ne Riienha.
38 Nok tanon ne ratinenharaienthos, 8ahonniron siiahon8aken tare: kenh tare ne rao8enk 8atonsere; hetsite8ario tanisa nok onk8a8enk en8aton tsini hoien.
39 8ahon8aiena kati aststo ionsaon8aiatonti nok 8ahon8ario.
40 Oh onte nensakoiere tohiken ratinenharaien thos nonen tentre ne Raiatak8eniio?
41 Tontahonniron: Ori8iio on8e tsi enhatennhane enhon8ana8entho nok akoren ensesakoni nenhon8a8iseke tsi nikon rao8enk.
42 Tontahenron ne Iesos, iah ken non8enton tese8a8ennanote ne Kaiatonseratokenti; tsi 8aton: neneh rotineniaa8enhon ne tehatiststenrotha neh ðakanenhiak8eniione tsi tekaiosaien: neh kehiken n'ak8a Roianer eh nihok8atak8en, oni ok tiionerak8at tsi te8atkattos?
43 Ne kati 8ahonni k8arori katon: entsetsihk8a ne Niio raonakerasera, neh entsiontaton nenhiakeiaron.
44 Onkakiok tenhonenhionko tenhaiatarine, nok tenhoiatorarake nonka enhonenhienienne.
45 Kenh kaien ne ratitsihenstak8eniios oni ne Pharisian 8ahotinikonraientane tsi rononha 8asakoton tsi nahaiere tsi 8athari8akenton8e.
46 Nese 8aonni ronnerhak8e asak8aiena; neh tanon ionsahatitsanike tsi ak8ekon ok ionton Rotokense.

Te8asen nok tekeni aton ia8enre teioteri8asonterak8en.

1 SEKON are ne Iesos tontahatati oni 8athari8aken tonk8e tsi 8ahenron.
2 Neh testiatieren ne Karonhiake tkanakeraseraien tsiniiot n'Onontiio-ko8a 8ahatennioten 8ahoniake enskat ne Roienha.

3 Iasakotori ne raonnhatsera nasakotinonksa ne iontathonkara8i ; iah tanon onka tetiotention.
4 Tihatite sekon ionsasakotori ; 8ahenron : ietsirori ne khehonkara8i tsi onen ka8eiennentaon kakk8ahere ; ak8ekon kon8atirio ne kheiaresenstonne, onen kati ka8eiennentaon karo kasene nok se8atekkonni.
5 Iah othenon ori8a tethononni, ok eken eh niiaonne tsinon8e thotiri8aien.
6 Otiake 8asakotiiena ne kannhatsera 8asakotikenrenseronni oni 8asakohna8entho.
7 8ahonakk8en n'Onontiio-ko8a Sahari8aronke, iasakotori raosotarha 8asakona8entho ne ronta8enthos, nok 8asakohnatenatenta8e.
8 Nok sasaka8enhase ne kannhatsera : Atsk8i! onen 8ahi ka8eiennentaon Kakk8ahere ; nok ki tanon iah tehotirihontak8e ne ron8atihonkara8ine.
9 8asene kati tsi teiohaokenseron nok ak8ekon ietsihonkaron tsiniiakon enhietsiken.
10 Ok tiiathonreni tsi iohatenion 8asakotiiataroroke tsiniiakon 8asakotiiatatsenri, tionk8etaieri nok oni ne ionk8etaksen ak8aki 8akanonsine tsi kakk8ahere.
11 Nok nonen sisakotkensere ne Ronontiio-ko8a tsiniiakon iakotekk8ahere ; saiatat 8ahoken n'iah tehotseronniaton ne iontenniotak8a.
12 8aha8enhase : ohniiotieren kiatateken tisata8eiaton ne kentho iahse tesatseronniaton ne iontekk8arak8a ? iah othenon tehok8enion naontahotatike.
13 Ethone 8asaka8enhase ne kannhatsera : hetsise8anerenk nok tsi tetiokaras iatsise8aiatonti, etho non8e natenhionsenthoseke oni tenhionnokaraniehonheke.
14 Aseken kentioko8anen iehiontatinonkon nok ki kenh niiakonha iontatiatarak8en.
15 Ethone akte sahonnete ne Pharisian, 8ahatitsienhaien oh nahatiiere naho8ennannhike.
16 Iasakonatori kati ne raohnonk8eta, 8ahonniron : Se8enniio! ionk8aterientare tsi tisari8aieri, ori8iio

oni tsi neh sherihonnienni ne Niio raori8asonha, iah
oni tatesonk8etaiestasions: Asoken iah ki neh teska-
henhions tsiniieiatotens.
17 Ask8arori kati tsinise nisanikonroten: ioteri8i-
son kenh naiekariake tsini hotenienten ne Cesar, tokat
kenh iah?
18 Nok tanon ne Iesos roterientaratsion tsini
hotinikonroten 8asaka8enhase: Tsionk8etaksensk8a!
ohniiotieren tsi ise8ere asak8anikonrotako?
19 Tak8anatonhas tsinahoten iekariakta. Ska8ista
8ahon8anatonhase.
20 Nok 8ahenron: onka raiatare, rasennare oni?
21 Tontahonniron; Cesar, Tontasaka8enhase: ha-
tsitsion ki 8ahi tsinikon rao8enk ne Cesar: nok Niio
tsinikon Niio rao8enk.
22 8ahotinerako tsi nasakoierase, nok sahontenti.
23 Ok neh sahennisera 8ahon8aiatorenne ne Sadu-
sean neneh ronton iah tetsiontonnhests nonk8e; 8ahon-
8ari8anontonse.
24 8ahonniron; Se8enniio! Ra8en ne Moïs: onka-
kiok areko tenho8iraientake enrenheie, neh ne teiaten-
nontere shotiniak n'iotereons nahot8atsironnien ne
Rotsikenha.
25 Kenh kati niia8enhon: tsiatak natehontennon-
tere; 8ahoniake ne thako8anen nok iah teho8iraien-
taon tsiniiore iarenheie; neh kati ne rokenha sahoti-
niake.
26 Etho oni neh naha8enne ne tekenihaton oni
nasenhaton tsiniiore ne tsiatakhaton.
27 Nok onaken 8ahaonniate ne tsiothon8isen, 8a-
kenheie.
28 Ne kati 8ahi nonen entsiontonnhete kah ni-
kaien ne tsiatak nihati enrohneke ne kenh tsiothon-
8isen? ak8ekon se 8ahi niiehotiniakon.
29 Nok tanon ne Iesos 8ahenron; tsi tontasako-
8enna8eron: se8aiatatons netsi iah othenon tese8a-
8ennaienteri ne Kaiatonseratokenti, iah oni ne Niio
raok8eniatsera.

30 Aseken iah tetsiakoniaks ne Karonhiake, etho tanon nitsieiatoten tsiniiot ne Niio raoronhiakeronon okon.
31 Nok kenh kaien tsi tsiontonnhests niako8entaon, iah kenh tese8a8ennanote tsinahoten rotonhon ne Niio tsi ra8en.
32 Ii Rao-Niio n'Abraham, Isaak oni ne Jacob? Iah kati 8ahi teshako-Niio ne Niio niako8entaon, neh tanon Ron8a-Niio n'iakonnhe.
33 8ahakohnerak8enhaton nonk8eokon tsini hori8ak8arision tsinahaiere tsi tontasako8enna8eron.
34 Sahatiri8aronke ne Pharisian tsi sakosk8ekon ne Sadusean 8ahontkennisa.
35 Saiatat tsinihati Sakorihonnienni ne Kaianerensera, neh 8ahori8anontonse 8ahenron tsi 8athonikonraseren.
36 Saianer! Kah nikaien Kari8ak8eniio tsinikonionk8atenientense ne Kaianerenseratokenti?
37 Tontahenron ne Iesos: Sanikonrak8ekon satonnhetserak8ekon seriasak8ekon oni tsi entsenon8ehake ne Niio Ra8eniio tsi Sonnhe.
38 Nenoh tiotierenton soh oni tkako8anen.
39 Nok testiatieren ne tekenihaton: Enshenon8ehake ak8ekon nonk8e tsi nise nisatatenon8es.
40 Ethonon8e ak8ekon nikaien oni niioteroron tsini 8aton ne Kaianerenseratokenti oni ne Rotitokenseak8e.
41 Nok tsi etho ronatkennison ne Pharisian, 8asakori8anontonse ne Iesos.
42 8ahenron: Onka nise ise8ere Ron8aienha ne Keristos? Tahonniron, David.
43 Tontahenron: Oh kati naha niiotieren tsi ra8en ne David Sahonikonrata ne Kanikonra, ronatonk8a Raoianer tsi raton:
44 Roianer ra8enni ne Rakianer tsi ke8cientetakon satien tsiniiore ienkheiarasitoke8ate ne iesas8ens.

oni tsi neh sherihonnienni ne Niio raori8asonha, iah
oni tatesonk8etaiestasions: Aseken iah ki neh teska-
henhions tsiniieiatotens.
17 Ask8arori kati tsinise nisanikonroten: ioteri8i-
son kenh naiekariake tsini hotenienten ne Cesar, tokat
kenh iah?
18 Nok tanon ne Iesos roterientaratsion tsini
hotinikonroten 8asaka8enhase: Tsionk8etaksensk8a!
ohniiotieren tsi ise8ere asak8anikonrotako?
19 Tak8anatonhas tsinahoten iekariakta. Ska8ista
8ahon8anatonhase.
20 Nok 8ahenron: onka raiatare, rasennare oni?
21 Tontahonniron; Cesar, Tontasaka8enhase: ha-
tsitsion ki 8ahi tsinikon rao8enk ne Cesar: nok Niio
tsinikon Niio rao8enk.
22 8ahotinerako tsi nasakoierase, nok sahontenti.
23 Ok neh sahennisera 8ahon8aiatorenne ne Sadu-
sean neneh ronton iah tetsiontonnhests nonk8e; 8ahon-
8ari8anontonse.
24 8ahonniron; Se8enniio! Ra8en ne Moïs: onka-
kiok areko tenho8iraientake enrenheie, neh ne teiaten-
nontere shotiniak n'iotereons nahot8atsironnien ne
Rotsikenha.
25 Kenh kati niia8enhon: tsiatak natehontennon-
tere; 8ahoniake ne thako8anen nok iah teho8iraien-
taon tsiniiore iarenheie; neh kati ne rokenha sahoti-
niake.
26 Etho oni neh naha8enno ne tekenihaton oni
nasenhaton tsiniiore ne tsiatakhaton.
27. Nok onaken 8ahaonniate ne tsiothon8isen, 8a-
kenheie.
28 Ne kati 8ahi nonen entsiontonnhete kah ni-
kaien ne tsiatak nihati enrohneke ne kenh tsiothon-
8isen? ak8ekon se 8ahi niiehotiniakon.
29. Nok tanon ne Iesos 8ahenron; tsi tontasako-
8enna8eron: se8aiatatons netsi iah othenon tese8a-
8ennaienteri ne Kaiatonseratokenti, iah oni ne Niio
raok8eniatsera.

30 Aseken iah tetsiakoniaks ne Karonhiake, etho tanon nitsieiatoten tsiniiot ne Niio raoronhiakeronon okon.

31 Nok kenh kaien tsi tsiontonnhests niako8entaon, iah kenh tese8a8ennanote tsinahoten rotonhon ne Niio tsi ra8en.

32 Ii Rao-Niio n'Abraham, Isaak oni ne Jacob? Iah kati 8ahi teshako-Niio ne Niio niako8entaon, neh tanon Ron8a-Niio n'iakonnhe.

33 8ahakohnerak8enhaton nonk8eokon tsini hori8ak8arision tsinahaiere tsi tontasako8enna8eron.

34 Sahatiri8aronke ne Pharisian tsi sakosk8ekon ne Sadusean 8ahontkennisa.

35 Saiatat tsinihati Sakorihonnienni ne Kaianerensera, neh 8ahori8anontonse 8ahenron tsi 8athonikonraseren.

36 Saianer! Kah nikaien Kari8ak8eniio tsinikonionk8atenientense ne Kaianerenseratokenti?

37 Tontahenron ne Iesos: Sanikonrak8ekon satonnhetserak8ekon seriasak8ekon oni tsi entsenon8ehake ne Niio Ra8eniio tsi Sonnhe.

38 Neneh tiotierenton neh oni tkakoSanen.

39 Nok testiatieren ne tekenihaton: Enshenon8ehake ak8ekon nonk8e tsi nise nisatatenon8es.

40 Ethonon8e ak8ekon nikaien oni niioteroron tsini 8aton ne Kaianerenseratokenti oni ne Rotitokenseak8e.

41 Nok tsi etho ronatkennison ne Pharisian, 8asakori8anontonse ne Iesos.

42 8ahenron: Onka nise ise8ere Ron8aienha ne Keristos? Tahonniron, David.

43 Tontahenron: Oh kati naha niiotieren tsi ra8en ne David Sahonikonrata ne Kanikonra, ronatonk8a Raoianer tsi raton:

44 Roianer ra8enni ne Rakianer tsi ke8cienteta-kon satien tsiniiore ienkheiarasitoke8ate ne iesas8ens.

45 Oh kati nekenh naia8enne ne Roienha akenhake raton se Rake8enniio?
46 Iah onka oni ne tsio8ennat tetiotati, iah oni sekon noiah tetsiotenienten aonsahon8ari8anontonse ne karo takaha8ite.

Te8asen-asen ia8enre aton Teioteri8asonterak8en.

1 Ethone ne Iesos iahatati tsinonk8ati nonk8e okon oni ne raotiok8a.
2 8ahenron: Ratiiatons oni ne Pharisian Moïs raonistsk8arane ratistsk8ahere.
3 Tsikati nahoten enhietsiri8atatse naese8ari8anoronk8e, se8ari8anoronk eh oni nase8aier; tosa ki tanon teietsiiateᴿeiennak, aseken neok ne ronton, iah ki eh tehatiierha.
4 Aseken karieno8anens, iorienakste oni ratirienonnis nok sakotiketasts nonk8eokon; iah tanon ne rononha kenh tiiehatiierha, sekon's' en's' oni neok n'iataonnisnonsaren.
5 Ak8a oni neok, ne ok ronesakon ne taon8atirensaronste nonk8e okon ne rahoti8eiennake: Aseken kenno8anens ronaninaniionton, oni 8akoses tekafasontak8en ne rahonatiata8it.
6 Neok ronesakon tsinon8e niiotkonniens tsi 8atenniote, oni tsi ronterennaientak8a.
7 Tahon8atinon8eratonseke n'onk8eokon tsi ionk8ene, nok ahon8atinatonk8ake n'onk8eokon, Sonk8a8enniio!
8 Tosa tanon nise aietsinatonk8ake: Sonk8a8enniio! Aseken Keristos ok raonhaa hetsise8arihonnienni nok nise ak8ekon tiiese8atatekenha.
9 Tosa oni onka shonatonk8ak ne kentho on8entsiake iahniha: Aseken enskat ok Sanisen, nehne Karonhiake thenteron.
10 Tosa oni aietsinatonk8ak Sonk8arionnienni, Keristos se 8ahi hetsise8arionnienni.

11 Okoken tanon onka tsinitsion ak8a anioh ratatonnis neh se8atatennhatseronnien.
12 Aseken nenhatatkonnienste enhon8akenron nok nenhatatkenron, enhon8akonnienste.
13 Nok ki tanon nise se8ententasere ne Se8aiatons oni Pharisian Akon8ara! iestsinnhotonse nonk8eokon naionta8eiate ne Karonhiake; iah ki tanon oni nise teseo8ata8oiatane, iah oni teietsiia8is niienre iakata8eiat, n'iaionta8eiate.
14 Se8ententasere ise ne Se8aiatons oni Pharisian Akon8ara! iestsinonskarihatons ne iakotereons neh se8ari8akenserak8a tsini se8aterennaientaktseres; ne se 8ahonni senha kare8atatsero8anen ense8atre8atak8e.
15 Se8ententasere ise ne Se8aiatons oni Pharisian Akon8ara! Aseken on8entsiak8ekon nitise8otha ne taietsiri8atoni; nok nonen tenhateri8atoni ten8atiaseren tsisenha ranesonronon enhaton tsiniiot nise.
16 Se8ententasore ise ne teieron8ekon ietsiiasarine! Se8atons en's': iah othenon tekari8a n'ononsatokenti aieri8anirastte; kenh kaien enhiakonontannhake nenhieri8anirastste tsiniiostston no8istanoron.
17 Teso8anon8ara8enrie oni teso8aron8ekon! Kah nah nikaien senha kanoron: o8istanoron, ok ne neh Ononsatokenti ne se 8ahi ionoronstak8en no8istanoron?
18 Oni Se8atons en's' 8ahiken; onkakiok enhari8anirastste tsi Ietsienharak8a, iah othenon teiotieren; kenh kaien kari8a naieri8anirastste tsinahoten kaere.
19 Tese8anon8ara8enrie oni tese8aron8ekon! Kanikaien naha senha kanoron, tsiniiot neh kaere, ok ne neh Ietsienharak8a kari8anoronsta tsinahoten eh kaere?
20 Neh kati nonka enhari8anirastste tsi Ietsienharak8a neh ki enhari8anirastste oni tsinikon neh kaere.
21 Nok n'ononsatokenti enhari8anirastste, Ononsatokenti ki enhari8anirastste, oni neh renteron.

D

22 Nok onkakiok tsi tkaronhiate enhari8aniraststo, Niio raonistsk8ara enhari8aniraststo oni netho renstsk8ahere.

23 Se8ententasere ise ne Se8aiatons oni Pharisian Akon8ara! Ak8a neneh ionerak8at ak8ekon oni niiese8akariaks tsiniiore n'ohontesonha; nok isi ietsise8are nak8a kontiri8ak8eniios tsinonk8ati ne Kaianerenseratokenti: neh 8ahi tohiken, ateri8ak8arisiontsera, atanitenron, Te8etakon, neh kehiken teioton8entsiohonne aese8aststeniaronke, tosa kineneh sane aese8ariontion notiake.

24 Ietsiiasarine ne teieròn8ekon! Se8anon8akenststa ne kenh nikatsinon8asa, nok iese8atiatanek8anons n'oniak8aer.

25 Se8ententasere ise ne Se8aiatons oni Pharisian Akon8ara! Ak8a neneh ionerak8at naststo nonk8ati aese8anoharenion nakerasonha oni ne katsesonha, nok tanon ne nakon titkahere, kanensk8en, oni kanon8aratonsera.

26 Pharisian tese8aron8ekon! Katsetakon nonk8ati tase8atiorent se8anohare, tosa oni aiohràk naststo nonkati.

27 Se8ententasere ise ne, Se8aiatons oni Pharisian Akon8ara! Ak8a eh nise8aiatoten tsi ieiatatarion's'ihken kak8atak8en karaseston, ak8a ki's' en's' anio io8eienston n'aststo nonk8atik8en nok ki tanon ne nakon titkaskenrhahere oni ostienhokonkenha nonk8eokon.

28 Ak8a kis en's' anio oni nise se8aianere aststo n'onk8ene nok ki tanon ne nakon, se8aiati n'aiontatieron oni ne kari8aneren.

29 Se8ententasere ise ne Se8aiatons oni Pharisian Akon8ara! Aseken ietsiiatatahas ne Rotitokense, Nok tsise8akerak8a tsi ratiiatatarion ne thotiri8aierisk8e.

30 Nok se8aton's' en's; iah non8enton tiiaionk8ari8anon8ehontsi ron8ana8enthon ne Rotitokensehak8e.

31 Ori8iio kati tsi se8aterientare tsi ise se8asotsera ne Sakona8enthon ne Rotitokense.

32 Nok iso se8anahnonhatie tsinikon thonatoktani ne ietsinihokon kenha.

33 Oniare, ka8atsiraksensk8a! oh nense8aiere naonsese8aniakenne tsi tiotekha n'onesson?

34. Aseken naontak8atennietase, Rotitokense, thononk8etaieri oni ratiiatons, aietsiia8entho se are, aietsiiasakestsko, aietsisok8a8esonnion tsi se8aterennaientak8a, nok aietsisereson aietsinask8enha8ison tsi se8anataienton.

35 Naese8ateri8aketate tsinikon ionekiren non8entsia ne kanek8ensanoron, tiotasa8e tsi thon8ario n'Abel, tsiniiore ne Zakari Barachi roienkenha, akta tsi ietsienharak8a hetsise8ario.

36 Ori8iio tsi k8arori, ak8ekon ise entsise8arane.

37 Jerusalem, Jerusalem, ise ne Sherios ne Rotitokense nok ietsinenhioiaks ne tekheiatories! Toh niiori8ake 8akatenienten aonsakheiataroroke ne Sheienhokonha tsiniiot ne kitkit kaneraontsokon iakoiatasetha nakoienhokonha, nok iah tese8athontaton.

38 Onen kati Ononsokon en8aton tsi se8anonsote.

39 Aseken k8arori tsi iah tesesk8akensere ohenton tsiniiore iense8enron: ahon8anenton ne tare raosennakon ne Ra8enniio.

Te8asen kaieri aton ia8enre teioteri8asonterak8en.

Nok onen sishoiakenhonhatie, onen oni sishotentionhatie ne Iesos, 8ahon8ateranentakten ne raotiok8a, nahon8arori ahakahenhion tsiniiot tsi kanonsonni.

2 Nok 8ahenron ne Iesos: Ak8a 8ahikenh se8atkathos tsiniiotanion? Ori8iio tsi k8arori, tsi iah oni neñskat non8a tatekanenhiasere taiotatenron ne iah takarision.

3 Olivier tsi tiononte iahatien, rahonhako tsi8ahon8atoranontakten ne raotiok8a, 8ahonniron: Ask8arori tanon katke ienkae8e neh naia8enne, ohoni nahoton enkaieronniststak8en nonen tentese, nehoni nonen ense8aton8entsiarisi?

4 Tontasako8enna8eron ne Iesos, 8ahonron: Se8atatenikonrarak tosa onka aietsinikonrakarhatho.

5 Asoken kentioko8anen enthonne nenhionksennenha8i rontonne: ii ne Keristos, nok kentioko8anen ensakotinikonrenha8e.

6 Ense8ari8aronkanion iakoteriio, oni ionteriiosere, tosa tanon se8atoronhienten: Asekon iatekakonte neneh tsi eh nenhia8enne; iah ki tanon, areko oni neh teken ne tsi iotokte.

7 Asekon tenhotiri8arheseron ne tehonton8entsianekhaon tsinonk8ati ne raotisastonsera: nok enhiontonkariakon, enkannratarineseron nok tenhiaon8entsishonk8anion.

8 Ak8a sane neneh nook tsi tiotasa8ak8en naieronhiakentak8e.

9 Ethone oni onen enhietsiiena, enhietsironhiakente, enhietsirio, ak8ekon ok oni nonk8e enhietsis8atak8e n'aksenna.

10 Kentioko8anen neh non8e nenhotiri8anoron, tenhiontaststs8onseron, tenhiontatatonninonnion oni.

11 Kentioko8anen oni ehnon8e nenhotiketote ne Rotitokensetseraksen nok kentioko8anen ensakotinikonrakarhatho.

12 Nok tsi naten8areni ne kari8aiesatsera, kentioko8anen nentsiako8istoton nakotanitonrat.

13 Nok tanon onka iatonharionkote neh enhaniakenne.

14 Nehoni kehiken Ori8atokenti Karonhiake nitioteri8inon On8entsiak8ekon enkariho8anaton, 8ene aiakaonniaten nonk8eokon; ethone onen en8a8e tsi iotokte.

15 Ne kati nonen ense8atkatho ne kari8aiesatatsera neneh iakohnikonraksatak8a, tsiniiot tsi rotrori ne

Rotokensohak8o Daniel, enkari8atatou n'onaktatokentiko, (ratennikonraren onka ro8ennanotha netho Rotokense.)
16 Ethono tsi ionontenion enhiontek8asentak8e ne Judéronon.
17 Nok oni ne kanonsake ieharates tosa tethastsnent naonsahakoha tsiok oni nahoten akenhake ne raononskon.
18 Nok oni ne kaohtake iehres tosa sahket naonsahakoha ne raotseronniat.
19 Iotitontasero ne tsionathon8ison noiah nenkontiiatoten neh non8e te8ennisorate oni nenkonstsaronthake.
20 So8atoronnaien kati ne tosa koserake, tosa oni a8entatokontike akenhak n'onen ense8atoko.
21 Aseken ionikonraksontseratsanit tsinonhia8enne nothono, neki enskat narcko non8enton eh totia8enhon tsinaho tiotonsentsiatasa8e tsiniiore non8a, iah oni noiah eh tiiaonsaia8enne.
22 Neh oni ne iah taontaha8onnisorokeri neh ni8ennisorotens iah onka tahioniakenhon ; neh tanon ne iontatiatarak8en akori8ako, en8enniserokeri neh ni8ennisorotens.
23 Neh kati nenhiesarori nethono enhiahiron : kenh ronteron ne Keristos, ok ne's'ons : kenh nonkati, tosa tasetak.
24 Aseken enhatinakeronne nethono ne Keristos enhontatonni, Oni ne Rotitokense, iori8anerak8atenion, teiotieronnionhaton oni tsi nenhatiioranion, aontonseke oni asakotinikonrotako ne iontatiatarak8en.
25 Onen kati 8ahi non8a tahonenne tak8arori.
26 Neh kati nonhiesarori nenhiaihron : Karhakon thenteron : tsi iateiotennhonta8enho thenteron ; tosa tasetak.
27 Ak8a tanon tsiniiot nate8anennekara8e, tsi tkarak8inokons takahientak8e nok tsi iate8astsothos iakaniharho 8ahokentane ; eh nenhia8enne nonententre n'Unk8e Roienha.

28 Aseken tsi non8e nenhioiataststokotonke
n'iako8entaon ethonon8e natenkontentasente n'Ak-
8eks.
29 Ak8a neok en8atenniserohestste neh ni8ennise-
roténs, en8aterak8aton, iah oni tataonsakas8athete
nasonrekha, entkaniserenne ne karonhiake tiotsis-
tok8aronnion nok tenhiotihenton8e nahosastensera
tsi Tkaronhiate.
30 Ethone onen entkaieronnine karonhiake
n'Onk8e Roienha raotenientensera, ethone oni oni
akaon 8entsiak8ekon nonk8e enhiakaonsenanion enh-
iontatonstsk8enaiaakhonseke, enhon8aken oni
n'Onk8e Roienha tare tsi taiotsikeraronniontie
karonhiakeson, enthok8eniatsero8anenhatie enthoia-
tanerak8atonhatie oni.
31 Nok entesakotori ne raoronhiakerononokon,
neok nenthatihonra8ate tsi ensakotiiataroroke ne
Sakoiata8en tetsiaronk8en tsi ieioton8entsiokta
nihon.
32 Kenh kati kaien tase8atennakerat kehiken
Tsiohnion8arontonhake tekari8akentonk8en: Ak8a
neok enkarana8en oni enkask8eionten, ok naha neh
ense8aienteristak8e tsi onen toha taiokennhonti.
33 Eh kati oni neneh nenhia8enne nonen ense8at-
kathoseron kehiken nikarihotens, se8erhek onen
k-kheto tare n'Onk8e Roienha, ak8a oni onen kann-
hohakta irate.
34 Ori8iio tsi k8arori, non8a kenh ka8atsirate iah
te8atohests tane ohenton neh naia8enne.
35 Karonhia On8entsia entiatohestste, kenh kaien
nake8enna iah neneh non8enton tiiaontohestste.
36 Kenh kaien tsinon8e ni8enniseronte, tsi oni
niio8istahe iah onka teioterientare, iah oni ne Rati-
ronhiakeronon, raonhatsi8a ok roterientare ne Rake-
niha.
37 Tsiki tanon niiotonne sihotenniseratenion ne
Noè, eh oni neneh nenhia8enne nohnen tentre n'onk8e
Roienha.

38 Aseken, tsiniiotonne ohenton sahonnotonko8a, skennen tatehonastskaonk8e, ratinekirhak8e oni, rotiniakonsk8e, tsikiniiore iahatita ne Noè raohon8akon.

39 Nok iah othenon tehonnerhak8e en8ennoton kon, tsiki niiore onen iahonnoton ak8ekon oni iahakoiatenha8e; Etho kati oni neneh neqhia8enne n'onen tentre n'Onk8e Roienha.

40 Teniiase kaehtakon enhnesseke: Saiatat enhon8aiena nok enhon8atkenrate ne Saiatat.

41 Tekeniiase enkenithetake tsi iethetak8a; Skaiatat enkon8aiena, enkon8atkenrate ne Skaiatat.

42 Se8atennikonraren kati: iah se 8ahi tese8aterientare toh nenkaha8i tentre ne Etsise8aianer.

43 Se8ari8aienterihak tanon kehiken, Onka kiok ne ronk8e ahontahoterientarake tsi nen8atasontine ahononsorensere ne Sakosehta ahatie8atense naha, nok iah tarere ia8eronhatie teionkenonsariten.

44 Neh kati oni nise 8aonni Se8atate8eiennentahonhak: Aseken tsi non8e ne iah tese8arhare nenra8e n'Onk8e Roienha.

45 Kah nihenteron non8a tohiken ne rannhatseriio rori8atoken oni, nene Roianer rorihonte nasakoststeriste ne raonnhatseraokon, neoni nasakohnonte tsi non8e nateioton8entsiohon ?

46 Rotaskat netho rannhatsera neh nenhoierenhatie tsi roiotatie nonen ensra8e ne Roianer !

47 Ori8iio tsi k8arori, tsi ak8ekon enhorihonten tsi nihoien.

48 Kenh kahien tokat kannhatseraksen, enhenron ne raonikon rakon : ronisk8as ki oni naontare n'Akianer !

49 Nok ok eken asakokenrenseronni asako8entho oni ne Satehatinnhatsera, nok keken neh enskatne enhonton8esen ne tsionekaka8e.

50 Tohiken Rannhatsera Raoianer eh non8e ni8enniserate nensra8e, tsi oni niio8istahe n'iah othenon tenhorhareke.

51 Nok ehren enhoiatenha8ite, neh oni iatensha koiesto nakon8arasonha: etho non8e natenhionsenthoseron oni tenhionnokaraniehonheke.

Te8asen nok 8isk Teioteri8asonterak8en.

1 NEH tenstiatieren ne Karonhiakon tsiniiot n'oieri nikontiiatasetserake Kontihaserenha8inontie 8athon8ateratane ne Rotiniakhe.

2 8isk nikonti tkonnonk8etaieri, nok 8isk oni nikonti tiiotitcha.

3 Kehiken tiiotiteha neok iakontiha8e ne iehaserarak8a iah ne kenhie.

4 Kenh kaion ne konttokha oksaok neneh tionenhionaten iehaserarak8ake.

5 Nok tsinikari8es ronisk8as nara8e, 8aotiserentarane nok iahotita8e oni.

6 Neh nahoton nasonthen ontsaroko ionton: onen kenh taro ne Hetsiso8arhare, 8ase8e kati iatetsise8aterat.

7 Ak8okon kati 8akontkestsko nok 8akonttasoraseronni.

8 8akonniron ne tiiotiteha: Tak8enhiehnon iah nekenh teionk8atekse.

9 Nok ne konttoka takonniron: iah taonton nak8enhiehnon on8a's' en's' naha entionk8atoktase; 8aseno se8atatninonsera tsi tiontenninontha.

10 Tsi kati nikari8es iatekontiiatakonte onen 8ara8e; nok ne iohnatate8oiennentaon iaonnote iahonta8eiate tsi 8atenniote nok tontaionnhoton.

11 Nok onaken eh skonne ne tiiotiteha, 8akonniron: Se8enniio! Se8enniio! tak8annhotonk8as!

12 Tontasako8enna8eron 8ahenron: ori8iio tsi iah tek8aienteri.

13 Se8aterharat kati iah se 8ahi teso8aterientare kah ni8enniserate tsi oni niio8istahe entre n'Onk8e Roienha.

14 Asoken ak8a neh sateiot tsiniiot ne ronk8e ratentionhe, iasakohnonke ne raonnhatsera, 8asakorihonten ahatinikonraraketsinihoion.

15 Nok saiatat 8isk nika8istake tahaon, saiatat tekeni, saiatat enskat: tsiki nithonttoka: nok oksaok 8ahatenti.

16 Kehiken 8isk nika8istake roiena, 8ahatenti, nok 8ahakarhateniate tsiniiore 8isk niiathatentsa.

17 Etho oni neneh nahaiere ne tekeni tehoiena, tekeni oni neneh iathatentsa.

18 Kenh tanon kaien ne ska8ista roiehna, 8aron8entsiok8ate nok eh 8ahasete.

19 Kari8estsinahe onen sara8e ne Ron8aianer, nok 8asakokontseratironten.

20 Eh 8athatahne ne 8isk niho8istaiena, 8ahonatonhase ne 8isk natehotontson 8ahenron: Saianer! 8isk nika8istake takatak8enniaienni eh kati oni nikon 8akeiaron ne sa8ista.

21 Nok ne Roianer 8ahonron: ioianere tsi se8eienniio; kenh sane niiori8aha nok ki taseri8aierite eso kati enkonrihonten: satonnharen raotonnharatserakon ne Saianer!

22 Onen neh eh isre ne teka8istake roiehna nok 8ahenron: Saianer teka8istake takatak8enniaienni, nok eh oni nikon 8akeiaron.

23 Nok ne Roianer 8ahenron: tsi sennhatseriio, kenh sane niiori8aha nok ki sari8atoken, eso kati enkonrihonten: satonnharen raotonnharaserakon ne Saianer:

24 Kenh kaien ne ska8ista roiohna, eh 8athatane 8ahenron: Saianer! 8akaterientare tsi niseniakastste, tsienthok8as tsi non8e niah tesaienthon seroroks tsi non8e niah tatesareniaton.

25 Ne 8ahonni onkteronne nakon8istontiense,okenrokon kati 8akasetonne; kenh kati sekha8i tsinikon ne sa8enk.

26 Nok ne Raoianer tontaho8enna8eron; 8ahenron: kannhatserakseusk8a, saterientarak8e, tsi

kienttok8as tsinon8e iah te8akientton, keroroks oni tsinon8e iah tate8akareniaton.

27 Teioton8entsiohonne kati tsi ie8istaientak8a iahesaientake, nok tsi naonsonka iaonsonktak8en akenik8ekonhatie tsinikon aioteiaronke.

28 Ehtsise8a8istak8a kati, nok neh satsitsion noieri niho8istaien.

29 Aseken skatson iakoien tsiniiakoien, enshonhion nok sekon enshoientane; kenh tanon kaien niah othenon tehoien ienkae8e oni tsi nihoienha enhon8ak8a oni neneh.

30 Astste kati iatsiseniiatonti niah othenon tekannhatserasta tsi non8e tetiokaras; eh oni non8e natenhionsenthoseron, tenhionnokaraniehonheke oni.

31 Ne nonen tentre n'Onk8e Roienha enthoiatanerak8atonhatie, tenthon8anitiok8atontie oni ne raoronhiakeronon okon, nok ethone enhennistsk8aren ne raonistsk8aratseranerak8atserakon.

32 Nok akaon8entsiak8ekon nonk8e raohenton enhionteroroke, nok tensakoiataiestasi, tsikiniiot ne teiotinakarontonha ranonhne, tesakokhasions notinnhetien tanon ne Kontitsinn.

33 Tsi ra8eientetakon ensakoiatohestsak8e notinnhetien, nok ne kontitsinn sanek8ati ensakoiatohestsak8e.

34 Ethone ne Rononiio ensaka8enhase tsiniiakon tsi ra8eientetakon iakoiatontieton: karo kasene ise ne Rakeniha hetsise8aiatateriston, se8ata8eiat tsi non8e niietsinaktaseronnienni sontonton8entsiatasa8en.

35 Aseken 8akatonkariakon, nok tak8anonten; 8akeniatathenhon, nok tak8anekanonten; 8akieshaonhatiesk8e, nok tak8ate8eienton.

36 Akenekon kenhne, nok tak8aseronni; 8akenon8aktanihak8e nok tak8atkense, kennhotonk8e nok iesk8aiatatsenrion:

37 Ethone entiahiron ne tiakori8aieri: Saianer! Katke nik8aken nasatonkariakseke, nok ak8anonten; ok ne ens aesaniatathenseke nok ak8anekanonten?

38 Nok katke nisaiessaonhatiesk8e, nok k8ate8eienton ok ne ens sahnekon kenhne nok k8aseronni ?

39 Katke nik8aken aesanon8aktaniheke, ok ne ens asennhotonke nok ak8atkenseron !

40 Tentesako8enna8eron ne Ronontiio enhenron : Orí8iio, Ori8iio tsi k'arori tsi niiori8ake etho niietsiierase n'ak8a niieiakaha nakatatekenha iise eh nisk8aierase.

41 Ethone oni neneh ensaka8enhase ne sanek8ati iakoiatontieton : Se8ari8aston ! ehren ise8et nok 8asene tsi tiotekhaon8e, eh non8e nihon8anaktaseronnienni n'otkonseraksen oni ne raotiok8a.

42 Aseken 8akatonkariakon, nok iah tesk8anonten, 8akeniatathenhon nokiah tesk8anekanonten.

43 8akieshaonhatiesk8e, iah tesk8ate8eienton, Akenekon kenhne nok iah tesk8aseronni ; 8akenon8aktanihak8e, kennhotonk8e iah tesk8atkense.

44 Ethone oni neneh tenthon8a8enna8eron, enthonniron : Saianer ! katke nik8aken, asatonkariakseke, aesaniatathenseke, aesaieshaonhatie, sahnekon akenhake aesanon8aktaniheke ok ne en's' asennhotonke nok iah tak8aiatakennhaon ?

45 Tentesako8enna8eron, enthonron : Ori8iio tsi k8arori tsi iah enskatha eh teietsiiatierase enskat ne niiakasa, iah ki oni nii eh tesk8atierase.

46 Nok neh kehiken tsi tiakoronhiakenon8e niienhenhien ; kenh kaien ne iakoianere enhiontonnharana tsi non8e ne tiakonnhe on8e ne oni tsiniienhen8e.

Te8asen nok iaiak Teioteri8asonterak8en.

1. NE nonen saharihokten ne Iesos, 8asaka8enhase ne raotiok8a.

2 Se8aterientare 8ahi tsi tese8enniserake ok onen enshatonhete ; onen oni enhon8ateh8entete n'Onk8e Roienha ne tahon8aientannharen.

3 Ethone oni onen 8ahontkennisa ne Ratitsihensto-

8anens ratiiatons oni ne rotiksatonhokonha rahononskon ne ron8ako8anon Kaif ron8aiastsk8e.
4 Nok neh 8ahatitsienhaientak8e kah nahontahatiicrate tsi ahon8aiona nok ahon8ario ne Iesos.
5 Nok tanon rontonhak8e : Tosa ki tanon tsini8entanoron akenhake, on8a sotsi enkariho8annha tenhiakonikonrharen oni n'onk8eokon.
6 Tsini kari8es, sekon oni Betani sitres ne Iesos, raononskon ne Simon roststa8is.
7 Tsiothon8ison eh on8e Katsotonha8i tite8enhiesnahere n'ak8a 8enhienanoron, nok tsinikari8es tehostskaon, ranontsine ton8eron 8ahahoka8o.
8 Nok ne raotiok8a ohia nontahonatierase nok 8ahonniron : nahoten kasta en8aton nikon 8akaiesha ?
9 Esose naha iataiohnenon naontenninonke nok iakotent aiontatitenraton.
10 Nok tanon ne Iesos roterientaratsihon are, 8asaka8enhase : ohniiotieren tsi se8ari8astani ne kenh tsiothon8isen ? Aseken ori8iio tsi takari8aierite nii akeri8ake tsi nakaiore.
11 Aseken tiotkon onse8aiontake ne iakotent, iah tanon nii tiotkon tatask8akanerake.
12 Aseken tsi onkiatoka8e ne 8eniehnakon neh takak8atak8ate tsi enhionkiatata.
13 Ori8iio, Ori8iio tsi k8arori : tsi on8entsiak8okon ; kahkiok oni non8e nenhie8ennanoton ne kenh Ori8atokenti Kari8iio etho'k'niiori8ake entsiontroriatake tsi nakaiere.
14 Ethone onen saiatat ne tekeni ia8enre nihati, Sitas Iskariot ron8aiats 8asakotkensera ne Ratitsihenstak8eniios :
15 Nok 8asakori8anontonse ; 8ahenron : toh nask8akariakse nak8atsiak8arisien ? Asen nika8istasen 8ahon8asetase.
16 Neok oni onen saresake naontiesenne ahotenninon.
17 Neneh sontontenniseratierente tsini ienataraks ne iah te8attenk8aton, 8aon8ari8anontonse ne raotio-

k8a ; 8ahonniron : Kah non8e nisere aiak8akhonniana ne Shotonnhestston ?

18 Nok tontahenron : kanatakon niiahasenc,kenh non8e thononsote, nok ense8enron : Raton ne Roianer ; onen thoha aonkatenniseroktaso ; sanonskon kati tenhiak8astskaon nakitiok8a ne Shotonnhestston.

19 Nok ne raotiok8a eh nahatiiere tsinisakonnhaon ne Iesos.

20 Nok nonen sontaiokara8e, atekk8aratserakta 8ahanistsk8aren, nok oni ne tekeni ia8onre nihati.

21 Nok tsini kari8es tehonastskaon 8asaka8onhase : Ori8iio ak8a Ori8iio tsi 8ak8arori tsi saiatat tsinitsion enhakatenninon.

22 Nok ko8anen tsi 8ahotinikonraksen, nok satiiatatson taontasa8en 8ahon8ari8anontonse, ronton : Saianer : ii onteh kenh ?

23 Tontahenron, ne non8a ne konh teiakiatonts enhakatenninon.

24 Kenh kaien n'Onk8e Roienha satentionhe tsikiniiot tsi kaiaton ne raonha raiatatake ; nok tanon rotentasere ne ronk8e n'enhotenninon n'Onk8e Roienha ! Senha aioianerenhon ne tosa non8enton ahonakeraton netho ronk8e.

25 Sitas ne neh rotenninonre tahatati 8ahenron ! Saianer ii ontehken ? tontahenron ne Iesos, ak8a neok ne taseri8aierite.

26 Nok tsinikari8es tehonastskaon, Iesos 8atrak8e kanatarok nok 8ahaiatateriste oni 8athaiake nok iasakaon ne raotiok8a, nok 8ahenron : Se8aiena ise8ak nehkehiken nakieronta.

27 Katse oni tonsarak8e nok 8ahaiatateriste, iashakaon, 8ahenron : se8ak8ekon se8anekira.

28 Asekon neh kehiken nakenek8ensa, neh nonek8ensa n'ase Kari8aniraststak8en, kontioko8anen iontatenek8ensarise, naonsonterake8ate tsi iakori8aneren.

29 Onon kati 8ak8arori tsi iah sokon taonsaknekira nonenharakeri tsiniiore ien8atenniserihe8e entsite8anekira raonakeraserakon ne Rakeniha.

30 Nok nonen sahatirennokten, Olivier Onontoharake niiahonne.

31 Ethone ne Iesos 8asakorori 8ahenron: On8a kenh 8asontate ense8atateri8aientaten nii akeri8ake; Aseken 8aton tsi kaiaton : enhiiente ne ranonhne, nok tenkonreni ne teiotinakarontonha.

32 Nok tanon nonen ense8akatonnheton, enk8ahentete Galilene niienhenke.

33 Tier tahatati 8ahenron: ok oni niahonstsahate, iah kinii non8enton.

34 Tontahenron ne Iesos: Ori8iio tsi 8akonrori, tsi on8a kenh 8asontate ohenton nahontontati ne kitkit asen nonskatonnhiiase.

35 Tontahenron ne Tier; ok onte oni naionkhiiariskontane aionkhiriosere iah kinon8enton tiiakonhiatonnhiiase, Ak8ekon ok eh nahatiiere, ne raotiok8a.

36 Ethone onen Getsemane kon8anatonk8a niiahare ne Iesos; nok 8asaka8enhase ne raotiok8a: kentho se8atien, tsiniiore ienkaterennaientako tsinon8e 8ake.

37 Neok iasakoiatenha8e ne Tier, tanon teniiase ne Zepedé sakoienhokonha, ethone oni onen tontasa8en 8ahonikonranon8ake, oni 8aha8eriasanon8ake.

38 Ethone oni onen 8asakorori 8ahenron; Skanorons aonkeriiote tsini 8akenikonranon8aks; kentho se8enterontak nok se8atie8aten.

39 Nok isih niiore niionsare nok etho 8ahatisk8entahren, 8ahaterennaien, raton, Rakeni! aontonseke's' en's' ehren askha8itase ne kenh katse; tosa ki tanon ii aontonkenikonraierite, ise ki aontesanikonriione.

40 Eh natontare tsi ratiteron ne raotiok8a, nok rotitas; 8aha8enhase kati ne Tier: ionerak8at 8ahi tsi iah tesak8enion arahona enskat aio8istahe enskatne aiontiatie8atake?

41 Se8atie8aten nok se8aterennaien ne tosa aese8anikonrasenni: Aseken kaiatasnore nonikonra nok ioiatakenheion no8aron.

42 Sekon isih niionsare neneh tekenihaton, nok 8a-

haterennaien raton: Rakeni niah taontonsere nehren n'aontohestste ne katse n'iah taknekirane, ehkiniia8enn tsini sanikonroten.

43 Ehare natontare, sekon are sasakotkatho rotitas; aseken ak8aki ok tatehotiron8eksk8e.

44 Nok iah othenon tesakosteriston sekon isih niionsare, nok'onen neh nasenhaton nahaterennaien, ok neh tontahatasa8en.

45 Ethone onen are eh sara8e, nok 8asaka8enhase ne raotiok8a: Se8entaf onen nok se8atorissen; onen iakae8e, naontatenask8aienhase ne ionk8etaksens n'Onk8e Roienha.

46 Hennioh tese8atann, onen kenh ihre ne rakatenninonre.

47 Sekon ok nihottare, eh 8ahoketote ne Sitas, enskat ne tekeni ia8enre nihati kentioko8anen rotiok8ine, ronsharenha8inontie, Kanhiashonha oni, nene ratitsihenstak8eniios sakonatorihatie.

48 Kenh kaien ne rotenninonre ne, sakotehnienten tsera8i ra8en: nehne tenhinoronk8anion neh hetsise8aiena.

49 Oksire 8ahoteranentaktenne Iesos, nok 8ahenron: Saianer! 8atkounon8eraton, nok 8athonoronk8anion.

50 Nok tontahenron ne Iesos: ohrie, oh nahoten ahori8ake tsi kenh ises? Ethone okta 8ahonnete nok 8aon8aiena ne Iesos.

51 Saiatat tsinihotiok8a ne Iesos tahasharotsiate ne raoshareko8a nok saiatat ne ratsihensto8anen raonnhatsera 8ahoiente, ak8a iahohontiakte.

52 Ethone tahenron ne Iesos: Saseta ne sashareko8a tsinon8e niionakte: Aseken tsiniiakon neh enkon8aniahese ok neh entsiakorioste.

53 Iah kenh tasere aontonse nahineken ne Rakeniha non8a, ak8a ok oni aiononteratie ahontahakatennietase oni ne isihnon tekeni ia8enre nikentiok8ake Ratironhiakeronon?

54 Oh kati tanon naia8enne naioti8ennaierite tsini kaiatonnion konton ehse nenhia8enne?

55 Ethone ne Iesos 8asaka8enhase ne shotitiok8a, 8ahenron: Assareko8a. kanhnia Se8aha8inontie tsi tak8aiena-ere, anio'n'iken onk8etaksensk8a; niate8enniserake te8aksekonhatiesk8e, k8arionniennihatie Ononsatokentike nok iah tesk8aiena.

56 Ak8a ki tanon neok ne tahoti8ennaierite tsi naha8enseron, tsi nihotiiaton ne Rotitokensehak8e Ethone neraotiok8a 8ahon8ate8entete nok 8ahontoko.

57 Kenh kaien ne Iesos 8ahon8aiena Kaike fniiaon8aiatenha8e Ratsihenstak8eniioke, eh thonatkonnisonhonne ne Ratiiatons, Rotikstenhokonha oni.

58 Nok ne Tier isihniha tihononteratio tsi niiore Ratsihenstoðanen raotehenrakon rakaenhionne toh niienhiaðenne.

59 Kenh kaien ne Ratitsihenstak8eniios oni ne Rotikstenokonha oni kanenrak8ekon tihonterientisask8e kanikonrhatonke tsi ahon8ario ne Iesos.

60 Iah tanon tehatiri8atsenrie-k8e; kentioko8anen sane 8ahonno8entanion iah ki tohoti8eienstase; kahre onen teniiase eh 8atnitane.

61 8aniron; Ra8en naha kehiken: Akk8eni Akenonsari Niio raononsa, nok asen naonta aonsake nonsaketsko.

62. Ethone 8athatane ne Ratsihensto8anen, nok 8aha8enhase iah kenh tataontaseri8asorako? Tsinahoten iesariðarhos ne kenh kaien?

63 Iah oh tahenron ne Iesos Nok ne Ratsihensto8anen tontahenron: 8akonri8aneken raosennakon ne Niio, nask8arori ise kenh ne Keristos, Niio Roienha.

64 Tontahenron ne Iesos; ak8a tasierite; kenh nii kaien enkonrori, tsi on8a en8atasa8en entsise8akon n'Onk8o Roienha, enhata8eiate enhanistsk8aren oni tsi ra8eientetakon roosastenserakon ne Niio, nok otsikerakesson tsi Tkaronhiate tenthaientak8e.

65 Ethone ne Ratsihensto8anen 8aharatsionko ne raotseronnia nok 8ahenron: 8ahate8ennaiesate, nahoten taonsaionk8aton8entsionitak8ake ne Te-

moins, ak8a non8a iso soe8athonte 8ahatc8ennaiesate; nahoton kati ense8enron?
66 Tontahonniron: tchotentsion narenheiate.
67 Ethone oni taontasa8en 8ahon8anistskerosera8o rakonsako: Otiako ron8aranonsaiaakhonsk8e, nok notiake raotinnhia ron8aienthak8e.
68 Ronton: Keristos tak8arori onka 8ahesaiente.
69 Astate atehenrakon oh renteron no Tier; skaiatat ne kannhatsera 8ahoteranentakton, nok 8akenron: Senik8ekonne 8ahi oni nise ne Iesos Galileenronon?
70 8ahatonnhiie tanon akohenton nonk8e; 8ahenron: iah ohtekeri8aienteri tsinahoten saton.
71 Nok nonen sisloiakenhonhatie, tikaiatate sahoken, nok 8ahakororianion netho ieteron 8akenron: neh oni kehiken saniiatat ne Iesos Nazaretronon.
72 Sekon are sahatonnhiie, 8ahenron: iah tehiienteri ntho ronk8e.
73 Iah ak8a tekari8es ohnakenke, neh netho ionk8ene 8ahon8ateranentakten, nok 8aon8enhase ne Tier: Ori8iio onte tsi ok neh seseniiatat, tsi sathare 8atrori.
74 Ethone onen 8athatoriatikhon, 8ahari8anirate 8ahenron: iah othenon tehiienteri netho ronk8e: Ok eh karatie tontati kitkit.
75 Nok ne Tier sareiarane Tsinithotati ne Iesos, Ra8en: ohenton naontontati ne Kittit asen nenskatonnhiiase, Sahaiakenne nok otsito8ann 8athasentho.

Te8asen nok tsiatak Teioteri8asonterak8en.

1 Nok nonen siiorhonkene, 8ahontkennisa no ratitsihenstak8eniios oni ne rotikstenhokonha 8ahon8atsienhaien no Iesos oni nahon8ario.
2 8ahon8anerenko, Pilatne niiaon8aiatenha8e ehoni iahon-8atsiak8arisi.
3 Ethone ne Sitas 8ahonikonraientano tsi ron8ari8entane, sahatateri8asten, nok ionsahaa8e nasen nika-

8istasen eh ionsahoti rahotihenton ratitsihentak8e-
niios oni rotikstenhokonha.
4 Ratonne: onkennhike kanek8ensanoron 8akaten-
ninon. Tahonniron ii kati ken onk8ari8a? Satateri8a-
seronnien ki 8ahi nise.
5 Ok eh tiionsahoti ononsatokentike, ehren sarete
nok iahatatniaterenke.
6 Kenh kaien ne Ratitsihenstak8eniios sahatiiena
no8ista nok 8ahonniron: iah teioianere ne iataonse-
te8aieste ne ka8istak8eniioke aonsete8ata: Aseken
Onek8ensa iateiohnenon.
7 Nok iathotiri8aientase ranahtsionni 8ahon8ahe-
taninon, tiiete enhiontatiatatahastake.
8 Nese 8aonni sekon non8a, Onek8ensa aoheta,
kon8anatonk8a.
9 Neh kati iakaierite tsiniha8en Rotokensehak8e
Jeremi; ra8en: sahatiiena n'asen nika8istasen neneh
iatehonenon tsi ron8atenninon ne tehon8akonhenta-
k8en, ne oni ronateri8aseronniaton n'Israerhaka.
10 Neh sahon8ahetaninonte ne ranatsionni, tsiki
nihakeri8a8i ne Roianer.
11 Iesos iahon8aiathe8e rahoenton ne rakora, nok
tahori8anontonse, 8ahenron; Iseken ne Sitaeronon
Iesanontiio? Tontahenron ne Iesos ak8a tasierite.
12 Eh non8e nahon8ari8arho ne ratitsihenstak8e-
niios oni ne rotikstenhokonha, iah othenon tatethori-
8aserak8en ne Iesos.
13 Ethone ne Pilat 8ahenron: iah kenh tesathonte
tsini iesari8arhos?
14 Iah ki othenon tethotati, nese 8ahonni 8ahonera-
ko ne rakora.
15 Enskat tsinihorennhaonne ne rakora, neh non8e
nikaha8is tsinishatonnhethe enskat ens ne ranask8a
enshonnhotonko, ka8enniio, neh oni nenhon8ari8a-
nonton nonk8e okon.
16. Saiatat kati rannhotonk8e nethone neneh iah
tese8asehton Barabas ron8aiasts.
17 Ne kati nonen ak8ekon eh saontkennisa, 8asa-
ka8enhase ne Pilat: kanikaien ense8arako Barabas

ahonsahiiatka8e ok ne's'en's' Iesos neneh Keristos
ron8anatonk8a?
18 Aseken roterientare tsi kannoshatsera ok
ahori8a tsi ron8aienahatie.
19 Nok tsinikari8es reŋstsk8ahere tsi tehaiatore-
tak8a, ioteri8anietonhatie ne rone, 8aton: Tosa othe-
non sasterist ne kenh Tronk8etaieri rahori8ake,
Aseken ori8iio onte tsi 8ate8akateserentatieronnionse
non8a 8asontatek8e raonha raiatatake.
20 Nok tanon ne Ratitsihensto8anens oni ne rotik-
stenhokonha, 8asakotinikonrata nonk8eokon ne Bara-
bas ahon8ari8anonton, nok ahon8atonte ne Iesos.
21 Tontahenron kati ne Rakora: kah nikaien
enshiiatka8e ne teniiase? Tontahonniron Barabas.
22 Tontahenron ne Pilat: oh kati neneh nenhoia-
ta8en ne Iesos Keristos ron8anatonk8a?
23 Ak8ekon ok tontahotihenrote: Tehaientann-
harak. Tontahenron ne rakora: oh nekenh nahoten
shoteri8ate8aton? Ok ehken tahonk8isron ronton
tehaientannharak.
24 Pilat 8ahattoke tsi iah othenon ohri8a tehatons,
ok ehken tahonk8isronne, Oneka 8ahari8anonton.
Akohenton nonk8eokon eh 8ahatsiohare nok raton:
iah othenon te8akiatoron ne raonek8ensa; ise kati
ense8ateri8aketate.
25 Ak8ehon ok tahonniron ii iak8ateri8aketat, oni
ne iakhiienhokonha!
26 Ethone ki tontahon8aiatineken8e ne Barabas:
nok 8ahatennhane 8ahon8asok8u8esson ne Iesos,
ethone onen 8asakotsiak8arisien ne tahon8aientann-
haren.
27 Nok ne Kora raosotar tsi teieri8akennhatha
niiahon8aiatenha8e ne Iesos, eh oni non8e naonnitio-
k8aroroke.
28 Nonen sahon8aseronniasi ne raotseronniat, kane
tarhon sahon8aseronniate!
29 Nok ohikta 8ahonnon8arotseronni neh 8ahon-
8anon8aroroke, tanon tsi ra8eientetakon nonk8ati taon-

8anhnion, teho 8atontsotanihak8o, ronton: Satk8anon8oron Israerronon Iesanontiio!
30 Ron8aniststskeroseras oni tehon8anon8arohekhons.
31 Nok nonen sahonaterihonkoton tsi ron8atentoriatha, sahon8aseronniasi ne kanetarhon neneh rahotseronniat sahon8aseronniato, nok 8ahon8atiatatentiate 8athon8aientannharana.
32 Onen sihotiiakenhonhatie oh 8athonterano, Cironeanronon, Simon ron8aiats neh 8ahon8aton-niokta-k8on nahatiasakotate ne Iesos raoiasa.
33 Nok siiahonne8e Golgota kon8anatonk8a nohsakat naiahiron tsi ionontokeronte.
34 8ahon8aneckanonto iotsitsiatkon nok osisate tekaieston; neok ne 8ahatkenso iah tehonokiron.
35 Nok nonen sahon8aiasakostsko, 8ahati8astiakon tsi 8ahontatiakonhase ne raotseronniat, niakaierite tsinihasen ne Rotokensehak8e: 8ahontatiakhonhase nakatseronnia, nok 8ahati8astotsi nakekharo
36 Nok sahontien, Tehotinonraien.
37 Ehneken tsi rotenontsistate 8ahatis8enkaranontakte oh kaiaton satrori tsinahoten rostonton; 8aton: neh kehiken ne Iesos 8itaeronon Ron8anontiio.
38 Teniiase Tenonk8etaksonsk8a 8ahon8ariskonte, saiata tsi ra8ciontetakon nok saiata shanok8ati.
39 Tsiniiakon neh iontohestsstak8e ron8enratonnihak8e ak8a teionnonkarenrons.
40 Nok ionton: ieo ne senonsarisions nononsatokenti nok asen nonta sesenonsakestak8as! satatiatakennha tanon non8a onen, Toka Niio iaienha akenhake tontasastsnent non8a ne kaiasake.
41 Ehoni neneh nihatiierhak8e ne ratitsihonstak-8eniios, tehati8ennaseratios ne ratiiatons oni ne rotikstenhokonha thihon8aieron ronton.
42 Sakoiatakennhaon nakoren, nok iah tohatatiatakennhas ne rahonha: ne nahon8ahnontiioke n'Israerronon, tothastsnent nen8a ne kaiasake nok oksaok entoshak8etak8e.

43 Niio rohniahoson; no kati nahonoronk8ako ne Niio roiatakennha kitanon non8a: ra8on8ahi Niio rakionha.
44 Ron8onratonnihak8o oni nenoh nonoronni roiatentonhak8e, tenonk8otaksensk8a.
45 Iaiak siio-8istahohatie on8entsiak8ekon taiokara8e tsiniiore ne tioton niio8istahe.
46 No nahoton tioten siio8istahe 8athohenrete ne Iesos, raton: Eli! Eli! lamma sabachtani? 8aton: Niio! Niio! ohniiotieren tsi takate8entoton.
47 Nok otiako notho ionk8ene iakothonto neh nika8ennoton, 8aontonnion: Elio iehononks.
48 8aiata ratakhe tekanokak8a iahatrak8o, kanakarakenhiate 8arobaren, nok neh 8arate tsi 8ahonokanonto.
49 Otiake rontonhak8o: te8atorharat kateshikon entre n'Elio nahoiatakennha.
50 Ethone are onen Tonsahohenrete ne Iesos nok 8ahatonniseraton.
51 Eh nikaha8i Ononsatokentike ioniatarenton asennon 8ate8atoron, ehneken tontasa8en tsiniiore netako; nok 8atiaon8entsishonk8e 8ate8atenonhiorensoron oni.
52 Nok ontennhotonk8onhaton tsi ioiatatarion nakoiatatokentikenha sahiontonnhethon oni.
53 Nok nonen sonsahatonnhete, tontaieiakonne tsi ioiatatak8e, onatatokentike niiahonne oh saiontatkonseron.
54 Konh kaion ne Sotar-ko8a oni tsinihati ron8anennhak8e ne Iesos, 8ahontkatto 8atiaon8ontsishonk8e tsi oni nikon ontotasionko,8ahonateronhienton nok 8ahonniron: Ori8iio tsi Niio Roienha konhno kohikon.
55 Ionnentioko8anon tsionathon8ison isiniha tsikontinikonraratiosk8e, Galile niioro thon8aseron ne Iesos neh oni Tehon8asnietiono.
56 Eh kontiiatarak8o ne 8aritore, nok 8ari sak tanon Soso sakotinistenha, oni Zepedo sakotinistenha.

57 Onen siiokarahane saiatat rok8atse Ari8atironon. Sose ron8aiats, raiatarak8e ne Iesos raotiok8ake.
58 Pilatne 8arete, 8ahoneken Iesos raoieronta, oksaok 8ahote8entetase.
59 Eh kati naha8enne 8ahaiena ne Sose n'oieronta, nok neh nak8a kaniatariio 8atha8a8enhekte.
60 Nok eh 8ahata tsi non8o nak8a raonha nihotsonhionnihne, oststenrake rorarakonne; nok kanenhio8anen 8ahanontekte nok sahatenti.
61 Nok 8aritere oni ne skaiatat 8ari, ak8a teiotokenton tsi iokaronte non8e nikenistsk8arak8e.
62 Tsi 8ahorhenne iotenniserohestak8enke tsi niek8atak8as ne 8entanoronsere. Pilatne 8ahontkennisa ne ratitsihensto8anens oni ne Pharisian.
63 Nok 8ahonniron: Saianer! tsiak8eiaras tsinahoten ratonhak8e ne sekon sironnhe kehiken tsiaonk8etokenha: Ra8en asen nen8ata ente8akenheion enskatonnhete.
64 Asatennhahne katitakanenraientake tsi raiatat, tsiniiore nasen nen8ata; on8a kehiken asonthenne enthonne ne raotiok8a nok iaonsahatiha8e ne raoieronta, tanon asakotirori nonk8eokon ahonniron Shotonnheton. Onen senha neh Kanikonrhato8anen en8aton tsiniiot ne tiotierenton.
65 Tontahenron ne Pilat: tsionk8etaien ne ratinonne, tsi kati nitise8anon8es eh nase8aier tsi se8ak8atako.
66 Eh kati 8ahonnete nok 8ahatik8atako, 8asakotiteron oni nenhontennikonraren.

Te8asen nok satekon Teioteri8asonterak8en.

1 ONEN neneh ontiahiakserokten, nok ak8a neok satontaentarenho n'a8ententa onke, ok naha ne 8aritere oni ne skaiatat 8ari eh 8akene8e tiatkensere ne tsi raiatatak8e.
2 Ok tontaia8entsi 8atiaon8entsisonk8e A eken Niio raoronhiakeronon tahastsnente Karonhiake, ehren

8ahanenhienha8ite ne kanontektonne, nok eh 8ahanistsk8aren.
3 Eh nihakonsoten tsiniiot tsi iororote, nok eh nikenraken ne raotseronniat tsiniiot n'oniete.
4 Nok tsi nahonateronhienten ne ratinonne eh nahotiiata8en tsiniiot n'iaka8enheion.
5 Tahatati ne raronhiakeronon, 8asaka8enhase ne tsionathon8isen: tosa nise seniteronn: Iesos se8ahi hetsiseniiatisaks ne ron8aiatanentakton.
6 Iahkenhteshenteron: Aseken shotonnheton, tsiniiot tsi rotrori. Kasene nok tsiatkatho tsi non8e nihaiationnik8e ne Roianer.
7 Tesenisterihen tanon satsiatenti nok sahietsirori ne raotiok8a tsi Shotonnheton nok entsise8ahenteste Galilene; ehiensetsise8aken, tsikiniiot tsi hetsise8arori.
8. Ethone tontakeniiakenne noshon8akon, iotiteronsere tanon ionatsennonnihatie nok tonsatiahratate saiakotirioriana ne raotiok8a.
9. Nok tsiniiore niiónsakene, eh 8asakototasiase ne Iesos, nok 8asaka8enhase: 8atkeninon8eraton. Akta niiahakene rasitake 8atkeninoronk8anion nok 8ahon8asennaien.
10 Ethone 8ahenron ne Iesos: tosa seniteronn; 8asene, nok ietsirori nonk8atatekenha Galile niiehonne ethonon8e ientsionkhen.
11 Nok nonen sonsatiatenti, otiake ne ratinonnhak8e kanatakon saonnete nok 8asakotirori ne ratitsihensto8anens ori8ak8ekon tsi naha8enseron.
12 Neh 8ahonni 8ahontkennisa ne ratitsihensto8anens oni ne rotikstenhokonha: Skari8at taonnonni ka8isto8anen 8asakotikariakse ne Sotar.
13 Nok 8ahonniron: Se8enron: Asonthenne rotik8atton ne raotiok8a nok son8aiatatak8en tsini kari8es ionk8entask8e.
14 Nok ne toka ienhari8aronke ne rakora, ii neneh tenhiak8ataren enhiak8ari8aseronni oni, Skennen ki nise tatense8atohestste.

57 Onen siiokarahane saiatat rok8atse Ari8atironon. Sose ron8aiats, raiatarak8e ne Iesos raotiok8ake.
58 Pilatne 8arete, 8ahoneken Iesos raoieronta, oksaok 8ahote8entetase.
59 Eh kati naha8enne 8ahaiena ne Sose n'oieronta, nok neh nak8a kaniatariio 8atha8a8enhekte.
60 Nok eh 8ahata tsi non8o nak8a raonha nihotsonhionnihne, oststenrake roraraksonne; nok kanenhio8anen 8ahanontekto nok sahatenti.
61 Nok 8aritere oni ne skaiatat 8ari, ak8a teiotokenton tsi iokaronte non8e nikenistsk8arak8e.
62 Tsi 8ahorhenne iotenniserohestak8enke tsi niek8atak8as ne 8entanoronsere. Pilatne 8ahontkennisa ne ratitsihensto8anens oni ne Pharisian.
63 Nok 8ahonniron: Saianer! tsiak8eiaras tsinahoten ratonhak8e ne sekon sironnhe kehiken tsiaonk8etokenha: Ra8en asen nen8ata ente8akenheion enskatonnhete.
64 Asatennhahne katitakanenraientake tsi raiatat, tsiniiore nasen nen8ata; on8a kehiken asonthenne enthonne ne raotiok8a nok iaonsahatiha8e ne raoieronta, tanon asakotirori nonk8eokon ahonniron Shotonnheton. Onen senha neh Kanikonrhato8anen en8aton tsiniiot ne tiotierenton.
65 Tontahenron ne Pilat: tsionk8etaien ne ratinonne, tsi kati nitise8anon8es eh nase8aier tsi se8ak8atako.
66 Eh kati 8ahonnete nok 8ahatik8atako, 8asakotiteron oni nenhontennikonraren.

Te8asen nok satekon Teioteri8asonterak8en.

1 Onen neneh ontiahiakserokten, nok ak8a neok satontaentarenho n'a8ententa onke, ok naha ne 8aritere oni ne skaiatat 8ari eh 8akene8e tiatkensere ne tsi raiatatak8e.
2 Ok tontaia8entsi 8atiaon8entsisonk8e A eken Niio raoronhiakeronon tahastsnente Karonhiake, ehren

8ahanenhienha8ite ne kanontektonne, nok eh 8ahanistsk8aren.
3 Eh nihakonsoten tsiniiot tsi iororote, nok eh nikenrakon ne raotseronniat tsiniiot n'oniete.
4 Nok tsi nahonateronhienten ne ratinonne eh nahotiiata8en tsiniiot n'iaka8enheion.
5 Tahatati ne raronhiakeronon, 8asaka8enhase ne tsionathon8isen: tosa nise seniteronn: Iesos se8ahi hetsiseniiatisaks ne ron8aiatanentakton.
6 Iahkenhteshenteron: Aseken shotonnheton, tsiniiot tsi rotrori. Kasene nok tsiatkatho tsi non8e nihaiationnik8e ne Roianer.
7 Tesenisterihen tanon satsiatenti nok sahietsirori ne raotiok8a tsi Shotonnheton nok entsise8ahenteste Galilene; ehiensetsise8aken, tsikiniiot tsi hetsise8arori.
8. Ethone tontakeniiakenne noshon8akon, iotiteronsere tanon ionatsennonnihatie nok tonsatiahratate saiakotirioriana ne raotiok8a.
9. Nok tsiniiore niionsakene, eh 8asakototasiase ne Iesos, nok 8asaka8enhase: 8atkeninon8eraton. Akta niiahakene rasitake 8atkeninoronk8anion nok 8ahon8asennaien.
10 Ethone 8ahenron ne Iesos: tosa seniteronn; 8asene, nok ietsirori nonk8atatekenha Galile niiehonne ethonon8e ientsionkhen.
11 Nok nonen sonsatiatenti, otiake ne ratinonnhak8e kanatakon saonnete nok 8asakotirori ne ratitsihensto8anens ori8ak8ekon tsi naha8enseron.
12 Neh 8ahonni 8ahontkennisa ne ratitsihensto8anens oni ne rotikstenhokonha: Skari8at taonnonni ka8isto8anen 8asakotikariakse ne Sotar.
13 Nok 8ahonniron: Se8enron: Asonthenne rotik8atton ne raotiok8a nok son8aiatatak8en tsini kari8es ionk8entask8e.
14 Nok ne toka ienhari8aronke ne rakora, ii neneh tenhiak8ataren enhiak8ari8aseronni oni, Skennen ki nise tatense8atohestste.

15 8ahatiiena no8ista, eh nahatiiore tsiniiot tsi
ron8atirihonnienni, nok Sitaoronon raotinonrakon
8ato8ateri8areni neh nikarihoten, Sekon non8a nika-
ha8is.
16 Nok nenskat ia8enre nihati Galile niiahonne,
onontoharake tsi ki non8e nihonatonk8o ne Iesos.
17 Nok 8aon8asennaien nonen sonsaon8aken;
otiake tanon Sahontenno8ente.
18 Nok akta 8arete ne Iesos 8asaka8enhase; ka-
sastensorak8ekon ionka8i ne Karonhiake oni non8en-
tsiake.
19 8asene kati, nok ietsirionnion, ak8ekon nenk8e,
ietsinek8ahest raosennakon ne Roniha, nok Roienha
neoni ne Ronikonriioston.
20. Ietsirihonnien naiori8anoronk8ako, aionte8eien-
ton oni tsinikon K8arihonte, nok tiotkon ente8ak8e-
konhatie tsiniiore ien8aton8entsiokten.

Amen!

MARK.

*Tiotasa8ak8en tsini hoiaton n'Ori8atokenti ne Roiatato-
kenti Mark.*

1 TSINIIOT tsi tiotasa8e ne Iesos Keristos Niio Ro-
ionha Raiatatake.
2 Ronen ne Rotitokensehak8o: iahiiatori ne rake-
ri8enha8e, raonha enhiahaaseronnien.
3 Kenh niha8ennoten ne Karhakonson ra8ennota-
ties; raton: So8ahaaseronni ne Ra8enniio rahohaa,
tsionniarak8enhaton tsi rothato.
4 Karhakon sakohnek8ahestak8e ne Sa8atis, nok
sakoretsiaronsk8e naonsaiontatre8ate oni aonsaiako-
torake8ase ne Kari8anoren.
5 Ak8ekon ne Judéo tienakore oni ne Jerusalem-
ronon ron8aiatoronsk8e: Nok ne raonha ak8ekon
tasakohnek8ahestonhatie Kaihionhakon ne Jourdan.

6 Kenh nihok8enniotenne ne Sa8atis; Oniak8aer onon8erhon rotseronniatonne nok ohna rotiatannhenne, tsistarare tanon otsinakontak8ane otsikheta rahotennatsera kenhne.
7 Ratonhak8e tsi sakotatisk8e: iah te8akerihonte n'ahiiennikatsienanerensi tsini haiatanoron ne tenhiatiatasonterako.
8 Onekanos nii kierata tsi k8anek8ahesta; nok tanon ne raonha, Rotkon Ronikonratokenton entsise8anek8ahestak8e.
9 Ak8a taiotokentane ethone n'ara8e ne Iesos, Nazaretke tahaientak8e, nok kaihionhakon oni nehne 8ahatenek8aheste.
10 Nok ak8a neok sonsahateskoko, iahatkato ne Sa8atis tontonteronhiakhasi nok eh tahaiakonne ne Rotkon-Ronikonratokenti, Orite kenraken rotiatontak8enhatie tsi 8ahotienhase ne Iesos.
11 Eh oni taka8enninekenne, 8akenron: ise konhienha ak8ekon isha8e nakenon8esera.
12 Nok oksaok karhakon iahotori n'Onikonra.
13 Kaieri ni8asontasen nikari8es kontirio rohnariskonhonhaties, nok ron8aiatanonstatonhaties ne rahoronhiakeronon okon, eh oni nahe 8atenientenseronnes n'otkon nahonikonrotako.
14 Onen sihon8annhoton ne Sa8atis, Kalilene sonsara8e ne Iesos Sakorihonniennihatie ne Niio rahonakerasera.
15 Ratonne: Onen ieiotenniserihe, akta oni onen ih8e ne Niio rahonakerasera: sase8atatre8at, nok tase8etak ne Kari8iio.
16 Onen kaniataraktatie sire ne Iesos, 8asakoken iatatekenhaa, Simon tanon Antré iataharos, aseken nitsiak8ask8e.
17 8asaka8enhase ne Iesos: takehninonteratiesek nok ü enkenirihonnien Onk8e hentsetsiiataharosseke.
18 Ok eh taiatsiak8arisi ne rahonahahre nok 8ahon8akere.
19 Iah sotsi ihnon tiiesha8enon, eh are ionsasakoken

iatatekenhaa, Sak tanon San nene Zebedé Sakoienhokonha, kaon8akon niiatit iataharaseronni.
20 Iasakohnonke oni neneh: Ok oni neneh ehtaon8atsiak8arisi ne ron8aniha oni ne kannhatsera nok 8ahon8asere.
21 Kafarnaim iahontenatorenne; tsi 8ahorhenne ia8entatokenton, Ononsatokentike iahata8eiate nok 8asakorihonnien.
22 Ak8ekon ok iakohnerak8enhatonsk8e tsinihattokhako8a, aseken iah eh tehaierhak8e tsi Sakotatis tsinihatiierha ne Ratiiatons, neh tanon raierathak8e tsinihok8eniatseroten.
23 Saiatat eh raiatare n'otkonseraksen rotienni, tontahohenrete.
24 8ahenron: Ah! Iesos Nasaretronon toh natetiattihen? neh kenh taseniente nask8atonte? 8akaterientase onka nise: Ise ne Niio Iaienha.
25 Nok tanon ne Iesos tahote8ennak8isronhase, 8aha8enhase: tastotek, satsiakenn oni tsinon8e nisiteron.
26 Nese 8aonni 8aharonhiaken oni 8athohenrete tsi sakaiakenne ne rotiennine Otkonseraksen.
27 Ak8ekon ok iakohnerak8ask8e, iontonnionsk8e: oh nahaiatotenko8a ne kenh ronk8e? ok tisako8enniio n'onatkonseraksen, ron8a8ennarak8a oni.
28 Nese 8aonni 8ahasenno8annha ne Kalileronke.
29 Nok nonen sonsahaiakenne. Sak tanon San 8aonne eh 8ahonnete tsi thotinonsote ne Simon tanon n'Antre.
30 Ethone niiotonk8arhosk8e ne Simon ron8ennhonsa, kanaktake kaiationni; neh niare taontierente 8atkon8arensaronnion.
31 Ethone akta niiahare, 8ahanentsa nok 8ahakestsko, iokontatie Sakenton-k8anoste; nok saioiohten.
32 Okarahane nonk8ati, onen siiateiotsothon eh 8aontatiataroroke n'iakonon8aktanionni niatekannrotenson,

33 Iotiok8atsanit tsi kannhokaronte iakoteroronne.
34 Eso oni eh sasakotsiente niatekannrotenson
iakonon8aktanitak8e ; nok sasakoiatinekenseron oni
notkonseraksen iakonatiennine, nok sakonnhesehak8e
n'onatkonseraksen nakontrori tsi ron8aienteri.
35 Nok, sekon ok tetiokaras 8ahatkestsko, tsinon8e
shatitken niiahare eh iahaterennaien.
36 Nok ne Simon, oni ne rontenrotiene 8athon8a-
karenha8e, nok 8ahon8asere.
37 Nok nonen Siiahon8aiatorenne, 8ahonniron:
ak8ekon ok ise iesaiatisaks.
38 Tontahenron: hennioh neh noiah tetkanataien
niiehete8e iakeiatati oni neneh ; aseken neh te8ake-
nienton tsi te8akenon.
39 Nese 8aonni ak8ekon niiehata8eiatak8e, nok
Sakotatiatak8e tsi ronterennaientak8a ne Kalile-ro-
non, nok sesakoiatinekensk8e n'otkonseraksen iakoh-
natiennine.
40 Saiatat roststa8is 8ahoiatorenne, 8attotontso-
thase tsi 8ahoneken, 8ahenron : ask8eni nasere sit-
sient.
41 8athoniatasiharane ne Iesos tsi 8ahotkatho,
iathonisnonsaerhase, nok 8ahenron ; neh ikere satsie-
8entann.
42 Ak8a neok iahate8ennokten ok eh tonhton tsi
roststarak8e nok sahaton.
43 8ahotia8enratse nahatrori, nok sahotek8ate.
44 8ahenron: senikonrarak tosa onka sherori ; 8as
tanon shenatonnira ne ratitsihenstatsi nok asheni-
konrasenniete tsi aseri8aierite tsini hotenienten ne
Moïs tsi tokenske sasaton.
45 Nok tanon ne rahonha : ethok iahatasa8en 8a-
thateri8areniate oni 8aharih08anate tsi naha8enne.
Ne se 8aonni iah tese8atonsk8e ne 8ene akenhatie tsi
ratenatorensk8e ; tiotkon ok ihnon, tsi oni non8e sah-
titken itresk8e, sekonki's' sane ok kenh titia8ensk8e
ron8aiatorensk8e.

Tekenihaton Teioteri8asonterak8en Tsini hoiaton ne Roiatatokenti Mark.

1 Tokara nonta ohnakenke eh sara8e Kafarnaim-
ke, tsiniiore iahakotokense tsi non8e nihota8eiaton.
2 Iotiok8atsanit 8ahonteroroke, 8ationonsa8enren,
sekon oni n'aste aheren natekakennia, nok neh sako-
rorihak8e n'o8enna.
3 Kaieri nihati eh 8ahonne8e, roiatakenheion
tehon8ask8enha8i.
4 Nok tanon tsi iah othenon taonton n'akta ahon-
nete tsi nateiaontaniron onk8e, 8ahatinonsoroksi
nok eh nonk8ati tahatinaktente tsi raiationni ne
roiatakenheion.
5 8ahonikonraientane ne Iesos tsi tokenske ko8a-
nen ne thonetak8en, 8aha8enhase ne roiatakenheion:
kien sonterake8e ne sari8aneraaksera.
6 Oksaok tahonniron ne rahotinikonrakon tsini-
hati eh ratiiatare ne ratiiatons.
7 Ori8iio tsi iori8atsanit tsi nahoten raton? Onka
nakoren iakok8eniatseraien naonsaiontaterake8ase
tsi iakori8aneren, neok 8ahi ne Niio?
8 Ok shihoterientaratsihon ne Iesos tsini hotini-
konra8ens, 8asaka8enhase: nahoten se8aton ne se8e-
riane?
9 Kahnikaien senha 8atiesen: nahiienhase ne
kenh roiatakenheion, sonterake8e ne sari8aneraak-
sera, ok neneh akiron: testann, tesek ne sanakta nok
sasatenti.
10 Noki ok oni naese8ari8aienterihake tsi rok8e-
niatseraien n'Onk8e Roienha on8entsiake aonsaha-
rake8e ne kari8aneren; 8aha8enhase ne roiataken-
heion.
11 8akonrori: satkestsko, tesek ne sanakta, nok
sasatenti tsi tisanonsote.
12 Nok tontahatane 8atrak8e ne rahonakta, kanen-
rakonson eh sahatohestste. Ak8ekon ok 8ahakone-

rak8enhaton nok 8athon8anon8eronnion ne Niio, ion tonnionsk8e; iah non8enton teionk8atkaton neh nikarihoten.
13 Nok ne Iesos tontahaiakenne kaniatarakta niionsare, ak8ekon ok ron8aiatorensk8e, nok neraonha Sakorionniennisk8e.
14 Tsiniiohaes eh 8ahoken Levi Alphe roienha, tsi iekarotasiata eh rentsk8ahere, 8aha8enhase; Taknonteratie. Tontahatane ne Levi nok 8ahosere.
15 Nok nonen siiahonne8e tsi thononsote ne Levi eh 8athonstskaon, ronentioko8anen ne ratikarotasions tanon n'ionk8etaksensk8eokonha 8athontonte ne Iesos oni ne raotiok8a.
16 Shahontkatho ne ratiiatons oni ne Pharisian, tsi ohseronni tehonastskaon ne ratiiatons oni n'ionk8etaksensk8e okonha; 8ahon8ennenhase ne raotiok8a: ohniiotieren tsi tehontonsts ne ionk8etaksen?
17 8asakori8aronkase ne Iesos, nok tasaka8enhase; iah 8ahi tatehon8aton8entsioni ne ratetsiensts ne skennen tiiakonnhe, neh 8ahi naha ne iakohnon8aktani: iah kati oni nii neh tesekheiahaharatane ne tiakori8aieri tsi nonkati ne tkari8aieri neh tanon n'iakori8aneraakskon.
18 Onen non8a neh sahon8aiatorenne ne 'Sa8atis raotiok8a tanon ne neh Pharisian, ratiri8akohe ohniiotieren tsi ronentontietha; 8ahonnironkati: oh neneh niiotieren, ne Sa8atis raotiok8a, oni ne Pharisian ronentontietha, nok ne sentiok8a iah neneh tehonentontietha?
19 Tontahenron ne Iesos: en8aton ken enhonentontiete tsinihati sakohonkara8i ne roniakon? iah 8ahi tahonton ahonentontiete tsinikari8es 8atenniote, ratik8ekon oni ne roniakon.
20 Nok tanon ien8atenniserihe8e n'ienhon8aiatenha8e ne roniakon, ethone tanon onen enhonentontiete.
21 Neh oni sateiot tsi iah okenhase tetsienikhonk8a n'onen iok8enniakaionhon, aseken enhioneharé, nok senha entsiosonhio8anen tsi tenskarine.

22 Neh 'oni sekon shakat tsi iah katsetakaionne
teiehnekarha n'otsitsiase; aseken ten8atetsetanekare
nok enkaiesha; katsetasetsihke tanon ienekarha
n'onekase.
23 Tiotokentko8a A8entatokentike 8athatihetiiake
onatsia kaienthon, 8ahatiratanii ontonko kati ne
raotiok8a.
24 Nensok are tahonniron ne Pharisian: Satka-
tho! iah kenh naha te8atia8enre neh naieiere n'A8en-
tatokentike?
25 Tontasako8enna8eron 8ahenron: iah kenh non-
8enton tese8a8ennanote tsi nihoieren ne David saho-
toktase oni sahatonkariake, rahonha oni ne ronne-
hne?
26 Toh nahaiere siiahata8eiate Niio raononskon,
Abiatar sihatsihenstatsi, iah kenh tehonatarakon, iah
oni ken tesakohnataranonten ne ronnehne ne kana-
taranoron ne oni neok ne ratitsihenstatsi 8atonsk8e
nahonneke.
27 Sekon tontasaka8enhase, 8ahenron: Ron8enni-
serisenhenni ne ronk8e nia8entatokenton, iah tanon
ronk8e tehotatsenhenni.
28 Neh kati 8aonni n'Onk8e Roienha raiatak8e-
niio tsi ia8entatokenton.

Asen-haton nateioteri8asonterak8en tsinihoiaton Rti. Mark.

1 Sekon are ionsahata8eiate tsi ionterennaienta-
k8a, saiatat eh raiatare ne skati roiatakenheion.
2 Ak8ekon ok iakoterharaton toh shiken nenha-
iere, neh ahon8ari8arhost nahonsahotsiente n'A8enta-
tokentike.
3 Nok ne Iesos, 8aha8enhase ne roiatakenheion:
Kanonsihen testann.
4 Ethone 8asaka8enhase 8ahenron: ahonton ken

naontaieri8aierite n'A8entatokentike, okne's naon-
saionteri8ate8ate? Aonsaiontatonnhete nonk8e ok-
ne's' naiontateriio? iah othenon tethonatati.
5 Ateriatikhonserakon 8asakotkatoseron, ok ikene
8ahonikonkararen tsini honeriasaniron. 8aha8en-
hase kati ne ronk8e: sanentsak8arisi, 8ahanentsa-
k8arisi nok oksaok eh nonsaioianerenne tsiniiot ne
skati.
6 Oksaok sahatiiakenne ne Pharisian nok iasako-
tinikonrisake ne Erodianronon kah nahontahatiierate
naonton ahon8aiena.
7 Nok tanon sahatotarho ne Iesos, nok kaniata-
rakta niiahare 8ahonne ne raotiok8a; iotiok8atsanit
8ahon8asere, neneh Galile, Judé, Jerusalem, Idume
ak8ekon oni nisinonkati ne Jourdan tiakotontion-
k8en.
8 Sahatiri8aronkanion ne Tyr-ronon oni ne Sidon-
ronon tsini iori8anerak8atenion tsini haierhak8e ne
Iesos, kentioko8anen oni neneh 8ahon8aiatorenne.
9 Nese 8aonni 8asaka8enhase ne raotiok8a: ka8e-
iennentaonhak ne kaon8eia toka ten8aton8entsio8e,
sotsi 8ahi kentioko8anen, on8a toka tenhionkhiia-
torarake.
10 Aseken onen sikentioko8anen sisesakotsienton,
ne kati 8ahonni tsiki niiakon ne iakonnrare tsi ok
nakannroten ok kentitia8ensk8e ionskaneks neok oni
ne iaiakoiatosere ne raonhake.
11 Nok nonatkonserakson tsiok's'en's' niiore iahon-
8aken tare ron8asennaiensk8e; kontonhak8e: Ise ne
Niio Iaienha.
12 Nok tanon sakonnhesehak8e nakontrori tsi
raonha.
13 Onontoharake niiahare, nok 8atesakoiataiestasi
ne 8ahonne.
14 Nok 8asakoiatarako tekeni ia8enre nihati naha-
tik8ekonhatieseke neh oni n'iensakotori enhonteri8a-
notonra.
15 Asakok8eniatserononi naonsasakotitsiente n'ia-

konon8aktanionni, oni naonsasakotiiatineken8e n'onatkonseraksen onk8e iakonatienni.
16 Kenhnihotisennotens ne tekeni ia8enre nihati: Simon neneh Tier Shonatonk8en.
17 Sak Zebedé roienha tanon ne rokenha San nehne Boarneges ronatonk8en, 8atenientenstak8en, Ra8eras Roienha.
18 Andre tanon Philippe, Bartelemi, 8atio, Aton8a, Sak Alphé roienha; Tadde tanon Simon Kananeenronon.
19 Tanon Sitas Iskariot, neneh Iesos rotenninon.
20 Iotiok8atsanit are saieserenne nonen sonsahonta8eiate, ak8ekon iah tehotinaktotask8e ne tahonstskaon.
21 Siiahatiri8aronke ne rao8atsire 8athotisterihen saon8aiatisakha aseken iontonnionsk8e, tehanon8ara8enrie.
22 Nok ne ratiiatons Jerusalem thotiientakon rontonhak8e are neneh: rotkonseraien ne Beelzebul, nok neh aosennakon tsi sesakotek8ata n'onatkonseraksens.
23 Nok tanon ne Iesos iasakohnonke nok 8ahenron tsi 8atesakori8akentonk8en: oh naia8enne n'otkonseraksen astste iaonsahoiatonti n'otkonseraksen?
24 Aseken toka iah skanikonra tehken tsi kanakeraseraien iah ki taonton akanakeraserateke.
25 Nok oni ne ska8atsira tekari8atironte iah ki taka8atsiratoke.
26 Toka kati non8a ratateri8aiahaki n'otkonseraksen, nok tehori8atironte iah ki sotsi ihnon thiiare, ak8a tanon iosnoratie enhaton.
27 Iah onka taiek8eni ahon8anonskari ne rosastenseraien, ne iah ohenton tahontahon8anerenkhe.
28 Ori8iio tsi k8arori, tsi ak8ekon enshonikonrhen ne Niio ne kari8aneraaksera, oni tsinikon aiakori8aiesatak8en ne ka8ennaksens.
29 Nok tanon onkakiok enhosennaiesaton ne Rotkon Ronikonratokenti iah non8enton tiiaonsaha-

tiatoke8e: ok eken tanon enhorane niatekakonte ahatetsiratak8e.
30 Neh 8aonni eh nahaiere tsi 8ahatati ne Iesos ne tsi rontonhak8e rotkonseraien n'otkonseraksen.
31 Onen eh 8aonne8e ne rontateken okonha oni ne ronistenha, aststе tontahatitane, iahonteri8aniete iaon8ennonke, aseken sotsi kentioko8anen tehon8anen ronnihne.
32 8ahon8arori, 8ahiron: kenh tonnete aststе ne sanistenha oni se8atatekenhokonha iesaiatisaks.
33 Tontahenron: Onka n'akenistenha oni ne tekatennontere.
34 8athatkatonnion8e tsi ietaraien nok 8ahenron: Kenh 8ahi kaien n'akenistenha oni n'onk8atatekenha.
35 Aseken onka kiok enhon8anikonraierite ne Niio, neh onkiatatekenha oni akenistenha en8aton.

Kaierihaton tehioteri8asonterak8en tsini hoiaton Roiatatokenti Mark.

1 Sekon are ne Iesos sasakorihonnien kaniatarakta, iotiok8atsanit eh 8aonteroroke, ne se 8aonni kaon8akon iahatita, nok atsiaktatie eh 8akakenniotane.
2 Eso iori8ake 8asakorihonnien tsi 8atesakori8akentonk8en, ratonhak8e.
3 Se8ataonsatat: Saiatat ne ronk8e 8ahaienthosera.
4 Tsi ronatsiontionhatie, otiake ohaakta 8akakerontane, otsitenokonha neneh 8akontekk8isa.
5 Otiake oststenrake 8akakerontane tsinon8e n'iah eso teiokenraere; oksaok takanio aseken iah ki nakon tetkaien;
6 Nok tanon ontsa nonen sontakarakoten oni onstathen aseken iah ki eso teioteronte.
7 Otiake ohiktokon iakakerontane, takonteiaron neneh n'ohikta nok 8ahotirio iah kati othenon kasta teiotonhon.

8 Otiake tsinon8e niion8entsiio nakaientane, 8a-
kanio nok 8akanatsioharen ak8a 8akanorari, otiake
asen ni8asen onteiaron nenskat, iaiak ni8asen, enskat
oni te8ennia8e onteiaron ne skanatsia.
9 Ionronk 8ahenron: nonka teionhontakarontak8en
naionronkate.
10 Nok nonen rononhaa siionsonton ne ratik8e-
konne tanon ne raotiok8a, 8ahon8ari8anontonse, oh
nahoten kenton tsi nahoten 8ahenron.
11 8ahenron: ietsiia8i nise naese8atokense tsini
hoianerenseroten ne Niio; kenh kaien nakorenson
neok neneh ne teiontateri8akentonk8enni.
12 Nese karionni iah tiiateiekaraientas tsi iontka-
thos, nok ionronkas iah se sane teiakonikonraientas
tsi nahoten ionronkas sotsi on8a entsiontatre8ate nok
aonsaiontiatoke8e nakori8aneraaksera.
13 Iah kati kenh 8ahenron tese8anikonraientas tsi
nahoten kenton tsi nahoten 8atkeri8akenton8e? neh
kati onte ken ak8a iaese8anikonraientane notiake?
14 Raienthos: neh 8ahi roton no8enna raienthos.
15 Nok kenh kaien nohahakta iokerontaon, neneh
iakoton ne iontataronkatenni n'o8enna; nok ki tanon
nonen iakoronken, ok saok n'otkonseraksen tontahota-
k8enhatie tsi niiekaienthonne n'aka8eriane.
16 Eh oni neh niiot, noststenrake iokerontaon, neh
8ahi iakoton n'onen iakoronken no8enna, ak8a oni
8aontonnharen.
17 Nok tanon tsi iah tetiaka8etakon iah ki tateka-
8ishastste; ne 8aonni ka8enniioki 8ahakorane ne ka-
nikonraksensera oni kakenronniatsera ahorionniat no-
8enna ak8a oksaok tsiontateri8astani.
18 Nok nohiktokon ieiokerontaon, neneh niakota-
onsate tsi iothare.
19 Nok ki tanon iah teiontennikonranentasions
non8entsiakeka, tiotkon on8e atsoko8atsera ionnon-
tonnionk8a, neh tsiorios iah oni te8ateiarons.
20 Kenh tanon kaien ne tsi non8e niion8entsiio
ieiokerontaon, neh iakoton n'ionronkas no8enna, nok

taiakote8eientontie, oni 8ateiarons: enskat asen ni8asen, iaiak ni8asen, nok n'oiah enskat te8ennia8e.
21 Ratonhak8e oni: iah 8ahi ok8irokon tiioiehaserotha, ok ne en's' ne kanaktokon iaionsete naeaseroten? iah kenh naha teiehaserotak8ake teiehniotha nohasera?
22 Aseken iah tekaien n'ioteri8aseton n'iah taonterihotasionhe.
23 Ionronk nonka teionhontakarontak8en naionronkate.
24 Sekon are sasaka8enhase: ise se8anikonrarak non8a kenh se8athonte. Ok eh nentsetsiierase tsi nenhietsiierase, nok tanon nise ne se8athonte ientsetsiioheststen.
25 Aseken ne roien sekonki enshonhion, nok n'iah othenon tehoien Ak8ekon enhon8ak8a tsini hoienha.
26 Ratonhak8e oni: neh testiatieren ne Niio raonakerasera, ne ronk8e 8ahaientho, nok nonen rothetison neok ne shotas shaieseronne oni tsi 8entatenion oni 8asontatenion.
27 Nok sane n'onatsia 8akateronten oni onteiaron, iah oh nahoten tehotokatahon oh naha8enne.
28 Aseken aonha n'on8entsia taionni ohonte kahente, eh ise8e n'orata nok oratakon eh tontenatsionni.
29 Nok nonen Sakanorari taionsaroroke 8aenatsiiake aseken onen ki ieiohe naieientthoko.
30 Sekon are ratonhak8e: oh nahoten taontete8atenientenste, ok ne en's' taete8ari8akentonk8ate ne Niio raonakerasera?
31 Ak8a neh sateiot naieientho otsinek8ar nikanenhoten ionthontoseratha, nehonte tiaonhaha kennikanenhaa tsinikon ne kanensonha ieienthota.
32 Nok tanon nonen kaienthon 8akanio onteiaron ak8ekon oni ionsaiakok8eni tsinikon ne ieienthos', nok tsi nateionenro8anen tsi 8ationenronten, ak8a iah othenon teken eh 8akontsinakonni notsitenhokonha.
33 Eh nithatastsk8e tsi tesakori8akentonk8ennis

oni tsi sakorionniennis tsiniiore nahotinikonraientane ne Niio raori8asonha.

34 Ak8a neok ne tehari8akentonk8ak8e, nok onakenke tentesakori8atheten ne raotiok8a.

35 Nok nonen sontenniserokten, 8ahenron : tete8aiaiak.

36 Ok kati eh iekanenraien, iathatiiaiake toka nikaon8ake ron8atinonteratie.

37 Nok tsi natka8eratase kenok nontakari8estste ok naha ak8a 8atnekitahas.

38 Nok sane ne Iesos ohenton iehenteron atkonserane rakonhen ak8a ok skennen tihotas ; 8ahon8aiete, 8ahonniron : Saianer ! iah kenh ne kenh othenon tesanontonnion ok oni ken tiia8eronhatiehak ne kentho ente8a8entane ?

39 Sahaie, nok 8ahatteten no8eron, 8ahenron : Tastotek, tatesatotat oni, nok tonsaka8eriiake ion8esenhon8e ok tiskanekaien.

40 Ethone 8asaka8enhase : oh niiotieren tsi eh niiore tsi se8ateronni ? Areko kennekenh tetise8etak8en ?

41 Ak8ekon ok ronateronhientenni nok rontonhak8e : oh nah onte ak8a nahaiatoten ak8ekon no8eron oni tsi kaniatare ron8a8ennarak8a.

8isk-haton teioteri8asonterak8en tsini hoiaton Roiatatokenti Mark.

IAHONNE8E isi nakaniatarati Katarenien-ronon raonaton8entsiake.

2 Ak8a neok Sontahatitako ne Iesos, Saiatat n'otkon rotienni, tontahak8irotka8e nok iathoterate.

3 Iah te8atonsk8e nahon8anerenke nese8ahonni karhakonson ki thiresk8e.

4 Eso iori8ake ne tehon8arensteren oni tehon8anenststerenne ak8ekon tehoiakhon ne kati ahori8a iah te8atonsk8e nahon8anikonrarake.

5 Tiotkon on8e karhakonson, onontoharakeson oni thires, tehohenretanes ohnenhia ratatientanionnes.
6 Ak8a kati neok iahoken ne Iesos, iatharatate 8athonon8eron ak8a oni 8athotontsotase.
7 8athohenrete 8ahenron : Iesos, nahoten taskeniente ise ne Niio iaienha ? Konnekennis rahosennakonne Niio tosa niare askeronhiakente.
8 Aseken ratonhak8e ne Iesos : Satkonseraksen, tontatsiakenn ne raonhake.
9 Iesos 8ahori8anontonse 8ahenron nahoten iesaiasts ? Kentiok8a 8ahenron ionkiasts, aseken ionk8entioko8anen.
10 Ronekennisk8o ne tosa aonsahotek8ate neh non8e ni8aton8entsiate.
11 Iah ihnon teken tionontahere, ionentioko8anen eh non8e tkon8atinonnhak8e.k8isk8is.
12 Ak8ekon ok ron8anekennihak8e rontonhak8e : eh iatontak8atori konh ihkon tkonnes k8isk8is neh iahonsaiakiiata8eiaten. Oksaok 8asakaon ne Iesos, notho niiakonne.
13 Oksaok kati Sakontiiakenne, nok eh niiakonne tsi tkonnes ne K8isk8is, ka8enniio ok neneh 8ahotihiation nensok 8akonteko kaniatarako iakontiatonti, ak8ekon eh8akonniheie ne te8enniа8ehetserasen nikonti.
14 Nok ne Sakotinonnhak8e 8ahonteko, sahatiri8aienhna kanatakon, nok tehonateri8areniatonhatie tsi niiahonne.
15 Ak8ekon ok 8aheiakenne 8aontkensera tsinontaia8enne, iahon8aiatorenne ne Iesos, nok 8ahon8aken ne Kentiok8a rotiennine, renstsk8ahere rotseronni ak8a oni tetkari8aieri : ak8ekon ok 8ahakoteronhienten.
16 Nok nak8a ronatkathon 8asakotirori tsiniia8enhon n'otkon rotienni raiatatake nok oni tsini iotiiata8enhon ne K8isk8is.
17 Ne kati 8aonni 8ahon8aneken nahonsahaterata ko ne raonaton8entsiake.

18 Nonen-Shiionsahatita kaon8akon, eh 8ahoke-
tote n'otkon rotiennine 8ahoneken nahaon nanesseke.
19 Iah tanon tehothontaton ne Iesos, ok eken
8aha8enhase; 8ahenron: 8as sa8atsirake niionsase
nok sherori tsini iori8anerak8at tsinaiatierase ne
Ra8enniio, tsi oni naientenre.
20 Sahatenti neneh, nok etho'k' iahatasa8en 8aha-
troriate, roriho8anatonhatie oni tsini ko8anen roten-
ron ne Iesos ak8ekon ok taiontonnekhon, 8ahakoh-
nerak8enhaton oni ne Decaporisronon.
21 Iotiok8atsani are saionteroroke nonen siionsa-
ra8e ne Iesos n'isi nakaniatarati.
22 Saiatat ne Sakotatis Jairus ron8aiats, eh 8ara8e
nok 8athotontsothase nonen sahoken.
23 Rohnekennis, raton: Onen thoha aontaiahiheie
keienha, konnekenni kati neh iase asheianisnonsaer-
hase nok aonsaieie8entane.
24 Ne se 8aonni ionsanehtak8e ki ne Iesos tsi saha-
tenti; iotiok8atsanit are ron8anonteratiene.
25 Skaiatat tsiothon8isen eh kaiataratiesk8e, onen
tekeni ia8enre niioserake siionn'rakaionse.
26 Niah othenon tehotik8enion ne rontetsiens
arahona oni onte neok nostonha akon8atorissenthose,
ak8a iekenhaok tsi kon8entenstetenni, okheken taka-
nerak8atasere tsiionon8aktani.
27 Ne kati sahosennaronke ne Iesos, ok tiiate8a-
tenenra8eheste, rashonne nonta8e nok rahotiata8itne
iakaiena.
28 Te8atonhak8e na8erientakon: enskie8entanese
naraona neok oni ne raotiata8itne kenh niiakiere.
29 Ak8a oni oksaok 8atkatane tsi iohnon8aktani,
nok onttoke naonhake tsi onen sakaie8entane.
30 Nok ne Iesos 8ahattokatsi tsi 8akaiakenne ne
rahonhake ne rahotanitenrat, tontahatkarhateni,
nok 8ahenron: onka kenh niiaheiere nakatseronnia-
k8ake?
31 Nok ne raotiok8a 8ahonniron: Ak8ekon kik

8ahi nekenh tateiesaiatoraraks: tanon kenh seri8a nontons onka kenh niiahesaiehre?
32 8athatkatonhnion8e aktatie tsiniiot nahaiatisakseke neh nakaiere.
33 Nese 8aonni 8ahoteronhienten ne Tsiothon8isen, oni ioterientaratsion tsi naha8enne naonhake, eh niiahahe nok 8athotontsothase nok ori8ak8ekon ontrori nori8iio.
34 Nok ne Iesos tontahenron: neh sesatsiente kien tsi tisetak8en, skennen kati sasatenti, oni tsi saie8entaonhatie.
35 Sekon ok nihotare, etho 8ahonne8e ne Sakotatis raonk8eta, 8ahonniron: Onen iaka8enheion ne seieñha, tosa kati senha ihsi non8e natetsenikonrharen ne Roianer.
36 Ak8a neok sahari8aronke ne Iesos neh nikarihoten, 8aha8enhase ne Sakotatis: Tosa othenon Sateronn, neok ne tasetakonhak.
37 8asakotia8enratse notiake naon8asere neok ne Simon Tier, sak tanon San ne sak iatatekenha.
38 Iahonne8e tsi thononsote ne Sakotatis, eh 8ahontkatho ko8anen ronaterakareraston, otiake teionsenthos, nok otiake teiakohenretha.
39 Iahata8eiate nok 8ahenron: ohnontieren tsi se8aterakareraston, oh ohni nahoten tese8asenthota? Katiken ia8enheion ne kenh kaiataseha neseok ne iotas.
40 Ak8ekon ok tihon8aieronhak8e; niarek8e tanon ak8ekon saieiakenne ethone eh niiahare ne Iesos tsi tkaiationni ne kaiataseha neok ronne ne kon8aienha tanon nak8a raonha sakoiatenha8ine.
41 Iahanentsa, nok 8ahenron: Talitha Cumi; sakat naiahiron: Tsiatase ü 8akonrori satkestsko.
42 Ok eh karatie sontkestsko ne kaiatase nok sontentionko, onen tekeni ia8enre sateiahoseriiakonhatie, 8ahotinerakohaton.
43 8asakotia8enratse niare naontrori, ethone 8asakonnhane nakon8anonte ne kaiatase.

Iaiak-haton Teioteri8asonterak8en Tsinihoiaton Roiatatokenti Mark.

1 Iesos sahatenti neh non8e, tsi thanakere niionsare, ron8anonteratie ne rahotiok8a.
2 Nok tsi 8aha8entatokentane tahatasa8en 8asakorihonnien, 8asakotati tsi ionterennaientak8a; kentioko8anen ne iakothonte tsi rothare, iakohnerak8ask8e oni iontonhak8e: kah onte nithori8enha tsinihari8aienteris? Tsi oni ni8attokhatseriio tsi rattokha tsi oni niionerak8atenion ne raho8eienna?
3 Iah kenh naha neh teken ne ras8enkaraketas, On8ari roienha, Sak, Sose, Jude tanon Simon rontatekenha? Iah oni kenhnaha teiethiienteri ne rotennosenha? Ak8a ki ok tihontateri8aientatennihak8e ne raonha raiatatake.
4 Nok tanon tahenron ne Iesos: Ak8a se naha ne Rotokense rahonakeraserakon ok ron8akenronni, ra8atsirake, ieiohe oni nak8a rahononskon.
5 Iah othenon tehoieronnistston ne iori8anerak8at neh non8e, tokara ok sane nonsasakotsiente ne iakonon8aktani neok tsi 8atesakonisnonsaerhase.
6 Nok ronerak8ask8e tsini honatenno8entastskon; etho ok kati aktatiesonha tsi ionatak8enraron sakorihonniennihatiesk8e, oni sakotatisk8e.
7 Ethone oni iasakononke ne tekeniia8enre nihati, nok teionk8etakehatie tsi iasakotori, oni 8asakok8eniatseron ne kontinikonraksen kontiiatatake.
8 Neok enskat 8asakori8atatse ne tosa othenon iahatiha tsini iohahes, neok ne rahonatennists; tosa ahatiiarenha8isek, kanatarok, o8ista aontake ne rahotinatatserakon.
9 Neok ne rahonata ahatiha8i, tosa tekeni tahonatseronniak8aientake.
10 8asaka8enhase oni: kaki ok non8e nenhietsiia ta8eiaten, tsiok hentsise8atentionhe neh non8e tontase8aiakenn.

11 Nok nonka kiok iah tatenhietsiiarhotonnire,
iah oni taietsiiataonsatate, sase8arasitokef nonen
tentise8atenti neh 8atenientenstakon tsi enhionteri-
8aketate. Ori8iio tsi k8arori tsi tikenha tsi nensakote-
8eiennatsaniten ne Sodom-ronon oni Gomor-ronon
tsiniiot neh non8e nihatinakere nonen tentesakoiato-
retana.
12 Ok kati etho iahontasa8en iaonte8ennoten aon-
saiontatre8ate.
13 Sasakohnatek8atanion n'otkon iakonatienni,
sasakotitsientanion oni ne iakohnon8aktanionni.
14 Kare onen n'Onontiio Herod 8ahosennaronke
ne Iesos, aseken rosenno8annhaonhatie, 8ahenron
kati: tohiken Sa8atis sakonek8ahestak8e shotonn-
heton, nese 8aonni rok8eniatseraien ne karonhia-
kekha.
15 Otiake iontonhak8e: Elie 8ahi; nok sekon
otiake iontonhak8e: Rotokense, ok ne ens teshia-
tieren ne Rotokense.
16 Saho8ennaronke kati ethone 8ahenron, neh
thohiken Sa8atis ne 8akatannhaon ron8aniariakon,
onen shotonnheton.
17 Aseken rahonha Herod rotennhaon tsi ron8aiena
n'e Sa8atis nok ron8annhoton, ne tsi ok neneh raon-
hafa sota teniak tennine Herodias kon8aiastsk8e.
18 Ne kati tsi ra8ennihak8e n'Herod ne Sa8atis:
iah tetkari8aieri ne tsiatatekenkenha ronek8e aonsah-
satateniakten.
19 Nese 8ahonni n'Herodias tehahonnharikhon-
sk8e, neok oni aoskanektsera nahon8ario, nok iah
tiie8atonsk8e.
20 Aseken n'Herod rotsanisk8e ne Sa8atis, rote-
rientare se tsi tronk8etaieri oni Roiatatokenti, rokon-
nienstak8e; iotkate oni tsi rori8aiennisk8e nok ro8en-
narak8ak8e ak8a's'oni raon8esata naho8ennaronk-
hake.
21 Kare onen iakahe8e tsiniieskaes tsinihonake-
raton ne Herod, 8asakotenniothase ne rahosennahokon.

22 Eh onta8eiate ne Herodias akoienha nok 8atka-
nonniak8e, ak8a eso tsi tahonikonriione ne Herod
oni n'enskatne ronatekk8abere, 8arenbase ne kaia-
tase: Takeri8anontons tsinitesaskaneks nok ak8ekon
enkonhion.
23 Ak8a 8ahari8anirate tsi 8ahenron; Ak8ekon
enkonhion tsinikon tsi ok oni nahoten enskeri8anon-
tonse, ok onte oni nasennon tsini 8akon8entsia.
24 Sakaiakenne, onistenha ionsaiori8anontonse,
nahoten 8akenron enkeri8anonton? Tontakenron
n'onistenha: Sa8atis raonontsi seri8anonton.
25 Skatakhe ionsonta8eiate tsi thenteron ne ronon-
tiio, 8ahorori tsi nahoten 8askaneks, 8akenron: ne
keri8anontons n'askon ak8a oni oksaok akeratne
aontakaratie ne Sa8atis raonontsi.
26 8ahonikonranon8ake n'Onontiio, nok iah teho-
k8enion naha8ennontion ne tsi kentioko8anen ron8a-
thonte tsi nithotati.
27 Saiatat ne rahonnhatsera iahotori, 8ahorihon
nahontahaha8i ne Sa8atis raonontsi.
28 Eh 8arete, nok tsi iontatennhotonk8a iahonia-
riake akeratne taharen, iaharon ne kaiatase, nok ne
kaiatase onistenha ionsaiaon.
29 Iahatiri8aronke ne Sa8atis raotiok8a, eh 8ahon-
nete 8aho'n8aiatata.
30 Onen etho sahonne8e tsi renteron ne Iesos, ne
ratik8ekonne, Ak8ekon Saon8arori tsi nahatiieranion
tsi oni nahoten 8asakotirihonnien.
31 8ahonron: ostonha niare te8atotarho tsi non8e
iah tetionk8ene, nok ostonha ahese8atorishen; aseken
ak8ekon iah tehotinak totask8e ne tahonstskaon tsini
iotiok8atsanit iontkennisahask8e.
32 Kaon8akon kati iahontita, nok isih niiore niia-
honne.
33 Nok tanon tsi 8aonttoke tsi sahontenti, kentio-
ko8anen oni nahon8aienterene; ak8ekon ok kati
8ationratate atsiaktatie, rononha ratihente; eh kati
tkentiokote tsi iahonrarho.

34 Sontahatitako ne Iesos 8ahakahenhion tsini
kentioko8anen etho iakotkennison; 8asakotenre, neh
tsi eh niiakoiata8enhon tsi niiot ne teiotinakarontonha
ne iah teiotiien nasakohnonna, nok eso are etho non8e
nasakorihonnien tsi 8asakotati.
35 Onen siiokarahane nonk8ati, 8ahon8ateranen-
takten ne raotiok8a, 8ahonniron: Onen iokara, tanon
tsi iah othenon taietsenri ne kentho.
36 Aonsaseiatori kati, aonsaontenti nok iaonsaha-
tininon niieks tsi tionatak8enraron, aseken iah othe-
non tehonatennatseraien.
37 Tontahenron: ise ki 8ahi aietsinonte: tonta-
honniron: Sekon ne kaieri te8ennia8e k8enis aiak8a-
nataraninonte iah ki ak8ekon taiakotane?
38 Tontahenron: toh nikon se8anataraien? Se8a-
tkens, nok nonen Saontkense, 8ahonniron: 8isk, tanon
tekentsiake nikentsiasa.
39 Ethone kati onen 8asakonnhane nasakotirori
nak8ekon Ononhonrake aiontien, aionnitiok8ak8en-
raron oni.
40 Eh kati niiot tsi 8aontien, skatson te8ennia8e,
8iskson oni niionk8etassenhatie.
41 Ethone ne Iesos 8atrak8e ne 8isk nikanatarake
tanon ne tekentsiake, 8ahaterennaienhase, 8athana-
tariakon, iasakaon ne raotiok8a, nok nerononha
iaonsasakonon nonk8eokon, ak8ekon oni ne tekentsia-
ke 8ahatiiakkon oni neneh.
42 Ak8ekon 8ationstskaon ak8a oni 8ahakotane.
43 Nok tekeni ia8enre ni8aterake 8akanane tsini-
kon 8ahotatenre ne kanatarok, ostonha oni neneh
8ahotatenre ne kentsionk.
44 Neh nahoten ne 8isk ni8ennia8ehetserasen
niionk8etake ne rotiskenrakete 8athonstskaon.
45 Ak8a neok Sonte8eiennentane, oksaok ionsasa-
kotori ne raotiok8a tonsahatiiaiake Betsahida non-
k8atik8en; nok ne rahonha tonsasakonitiok8aron-
k8ate.

46 Nok nonen satonsonnitiok8aronko onontoharake niiahare 8ahaterennaienna.

47 On8ar ok kaniatarhon sihatihonhiontie onen taiokara8e, nok ne rahonha rahonhaa oni ehtiioke itres.

48 Nok 8ahoni konraientane tsi serenkoneha tihonatentionhatie aseken roti8eraraonhatie; nok neh nahoten tsi niiorhenhonhatie eh niiahare onekakesson thire, ak8a oni anio neh nahoten narerheke akeiatoheststen.

49 8ahonnere neneh tsi 8aon8aken a8enkesson tare, 8ahonk8atianeronne kati 8ahi, nensok 8athotihenrete.

50 Neh 8aonni 8ahonateronhienten tsi ratik8ekon ki 8ahon8aken; nok tanon ne rahonha iasako8ennarane iahenron: Skennen tikenhak, tosa se8ateronn üse.

51 Ak8a neok tonte8enniioste iahatita oksaok 8atka8eriiake, Onen senha 8ahotinerak8enhaton.

52 Aseken tsiniiot neok iah ak8a tatehotiiatoreton ne kanatarok ahori8ake sotsi sekon nihoneriasatsiioha.

53 Senazaret non8e iahatiserenne eh kati non8e iahonrarho.

54 Ok sishon8aienterihatie ne ienakere shahatitako.

55 Ok kenh tiiahahe 8ate8ateri8areni tsi ienakere, ok oni khe karatie taiontatiatakareni ne iakohnon8aktanionnis, etho niieiontatiatenhas tsi non8e nenhieri8aronke enhiahiron eh non8e itres.

56 Eh kati niiotonhatie tsi ni8a 8atastsstekafa, tsi kanataienton, ionatak8enraron, teienakeraserokenson, kanatakonson oni ok eh nikatensonhatie ne iakohnon8aktanionni, ron8anekennis arahona neok oni ne kenniiaieiere raotiata8itne, nok tsiniiakon ne ieiakoiatoseronsk8e raiatake tsiontonsk8e tsi iakonon8aktani.

Tsiatak-haton nateioteri8asonterak8en tsini hoiaton ne Roiatatokenti Mark.

1 ETHONE ne Pharisian oni ne ratiiatons Jerusalem
nithonenon 8ahon8ateranentakten.
2 Nok neh enskat 8ahontkatho tsi iah teshontsio-
hares ne Iesos raotiok8a nathonstskaon ne kati 8asa-
kotiri8asten.
3 Aseken ne Pharisian oni ne Sitaeronon iah non-
8enton n'iah taonsaontsioharehe ohenton ne taonsts-
kaon, neh enskat ratiri8enha8e nori8akaion.
4 Iah non8enton ne iah tahonsahontsioharehe ne
tsi iontkerontak8a natenthonne ohenton ne tahonsts-
kaon. Eso iori8ake ne ronatatatia8enrati, tsiniiot are
n'aietsetohare, aieksohare, aienaktohare oni.
5 Neh kati 8ahonni 8ahon8ari8anontonse, 8aonni-
ron: ohnihiotieren tsi iah tehatiri8aierits ne sentio-
k8a tsinikaiaton nori8akaion, iah 8ahi tehontsiohares
nonen tehonstskaonne.
6 Tontasako8enna8eron, 8ahenron: Ak8a onkeken
thoieriton Tsinitsise8enni ne Rotokensehak8e Esai
ise ne Se8akon8ara; 8aton tsi kaiaton. Ratisene ok
ionksennaiens, nok ihnon teiak8atere tsinonkati ne
raoneriane.
7 Ok tiiori8akon tsi ionksennaiens, aseken neok
nonk8esonha akori8asonha sakotirihonnienni.
8 Aseken ihsi iese8ation ne Niio rao8enna, nok
neh se8atiena8aston nonk8e akori8atatsera; tsiki niiot
naietsetohare aieksohare; sekon eso noiasonha tsini
se8aierha.
9 8asaka8enhase oni: Se8arios ne Niio rahori8a-
tatsera, nok neh se8askennhen nise Se8ari8atatsera.
10 Aseken ra8en ne Moïs: Shekonnienst ne iesa-
ienha: Toka onka kiok enhori8akenron ne roniha ok
nehens ne ronistenha, renheih.
11 Nok nise se8aton: Onka kiok enhori8akenron
neroniha oni ronistenha; Corban tsionni, Se8entonta

atanitenrat, niihne entkaientak8e ne ensaiatakennha; iahs ens oni tahonnhitseraientane.
12 Nok enhtsise8atia8enratse naonsasakoiotense
ne ron8aienha.
13 Eh nitise8aieratha tsi se8arios ne Niio rao8enna,
neh se8asere tsi nise8atatsenhenni, sekon eso noiasonha tsinise8aierha.
14 Ethone onen iahentiok8atihentho, nok 8asaka8enhase, 8ahenron: se8ataonsatat nok se8anikonraientann tsinahoten enkiron.
15 Tsinikon rennek8anons ne ronk8e iah othenon
takak8eni nahoiataksate ne ronk8e; neh tanon tsinikon tkaiakens ne raonhake neh tohiken roiataksatha ne ronk8e.
16 Onka tenhionhontakarontak8en naionronke,
ionronk.
17 Nonen kanonskon siieshota8eiaton raonhaa oni
sisken, 8ahon8ari8anontonse ne raotiok8a, nahoten kenton nethon tekari8akentonk8en.
18 8ahenron: iah oni kenneken oni nise tese8attokha! iah ken tese8anikonraientas tsinikon nastste nonk8ati tkaiontak8a tsi rennek8anons ne ronk8e, tsi iah othenon takak8eni nahoiataksate?
19 Aseken iah ra8eriane tiie8ata8eiata, rahonek8entakon niiehe8es, nok eh non8e ienskontiiakenne tsinon8e tiori8aien, ak8a ne ok nenhahonnhaseronni tsini hokon.
20 Ratonhak8e kati, nese roiataksata tsinitkaiakens ne raonhake.
21 Aseken ne ieiatakon ok ne ens na8eriane, tkontiiakens 8anontonniontseraksens, kentesera, onk8e aiontateriio.
22 Kanensk8en, aiontatkaronni nonk8e kaserohensera, kanikonrhaton, askennhatsera, atatkenronniatsera, kanaiesera.
23 Neh nak8ekon nakon nitkonnes, neh oni iakoiataksatha n'onk8e.
24 Ethone ehren sarete neh non8e, tsi natehonton-

8entsiakhenhatie ne Tyr tanon ne Sidon niiahare; kanonskon iahata8eiate iah tererhak8e onka aiakotokens; nok iah teiotonhon nahioteri8aseton.
25 Aseken skaiatat ne Tsiothon8isen enskat ioiatasetseraien n'otkon iotienni, 8ahosennaronke ne Iesos, eh on8e rasitakta ontisk8entaren.
26 (Kehiken tsiothon8isen Grek-Sirophenisian nakanek8ensoten) ronekennihatie naonsahaiatineken8e notkon tsi iotienni nakoienha.
27 Iesos tontaha8enna8eron 8ahenron: niarek8e iakohtann neksaokonha; iah se 8ahi tatekarensaron neksaokon akonatarok erhar o8ira akon8atinonte.
28 Tontaho8enna8eron, 8akenron: Ak8a neneh tokenske, Saianer! nok ki sane n'erhar o8ira 8atons ens natekk8aratserokon aontakonnoronko tsini iakosense neksaokonha.
29 Ethone 8arenhase: neh 8akarionni tsini ka8ennoten tasatati, 8as sasatenti nok tsiakoie8entaon ne seienha.
30 Ionson8e tsi tiononsote, eh niiot tsioiakenhon notkon, tsiakoie8entaon nakoienha kanaktake ieiationni.
31 Eh tontahatenti ne Iesos, Kalile kaniatarakta natontare, 8atron8entsiiake ne Decapolis.
32 Eh 8ahon8aiathe8e iah tehatati oni tehaontak8ekon 8aon8ennitenten nahonisnonsaerhase.
33 Niarek8e 8ahoiatotarho tsi ionk8ene, ethone iahanisnonsata rahontakon; nok 8ahanistskerarho rasnonke tanon rennasake kenh niiahaiere.
34 Tanon karonhiake iahatkatto, taronniserenne nok 8ahenron: Epphetah, neneh naiahiron, senonteksi.
35 Oksaok 8atatkak8eksi, tanon ontnerensi ne rennasake ak8a ki skennen ko8a tahatati.
36 Nok tanon ne Iesos 8asakotia8enratse naontrori, ok eken ne rononha senha tahatiri8akenniatane 8athonteri8areniate.
37 Ak8a ihken tsi rotinerak8enhatonsk8e ronton: ak8ekon tkaieri tsini hoieren; sesakotsienta ne teionhontak8ekon tsiontatis niah teiontatisk8e.

Satekon-aton nàteioteri8asonterak8en tsini hoiaton Roiatatokenti Mark.

1 KENTIOKO8ANEN are nethone ron8anontera-
tiesk8e ne Iesos, tanon iah othenon tehotiien niieks,
nese 8aonni iasakononke ne raotiok8a, 8ahenron !
2 Ori8iio tsi khetenre kehiken te8akanitiok8aton,
onen asen nonta shiionkariskonton, iah oni othenon
tehonatennatseraien.
3 Tanon naka8entakon aonsakheiatori enhiakono-
ronse tsiniiohahes aseken otiake ihnon nitiaka-
8enon.
4. Tontahon8a8enna8eron ne raotiok8a, 8ahon-
niron: ionikonrokta ki8ahi naiak8anataratsenri ne
kenhnon8e tsinikon iatakaieri naiakotane.
5 8asakori8anontonse, 8ahenron: toh nikon Se8a-
nataraien? Tontahonniron: tsiatak.
6 Ethone 8asakorori nonk8eokon ak8ekon ehtake
aiontien, 8atrak8e ne tsiatak nikanatarake, 8ahaiata-
teriste, 8athaiakkon iasakaon ne raotiok8a nok ne
rononha onk8eokon iaonsasakohnon.
7 Sekon tokara nihotitsiaientak8e, eh kati oni
neneh nahaiere 8ahaterennaienhase nok 8ahenron:
ietsiion oni neneh.
8 8atonstskaon kati, nok ak8ekon oni 8ahonatane,
tanon tsiatak ni8asenontserake 8akanane tsinikon
8ahotikk8ine.
9 Neh nahoten ne kaieri ni8ennia8ehetserasen
niionk8etake ne 8atonstskaon ; ethone onen tonsasa-
koreniate.
10 Nok oksaok ne raonha oni ne raotiok8a tonsa-
hàtiiaiake Dalmanutha niiaonne.
11 Ethononh nathontatken Pharisian 8athatiri8a-
tirontonko, nok 8athon8anikonraserak8e 8ahon8ane-
ken enskat asakonatonhase no iori8anerak8at karon-
hiakeka.
12 Nok ne Iesos rahonikonrakon tontaronnise-

renne, nok-8ahenron: Oh nahoten kari8ahontontta ne iori8anerak8at kehiken niionk8etoten? Ori8iio tsi k8arori tsi iah taontkatto.
13 Ok eh tasakotka8e nok ionsahatita oni tonsahatiiaiake.
14 Ok iah tehoneiaraon nahotinataraninonke onen enskatok sishotinataraien.
15 Kenh kaien enskat 8asakotia8enratse; 8ahenron: Se8atsanisek ne Pharisian oni ne Herod raonattenk8atta.
16 Rontonhak8e ne rononhake; neh 8ahi tsi iah teionk8anataraien.
17 Nok ne Iesos roterientaratsion tsinahoten ronnere, 8ahenron: nahoten neneh se8atroriaton tsi iah tese8anataraien? iah ken tese8akahenhions, iah oni kenh tese8anikonraientas? Sekon oni kenh oni nise tetise8anikonrakaras.
18 Tese8akarat nok iah tese8atkattos? Tese8aontakaronte nok iahkentese8aronkas? iah oni ken tese8aien naonsese8eiarane?
19 Toh ni8aterake ionanonhon ne rotikk8ihon Sahatinatarake ne8isk nihonnia8ehetserasen ne 8isk nikanatarake kheiakhonni? Tontahonniron tekeni ia8enre.
20 Nok ne tsiatak nikanatarake, toh neneh nikon rotikk8ihon ne kaieri nihonnia8ehetserasen? tontahonniron tsiatak.
21 Tontahenron oh katine kenh niiot tsi iah tese8anikonraientas tsi nahoten kiton.
22 Nok nonen sihiahara8e Betsaïda eh 8ahon8aiathe8e saiatat teharon8ekon 8ahon8ennitenten nahotsiente.
23 Iahonentsa nok 8ahoiatotarho tsi ionk8ene tsiniiore iatekanatakte, ok neneh raostskeri 8aharho rakarake nok 8ahonisnonsaerhase, nok 8ahori8anontonse nothenon ahatkattoseke.
24 8ahenron ne ronk8e tsi 8athatkatonnion, eh niiot tsi khekens nonk8e ihiens tsiniiot ne karonta akenhake.

25 Sekon ne Iesos iatonsahanisnonsaren rakarake,
nok 8ahorori tahonsahatkathonnion; onen iakaierine
ak8a oni tehakariios.
26 Ethone tsi thononsote ionsahotori, nok 8ahen-
ron: tosa kanatakon niionsase tosa oni onka sherori.
27 Ethone are onen sahontenti neh non8e tsi tio-
natak8enrare ne Cesare-Philipp niiahonne. Tsi niio-
hahes eh 8asakori8anontonse ne raotiok8a, tsi na
hoten aiontonheke nonk8esonha ne raonha raiata-
take?
28 Tontahonniron: otiake ionton ise ne Sa8atis,
otiake, Elie; nok notiake ionton Rotokense.
29 Tontahenron: onka kati nise ise8ere n'ii? Tier
tahatati, 8ahenron: ise ne Keristos.
30 8ahate8ennak8isron tsi 8asakotia8enrastse neh
niiot tsi asakotirori onkakiok oni akenhake.
31 Ethone oni onen 8asakonikonraientaten tsi iate-
kakonte eso enharonhiaken n'onk8e Roienha, tsi enh-
on8ate8entete ne ratiianerenseronni, ratitsihenstatsi-
okon nok oni ne ratiiatons, enhon8ario, nok ki tanon
tsi ensatonnhete nasenhaton nen8ata.
32 Ak8a iah othenon tehori8arhoron tsi neh roth-
arak8enhatie; nese 8ahonni ne Tier 8ahoriste nok
8ahori8asten.
33 Tontahatkarhateni ne Iesos 8asakotkathoseron
ne raotiok8a, 8ahote8ennateten ne Tier nok 8ahenron:
ehren iset ne kiatakta Satkonseraksen; aseken iah
tesanikonraientas ne Niio raori8asonha neok nonk8e
akori8asonha.
34 Iasakononke nonk8eokon oni ne raotiok8a nok
8ahenron: Onkakiok enhienrheke rinonteratie, ak8a
niare ratate8entet nok terak ne raoiasa nok rakser.
35 Aseken nenhionskennha tsi iakonnhe, enhiako-
tonse; nok nii akeri8ake, oni aksennakon enhionte-
8entete neh enkon8aniakente.
36 Nahoten nah oni aionstste non8entsiak8ekon
taiontentsa, nok aiontetsirate nonakenke?
37 Ok ne ens, oh nahoten tahatata8istak8e ne ronk8o
ne raotonnhest?

38 Aseken onka enhionkatehase, ok ne ens nake8enna, kentho tsi ion8entsiate kari8aneraakserakon, enshotehase oni neneh n'Onk8e Roienha nonen tentre enthoiatanerak8atonhatie Roniha raoiatanerak8atsera oni ne raoronhiakeronon okon.

Tioton-aton teioteri8asonterak8en tsini hoiaton Roiatatokenti Mark.

1 RATONHAK8E oni tsi sakororihak8e: Ori8iio tsi k8arori otiake kentho ratiiatare ne iah tahonniheie ohenton naontkatto aon8e ne Niio Raonakerasera aosaststensera.
2 Iaiakhaton nonta onakenke, onontoharake niiasakoiatenha8e ne ne Tier, Sak tanon San eh non8e iathatteni rahotihenton.
3 Nok ne raotseronniat 8ate8atoronronten ehoni nakenrakenne tsi niiot noniete, iah ki taontetsenri non8entsiakeronon naiek8eni etho naierakenste.
4 Etho oni 8asakotiken Eli tanon Moïs, Iesos tehotitharak8e.
5 Ethone Tier tahatati, iahenron tsi nonk8ati ne Iesos: Saianer! ioianere ne kentho aete8enterontake; Asen kati nahete8atoseroten, enskat ise sa8enk, enskat Moïs nok n'enskat Elie.
6 Tsiniiot niah tahoterientarake nahoten raton: Aseken esoki tsi ronateronhientenni.
7 Nok eh iotsikeraratie 8ahakorhoroke; nok eh taka8enninekenne 8aton: neneh Riienha Rinoronk8a Ko8a; hetsise8a8ennarak8ak.
8 8athontkatonnion8e naktatie, nok iah onka nakoren tesakotiken, raonhaa ne Iesos eh renteron.
9 Nok nonen Sishonanontastsnentonhatie 8asakotia8enratse nasakotirori onkakiok akenhake tsiniiot tsi 8aontkatto, tsi tanon onen enshotatonnheton nonk8e Roienha.
10 Ak8a kati ok taonte8eientonko8a neh nika8en-

noten, neok teshontateri8anontonni oh nahoten neneh
naonsaiontonnhete kenheiatne.
11 8ahon8ari8anontonse, 8ahoniron : oh niiotieren
tsi ronton ne ratiiatons tsi Elie enthahonte ?
12 Tontasako-8enna8eron nok 8ahenron : etho
nenoh, Elie rahentene ori8ak8ekon enshak8atako ;
nok kenh kaien tsini kaiaton nonk8e Roienha raiatatake
iatekakonte tsi eso enharonhiaken, nok enhon8akenron.
13 Nok n'ii k8arori tsi onen rok8athon ne Elie,
etho oni nihon8aierase tsinithatinon8es, tsiki niiot
tsi kaiaton.
14 Nok nonen sonsahonne8e tsi ratiteron notiake
raotiok8a Kentioko8anen tehon8atinenronni nok
ratiiatons tehotiri8atironte.
15 Nok ak8ekon ok 8ahakonerako nonen siionsaon8aken
tontare ; 8athon8anon8eronnion.
16 8asakori8anontonse ne ratiiatons, 8ahenron ; oh
nahoten tese8ari8atirontak8en ?
17 Saiatat tahatati 8ahenron : Kentho riiatte riienha
neh notkon rotienni.
18 Skanorons ens iatahontkontak8e nonen enhoiena
taka8aststotonnion ens rasakon oni tenhennokaraniehon,
ne kati 8akheneken nesentiok8a naonsakon8aiatineken8e
nok iah tehotik8enion.
19 Tontahenron ne Iesos : Kanoron ki oni tsini
se8atenno8entastskon : toh nekenhak8a nen8e ente8ak8ekonhatie ?
ok oni ten8akeron ia8eronhatie ? kenh
nontatsiatenhaf.
20 Eh nontahoiatenha8e, ak8a neok 8aoken ne
Iesos, nensok n'otkon 8ahoronhiakente ne raksaa,
ehtake 8ahoiatonti ak8a neok ne Skaontsi.
21 Iesos 8ahori8anontonse ne raksaa roniha : toh
nahe eh siiot ? tontahenron ok eh siiot Sarennakerate.
22 Eso iori8ake otsirake, a8enke iehohiatontion
nahorio ; ne kati nothenon ask8enieseke tak8aiatakennha,
aontesanikonkararon tsini ionk8entent.

23 Tontahenron ne Iesos: ne ki naontasetak8e; ori8ak8ekon niieiakotonse ne tiaka8etakon.
24 Ok eh katsitaratie tsi tontahenron ne raksaa roniha: Te8aketak8en, Saianer! Takiena8as akenikonrastotserakon.
25 Sahatkatto ne Iesos tsi ak8ekon ok etho nontaiaka8enonhatie ethone 8ahate8ennatsaniten notkon, 8arenhase: Satkon iah tesatati iah oni tesaronkas, ii, 8akonrori tontatsiakenn ne kenh raksaa raiatakon tosa oni non8enton ionsasata8eiat.
26 Teiohenretane tsi tontakaiakenne notkon nok eso 8ahoronhiakente, ak8a ki eh nahoiata8en ne raksaa tsiniioh n'iaka8enheion; nese 8aonni 8aontonnion ra8enheion.
27 Nok ne Iesos tahonentsa, sahokestsko, oni sahatien.
28 Nonen kanonskon siiehenteron ne Iesos, 8ahon8ari8anontonse ne raotiok8a, 8ahonniron: oh niiotieren tsi iah nii teionk8ak8ekon naonsaiak8aiatinekenhon nekenh Otkon?
29 Tontahenron: tehioton8entsiohon naionterennaien aiaka8entontiete oni nakon8asenni neh ni8atkonseroten.
30 Onen aro ehren sahonnete neh non8e, 8athatiiaiake ne Galile; rerhak8e ne Iesos ok iah onka taiakotokense.
31 Sakorihonniennihak8e sano ne raotiok8a ratonhak8e: iatekakonte nonk8e Roienha tsi 8ahon8ate8entete rahotisnonke ne rotiri8aneraakskon, enhontennhane enhon8ario; nok ki tanon nonen enha8enheion, asenhaton nen8ata enshatatonnhete.
32 Iah othenon tehotinikonraientask8e neh nikarihoten, tanon ratitsanisk8e ne tahontaon8ari8anontonse.
33 Nonen Siiahonne8e Kafarnaiimke, kanonskon oni sihatiteron, 8asakori8anontonse; nahoten tontese8ari8atirontatiene ohahakeson?
34 Iah onka tetiotati: neh rotitharak8enne onka onte senha enkaiatanoronke oni enhako8anen.

noten, neok teshontateri8anontonni oh nahoten neneh naonsaiontonnhete kenheiatne.

11 8ahon8ari8anontonse, 8ahoniron: oh niiotieren tsi ronton ne ratiiatons tsi Elie enthahonte?

12 Tontasako-8enna8eron nok 8ahenron: etho nenoh, Elie rahentene ori8ak8ekon enshak8atako; nok kenh kaion tsini kaiaton nonk8e Roienha raiatatake iatekakonte tsi eso enharonhiaken, nok enhon8akenron.

13 Nok n'ii k8arori tsi onen rok8athon ne Elie, etho oni nihon8aierase tsinithatinon8es, tsiki niiot tsi kaiaton.

14 Nok nonen sonsahonne8e tsi ratiteron notiake raotiok8a Kentioko8anen tehon8atinenronni nok ratiiatons tehotiri8atironte.

15 Nok ak8ekon ok 8ahakonerako nonen siionsaon8aken tontare; 8athon8anon8eronnion.

16 8asakori8anontonse ne ratiiatons, 8ahenron; oh nahoten tese8ari8atirontak8en?

17 Saiatat tahatati 8ahenron: Kentho riiatte riienha neh notkon rotienni.

18 Skanorons ens iatahontkontak8e nonen enhoiena taka8aststotonnion ens rasakon oni tenhennokaraniehon, ne kati 8akheneken nesentiok8a naonsakon8aiatineken8e nok iah tehotik8enion.

19 Tontahenron ne Iesos: Kanoron ki oni tsini se8atenno8entastskon: toh nekenhak8a nen8e ente8ak8ekonhatie? ok oni ten8akeron ia8eronhatie? kenh nontatsiatenhaf.

20 Eh nontahoiatenha8e, ak8a neok 8aoken ne Iesos, nensok n'otkon 8ahoronhiakente ne raksaa, ehtake 8ahoiatonti ak8a neok ne Skaontsi.

21 Iesos 8ahori8anontonse ne raksaa roniha: toh nahe eh siiot? tontahenron ok eh siiot Sarennakerate.

22 Eso iori8ake otsirake, a8enke iehohiatontion nahorio; ne kati nothenon ask8enieseke tak8aiatakennha, aontesanikonkararon tsini ionk8entent.

23 Tontahenron ne Iesos: ne ki naontasetak8e; ori8ak8ekon niieiakotonse ne tiaka8etakon.

24 Ok eh katsitaratie tsi tontahenron ne raksaa roniha: Te8aketak8en, Saianer! Takiena8as akenikonrastotserakon.

25 Sahatkatto ne Iesos tsi ak8ekon ok etho nontaiaka8enonhatie ethone 8ahate8ennatsaniten notkon, 8arenhase: Satkon iah tesatati iah oni tesaronkas, ii, 8akonrori tontatsiakenn ne kenh raksaa raiatakon tosa oni non8enton ionsasata8eiat.

26 Teiohenretane tsi tontakaiakenne notkon nok eso 8ahoronhiakente, ak8a ki eh nahoiata8en ne raksaa tsiniioh n'iaka8enheion; nese 8aonni 8aontonnion ra8enheion.

27 Nok ne Iesos tahonentsa, sahokostsko, oni sahatien.

28 Nonen kanonskon siiehenteron ne Iesos, 8ahon8ari8anontónse ne raotiok8a, 8ahonniron: oh niiotieren tsi iah nii teionk8ak8ekon naonsaiak8aiatinekenhon nekenh Otkon?

29 Tontahenron: tehioton8entsiohon naionterennakien aiaka8entontiete oni nakon8asenni neh ni8atkonseroten.

30 Onen aro ehren sahonnete neh non8e, 8athatiiaiake ne Galile; rerhak8e ne Iesos ok iah onka taiakotokense.

31 Sakorihonniennihak8e sano ne raotiok8a ratonhak8e: iatekakonte nonk8e Roienha tsi 8ahon8ate8entete rahotisnonke ne rotiri8aneraakskon, enhontennhane enhon8ario; nok ki tanon nonen enha8enheion, asenhaton nen8ata enshatatonnhete.

32 Iah othenon tehotinikonraientask8e neh nikarihoten, tanon ratitsanisk8e ne tahontaon8ari8anontonse.

33 Nonen Siiahonne8e Kafarnaiimke, kanonskon oni sihatiteron, 8asakori8anontonse; nahoten tontese8ari8atirontatiene ohahakeson?

34 Iah onka tetiotati: neh rotitharak8enne onka onte senha enkaiatanoronke oni enhako8anen.

35 Nonen sahontientak8entho, iasakohnonke ne
tekeni ia8enre nihati, nok 8asaka8enhase : Toka onka-
kiok raskaneks nahaiatanoronke raonhaa natentraska
oni enhon8annhatseronni.
36 Raksaa iahononke rahotinenrihen 8athotaste,
8ahokitarho nok 8ahenron :
37 Onkakiok tenhiontatarhoton neh niieksatoten
ii aksennakon ak8a ii tehakarhotons ; nok iahse ii
tataionkarhoton ne tenhionkarhoton neh tanon ne
takatennieton.
38 Ethone San tahatati, 8ahenron : Saianer ! iakhi-
ken otiake ne Skon8anatek8atha nonatkon nise Sasen-
nakon tanon iah tete8es ; Iakhinnhese kati netsi iah
enskatne tete8es.
39 Tontahenron ne Iesos : Tesa ietsinnhes ; aseken
iah onka taiek8eni ne iori8anerak8at tsi naieiere nii
aksennakon nok akte aiakotentiatonhatie.
40 Aseken ne iah teionkhiri8as8ase ionkhiri8a8a-
seki.
41 Nok oni ne ska8isa onekanos onkakiok aietsine-
kanonte netsi Keristos raonk8eta, ori8iio tsi 8ak8a-
rori tsi iah tehotonsere ne tekari8aserak8en.
42 Nok tanon nonka enshakori8aientaten enskat
niieksatasa oni tiaka8etakon n'aksennakon, senha ioia-
nere kanenhio8anen ahon8anenhianiake nok kaniatar-
hen iahon8aiatonti.
43 Toka Sasnonsa Sari8aientatenni, itsiak ; senha
ioianere neiah tatasesnonsontake Karonhiakon asa-
ta8eiate, tsiniiot ne tasesnonsontonke nok asatetsirate
tsinon8e ne tiotekhaon8e.
44 Tsinon8e, niah tekonniheions nahotitsinon8a,
oni iotekhaon8e.
45 Toka oni Sasita aesari8aientaten, itsiak : senha
ioianere atsinokotatie asata8eiate karonhiakon, tsini-
iot ne tetsiaron tasasitontake, nok otsirake aiesaia-
tonti tsi non8e niah te8as8as :
46 Tsinon8e niah tekonniheions nahotitsinon8a,
oni iotekhaon8e.

47 Toka Sakara sari8aientatenni, stako: senha io-
ianere skati aesakaratake asata8eiate Niio raonakera-
serakon, tsiniiot ne tetsiaron taskaratake, nok otsi-
rake aiesaiatonti.
48 Tsinon8e niah tekonniheions nahotitsinon8a,
nok iotekhaon8e.
49 Aseken ak8ekon skastson oni otsire tenhionta-
tiotsistarhoste; nok ak8ekon tioiotsis tenkaiotsistar-
hoston ne Niio raori8anoronsera.
50 Ia8ekon ne tioiotsis, nok tanon nenhiotaksonne,
oh nahoten entsia8ekonhontseron ?
51 Iseke kati tkaientak ne tioiotsis, nok skennen
tikenhak tsi natetsion.

———

Oieri, aton teioteri8asonterak8en tsini hoiaton Roiatato-kenti Mark.

1 ONEN are ehren sarete neh non8e, iahara8e tsi
te8aton8entsiaken ne Judé ihsi nakaihionhati ne Jour-
dan, kentioko8anen are 8ahon8aiatatsenri eh oni
8aonteroroke tsi ihres, Sakorihonniennisk8e tsini-
horennhaonne.
2 Eh oni non8e naon8aiatorenne ne Pharisian
8ahon8ari8anontonse kanikonrhatonke, 8ahonniron:
ron8ari8a 8ikenh ne ronk8e naonsahatek8ate ne rone ?
3 Tontasako8enna8eron, 8ahenron: Nahoten kati
hetsise8ari8atati ne Moïs.
4 Tahonniron: Moïs rori8ataton, enhaiatonseron
ne tetsiontekhasiatha nok tenshiatekhasi.
5 Tontahenron ne Iesos: ne tsini se8eriasaksen
neh 8aonni eh nihoieren tsi roianerenseronni.
6 Nok tsi tiotasa8e nori8ak8ekon, Niio 8asakoiaton-
ni, enskat roskenraketa nok enskat tsiothon8isen.
7 Ne se 8aonni ne ronk8e enhote8entete ne roniha
oni ronistenha nok neneh rone enhateranentakten.
8 Nok ne teniiase enskat ok ienssiaton, iah oni
tataonsanonk8etakehake ne teniiase ak8a tanon enska-
tok enskenhake.

9 Tosa kati ronk8e teshakhasi tsinahoten tehokken
ne Niio.
10 Sekon ne raotiok8a sahon8ari8anontonse neneh
ahori8ake nonen kanonskon sishatiteron.
11 8ahenron : Onkakiok enshatek8ate ne rone nok
ohia enshatateniakten 8ahari8anerake naonhake.
12 Ok neh sakat ne tsiothon8isen toka enhote8en-
tete ne rone, nok oia entsioniake, 8akari8anerake
kanak8a.
13 Onen are eh 8akanenraserenne, eksaokonha ion-
tatiatenha8inontie neh nasakonisnonsaerhase; nok ne
raotiok8a 8asakotinnhese nakta naontaiontatiaten-
ha8e.
14 8ahori8aksase ne Iesos tsi 8ahatkatto, nok 8asa-
ka8enhase : Tosa ietsiiotasts nekentho naontaien n'ek-
saokonha : Aseken ne Niio raonakerasera neh ako-
8enk ne tsiontatieren.
15 Nok ori8iio tsi k8aroris : Onka iah tenhatiena-
8astane tsiniiot ne raksaa ne Niio raonakerasera, iah
tiiahata8eiate.
16 Ethone kati onen 8asakokitarho, 8asakoiatate-
riste, oni 8atesakonisnonsaerhase.
17 Nok ak8a neok sishoiakenhonhatie Saiatat eh
nontahatakhe 8athotonstsothase oni 8ahoneken,
8ahenron : Saianer ise ne tisari8aieri : Oh nakiere
ne karonhiake akatsennonni ?
18 Tontahenron ne Iesos : Onontieren tsi saton ti
sari8aieri ? iah Onka nakoren neok ne Niio thori-
8aieri.
19 Tsienteri 8ahi tsini 8atenienten : tosa seri8a-
nerak kanak8a ; tosa sherio ; tosa senensko ; tosa sheia-
no8enten ; tosa onka shekaronni ; shekonnienst ne
iesaienha.
20 Tontahenron : Saianer ! ok te8akeri8enha8iton
neh nikarihoten tsinaho tonkateiarontie.
21 Nok ne Iesos ostonha 8ahotkaroten 8ahonon-
8ene nok 8aha8enhase : Tsiori8at ki tisatoktani : 8as
satenninon tsini saien, nok sheion ne iakotent ethone

entisatsoko8atseraientane ne Karonhiake; tontase, taknonteratie ensakete ne saiasa.

22 Ori8iio tsi 8ahonikonraksen tsini ka8ennoten 8aharonke, aseken eso roientak8e natsoko8atsera.

23 Ethone ne Iesos 8athatkatonnion, 8asaka8en-
hase ne raotiok8a: Ori8iio on8e ki onte oni ne iako-
tsoko8a tsi serenkeneha tiionta8eiatane ne Niio raona-
keraserakon.

24 8ahotinekheren ne raotiok8a tsini ka8ennoten
tahatati; Sekon tontaha8enninekenne ne Iesos, 8ahen-
ron: K8aienhokonha, ori8iio tsi 8entore natsoko8a-
tsera kon8aniahesen naionta8eiate tsi thonakeraseraien
ne Niio!

25 Senha 8atiesen ne Oniak8aer taontohestste tsi
te8aontakaronte ne te8atsinetaronkotha, tsiniiot ne
rotsoko8a ahata8eiate Karonhiake.

26 Onen senha 8ahotinikonrinekenne, nok tehon-
tateri8anontonnisk8e: Onka kati nekenh karonhiake
enhiente?

27 Nok tanon ne Iesos 8asakotkatoseron, nok 8asa-
ka8enhase; ak8a neneh iah te8atonsere tsinonk8ati
nonk8e, iah ki tanon tsinonkati ne Niio, aseken ak8e-
kon niiehak8enies ne Niio.

28 Ethone ne Tier tahatati 8ahenron: nok nii nori-
8ak8ekon ionk8atennikonranentatsion nok k8anonte-
raties.

29 Iesos tontaho8enna8eron, 8ahenron: Ori8iio
tsi 8akonrori tsi iah te8atetsenrionhe nonka iakote-
8enteton, kanonsa, iatatekenha, iatennosenha, roniha,
toka ronistenha, tokas oni rone, ok ne ne Sakoienha,
oni on8entsia nii akeri8ake oni ne Kari8iio.

30 Ne iah tentsieienasere kentho tsi 8enniserate
oni ten8atiaseren ne te8enniа8e, kanonsa, atateken-
sera, atennosensera kanistensera ontatienhokon, oni
on8entsia,oni kanikonraksens erakon; nok nonakenke,
iaonsaiakonnheke on8e.

31 Kentioko8anen tanon ne iehente ohnaken en-
tsionton; nok n'onaken ihhien neh entsiehente.

32 Neh ronathahitake ne Jerusalem niieiothahinon, ohenton ihre ne Iesos; ronateronhientenni, kateronhontserakon oni tsi ron8anonteratie; netsi sakoiatatisk8atonne ne tekeni ia8enre nihati nok ori8ak8ekon sakorori tsini hoiata8ensere.
33 Raton: Kehiken Jerusalem 8ete8e; onen nonk8e Roienha enhon8atiena8aste ne ratitsihenstak8eniios oni ne ratiiatons; nok enhon8ari8ente arenheie, nok enhon8anate8entetase ne ronnonk8etaksen.
34 Tenhon8aieron, enhon8asok8a8esson, enhon8anistskerosera8e; ienhon8ario; nok ki tanon ensha-tonnhete nasenhaton nen8ata.
35 Ethone ne Sak tanon San Zebedé Sakoienhokonha, 8aon8a8ennarane, 8aniron: Saianer! askeni8ennarak8e tsi nahoten akeniri8anontonse.
36 Tontahenron: nahoten tetsiaton8entsioni?
37 Tontaniron: askenon nonen Saiatanerak8atserakon saiatat tsi se8eientetakon ahenstsk8arake nok ne saiatat sesenek8ati.
38 Tontahenron ne Iesos: iah tetsiaterientare tsi nahoten seniri8anontons. Ensenik8eni kenh nenskatne aete8anekira? oni akatenek8aestak ahetsiatenek8ahestak8e?
39 Tontaniron: enhiakenik8eni, Nok ne Iesos tontahenron: etho neneh tokenske enseninekira naketsetakon, oni entsiatenek8aheste tsiniiot tsi enkatenek8aheste:
40 Kenh ki kaien ne tsi ke8eientetakon ok ne's' ne skenek8ati aionnistsk8aren, iah neneh ii takheion; nese ok neneh enhiontaton nonka enhiontatatk8atak8enni.
41 8ahotiri8aksase noieri nihati tsinahoten 8aniron ne Sak tanon ne San.
42 Nok tanon ne Iesos ionsasakononke, 8ahenron: se8aterientare 8ahi tsini hatiierha nonk8eokon sakonaststeriston, oni ne ratisennason iesesakoti8enniio.
43 Tosa kati nise eh niiotonhak ne se8anenrakon: ok eken se8atatennhatseronnien nirere aionkko8anen.

44 Onka tsinitsion enrerheke rari8ak8eniiok, ok ak8ekon tiieiakonnhatsera enkenhake.

45 Eh se oni 8ahi niiot nonk8e Roienha iah neh tehaniente nahon8akonnienste, neh tanon nasakokonnienste, nok eso tenhakonhontak8o tsi enrenheie tsinonk8ati nonk8etak8ekon.

46 Siiahonne8e Jeriko, onon oni sishontentionhe ne Jeriko non8e ronne ne raotiok8a oni kentioko8anen, saiatat teharon8ekon Bartimé ron8aiasts, kenton naiahiron, Timé roienha, ohahakta renstsk8ahere tehatsaritesk8e.

47 8ahonikonraientane tsi Iesos Nazaretronon rotohetstonhatie, 8athohenrete, 8ahenron : Iesos David iaienha ! askitenre.

48 Kentioko8anen 8ahon8ari8asten oni ron8aroris ne tatahatotate; ok eken senha tontahak8isron tsi tonsahohenrete : David iaienha ! askitenre.

49 8athatane ne Iesos, nok 8ahenron karo nitre. iaon8ennonke kati ne teharon8ekon 8ahiron : Tiakari8akenniate 8esaiatateri taiennonke oksa kati testann.

50 Ok eh tahatsiak8arisi ne tehate8oiarak8a, tontahatane, eh iahara8e tsi itrate ne Iesos.

51 Nok ne Iesos tahatati 8ahenron : nahoten saskaneks nakonhiatierase ? Tahenron ne teharon8ekon : Saianer ! Akken.

52 Nok ne Iesos 8ahenron : eh niia8en neh sehsatsiente tsi tisetakon.

53 Oksaok sahaken, nok 8ahononteratie Iesos tsiniahare.

Enskat-aton ia8enre teioteri8asonterak8en tsini hoiaton Roiatatokenti Mark.

1 Onen thoha siiaonne8e ne Jerusalem, onen Bethphagé Oni Betani non8e Sihonne, Onontakta ne Olivier teniiase ne raotiok8a iasakotori.

2 8asene 8ahenron : Kehiken tkanataien, ak8a neok ienseninatarane entsiatkato te8ahontes 8asharonte

nareko onka teiakosatenston, seninerensi nok kaseniiatenhaf.
3 Toka onkakiok othenon enhiahiron: Seniron! Roianer ki tohoton8entsioni nok oksaok entkon8atka8e.
4 Eh kati neneh 8anete, iahane8e 8aiatkatto tsi tekanatokin aststo 8asaronte ne te8aontes; nok 8aiasarontako.
5 Otiake netho ionk8ene 8ahiron ohniiotieren kehiken 8eseninerensi?
6 Ok neh tontaiatasa8en tsini hoieren tsi sakorionnienni ne Iesos nok iah Onka othenon tetsia8en.
7 Iakon8aiatenha8e kati ne te8aontes tsi tare ne Iesos, nok raonatseronniat 8akon8arase ne te8aontes nok eh tahanistsk8aren.
8 Ok eh nikatens 8ahestskaron tsini ienhenre, otiake ok neneh akotseronniat nok otiake ok8iresonha iakotiesk8e.
9 Nok tsiniiakon nohenton 8ahen oni nonaken taien, iontonne: Hosana! ahon8asennaien ne tare raosennakon ne Ra8enniio!
10 Takon8anon8eraton, n'etsite8aniha Ta8it raonakerasera, raosennakon ne Ra8enniio tsi tare! ahon8anenton Karonhiake!
11. Eh niiot tsi 8ahata8eiate ne Iesos Jerusalem, iahak8atto oni nononsatokentike; ak8a tanon neok ne 8ahakaenhionnion, aseken onen siiokara, ne se 8aonni oksaok saontonti Betani niionsaonne, neok shonne ne tekeni ia8enre nihatik8ekonne.
12 Nok ne tsi 8ahorhenne nonen satontahonne eh 8ahatonkariake.
13 Iahatkatto isiniiore tiok8irote 8isonko8a, eh niiahare ra8esakonhatie nothenon ahatsenri, neok nene neioneratonte aseken areko tiieiohe tsini 8aia niiontha.
14 Ethone tahatati ne Iesos oni 8arenhase neh iok8irote: Iah non8enton onka taonsaionhiake ne sahik! ronathontetsihon ne raotiok8a tsi neh 8ahonron.

15 Onen kati ionsaonne8e Jerusalem; Ononsato-
kentike niiahare sasakotek8ate tsini iakon netho ion-
tenninonsk8e oni ne ieninonsk8e, 8aharisionko tsi
teionthiosarak8a, oni tsi iontenask8atkerontak8a
norite.
16 Sakonnhesehak8e oni n'Ononsatokentike aionto-
heststе aietsetenha8i.
17 Ratonhak8e tsi sakorionniennihak8e: iah kenh
te8aton tsi kaiaton: Ak8ekon nonk8e enkon8anaton-
k8ake nakenonsa Ionterennaientak8a? nok nise ka-
nensk8atsera se8atatenonsonniatenni.
18 Tsini hati 8ahonronke ne ratiiatons oni ne rati-
tsihenstatsiokon 8ahonterientisake oh nahatiiere na-
hon8ario, aseken 8ahonateronhienten tsi ak8ekon ok
iakonerak8ask8e kon8akonnienstak8e oni ne raori8a-
sonha.
19 Nok sahatenti nonen siiokarahane.
20 Nok tsi 8ahorhenne orhonkene eh shonne, 8a-
hontkatto ne raotiok8a tsi oterake tiotasa8e tsi iosta-
then ne 8isonko8a.
21 Ethone Sareiarane ne Tier tsinitia8enhon,
8ahenron: Saianer, Ak8ekonseken iostathenhon thi-
ken 8isonko8a sre8aton.
22 Tontahenron ne Iesos: tase8etakonhak ne Niio
Raosennakon.
23 Aseken ori8iio tsi k8arori, onkakiok enrenhase
ne kenh iononte; ehren iset kaniatarake iasatesko;
neiah taontahatenno8entake ne ra8eriane, entha8eta-
kon tanon tsinahoten raton ak8ekon etho nenhia8en-
ne tsinenha8en.
24 Nese karionni k8arori: tsinikon ense8ari8anon-
ton aterennaientatserakon kase8etakonhak tsi ense-
8arane, eh oni nenhia8enne.
25 Nok tanon nonen saterennaienne, sasanikonrhen
nonkakiok iesanikonraksaton aontiesenhake aonsaia-
nikonrhense oni nise ne Ianiha Karonhiake thente-
ron tsinikon ehtsenikonraksaton.
26 Aseken ne iah tentsisanikonrhensere, iah ki

oni neneh taonsahonikonrhon tsini tsenikonraksaton
ne Ianiha Karonhiake thenteron.
27 Onen are ionsaonne8e Jerusalem, tsikati nika-
ri8es Ononsatokentitserakon ihres etho 8ahon8atera-
nentakten ne ratitsihenstatsi oni ne ratiiatons.
28 8ahonniron: kah niteshas, onka oni iesak8enia-
tsera8i tsinisierha?
29 Tontasako8enna8eron ne Iesos, 8ahenron: tsio-
ri8at oni nii enk8ari8anontonse, tontak8ari8asera-
k8as kati, ethone oni nii enk8arori tsinitekhas tsinika-
tieranions.
30 Karonhiake kenh nitia8enon ne Sa8atis raote-
nek8ahests katen Onk8ene! Ennioh tak8arori.
31 Neok ne rahotinikonrakon thontonhak8e: toka
eniak8enron karonhiake, enthenron oh kati niiotieren
tsi iah tetise8etakon.
32 Nok naiak8enron: Onk8ene, Onk8ene neneh
nonk8ati iotteronk, aseken ak8ekon ok tiaka8etakon-
ne tsi Rotokense ne Sa8atis.
33 Nekati ahori8a ok tonsahonniron: iah othenon
teiak8ari8aienteri. Nok tontahenron ne Iesos; iah
ki oni nii tak8arori onka ahok8eniatsera kieratha
tsini kierha.

Tekeniaton ia8enre teioteri8asonterak8en tsini hoiaton Roiatatokenti Mark.

1 ETHONE are onen tonsasakori8akentonk8en,
8ahenron: Saiatat ne ronk8e 8ahanenharaientto,
8ahatehenronni aktatie, 8aronni teionhiaritak8a,
8ahanonsonni oni neiononsaniron, ethone tasakoni
ne ratinenharaienthos.
2 Nok nonen siiakahe8e tsini8aiaris iasakotori
kannhatsera, nahontahatiha8i tsini iotonpison.
3 Tasakotiiena neneh, ak8a niare 8asakotisok8a-
8esson ethone raotiiatoskon sasakonatek8ate.
4 Sekon tihate ionsahotori, 8ahon8anenhioiake ne-

neh, nok nonen sahonaterihonkoten tsi 8aon8akenrenseronni, ethone sahon8atek8ato.

5 Sekon are oiah ionsahotori, tahon8ario neneh; sekon kentioko8anen tihatite iesesakotorion, eh oni neneh nontahon8atiierase, otiake 8ahon8atisok8a8esson, nok 8ahon8atirio notiake.

6 Kare onen neh nak8a Roienha Ronoronk8a iahotori nonaken 8ahaonniate; 8ahenron: tenthon8arhoton naha ne neh ne Riienha.

7 Nok tanon ne ratinenharaienthos 8ahonniron nonen siiaon8aken tare: neh tohiken rahonenhare 8atonsere, ennioh hetsite8ario nok ii onk8a8enk en8aton tsini hoien.

8 8ahon8aiena, 8ahon8ario nok ihnon iahohnati.

9 Oh onte nenhaiere ne Raiatak8eniio? tentre nok enhatennhane enhon8ana8entho netho tehontenenharanonne, nok akoren ensesakohnenharani.

10 Iah oni kenh naha non8enton tese8a8ennanote n'Oiatonseratokenti tsinikaiaton, 8aton: Neh sakanenhiak8eniione tsi tekaiosaien ne rotinenhias8enhon ne ratinonsonni?

11 Neh kehiken ne Roianer etho nihokanonni, nok ok tiionerak8at tsi tete8akanere.

12 Ethone 8ahontenienten nahon8aiena, aseken 8ahatiienterene tsi rononha 8atesakori8akentonk8ak8e, nok onk8eokon ionsasakotitsanike; nese 8ahonni ok ehren tonsahonnete.

13 Ok eken iasakonatori otiake ne Pharisian oni Herodian ahontenienten tahon8anikonraseren tsinenhonniron.

14 8ahonniron, tsi 8ahon8aiatorenne: Saianer! ionk8aterientare tsi sari8ak8arision, nok oni tsi iah tatesonk8etaiestasions tsi sheri8ak8arisiennis ne Niio raori8asonha: tak8arori kati: ioteri8ison kenh nahon8akariakse ne Cesar, katenh iah? enhiak8akariake kenh? katenh iah taiak8akariake?

15 Nok tanon ne raonha roterientaratsion tsinithotinikonroten, 8asaka8enhase: oh niiotieren tsi

tesk8anikonraserha? Tak8anatonhas niare toh nika8istoten akatkatho.
16 8ahon8anatonhase, nok ethone sahenron: Onka kehiken rakonsare oni netho rasennare? 8ahonniron, Cesar 8ahi.
17 Tontahenron ne Iesos: satsitsion ki 8ahi tsinikon Cesar rao8enk, nok Niio ne Niio rao8enk. Nok 8ahotinerako.
18 Onen non8a Saducean eh sahonne8e, neneh ronton iah tekaien naonsaiontonnhete ne iako8entaon, 8ahon8ari8aneken, 8ahonniron:
19 Saianer: Moïs sonk8aianerensera8i, raton: Onka kiok enhrenheie areko teho8atsiraien, neneh teiatennontere enshotiniake ne ronekenha nahot8atsironnien ne rotsiha.
20 Kenh kati niia8enhon: tsiatak natehontennontere, 8ahoniake ne tako8anen, iah teho8iraientaon tsiniiore iahrenheie.
21 Neh kati ne shokenhà sahotiniake, iah oni neneh teho8iraientaon ok nah 8arenheie; etho oni neneh naha8enne nasenhaton niieherate.
22 Ak8okon niiahotiniake ne tsiatak nihontatekenha nok iah onka teho8iraientaon. Onaken 8ahaonniate ne tsiothon8isen 8akenheie.
23 Kahkati nekenh nikaien enshotiniakonhatie nonen entsiontonnhete ak8ekonse niiehotiniakon ne tsiatak nihati?
24 Iesos tontasako8enna8eron, 8ahenron: neh se8aiatatontha tsi iah othenon tese8anikonraienteri n'Oiatonseratokenti iah oni ne Niio raosastensera.
25 Aseken nonen entsiontonnhete, iah onka tetsioniakhe; iah ne rotiskenrakete iah oni ne tsionathon8isen, etho tanon nentsieiatoten tsiniiot n'Eronhiakeronon karonhiake tienakere.
26 Nok kenh kaien ne iako8entaon, ense8anikonraientane tsi tokenske entsiontonnhete; iah kenh non8enton tese8a8ennanote ne Moïs raoiatonserakon, nahoten ra8en nok8irokon satnitaren ne Niio, sahenron: II ne Abraham Isaak, Jacob, Ron8a-Niio?

27 Iah tehon8a-Niio niako8entaon ne Niio; neok ne iakonnhe Ron8a-Niio, ko8anen kati 8ahi tsi se8aiatatons.
28 Ethone saiatat ne Raiatons, tsinaha8erientiio tsinahaiere tsi tontasako8enna8eron, eh niiahare tsi renteron ne Iesos, nok 8ahori8anontonse: kah nikaien tkako8anen tsinikon 8atenienten?
29 Tontahenron ne Iesos, kenh kaien tkon8ako8anen: Saiatat ok ne Niio hetse8enniiostak rahonhatsi8a ne Niio Sonk8a8enniio.
30 Sanikonrak8ekon, seriasak8ekon, sasastenserak8ekon tsi Hetsenon8ehak ne Niio: neh kehiken ne tiotierenton.
31 Nok kenh kaien tsionontere ak8a oni sereka taonsatiatieren: Shenon8ehak nonk8e tsinise nisatatenon8es; nok iah sekon noiah tekaien.
32 Tontahenron ne raiatons: Saianer: Ak8a tasierite tsi neh 8asiron, saiatat ok ne Niio iah oni tekaien sekon noiah neok ne Raonha.
33 Ne oni nahon8anon8ehake, aka8eriasak8ekon akonikonrak8ekon, akosastenserak8ekon oni, oni ne taiontatenon8ehake sateiakonk8e tsi nakaonha niiontatenon8es, neh onte tkasahatta ne kari8iioseokonha.
34 Nok ne Iesos saha8enhase ne raiatons: tsi 8ahonikonraientane tsini hotakarite oni rori8ak8arision tsiniiot tsi tahatati; 8ahenren: Akta isete ne Niio raonakeraserakon. Nok iah onka sekon noiah teson8ari8anontonni.
35 Nok nonen Ononsatokentike sisesakotatis 8ahenron: oh nah niiot tsi ronton ne ratiiatons tsi Ta8it Roienha ne Keristos?
36 Aseken ra8en ne Ta8it Rotkon Roiatatokenti sahonikonrata: Roianer ra8enni n'Akianer tsi ke8eientetakon satien tsiniiore iatakheniarorarake oni asheiarasitoke8atake ne iesas8ens.
37 Oh kati nekenh naia8enne ne Roienha akenhake, ratonse Rake8enniio? Ak8ekon ok iakaon8esk8anihak8e naiakothonteke tsi rothare.

38 Ratonhak8e oni tsi sakotatisk8e: ietsitsanisek tohiken ratiiatons nene ronon8esk8ani aontiata8ate tsi ionk8ene taiofaseson ahotiata8iton.
39 Neh oni ratinon8es ohenton iahatistsk8arake tsi ionterennaientak8a tsi oni iontenniotta.
40 Sakotinonskarihatons ne ionatereons, ratiri8akenserak8a tsi ronaterennaientakseresons; senha rononha kare8atatsero8anen enhotirane.
41 Ak8a eh non8e nateiotokenton nihenstsk8ahere ne Iesos, tsi non8e niie8istatahasta, tehakanere kati tsiniiot tsi ie8istarha.
42 Kentioko8anen niakok8atse eso 8aeren, karehonen iotereonskon eh on8e iotont, tekeni k8enis 8atkaren.
43 Ethone iasakononke ne raotiok8a, nok 8ahenron; ori8iio tsi k8arori tsi neh aonhaa isinonh tsinakaiere tsiniiot notiake.
44 Aseken notiake neh 8aeren tsinikon ne iakoketotani, nok ne kenh kaienh, kententsihon ethok oni niioientak8a tsinikon 8ahoti.

Asenhaton ia8enre teioteri8asonterak8en tsini hoiaton Roiatatokenti Mark.

1 Nonen sishoiakenhonhatie ne Iesos, saiatat ne raotiok8a, 8ahenron: Saianer! Skaenhion tsiniioianere tsi tekanenhiasere oni tsini kanonsiio!
2 Iesos tontaho8enna8eron, 8ahenron: teskanere 8ahi kenh non8a kehiken nikanonsa? iah oni nenskat tataonsakanenhiaserake niah takarision.
3 Nok nonen Olivier onontoharake siiehatiteron, teiotokenton tsi tkanonsote nononsatokenti, Tier, Sak, San tanon Antre 8ahon8ari8anontonse 8ahonniron:
4 Tak8arori katke eh niienhia8enne, oh oni nahoten enhiak8aienterestak8e nonen eh nenhia8ensere?
5 Ethone are ne Iesos, tontahenron: Se8atatenikonrarak tosa onka aietsinikonrasenni.

6 Aseken ronentioko8anen nentionksennenha8i, enhontonne: II ne Keristos, nok kentioko8anen ensakotinikonrakarhatho.
7. Tosa se8ateronn nonen ensc8ari8aronke, 8ateriio, ionteriiosere, aseken iatekakonte neneh eh nenhia8enne, nok iah ki neh teken ne tsi iotokte.
8 Aseken ok neneh teionton8entsianekhanion tenhiakori8arheseron, tenhiaon8entsishonk8anion, enhiontonkariakhon, tenhiakori8arheseron; ak8a neok neneh nenkontihente naiakonikonranon8ake.
9 Se8atatenikonrarak kati nise: aseken enhietsiiena enhietsiiatenha8ison oni tsi teieiatoretak8a, oni tsi ionterennaientak8a, enhietsisok8a8essonnion; ienhietsiiate8e oni rahotihenten ne Ratikorasson oni Rotinontiiosson nii akerihonniat, neok oni nahontkathote.
10 Kenh tanon kaien ne Kari8iio, iatekakonte tsi ak8ekon nonk8e enhiontataronkaten.
11 Nok nonen ienkae8e, enhietsiiena, oni enhietsiiasarineson, tosa tese8atatenikonrharen ne tahonenne ahontese8aterientisake tsi nahoten ense8enron, etho ok nikon tase8atati tsinikon enhtsise8anikonrata ne Ronikonriioston neh non8e nenkaha8i; iah se ise taese8atati nethone Ronikonriioston se enhatati.
12 Ienkahe8e iatatekenha enhori8ente kenheiatne, Roienha oni enhori8ente, ratiksaokonha ensakotiri8ente ne ron8atiienha.
13 Nok enhietsis8enseron nonk8eokon nii akeri8ake; nok ki tanon onka iatenrokten neh tohiken enhaniakenne tsiniienhen8e.
14 Neh kati nonen ense8atkatto Kari8aiesasera iakokaronniatta eh naioton tsiniiot tsi rotrori ne Rotokensehak8e Daniel eh non8e nakak8atak8en tsinon8e iah teionakte (ratennikonraren onka ro8ennanotta ne kenh Rotokense); ethone ne Judé non8e niienakere Onontoharake enhiontek8assen.
15 Tosa tethastnent ne kanonsake iehahrates niaonsahako othenon akenhake ne kanonskon.

16 Oni ne kaehtakon iehres tosa Sahket naonsahakoha raotseronniat.
17 Ne tanon iotitentasere noia nenkontiiatoten oni nenkonststaronthake neh non8e ni8enniseratenion.
18 Hetsise8aneken ne Niio aia8ens tosa koserako akenhake nonen ienseSaiathe8e naese8ateko.
19 Aseken tsini kententetsero8anen 8enniserontak8en nehnon8e nenka8i, areko non8enton eh tetia8enhon tsinahe tioton8entsiatasa8e, iah oni non8enton nonakenke etho tataonsontenonhianite.
20 Sekon oni ne iah taha8enniserokeri ne Roianer neh ni8enniserotens iah onka taioniakenhon; nok ki tanon non8a neneh Sakoiatarak8en Akorionniat tsi ta8enniserokeri.
21 Ethone oni enhiesarori nenhiahiron; Kentho renteron ne Keristos; ok ne ens kentho itres; tosa tasetak.
22 Aseken enhontiatontak8e ne Keristos oni Rotitokense, iori8anerak8atenion tsinenhatiieranion natahatiierekenha asakotinikonrakarhatto ne iakohianere.
23 Se8anikonrarak kati; onense 8ahi tahonenne ori8ak8ekon k8arori.
24 Nonen en8atennisorohestste, en8aterak8aton, oni nasonrekha.
25 Entkatsistok8aniserenne ne karonhiake, nok ten8atkarenron naosastensera tsi karonhiate.
26 Ethone enhon8aken nonk8e Roienha otsikerakeson natentre, enthosastensero8anenhatie enthoiatanerak8atonhatie oni.
27 Entesakotori ne raoronhiakeronon okon ensesakotiiataroroke ne raonk8eta on8entsiak8ekon teiakorenion.
28 Kenh kaien Se8akaenhion, tsionion8arontonhake tekari8akentonk8en, nonen enkask8eionten oni enkarana8en, ok naha se8atons ohnen toha taiokennhonti.
29 Neh kati oni nise ense8aienteristak8e nonen

ense8atkatoseron eh oni nenhia8enseron kehiken, se8erhek onen akta i8e, onen oni on8e.

30 Ori8iio tsi k8arori, tsi iah te8atohestetane ne kenh ka8atsirate ohenton neh naia8enne.

31 8atohestane tsi karonhiate oni ion8ontsiate, nok nake8enna iah neneh non8enton tiiakontohestste.

32 Kenh kaien kah non8e te8enniserate, oni tsinenhio8istahe iah onka teioterientare, iah oni n'Eronhiakeronon, sekon oni iah ne Roienha, Ak8aki raonhatsi8aok ne Rakeniha.

33 Se8atatenikonrarak kati se8atie8aten Se8aterennaien oni aseken iah tese8aterientare katke niienkahe8e.

34 Eh nase8aier tsiniiot ne ronk8e ratentionhe, 8asakorionten ne raonnhatseraokon nahatinikonrarake tsini hoien, ak8ekon niiasakotenienthase, nok saiatat 8ahohonkariake nasakonikonrarake.

35 Se8arharek kati, iah se 8ahi tese8aterientare katke natentre ne ranonsak8eniio; toka okarasneha, toka asonthen, toka tsini tkontatis ne kitkit, ok ne ens orhonkene;

36 Tosa on8ar ok ak8a aesentaseke ahonsara8e.

37 Tsinikon k8aroris ak8ekon satese8ari8ake: Se8arharek.

Kaieri-aton ia8enre teioteri8asonterak8en tsini hoiaton Roiatatokenti Mark.

1 Onen satese8enniserake ok śatetsiotatenron tsi en8entanoronne ne Shotonnheststen, oni ne iah te8attonk8aton tsini ienataraks; Ok onen tsinithotiieren ne ratitsihenstak8eniios oni ne ratiiatons rotiri8isakon kah naontahatiierate ahon8aiena ne Iesos nok ahon8ario.

2 Rontonhak8e ki neneh: tosa tsi ni8entanoron kenhak, on8a kehiken etho entkaientak8e othenon isinon8e tsinenhia8enne tsinonk8ati nonk8eokon.

16 Oni ne kaehtakon iehres tosa Sahket naonsahakoha raotseronniat.
17 Ne tanon iotitentasere noia nenkontiiatoten oni nenkonststaronthake neh non8e ni8enniseratenion.
18 Hetsise8aneken ne Niio aia8ens tosa koserako akenhake nonen ienseSaiathe8e naese8ateko.
19 Aseken tsini kententetsero8anen 8enniserontak8en nehnon8e nenka8i, areko non8enton eh tetia8enhon tsinahe tioton8entsiatasa8e, iah oni non8enton nonakenke etho tataonsontenonhianite.
20 Sekon oni ne iah taha8enniserokeri ne Roianer neh ni8enniserotens iah onka taioniakenhon; nok ki tanon non8a neneh Sakoiatarak8en Akorionniat tsi ta8enniserokeri.
21 Ethone oni enhiesarori nenhiahiron; Kentho renteron ne Keristos; ok ne ens kentho itres; tosa tasetak.
22 Aseken enhontiatontak8e ne Keristos oni Rotitokense, iori8anerak8atenion tsinenhatiieranion natahatiierekenha asakotinikonrakarhatto ne iakohianere.
23 Se8anikonrarak kati; onense 8ahi tahonenne ori8ak8ekon k8arori.
24 Nonen en8atennisorohestste, en8aterak8aton, oni nasonrekha.
25 Entkatsistok8aniserenne ne karonhiake, nok ten8atkarenron naosastensera tsi karonhiate.
26 Ethone enhon8aken nonk8e Roienha otsikerakeson natentre, enthosastensero8anenhatie enthoiatanerak8atonhatie oni.
27 Entesakotori ne raoronhiakeronon okon ensesakotiiataroroke ne raonk8eta on8entsiak8ekon teiakorenion.
28 Kenh kaien Se8akaenhion, tsionion8arontonhake tekari8akentonk8en, nonen enkask8eionten oni enkarana8en, ok naha se8atons ohnen toha taiokennhonti.
29 Neh kati oni nise ense8aienteristak8e nonen

ense8atkatoseron eh oni nenhia8enseron kehiken,
se8erhek onen akta i8e, onen oni on8e.
30 Ori8iio tsi k8arori, tsi iah te8atoheststane ne
kenh ka8atsirate ohenton neh naia8enne.
31 8atohestane tsi karonhiate oni ion8ontsiate, nok
nake8enna iah neneh non8enton tiiakontohestste.
32 Kenh kaien kah non8e te8enniserate, oni tsi-
nenhio8istahe iah onka teioterientare, iah oni n'Eron-
hiakeronon, sekon oni iah ne Roienha, Ak8aki raon-
hatsi8aok ne Rakeniha.
33 Se8atatenikonrarak kati se8atie8aten Se8ateren-
naien oni aseken iah tese8aterientare katke niienka-
he8e.
34 Eh nase8aier tsiniiot ne ronk8e ratentionhe,
8asakorionten ne raonnhatseraokon nahatinikonrara-
ke tsini hoien, ak8ekon niiasakotenienthase, nok
saiatat 8ahohonkariake nasakonikonrarake.
35 Se8arharek kati, iah se 8ahi tese8aterientare
katke natentre ne ranonsak8eniio; toka okarasneha,
toka asonthen, toka tsini tkontatis ne kitkit, ok ne
ens orhonkene;
36 Tosa on8ar ok ak8a aesentaseke ahonsara8e.
37 Tsinikon k8aroris ak8ekon satese8ari8ake: Se-
8arharek.

Kaieri-aton ia8enre teioteri8asonterak8en tsini hoiaton Roiatatokenti Mark.

1 ONEN satese8enniserake ok satetsiotatenron tsi
en8entanoronne ne Shotonnheststen, oni ne iah te8at-
tenk8aton tsini ienataraks; Ok onen tsinithotiieren
ne ratitsihenstak8eniios oni ne ratiiatons rotiri8isa-
kon kah naontahatiierate ahon8aiena ne Iesos nok
ahon8ario.
2 Rontonhak8e ki neneh: tosa tsi ni8entanoron
kenhak, on8a kehiken etho entkaientak8e othenon
isinon8e tsinenhia8enne tsinonk8ati nonk8eokon.

3 Betani sistres ne Iesos Simon roststa8is raononskon satehostskaon, Skaiatat ne tsiothon8isen iahonta8eiate katsetenha8i neh nak8a ihken 8enieniio oni 8enienanoron karatie, nok Iesos ranontsine ton8eron nok 8ahahoka8e.
4 Otiake ohia nontahonotierase nok 8ahonniron ne raotinikonrakon: nahoten atonron en8aton kehiken kenhnon8e nakarho, ak8a ki ori8ak8ekon 8akaiessa.
5 Iahontekenhsenha taioianerenhon, aontenninonke ne kenhie nok iakotent aiontatatitenraton: Etho niiot tsi kon8ari8ahestennihak8e ne tsiothon8isen.
6 Iesos 8ahenron: ia8eronhatie tosa othenon se8aststerist, Ori8iiose naha tsi takaierite nii kiatatake.
7 Aseken tiotkon tenhse8atiestonhatieseke ne iakotent, tiotkon oni Se8atesennaien naietsitenre: nok iah nii tiotkon tatask8akanerake.
8 Aonha aok8eniat tsi nakaiere: tahonenne taioiatoka8e nakieronta neh ia8et nonen enhionkiatata.
9 Ori8iio tsi k8arori: Kakiok non8e tsini ion8en tsia nenkon8a8ennanoton ne kenh Kari8iio; ok oni neneh etho niiori8ake tenskon8arensaronseke tsi nakaiere non8a.
10 Ethone ne Sitas Iskariot enskat ne tekeni ia8enre nihati 8asakoiatisakha ne ratitsihenstatsi nasakotenninon ne Iesos.
11 Iah tiiaieri8ahe8e tsinontahontsennonni; 8ahon8arharaststen oni o8ista enhon8akariakse; eh nontahatasa8en onen neok saresake oh naia8enne aontiesenne ahoiena nok iasakotsiak8arisien.
12 Neneh tiotenniseratierenton tsini ienataraks neiah te8attenk8aton etho oni non8e nenkon8ario ne teiotinakarontonha neneh Shotonnhestston, 8ahon8ari8anontonse ne raotiok8a, kah 8aonniron non8e: nenhiak8ak8atako tsi oni nahoten aete8ake ne Shotonnhestston?
13 Ethone teniiase ne raotiok8a iasakotori nok 8ahenron: 8asene kehiken tkanataien, tense8a-

terane ne ronk8e onekanos enhatsetenha8i; hetsiseniser.
14 Nok tsinon8e ienhata8eiate hetsisenirori ne
ranonsak8eniio enseniron: Roianer roteri8anietonhatie, kah iaken non8e niionaktahien tsinon8e nataiak8astskaon nakitiok8a ne shotonnhestston?
15 Kanonsoharake tionakto8anen tkanaktaien eh
niienhtsiseniiatenha8e; etho non8e nasenik8atako tsiniiot tsi teioton8ontsiohon.
16 Kanatakon niiahane, ak8ekon eh naha8enne
tsiniiot tsi tesakorori; nok 8anik8atako ne Shotonnhestston.
17 Okarasneha nonk8ati onen etho 8ara8e ronne ne
tekeni ia8enre nihati.
18 Nok onen satehonastskaon, 8ahenron ne Iesos;
Ori8iio tsi k8arori tsi saiatat non8a kenh teiatiatonts enhakatenninon.
19 Ak8ekon ok tahontonneke nok 8ahotinikonranon8ake; 8ahon8ari8anontonse ronton: II onteken?
20 Tontahenron saiatat tsinitsion non8a kenh teiakiatonts.
21 Ori8iio onkeken tsi satentionhe nonk8e Roienha,
tsi ki niiot tsi kaiaton neraonha raiatatake; nok ki
tanon rotentasere netho ronk8e nenhotenninon nonk8e Roienha; senha aioianerenhon ne tosa non8enton ahonakeraton.
22 Nok tsini kari8es tehonastskaonk8e, Iesos 8atrak8e kanatarok, 8ahaterennaienhase, 8athaiakon,
tasakon ne raotiok8a, 8ahenron: Se8aiena nok ise8ak;
neh nake8aronk.
23 8ahatsetarako nok 8ahaiatateriste, nok iashakaon; nok ak8ekon 8ahatinekira.
24 Nok 8ahenron: neh kehiken nakenek8ensa, neh
nori8ase onek8ensa skak8atak8aton, oni kentioko8anen iontatenek8ensarise.
25 Ori8iio tsi k8arori: tsi iah sekon teseknekirane
nonenharakeri ohenton tsiniiore ien8atenniserihe8e
Rakenineha ienseknekira.

26 Nok nonen sahatirennokten, onontoharake Olivier niiaonne.

27 Ethone onen 8ahenron: on8a kenh 8asontate ak8ekon ense8ari8anoron nii akeri8ake; aseken 8aton tsi kaiaton: henhiiente ne rahnonne, nok tenkonreni ne teiotinakarontonha.

28 Nok tanon nonen ense8akatonnheton, enk8ahenteste tsiniiore Galilé.

29 Tier tahatati, 8ahenron: ok oni nak8ekon notiake ahotiri8anoron iah ki nii non8enton.

30 Iesos tontaho8enna8eron 8ahenron: ori8iio tsi konrori on8a kenh 8enniserate tsi enhiokara8e, ohenton tekeni tahontontati ne kitkit asen niiori8ake enskatonnhiiase.

31 Nok ne tier, tahari8areke tsi raton: ok onte oni naionkhiiariskontane aionkhiriosere iah ki non8enton tiiakonhiatonnhiiase. Ak8ekon ok etho nahatiiere.

32 Ethone onen iaonne8e Getsemane kon8anatonk8a; 8asaka8enhase ne raotiok8a: kentho se8atien, niare katerennaienna.

33 Tier ok tanon Sak oni San iasakoiatenha8e ethone onen tontasa8en tsiniiot nahoteronhienten oni 8ahoiatishonk8e.

34 Nok 8ahenron: Skanorons akiheiate tsiniioteronhientenni nakatonnhest; kentho se8enterontak, nok se8atie8aten.

35 Ostonha ihsinonh niiahare, ehtake 8ahatisk8entare, raterennaiensk8e naontonseke skennen tatahatonkote.

36 Ratonhak8e: Rakeni? ori8ak8ekon tisk8eniese; ehren asha8ite ne kanikonraksensera; eh ki sane niia8enn tsini sanikonroten.

37 Eh sara8es tsi ratiteron, rotitas; nok 8aha8enhase ne Tier: Simon, sentas kenh? iah kenh taesak8enion arahona enskat aio8istahe aesatie8atake?

38 Satie8aten, nok saterennaien, tosa aesasenni ne kanikonrotak8en: Aseken kaiatastore ne kanikonra, nok no8aron ioiatakenheion.

39 Ehren sarete, nok ok neh tontarate tsi sahateronnaien.
40 Sekon etho sara8e shotitas are (ak8a se aniot ok tithonanontonse tehotiron8eks) iah oni othenon tatethon8a8enna8erons.
41 Onen neh nasenhaton etho sonsahak8atho, 8asaka8enhase: Se8entaf onen oni se8atorissen; onen iaonteri8ihe8e: iatekakonte nonk8e Roienha tsi enhon8atiena8aste nionk8etaksen.
42 Hennioh niha tese8atann onen ken ihre ne rakatenninonre.
43 Sekon ok niha8ennatatie ne Iesos, eh 8ahoketoto ne Sitas Iskariot; rotiok8ine, ronsharenha8inontie, ratinnienha8inontie oni ne neh ratitsihenstatsi oni ratiiatons sakotinnhaonhatie.
44 Sakotenienténtsera8i ne rotenninonre ra8en nehne tenhinoronk8anion neh hetsise8aiena oni iahtsise8aiatenhaf.
45 Ka8enniiok 8ara8e akta niiahare nok 8ahenron: Saianer, Saianer; nok 8athonoronk8anion.
46 Ethone onen oksaok oni 8ahon8aiena.
47 Nok saiatat tsinihati netho ronnesk8e tahasharotsiate ne raoshareko8a nok 8ahoiente enskat ne Ratsihenstatsiko8a raonnhatsera ak8a neok ne iahohontiakte.
48 Ethone ne Iesos tahatati 8ahenron: eh nise8aierenhatie tsi tak8aienasere tsiniiot nonk8etaksensk8a atsise8aienasere Se8asharenha8inontie, oni se8annhienha8inontie.
49 Ok tiiate8enniserake ite8esk8e ononsatokentitserakon kherionniennihaties nok iah tesk8aiena; neh ki neneh 8aonni eh naha8enne nakanane tsini kaiaton.
50 Ethone ak8ekon ne raotiok8a 8ahon8ate8entete nok 8ahonteko.
51 Saiatat ranekenteron eh raiataratie raonekon ak8a neok ne iontenaktoroksta ehneken tithotion, otiake ne ratinekenterontsonha iahon8aiena.

26 Nok nonen sahatirennokten, onontoharake Olivier niiaonne.
27 Ethone onen 8ahenron: on8a kenh 8asontate ak8ekon ense8ari8anoron nii akeri8ake; aseken 8aton tsi kaiaton: henhiiente ne rahnonne, nok tenkonreni ne teiotinakarontonha.
28 Nok tanon nonen ense8akatonnheton, enk8ahenteste tsiniiore Galilé.
29 Tier tahatati, 8ahenron: ok oni nak8ekon notiake ahotiri8anoron iah ki nii non8enton.
30 Iesos tontaho8enna8eron 8ahenron: ori8iio tsi konrori on8a kenh 8enniserate tsi enhiokara8e, ohenton tekeni tahontontati ne kitkit asen niiori8ake enskatonnhiiase.
31 Nok ne tier, tahari8areke tsi raton: ok onte oni naionkhiiariskontane aionkhiriosere iah ki non8enton tiiakonhiatonnhiiase. Ak8ekon ok etho nahatiiere.
32 Ethone onen iaonne8e Getsemane kon8anatonk8a; 8asaka8enhase ne raotiok8a: kentho se8atien, niare katerennaienna.
33 Tier ok tanon Sak oni San iasakoiatenha8e ethone onen tontasa8en tsiniiot nahoteronhienten oni 8ahoiatishonk8e.
34 Nok 8ahenron: Skanorons akiheiate tsiniioteronhientenni nakatonnhest; kentho se8enterontak, nok se8atie8aten.
35 Ostonha ihsinonh niiahare, ehtake 8ahatisk8entare, raterennaiensk8e naontonseke skennen tatahatonkote.
36 Ratonhak8e: Rakeni? ori8ak8ekon tisk8eniese; ehren asha8ite ne kanikonraksensera; eh ki sane niia8enn tsini sanikonroten.
37 Eh sara8es tsi ratiteron, rotitas; nok 8aha8enhase ne Tier: Simon, sentas kenh? iah kenh taesak8enion arahona enskat aio8istahe aesatie8atake?
38 Satie8aten, nok saterennaien, tosa aesasenni ne kanikonrotak8en: Aseken kaiatastore ne kanikonra, nok no8aron ioiatakenheion.

39 Ehren sarete, nok ok neh tontarate tsi sahateronnaien.
40 Sekon etho sara8e shotitas are (ak8a se aniot ok tithonanontonse tehotiron8eks) iah oni othenon tatethon8a8enna8erons.
41 Onen neh nasenhaton etho sonsahak8atho, 8asaka8enhase: Se8entaf onen oni se8atorissen; onen iaonteri8ihe8e: iatekakonte nonk8e Roienha tsi enhon8atiena8aste nionk8etaksen.
42 Hennioh niha tose8atann onen ken ihre ne rakatenninonre.
43 Sekon ok niha8ennatatie ne Iesos, eh 8ahoketoto ne Sitas Iskariot; rotiok8ine, ronsharenha8inontie, ratinnienha8inontie oni ne neh ratitsihenstatsi oni ratiiatons sakotinnhaonhatie.
44 Sakoteniententsera8i ne rotenninonre ra8en nehne tenhinoronk8anion neh hetsise8aiena oni iahtsise8aiatenhaf.
45 Ka8enniiok 8ara8e akta niiahare nok 8ahenron: Saianer, Saianer; nok 8athonoronk8anion.
46 Ethone onen oksaok oni 8ahon8aiena.
47 Nok saiatat tsinihati netho ronnesk8e tahasharotsiate ne raoshareko8a nok 8ahoiente enskat ne Ratsihenstatsiko8a raonnhatsera ak8a neok ne iahohontiakte.
48 Ethone ne Iesos tahatati 8ahenron: eh nise8aierenhatie tsi tak8aienasere tsiniiot nonk8etaksensk8a atsise8aienasere Se8asharenha8inontie, oni se8annhienha8inontie.
49 Ok tiiate8enniserake ite8esk8e ononsatokentitserakon kherionniennihaties nok iah tesk8aiena; neh ki neneh 8aonni eh naha8enne nakanane tsini kaiaton.
50 Ethone ak8ekon ne raotiok8a 8ahon8ate8entete nok 8ahonteko.
51 Saiatat ranekenteron eh raiataratie raonekon ak8a neok ne iontenaktoroksta ehneken tithotion, otiake ne ratinekenterontsonha iahon8aiena.

52 Ok eh tahatsiak8arisi ne rahoniataraha rahone-
kon tsi sahatotarisi nok 8ahateko.
53 Ethone onen Ratsihenstatsi ko8ane niiahon8a-
iatenha8e ne Iesos, ethonon8e ak8ekon nahontkennisa
ne ratiri8ak8eniios.
54 Ih si niiore thontarene ne Tier tsi rononteratie
ne Iesos, iahonne8e rahotehenrakon ne ratsihensta-
tsiko8a, ethooni tikaraties tsi ronnes ne Kannhatsera,
etho oni rotenhien tsi iotekha.
55 Ratiri8isaksk8e ne Ratitsihenstak8eniios oni ne
ratiiatons oh nahoten ahonsahoteri8ate8aton ne Iesos,
nahon8ari8entak8e, iah te8atetsenriesk8e naio8eiens-
ton.
56 Kentioko8anen ron8ano8entanionnisk8e; iah
ki othenon ohri8a te8atonsk8e.
57 Kare onen otiake tontahatitane, 8ahon8ari8arho,
8ahonniron:
58 Sak8a8ennaronken kehiken ra8en: enkenonsa-
risi kehiken kanonsote Ononsatokenti nonk8e iako-
son, nok asen nen8ata oia enskenonsisa n'iah Onk8e
taiakonni.
59 Sekon are neneh iah teiotonhon nak8a skari8at
ahontahonastston.
60 Ethone onen tontahatane ne Ratsihenstatsiko8a
kanonsihen tsi katsienhaien eh 8athatane, 8ahori8a-
nontonse ne Iesos, 8ahenron: Oh niiotieren tsi iah
othenon tetesaton niia8eta iesari8arhos?
61 Ok tatehotote ne Iesos iah othenon tahenron.
Sekon ne Ratsihenstatsiko8a Sahori8anontonse,8ahen-
ron: Ise ken ne Keristos Niio Iaienha?
62 Tahenron ne Iesos: II; nok henstsken nonk8e
Roienha tsi ra8eientetakon ne Niio henhenstsk8arake,
oni nonen otsikerakeson natentha8enonhatie.
63 Ethone ne Ratsihenstatsiko8a 8aharatsionko ne
raotiata8i, nok 8ahenron: nahoten sekon noia aonse-
te8ari8isaktake?
64 Ak8ekon onte 8ahi se8athonte tsini iori8atsanit
ne taha8enninekenne: nahoten ise8ere? Ethone onen
ak8ekon 8ahon8ari8ente tehotentson narenheie.

65 Onen oni tahontasa8en otiake 8ahon8anistskero-
sera8e, 8athon8akarannhake, 8ahon8akonrekhon;
nok rontonhak8e: Iatsienterenn onka 8aesakonreke,
nok ne ratiriton ok neneh ne rahotihnia ron8aientha-
k8e.
66 Nok tsinikari8es rotenhientak8e ne Tier, ska-
iatat kannhatsera eh on8e.
67 8ahokahenhionnion ne Tier, nok ethone 8aken-
ron: ori8iio oni nise tsi senik8ekonhatiesk8e ne Iesos
Nazaretronon.
68 Nok 8ahatonnhiie, 8ahenren: iah tehiienteri,
iah oni othenon tekeri8aienteri tsinahoten saton, nok
sahaiakenne, ak8a nook tonsahatennhoha8enrate ton-
tati ne kitkit.
69 Sekon ok neh sakaiatat ionsahoken, nok 8aha-
kororianion netho ronnes, 8akenron neh sahatiiata
kehiken ihrate.
70 Sekon are sahatonnhiie, iahtekari8es tsinaho,
8ahonniron netho ronnes: Ori8iio onte oni nise tsi
Galile-ronon nasiatoten aseken eh oni nise nise8en-
noten.
71 Ethone onen ak8a tahonak8en nok 8ahari8ani-
rate, 8ahenron: Ori8iio tsi iah tehiienteri neh ehtsi-
ton.
72 Ethone onen neneh tekenihaton tontati ne kit-
kit; ok sisreiaratie ne Tier tsinahoten tha8en ne
Iesos: Asen nenskatonnhiiase ohenton ne tekeni ten-
te8atati ne kitkit: 8athosterihen sahaiakenhne nok
8ahaststaren.

8isk-haton ia8enre teioteri8asonterak8en tsini hoiaton Roiatatokenti Mark.

1 AK8A neok saorhenne, Sahatitsienhaientak8entho
ne ratitsihenstatsi, ratiianerenseronni nok oni ne
ratiiatons, 8ahon8anerenke ne Iesos nok Pilat ne
niiahon8asarine.

2 Nok ne Pilat tahori8anontonse, 8ahenron : iseken ne Sitaeronon Iesanontiio? tontahenron ne Iesos ak8a neok ne tasierite.

3 Tanon niateiori8ake ron8ano8entanionnisk8e ne ratitsihenstak8eniios, iah ki othenon tahontahatati.

4 Sekon ne Pilat sahori8anontonse 8ahenron : iah kenh othenon tataontaseri8aserako? Satkatto toh niiesaierha.

5 Nok tanon ne Iesos iah othenon tatetha8en, nese 8aonni ori8iio tsi 8ahonerako ne Pilat.

6 Enskat tsinihotirannhaonne neh non8e nikaha8is tsi Shatonnhethe : Kanenrak8ekon's' ens 8aheri8anonton nok tenhon8aiatatokente kah nikaien tsinihati ratinnhoton enshon8annhotonko.

7 Saiatat kati rannhotonk8e nethone Barabas ron8aiasts onk8e Sakorio.

8 Ak8ekon ok 8athotihenrete 8ahonniron : eh ki natak8aieras oni tak8atesennon tsiniiorannhaon.

9 Tontahenron ne Pilat: ense8atontate kati ken nahonsahiiatka8e ne Sitaeronon Ron8anontiio?

10 Roterientaratsion se tsi ak8a neok tsini hon8anossas ne ratitsihenstak8eniios ron8aienastonhatie.

11 Nok ki tanon ne ratitsihenstak8eniios, 8asakotinikonrata n'onk8eokon Barabas hahatiri8anonton ahonsahon8atka8e.

12 Tontahenron ne Pilat: oh kati nekenh neneh nenhoiata8en ne Hetsise8anatonk8a Sitaeronon Ron8anontiio?

13 Nok tontahotihenrete: teshtsientannharen.

14 Pilat tontahenron : oh nekenh nahoten ronnhikon? nok onen senha tahonk8isron 8athotihenrete: teshtsientannharen.

15 Etho kati nahaiere ne Pilat tsinihatiri8anontons, sahotka8e ne Barabas : nok 8ahatennhane 8ahon8asok8a8esson ne Iesos, ethone onen 8asakotsiak8arisien ne tahon8aientannharen.

16 Ethone onen Atehenrakon tsi teieiatoretak8a niiahon8aiatenha8e ne Sotar eh oni non8e ak8ekon iahonnitiok8aroroke.

17 Tanon kanetarhon taon8aiata8ite nok ohikta kakak8entonni tahon8ahon8aroroke.
18 Nok tahontasa8en ok tahon8aieron, tehon8anon8eratons, ronton : 8atk8anon8eraton Sitaeronon ièsanontiio.
19 Atennists ens oni tehon8anon8arehekhons, ron8anistskeroserahatons, tehon8atontsotanisk8e oni ron8atisk8entarhose.
20 Sahonaterihonkoten tsi ron8atentoriata sahon8aiata8itasi ne Kanetarhon nok neh ne rahotseronniat sahon8aseronniate nok 8ahon8atiatatentiate ne tahon8aientannharen.
21 Simon Cyrenn-ronon Alexandre tanon Rufus ron8aniha eh hisrehne kaehtake natontaha8enonhatiene, neh 8ahon8atonnioktak8en ahatiasaketate ne Iesos raoiàsa.
22 Nok Golgotha niiahon8aiatenha8e, neh naiahiron Kakenk8arake.
23 Ehnon8e nahon8anekarhase otsitsia tanon (Myr) tekaieston iah tanon othenon tehonekiren.
24 Nok nonen sahon8aiasakestsko ethone 8ahati8astiakon ne raoh8ensonha ahotitokense onka aho8enk en8aton.
25 Asenhaton siio8istahehatie saton8aientannharen.
26 Kenh kaien kaiatonk8en tsinahoten ron8ari8entak8en : SITAERONON RON8ANONTIIO.
27 Teniiase teninensk8ask8e 8ahon8ariskonte tsi 8athon8atiientannharen, Saiatat tsi ra8eientetakon nok saiatat sanek8ati.
28 Onen are nehne Iakaierine tsi 8aton tsi Kaiaton : eh nontahon8atate tsiniiot nonk8etaksensk8a.
29 Nok tsiniiakon neh non8e niiontohestsak8e ron8enratonnihak8e, ak8a's' en's' teionnonkarenrons tsi ionton : Astsk8i ! ise ne sesenonsarisions N'ononsatokenti nok asen nonta sesenonsonni.
30 Satatiatakennha tanon non8a onen tontasastsnent ne Kaiasake.
31 Tihon8aieronhak8e oni neneh ne Ratitsihensta-

k8eniios oni ne ratiiatons rontonhak8e: Ak8a kenh neneh iehak8enies nakoren asakoiatakennha, nok iah tehak8enies ne raonha ahatatiatakennha.
32 Tethastsnent tanisa non8a onen Nisraelonon Ron8anontiio ne Kaiasake, aiak8atkatto, nòk aontaiak8etak. Ron8ari8ak8ennihak8e oni neneh ne ronariskonhon.
33 Iaiakhaton siio8istahehatie on8entsiak8ekon taiokara8e, tsiniiore ne tioton-haton.
34 Nok tiotonhaton siio8istahehatie ethone nathohenrete ne Iesos 8ahenron: Eloï, Eloï lamma sabacthani? neh sakat naiahiron: AkeNiio, AkeNiio, ohnontieren takate8enteton?
35 Nok otiake netho ronnes 8aharonke tsinahoten 8ahenron; 8ahenron: onen Elie iehononks.
36 Saiatat iatharatate tekanekak8a iotsitsiatkenne iaharo8e nok kanakarakenhiate iaroharen nok 8ahonnhontho nahanekira ak8a ratonne; Te8aterharat katesiken entre kenh ne Elie nok aonsahoiatanentasi ne kaiasake.
37 Sekon tonsahohenrete ne Iesos nok 8ahatonniseraton.
38 Nok nononsatokentike te8asontotak8enne ohniataraha ehneken tontasa8en tsi onteratsion tsiniiore n'ehtake.
39 Nok ne Kasenno8anen nakta ratak8e, 8ahatkatho tsi ra8enheion oni tsiniiot tsi 8athohenrete, 8ahenron: Ori8iio on8e kehiken ronk8e tsi Niio Roienkenha.
40 Tsionathon8isen oni isih niiore tetkontikanerak8e, neh eh kontiiatarak8e On8ari-8atere, nok On8ari Sak niraha ronistenha tanon ne Sose, nok Salome.
41 Nehne ron8anonteratiesk8e nok ron8aseronniennihatiesk8e Galile Shitres; nok ionentioko8anen sekon notiake nehne ronnene Jerusalem Shontarete.
42 Tsi onen niiokara, nok neh 8enniserate tsinon8e ori8ak8ekon niiek8atak8as, neh tsi entakta kenhne tsi 8entanoron.

43 Sose Arimaté-aka enskat ne ratsienhahiens oni
tronk8etaieri rorhak8e oni tsinonk8ati ne Niio rao-
nakerasera, tahatetsanite Pilatne 8arete nok 8ahori-
8anontonse, Iesos raoieronta.
44 8ahonerako ne Pilat tsi onen ok aha8enheion,
iahononke ne Rasenno8anen 8ahori8anontonse onen
kenh 8aonnise tha8enheion?
45 Nok nonen sahatrori ne Rasenno8anen, oksaok
Sose 8ahotsiak8arisien ne Iesos raoieronta.
46 Nok ne Sose kaniataro8anen 8ahaninon, sahoia-
tanentahsi ne kaiasake, nok neh noniataraha 8atha8a-
8enhekte, nok kenststenrarakonne etho 8ahate8eien-
ton, nok kenststenro8anen 8ahanontekte tsi iokaronte.
47 Nok n'On8ari-8aritere tanon On8ari Sose ronis-
tenha tekenikaneratie tsinon8e iahahien.

Iaiak·haton ia8enre teioteri8asonterak8en tsini hoiaton Roiatatokenti Mark.

1 Tsi 8ahententane, On8ari-8atere, On8ari Sak
ronistenha tanon Salome 8akonhnenhiehnaninon 8en-
hienakon ahon8aiatokaste ne Iesos.
2 Ak8a on8ar ok sontakarak8inekenne a8enten-
taonke iakonne8e tsi thaiatatak8e.
3 Tekontateri8anontonnionnire kontonne: Onka
naha enhionkhinenhiarak8ase ne kanontekton?
4 Nok nonen siiakontkatho, 8akontierentsi ok eh-
ren kanenhiak8iton: ak8a ihken tsi kanenhio8a-
nenne.
5 Nok nonen siiakonne8e tsi iokaronte, 8ahon8a-
ken ranekenteron tsi ka8eientetakon nahoson8ati
renstsk8ahere, kenrakenseroskon rostston, nok 8a-
honateronhienten.
6 Tahenron ne rahonha: Tosa se8ateronn, Iesos
8ahi Nazaretronon hetsise8ahiatisaks ne tehon8aien-
tannhare: Onen Shotonnheton, iah kentho teshente-
ron: kentho 8ahi ron8aiatatenhenne.

7 8asene tanon saletsiroriana ne raotiok8a oni ne
Tier, tsi Galile 8are etho oni non8e iensetsise8aken,
tsiki niiot tsi thotrori.
8 Oksaok tontakontonneke, nok sakonteko · Ak8a
tokenske tsi 8ahonateronhienten: iah neneh onka
teiakotirori tsini ionateronhientenni.
9 A8ententaonke kati Shotonnheton ne Iesos: On-
8ari-8atere neh ne tsiatak nishatek8atenni n'otkon
neh tontierente sahoken.
10 Sontenti saiakororiana ne ratik8ekonhatiene, ro-
tinikonraksensk8e oni tehonsenthosk8e neh sikaha8i.
11 8ahontennoh8ente neneh tsi saiakorori tsi
sronnhe, nok oni tsi 8akenron sahiken.
12 Sekon are ohia natontahaierate tsi sasakotota-
siase, teniiase kaehtakeson ihnene.
13 Sekon are neneh sahontenno8ente sonsahon8a-
tirori.
14 Khare onen neh nenskat ia8enre nihati enskat-
ne ratiteron etho sasakototasiase, nok 8asakotteten
tsini honatenno8entastskon tsi iah tetesakonetakon
neh son8aken.
15 Nok 8asaka8enhase: 8asene on8entsiak8ekon
tese8areni ietsirionniennira ak8ekon nonk8e ne
Kari8iio.
16 Enhiontsennonni nentiaketak8e, nok enhion-
tkaronni nenhiontenno8ente.
17 Nok kenh kaien enkaieronniststakon nentiake-
tak8e: Aksennakon enskon8anatek8ate n'onatkon-
seraksen ; n'iate ka8ennake enhionronkhake.
18 Enkon8atiiena noniare; iah othenon taiakoiata-
8en nenhienekira ne iakoriotha, entsieie8entane n'ia-
konon8aktani nensakonanisnonsaerhase.
19 Nonen saharihokten ne Roianer, 8ahattaratate
Karonhiake niionsare nok tsi tha8eientetakon ne Niio
ionsahatien.
20 Nok ne rononha, 8ahontenti 8asakotirionnien-
nira okti8ak8ekon, nok ne Roianer sakohiena8aseha-
ties, nok iori8anerak8atenions rari8anirastak8e ne
raoti8enna. AMEN.

LUC.

Tiotasa8ak8en Ori8atokenti tsinihoiatonne Roiatatokenti. Luc.

1 RONENTIOKO8ANEN onen ronatenienten nak8a ahontahatiierite tsi ahatiiaton neh aontroriheke tsinahotenson nori8iio ionk8aterientare.
2 Tsikiniiot tsi ionkhirori nak8a rononha ronatkathon oni sakonatatisk8e n'O8enna.
3 Ne kati oni nii ahori8a 8akere ioianere se onte, Kien Theophil nakonhiatonse ak8a akak8atak8en tsi onen ak8eken 8akatkense tsiniiot tsi tiotasa8e oni tsi ieiotokte.
4 Eh naonta8e ak8a otokenhon aseri8aienterihake tsinahoten saterihonte.
5 Herod Shihonontiio ne Judé non8e, Saiatat ne Ratsihenstatsi Sakari ron8aiasts, Abia ra8atsiratatie; nok ne rone Aaron neneh ra8atsiratatie Arisa8e Kon8aiasts.
6 Nok rotiianerek8e rahohenton ne Niio, ori8ak8ekon oni rotiri8aieritonhatiene tsini 8atenienten oni tsini kari8ataton ne Roianer raori8asonha, iah tehotinnhiseraien.
7 Nok iah tehoti8iraientak8e, aseken iah te8ate8etonsk8e n'Arisa8e, onen onitetsiaron sihotikstenha.
8 Khare kati are onen ne Sakari roiotaties tsini hoiotenseroten ne Ratitsihenstatsi rahohenton ne Niio.
9 Tsini hotiianerenseroten ne ratitsihenstatsi, rahonha 8athoiatonko niahata8eiate nok ahatienk8aronniate raononskon ne Roianer.
10 Nok nonk8eokon astste ens neneh nakannho-

hati iakoterennaien nonen ienkahe8e tsini iontienk8aronniatha.
11 Niio Raoronhiakeronon etho 8ahoken, akta tsi oni Ka8eientetak8en tsi iontienk8aronniatak8a eh ihrate.
12 Tahatonneke ne Sakari tsi 8ahoken nok 8ahoteronhienten.
13 Nok tanon ne Raronhiakeronon 8ahenron : tosa sateronn, Sakari ; aseken ne saterennaient onen ieioh raohenton ne Niio ; nok ne teseniteron Arisa8e roskenrakete enhio8iraientane, nok San enhtsenatonk8e.
14 Nok ko8anen ensatonnharak8e, oni kentioko8anen enhiontonnharonnion tsi henrennakerate.
15 Aseken henhaiatanoronke rahohenton ne Roianer, nok iah thahanekirhake notsitsia iah oni n'iakonon8aratonta ; nok tsi enthatiatata ne ronistenha Kaiatakon entnik8ekhene ne Rotkon Roiatatokenti.
16 Nok kentioko8anen n'Israerronon sakotiienhokonha ensesakohaharate nok entsiontatre8ate tsinonk8atti Raotiianer oni RaoNiio.
17 Aseken raonha enhahente, Elie raonikonra nok raok8eniat enhoieratonhatie, aonsasaka8eriasaseronni nakokstenhokonha tsinonk8ati nontatienokonha, nok n'ionk8etaksen tsinonkati ne Kaianeren, aotiok8aseronnien ne Roianer ne tokenske iakotate8eiennentaon.
18 Ethone ne Sakari tontaho8enna8eron ne Raronhiakeronon, 8ahenron : nahoten enkienterestak8e tsi eh nenhia8enne ? Aseken onen akekstenha, onen oni eso iahoserak8en ne 8akeniakon.
19 Nok ne Raronhiakeronon Tontahenron : II ne Kabriel rahohenton ne Niio ihkete, nok neh tionkatoriatak8en ne tahetenitharen, oni nakonrori neh nikari8iios.
20 Nok on8a en8atasa8en iah taonsasatatiheke, iah oni taonsasatati tsiniiore ienkonne8e neh nikarihotens ; netsi iah tetisetak8en nake8enna, ehse sane niia8ensere nonen ien8atenniserihe8e.
21 Onen neneh nonk8eokon etho iakorhare, nok iakohnerak8as tsini honisk8as.

22 Nok nonen sontahaiakenne iah tehok8enion nasakotatike neok ne tehanisnonsaieronnionhatonsk8e, oksaok 8ahenre nonk8esonha, 8athotieronnionse kati 8ahi tsini Kari8es iehenteron.

23 Ak8a neok sontenniserohestatanion ne ra8ennisera nahohioten tsini hoterionte, sahatenti.

24 Kenh naheha onakenke, Onen n'Arisa8e oia nakaiatotenne, 8isk ni8ennitake nikari8es iotaseton, nok 8atonhak8e.

25 Tiakari8akenniate, etho kenh nontahaierate ne Roianer tsi tontahakeiarane oni naonsahaksennaseronni nonk8ene.

26 Iaiak-aton ni8ennitake, onen are ne Raronhiakeronon Kabriel tontahotori ne Niio Galilene Kanatakon ne Nazareth Kon8anatonk8a.

27 Tsi non8e tkenterontak8e ne Kaiatase onen sikari8ison enhotiniako ne ronk8e ron8anatonk8a Sose Ta8it ra8atsiratatie; nok ne Kaiatase On8ari kon8aiastsk8e.

28 Nok nonen siiahata8eiato ne Raronhiakeronon tsinon8e nikenterontak8e, 8ahenron : 8atkonnon8eraton ise ne iesa8i ne Kaianeren Senik8ekon ne Roianer: sonhaa iesaiatanoronston tsiniiakon ne tsiakothon8isen.

29 Nok nonen sahoken eso tsi 8atiotonharenron ne tsini ka8ennoten tahatati; nok ok sonikonrakon tatkaiatorete nahoten onte kenton tsiniiot tsi 8athanon8eraton.

30 Nok ne Raronhiakeronon 8arenhase: tosa sateronn On8ari: Aseken saien ne Kaiataterisera raohenton ne Niio.

31 Onen kati non8a oia nensiatotenne, nok roskenrakete nensa8iraientane nok Iesos hentsenatonk8e.

32 Henhaiatanoronke nok henhon8anatonk8ake Enekentsi Roienha ; Nok ne Roianer Niio henhonistsk8aratseron ne Roniha Ta8it rahonistsk8ara.

33 Nok enhonontiioke tsiniienhen8e tsi henha8atsiratatie ne Jacob; nok iah non8enton tiiaontokten ne rahonakerasera.

34 Ethone n'On8ari tontaho8enna8eron ne Raronhiakeronon 8akenron: oh nenhia8enne n'etho naia8en iah tehiienteri ne roskenrakete?
35 Nok ne Raronhiakeronon tontaha8enna8eron 8ahenron: Rotkon Roiatatokenti enhiaiatorenne, nok n'Enekentsi rahosastensera ensarak8a8erhoste; ne se 8aonni o8iratokenti ki nensa8iraientane, enhon8anatonk8ake Niio Roienha.
36 Onen oni non8a ne tsiaraseha Arisa8e oko8anatake oia nakaiatotenne; nok onen neh iaiak-aton niiotennitaratie ne iah te8ate8etons kon8anatonk8ak8e.
37 Aseken iah ki othenon tahonoronse ne Niio.
38 Ethone n'On8ari 8akenron: kenh kiteron raonnhatsera ne Roianer: etho ni8akiata8en tsini saton! nok ne Raronhiakeronon ehren sarete.
39 Eh oni non8e si8enniseratenion 8atiosterihen n'On8ari ontenti 8akanontiiakon tsi ionontenion tsiniiore iaon8e tsinon8e enskat tkanataien ne Juda.
40 Nok Sakari raononskon iaonta8eiate, nok 8ationon8eraton n'Arisa8e.
41 Ak8a neok saho8ennaronke n'Arisa8e tsi 8ationon8eraton n'On8ari, tontaharathenionko ne raksaha kaiatakon, nok n'Arisa8e 8akaiatihne ne Rotkon Roiatatokenti rahonikonriiotsera.
42 Nok 8atiohenrete, nok 8akenron: Sonhaa iesaiatateriston tsiniiakon ne tsiakothon8isen, nok Kaiatateriston ne ioteiarontie tsiatakon.
43 Etho oni kenh niiore tsi onkateras8iioste tsi tonkatkensere ne Rakianer ronistenha?
44 Aseken, ak8a neok sakon8ennaronke 8ateskenon8eron, ok naha ne raksaha atonnharak tahahorianeron kiatakon.
45 Iotaskasts ne tia8etakon: Aseken tsinikon kon8arori ne Roianerne tioientakon ak8ekon etho nenhia8enseron.
46 Ethone onen n'On8ari 8akenron: Rosennaien ne Ra8enniio nakenikonra;
47 Nok raonhake ok 8akatonnhahore tsinonkati ne Niio neh oni sakeskontakohe.

48 Neh tsini hakkonnienston atatkenronniatserakon; nese 8aonni enhiontonheke tsinen8e: enhiontonheke iotsennonni.
49 Ne tsini hakiatanoronston ne Rosastensero8anen, nok Rosennatokentiko8a.
50 Nok ne Raotanitenrasera en8atatie tsi nen8e enhie8atsiratatie ne ron8atsanise.
51 8ene raonniaton ne rahosastensera: Ak8ekon rori8arision tsini hontennikonraientonsk8e ne ratinaies.
52 Sesakostsk8arak8en ne ratisenno8anens, nok neh sakosenno8anaton n'iontatkenronnis.
53 Sakotatenni ne iontonkariaksk8e; kententetserakon sesaketorion ne iakotsoko8a-kenhne.
54 8ahoiatanonstate Israer raonnhatsera, naonsareiarane rahotanitenrat.
55 Tsikiniioh tsi sakorharaststenni nonk8anisera, neh tohiken Abraham nok oni tsinonkati ne sakoienhokonha tsinen8e.
56 Thoha asen ni8ennitake iohnariskonhon nok onen tontontenti.
57 Kkhare onen iakahe8e naio8iraientane n'Arisa8e, roskenraketa 8arennakerate.
58 Ak8ekon ok ne tehonnonsanekhaon oni ne rontatenonk8e kon8atonnharanihak8e tsini hentenron ne Ra8enniio.
59 Nok nonen siiakahe8e nahon8a8arak8etare ne raksaa, Sakari ron8anatonk8anene tsiki nihosennoten ne roniha.
60 Nok tanon takenron ne ronistenha, Iahten: San enhon8aiastsheke.
61 Tontahonniron: iah onka eh teiosennoten tsinis 8atsira.
62 Ethone 8ahon8ari8anontonse ne roniha, asakotokaten nahoten enhon8anatonk8e.
63 Nok ne Sakari Oststenra 8ahari8anonton, eh 8ahaiaton; San enhon8aiastsheke ak8ekon ok 8ahakohnerak8enhaton,

64 Ethone onen sontnerensi ne ra8ennason, nok 8athonon8eronnion ne Niio.
65 Taiontonnekhon ne tehonnonsanekhanion, nok 8ate8ateri8areni tsi ionontenion ak8a 8ation8entsia8erho tsinikanakerasera ne Jude.
66 Tsiniiakon ionronkas, iontonhak8e naka8erientakon : Oh onte ak8a niiatenhia8enne tohiken raksaa? Nok nik8ekonhatiene ne Niio rahosaststensera.
67 Onen ne Sakari, roniha 8ahaiatine ne Rotkon Roiatatokenti rahonikonriiotserat, iahari8aken, 8ahenron :
68 Tahon8anon8eraton ne Roianer Israerronon Rao-Niio, ne tsi sasaka8eiarane nok sasakohnerensi ne raotiok8a.
69 Oni tsi 8asontion enskat ne rosastensero8anen nasakoiatakennha Ta8it ra8atsirakon 8ahaiakenne.
70 Tsi ki niiot tsi ronatati ne Rotitokensehak8e, ne tiotkon tahatinakeratie.
71 Tsi ensesonk8anerensi tsi ionkhinaskonni ne ionkhis8ens.
72 Ne 8ene aonton ne raotanitenrasera nonk8aniserake nok aiakeiarastak8ake tsini hori8atokenti.
73 Eh niiot tsi rori8anirati etsite8anikenha Abraham.
74 Tsi, ensesonk8anerensi tsi ionkhinask8aien ne ionkhikenrenseronnis, nok ensesontion ne Skennen tatsite8asennaien.
75 Raori8atokentitserakon raoteri8ak8arisiontserakon oni tsini tionnhes.
76 Nok nise seksaa, Niio ro8ennenha8e enhiesanatonk8ake, aseken hentsenteste ne Roianer nok hentsiahahaseronnien.
77 Naserionnien ne raotiok8a tsinaieiere ne karonhiake aiontsennonni tsi aonsaiakoterake8ase nakori8aneraaksera.
78 Ak8a rahotanitenraserakon ne Sonk8a-Niio, eh oni takaientak8e tsi 8asonk8atkense ne Eneken tkarak8inekensta.

79 Aontonsseke taonsaiakos8athene nasatakon oni kari8aneraakserakon iakonnhetie nok eh nonk8ati aonsasonk8asarine tsinonkati ne Skennen.
80 Nok ne raksaa roteiarontie, oni ronikonro8annhaonhatie; nok karhakon ranakorek8e tsiniiore iaontenniserihe8e Onk8ene ahrete.

Tekeni-aton Teioteri8asonterak8en Nori8atokenti tsini hoiaton Roiatatokenti. Luc.

1 Eh non8e si8enniseratenion 8ahariho8anate ne Cesar-August n'ak8ekon nonk8eokon aiontatsennaren.
2 Nok nonen siiakahe8e neh naia8enne, Cyrenius rakora kenhne ne Syri non8e.
3 Ak8ekon kati tsiontatsennaranesk8e tsinon8e Tiakotonnishen.
4 Tahatenti kati oni neneh ne Sose tsi tkanataien ne Nazareth Galilene, tsi tkanataien ne Bethlehem niiahare, neh tsi ethonon8e thonatonnisentak8e ne Ta8it ra8atsiratatie.
5 Nenskatne aon8atisennaren n'On8ari, neseken kari8isonhonne enhotiniake, onen oni oia nikaiatoten.
6 Tsinikari8es etho ienes onen iakahe8e naio8iraientane.
7 8arennakerate ne roienha neh oni ne tako8anen, oniataraasonha 8atto8a8enhekte nok tsi kontek8aientak8a ne katsenen 8ahoiationnite, aseken iah tehotinaktatsenrion tsi ios8enkarentonnion.
8 Iah ihnon tehken eh non8e, katsenen sakohnaststerista astste ronnon8estsk8e nok asontak8ekon sakotinonnaties ne raotitsenenhokon.
9 Ok taontierentsi kenh 8ahoketote Raronhiakeronon, ak8a oni 8athoti8annhake ne Niio raos8athetsera, nok 8athonatonharenron.
10 Nok tanon ne Raronhiakeronon, 8asaka8en-

hase: Tosa se8ateronn: Aseken non8a neh k8aroriane
ne ko8anen aese8atonnharen, ok neh sakat tsinonka-
ti nonk8etak8ekon.
11 Ne tsi on8a kenh 8enniserate, Ta8it raonatakon
etsise8ennakerati ne Sesakoskontakohe ne oni ne
Keristos, Roianer.
12 Nok kenh kaien 8atenientenstak8en, neh oni
entsise8aienterestak8e: nonen entsise8aiatatsenri
neraksaa oniataraasonha teha8a8enhekston, nok Ka-
tsenen tsi kontekk8atahasta raiationni.
13 Nok ok eh iakaniionten rotitiok8atsanit ratiron-
hiakeronon Karonhiake tahatiientak8e tehon8anon-
8eronnions ne Niio, ronton:
14 Ahon8asennaien ne Niio Karonhiake! Skennen
Kenhak non8entsiake! niakonikonriio nonk8e.
15 Nok nonen Karonhiake siionsahonne ne Ratiron-
hiakeronon, 8ahonniron ne katsenen sakonasterista:
Enhnioh Bethlehem niiore niiehete8e, te8atkensera
tsini tia8enhon tsioni nahoten 8asonk8atokaten ne
Ra8enniio.
16 Kasterihenke kati eh 8ahonnete, nok iasako-
tiiatatsenri n'On8ari tanon ne Sose nok oni ne raksaa
tsi kontekk8atahasta raiationni.
17 Nok nonen Sahon8aken, neh sahatitharak8e tsi-
niiot tsi ton8atirori ne raksaa raiatatake.
18 Tsiniiakon 8ahonronke, 8ahakonerak8enhaton
tsi nahoten ronton nekatsenen sakonaststerista.
19 Nok n'On8ari ak8a neneh neok ne iote8eienton-
tie aonikonrakon oni se8atateiarak8ennihak8e.
20 Nok sahontenti ne katsenen sakonaststerista,
ron8anentons oni tehon8anon8eronnionne ne Niio:
tsi eh naha8enne tsi 8ahonronke tsi oni 8aontkatto
tsiniiot tsi ron8atirori.
21 Nok nonen siiakahe8e ne satekon nonta, onen
senhon8a8arak8etare ne raksaa, ethone Iesos 8ahon-
8anatonk8e, neneh Raronhiakeronon thosenna8i areko
sihaiatat ronistenha kaiatakon.
22 Nok nonen siiakahe8e naonsonta8eiate n'Onon-

satokentike n'On8ari nakanane tsini hoianerenserison ne Moïs, Jerusalem niiahon8aiatenha8e rahohenton ne Roianer.
23 Tsini kaianerenseroten ne Roianer raoianerensera : nente8atierente roskenrakete eniako8iraientane Ak8a Ra8enniio enho8enniioste.
24 Neh ens oni nahenane tsini kaiatonk8e ne Roianer raoianerenserakon ; 8akon8anatka8e ens tsioianat Orite, ok ne ens neh no8ira.
25 Saiatat ne ronk8e Jerusalem ranakerek8e, Simeon ron8aiastsk8e, neh kehiken nethori8aieri oni rosennaiens ne Niio ; rorharek8e oni neneh nahoken n'akonikonriiotsera n'Israerroronon ; ak8a oni nik8ekonhatiene ne Ronikonratokenti.
26 Nok rotokatennihne ne Rotkon Roiatatokenti, tsi iah tarenheie ohenton nahoken ne Keristos, Roianer.
27 Ak8a kati taiotokentane onen are Ononsatokentike 8arete, onen etho ron8aiatenha8i ne Raksaa Iesos nanihnane tsini kaianerenseroten ne raonha raiatatake.
28 8ahokitarro, 8athonon8eronnion ne Niio, nok 8ahenron :
29 Onen non8a Se8enniio ! Skennen tenkiheie tsiniskerharaststenni.
30 Aseken ontkatto ne kkarake ne Etsienha sesetenratane.
31 Neh oni enskat ne Sak8atak8en akohenton akotiok8ak8okon nonk8eokon.
32 Ne taiakos8athetak8e nonk8eokon, nok Akonentonsera akenhake ne sentiok8a Israerronon.
33 Nok ne Sose oni ne ronistenha rotinerakohon tsiniiontonhak8e ne raksaa raiatatake.
34 Nok ne Simeon 8asakoiatateriste, nok 8arenhase n'On8ari, ronistenha : Kehiken raksaa, kentioko8anen nenhiontkaronniate, kentioko8anen oni nenhiontsennonniate n'Israerronon, nok oni tenhiontennikonratihatanionk8e nonk8eokon.

35 Nok ienkahe8e neh nenhia8enne tsiniiot n'assa-
reko8a taeseriasa8eheste, nonen enhiontennikonrota-
sionko ne ionk8etaksens.
36 Anen oni iotokense etho kanakerek8e, Phanuel
sakoienha, Aser ra8atsiratatie, onen siiokstonha, tsia-
tak niioserake teniiasene ne ioniakonhonne.
37 Onen neh nahoten satekon niioserasen nok ka-
ieri tsinahe siiotereons; Ononsatokentike titkanakere-
k8e, a8entakon aterennaientatserakon oni tsi rosen-
naiens ne Niio.
38 Eh oni neneh on8e, 8athonon8eronnion oni
neneh ne Ra8enniio, nok 8ahakororianion ne raonha
rahori8ake tsiniiakon ne iakorharek8e aonsaiontne-
rensi ne Jerusalem ronon.
39 Nok nonen saniri8aierite tsini hoianerensero-
ten ne Roianer, Galilene niionsane tsi thonatenataien,
ne Nazareth.
40 Nok ne raksaa roteiarontie, ronikonro8annhaon-
hatie oni, raiati nattokhatsera; nik8ekonhatie oni ne
Niio raotanitenron.
41 Niateioserake, tsini Shatonnhethe, Jerusalem
iesnethak8e ne ron8aienha.
42 Nok onen tekeni ia8enre satehaoseriiakon, onen
are ne roniha oni ne ronistenha Jerusalem 8anete
tsini hotirennhaonne nonen 8entanoronsere.
43 Nok nonen sahententane, saiatenti, ok eh iehen-
teron ne Iesos Jerusalemke, iah othenon tehonattoken
ne ron8aienha.
44 8anere nenehe ethokinaha 8ahaiataratie tsi saio-
tonk8etakatatie; se8ennisera niiore niiahane ron8aia-
tisakonhatie tsinon nisakotinonk8e oni ne tehonta-
tienteris.
45 Nok iah kaneka tehon8aiatatsenrion, saiakehte
kati Jerusalem niionsane sahon8aiatisakha.
46 Asen nonta onakenke niionsahon8aiatatsenri
ononsatokentike, rahotinenrihen ne ratiianerense-
ronni sakotaonsate nok tetessakori8anontonnis.
47 Nok tsini iakon niakothontek8e, iakonerak8as-
k8e tsini hattokha, oni tsi tetessako8enna8erons.

48 Nok 8ahotinerako nonen sonsaon8aken, nok ne ronistenha 8akenron: oh niiotieren kien tsi eh nasiere? Kenh nii ionkeninikonraksenseres keniiatisakonhaties.
49 Tontasako8enna8eron, 8ahenron: oh nehne nahoten takeniiatisakta? iah kenh nah tetsiaterientare tsi teioton8entsiohon nakaststeriste ne Rakeniha rahori8asonha?
50 Nok ki iah tehotinikonraientaon tsinahoten 8ahenton tsiniiot tsi tahatati.
51 Onen kati sahonne, Nazareth ionsahonne8e; Sako8ennarak8ak8e. Kenh kaien ne ronistenha ak8ekon taiote8eientontie a8erientakon tsinikon tsi oni nika8ennotens 8aronkas.
52 Nok ne Iesos attokhatserakon tsi roteiarontie, nok ateri8ak8arisiontserakon rahohenton ne Niio oni nonk8eokon.

Asenhaton teioteri8asonterak8en Ori8atokenti tsini hoiaton Roiatatokenti. Luc.

1 8ISK-ATON ia8enre niioserake sihonontiiko8a ne Tiber Cesar, ethone ne Konsk8irat sihakoraserak8eniio ne Judé, nok ne Herod Galile, nok ne rokenha Philip Iture tanon Trakonit, nok ne Lysanias Abilene neneh non8e nihoteriontak8e.
2 Ann tanon Caiphe nitsihenstatsi ko8a ihken, onen ne San Sakari roïenha tahatasa8en 8asako8ennaronkaten ne Niio rao8enna.
3 Ak8ekon nontarete naktatiesonha ne Jourdan, sakoretsiaronne, aonsaiontatre8ate nok aonsaionkiatoke8e ne kari8aneren.
4 Tsiki niiot tsi kaiaton raoiatonserakon ne Rotokensehak8e Esaï, raton: kenh niha8ennoten ne kar hakon ra8ennotaties: Se8ahahaseronni ne Roianer rahohaha, Se8ahahak8arisi tsi rothate.

5 Ak8ekon enskananon tsi ionrak8anion, Ak8ekon enkarision tsi ionontenion oni tsi ionniaronnion, nok enskatak8arision ne iotk8aton, nok enskatak8arision tsinon8e nenhiohahakarenrenionke.

6 Nok ak8ekon nonk8e enhon8aken ne Niio raoiatakennhatsera.

7 Saka8ennihak8e tsiniiakon ron8aiatorensk8e naiontenek8aheste: onka ietsirori nahese8atek8ase ne Niio raonakk8ensera.

8 Teiotitokentonhak kati natatre8atatsera tsi sase8atatre8at, nok tosa sase8erhek ahese8atonheke oni ne se8eriontakon : Abraham sak8aniha : aseken 8ak8arori tsi iah othenon tahonoronse ne Niio, kehiken kanenhiakeron aontasakoiatineken8e n'Abraham sakoienhokonha akenhake.

9 Onen ak8ekon niiekon8atiri8enton tsi tioteronton, tsinikarontake ne iah te8aianiiontha enkaiakon nok otsirake en8ation.

10 Ethone oni ak8ekon ok nonk8eokon 8ahon8ari8anontonse ionton : oh nenhiak8aiere ?

11 Tontasako8enna8eron, nok 8ahenron : onkakiok tekeni tehotiata8itseraien enskat ki sakaon ne iah teiakoien ; nok oni ne rotennatseraien eh oni neneh nihaier.

12 Ak8ekon oni ne ratikarotasions ron8aiatorensk8e nok ron8ari8anontonnihak8e, ronton : Se8enniio ! oh nenhiak8aiere ?

13 Tontahenron : Tosa ihsinon nase8ari8anonton tsiniiot tsi oni nikon ietsiri8a8i.

14 Ok oni ne Sotar ron8ari8anontonnihak8e oni neneh, ronton : Oh nii nenhiak8aiere ? Tontahenron, tosa ok tontaietsiianontons, aietsinikonrhaten oni onkakiok akenhake ; ok tase8ennikonriakonhak tsini se8atkariakse.

15 Nok tsi onen siiakorharenion nonk8eokon, ienrhak8e kati neh onte kehiken ne Keristos.

16. Tahenron ne San ; neok se nii na8enke k8anek8ahesta, tihaiatate ohnaken tare nehe senha rok8e-

niatsero8anen, ak8ekon iah te8akerionte neok oni nahiiennikatsenanerensi, neh Onikonratokenti nok Otsire hentsise8anek8ahestak8e.
17 Raha8e ne raonhe8ata, nok enhatatase8ase, nok
raononsoharake ienhate8eienton ne raonatsia; nok ne
ka8ahe otsirake iah te8as8as ienhoti.
18 Eso tsi nithaierathak8e tsi sakoretsiaronsk8e,
oni tsi sakotatisk8e nonk8eokon.
19 Herodias 8akarionni tsi 8ahotteten ne San ne
Rakora Herod ok neneh iatatekenha Philip rone rotinnhikon.
20 Sekon ionsarohestste ne raonnhistsera onen
ak8a 8ahatennhane 8ahon8annhoton ne San.
21 Nok tsi iontenek8ahesta nonk8eokon, etho oni
neneh 8ahatenek8aheste ne Iesos; nok tsinikari8es
roterennaien, tontonteronhiakhasi.
22 Nok Rotkon Roiatatokenti tahastsnente, 8ahotienhase, orite kenraken rotiatontak8enhatie; etho oni
taka8enninekenne 8akenron: Ise konhienha konnoronk8a-ko8a; ise oni issa8e ne katon8esk8ata.
23 Onen neh nahoten n'asen sihahoserasenhatie ne
Iesos, nok ak8ekon ok n'onk8eokon ienrhak8e Sose
roienha, nok ne Sose Heli neneh Roniha.
24 Mattat roienha, Levi roienha, Melchi roienha,
Janna roienha, Sose roienha.
25 Mattathie roienha, Amos roienha, Nahum roienha, Esli roienha, Naggé roienha.
26 Maath roienha, Mattathie roienha, Semei roienha, Soso roienha, Juda roienha.
27 Johanna roienha, Rhesa roienha, Zorobabel
roienha, Salathiel roienha, Nere roienha.
28 Melchi roienha, Addi roienha, Cosam roienha,
Elmodam roienha, Er roienha.
29 Jose roienha, Eliezer roienha, Jorim roienha,
Matthai roienha, Levi roienha.
30 Simeon roienha, Juda roienha, Joseph roienha,
Jonan roienha, Eliakim roienha.
31 Melea roienha, Maïnan roienha, Mattatha roienha, Nathan roienha, David roienha.

32 Jesse roienha, Obed roienha, Booz roienha, Salmon roienha, Naasson roienha.
33 Aminadab roienha, Aram roienha, Esrom roienha, Phares roienha, Juda roienha.
34 Jacob roienha, Issaak roienha, Abraham roienha, Thara roienha, Nakor roienha.
35 Saruk roienha, Rhagaii roienha, Phalek roienha, Heber roienha, Sala roienha.
36 Caïnan roienha, Arphaxad roienha, Sem roienha, Noe roienha, Lamech roienha.
37 Mathusala roienha, Enok roienha, Jared roienha, Mahalaliel roienha, Cainan roienha.
38 Enos roienha, Seth roienha, Adam roienha, Niio roienha.

Kaieri-aton teioteri8asonterak8en n'Ori8atokenti tsini hoiaton Roiatatokenti. Luc.

1 ONEN non8a Iesos raiatihatie ne Rotkon Roiatatokenti, Jourdan niionsare, nok ne kanikonra aok8eniat 8ahotori tsinonkati ne karhakon.
2 Kaieri ni8asontasen nikari8es 8atenientenseronnes notkonseraksen nahonikonrotako, eh oni nahe iah othenon tehokon, nok nonen sontenniserohestste 8ahatonkariake.
3 Nensok 8akenron notkon: Nehne Niio Iaienha akenhake tsiron kanatarok 8aton kehiken kanenhiakeron.
4 Tontaha8enna8eron ne Iesos, nok 8ahenron: kaiaton tsi iah kanatarok ok taronnhek8en ne ronk8e, henronnhek8en oni ne Niio Rao8enna.
5 Ethone notkon tsinon8e tiononto8anen niiahoiatenha8e, etho oni non8e ken ok nontakari8estste on8entsiak8ekon 8ahonatonhase.
6 Nok 8akenron: Ak8ekon enkonhion kehiken tsiniiotieren; aseken Ii ionka8i Ii kati enkanonton onka ensekheion.

7 Ka8enniioki asathontate taskatontsothase, nok
sa8enk en8aton.
8 Tontahenron ne Iesos : Ehren iset Satkonse-
raksen ! Aseken kaiaton ne 8aton : saiatat ok ne Niio
Ra8enniio hentse8enniiostake, nok raonhaa hentsenia-
hesenhake.
9 Jerusalem sekon niionsahoiatenha8e, Kanonsa-
kenhiate n'Ononsatokentiko8a eh 8ahostsk8aren, nok
8akenron: Nehne Niio Iaienha akenhake ehtake
iasatiatent.
10 Kaiatonse 8ahi tsi entesakotori ne Raoronhia-
keronon okon naiesaiatanonstate.
11 Nok ratisnonke entsistsk8aratie tosa aesasita-
k8arase nonenhiake.
12 Tontahenron ne Iesos: Sekon are neneh kaia-
ton: tsi iah tatsenikonrotako ne Iaianer oni Ianiio.
13 Nonen siiathastsahate notkon, tontahatonneke
8atoken tsiniiore.
14 Ethone Rotkon Ronikonratokenti 8ahonikon-
rata ne Iesos ne Galile niiaonsare; nok 8ahasenno-
8annha neh non8e ni8aton8entsiate.
15 Aseken sakotatisk8e tsi ronterennaientak8a-
nionk8a, ak8ekon ok oni tehon8arensaronsk8e.
16 Kkare onen iahara8e Nazareth, tsinon8e thoteia-
ron, nok tsi 8aha8entatokentane iahata8eiate Onon-
satokentike, tsiki nihorennhaonne ; 8athatane naha-
8ennanoton.
17 Esaï Rotokense raoiatonsera tahonhion, nok
eh non8e nathakhasi tsinon8e nikaiaton ne 8aton :
18 Iakenik8ekon ne Ra8enniio rahonikonra, aseken
rakiatanoronston ; neh ahori8a thakatorion n'akheri-
onnien ne iakotent, nok aonsakhetsiente niaka8eria-
sanon8aks.
19 Nakherori tsi tsiontnerensionhe ne ienask8a,
tsiekensere ne teieron8ekon, aonsaiontate8enniione
ne iontatkenren seronni, akeriho8anate tsi onen ihio
ne Ra8enniio ra8ennisera.
20 Tonsahaiatonserakha, ionsahaon ne ratsihensta-

tsi nok sahatien ; Ak8ekon ok rahonha tehon8akanere
netho ietaraien.
21 Ethone onen tahatasa8en 8asaka8enhase : On8a
kenh 8enniserate onen 8akahnane tsini8aton ne kenh
kaiatonserat : Ak8a non8a ise hetsise8athonte tsi
rothare.
22 Ak8ekon ok oni ron8ari8a8asehak8e, nok iako-
hnerak8ask8e tsini ka8enniios ne tha8enninekens ;
nok iontonhak8e : iah kenh naha neh teken ne Sose
roienha ?
23 Nok tontahenron : iah teiotenno8ent tsi ensk8en-
hase : Satetsiensts, ise niare satatetsient, eh oni
natsier tsinon8e nisenakere tsinahotenson ionk8ari8a-
ronken nahesaieren ne Kapernaiimke.
24 Sekon are tontahenron : ori8iio tsi k8arori, tsi
rahonakeraserakon ok iah tateharensaron oni ron8a-
ri8akenronni ne Rotokense.
25 Tsiki niiotonne ne Elie On8entsiake shires,
ionentioko8anenne ne ionatereonskonne nethonon8e
si8enniseratenion n'Israerrononke ; nasen niioserake
siiatese8a8ennen sonteronhiak8eke ; nese8aonni 8aon-
tonkariakon on8entsiak8ekon.
26 Nok sane iah oni nenskat teshakoiatakennhase-
ron ne Elie, neok ne Sidonienronon iotereons Sarepta
non8e nikanakerek8e.
27 Ronentioko8anenne oni ne rotiststa8is, Elise
rotokense On8entsiake shires, iah ki sane enskatha
tesesakotsienton, neok enskah ne Naamen Sirienro-
non.
28 Ak8ekon ok oia nontahonatierase tsinihati rati-
teron tsinika8ennoten 8aonronke.
29 Nese 8aonni ak8ekon ok tontahatitane Sahon-
8aiatineken8e ne raotinatakon, nok eh non8e niiahon-
8aiatenha8e tsinon8e ieiotenontiakon Kanatakta,
ronnerhak8e ok eh niienshak8aiatente.
30 Tehatiiatokenson tanon tonsahatohestste nok
sahatenti.
31 Kapernaiimke niionsare Galilene Tkanataien,
nok etho sesakotatisk8e na8entatokentike.

32 Nok iakohnerak8ask8e tsini horihoten : Aseken
ne rao8enna ikene ne Kak8eniat.
33 Saiatat raiatarak8e tsi iakotkennison, n'otkon
rotiennine, tontaia8entsi 8athohenrete tsi niha8enna.
34 8ahenron : Ah! Sateionk8asastenseraien kenh
naha ise Iesos Nazaretronon ? Neh kenh taseniente
nask8atonte ? 8akaterientare tsi ise ne Niio Iaienha
Saiatatokentiko8a.
35 Nok ne Iesos 8ahatteten 8ahenron : tastotek,
nok tontatsiakenn ne raonhake. Nok notkonseraksen
ak8a niare kanenhrihen eh 8ahoiatonti, iah ki neneh
sane tehokare8aton, nok tontakaiakenne.
36 Ak8ekon ok 8ahakohnerak8enhaton ; nok ion-
tonnionsk8e : oh naka8ennoten kehiken, eh niiore tsi
iotik8enies oni ioti8enniio nonatkonson, nok skontiia-
kens ?
37 Nese 8aonni 8ahasenno8annha tsini ienakerasera
neh non8e.
38 Nok nonen satontahaiakenne ne Iesos tsi ionte-
rennaientak8a, Simon rahononskon ionsahata8eiate,
ethone iotonk8arhosk8e ne Simon ron8ennhonsa, 8ah-
onterennaien kati niare.
39 Nok iahtastsakete tsi tkaiationni, 8ahatteten ne
kannratarinon, nok oksaok sakentonk8anoste ; oksaok
oni sontkestsko, nok saioioten.
40 Nok nonen siiate8atsothosere eh iontatiathesk8e
tsiniiakon ne niatekannrake iakonon8aktanithak8e ;
neok ne skastson iatesakonisnonsaerhase nok saieie-
8entane.
41 Tohka oni nonsasakoiatinoken8e nonatkonse-
raksen, ak8a ens neok ne kontonne : Ise ne Keristos
Niio Iaienha ; sakonnhesehak8e tanon nakontrori tsi
raonha ne Keristos.
42 Ak8a neok 8ahorhenne sahatenti, ehnon8e niia-
hare tsinon8e iah onka tetiens ; nok nonk8ookon ron-
8aiatisaksk8e, nonen siiaon8aiatatsenri 8aon8aneken
ne tosa oksaok ahatohestste.
43 Tontasako8enna8eron 8ahenron : iatekakonte

se oni nehne tsi 8akateri8aienni n'akherionnien nakteson tienakeronion tsiniiorihoten ne Niio raonakerasera; aseken neh tionkatoriaton.
44 Nok tsiionterennahientak8anionk8a ne Galile non8e nisakotatisk8e.

8isk-aton nateioteri8asonterak8en Nori8atokenti tsini hoiaton Roiatatokenti Luc.

1 ONEN are kentioko8anen 8ahon8aiatorenne iontaonsatathe ne Niio rao8enna, Genesareth kaniatarak-
tatie shire.
2 Iahatkatho tekaon8ake atsiakta tkaon8aien, ehti-
ioke ronnesk8e, shonharoharesk8e ne raotihon8eia,
Simon kati rahoon8akon iahatita.
3 Nok 8ahenron: ostonha isiniiore sathonhionta-
k8at, eh tahatien nok 8asakotati nonk8eokon.
4 Nok nonen saharihokten, 8aha8enhase ne Simon:
Kaniatarhen niiahase, nok saharonti sataharo.
5 Tontahenron ne Simon: asontak8ekon ionk8aio-
te iah othenon teiak8askok8en; nok ki sane tsi ise
tasatati sekonki ense8akaharonti.
6 Eh kati nahaiere, nok tsiniia8eto8anen 8ahoti-
na8i ak8a skanorons tahonatahariakse.
7 Iasakotinonke ne rontenro nahon8atiiena8ase
ihsi nehne niiore tatihon8aientak8e. Eh 8ahonne8e,
tetsiaron 8ahonthon8ike sekǫn skanorons ahonatneki-
tahase.
8 Tsiniiot tsi 8ahatkatho ne Simon Tier, 8athoton-
tsothase Iesos, raton: Se8enniio! Ehren asete ne kia-
takta: aseken 8akeri8aneraakskon.
9 Aseken eso tsi tahatonneke, oni herontenro, tsi-
naha8enne tsi 8ahontaharoko; ak8a ok sathotiiata8on
ne Sak nok oni ne San Zebedé sakoienhokonha nehne
Simon rontenhrotiesk8e.
10 Ethone ne Iesos 8aha8enhase ne Simon: Tosa

sateronn ; ihsi enkaha8ite onk8e iakonnhe oni enseshe iarioka8inesheke.

11 Nok nonen siionsahonrarho, ak8ekon ok eh taontsiak8arisi nok 8ahon8asere.

12 Enskat kati tsinikari8es etho non8e natehoststekafenhaties tsi kanataienton, eh 8athonterane roststa8is, tsi 8ahoken ne Iesos, ohtake 8ahatiatonti nok 8ahoneken, raton : Saianer ! ok tasanonton nasere aonsakie8entane.

13 Oksaok ne Iesos iathonisnonsaerhase, 8ahenron : neh ikere aonsasie8entane ; nok oksaok sahaie8entane.

14 Nok 8ahotia8enratse nonkakiok asakorori. 8as, tanisa 8ahenron, nok shenatonhas ratitsihenstatsi, nok satkaf tsi sasie8entane tsini hori8ataton ne Mois, neneh 8ene ahononnien;

15 Nok tanon tsi isinison 8ahosenno8annhaonhatie, ok kikeh nontaiotioko8annhaonhatie nahon8ataonsatate nok notiake aonsasakotsiente tsi iakonon8aktani.

16 Nok tanon karhakon iehatasetak8e, nok rotewrennaientak8e.

17 Khare kati are onen tsi sakotatis, raiataktatie ratistsk8aronniontie ne Pharisien, ratiianerenseronni nehne Galile, Jude, nok oni Jerusalem nithonenonseron etho ronatahonsate, nok oni ne Niio rahosastensera etho ontotasi naonsaionton ne iakohnon8aktani.

18 Etho 8ahonne8e tehon8ask8enha8i roiatakenheion, ronesakonhaties kahnon8e iahonta8ehiatak8e, nok rahohenton iahon8anaktaien.

19 8ahotiioha kati kahnon8e iahon8aiatiniontak8en, sotsi kentioko8anen, kanonsake kati iahatirathen, eh oni nonkati tahonsentak8e tsi raiationni ne roiatakenheion akohenton nonk8eokon tsi renteron ne Iesos.

20 8ahatkatto tsinithonetak8en, 8aha8enhase ne roiatakenheion : Sonk8e, Sonterake8e ne sari8aneraaksera.

21 Oksaok are ne ratiiatons oni ne Pharisian 8ahonniron ne rahonerientakon : Ori8iio kehiken

rónk8e tsi rate8ennaiesatha, onka nakoren eniek8eni
entsierake8e ne kari8aneren neok ne Niio?
22 Nok tanon ne Iesos Sakonikonraienteritsion,
8asaka8enhase, 8ahenron: ohniiotièren tsi eh nikani-
konroten se8anontonnions?
23 Kah nikaien senha 8atiesen: ok neno aiahiron:
sonterake8e ne sari8aneraaksera: ok neh naiahiron
satkestsko nọk satenti?
24 Neh ki ok oni naese8aterientarake tsi rok8enia-
tseraien nonk8e Roienha on8entsiake aonsashakora-
ke8ase ne kari8aneren; 8aha8enhase ne roiataken-
heion: II 8akonrori, satkestsko satketat nesanakta
nok sasatenti tsi tisanonsotė.
25 Ne nak8a oksaok, tehatikaneronnion tsi tonta-
hatkestsko neroiatakenheion 8ahatrienonni ne raoh-
nakta nok sahatenti tehonón8eronnionne ne Ṉiio.
26 Ak8ekon ok taiontonnekhon, nok tehon8anon-
8eronnionsk8ene Niio; iontonhak8e: Ori8iio tsi on8a
kenh 8enniseratenion 8ete8ari8aronke tsi nahoten ne
iah non8enton tetiakori8aronken.
27 Nok nonen sonsahaiakenne, eh iahoken saiatat
rakarotasions Levi ron8aiasts, tsi iekarotasiatha ren-
stsk8ahere, 8aha8enhase, taknonteratie.
28 Ak8ekon ok eh iekaien, tontahatane nok 8aho-
nonteratie.
29 8atenniotatsero8anen 8ahatennioten ne Levi
raononskon, kentioko8anen ne ratikarotasions ratiia-
tare oni ne thiiete tsi 8athonstskaon.
30 Nok netho ratinakere ne ratiiatons oni ne Pha-
risian 8ahonerientaksen tsi nahaiere nekenh ronk8e,
ronton: oh neh ne niiotieren tsi tese8atonsts ne rati-
karotasions nok oni ne ionk8etaksens?
31 Nok tanon ne Iesos tontasako8enna8eron, 8ahen-
ron: iah othenon tatehon8aton8entsioni ratetsiensts
ne skennen tiiakonnhe, neh 8ahi n'iakonon8aktani.
32 Iah tesekheiahaharatane tsinonkati kaianeren
ne tionk8etaieri, oni niakoianere, neh tanon ne iako-
ri8aneraaksekon.

33 8ahonniron oni: oh nah niiotieren ne Sa8atis raotiok8a tsi iotkate ronentontietha, ronterennaiens oni; eh oni neneh nihatiierha ne Pharisian raotitiok8a; nok nise Sontiok8a tehonstskaons oni ratinekirha?

34 Tontasaka8enhase: En8aton katikenh naietsiionkariakte tsinihati sakohonkara8i ne roniakon, tsinikari8es ratik8ekon ne roniakon?

35 Nok ki tanon ien8atenniserihe8e ne ienhon8aiatenha8e ne roniakon; ethone onen enhonentontiete.

36 Nok kenh natontahaiere tsi 8atesakori8akentonk8en: iah naha onka ase teienanentakta nonen iok8enniakaionhon; aseken nase enhionehare nakaion, oni tsi iah tetiatenro nase tanon nonen iokaionhon.

37 Ak8a sekon neh sakat tsi iah katsetakaionne teienekarha notsitsiase; aseken nonekase tenkatsetanekare, nok enkaneka8erontane nok oni ne katse enkaiesha.

38 Ok eken tanon non8a nonekase katsetasetsike ki enkarake; nok eh nente8e tetsiaron enkeniniakenne.

39 Iah oni onka nonekakaion ahanekira, nok oksaok aonsahari8anonton nonekase: aseken raton: neh kanekiio nonekakaion.

Iaiak-aton teioteri8asonterak8en nOri8atokenti tsini hoiaton Roiatatokenti Luc.

1 Enskat are a8entatokentike kon8anatonk8a tekeniaton tiotierenton, onatsia kaienthon 8athatihetiiake, onen kati ne raotiok8a 8ahatiratoskare nok 8athonsaranie oni 8aonneke:

2 Onen are taontasa8en otiake ne Pharisian 8ahonniron: oh niiotieren kehiken eh nise8aierha tsinahoten 8atia8enre neh naieiere na8entatokentike?

3 Tontasako8enna8eron ne Iesos, 8ahenron: Iah

kenh non8enton tese8a8ennanote tsinihoieren ne Ta8it sahatonkariake, oni ne rontenrotiene.

4 Toh nahaiere tsi iahata8eiate ne Niio raononsakon, nok tsi 8atrak8e ne kanataranoron, 8arake, tasakaon oni ne rontenrotiene, saeto sane ratitsihenstatsi ok raona8enk nahonneke?

5 Nok sahenron: Raiatak8eniio kati oni nonk8e Roienha ak8ekon tsi Ia8entatokenton.

6 Tsi are oia saia8entatokentane, sahata8eiate tsi ionterennaientak8a nok 8asakotati, saiatat etho raiatare rosnonsakenheion tsi ra8eientetakon.

7 Neok ne 8ahon8atennikonraren ne ratiiatons oni ne Pharisian katesiken enshotsiente kenh na8entatokentike, neh naontahatiierate ahon8ari8arho.

8 Nok tanon ne raonha sakonikonraienteritsion: 8aha8enhase ne rosnonsakenheion, Satkestsko, nok kanonsihen natestann: tahatkestsko nok etho iathatane.

9 Ethone onen ne Iesos 8ahenron: Tsiori8at enk8ari8anontonse: 8atia8enre kenh naontaieri8aierite na8entatokentike, ok nes naonsaionteri8ate8ate? aiontatonnhete nonk8e, ok nes naiontateriio?

10 Nok nonen ak8ekon sasakokahenhion; 8aha8enhase ne rosnonsakenheion: sanenstsak8arisi. Eh nahaiere; nok eh nonsahasnonsiione tsiniiot ne skati.

11 Nok tsi nahotisense 8ahonterientisakhon oh onte naon8aierase ne Iesos.

12 Eh oni non8e si8enniseratenion, onontoharake niiahare 8ahaterennaienna, ak8a oni ok iatharhente roterennaien.

13 Nok nonen saorhenne, iasakohnonke ne raotiok8a, nok tekeni ia8enre nihati 8asakoiatarako, neh ne 8asakonatonk8e, Ratik8ekonhatie;

14 Kenh nihotisennotens: Simon, neh oni ne Tier ronatonk8en; tanon ne iatatekenha Andre; Sak tanon San; Philip tanon Barthelomi.

15 8atio tanon Aton8a; Sak Alphe roienha; Simon Zelotes ron8anatonk8ak8e.

16 Jude Sak rokonha; nok Sitas Iskariot nehne
ronk8etaksensk8a.
17 Ethone onen tontahonnontastsnente nok tsi
ionontaientaon iatonsahatane ron8anonteratie ne raotiok8a
raotitiok8a, oni iotiok8atsanit niateionk8etotenson,
Jude-ronon, Jerusalem-ronon, oni ne kaniatarakta
tiakotentionk8en Tyr-ronon oni Sidon-ronon
ak8ekon neh ieniente nahon8a8ennaronke oni naonsaionton
tsi iakohnon8aktanionni.
18 Ak8ekon oni notkonseraksen iakohnatiennine
saieie8entaseron.
19 Ak8ekon ok oni iakoskennhenne ne nehok ne
Iaiakohiatosere raotseronniatne, Aseken Tkaiakensk8e
ne raotanitenrat neh tsiakotsientak8e.
20 Ethone ne Iesos 8asakotkatto ne raotiok8a, nok
8ahenron : Se8ataskat nise se8entent aseken se8a8enk
ne Niio raonakerasera.
21 Se8ataskat ise non8a se8atonkariaks : Aseken
hentsise8ahtane : Se8ataskat ise non8a tese8asenthos :
Aseken hentsise8anikonriione.
22 Hense8ataskaststen nonen henhietsis8enseron
nonk8eokon, oni henhietsiiatineken8e ne raotitiok8akon,
henhietsiienratonhase oni henhietsisennatonte
anios ihken iakosennaksen onk8e Roienha rahori8ake.
23 Se8atonnharonnion neh non8e ni8enniseratenion
oni se8aton8essonnion : Aseken ko8anen tense8ateri8a
serak8ase Karonhiake; ehse oni nehne nisakotiiera
sehak8e ne Sakotinihokonkenha ne Rotitokenseak8e.
24 Se8ententasere tanon nise se8atsoko8a ; aseken
se8aketes ne se8anikonriiotsera.
25 Se8ententasere ise non8a se8ahton! Aseken entsise8atonkariake.
Se8ententasere ise non8a se8aiesson!
Aseken entsionshenanion nok tense8asenthoseron.
26 Se8ententasere ise ne tenhietsirensaronnion
nonk8eokon! Ehse oni nehne nisakotiierasehak8e ne
sakotiniokonkenha ne Rotitokensetseraksensk8e.
27 Ise tanon non8a kenh tak8athonte, 8ak8arori ;

ietsinoronk ne iestsis8ens; ietsiiatakonnha ne ietsiia-
tak8as8ens.
28 Ietsiiataterist ne ietsiri8as8ens, nok ietsiiate-
rennaienhas ne teietsiionnharikhons.
29 Nok nenhiaranonsaiake sahtsienhas ne skati;
nok onkakiok ahiatiata8itserak8a tosa hetsennhes nia-
haha8e ne sathastoren.
30 Ak8ekon niiasheion nahoten enhiesari8anon-
tonse; nok tosa saseri8anonton tsinahoten ieiakoha
ne sa8enksonha.
31 Eh nasheieras nonk8eokon tsinitesenon8es naie-
saierase.
32 Aseken neneok ashenoronk8ake ne Iesano-
ronk8a, nahoten ensatonnrak8ate? Aseken ne ionk8e-
taksen sakotinoronk8a oni neneh ne ron8atinoronk8a.
33 Oh oni nahoten asatonnrak8ate neneok asheia-
tsennonniatenniheke ne iesatsennonniatennis? Ehso
oni nehne nihatiierha ne ionk8etaksen.
34 Oni, neneok ashenihasseke ne iesanihas nahoten
asatonnrak8ate? Aseken tehontatenihas oni ne neh
ne ionk8etaksen, ak8aski ens ok sateia8enhonhatie.
35 Neh kati 8ahonni iestsinon8ehak ne ietsiken-
ronnis, ietsinoronk, ietsihni oni, nok tosa othenon
sase8arharek; ko8anen tense8ateri8aserak8ase, nok
ethone oni enhietsinatonk8ake Niio Henekentsi sako-
ienhokonha; aseken rotanitenron tsinonkati ne ion-
k8etaksen.
36 Se8atanitenraskonhak kati, tsiki nihotaniten-
raskon ne Etsise8aniha.
37 Tosa teietsiiatoret nakoren: iah ki oni niso
tataietsiiatorete, tosa ietsiri8ent nakoren iah ki oni
nise taietsiri8ente; Sheion, nok entsiehson.
38 Sheion, entsieson; ak8a oni en8ateniententse-
riiohake tsi entsiesatenienthase, en8atsioron, ak8a
oni tenhiontaniraton nok sekon en8ata8enratseke,
aseken ok ki keh natentiesaierase tsi entiesatennietase
tsinise nensheierase.
39 Sekon are oia tonsasakori8akentonk8en, 8ahen-

ron: ahonton kenh ne teharon8ekon oni teharon-
8ekon ahossarine? iah ontekenh tenitsiaron tiianiia-
tenne tsi teiontiakon?
40 Iah 8ahi senha tehaiatanoron ne rate8eiensta
tsiniiot ne rorionnienni; nok ki tanon ne rori8atoken
ienra8e tsinithotte ne sakorionniennis.
41 Oh nah oni niiotieren tsi neh satkattos ne tsia-
tatekenha rokarisen onaonskeri; tanon iah nise tesat-
tokas ok iateionaharohare ne Sakarisen?
42 En8aton kenh natsienhase ne tsiatatekenha:
kekenho, skoko tanon niare ne sakarisen, iah nise
tesattokas ok iateionaharohare sakarisen? Akon-
8ara! neh tasatierent sasoko ne sakarisen, ethone
ensanontonnion toh nasiere tsi aonsasoko ne tsiata-
tekenha rokarisen.
43 Ori8iio tsi karontaksen ne iah te8ahiio ne
8aianiiontta; oni karontiio ne 8ahiio 8aianiiontta.
44 Aseken kaikhne entieienterestak8e tsini karon-
toten: iah 8ahi ohiktake te8aianiiontta ne 8isonko8a,
iah oni 8ahi tsiokareteske tekanenharaniiontta.
45 Ra8eriane tatak8as kari8iios ne tronk8etaieri,
tsiki niiot no ronk8etaksen ne kiok ne kari8aksen
tatak8as ne ra8eriane; aseken tsiniiot tsi ite8at na8e-
riane eh ki niiot tsi ie8atatis na8ennasa.
46 Oh nahoten ahori8ake tsi se8aton: Se8enniio!
Se8enniio: iah se tesk8a8ennarak8a.
47 Enk8arori tsinahoten teshiatieren, ne rakenia-
hesen, tehake8ennakanere, oni rake8ennanoronk8a.
48 Neh teshiatieren tsiniiot ne ronk8e ratenonsòn-
ni, 8ahakenrok8ate tsiniiore tiostenrak8entare nok
etho thahenstsk8aren; iah othenon takak8eni nothe-
non nakaiere nonekanos aseken iohniron tsi tkens-
tsk8ahere.
49 Nok ne saiatat rake8ennaronken oni nehneh iah
ki tehake8ennanoronston, ak8a neh teshiatieren, neh
ok okenrake tontahorontonti tsi 8ahatenonsonni;
aseken neh nente8atierente tenhiononko nonekanos
enkanonsienenne; nok ten8atenonhianite tsi nenhia-
8enne.

ietsinoronk ne iestsis8ens; ietsiiatakennha ne ietsiiatak8as8ens.
28 Ietsiiataterist ne ietsiri8as8ens, nok ietsiiaterennaienhas ne teietsiionnharikhons.
29 Nok nenhiaranonsaiake sahtsienhas ne skati; nok onkakiok ahiatiata8itserak8a tosa hetsennhes niahaha8e ne sathasteren.
30 Ak8ekon niiasheion nahoten enhiesari8anontonse; nok tosa saseri8anonton tsinahoten ieiakoha ne sa8enksonha.
31 Eh nasheieras nonk8eokon tsinitesenon8es naiesaierase.
32 Aseken neneok ashenoronk8ake ne Iesanoronk8a, nahoten ensatonnrak8ate? Aseken ne ionk8etaksen sakotinoronk8a oni neneh ne ron8atinoronk8a.
33 Oh oni nahoten asatonnrak8ate neneok asheiatsennonniatenniheke ne iesatsennonniatennis? Ehse oni nehne nihatiierha ne ionk8etaksen.
34 Oni, neneok ashenihasseke ne iesanihas nahoten asatonnrak8ate? Aseken tehontatenihas oni ne neh ne ionk8etaksen, ak8aski ens ok sateia8enhonhatie.
35 Neh kati 8ahonni iestsinon8ehak ne ietsikenronnis, ietsinoronk, ietsihni oni, nok tosa othenon sase8arharek; ko8anen tense8ateri8aserak8ase, nok ethone oni enhietsinatonk8ake Niio Henekentsi sakoienhokonha; aseken rotanitenron tsinonkati ne ionk8etaksen.
36 Se8atanitenraskonhak kati, tsiki nihotanitenraskon ne Etsise8aniha.
37 Tosa teietsiiatoret nakoren: iah ki oni niso tataietsiiatorete, tosa ietsiri8ent nakoren iah ki oni nise taietsiri8ente; Sheion, nok entsiehson.
38 Sheion, entsieson; ak8a oni en8atenienten tseriiohake tsi entsiesatenienthase, en8atsioron, ak8a oni tenhiontaniraton nok sekon en8ata8enratseke, aseken ok ki keh natentiesaierase tsi entiesatennietase tsinise nensheierase.
39 Sekon are oia tonsasakori8akentonk8en, 8ahen-

ron: ahonton kenh ne teharon8ekon oni teharon-
8ekon ahossarine? iah ontekenh tenitsiaron tiianiia-
tenne tsi teiontiakon?
40 Iah 8ahi senha tehaiatanoron ne rate8eiensta
tsiniiot ne rorionnienni; nok ki tanon ne rori8atoken
ienra8e tsinithotte ne sakorionniennis.
41 Oh nah oni niiotieren tsi neh satkattos ne tsia-
tatekenha rokarisen onaonskeri; tanon iah nise tesat-
tokas ok iateionaharohare ne Sakarisen?
42 En8aton kenh natsienhase ne tsiatatekenha:
kekenho, skoko tanon niare ne sakarisen, iah nise
tesattokas ok iateionaharohare sakarisen? Akon-
8ara! neh tasatierent sasoko ne sakarisen, ethone
ensanontonnion toh nasiere tsi aonsasoko ne tsiata-
tekenha rokarisen.
43 Ori8iio tsi karontaksen ne iah te8ahiio ne
8aianiiontta; oni karontiio ne 8ahiio 8aianiiontta.
44 Aseken kaikhne entieienterestak8e tsini karon-
toten: iah 8ahi ohiktake te8aianiiontta ne 8isonko8a,
iah oni 8ahi tsiokareteske tekanenharaniiontta.
45 Ra8eriane tatak8as kari8iios ne tronk8etaieri,
tsiki niiot ne ronk8etaksen ne kiok ne kari8aksen
tatak8as ne ra8eriane; aseken tsiniiot tsi ite8at na8e-
riane eh ki niiot tsi ie8atatis na8ennasa.
46 Oh nahoten ahori8ake tsi se8aton: Se8enniio!
Se8enniio: iah se tesk8a8ennarak8a.
47 Enk8arori tsinahoten teshiatieren, ne rakenia-
hesen, tehake8ennakanere, oni rake8ennanoronk8a.
48 Neh teshiatieren tsiniiot ne ronk8e ratenonson-
ni, 8ahakenrok8ate tsiniiore tiostenrak8entare nok
etho thahenstsk8aren; iah othenon takak8eni nothe-
non nakaiere nonekanos aseken iohniron tsi tkens-
tsk8ahere.
49 Nok ne saiatat rake8ennaronken oni nehneh iah
ki tehake8ennanoronston, ak8a neh teshiatieren, neh
ok okenrake tontahorontonti tsi 8ahatenonsonni;
aseken neh nente8atierente tenhiononko nonekanos
enkanonsienenne; nok ten8atenonhianite tsi nenhia-
8enne.

Tsiatakaton teioteri8asonterak8en nOri8atokenti tsini hoiaton Roiatatokenti Luc.

1 NONEN saharihokten ne Iesos tsi sakotatihak8e nonk8eokon, Kapernaiimke iahata8eiate.
2 Ethonon8e saiatat onen shirenheions nehne rasenno8anen raonnhatsera eso oni tsi ronoronk8ak8e.
3 Nok sahosennaronke Iesos ne rasenno8anen, iasakotori ne ronaterionte, ahon8anekennira ahathontatseke aontare nok ahonsahotsiente ne raonnhatsera nak8a ronoronk8a.
4 Iahonne8e nehne tsi itres ne Iesos, 8ahon8ennitentase, ronton ori8iio tsi tehotentson nahon8a8ennarak8e tsiniiot tsi rari8anontons.
5 Aseken rontonhak8e sakohnoronk8a nontionk8eta, sonk8anonsisahani oni tsi ionterennaientak8a.
6 Oksaok kati ionsahonnete ne Iesos: Onen iah ihnon tehken sishonne tsinon8e nihononsote iasakotori ne rontenroson, 8athon8ateratana nok ahonniron: Saianer! tosa ihsinon8e natesatat8ishenhoiat: aseken iah te8akerionte nasata8eiate nakenonskon.
7 Neh se8aonni iah te8akeron 8akerionte onteken nii akonhiatisakha; enskat ok tanon aontasatati nok enshaie8entane nakennhatsera.
8 Aseken nii neok ne'konk8e, 8akaterionte, 8akonk8etaien ne ronteriios; saiatat ens 8ahinnhane enkiron 8as, ehse 8are; 'tihaiatate: kasts, tare se; nok nakennhatsera; kenh 'natsier, ehse nenhaiere.
9 8ahonerako ne Iesos tsinika8ennoten 8aharonke; nok 8athatkarhateni kanenrakon nahatierate, nok 8ahenron: Ori8iio tsi k8arori, tsi iah kaneka te8akatkatton neh naontaiaka8etakon n'Israerrononke tsiniiot ne kenh kaien.
10 Nonen sonsahonne8e ne iehon8anatorionne, shoie8entaonko8a ne rannhatsera ronon8aktanihak8e.
11 Nok tsi 8ahorhenne Iesos iahara8e tsi tkanataien Naim Kon8aiasts; kentioko8anen nonk8esonha, otiake oni ne raotiok8a ron8anonteratie.

12 Onen thoha shiiahanatarane, eh 8athonterane ratirontotserenha8i 8ahon8aiatatahannhe, iotereons neok oni enskat io8iraientak8e ne kenh ranekenteron-kenha, Kentioko8anen kati netho ienakere kon8ariskontonhatie.

13 8ahonikonranon8ake ne Roianer tsiniiot tsi 8ahatkatto, 8arenhase : tosa tesasentho.

14 Nok akta niiahare kenh oni niiahaiere tsi karontotseraratie; nok 8athatitane neratirontotserenha8i, nok 8ahenron : Senekenteron II 8akonrori, Satkestsko.

15 Tahatkestsko nok 8ahatien rahorontotserakon, sahatati oni, nok ne Iesos saha8iron ne ronistenha.

16 Ak8ekon ok taiontonneke nok tehon8anon8cronnionsk8e ne Niio; iontonhak8e : ori8iio tsi raiatanoronko8a nahoketote nonk8entiok8akon; nok 8asakotenre ne Niio ne raotiok8a.

17 Kanakeraserak8ekon ne Jude oni naktatiesonha ienakerenion ak8ekon 8aheri8aronkanion tsinaha8enne ne iori8anerak8at.

18 San ori8ak8ekon sahon8arori ne raotiok8a neh nikarihotens.

19 Nok ne San teniiase 8asakoiatarako tsini hotiok8a : nok iasakotori tsi itres ne Iesos, nahon8ari8anontonse, ahniron : ise ken ne tare, katen sekon oia enshak8arhareke ?

20 Iahane8e tsi itres ne Iesos, 8aniron : San sontiatorihatie tsi 8akeniiatorenne, nakeniri8anontonse : ise ken ne tare katen sekon oia ensessak8arhareke ?

21 Ak8a are taiotokentane ethonon8e kentioko8anen sasakotsientanion niatekannrake iakohnon8aktanitha, sasakoiatineken8e. Onatkonseraksen, nok otiake tonsasakokak8arisi ne teieron8ekonne.

22 Ethone ne Iesos tontasako8enna8eron, 8ahenron : 8asene satsiseniroriana ne San tsinahoten 8etsiatkatto tsi oni nahoten 8etsiaronke : tsiekens ne teieron8ekonne, tsiontenties ne iah tehiensk8e, tsieie8entas ne iakoststa8is, tsionronkas ne teionhontak8ekon

tsiontonnhests ne iaka8enheion, nok Kari8iio iontataronkatennis ne iakotent.
23 Nok iakotaskat nonka iah tenhiakotateri8aientatonni nii akeri8ake.
24 Nok nonen Sonsaiatenti ne San Sakonnhaonhatiene, ethene ne Iesos 8asakori8anontonse nonk8eokon ne San raiatatake, 8ahenron : oh nahoten se8atkenseronnonne ne Karhakon ? neh kenh tsi te8atk8irakarenrons tsi iahote ?
25 Oh kati nekenh nahoten se8atkenseronnonne ? Neh kenh ne rok8enniatsanit ? Rotinontiiosson 8ahi rahotinonskon ieteron neh niiot tsi iontseronnis oni naton8esentserakon iakonnhetie.
26 Oh kati nekenh nahoten ? Rotokense kenh ? Nehe, ori8iio oni tsi K8arori tsi senha isihnon8e tsinihaiatanoron tsiniiot ne Rotokense.
27 Nese 8ahi roton tsi 8aton tsi kaiaton : iahiiatori ne rake8ennenha8e neh enhiahentete nok enhiahahaseronnien.
28 Aseken 8ak8arori tsiniiakon ne tsionathon8isen iakohnate8eton iah tehaiataro enskat nahotokenseheke ne senha ahaiatanoronke tsiniiot ne San ; Nok sane n'ak8a kenh nitraha ne Rakeniha raonakeraserakon rotohestatenni ne San.
29 Tsiniiakon nonk8esonha oni ne ratikarotasions, ne San Sakonek8aheston 8athontenon8eraton tsinonkati ne Niio, neh tsi 8ahonronke neh nika8ennoten.
30 Kenh kaien ne Pharisian oni ne ratiianerenseronni sahontatk8ase ne Niio raotanitenrat ne tsi iah tehonathontaton raonha asakonek8aheston.
31 Ethone ne Roianer 8ahenron : Onka onte taonhsakheierontaren ne kenh ka8atsirate ? oh oni nahoten tetsiontieren ?
32 Ak8a neh sesakotiieren ratiksaokonha tsi iontkerontak8a ratistsk8aronnion, nok tehotihenretha tehontatennis oni : Ionk8ahonra8aton nok iah tatese8anonniak8en ; Ioterennatstsarat 8ak8aterennothase nok iah tatese8asenthon.

33 Aseken ne San, iah tatehostskaonties ne kanatarok, iah oni tehonekirenhaties notsitsia; nok so8aton: Ronessonronontseraien.
34 Onk8e Roienha 8ara8e, tehostskaonties ronekirenhaties: nok se8aton: Neh kehiken ne sakho8ane oni tsionekaka8e, ratikarotasions oni onk8etaksenokonha rontenro.
35 Nok tanon nattokhatsera 8ene iotonhon tsinonkati ne Sakoienhokonha.
36 Saiatat ne Pharisian 8ahohonkaron tahastskahonna rahononskon, eh kati 8arete nok iahata8eiate tsi rononsote ne Pharisian, nok atekk8aratserakta 8ahanistsk8aren.
37 Eh oni non8e kanatakon kanakerek8e Skaiatat tsiothon8isen nehne iah tetionk8etaieri, ak8a neok 8akari8aronke tsi neh netho Pharisian raononskon iatehostskaon ne Iesos, eh 8ahete katsetenha8i kananonhatie ne 8enhieniio oni 8enhienakon.
38 Te8asenthosere, rashonne tontontonstsoten, nok neh naokaseri 8ahositoharete tanon aononk8is tetkarake8atha, nok ne's' en's' tontahahoka8e ne 8enhieniio.
39 Sahatkato ne Pharisian rotenniote, 8ahenron ne ra8eriontakon: toka non8a ahotokenseheke kehiken ori8iio ki tsi ahoterientarake, oh niionk8etoten nekenh tsiothon8isen roiatoseronk8as; nese 8ahi nonon8a ne iah teionttokha.
40 Nok ne Iesos tahatati 8ahenron: Simon, 8akeri8aien othenonsonha akonri8anontonse. Nok tahenron: Saianer! Satati.
41 Saiatat ne ratenninonsko8a, teniiasse sakokarotani; Saiatat 8isk te8ennia8e nikak8enistake nok ne saiatat 8isk neh ne ni8asen.
42 Nok tanon tenitsiaron iah othenon tehotiien nanikariakte, tetsiaron kati 8asakaon. Satrori kati onen kah onte nikaien ne teniiase senha enhonoronk8e ?
43 Simon tahatati, nok 8ahenron: Neh ki ne eso ro8i. Tontahenron ne Iesos: Ak8a tasierite tsi 8atesiatorete.

44 Ethone onen tonsahatkarhateni tsinonkati kenteron ne tsiothon8isen, nok 8aha8enhase ne Simon: Iskens 8ahi kehiken tsiothon8isen? Sanonskon 8akata8eiaton nok iah tesknekarani naonkarasitohareton; nok tanon naonha aokasori 8akasitana8entak8a nok aononk8is skarake8atha.
45 Iah tateskenoronk8anion; nok naonha tsinahe te8akata8eiaton iah te8atorissens tekanoronk8aniontons ne kasitake.
46 Iah teskoka na8enhieniiohake; nok naonha neh nak8a 8enhienakon 8akasitokasta.
47 Neh 8aonni 8akonrori, tsi ak8ekon sonterake8e saeto sane eso iori8aneren: Aseken eso ki tsi 8akanon8ene: aseken ne kenhniiori8aha ron8entenron kenh ki niiori8aha tsi ensakonon8ene.
48 Ethone 8arenhase ne tsiothon8isen: Sonterake8e ne Sari8aneraaksera.
49 Nok tsinihati ne tehontonsts, 8ahonniron ne raoneriane: Oh nehne nahaiatoten onka oni kehiken sarake8as ne kari8aneren.
50 Sekon sarenhase: neh tsi tisetak8en neh 8esaiatakennha; 8as kati nok skennen tsi sasatenti.

Satekon aton tehioteri8asonterak8en Ori8atokenti tsini hoiaton Roiatatokenti Luc.

1 ETHONE are onen tonsahaststekafa tsi kanataienton oni tsi ionatak8enraron, roteri8anotatie oni rotrorihatie tsini kanakeraseroten ne Niio raonakerasera; nok ne tekeni ia8enre nihati Ratik8ekonne neh ronnesk8e.
2 Tohka oni nikonti tsiohnaton8isen nehne sesakotsienton tsi ionatiennine notkonseraksen oni sekon tikannratesonha; neh eh kontiiatare n'On8ari kon8anatonk8ak8e 8ari-8atere nehne tsiatak niiotiennine n'otkon.

3 Tanon, Sann, Cusas rone neh ne Herod roststeristasehak8e raori8asonha; nok Susann, sekon oni ionentioko8anon ne ron8aiatakennhenhatiosk8e tsinonkati nahotiientatserakon.
4 Nok tsini kentioko8anen etho iakoteroronhatie, oni tsi kanataienton tiontentionk8ask8e ron8aiatorenhonhatie, konh nahaiere tsi 8atesakori8aken tonk8en.
5 Saiatat ne ronk8e 8ahaienthosera ne raonatsia; tsi kati ronatsiontionhatie, otiake nonatsia ohohaktontie 8akakerontane, 8ationsk8aseronk8ate onk8eokon tanon otsitenhokonha takonneke.
6 Otiake oststenrake 8akakerontane; nok nonen sahkanio oksaok onstathen aseken iah ki tetiotonris tsi tiohniote.
7 Otiake ohiktokon iakakerontane; takonnetak8e nehne tsi takonteiaron nok 8ahotirio.
8 Nok otiake tsinon8e niion8entsiio nakakerontane, 8akonteiaron nok ontonnisa otiake enskat te8enniake 8atkananeta tsi onteiaron-8athohenrete tsi iaharihokten, 8ahenron: Ionronk ne teionhontakarontak8en naionronkate.
9 Nok ne raotiok8a 8ahon8ari8anontonse oh nahoten kenton tohiken tekari8akentonk8en.
10 Tontahenron: ietsiia8i nise naese8ari8aienterhane tsiniiot ne Niio raonakerasera; nok tanon ne rononha neok ne tehon8atiri8akentonk8ennis, ne tosa tahatikaraientane tsi enhontkatto, nok tosa ahotinikonraientane tsi enhonronke.
11 Kenh kati kaien kenton ne tekari8akentonk8en; Onatsia, nehne Niio rao8enna.
12 Kenh kaien nohahaktatie iokerontaon, neh iakoton, ne iakotaonsate no8enna; nok ki Otkon onaken tare Shatak8as no8enna naka8eriane, on8a sotsi enhieniakenne tsinonkati Kaiatateritsera naontaiaketak8e.
13 Kenh kaien n'oststenrake iokerontaon, neh iakoton ne 8aontonnharen tsi 8aonronke no8enna, nok

ki tsi iah teioteronte: neki ok ne iate8aktatha tsi
tiaketak8a, nok nonen kanikonrotak8enke Kahtonte
tiienskonne.
14 Kenh kaien nohiktokon ieiokerontaon, neh
iakoton nonen kon8a8ennaienteri nok ki eh nonkati
tsiakoiatontieton tsini iorihoten non8entsiakeka,
teiakohnikonrhare atsoko8atsera oni kanaiesera, ne-
se8aonni iah ki tiie8atonnisahas.
15 Nok kenh kaien ne tsinon8e niion8entsiio niio-
kerontaon, neh neneh iakoton ne kon8a8ennaronken,
aka8eriane iaka8eten oni iakote8eienton, nok kani-
konriiotserakon enkanorari.
16 Iah 8ahi neneh onka n'oksaok aienakoroke nonen
8aehaseroten, iah oni 8ahi ne kanaktokon tiiaionsete;
iehaserotak8ake tanon enhienioten, naiontkatto tsi-
niiakon ionta8eiatha, oni taiakos8atheten.
17 Aseken iah tekaien ne ioteri8aseton ne iah
taonterihotasionhe, iah oni othenon ne kari8arhoron
iah8ene taontonsere.
18 Se8anikonrarak kati tsiniiot tsi se8athonte:
aseken onka roien, sekonse enhsonhion; nok niah
othenon tehoien, sekon oni tsinikonha roienha enshon-
8ak8a.
19 Ethone onen etho 8aonne8e ne ronistenha oni ne
rontatekenha; iah tanon teiotonhon nakta ahoneton
sotsi kentioko8anen, tehon8anitiok8aton.
20 Iahon8arori kati, 8ahiron: sanistenha oni se8a-
tatekenhokonha kentho aststo thonnete nok iesaiati-
saks.
21 Tontasako8enna8eron, nok 8ahenron: neh ne
ron8a8ennarak8a oni ron8a8ennanoronk8a ne Niio
neh Akenistenha oni akatatekenha.
22 Ohnakenke kehiken onen are kaon8akon iaha-
tita oni neraotiok8a, nok 8ahenron: tete8aiaiak,
nensok 8athatiiaiake.
23 Nok tsiniiore niiahonne eh 8ahota8e; io8era-
tsanit 8ahotiiena tsini kaniatara ak8a 8atnekitahas
nok skanorons ahatiskone.

24 Ethone kati onen 8ahon8aiete, 8ahonniron: Se8enniio! Se8enniio! 8atete8enheie. Tontahatane, nok 8asakotarhase tsi iahote oni tsi ionontak8arontonties; Ak8a oksaok ok skennen tsi tonsaka8eriiake.
25 Ethone 8asaka8enhase: kah nekenh ak8a nitise8etak8en? nok tanon ne rononha neok ne rohnateronhientenni, nok rontonhak8e: Onka naha onte ak8a kehiken ok ti-ako8enniio no8eron, onekanos, nok ron8a8ennarak8a?
26 Nok eh non8e niiahonne tsi thatinakere ne Gadarenianronon, Galile teiotiniatara.
27 Ak8a neok iahatitako, Saiatat tontahoterate neh non8e nihanakerek8e, neh nonen 8aonnise sihotienni nonesonronon, ak8ekon iah tehotseronni iah oni kanonskon tehatiensk8e, oststenrokonson tihanakerek8e.
28 Ak8a neok 8ahoken ne Iesos, 8athohenrete, nok 8ahosennaien, 8athotonstsothase nok 8ahenron: ohnahoten ionkeniri8aien, Iesos, Niio Iaienha? Konnekennis tosa askeronhiakente.
29 Aseken ne Iesos rattetanihak8e notkon, ratonhak8e oni iosnorenn tontatsiakenn, aseken onen 8aonnise sihonaskonnis; eso iori8ake oronk8asa ron8anerenkston nok ak8ekon niiatehoiakhon, nok karhakonson tiienhoiatenha8e notkon.
30 Iesos 8ahari8anontonse notkon 8ahenron: Nahoten iesaiasts? tontakenron: kentiok8a. Ne tsi onen siionentioko8anen nonatkon sihon8atienni.
31 Ron8anekennihak8e kati ne Iesos, tosa Onesson iahonsasakotori.
32 Iah ihnon tehken tionontahere eh tkonnesk8e ionentioko8anen k8isk8is, nok 8ahon8aneken nasakaon ne k8isk8is iaonsaiakonata8eiaten; nok 8asakaon.
33 Sahon8atka8e ne ronk8e, nok iakonttak8arisiate k8isk8is ionsaiakonata8eiaten; ok eh nontontenenrakarhatto nek8isk8is kaniatarake 8akontiatonti nok ak8ekon etho 8akonniheie.

34 Oksaok nehne sahonteko ne sakonaststeristak8e,
sahatiri8aienna kanatakon, ok oni thiiatonteri8are-
niate.
35 8ahohiakenne nonk8eokon 8aontkensera tsinon-
taia8en, nok eh iakanenraserenne tsi thenteron ne
Iesos, eh oni 8ahon8aken notkon rotiennine, Iesos
rasitakta renstsk8ahere, shotseronni, ak8a oni sken-
nen tatethanikonraieri, nok 8ahakoteronhienten.
36 Kenh kaien nori8ak8ekon ronatkathon 8asako-
tirori tsi naha8enne tsi sahaniakenne notkon rotien-
nine.
37 Ethone kati onen ak8ekon ok 8ahon8aneken ne
ehren ahonsarete ne rahonon8entsiake; netsi sotsi
ronateronhientennine. Sahatita kati kaon8akon nok
sahatenti.
38 Nok notkon rotiennine, 8ahoneken nahnesheke;
nok ne Iesos ok eken sahotek8ate nok 8ahenron.
39 Sasatenti nok seriho8anat tsinaientenre ne Niio,
Sahatenti kati nok kanatakesson roriho8anatonhaties
tsi nahotenre ne Iesos.
40 Nonen siionsara8e ne Iesos; ak8ekon ok taion-
tonnharonnion; aseken thon8arharek8e.
41 Saiatat eh 8ahoketote Jairus ron8aiasts neh ron-
8ako8anen nesakonatatis 8athotonstsothase ne Iesos,
nok 8ahoneken nahathontate iahre tsi thononsote.
42 Aseken onen tiahiheions ne sakoienha neok oni
enskat ro8iraien nehnahoten ne tekeni ia8enre teia-
hoseriiakon. Ok kati ok eh iotiok8entonhne nonk8e-
okon tsi nihre ne Iesos.
43 Skaiatat kati tsiothon8isen etho kaiataratie
nonen tekeni ia8enre niioserake siionon8aktanitta
naonek8ensa, onen oni siieiosahaton tsinikon tsi oni
nahoten ioientak8a iakonnhatak8e rontetsiens, iah
ki othenon tehotiri8ak8enion naonsakaie8entane.
44 Ak8a skenenha ohnaken nonta8e, nok tsi
tetkak8atton neraotiata8i iakaiena; ak8a ok saok
8atkatane naonek8ensa nok sakaie8entane.
45 Iesos tontahatkarhateni, nok 8ahenron: Onka

kenh niiaonkiere? ak8ekonok iontonnhiiak8e; Tier
tahatati, nok oni notiake, 8ahonniron: Se8enniio!
ieiothe kati kenh nekenh ok tiiotonhiototatie tsi
ite8e: tanon saton onka kenh niiaonkiere?
46 Tontahenron: Onkase kiok kenh niiaonkiere:
aseken 8akattoke tsi 8akaiakenne niihne nakatanitenresera.
47 Ethone ne tsiothon8isen 8ahonikonraientane tsi
iah tehoteri8asetenni tsi nakaiere, ioiatissonk8ane
rasitakta 8ate8atonstsoten, nok kanenrak8ekon iakottonte tsi ontrori nahoten ahori8ake kenh niiakaiere,
nok oni tsi oksaok sakaie8entane.
48 Nok 8arenhase: kien, tosa sateronn: neh sesatsiente tsi tisetak8en; 8as skennen sasatenti.
49 Sekon ok nihotharatie, eh 8ara8e ne sakotatis
raonnhatsera, 8ahenron: onen ia8enheion ne tsienha,
tosa kati taonsatsenikonrharen ne Roianer.
50 Iesos 8ahohonsonkote, 8ahenren: tosa sateronn;
neok ne tasetak8enhak nok enskaie8entane.
51 Nok nonen siiaonne8e tsi tkanonsote, iah onka
nakoren tesakoiatinionton ne Iesos neok ne Tier, Sak
tanon San, oni nehne kaiatase kon8aienha.
52 Ak8ekon ok tehonsenthoserons, rontatonstsk8enaiahakons tsinikon8annhatens oni tsini hotinikonranon8aks; 8asaka8enhase kati: Tosa tese8asentho:
iahseteia8enheion, neok se neiotas.
53 Ok tihon8aieronhak8e aseken ronaterientare tsi
ori8iio ia8enheion.
54 Nok tanon nonen ak8ekon sonsasakoiatineken8e, tahanentsa, nok 8ahenron: tsiatase satkestsko.
55 Son8e naonikonra, nok sontkestsko; nok 8asakorori nakon8anonte.
56 Kenh kaien ne rotikstenha 8ahotinerako; nok
tanon 8asakotia8enrastse nasakotirori onkakiok aken
hake tsi naha8enne.

Tioton-aton teioteri8asonterak8en Ori8atokenti tsini hoiaton Roiatatokenti Luc.

1 ETHONE onen ne Iesos 8asakoiatarako ne tekeni
ia8enre Nihatik8ekonne nok 8asakok8eniatseron na-
sakotik8eni nonatkonseraksen, oni naonsasakoti-
tsiente niakonon8aktani.
2 Iasakotori asakotirionniennira ne Niio raonake-
rasera, nok aonsasakotitsiente niakonon8aktanionnis.
3 8asáka8enhase oni: tosa othenon iase8aha tsi
se8atentionhe, iah natennists, kaiare, kanatarok, iah
oni no8ista; tosa oni tekeni tese8atiata8itseraientak.
4 Nok nonen kah kiok non8e ienhietsiiata8eiaten,
etho se8enterontak tsiniiore tentise8atenti netho
non8e.
5 Kakioknon8e iah tenhietsiiate8eientonne, sase-
8arasitokef!nonen tentise8aiakenne neh non8e nika-
nataien, neh tohiken enhotiri8entak8e.
6 Eh kati nehne nahatiiere, 8ahontenti, ok tiia-
thonreni tsi ienakerenion, oni tsi iohnatak8enraron,
Sakotirionniennihatie oni sesakotitsientonhatie niako-
hnon8aktani.
7 Ethone oni onen ne Herod rakora 8ahari8aronke
tsini haieranionsk8e ne Iesos; nok iah te8atons naho-
nikonratokenne, aseken otiake, ionton: San Shoton-
nhoton.
8 Nok notiake ionton: Eli isro; nok sekon otiake
iontonhak8e; nehne thonatierenton thotitokenseha-
k8e shotonnheton.
9 Ethone ne Herod 8ahenron: 8akatennhaon ron-
8aniariakon ne San: Onka kati ne kenh non8a kehi-
ken neh nihaierha tsiniiot tsi karonkas? raskanek-
sk8e nahoken.
10 Nonen sonsahonne8e ne raotiok8a ak8ekon sah-
on8arori tsi nahatiieranion, nok ne Iesos 8asakoiata-
tisk8ate ihsi niiahonne Kanatakta ne Bethsaïda.
11 Sahakotokense nonk8eokon, 8ahon8atisere;
iahon8atiiatastsenri, 8asakorionnien ne Niio raori8a-

sonha nok sasakotsientanion no ionskaneksk8e naonsaionton.
12 Nok nonen siiate8astsothohsere, 8ahonniron ne
tekeni ia8enre Ratik8ekonne: Sasheiatori kehiken
kentiok8aien, tsi tkanataienton oni tsi tiakononsoton
niiaonsaien eh iaonsaionnon8ete oni iataonsaionstskaon, iahse 8ahi othenon taieri8atsenri tsinon8e nite8es.
13 Tontasako8enna8eron ne Iesos, nok 8ahenron:
Ise iestsinonth: tontahonniron: Serenkene 8isk ok
nitsionk8anataraien tanon tekentsiake: tohka kati
aiak8aninonra ne kanenrak8ekon aiakhinonte.
14 Neh nahoten ne 8isk ni8ennia8ehetserasen
niionk8etake. Ethone 8asaka8enhase ne raotiok8a,
8ahenron: iestsirori, 8iskson niionk8etassenhatie tsi
ionnitiok8arorokhon.
15 Oksaok eh nahatiiere 8ahatinenraseronni.
16 Ethone 8atrak8e ne 8isk nikanatarake oni ne
tekentsiake, Karonhiake iahatkatto, 8ahaiatateriste,
iasakaon ne raotiok8a niaonsasakotiiakhonhase nonk8eokon.
17 Ak8ekon 8ationstskaon 8ahakotane oni; tanon
tekeni ia8enre ni8atherake 8akanane ne iotatenronhokonha.
18 Nok nonen raonhaa siionsonton nahaterennaien;
etho oni nehne ratiteron ne raotiok8a, 8asakori8anontonse, 8ahenron: Onka ionkonnis nonk8eokon?
19 Tontahonniron: otiake ki ionton, San, otiake
oni, Eli, sekon otiake ionton, nehne thonatierenton
thotitokensehak8e saiatat Shotonnheton.
20 Ethone kati are onen tontahenron: nok nise,
Onka ise8ere nII? Tier tahatati, 8ahenron: ise ne
Keristos Niio Iaienha.
21 8asakotia8enrastse tanon nahontrori.
22 Sekon are sahenron: Iatekakonte tsi eso enharonhiaken nonk8e Roienha, enhon8ate8entete ne ronaterihonton, ratitsihenstatsi okon oni ne ratiiatons;
ienkahe8e oni henhon8ariote, nok ki tanon Asen-aton
nen8ata enshatatonnhete.

23 Ok oni ak8ekon thisaka8ennihak8e : onkakiok enhienrheke rinonteratie, ak8aniare iontatate8entet nakaonhatserakon, iontketat nakoiasa tsi 8entatenion, nok ionkianenhaf.

24 Aseken nenhienonstato tsi iakonnhe enhiahiheie; nok nenhionkate8entetase tsi iakonnhe neh enhiakonnheke.

25 Oh nahoten enraststo ne ronk8e non8entsiak8ekon tahatenstsa, nok ok raonha tahatateriio ahatatatonte oni?

26 Aseken onka enhionkatehase, ok ne ens nake8enna, enshotehase ki oni nehne nonk8e Roienha nonen tentre rahotiiataneratk8atserakon ne Roniha oni ne raotironhiakeronon okon.

27 Ori8iio tsi k8aroris, tsi ratiiatare non8a ne kentho ne iah tahonniheie ohenton nahontkatto ne Niio raoiatanerak8atsera.

28 Satekon nonta neh sitha8en, onontoharake 8ahaterennaienna iasakoiatenha8e ne Tier, Sak tanon San.

29 Tsini kari8es roterennaien eh 8athatteni, nok 8akenrakenne ne raotseronniat eh naha8enne tsiniiot tsi ioronhrote.

30 Nok teniiasse 8athatitharen neh ne Moïs tanon Eli.

31 Ak8a oni ihken tsi rotiiatanerak8at, neh rotitharak8en tsi nenhia8enne tsi ienrenheie Jerusalemke.

32 Kenh kaien ne Tier oni ne rontenrotiene eh nahotiiata8en tsiniiot nak8a ihken iakoserentaras; nok nonen sonsahatiie iah tiiaieri8ahe8e tsini hoiatanerak8at tsi sahon8aken eh oni nehne niiot ne teniiasse.

33 Ak8a onen sateshontekhasionhe, onen tahatati ne Tier, 8ahenron : Saianer! ioianere ne kentho ahete8enterontake : Asen kati nite8atatoseroten enskat ise sa8enk, enskat Moïs, tanon enskat Eli : iah tehottoken tsi nahoten 8ahenron.

34 Sekon ok nihotharatie, eh iotsikeraratie nok taiakorhoroke, onen senha 8ahotiteronne.

35 Etho otsikerakon taka8enninekenne 8akenron:
Neh kehiken ne Riienha Rinoronk8a on8e: Hetsise8a-
8ennarak8ak.
36 Ak8a neok ·8aka8ennentane raonhaa sonton ne
Iesos. Ak8ekon ok 8ahatiri8asete iah oni onka tesa-
kotirori nethone tsiniiot tsi ronatkatton.
37 Tsi 8ahorhenne onen satontahonontastsnenton-
hatie iotiok8atsanit 8athon8aterate.
38 Saiatat tsi ni kentiok8a tontahohenrete, 8ahen-
ron: Se8enniio! 8akonneken hatsitenre ne Riienha
neok oni enskat 8ake8iraien.
39 Nok otkon rohienas, ok ens tontaia8entsi 8atho-
henrete; ehtake henhoiatisereson, entka8aststoton-
nion rasakon, ak8a ens serenkeneha tenshonikonrote
nonen enhaiatentane.
40 Khenekonni ne sentiok8a naon8atsiente iah ki
tehotik8enion.
41 Tontahenron ne Iesos: kanoron ki oni ne iako-
tenno8entastskon oni niaka8eriasaksen! Toh nekenh
ak8a nen8e ente8ak8ekonhatieseke ok oni ten8akeron
ia8eronhatien: karo nontastsiatenhaf ne hetsienha.
42 Ak8a neok iahatenti, ok naha notkon 8ahoiena
neh oni ihken ne iatiotiete; nok tanon ne Iesos
8ahatteten notkon, nok sahotsiente saho8iron oni ne
roniha.
43 Ak8ekon ok 8ahakohnerako tsini kasastenseriio
ne Niio raosaststensera. Nok tsi ak8ekon ok iakori-
8anerak8ask8e tsini haierhak8e ne Iesos, 8asaka8en-
hase ne raotiok8a 8ahenron:
44 Se8ataonsatat tanon kehiken nika8ennotens:
Aseken ien8atenniserihe8e nenhon8aiena nonk8e
Roienha oni enhon8atsiak8arisi rahotisnonke ne ron-
nonk8e.
45 Iah tehotinikonraientaon nahoten ak8a kenton
neh nika8ennoten, nok tehotinonhianiksk8e ne tahon-
tahon8ari8anontonse.
46 Onen non8a neh 8ahatitharak8e oni 8aonskenn-
ha onka senha akaiatanoronke.

47 Nok tanon ne Iesos sakohnikonraienteritsion
tsinithonnontonnions ne raoneriane, iahoiatatihen-
tho raksaha nok raiatakta 8athotaste.
48 Ethone tasaka8enhase : Onkakiok tenhon8ar-
hoton kehiken raksaha, iiki tenhakarhoton ; nok oni
onka tenhionkarhoten tenhon8arhoton ki ne takaten-
nieton ; aseken neh nak8a kenh nitraha tsinitsion, neh
enhaiatanoronko.
49 San tahatati, 8ahenron : Saianer iakhiken niso
sasennakon skon8anatek8ata nonatkonseraksen ; iak-
hinnhese kati, netsi iah tete8es.
50 Tontahenron ne Iesos ; tosa iestsinnhes : Ase-
ken ne iah teionkhiri8as8ase, ionkhiri8a8ase ki.
51 Nok nonen thoha siiakahe8e naonsahatenti tsi
ion8entsiate, ak8a tahaterientasa no Jerusalem ni-
iahre.
52 Ohenton iasakotori 8ahatiri8aienna oni niaha-
tinonsaseronni ; 8ahontenti nok Samaritan thotina-
tak8enrare eh iahonta8eiate.
53 Iah tanon thatethon8arhoton netsi Jerusalem
niiaha8enonhatiene.
54 Sahontkatto ne raotiok8a, Sak tanon San 8ani-
ron : Saianer ! Asathontate kenh neh naiak8aiere
tsini hoieren ne Eli, karonhiake naontontsirine nok
aiako8entho ?
55 Tontahatkarhateni ne Iesos nok 8asakotteten,
8ahenron : iah ki oni tatese8aiatoreta tsiniiot tsi iese-
8a8enninekens.
56 Aseken iah neh tehaniente nonk8e Roienha
nahario nonk8e akotonnhests, neh tanon nahaiata-
kennha. Akte kati nhonsahonne.
57 Nok tsi ronatentionhatie saiatat eh 8ahoketote,
nok 8ahenron : Se8enniio ! enkonnonteratieseke tsi
ok oni non8e niienhense.
58 Tontaho8enna8eron, 8ahenron : Ionatsonhion-
ton naha ne tsistso, nok kontsinakonni notsitenhokon-
ha ; nok nonk8e Roienha, ak8okon nehne iah tehoien
nahoten ahatkonserak8e.

59 Nok tihaiatate, 8aha8enhase: Taknonteratie.
Nok ne kenh kaien tahenron: Takenaktothas ki niare
ahiiatatahannha ne rakenikenha.
60 Tontahenron ne Iesos: eh kaientak na8enheion-
ta neh iontatiatata naka8enheionta, nok ki nise 8as
serio8anatana ne Niio raonakerasera.
61 Sekon are tihaiatate 8ahenron: Se8enniio! en-
konnonteratieseke; askenaktothase ki niare akeri8a-
seronni tsi nahoten 8akien.
62 Nok tanon ne Iesos tontahenron: Tsini iakon
nonaken iatetsiekanere nonen iakotarakarhathonha-
tie, iah teiakotate8eiennentaon tsi nonkati ne Niio
raonakerasera.

Oieri-aton teioteri8asonterak8en Ori8atokenti tsini hoiaton Roiatatokenti Luc.

Ethone are onen ne Roianer sasakoiatarako tsiatak
nihatiiatasen nok teionk8etakehatie tsi iasakotori tsi
kanataienton tsi oni non8e neraonha niienhenre.
2 Ratonhak8e: ori8iio tsi kaeto8anen; nok kenh
nihatiha ne ratiienttok8as: Hetsise8aneken kati ne
Raetak8eniio nahontasakotenniete kannhatsera.
3 8ase8e, eh niiot tsi iak8atori tsiniiot teiotinaka-
rontonha iakon8anatori Ok8ahotseronkon.
4 Tosa iase8anatatserenhaf no8ista, tosa oni neka-
iare, iah oni nata; tosa oni onka tenhietsinon8eraton
tsiniiohahes.
5 Nok kakiok non8e ienshenonsorenne neh tasatie-
rent: teshenon8eraton ne iakohnonsote.
6 Toka enhieterontake ne tionk8etaieri enhiako-
rane ki ne skennen; nok neiah, iseke natente8e.
7 Nok etho tsiterontak, isek, snekira oni tsinaho-
ten enhiesaerhase: Aseken tehatentsahas tsini hak-
k8a ne rannhatsera. Tosa oni tese8anonsa8enronk.

47 Nok tanon ne Iesos sakohnikonraienteritsion
tsinithonnontonnions ne raoneriane, iahoiatatihen-
tho raksaha nok raiatakta 8athotaste.
48 Ethone tasaka8enhase: Onkakiok tenhon8ar-
hoton kehiken raksaha, iiki tenhakarhoton; nok oni
onka tenhionkarhoten tenhon8arhoton ki ne takaten-
nieton; asekon neh nak8a kenh nitraha tsinitsion, neh
enhaiatanoronke.
49 San tahatati, 8ahenron: Saianer iakhiken niso
sasennakon skon8anatek8ata nonatkonseraksen; iak-
hinnhese kati, netsi iah tete8es.
50 Tontahenron ne Iesos; tosa iestsinnhes: Ase-
ken ne iah teionkhiri8as8ase, ionkhiri8a8ase ki.
51 Nok nonen thoha siiakahe8e naonsahatenti tsi
ion8entsiate, ak8a tahaterientasa ne Jerusalem ni-
iahre.
52 Ohenton iasakotori 8ahatiri8aienna oni niaha-
tinonsaseronni; 8ahontenti nok Samaritan thotina-
tak8enrare eh iahonta8eiate.
53 Iah tanon thatethon8arhoton netsi Jerusalem
niiaha8enonhatiene.
54 Sahontkatto ne raotiok8a, Sak tanon San 8ani-
ron: Saianer! Asathontate kenh neh naiak8aiere
tsini hoieren ne Eli, karonhiake naontontsirine nok
aiako8entho?
55 Tontahatkarhateni ne Iesos nok 8asakotteten,
8ahenron: iah ki oni tatese8aiatoreta tsiniiot tsi iese-
8a8enninekens.
56 Aseken iah neh tehaniente nonk8e Roienha
nahario nonk8e akotonnhests, neh tanon nahaiata-
kennha. Akte kati nhonsahonne.
57 Nok tsi ronatentionhatie saiatat eh 8ahoketote,
nok 8ahenron: Sedenniio! enkonnonteratieseke tsi
ok oni non8e niienhense.
58 Tontaho8enna8eron, 8ahenron: Ionatsonhion-
ton naha ne tsistso, nok kontsinakonni notsitenhokon-
ha; nok nonk8e Roienha, ak8okon nehne iah tehoien
nahoten ahatkonserak8e.

59 Nok tihaiatate, 8aha8enhase: Taknonteratie.
Nok ne kenh kaien tahenron: Takenaktothas ki niare
ahiiatatahannha ne rakenikenha.
60 Tontahenron ne Iesos: eh kaientak na8enheion-
ta neh iontatiatata naka8enheionta, nok ki nise 8as
serio8anatana ne Niio raonakerasera.
61 Sekon are tihaiatate 8ahenron: Se8enniio! en-
konnonteratieseke; askenaktothase ki niare akeri8a-
seronni tsi nahoten 8akien.
62 Nok tanon ne Iesos tontahenron: Tsini iakon
nonaken iatetsiekanere nonen iakotarakarhathonha-
tie, iah teiakotate8eiennentaon tsi nonkati ne Niio
raonakerasera.

Oieri-aton teioteri8asonterak8en Ori8atokenti tsini hoiaton Roiatatokenti Luc.

ETHONE are onen ne Roianer sasakoiatarako tsiatak
nihatiiatasen nok teionk8etakehatie tsi iasakotori tsi
kanataienton tsi oni non8e neraonha niienhenre.
2 Ratonhak8e: ori8iio tsi kaeto8anen; nok kenh
nihatiha ne ratiienttok8as: Hetsise8aneken kati ne
Raetak8eniio nahontasakotenniete kannhatsera.
3 8ase8e, eh niiot tsi iak8atori tsiniiot teiotinaka-
rontonha iakon8anatori Ok8ahotseronkon.
4 Tosa iase8anatatserenhaf no8ista, tosa oni neka-
iare, iah oni nata; tosa oni onka tenhietsinon8eraton
tsiniiohahes.
5 Nok kakiok non8e ienshenonsorenne neh tasatie-
rent: teshenon8eraton ne iakohnonsote.
6 Toka enhieterontake ne tionk8etaieri enhiako-
rane ki ne skennen; nok neiah, iseke natente8e.
7 Nok etho tsiterontak, isek, snekira oni tsinaho-
ten enhiesaerhase: Aseken tehatentsahas tsini hak-
k8a ne rannhatsera. Tosa oni tese8anonsa8enronk.

47 Nok tanon ne Iesos sakohnikonraienteritsion
tsinithonnontonnions ne raoneriane, iahoiatatihen-
tho raksaha nok raiatakta 8athotaste.
48 Ethone tasaka8enhase : Onkakiok tenhon8ar-
hoton kehiken raksaha, iiki tenhakarhoton ; nok oni
onka tenhionkarhoten tenhon8arhoton ki ne takaten-
nieton ; aseken neh nak8a kenh nitraha tsinitsion, neh
enhaiatanoronko.
49 San tahatati, 8ahenron : Saianer iakhiken niso
sasennakon skon8anatek8ata nonatkonseraksen ; iak-
hinnhese kati, netsi iah tete8es.
50 Tontahenron ne Iesos ; tosa iestsinnhes : Ase-
ken ne iah teionkhiri8as8ase, ionkhiri8a8ase ki.
51 Nok nonen thoha siiakahe8e naonsahatenti tsi
ion8entsiate, ak8a tahaterientasa ne Jerusalem ni-
iahre.
52 Ohenton iasakotori 8ahatiri8aienna oni niaha-
tinonsaseronni ; 8ahontenti nok Samaritan thotina-
tak8enrare eh iahonta8eiate.
53 Iah tanon thatethon8arhoton netsi Jerusalem
niiaha8enonhatiene.
54 Sahontkatto ne raotiok8a, Sak tanon San 8ani-
ron : Saianer ! Asathontate kenh neh naiak8aiere
tsini hoieren ne Eli, karonhiake naontontsirine nok
aiako8entho ?
55 Tontahatkarhateni ne Iesos nok 8asakotteten,
8ahenron : iah ki oni tatese8aiatoreta tsiniiot tsi iese-
8a8enninekens.
56 Aseken iah neh tehaniente nonk8e Roienha
nahario nonk8e akotonnhests, neh tanon nahaiata-
konnha. Akte kati nitonsahonne.
57 Nok tsi ronatentionhatie saiatat eh 8ahoketote,
nok 8ahenron : Se8enniio ! enkonnonteratieseke tsi
ok oni non8e niienhense.
58 Tontaho8enna8eron, 8ahenron : Ionatsonhion-
ton naha ne tsistso, nok kontsinakonni notsitenhokon-
ha ; nok nonk8e Roienha, ak8ekon nehne iah tehoien
nahoten ahatkonserak8e.

59 Nok tihaiatate, 8aha8onhase: Taknonteratie.
Nok ne konh kaien tahenron: Takenaktothas ki niare
ahiiatatahannha ne rakenikenha.
60 Tontahenron ne Iesos: eh kaientak na8enheion-
ta neh iontatiatata naka8enheionta, nok ki nise 8as
serio8anatana ne Niio raonakerasera.
61 Sekon are tihaiatate 8ahenron: Se8enniio! en-
konnonteratieseke; askenaktothase ki niare akeri8a-
seronni tsi nahoten 8akien.
62 Nok tanon ne Iesos tontahenron: Tsini iakon
nonaken iatetsiekanere nonen iakotarakarhathonha-
tie, iah teiakotate8eiennentaon tsi nonkati ne Niio
raonakerasera.

Oieri-aton teioteri8asonterak8en Ori8atokenti tsini hoiaton Roiatatokenti Luc.

ETHONE are onen ne Roianer sasakoiatarako tsiatak
nihatiiatasen nok teionk8etakehatie tsi iasakotori tsi
kanataienton tsi oni non8e neraonha niienhenre.
2 Ratonhak8e: ori8iio tsi kaeto8anen; nok kenh
nihatiha ne ratiienttok8as: Hetsise8aneken kati ne
Raetak8eniio nahontasakotenniete kannhatsera.
3 8ase8e, eh niiot tsi iak8atori tsiniiot teiotinaka-
rontonha iakon8anatori Ok8ahotseronkon.
4 Tosa iase8anatatserenhaf no8ista, tosa oni neka-
iare, iah oni nata; tosa oni onka tenhietsinon8eraton
tsiniiohahes.
5 Nok kakiok non8e ienshenonsorenne neh tasatie-
rent: teshenon8eraton ne iakohnonsote.
6 Toka enhieterontake ne tionk8etaieri enhiako-
rane ki ne skennen; nok neiah, iseke natente8e.
7 Nok etho tsiterontak, isek, snekira oni tsinaho-
ten enhiesaerhase: Aseken tehatentsahas tsini hak-
k8a ne rannhatsera. Tosa oni tese8anonsa8enronk.

47 Nok tanon ne Iesos sakohnikonraienteritsion
tsinithonnontonnions ne raoneriane, iahoiatatihen-
tho raksaha nok raiatakta 8athotaste.
48 Ethone tasaka8enhase : Onkakiok tenhon8ar-
hoton kehiken raksaha, iiki tenhakarhoton ; nok oni
onka tenhionkarhoten tenhon8arhoton ki ne takaten-
nieton ; aseken neh nak8a kenh nitraha tsinitsion, neh
enhaiatanoronko.
49 San tahatati, 8ahenron : Saianer iakhiken niso
sasennakon skon8anatek8ata nonatkonseraksen ; iak-
hinnhese kati, netsi iah tete8es.
50 Tontahenron ne Iesos ; tosa iestsinnhes : Ase-
ken ne iah teionkhiri8as8ase, ionkhiri8a8ase ki.
51 Nok nonen thoha siiakahe8e naonsahatenti tsi
ion8entsiate, ak8a tahaterientasa ne Jerusalem ni-
iahre.
52 Ohenton iasakotori 8ahatiri8aienna oni niaha-
tinonsaseronni ; 8ahontenti nok Samaritan thotina-
tak8enrare eh iahonta8eiate.
53 Iah tanon thatethon8arhoton netsi Jerusalem
niiaha8enonhatiene.
54 Sahontkatto ne raotiok8a, Sak tanon San 8ani-
ron : Saianer ! Asathontate kenh neh naiak8aiere
tsini hoieren ne Eli, karonhiake naontontsirine nok
aiako8entho ?
55 Tontahatkarhateni ne Iesos nok 8asakotteten,
8ahenron : iah ki oni tatese8aiatoreta tsiniiot tsi iese-
8a8enninekens.
56 Aseken iah neh tehaniente nonk8e Roienha
nahario nonk8e akotonnhests, neh tanon nahaiata-
konnha. Akte kati nitonsahonne.
57 Nok tsi ronatentionhatie saiatat eh 8ahoketote,
nok 8ahenron : Se8enniio ! enkonnonteratieseke tsi
ok oni non8e niienhense.
58 Tontaho8enna8eron, 8ahenron : Ionatsonhion-
ton naha ne tsistso, nok kontsinakonni notsitenhokon-
ha ; nok nonk8e Roienha, ak8okon nehne iah tehoien
nahoten ahatkonserak8e.

59 Nok tihaiatate, 8aha8enhase: Taknonteratie.
Nok ne kenh kaien tahenron: Takenaktothas ki niare
ahiiatatahannha ne rakenikenha.
60 Tontahenron ne Iesos: eh kaientak na8enheion-
ta neh iontatiatata naka8enheionta, nok ki nise 8as
serio8anatana ne Niio raonakerasera.
61 Sekon are tihaiatate 8ahenron: Se8enniio! en-
konnonteratieseke; askenaktothase ki niare akeri8a-
seronni tsi nahoten 8akien.
62 Nok tanọn ne Iesos tontahenron: Tsini iakon
nonaken iatetsiekanere nonen iakotarakarhathonha-
tie, iah teiakotate8eiennentaon tsi nonkati ne Niio
raonakerasera.

Oieri-aton teioteri8asonterak8en Ori8atokenti tsini hoiaton Roiatatokenti Luc.

ETHONE are onen ne Roianer sasakoiatarako tsiatak
nihatiiatasen nok teionk8etakehatie tsi iasakotori tsi
kanataienton tsi oni non8e neraonha niienhenre.
2 Ratonhak8e: ori8iio tsi kaeto8anen; nok kenh
nihatiha ne ratiienttok8as: Hetsise8aneken kati ne
Raetak8eniio nahontasakotenniete kannhatsera.
3 8ase8e, eh niiot tsi iak8atori tsiniiot teiotinaka-
rontonha iakon8anatori Ok8ahotserọkọn.
4 Tosa iase8anatatserenhaf no8ista, tosa oni neka-
iare, iah oni nata; tosa oni onka tenhietsinon8eraton
tsiniiohahes.
5 Nok kakiok non8e ienshenonsorenne neh tasatie-
rent: teshenon8eraton ne iakohnonsote.
6 Toka enhieterontake ne tionk8etaieri enhiako-
rane ki ne skennen; nok neiah, iseke natente8e.
7 Nok etho tsiterontak, isek, snekira oni tsinaho-
ten enhiesaerhase: Aseken tehatentsahas tsini hak-
k8a ne rannhatsera. Tosa oni tese8anonsa8enronk.

8 Kakiok non8e iense8atenatorenne, tokat enhietsiiate8eienton ise8ak tsinahoten enhietsinonte.

9 Nok saietsitsient ne iakohnon8aktanionni nok iestsirori, se8enron: Onen akta ia8ctonhatie ne Niio raonakerasera.

10 Nok tsi non8e ne iah tentietsiiate8eientonne sase8aiakenn, nok se8enhas.

11 Ok nehe sak8arasitoke8ate nionk8akenraraonne iak8asitokon tsi ionk8ata8eiatonne ne se8anatakon: Se8ari8aienterihak ki sane tsi onen ta8e ne Niio raonakerasera.

12 Nok 8ak8arori, neh non8e te8enniserate karo tsi enhon8anateseroSanaten ne Sodom-ronon tsiniiot netho non8e nihatinakere.

13 Sententasere Korasin; sententasere Bethsaïda! aseken naiohnatkaton ne Tyr oni ne Sidon tsinikon nise satkattos ne iori8anerak8atenions; katkaron nah nehne tahontsiakotatre8aton, kaiare aiakok8ason nok okenrake aiohtasereseke.

14 Nese 8aonni ne Tyr oni ne Sidon karo tsi nenkon8anate8eiennatsaniten tsinise niiot nonen ien8atenniseribe8e tenhiontatiatorete.

15 Nok nise Kapernaiim, satsennakarataton tsiniiore tkaronhiate, nok tentesenonk8ise nonesson.

16 Onka ehtsihse8ataonsatasts, rakataonsatasts; Nok ne ehtsise8a8ennonties, rake8ennonties; nok ne rake8ennonties ro8ennonties ki ne takatennieton.

17 Ethone onen sahonne8e ne tsiatak nihatiiatassen, shonatsennonnihatie, shontonne: Saianer! Ak8ekon nonatkonseraksens 8ahakhisenniete ne Sasenna.

18 Tontahenron: Ak8a eh niiot tsi tehikanere ne ranesonronon tontahaiatenne Karonhiake tsiniiot nate8anennekara8e.

19 On8a kati 8ak8asastenseron ne taietsiniarorarake ne Kaniaraksens oni iense8asahate tsini hosastensera ne raks8ens: iah oni othenon taese8aiotastse.

20 Tosa ki sane neh aese8atonnharat tsi teietsinia-

rorarakon nonatkonson; neh tanon aese8atonnharaste tsi tise8asennare ne Karonhiake.
21 Ethone ne Iesos 8ahatonnharen ne ra8eriane,
nok 8ahenron: Konhiatsennonniase, O Rakeni,
Se8enniio ne karonhia oni non8entsia! tsi sheri8asetenni neh nakarihotens ne iakohnikonro8anens nok oni ne ionttokhas, nok eksaokonha sheriotasienni; Eh kati niiot, Rakeni! Aseken eh ki nitisanikonriiohon.
22 Ak8ekon Rakenineha nitia8enon tsinikon
8akien; nok iah onka tehon8aienteri ne Roienha neok ne Roniha; iah oni onka tehon8aienteri ne Roniha neok ne Roienha, tanon tokat onkakiok ensakororike ne Roienha.
23 Ethone onen èh nonsahatierate tsinonkati ne
raotiok8a, nok 8ahenron: iakotaskasts ne iontkathos tsinahoten se8atkathos.
24 Aseken k8arori, ronentioko8anen Rotitokensehak8e, oni Rotinontiiosson, ronaskanekon nahontkatho tsinahoten se8atkathos nok iah tehonatkathon, nok oni nahonronke tsinahoten se8aronkas nok iah tehonaronken.
25 Ethone saiatat tehari8akennhas tontahatane,
8ahotenienten ne tahonikonraseren tsi 8ahenron: Se8enniio! oh nakiere ne Karonhiake akatsennonni?
26 Tontahenron: oh kati niiot tsi kaiaton ne Ka-
iañerenserakon? oh oni niiot tsi se8ennanotha?
27 Tontaho8enna8eron, 8ahenron: Hentsenoron-
k8ake ne Niio Ra8enniio tsi sonnhe, ak8a seriasak8ekon, satonnhetserak8ekon, sahsaststenserak8ekon, sanontonniontserak8ekon oni; nok oni ne satesonk8e tsi nise nisatatenoronk8a.
28 Tontahenron ne Iesos: Ak8a tasierite, eh kati
natsier nok Karonhiake ensatsennonni.
29 Nok tanon ne tehari8akennhas tontahenron
nahatateri8iiosten: Onka nerieth satekonk8e?
30 Iesôs tontaho8enna8eron, 8ahenron: Saiatat ne
ronk8e Jerusalem tahatenti Jeriko 8arete, tsiniioha-

hes sakohnaseta 8ahon8aiena, ak8ekon 8ahon8anensko, nok ok eh iehentakere asennen niha8enheion onen saonteko.

31 Taiotokentane ratsihenstatsi neh oni nehne rothahitake eh 8ara8e, nok ihsi nahak8atase.

32 Levit oni eh 8ara8e akte oni nehne nahatohestste tsi raiationni.

33 Khare onen Samaritan rathahine eh oni nehne 8ara8e, 8athoniatasiharane tsi nahotenre.

34 Akta ńiiahare nok 8ahokentoronnion, nok 8arenhienarhoseron oni otsitsia tahonekonti; nok raonha sahostsk8aren raosatensne tsi tios8enkarenton iahohiatinionte ak8a oni otokenhon 8athosniene.

35 Nok tsi 8ahorhenne teka8istake tahatako rahonatatserakon, tahaon ne rononsote, nok 8ahenron: hetsiate8eienton, nok tsinikon nihsinon8e nensatkaronni ii enskonkariakse tsi natentke.

36 Kah kati onte nikaien nasen nihati isere onk8e 8ahonionni, ne Sakonasetha ron8arione?

37 Tontahenron kanekhere ki neh ne rotenron oni roiatakennhaon: Tontahenron kati ne Iesos: 8as kati oni nise eh natsier.

38 Onen kati tsi ronatentionhatie, iahontenatorenne ionatak8enrare; nok skaiatat tsiothon8isen Marth kon8aiasts neh 8ahote8eienton aononskon.

39 Enskat iokenshentak8e On8ari kon8aiasts, rasitakta nehne ontien, eh oni kenteron, nok iotaonsate ne Iesos rao8enna.

40 Nok ne Marth neh ne teiotatenikonrhare tsinahoten kaiotenseraien ne kanonskon, nese 8aonni eh iatkatane tsi renstsk8ahere ne Iesos nok 8akenron: Saianer! iah kenh tateskanere tsi iate8akiatista ne kekenha? Sennhann niha 8akiena8as.

41 Tontahenron ne Roianer: Marth, Marth, neok nise tesatate8eiennharaton ne niatekonsonha.

42. Tsiori8at ok sane ne kari8ak8eniio: On8ari iotaterak8enni ne ioiatateri, nese 8aonni iahki taonsakon8akk8a.

Enskat-aton ia8enre teioteri8asonterak8en Nori8atokenti tsini hoiaton Roiatatokenti Luc.

1 ONEN are raonhaa ionsonton, 8ahaterennaien,
nok nonen Sahaterennaientako Saiatat ne raotiok8a
8ahori8anontonse 8ahenron: Se8enniiio! tak8ari
onnien tsi naiak8aiere naiak8aterennaien, tsi nihoieren ne San tsi Sakorionnienni ne raotiok8a.
2 Tontahari8aserako, 8ahenron: Ense8enron nense8aterennaien: Tak8aienha karonhiake tesiteron! Aiesasennaien! Aiesa8enniiostake! Aiesanikonraierite non8entsiake tsiniiot ne Karonhiake tiesanikonraieriton!
3 Tak8anont ne kenh 8ente ne iakionnhek8en.
4 Nok sasanikonrhen tsi niionk8ari8aneren: Aseken tsionk8anikonrhens oni nii tsiniionkhinikonraksatha nonk8e. Nok tosa ask8aiatatka8e ne kari8ak senke ehren tanon ask8ari8ak8iten ne iotaksen.
5 Sekon tontahenron: Onka kiok tsinitsion ahotenrohsentake asonthen niiahonnhoharane nok ahenron: Orie takenatarani asen nikanatarake.
6 Aseken onkiatenro 8ahakenonsorenne, nok iah othenon te8akien nahoten ahinonte.
7 Nok ahontahenron ne kanonskon thenteron: tosa othenon tontakenikonrharen-aseken onen 8akatennhoton, onen oni kheienne ne kheienhokonha iah kati taonton ne taontakatkestsko nok aontakonhion?
8 K8arori, tsi iah tataontahatkestsko nok aontahaon netsi ronatenro; nok sane tenthatkestsko netsi tehonikonrharani nok enthaon tsinikon tehoton8entsioni.
9 Neh kati ahori8a k8arori, katon: Se8ari8anonton, nok enhiestshiion; Se8esak, nok ense8atsenri; Se8annhohaiak, nok enhiestsinnhotonk8ase.
10 Aseken, tiontata8is ne ieri8anontons, ietsenries ne iakesaks; nok enhon8annhotonk8ase ne rannhohaiaks.

11 Onka oni tsinitsion aho8iraientake, kanatarok ahori8anontonse ne roniha, ohnenhia ontekenh enthaon? ok ne ens oniare aontahaon nonen kentsionk enhari8anonton.
12 Tak8arere ontekenh aontahaon ne Onnhonsa ahari8anonton?
13 Etho kati taese8aiatorete, se8a8eiente ise ne tsionk8etaksens neioianere tsi naietsiiatierase ne ietsiienhokonha, toh kati onte senha nenshakaon ne Etsise8aniha Karonhiake thenteron ne raonikonratokenti onkaresson ron8ari8anontonnis?
14 Ethone are enskat Sahaiatineken8e notkon iah te8atati: nok tanon ak8a neok sonsakaiakenne notkon oknaha Sahatati ne rotiennine; 8ahakonerak8enhaton.
15 Otiake are sane 8ahiron: Beelzebul 8ahi nehne kon8ako8anen notkonseraksen ahosennakon raieratha tsi sesakoiatinekens nonatkonsson.
16 Otiake neok ne ron8atenientensehak8e, 8aon8ari8anontonse iori8anerak8at, karonhiakekha.
17 Nok tanon tsi roterientaratsion tsinihotinikonra8ens, 8ahenron: tsini kanakeraserake ne iah skari8at tehken enhiakaon8entsiaiesha; oni tsini ka8atsirake ne iah skanikonrat tehken en8at8atsiraton.
18 Tokat non8a notkonseraksen ok raonhake tehori8atironte, oh kati niiot tsi en8ahteke ne raonakerasera? Se8atonse 8ahi Beelzebul 8akiena8ase tsi sekheiatek8atha nonatkonseraksen.
19 Tokat non8a Beelzebul aonkiena8aseheke, onka kati nehne ron8atiiena8ase ne ietsiienhokonha? nese 8aonni ok rononha tenhiestsiiatorete.
20 Nok tanon tokat Niio raosnonke tkaientak8a tsi sekheiatek8atha nonatkonsson, Ori8iio kati 8ahi tsi onen se8aiatorenhon ne Niio raonakerasera.
21 Ronaktiio ne ronk8e ne rosaststenseraien, ak8ekon skennen tikaien tsini hoien.
22 Nok tanon nahononsorenne ne rosaststenserakennion, 8ahok8a tsini hatatiatakennhastak8e, nok ak8ekon ienhaa8e tsini hoientak8e.

23 Iah sahonkeniri8at tehken ne iah tehakeri8a-
8ase; nok ne iah enskatne teiakeniroroks ratiesatha.
24 Katke nenshon8aiatineken8e notkon tsi sako-
tiennine nonk8e, eh niienhenre tsi iohnenniokoton
ra8esakonhaties nahaonrishentane; nok nenhoioha,
enhenron: tsi te8akenonsote ienske, tsi oni non8e
te8akiakenhon.
25 Sara8e, Skanonsaseronni, tsionhe8anien oni.
26 Oksaok sahakete, nok, sasakononksa tsiatak
nikontkonserake senha ratinessonronon tsiniiot ne
raonha, nok sahonta8eiate eh oni sahontenaktonni;
ne kati ahori8a onen senha henhentarahekte tohiken
ronk8e tsnitiotonne ne tiotierenton.
27 Arek ok tiiehote8ennokte, skaiatat tsiothon8i-
sen tontahiohenrete nok 8akenron: iakotaskasts ne
ieiatakon tsiatatak8e, oni ne iesastaronte!
28 Tontahenron: neh tanon naha iakotaskasts
niakotaonsate ne Niio rao8enna nok ron8a8ennarak8a.
29 Nok tsi ak8ekon ok akta iaka8enontonhatie,
ethone are onen 8ahenron: kehiken ka8atsirate ka8a-
tsiraksensk8a: kari8anontons iori8anerak8at, iah ki
tanon onte eh teia8ensere, neok en8atkatho tsiniia-
8enhon ne Jonas Rotokensehak8e raiatatake.
30 Aseken ne Jonas rahonatenienténtsera iotonhon
ne Ninifronon; eh kati oni non8a nenhia8enne nonk8e
Roienha tsinonkati nekenh ka8atsirate.
31 Entieronon kon8akorako8a, tentkatane nok en-
hiakori8aiakse oni enhiakori8ente non8a kenh ka8a-
tsirate: aseken naonha 8aon8entsiokten naonronke ne
Salomon rahottokhatsera, senha non8a raiatanoron ne
kenh ihres tsiniiot ne Salomon.
32 Ninifronon tenthatitane nonen tenhiontatiatore-
tane ensakotiri8aiakse nok ensakotiri8ente nekenh
non8a ka8atsirate: aseken ne rononha shonatatre8a-
ton sasakotati ne Jonas, nok senha non8a raiatanoron
nekenh ihres tsiniiot ne Jonas.
33 Iah 8ahi nehne onka tekahaserotha neok saok
iaonsete tsinon8e tiotaseton, ok ne ens ok8irokon,

iehaserotak8ake 8ahi enhienioten naiontkatho tsi te-
ios8atte tsini iakon tionta8eiatha.
34 Okara 8ahi aos8athotsera noieronta. Toka ska-
riio tsiatak8ekon ki tenhios8atheke, nok tanon nen-
skaraksenhake tsiatak8ekon ki tentiokarasseke.
35 Senikonrarak kati tosa tetiokarasek ne sahasera.
36 Toka non8a tsiatak8ekon teios8athe, iah oni
kaneka teiotasatare, ak8a ki ak8ekon tiiatensas8a-
theke, tsi kis ens niiot ne kahasera tesas8athetenris.
37 Sekon ok sihotare, saiatat Pharisian, 8ahoonka-
ron nentie, eh 8arete ne Iesos, nok atekk8aratserakta
8ahanistsk8aren.
38 8ahonekheren ne Pharisian tsi iah tehotsiohare
ohenton ne tahastskaon.
39 Nok tanon ne Roianer, tontahenron : ionerak8at
ki oni nise Pharisian nese8aiatoten tsi astste ok non-
kati Se8anohares ne se8astsesonha, se8akerassonha
oni ; nok ne se8eriane titkahere ne kanensk8en, oni
8anontonniontseraksen.
40 Tese8anon8ara8enrie ! Onka roson ne eneken,
iah kenh oni raonha tehoson ne nakon ?
41 Ashetenrate tanon niare tsini saien, ethone
onen ori8ak8ekon ensaianereke.
42 Se8ententasere ise Pharisian ! Ak8a nehne iese-
8akariaks tsi se8aienthok8as, oni tsi tekanatokenha-
ton nok oni nohontessonha ; nok se8entorha ne taese-
8asniene ne Niio raori8asonha nese tanon aontese8a-
tierenton nok ethone ne kenh kaien.
43 Se8entent Pharisian ! neok tsion8esata nohen-
ton iaese8enstsk8arake nononsatokentike nok taietsi-
non8eratonseke nonk8eokon tsi ionk8ene.
44 Se8ententasere, se8aiatons oni Pharisian tsion-
k8etaksensk8a ! ak8a neh tetsise8atieren tsiniiot nonen
iah othenon tetsioken tsi ieiatat, nese 8aonni iah ki
othenon teietokata neh ierataties.
45 Ethone oni otiake ne sakotirionnienni taontati,
8ahonniron : Se8enniio ! Tak8asentenni oni nii tsina-
ten saton.

46 Tontasako8enna8eron, 8ahenron: Se8ententasere oni nise kaianerensera ietsirionnienni! Aseken iokste iestsiketas nonk8esonha, nok nise iah tese8ak8enies neok oni ne kenh niiahese8aiere.

47 Se8ententasere! Aseken tsiestshiiatatahas ne Rotitokenseak8e ne ietsiniokonkenha sakotirio.

48 Ori8iio tsi 8ene tsionnis tsi se8ari8anon8es tsini hotiieranion ne ietsiniokonkenha aseken nerononha sakotirio nok nise ase tsi tsionnis tsi ratiiatatarion.

49 Nese ahori8a 8aton ne Niio raottokhatsera: ienkheiatennietase Rotitokense; nok entcsakona8entho, ensakotisereson oni.

50 Niaonteri8ihe8e, neh non8a ne kenh ka8atsirate ahonateri8aienhase tsinikon rotinek8ensinekenhon ne Rotitokensehak8e tsinahe tionton8entsiatasa8e.

51 Abel raonek8ensa ente8atasa8en tsiniiore ne Zakari raonek8ensa, neh nak8a akta tsi iontienk8aronniatak8a ononsatokentike ron8ario: Tokenske tsi k8araroris tsi rononha enhonteri8aketate non8a kenh ka8atsirate.

52 Se8ententasere, ise Kaianerensera ietsirionnienni! Se8atiatak8eniioston n'attokhatsera aonnhotonk8a; iah se sane nise tiiese8ata8eiaton; neok naiestsinnhese ne iaionta8eiate onka ienrhak8e iakata8eiate.

53 Sekon ok neh sihotarak8enhatie, 8athon8atkenniaienthoten ne Pharisian tanon ne Sakotirionnienni niateiori8ake 8ahon8ari8anontonnionhase.

54 Neok ne teon8askotanis, rotirharek8e neh nahontahatiierate othenon ahon8ari8annhontako nah onatessenniiose ahon8ari8arhoste.

Tekeni-aton ia8enre teioteri8asonterak8en Ori8atokenti tsini hoiaton Roiatatokenti Luc.

1 ONEN are ak8a iah tetsiotiatohests tsini iotiok8atsanit 8ahon8aiatorenne, 8asaka8enhase ne raotiok8a:

Se8anikonrarak tosa se8arann ne Pharisian rahonattenk8atha neh n'ak8a aoskon neok ne iontkon8aro-rooksta.
2 Aseken iah tekaien neioteri8aseton ne iah takatokensere; iah oni 8ene taontonsere ne kari8aseton.
3 Nese 8aonni, tsinikon asatakon entise8a8enninekenhon ak8ekon kas8athetserakon entsise8ar8aronke; nok tsiniiori8ake notasetonke tenshetsiaonni kanonsakenhiastson enskariho8anaton.
4 Nok ise onk8atenro k8arori: tosa othenon se8atsanisek tsinahoten iohrios noieronta nok iah senha teiok8eniatseraien n'ihsinon8e tsi nakaiere.
5 Enk8arori ki tanon tsinahoten aese8astsaniseke: neh se8atsanisek tsinahoten iakorios, nok onakenke Onesson iaiakoiatonti; neh tohiken se8atsanisek.
6 Iah kenhnaha tekeni k8enis tiiatekenes ne 8isk nikatsitenserake? nok sane iah oni nenskat teshakoiatanikonrhens ne Niio.
7 Ieiohe ak8ekon 8asheton tsinikon se8anonk8iserote, Tosa kati se8ateronn senhase ise se8aiatanoron tsiniiot notsitenhokonha.
8 K8arori non8a, Onkakiok enhakeri8anirastse nonk8ene, enshori8anirastse ki nonk8e Roienha nonen ienra8e tsi tkentiok8aien ne Niio Raoronhiakeronon okon.
9 Oni nenhakatonnhiiase nonk8ene, enshon8atonnhiiase oni ne raonha rahotihenten ne Niio Raoronhiakeronon okon.
10 Onkakiok enhokenrenseronni nonk8e Roienha, en8aton nenshon8anikonrhense; kenhkaien nenhon8asennaiesate ne Ronikonriioston iah nehne non8enton tihiahonsaon8anikonrhense.
11 Nok nonen enhietsiiatenha8ison tsi ronterennaientak8anionk8a, tehatiiatorethake, Ratikoranesson, tosa se8ateronn, oni aese8atennikonrisake nahoten aese8enron.
12 Aseken Ronikonratokenti hentsitsion tsinahoten ense8enron neh nenkaha8i.

13 Saiatat kanenrakon tahatati, 8ahenron: Se8enniio! hestsrori rikenha teiakeniiak tsini ionkeni hien.

14 Iesos tontaho8enna8eron, 8ahenron: Onka ionkeri8a8i ne takeniiatoretase, ok ne ens ne takenikhasiase?

15 Sekon sahenron: Se8atkatto, tosa se8askennhasehak: aseken iah othenon taiakoiatakennhaste ne tohkiok oni naontaiakostsoko8ahake.

16 Nok 8atesakori8akentonk8en, 8ahenron: Saiatat naha ne rok8atseko8a 8ahotonnien.

17 Ratonhak8e ne raonikonrakon: oh naha nenkiere? iah te8akenaktaien kahnon8e nakate8eienton tsinikon en8akatonnisahase.

18 Khare onen 8ahaterientatsenri, nok 8ahenron: kenh kinaha nakiere, enskenonsarisionko tsi kientak8a, nok kanonso8anen nenskenonsonni, nok ak8ekon eh enkionte tsinikon enkienttoko.

19 Nok entkenhase nakatonnhests: Akatonnhests, onen 8ahi eso ioserake tsinikon satateroroki; Satorissen kati onen, tesastskaon, snekira, satekkonni tanonnon8a onen.

20 Nok ne Niio raton nehne: sentent iah tesanikonrat! On8a kenh 8asontate entsiesari8anontonse ne Satonnhests; onka en8aststo tsinikon saroron?

21 Etho nenhoiata8en ne raonhaa tihatateroroki, nok iah tehok8astse tsinonkati ne Niio.

22 Ethone 8asaka8enhase ne raotiok8a: Neh 8aonni 8ak8arori: ne tosa taese8atatenikonrharen ne tsionnhek8en, nahoten aese8ake, oni aese8atseronniate.

23. Aseken atonnhests senha kanoron tsiniiot natennatsera; nok oieronta tsiniiot ne 8atseron niatta.

24 Tese8aiatoret tsini kontiierha ne tsioka8e: iah tekontiienthos iah oni tekontiienthok8as, iah oni teiotinonsoton, nok sane ak8ekon sakohnontens ne Niio: toh onte senha isih non8e nise8aiatanoron tsiniiot notsiten hokonha.

25 Onka oni tsinitsion nehne niiateshatastsnie ahak8eni skaiosa nahatatneniestste?
26 Toka non8a iah tese8ak8enion neok neh kenh niiori8asa, nahoten kati se8aststeristak8a notiakesson?
27 Tese8aiatoret tsi niiot tsi katsitsiararaks nohontesonha, iah othenon teiotiiote; nok sane k8arori, tsi iah tihiehero ne Salomon rahoiataneral8atserakon eh nahok8ennianerak8aton tsiniiot nononha.
28 Tokat non8a eh niiore tsi tehasnie ne Niio nonhontessonha, non8a kenh iohniote, nok enhiorhenne enkaiakon ihsi ien8ation; ise kati onteken ak8a iatsise8aiatanikonrhen, se8anikonrasto.
29 Tosa kati sase8atonhek: nahoten enhiak8ake? nahoten oni enhiak8anekira? tosa tese8anikonranetak.
30 Aseken neh non8entsiakekha ok teiekanere iakesaks neh nahotenson; roterientare se ne Etsise8aniha tsi nahoten tese8aton8entsioni.
31 Neh tanon tase8atierent se8esak ne Niio raonakerasera, nok ne kenh ioha8iton ak8ekon nehne ok tatentetsise8a8entastse.
32 Tosa se8ateronn, se8ententsihon nitsion ok; thonikonriiohonse ne Etsise8aniha naetsitsion ne raonakerasera.
33 Se8atenninon, tsini se8aien, nok ietsitenrat; se8at8istonni non8a ne iah te8akaions; Karonhiakekha astsoko8astsera, tsinon8e ne iah kenh tiiahatiiere ne sakonasetha, iah oni notsinon8a takontitaksate.
34 Aseken tsinon8e nikaien ne se8astsoko8atsera, eh ki oni ienkaientake ne se8eri.
35 Se8atiatannhenhak, nok iotekhak ne se8ahaserenha8e.
36 Iestsinakeren tsiniiot ne ron8arhare ne Ron8aianer tahontare rotekk8aranon, natahatiierekenha nok saok aonsàon8annhotonk8as ka8enniio tenthannhohaiake.

37 Ronataskat neh nihatinnhatseroten, ron8arhare ne Ron8aianer nonen ensra8e! Ori8iio tsi k8arori, ak8a neok nenshatiatannhake nok enshakohnonte, raonha oni enshakokk8aerhase.

38 Ori8iio tsi ronataskat neh nikannhatseroten, tsi ki ok ni8atasontine ensra8e tiotkon ki karhare, ronatie8ate oni!

39 Se8aterientare 8ahi, nonka kiok aontahoterientarake tsiniio8istahe enhon8anonsorenne ne sakohnasetta: Ori8iio 8ahi tsi enhatie8aten nok enhaskennha tsini ohien.

40 Eh kati oni nise nase8aier, se8atate8eiennentaonhak: aseken tsinon8e ne iah tense8arhareke eh non8e nenra8e n'Onk8e Roienha.

41 Tier tahatati, 8ahenron: Saianer! ii ok kenh ionk8enton kehiken nika8ennoten, katen Onk8etak8ekon iakohton?

42 Tontahenron ne Roianer: Onka neh ne ronk8e ne Roianer ahorihontake asakoststeriste ne kannhatsera, asakokariakse oni tsi natehonatenstson.

43 Rotaskat neh nikannhatseroten, roiotatie ne raoiotensera nonen ensra8e ne Roianer!

44 Ori8iio tsi k8arori: tsi enhorihonten ahaststeriste tsini hoien.

45 Nok tanon tokat non8a netho kannhatsera enhenron, ne rahonikonrakon: Iah se naha iosnore tatahontare ne Roianer: nok enthatatasa8en enshakosok8a8esson asakokenrenseronni oni ne ratinnhatsera, oni kontinnhatsera, nok ne raonha, ahanekira, tahastskaon, nok ahatatenon8aratonte.

46 Tohiken nikannhatseroten Raoianer eh non8e natentre tsi non8e niah tenhorhareke iah oni tehoterientare tsini io8istahe; Ehren enhoiatenha8ite, nok enhaon tsinatehotenstson, iatenssakoieste ne iah teiakori8atoken.

47 Nok kenh kaien ne rannhatsera ronikonraienterhaon ne Raoianer, nok iah tehotataskennhaon nahonikonraieriton, isinon8e tsi nenhon8anon8areke.

48 Kenh kaien ne iah tehonikonraienteri, tanon neh kenh niiehoieren tsinahoten ne teiotenstson nahon8are8ate, karoki tanon nehne tsi nenhon8anon8areke: Aseken onka eso enhon8a8i, esoki enshon8ari8anontonse: oni nisinon8e tsi nenhon8atak8ennia ienni ihsiki non8e nenshon8ari8anontonse.
49 Otsire kka8i tsi 8ako non8entsiake; oh kati nahoten aonsakeri8anontontake, tokat non8a onen iotekha?
50 Enskat naha oni tsi enkatenek8aheste; nok neh tekaterientakariatta oksa iakaef!
51 Ise8ere oni ken naha neh kenh kka8i ne skennen tsi 8ako non8entsiake? 8ak8arori, tsi iah; neh tanon ne taiakokhasionko.
52 Aseken onen en8atasa8en 8isk nenhatihake ska8atsira, asen nenthontenro8e, nok ne teniiase neok nehne nenthiatenro8e.
53 Roniha enhote8entete ne roienha nok ne roienha enhote8entete ne roniha; Onistenha enhiote8entete nakoienha, nok nakoienha Onistenha. Ok neh sahkat ne tiatastsafa.
54 Saka8ennihak8e oni nonk8eokon: Ne ens ne 8ese8atkatho taiostsataketote tsi iate8astsotos, 8ese8enrons ens: iokennoresere; etho ens oni naha8enne.
55 Nok nense8attoke Entie nontaka8erenha8e, oksaok ense8enron: 8atarihatane, eh ens oni nehne naha8enne.
56 Tese8anon8ara8enrie, ak8a kenh nehnehe iese8aienteres tsinahoten kenton tsini ia8ens tsi tkaronhiate oni tsi ion8entsiate; nok iah kenh nehne taese8ak8eni niaese8aienterene ne kenh non8a non8e niiok8enrare?
57 Oh oni nahoten ahori8a tsi iah tose8ari8aienteres ne tsionhake tsinitkari8aieri?
58 Saskennha n'ohahakesson aonseseniri8aseronni nateseniri8akennhasere; ne tosa taiesaiatorete aiesari8ente oni, nok aontaiesannhoton.
59 Ori8iio tsi konrori tsi iah tataontasiakenne neh non8e tsiok enskarokten.

Asenh-aton ia8enre teioteri8asonterak8en Ori8atokenti tsini hoiaton Roiatatokenti Luc.

1 Ethone oni otiake netho ionk8ene, ori8ak8ekon
sahon8arihoktase tsini hotiiata8enhon ne Galilean-
ronon nehne Pilat sako8enthon nok ronatienk8aron-
niatak8en ne rahotinek8ensa.
2 Iesos tontasako8enna8eron, 8ahenron : Ise8ere
katiken senha ne rotiri8aneraakskonne neh nahon8a-
tiierase tsiniiot notiake Galileanronon ?
3 Iah eh teiot ; nok tanon k8arori, ne iah tentsise-
8atatre8atane ehse oni nise nense8ahiata8en.
4 Toka's'oni nehne ise8ere ne satekon ia8enre ni-
ionk8etake teiakoiatorarakon oni rona8entaon sakani-
katienenne ne Siloe, senha teiakotenstson nasakore-
8ate ne Ra8enniio tsiniiot notiake ne Jerusalem-ro-
non ?
5 Iah oni neneh ; nok tanon ne iah tentsise8atatre-
8atane ehse oni nise nense8aiata8en.
6 Kenh oni nahaiere tsi 8atesakori8akentonk8en :
Saiatat ne ronk8e 8isonko8a rotk8irote raotehenrakon,
khare onen rahisakhe nok iah othenon tehotsenrion.
7 Nok 8aha8enhase ne ratsitsiaienthos : onen neh
asenniioserake sitkahisakhes kehiken iok8irote, nok
iah othenon teketsenries : itsiak kati ; nahoten aho-
ri8a ok se8atieren tiioton8entsiatieronk8en ?
8 Nok ne ratsitsiaienthos tontaho8enna8eron, 8a-
henron : Saianer, ioniotak niha sekon non8a ioserata-
tie, niare enkterotasionko nok en8akitonti.
9 Tokat non8a en8aianiionten ioniotak ki ; tokat
iah ethone ki enkaiakon.
10 Enskat oni a8entatokentike ononsatokentike
sakotatihak8e.
11 Etho 8ahaken tsiothon8isen nonen satekon ia-
8enre niioserake siiotienni notkon, onen oni iah teska-
k8enies ehneken iaonsontkatho tsinateiono8iiakon.
12 Iesos iahennonke nok 8ahenron : kien sahsie-
8entane tsi sanon8aktani.

48 Kenh kaien ne iah tehonikonraienteri, tanon
neh kenh niiehoieren tsinahoten ne teiotenstson nahon8are8ate, karoki tanon nehne tsi nenhon8anon8areke: Aseken onka eso enhon8a8i, esoki enshon8ari8anontonse: oni nisinon8e tsi nenhon8atak8ennia ienni ihsiki non8e nenshon8ari8anontonse.
49 Otsire kka8i tsi 8ako non8entsiake; oh kati nahoten aonsakeri8anontontake, tokat non8a onen iotekha?
50 Enskat naha oni tsi enkatenek8aheste; nok neh tekaterientakariatta oksa iakaef!
51 Ise8ere oni ken naha neh kenh kka8i ne skennen tsi 8ako non8entsiako? 8ak8arori, tsi iah; neh tanon ne taiakokhasionko.
52 Asckon onen en8atasa8en 8isk nenhatihake ska8atsira, asen nenthontenro8e, nok ne teniiase neok nehne nenthiatenro8e.
53 Roniha enhote8entete ne roienha nok ne roienha enhote8entete ne roniha; Onistenha enhiote8entete nakoienha, nok nakoienha Onistenha. Ok neh sahkat ne tiatastsafa.
54 Saka8ennihak8e oni nonk8eokon: Ne ens ne 8ese8atkatho taiostsataketote tsi iate8astsotos, 8ese8enrons ens: iokennoresere; etho ens oni naha8enne.
55 Nok nense8attoke Entie nontaka8erenha8e, oksaok ense8enron: 8atarihatane, eh ens oni nehne naha8enne.
56 Tese8anon8ara8enrie, ak8a kenh nehnehe iese8aienteres tsinahoten kenton tsini ia8ens tsi tkaronhiate oni tsi ion8entsiate; nok iah kenh nehne taese8ak8eni niaese8aienterene ne kenh non8a non8e niiok8enrare?
57 Oh oni nahoten ahori8a tsi iah tose8ari8aienteres ne tsionhake tsinitkari8aieri?
58 Saskennha n'ohahakesson aonseseniri8aseronni nateseniri8akennhasere; ne tosa taiesaiatorete aiesari8ente oni, nok aontaiesannhoton.
59 Ori8iio tsi konrori tsi iah tataontasiakenne neh non8e tsiok enskarokten.

Asenh-aton ia8enre teioteri8asonterak8en Ori8atokenti tsini hoiaton Roiatatokenti Luc.

1 Ethone oni otiake netho ionk8ene, ori8ak8ekon sahon8arihoktase tsini hotiiata8enhon ne Galileanronon nehne Pilat sako8enthon nok ronatienk8aronniatak8en ne rahotinek8ensa.
2 Iesos tontasako8enna8eron, 8ahenron: Ise8ere katiken senha ne rotiri8aneraakskonne neh nahon8atiierase tsiniiot notiake Galileanronon ?
3 Iah eh teiot; nok tanon k8arori, ne iah tentsise8atatre8atane ehse oni nise nense8ahiata8en.
4 Toka's'oni nehne ise8ere ne satekon ia8enre niionk8etake teiakoiatorarakon oni rona8entaon sakanikatienenne ne Siloe, senha teiakotenstson nasakore8ate ne Ra8enniio tsiniiot notiake ne Jerusalem-ronon ?
5 Iah oni neneh; nok tanon ne iah tentsise8atatre8atane ehse oni nise nense8aiata8en.
6 Kenh oni nahaiere tsi 8atesakori8akentonk8en: Saiatat ne ronk8e 8isonko8a rotk8irote raotehenrakon, khare onen rahisakhe nok iah othenon tehotsenrion.
7 Nok 8aha8enhase ne ratsitsiaienthos: onen neh asenniioserake sitkahisakhes kehiken iok8irote, nok iah othenon teketsenries: itsiak kati; nahoten ahori8a ok se8atieren tiioton8entsiatioronk8en ?
8 Nok ne ratsitsiaienthos tontaho8enna8eron, 8ahenron: Saianer, ioniotak niha sekon non8a ioseratatie, niare enkterotasionko nok en8akitonti.
9 Tokat non8a en8aianiionten ioniotak ki; tokat iah ethone ki enkaiakon.
10 Enskat oni a8entatokentike ononsatokentike sakotatihak8e.
11 Etho 8ahaken tsiothon8isen nonen satekon ia8enre niioserake siiotienni notkon, onen oni iah teskak8enies ehneken iaonsontkatho tsinateiono8iiakon.
12 Iesos iahennonke nok 8ahenron: kien sahsie8entane tsi sanon8aktani.

13 Iathanisnonsaerhase; sontiatak8arisi oni sakaie-8entane, nok tehonon8eronnionsk8e ne Niio.

14 Kenh kaien ne ratsihenstak8eniio neh non8e niionterennaientak8a oia nontahotierase tsi a8entatokentike sahatetsiente ne Iesos, tahatati kati 8ahenron: Iaiak 8ahi nonta ioteri8ison naiakoioten; ethonon8e kati aontese8e naonsaietsitsiente nok tosa n'a-8entatokentike.

15 Nok ne Roianer tontaho8enna8eron, nok 8ahenron: Tesanon8ara8enrie! iah kenh teietsinerensions na8entatokentike ne se8atsenenhoken naiestsinekanontenra?

16 Iah kati tetkari8aieri na8entatokentike aonsakon8anerensi enskat n'Abraham sakoienha nonen satekon ia8enre niioserake siioneren notkonseraksen.

17 Neok ne tontahatinek8entarenne neron8ari8aiaksk8e; nok nonk8eokon tehiontenon8eratonnionsk8e tsi iontkattos niori8anerak8atenion tsini haierhak8e.

18 Ratonhak8e oni: Nahoten testiatieren ne Niio raonakerasera, oh onte oni nahoten taontakatenientenste?

19 Ak8a neh testiatieren tsiniiot neronk8e raotehenrakon 8ahaientho otsinek8ar nikanenhoten; 8akanio, nok karonta iahonton, ieiohe ki notsitenhokonha ahonenrokon etho konstsinakonnianions.

20 Nahoten taontakatenientenste ne Niio raonakerasera?

21 Ak8a neh testiatieren tsiniiot ne ionttenk8atta, ne tsiothon8isen asen nikaksake ottesera 8atkaieste, tsiniiore ak8a ien8attenko.

22 Tehoststekafenhatiesk8e tsi ionatak8enraron, Sakorionniennihatie, nok Jerusalem 8athahohienhenhatie.

23 Saiatat 8ahori8anontonse 8ahenron: Se8enniio! niiakonha kenh ne iontsennonniane Karonhiake.

24 Tontahenron: se8askennha ne tsinonkati nikannhohaha ahese8ata8eiatak8e, aseken k8arori, kentioko8anen enhionteniente n'iaionta8eiate nok iah taiek8eni.

25 Nok nonen enshata8eiate ne Ron8aniha, en-
shannhoton oni, ok aststo ienseSenterontake, ethone
entise8atasa8en onse8annhohaiake, ense8atonhcke, Se-
8enniio! tak8annhotonk8as, nok ne raonha enthenron
iah othenon te8akaterientare kah nitise8onon.
26 Ethone oni ense8enron· tsiatakta teionk8as-
tskaon ionk8anekiren oni, nok onk8anatakon tsi teka-
natokenhaton Sheiatatisk8e.
27 Tentetsise8enhase: katon ki 8ahi iah tek8aien-
teri ehren sase8et.
28 Ethone onen tense8asenthoseron, tense8anoka-
raniehon oni tsi enhiestsiken; Abraham, Isaak, Jacob,
oni ne Rotitokense okon raonakeraserakon ne Niio,
nok nise aststo entiestsiiatonti.
29 Tsi iate8astsothos, oni tsi Tkarak8inekens, otto-
reke nok Entie nentienseron nenhiontekk8aren rao-
nakeraserakon ne Niio.
30 Ethone onen enhiontharatate ne iontatkenron-
nis, nok ehtake niienhentsien n'iontatkonniensta.
31 Ok neh sahennisera eh 8aonne8e Pharisian 8a-
honniron: Ehren aonsasete aseken Herod ihrere aiario.
32 Tontahenron: satsise8aroriana tohiken ratsistso:
Sekon nisekheiatek8atanions nonatkonseraksen, nok
non8a tanon nenhiorhenne enke8eiennentane tsi ska-
tetsentanions, nok nasen-aton nen8ata enkatorissen.
33 Nese 8aonni 8akateri8aienni ki nakatenti non8a
oni nenhiorhenne, nok tsi ientsiorhenne: Iahse 8ahi
taonton nakte non8e narenheie ne Rotokense neok ne
Jerusalem Kanatakon.
34 Jerusalem, Jerusalem ise ne sheia8enttos ne Ro-
titokense, nok shenenhioiaks ne tiesatennietenni!
toh niiori8ake 8akatenienten nakheiataroroke ne Se-
ienhokonha, tsinikaierha ne kitkit tsi iakoiataroroks
nakoienhokonha kaneraonstsokon, nok iah tesathon-
taton.
35 Nese 8aonni ononsokon en8aton tsi sanonsote;
nok ori8iio tsi 8akonrori tsi iah taonsaskken, tsiniiore,
ienkahe8e nasiron: Ron8asennaien ne Tare raosen-
nakon ne Ra8enniio.

Kaieri-aton ia8enre Teioteri8asonterak8en Ori8atokenti tsini hoiaton Roiatatokenti Luc.

1 Enskat oni naha Iesos 8atastskaonna tsi rononsote ne ron8ako8anen ne Pharisian, ak8ekon ok raonha tehon8akanere.
2 Saiatat rotiato etho oni nehne raiatarak8e raohenton ne Iesos.
3 Nok ne Iesos 8asakori8anontonse ne Tehatiri8akennhas oni ne Pharisian, Raton: aonton kenh naonsaiontaietsiente ne iakohnon8aktani n'A8entatokentike?
4 Iah othenon tethonatati. Ethone onen ne Iesos tahonentsa nok sahotsiente oni sahotori.
5 Ethone are ionsasako8ennarane nok 8ahenron: Onkakiok tsinitsion iahatkatho tsi iona8erote iakaiatenne ne raotsenen tionnhonsk8aron iah ontekenh oksaok taonsahaiatatako sahetosane a8entatokentike?
6 Iah othenon tehotik8enion nothenon ahontahonatatike.
7 Ak8a oni 8atesakokaraientane tsi ak8ekon ok neh ronaskennhen tsinon8e tkanaktiio iahontien, 8ahenron tsi 8atesakori8akentonk8en.
8 Katke kiok enhiesaonkaron tiakotenniote, tosa tsi tkanaktiio iahsatien, aseken tokat enhaiatarake ne senha raiatanoron tsiniiot nise.
9 Nok ahienhase ne hetsisenihonkara8i: kenh kaien satsenakton: Onen nise atehensera tentisatiatonti tsi ohnaken iensesanistsk8aren.
10 Kenh tanon nasiere n'onen enhiesaonkaron, ohnaken tasatien, naontonseke nonen entre ne iahonkara8i naiarori ahenron: Ohenton niiahase Orie, nok ak8ekon ok teniesarensaron tsini iakon enhieterontake.
11 Aseken ehtake niienhentsien ne iontharatasts, nok enhiontharatate ne iontatkenronni.
12 8aha8enhase oni ne roonkara8ine: Katke nensa tennioten, tosa seonkaron ne se8atenroson, iah oni ne tesatennontere, ok ne ens ne sa8atsire, tosa oni ne

tese8anon-sanekhanion rotik8astses; on8as ens naha
oni nehne tentiesaonkaron ne rononha nok ak8ekon
entsisatkariakse.
13 Neh tanon sheonkaron ne iakotentęnion, teion-
tsarites oni ne teieron8ekon.
14 EnsataskaststON tsi iah teiakoien naonsaiesaie-
ristse; entsiesaieritse tsi nentsiontonnhete ne tiakori-
8aieri.
15 Saiatat tsini kentiok8a tahatati, 8ahenron:
Rotaskat onka ienhanatarake Niio raonakerasera-
kon.
16 Tontahenron ne Iesos: Saiatat 8ahatennioten,
nok kentioko8anen 8asakohonkaron.
17 Nok nonen siiakahe8e taionstskaon, iahotori ne
rahonnhatsera asakohnonksa tsiniiakon Sakohonka-
ra8i aseken onen ak8ekon ka8eiennentaon.
18 Ak8a enskat tsi nontahatiiere, taonteraiatak8e;
8ahenron ne tahatierente: Skennen sanontonnionhek
ak8a ok on8a enkatkensera ne 8akon8entsianinon.
19 Nok ne saiatat 8ahenron, 8isk niioianeke teioti-
nakares 8akenask8aninon iatekakonte kati tsi enkheia-
tenienten, skennen katisanontonnionhek iah oh
takiere netho iahke.
20 Sekon ne saiatat 8ahenron nehne: Ak8a on8ar
ok 8akeniakonhonhatie, iah kati takiere netho iake.
21 Onenkati sara8e ne kannhatsera, sahorori ne
raiatak8eniio. Tsi nahosense ne raiatak8eniio, 8ahen-
ron! 8as, kanatakonsson oni tsi tekanatokenhaton,
sheiatarorokha ne iakotentenion, teionstsarites, teie-
ron8ekon oni, ak8ekon kenh nontasheiatenhaf.
22 Tontahenron ne rannhatsera: onen ki 8akeri-
8aieritonhatie, nok ki tanon sekon ionaktote.
23 Tontahenron, ne Raiatak8eniio! 8as ohahakes-
son, atehenraktontie oni, nok tsiniiakon ensheken
ak8a ok tasheiatenhaf, akanonsinn tsi 8akenonsote.
24 Aseken ori8iio tsi iah onka tiiaontennhonta
nakatennatsera tsinihati kheonkara8ine.
25 Kentioko8anen are ron8anonteratie: tontahat-
karhateni, nok 8asaka8enhase.

26 Onkakiok raskaneks naiakenik8ekhene; tanon
iah tesakotak8as8ens, roniha, ronistenha, rone, Sako-
ienhokonha, rontennosenhokon oni rontatekenhokon
iehiohe nak8a raonha tsi ronnhe, iah onkiatenro te8a-
tonsere.
27 Nok oni ne iah teiontketasts nakoiasa, iah
onkiatenro te8atonsere n'iah iihne tentientane.
28 Onka oni tsinitsion ahatenonsonniane, ne iah
neh taontahatierentane, ahakaenhion roien onteken
tsinikon kari8anontons iaonstsahate nak8a iaha8eien-
nentane.
29 Tosa neok naontahatasa8en aontahenstsk8aren
nok iah tiiahasa, onen nehne nonk8eokon enhon8a-
tentoriatak8ake tsi enhiontkatoseke.
30 Enhiontonheke: Ak8a nehne iehok8enion naon-
tahatasa8en nok iah tiiehoson?
31 Ok ne ens ne rakora 8ahateriiosere, iah onte kenh
neh taontahatierente, ahari8isake iatekaieri kenh
noieri ni8ennia8ehetserasen niionk8etake iatahoterate
ne te8asen ni8ennia8ehetserasen tahotiok8ine?
32 Tokat iah taonton, ienhoteri8anietase ki sekon-
ok ihnon hentre, skennen tikenhak.
33 Eh kati niiot tsinitsion ne iah tense8ate8ente-
tane tsini se8aien; iah ki onk8atenro te8atonsere.
34 Ia8ekon ne teioiotsis; nok tanon nenhiotak-
senne, oh nahoten entsienenhisatake?
35 Iah othenon teskasta, ak8ekon iah teioianere
naiakon8entsiaresenstak8e; aststo tanon ien8ation.
Onka teionhontakarontak8en naionronke, ionronk.

8isk-aton ia8enre teioteri8asonterak8en Ori8atokenti tsini hoiaton Roiatatokenti Luc.

1 AK8EKON ne ratikarotasions oni nionk8etak-
sensk8eokonha ron8ateranentaktennihak8e ne Iesos
tsini honatahonsate tsi nahoten raton.

2 Nok tanon ne Pharisian oni ne ratiiatons oia
nontahonatierase, nok 8ahonniron : nisakonoronk8a
nionk8etaksensk8eokonha ak8a tehontonsts.
3 Nok ne Iesos tontasakori8akentonk8en, 8ahen-
ron.
4 Onka kiok tsinitsion enskat te8enniа8e ahona-
sk8aientake teiotinakarontonha, skaiatat aontiataton,
iah ontekenh ok eh tasakotsiak8arisi karhakonko8a
ne tioton ni8asen tanon tioton nok neh ahaiatisakha
ne iotiatatonhon tsiniiore iaonsahaiatastsenri.
5 Nok nonen enshaiatastsenri, enhanitsionk8a-
ketate tsini shostsennonnihatie.
6 Nok nonen ensra8e tsi rononsote iah ontekenh
tiiasakohnonkhon ne rontenroson oni ne tehonnonsa-
nekhanion, nok enhenron : te8atonnharonnion tanon
non8a aseken skiatastsenrion ne 8akatenask8aton-
nine teiotinakarontonha ?
7 Etho kati niiot tsi k8arori tsi senha entiontsen-
nonnianion ne karonhiake ne saiatat rori8aneraakskon
enshatatre8ate tsiniiot ne tioton ni8asen tanon tioton
rotiianere iah oni othenon tehotinnhitseraien.
8 Ok ne ens ne tsiothon8isen oieri niio8istaien, en-
skat aioti, iah ontekenh oksaok takahaseroten nok aon-
tonte8eienton aionhe8e tsiniiore iaonsakatsenri.
9 Nok nonen enskatsenri, ienhiakononkhon kons-
tsihokon oni ne tekonnonsanekhanion, en8atonne :
te8atonnharen tanisa aseken se8aketsenrion ne 8ak8is-
tontionne ?
10 Eh kati niiot k8arori tsi senha enhiontonnha-
ronnion n'Eronhiakerononokon, nenskat iakori8ane
raakskon enhiakonikonranon8ake nok entsiontatre-
8ate.
11 Ratonhak8e oni : Saiatat ne ronk8e tekeni te-
honekenterontseraien.
12 Kkare onen 8ahenron ne kenhniraa : Rakeni,
takon onen tsinikon nii aka8enk. Nok 8ateshakok
hasiase tsinikon roien.
13 Iah tekari8es onen ak8ekon roienahatie ne kenh

niraha tsinikon rao8enk, nok 8ahatenti, ihnon tienakere eh niiahare, eh non8e iahatekk8isa kenteserakon ne rao8istakenha.

14 Onen ak8ekon sihotekk8ison ne rao8ista, 8ahontonkariakhon neh non8e niienakere, onen oni neraonha tontasa8en 8ahotentane.

15 Onenki 8ahannhatserisakha, nok ne 8ahonnhane iahotori asakonikonraratieseke tsini haon8entsia raotsenenokon k8isk8is.

16 Ethonon8e nihaskaneksk8e ahotsennonnihon oni neh arakseke ne k8isk8is ionatatenrase, sekon ki ens nehne iah tehon8a8isk8e.

17 Eh oni non8e onen tonsahos8athene oni sareiarane ne raonhake, 8ahenron : toh are onte non8a nithonatekhonni ne rakeniha raonnhatsera, kenh nii non8e atonkariakon 8akeriios.

18 Tensektane kati nok rakenineha ienske, enkiron : Rakeni, risentenni ne Niio, oni nise.

19 Iah kati tese8akerionte ne takienha aonsakaton, eh kati natakierasts tsiniiot ne sannhatsera.

20 Tonsahatane, sahatenti ronineha niionsare. Sekon ok ihnon satontare ; ok naha tahoken ne Roniha, 8athoniatasiharane tsi nahotenre ; iathoterate nok iahoniasa oni 8athonoronk8anionton.

21 Nok ne ranekenteron 8ahenron : Rakeni, 8akennhikon kentho ehtake nakaronhiati oni sahenton, iah kati tese8akien naonsaionkenatonk8ake Hetsienha.

22 Nok ne rokstenha 8asakonnhane ne kannhatsera : ahontahatiha8e nok ahon8aseronniate nak8a niatese8ak8enniios, nok ahon8asnonsa8ite oni tahon8ata.

23 Ietsinonksa tionnhonsk8aron o8ira ionaressens, iestsirio ; tete8astskaon nok te8atonnharonnion.

24 Aseken kehiken riienha ra8enheionne, onen shotonnhetonhatie, rotiatatonhonne nok onen sara8e. Nok tahontasa8en 8ahontonnharen nok 8ahontekhonni.

25 Kenh kaien ne thako8anen ne roienha kaheta-

kon natontare; sekon ok kati ihsi niiore tare ok naha 8aharonke tetiotonhare, karennote, oni teiakononniak8en.

26 Kannhatsera kati iahononke, 8ahori8anontonse oh nitiotieren ?

27 Nok ne kannhatsera 8ahenron : Estse kenha 8ahi onen isro ne kati 8aonni rotenniote ne Ianiha ne iahken tsi skennenko8a tironnhe sara8e.

28 Nok tsi nahonakk8en iah teshothontaton niahonsahota8eiaton ; Onen ki ne roniha iahaiakenne nok 8athorhotonnion oh naia8ennekenha aonsahata8eiate.

29 Tontaho8enna8eron ne roniha 8ahenron : onen eso ioserake shikonhiotense iah oni non8enton teskonhiatennikonrate8aton, nok sane iah non8enton teskenask8a8i arahona kaiatakeras o8ira akenhake naiak8aton8eshonk8e nakatenro okon.

30 Ak8a nehne ionerak8at ne kehiken etsienha, ak8ekon tsionatak8akareni 8akontekk8isa tsinikon ehtsia8ine, tanon tsi sara8e 8asheia8entho nionaresens.

31 Nok ne roniha tahenron, kien, tiotkon nise tenik8ekonhatie, nok tsinikon 8akien ise sa8enk.

32 Teioton8entsiohonne ki aiontennioten oni aiontonnharen, neh kehiken ehtsekenha ra8enheionne, nok shotonnhetonhatie ; rotiatatonhonne, nok onen sara8e.

Iaiak-aton ia8enre teioteri8asonterak8en Ori8atokenti tsini hoiaton Roiatatokenti Luc.

RATONHAK8E oni ne Iesos : saiatat ne rostsoko8a enskat ronnhatseraien ne rororoki 8ahon8ari8arho rotiesatenni ne rao8enksonha.

2. Iahononke, 8aha8enhase : oh nahoten keri8aronkas nise sari8ako ? Skontseraseronni kati tsiniiot tsi saterihonte ; aseken iah ki sekon noia kenh tiiaonsasiere naka8enk sonha.

3 8ahenron ne kenh raroroks ne ra8erientakon: oh natenhia8ennekenha onense 8ahi ne raiatak8eniio sahakeriontako tsi Kaststeristak8e ne rao8enksonha? iah takk8eni non8entsia kenh nakiere, nok katehens ne takastsarite.

4 8akaterientare tsi nenkiero naontetsenri ne taionkarhoton tsi rotinonsoton nonen entsionkerion tak8en.

5 Ethone akteson tsi iasakohnonkhon ne ronatkaroton, 8ahori8anontonse ne rahente, 8ahenron: Toh nikon iakarotani nakkos8e?

6 Tontahenron: Enskat te8ennia8e nikanak8ake kenhie. Nok ne raroroks tontahenron: Satsiena ne saiatonsera, nok kenh sanistsk8aren oiah sasonni 8isk ok nense8assen.

7 Tihaiatate sahori8anontonse: ok nise, toh nikon satkarote? Enskat te8ennia8e nika8inotserake onatsia. Nok ne raroroks tontahenron: satsiena ne saiatonsera, nok oiah Sasonni ne satekon ni8assen.

8 Nok ne Rostsoko8a, 8athorensaron ne raonnhatsera iah tehori8atoken, neh tsi niha8eiente tsi nahaiere, aseken non8entsiakekha akoienhokonha senha iontatenikonrare tsinikari8es iakonnhetie, tsiniiot ne kas8athetsera akoienhokonha.

9 Nok nii k8araroris oni, se8atenroseronni ne 8astsoko8atseraksen, aia8ens nonen ense8atokten, taiestsiiarhoton rahotinakeraserakon iatekakonte.

10 Onka rori8atoken tsinon8e niiori8aha rori8atoken ki tsinon8e niiorihoo8anens; nok ne iah tehori8atoken tsinon8e niiori8aha, iah ki tehori8atoken tsinon8e niiorihoo8anens.

11 Tokat kati non8a iah tesari8atokenne tsinonkati ne 8astsoko8atseraksen, onka kati enhiesatak8enniaienhase nori8iio, 8astsoko8atseriio oni?

12 Tokat oni non8a iah tesari8atoken tsinon8e nakoren ako8enk, onka kati entieson ne sa8enk?

13 Iah tahak8eni ne rannhatsera tekeni taokos8etseraientake; aseken tokat saiatat enhos8en, nok

enhonoronk8e ne saiatat; tokat enhokonnienste saiatat, enhokenron ne saiatat iah kati oni nise taonton ne Niio hatsise8aiotense tanon Otkon.
14 Tsinihati ne Pharisian ronataonsatek8e tsinahoten 8ahenron ok tahon8aieron aseken rohnaskennhaseue ne rononha.
15 8asaka8enhase kati: Ise8ere kînise se8aianerese nonk8ene; nok tanon ne Niio ak8ekon raienteri tsini se8eriasotens; Aseken tsinikon ieri8anoronsta nonk8e okon ak8ekon rori8aston ne Niio.
16 Kaianerensera tanon Rotitokenseak8e 8atatiene tsiniiore ne San. Nok eh nahe tiotasa8e onen kariho8anaton ne Niio raonakerasera; ak8ekon ok oni iakoskennhen niaionta8eiate.
17 Senha se 8atiesen naontohestste tsi karonhiate oni tsi ion8entsiate tsiniiot ne skaiatonk8a aiohsense tsini kaiaton ne kaianerensera.
18 Onkakiok enshatek8ate ok ne ens tenshiatekhasi nok oia enshoniake, enhari8anerake kentesera, nok onkakiok enshatateniakten ne skon8atek8aton enhari8anerake kéntesera.
19 Saiatat oni naha ne rok8astseko8a; neok ne kanoronson rastseronniatak8e, neok oni ne niateskakk8iiosson iraksk8e ok tiiate8enniserake.
20 Saiatat oni nerotent Lazar ron8aiastsk8e tsi ronnhokaronte ne rok8astse rahiationnik8e, raiatak8ekon roststa8isk8e.
21 Raskaneks8e narahona neh ahrake ne tkaniserens rahotekk8arane ne rok8astse, iah tanon onka tehon8a8isk8e; erhar ok eh kontik8attosk8e nok kontikanonstsk8e tsi roststaronnion.
22 Khare onen 8arenheie ne rotent, Ratironhiakeronon iahon8aiatenha8e ranask8akon n'Abraham; 8arenheie oni nehne ne rok8astseko8a nok 8ahon8aiatata.
23 Nok nonen sihotetsiraton, oni Onesson roronhiaken, 8ahatarakestsko, nok ihnon iahoken Abraham, nok ranask8akon eh thotonnhahere ne Lazar.

24 8athohenrete, 8ahenron: Rakeni Abraham, askitenre, ahontastsiatori ne Lazar, a8enke iatahanisnonso8e nok ahatie8enthotak8e kennasake; aseken iah tiiaieri8ahe8e tsini 8akeronhiaken kehiken kenh non8e otonkokon.

25 Tontaho8enna8eron n'Abraham 8ahenron: Kien saseiarann tsi sastsoko8ane non8entsiake nok ne Lazar eso roieshaon, on8a kati nehne non8a onen rotsennonni, nok nise ioronhiakentastsanit saronhiakentha.

26 Iah ki oni neok teiori8a ioshonhio8anen tsi ioton8entsiiakon ne teionk8akhasiaton; nese 8aonni iah tese8atons ne kentho iaiontenti nok eh iaien tsi tesiteron, iah oni neh aontaiontenti nok kentho nahontaien.

27 Nok nerok8astse, 8ahenron: 8akonneken kati Rakeni Abraham, iahonsastsiatori ne Lazar rakenineha.

28 Aonsasakororiana ne 8isk nateiak8atennontere aontonsseke tosa aiak8ariskon.

29 Tontahenron n'Abraham: sakoti8ennenha8e ne Moïs oni ne Rotitokense, neh ratiser.

30 Sekon tontahenron ne rok8astse: tosa, rakeni Abraham; toka se non8a enshontatre8ate nonka kiok iaka8enheion ahonsahon8atiroriana.

31 Nok n'Abraham tontahenron: tokat iah tenhontahonsatathe tsini honen ne Moïs oni ne rotitokensehak8e, iah kisenha tahontahonnetak8e naonsasakotiken aonsaiontonnhete niaka8enheionne.

Tsiatak-aton ia8enre teioteri8asonterak8en Ori8atokenti tsini hoiaton Roiatatokenti Luc.

1 ETHONE ne Iesos 8asaka8enhase ne raotiok8a: iatekakonte nehne tsi tenhiontateri8aientaten; nok rotentasere onka enshakori8aientaten.

2 Senha ioianere tsi katheta 8atenenhiarak8a ahon-
8anenhianiionthase nok kaniatarhen iahon8aiatonti,
tsiniiot nasakori8aientaten enskat n'eksaokonha.
3 Se8atatenikonrarak kati : tokat tetsiatennontere
enhianikonraksate, hestsiatteten ; tokat enshatatre-
8ate, sasanikonrhen ki oni nise.
4 Tokat tsiatak niiori8ake se8ennisera aianikon-
raksate, nok ok oni khe niiori8ake tahontaro nok aia-
rori ahenron : skatateri8astani, sasanikonrhen.
5 Ethone ne Ratik8ekonne 8ahon8enhase ne Roia-
ner : Tak8aiestas ne te8etakon.
6 Nok ne Roianer tahenron : arahona tsini kanenha
notsinek8ar nikatsinetaroten ni8a aese8aientake ne
te8etak8en : Iah othenon tehken aese8enhase kehiken
kerhite : 8atenaharostsi nok kaniatarake iekaniotann ;
nok ense8a8ennarak8e.
7 Onka oni tsinitsion ahonnhatseraientake ken8en-
tatie ahoioteke ok ne ens katsenen asakononnatie-
seke, nok iahoken tontare oksaok aha8enhase : atek-
k8aratserakta iset nok tesastskahon.
8 Toka kenh aha8enhase : Takekhonnien, sateniion-
ten, nok takekk8aerhas tsiniiore ien8akatane oni
en8akehniatana8en ; Ethone onen nise tensastskaon
ensnekira oni ?
9 Neh kenh enhatonnrak8ate ne kenh kannha-
tsera tsi eh nahaiere tsiniiot tsi ron8annhaon ? ikere
iah onte.
10 Eh kati oni nise niiot, nonen ense8ari8aierite
tsi neniestsinnhaon, se8enron : iah othenon teiak8a-
tonron ; aseken neki ok nonk8aiotensera ionk8aioten-
hon.
11 Nok nonen Jerusalem siiaha8enonhatie tsite-
honton8entsiakhenhatie ne Samari tanon ne Galile
niiahare.
12 Onen thoha siiara8e ionatak8enrare, oieri ni-
hati rotiststa8is 8athonterane, ihnon kati ok tontaha-
titane.
13 Nok 8athotihenrete, nok 8ahonniron : Iesos,
Saianer ! ask8entenre.

14 Nok nonen sasakoken, 8asaka8enhase: 8ase8e,
Ratitsihenstatsine iahasene. Nok tsniiore niiahone-
nonhatie eh sahatiie8entane.
15 Nok saiatat, ak8a neok 8ahattoke sahaie8entane,
sahakete tehonon8eronnionne ne Niio tsiniha8enna
ra8ennotatie;
16 Nok rasitakta ne Iesos sahatisk8entaren teho-
non8eratons. Samaritan tohiken nahaiatoten.
17 Ethone ne Iesos tahatati, 8ahenron: Iah kenh
teshotiie8entaon noieri nihati, kah kati niiehonenon
ne tioton sekon nihati?
18 Neok kenh kehiken nok thihate tontahonon8era-
tonne ne Niio.
19 Ethone 8aha8enhase; testann, nok sasatenti;
neh sesatsiente tsi tisetakon.
20 Onen oni Pharisian 8ahon8ari8anontonse, katke
en8a8e ne Niio raonakerasera, tontasako8enna8eron,
8ahenron: iah nah sotsi ok ihnon, taontontrori nonen
en8a8e ne Niio raonakerasera.
21 Iah oni naha taiahiron: Kenh 8ahi ihres; ok
ne ens kenh 8ahi itres. Aseken non8a tese8aiatokens-
son ih8es ne Niio raonakerasera.
22 8asaka8enhase oni ne raotiok8a: ien8atenniseri-
he8e tsinon8e nense8askaneke naese8atkatho enskat
oni nonk8e Roienha ra8ennisera; nok iah ki tanon
teso8atkathosere.
23 Nok enhietsirori enhiahiron: kentho ihres;
tokas oni kenh nonkati itres. Tosa ki tanon eh
niiahase8e, tosa oni ietsinonteratieson.
24 Aseken tsiniiot nate8anennekara8e, tekaron-
hiiakta tsi kahniurarha, eh kati oni nehne nenhia-
8enne nonen tentre nonk8e Roienha.
25 Niarek8e ki tanon eso enharonhiaken, enhon8a-
te8entete oni ne kenh ka8atsirate.
26 Tsiki niia8enhon Noë sihotenniseratenion; eh
kati oni nehne nenhia8enne nonk8e Roienha enho-
tenniserateke.
27 Teiakostskaonk8e oni ienekirhak8e, iakohniak-

sk8e oni teiontateniaktennihak8e tsiniiore iahata-8eiate ne Noë rahohon8akon; nok tonhnohton ak8e-kon oni 8ahakorio.
28 Eh oni niia8enhon sihotenniseratenion ne Lot: teiakostskaonk8e, ienekirhak8e, iehninonsk8e, ion-tenninonsk8e, ieienthosk8e, nok iontenonsonnianion-sk8e.
29 Nok tanon nonen sontahaiakenne ne Lot tsi kanataien ne Sodom; Otsire iontenatentasta tekaies-ton 8ahokennore ak8ekon 8ahakorio.
30 Etho kati oni nehne nenhia8enne nonen ien8a-tenniserihe8e nonk8e Roienha ra8ennisera.
31 Neh non8e te8enniserate, onka kanonsake en-haratake, nok ne rao8enssonha kanonskon tkakeron, tosa tethastsnent naonsahakoha; nok ne kahetakon ienhreseke, tosa shakoha tsinahoten tkaien ne kanons-kon.
32 Sase8eiarann tsini ioiata8enhon ne Lot rone-kenha.
33 Onka enhaskennha tsi ronnhe, enhotonse; nok n'enhate8entete hensronnhete.
34 8ak8arori neh non8e te8asontate teniiase enhni-nastseke skanaktatne: saiatat enhon8aiena, nok enhon8atka8e ne saiatat.
35 Tekeniiase tsionathon8isen enskatne enkeni-thetake: skaiatat enkon8aiena nok enkon8atka8e ne skaiatat.
36 Teniiasse kaehtakon enneseke, saiatat enhon-8aiena, enshon8atka8e ne saiatat.
37 Tontahon8a8onna8eron 8ahonniron: kah ne kenh non8e Saianer eh nenhia8enne? Tontahenron: ak8a tsi ok non8e nenhioiataststokotonke nonk8e kenha eh oni non8e nenkontkennisa n'Ak8eksokon.

Satekon-aton ia8enre teioteri8asonterak8en Ori8atokenti tsini hoiaton Roiatatokenti Luc.

SEKON, are oia tonsasakori8akentonk8en, 8asakonatonnihtak8e tsi teioton8entsiohon ne tiotkon aiakoterennaientake, tosa taie8ishenheie;
2 8ahenron: Saiatat naha ne tehaiatoretha nehne iah othenon tehostsanis ne Niio iah oni onka tesakokonniensta nonk8esonha.
3 Ok neh sakanata, enskat ne ioterehons kanakerek8e, niate8enniserake ronenrotaniresk8e nahari8ak8arisiase tsi teiori8arheon.
4 Kari8es tsinahe iah othenon ori8a teronnis: khare kati onen 8ahanontonnion nok 8ahenron ne ra8erientakon: saeto sane nehne tsi iah tehitsanis ne Niio iah oni othenon tekhekonniensta nonk8eokon:
5 Kenh ki kaien kehiken iotereons te8akenikonrharanis, onen ki nah enkeri8ak8arisien, kati oni ken onhiorane tiotkon on8e ten8akaterientakariaton.
6 8ahenron kati ne Roianer: ak8a otokenhon se8ataonsatat: tsini haton ne tehaiatoretatseraksensk8a.
7 Nok ne Niio, iah onteken tataontasakonnhe ne sakoiatarak8en tiotkon on8e iatehotihenretha raonhake, ethoneh ne sane roniskohe nahatre8ate ne rononha raotiri8ake.
8 8ak8arori, iah tehoniskohe tsi tentesakonnhe. Kenh oni kaien, nonen tentre n'onk8e Roienha ise8ere ken enhatsenri ne te8etakon tsi ion8entsiate?
9 Kenh oni nontahaierate tsi 8athari8akenton8e, neh notiake tsi akaonhaa ki ok iakoianere nok iah othenon notiake.
10 Teniiase 8ahenron 8ahiaterennaienna Ononsatokentike, saiatat Pharisian, nok nesaiatat rakarotasions nehne.
11 Ihrate ne Pharisian nok raton tsi roterennaien: O Niio! tekonnon8eratons tsi iah eh tekiatoten nii tsiniiot notiake nonk8esonha; ratinensk8as, iah tethotiri8aieri, ratinak8aiesen, tsi oni niiot ne kenh rakarotasions.

12 Tekeni te8akentontietha tsioiaiaksera, nok
ak8ekon kkariaks noierihaton tsini 8akien.
13 Nok ne rakarotasions otasetonke tontahatons-
tsoten ak8ekon iah te8atarakestsk8enhatie, nok raton
tsi roterennaien: O Niio! Takitenr 8akeri8aneren.
14 Ori8iio tsi k8arori: neh kehiken shotiatoke8en-
hatie tsi shotentionhatie nok iah ne saiatat: aseken
onka iontatharatasts ehtake niienhentsien; nok onka
ehtake iontatonni enhiontharatate.
15 Otiake oni eh iesakotiiatatastsk8e eksaokonha
neok oni ne iasakoiatosere; 8ahotis8aten ne raotiok8a
tsi 8aontkatho, nok 8asakotinnhese neh niiesakotiia-
tenhask8e.
16 Nok tanon ne Iesos iasakohnonke nehne nok
8ahenron: tosa iestsiiotasts karo aontaiente neksao-
konha, tosa oni iestsinnhes: aseken neh ako8enk ne
Niio raonakerasera ne tsiontatieren.
17 Ori8iio tsi k8arori, nonka iah tenhaienasere tsi-
niiot neksaa ne Niio raonakerasera, iah ki tiiahata-
8eiate.
18 Saiatat rasenno8anen 8ahenron tsi 8ahori8anon-
tonse: Saianer ise ne tisari8aieri! Oh nenkiere ne
Karonhiake akatsennonni?
19 Iesos tahenron: oh neh niiotieren tsi saton tisa-
ri8aieri? Iah onka nakoren tetiakori8aieri neok ens-
kat nehne Niio.
20 Saterientare tsinahoten ne kontiri8ak8eniios:
tosa seri8anerak ne kentesera; tosa sherio; tosa
senensko; tosa sheiano8enten; shekonnienst ne
iesaienha.
21 Tontahenron: shontonkenikonrote ok nehne
oni hak8ekon shi8akeri8aieritonhatie.
22 Iesos saha8annaronke neh nika8ennoten, 8ahen-
ron: sekon ki tsiori8at tisatoktani: satenninon tsini-
saien, nok sheiakhonhas ne iakotent, onen tokenske
entisastsoko8atseraientane Karonhiake; nok tontase
oni tenesek.
23 8ahonikonraksen tanon tsini ka8ennoten 8aha-
8ennaronke sotsisekenh rok8astsehne.

24 Nok ne Iesos 8ahattoke tsi 8ahonikonraksen,
8ahenron: ori8iio tsi 8entore ne Karonhiake aionta-
8eiate ne iakok8astse.
25 Sekon senha 8atiesen n'Oniak8aher taontohes-
tste tsi teiohontakaronte ne ienikhonk8a, tsiniiot ne
rok8astse Karonhiake ahata8eiate.
26 Tsiniiakon 8ahonronke 8ahiron: onka kati neh-
kenhak8a enhieniakenne?
27 Tontahenron: tsinahoten ne iah taiek8eni non-
k8e, enhak8eni ne Niio.
28 Tier tahatati: ok kati nii nak8ekon ionk8ate-
8enteton nok k8ateranentaktenni?
29 Tontahenron: ori8iio tsi k8arori tsi iah te8a-
testsenrionhe oni nenskat ne rote8enteton, raononsa,
rao8atsire, tehatennontere, ok ne ens rone, sakoien-
hokonha ne Niio raonakerasera ahorionniatsera.
30 Ne iah senha ihsinon8e taonsahaienasere kentho
tsi ion8entsiate, nok nihsinonkati enkaha8ite, en-
hronnheke on8e.
31 Ethone ne Iesos 8asakoiatotarho ne tekeni ia-
8enre Nihatik8ekonne, nok 8asaka8enhase: kehiken
non8a Jerusalem 8ete8e, onen ak8ekon enkanane
tsinihotiiaton ne Rotitokensehak8e nonk8e Roienha
raiatatake.
32 Aseken enhon8ate8enteto tsinenkati nionk8e-
taksenokon; ok tenhon8aieron, enhon8akenrense-
ronni, nok enhon8anistskerosera8e rakonsake.
33 Nok tsi nenhon8asok8a8essonsi ethone enhon-
8ario; nok tanon asen-aton nen8ata enshatonnhete.
34 Iah tanon othenon tehotinikonraientaon; eh oni
niiore tsi ronateri8asetennine neh nikarihoten ak8a ki
iah othenon tehotinikonraientask8e tsinahoten raton-
hak8e.
35 Onen toha siiahra8e ne Jeriko, teharon8ekon
ohahakta renstsk8ahere tehastsarites.
36 8ahattoke kati tsi kentioko8anenhatie ihien,
8ahari8anonton oh niiotierenhatie.
37 Nok 8ahon8arori tsi Iesos Nazaretronon roto-
heststonhatie.

38 Nensok 8athohenrete, 8ahenron: Iesos Ta8it
Iaienha! Takitenr.
39 8ahon8annhese nohenton ihien, nok tanon ne
raonha tahak8isronne tsi tehohenreta raton: Ta8it
Iaienha! Askitenre.
40 8athatane kati ne Iesos, iahatennhane iahon-
8ennonke, nok nonen eh sathatane 8ahori8anontonse.
41 8ahenron: oh nahoten saskaneks? Tontahenron:
Se8enniio! Akkenheke.
42 Tontahenron ne Iesos: eh niia8enn skenhek:
neh 8esatsiente tsi tisetak8en.
43 Nok oksaok 8ahaken; nok 8ahosere ne Iesos
tehonon8eronnionne ne Niio: Nok nonk8eokon ne
8aontkatto 8atton8anon8eron oni nehne ne Niio.

Tioton-aton ia8enre teioteri8asonterak8en Ori8atokenti tsini hoiaton Roiatatokenti Luc.

KANATAKONSON niiahare ne Iesos siiahatenatorenne
ne Jeriko.
2 Saiatat ne rakarotasions eh non8e nihanakerek8e
Zaché ron8aiastsk8e eso tsi rok8astsene.
3 Raskaneksk8e ahoken ahoienterhane oni ne Iesos,
nok iah te8atonsk8e sotsi kentioko8anen tanon nera-
onha sotsi nihanenhiesha.
4 Neh kati 8aonni ohenton niiahatakhe, tiohien-
taststokote eh iaharathen nok 8ahatnenhioharak8e,
aontonseke ahoken nonen eh non8e nenhre.
5 Nok nonen eh non8e sharа8e ne Iesos, 8ahatara-
kestsko nok 8ahoken, 8aha8enhase: Zaché iosnorenn
tasastsnent aseken sanonskon non8a enkata8eiate.
6 8athosterihen oni rotsennonnihatie tsi tontahasts-
nente neh tsi 8ahota8eiaten.
7 Ak8ekon ok oia nontaiakotierase nok ionton-
nionsk8e; tsi non8e iah tetionk8etaieri nahata8eiate.
8 Nok ne Zaché eh 8athatane rahohenton ne Ro-

ianer 8ahenron : Saianer asennen nenkheion tsini8a-
kien ne iakotent: nok kanoka nakhekaronnihke
kaieri natentiaseren tsi enskien.
9 8ahenron ne Iesos : On8a kenh8enniserate onta-
8eiate n'atanitenresera ne kentho non8e nikanonsote,
aseken kehiken Abraham oni nehne roienha 8ahaton.
10 Aseken nonk8e Roienha neh sresakhe oni ras-
kennhasero tsinahoten iohtonhon.
11 Tsinikari8es iakotaonsatek8e neh nikarihoten,
Iesos iahatasonteren nok iathari8akenton8e, netsi
onen akta ihre ne Jerusalem oni tsi roterientare tsi
onen thoha 8ene aonton ne Niio raoiatanerak8atsera.
12 8ahenron kati : Saiatat ne ronk8e neh ne ra8a-
tsiranoron ratentionhe ihnon 8are 8ahatkorastane, nok
ki oksaok tentre.
13 Iasakohnonke kati oieri nihati neraonnhatsera,
oieri nika8istake tasakahon, nok 8ahenron : Se8eiaron
kehiken tsiniiore tentke.
14 Kenh kaien ne thatinakere ron8as8ensk8e, nese
8aonni iaon8ateri8anietase ron8arorihatie, rontonne :
iah tateionk8aton8entsioni ne raonha kehiken ason-
k8aststeriste.
15 Ne kati nonen sonsara8e, onen oni siiehotiata-
k8eniioston ne tkanakeraseraien, 8ahatennhane ionsa-
hon8atinonke ne kannhatsera ne sakotak8enniaienni
ne rao8ista, ahotokens toh nikonhatie tehonatenstson
tsi rotikarhateniaton.
16 Ne rahente eh 8athatane nok 8ahenron:
Saianer ! Oieri niieiotihenthon ne sa8ista.
17 Tontahenron : etho, ioianere tsi sennhastseriio ;
nekati tsi sari8atoken tsi non8e kenh niiori8aha,
Oieri nikanatake 8akonhiatak8eniioste.
18 Thihaiatate ihsre, 8ahenron : Saianer ! 8isk
niieiotihenthon ne sa8ista.
19 8aha8enhase oni nehne : 8isk ki nikanatake
enhsiatak8eniioke.
20 Onen ne saiatat ihsre, 8ahenron nehne : Saianer,
kenh sekha8i ne sa8ista kanok8ak8enonni.

21 Aseken kontsanikon, 8akaterientare tsini seniakaststo; tesek8a tsinahoten ne iah tesatak8enniaien, nok tsienthok8as tsinon8e n'iah tesaienthon.
22 Nok tontaha8enhase: Sennhatseraksensk8a! Sa8enna tenkonhiatoretak8e; Saterientare tsi keniakaststo, tekehk8a tsinon8e niah othenon te8akatak8enniaien, kienthok8as tsinon8e iah te8akienthon.
23 Nahoten kati ahori8a tsi iah ne bankne tiiesaionton nak8ista, tsi naonsonka iaonsonkk8en nok oni tsinikon aioteiaronke.
24 Onen kati 8asakonnhane neh ratiteron 8ahenron: Satsise8akk8a no8ista nok neh ionsatsitsion noieri nihoien.
25 Nok taonniron: Saianer! Onen oieri niho8istaien.
26 Eh kati niiot 8ak8arori: tsi nenhiakoientake ne skastson sekon entsiontaton nok niah othenon tehoien sekon oni nehne enhon8akk8a tsinikonha enhoientake.
27 Nok kenh kaien ne ionks8ens oni iah tehonathontaton akheiaststeriston karo nontaietsiiatenhaf nok akkenton ietsiia8entho.
28 Nonen saharihokten, onen are tonsahathahak8e tiotkon tsi Jerusalem niiaha8enonhatie.
29 Nok nonen akta shire ne Bethphagé oni ne Betani, onontakta ne Olivier, teniiase ne raotiok8a iasakotori.
30 8ahenron: eh iahasene kehiken tkanataien; nok nonen ientsiata8eiate kanatakon enseniken kenseri 8assaronte neh n'areko non8enton teiakosatenston; Seninerensi nok taseniiatenhaf.
31 Nok tokat onka kiok enhietsiri8anontonse ohnontieren tsi 8eseninerensi: Enseniron: Roianer ki tehoton8entsioni.
32 Oksaok 8aiatenti, nok ak8ekon eh niiot tsi 8aiatkatho tsiniiot tsi tesakorori.
33 Ak8a kati onen ninerensions, 8ahonniron neraotitsenen: oh nontieren tsi 8eseninerensi?

ianer 8ahenron : Saianer asennen nenkheion tsini8a-
kien ne iakotent : nok kanoka nakhekaronnihke
kaieri natentiaseren tsi enskien.
9 8ahenron ne Iesos : On8a kenh8enniserate onta-
8eiate n'atanitenresera ne kentho non8e nikanonsote,
aseken kehiken Abraham oni nehne roienha 8ahaton.
10 Aseken nonk8e Roienha neh sresakhe oni ras-
kennhasero tsinahoten iohtonhon.
11 Tsinikari8es iakotaonsatek8e neh nikarihoten,
Iesos iahatasonteren nok iathari8akenton8e, netsi
onen akta ihre ne Jerusalem oni tsi roterientare tsi
onen thoha 8ene aonton ne Niio raoiatanerak8atsera.
12 8ahenron kati : Saiatat ne ronk8e neh ne ra8a-
tsiranoron ratentionhe ihnon 8are 8ahatkorastane, nok
ki oksaok tentre.
13 Iasakohnonke kati oieri nihati neraonnhatsera,
oieri nika8istake tasakahon, nok 8ahenron : Se8eiaron
kehiken tsiniiore tentke.
14 Kenh kaien ne thatinakere ron8as8ensk8e, nese
8aonni iaon8ateri8anietase ron8ararihatie, rontonne :
iah tateionk8aton8entsioni ne raonha kehiken ason-
k8aststeriste.
15 Ne kati nonen sonsara8e, onen oni siiehotiata-
k8eniioston ne tkanakeraseraien, 8ahatennhane ionsa
hon8atinonke ne kannhatsera ne sakotak8enniaienni
ne rao8ista, ahotokens toh nikonhatie tehonatenstson
tsi rotikarhateniaton.
16 Ne rahente eh 8athatane nok 8ahenron :
Saianer ! Oieri niieiotihenthon ne sa8ista.
17 Tontahenron : etho, ioianere tsi sennhastseriio ;
nekati tsi sari8atoken tsi non8e kenh niiori8aha,
Oieri nikanatake 8akonhiatak8eniioste.
18 Thihaiatate ihsre, 8ahenron : Saianer ! 8isk
niieiotihenthon ne sa8ista.
19 8aha8enhase oni nehne : 8isk ki nikanatake
enhsiatak8eniioke.
20 Onen ne saiatat ihsre, 8ahenron nehne : Saianer,
kenh sekha8i ne sa8ista kanok8ak8enonni.

21 Aseken kontsanikon, 8akaterientare tsini seniakaststo; tesek8a tsinahoten ne iah tesatak8enniaien, nok tsienthok8as tsinon8e n'iah tesaienthon.
22 Nok tontaha8enhase: Sennhatseraksensk8a! Sa8enna tenkonhiatoretak8e; Saterientare tsi keniakaststo, tekehk8a tsinon8e niah othenon te8akatak8enniaien, kienthok8as tsinon8e iah te8akienthon.
23 Nahoten kati ahori8a tsi iah ne bankne tiiesaionton nak8ista, tsi naonsonka iaonsonkk8en nok oni tsinikon aioteiaronke.
24 Onen kati 8asakonnhane neh ratiteron 8ahenron: Satsise8akk8a no8ista nok neh ionsatsitsion noieri nihoien.
25 Nok taonniron: Saianer! Onen oieri niho8istaien.
26 Eh kati niiot 8ak8arori: tsi nenhiakoientake ne skastson sekon entsiontaton nok niah othenon tehoien sekon oni nehne enhon8akk8a tsinikonha enhoientake.
27 Nok kenh kaien ne ionks8ens oni iah tehonathontaton akheiaststeriston karo nontaietsiiatenhaf nok akkenton ietsiia8entho.
28 Nonen saharihokten, onen are tonsahathahak8e tiotkon tsi Jerusalem niiaha8enonhatie.
29 Nok nonen akta shire ne Bethphagé oni ne Betani, onontakta ne Olivier, teniiase ne raotiok8a iasakotori.
30 8ahenron: eh iahasene kehiken tkanataien; nok nonen ientsiata8eiate kanatakon enseniken kenseri 8assaronte neh n'areko non8enton teiakosatenston; Seninerensi nok taseniiatenhaf.
31 Nok tokat onka kiok enhietsiri8anontonse ohnontieren tsi 8eseninerensi: Enseniron: Roianer ki tehoton8entsioni.
32 Oksaok 8aiatenti, nok ak8ekon eh niiot tsi 8aiatkatho tsiniiot tsi tesakorori.
33 Ak8a kati onen ninerensions, 8ahonniron neraotitsenen: oh nontieren tsi 8eseninerensi?

34 Tontaniron: Roianer ki tehoton8entsioni.
35 8akonh8aiathe8e kati tsi renteron ne Iesos, nok raonatseronniat 8akon8arase eh tahon8enstsk8aren ne Iesos.
36 Nok ok eh nihotistskarontie tsini hose.
37 Nok nonen saonne8e tsi ionontenton n'olivier, kentiok8ak8ekon ne raotiok8a 8ahontonnharonnion, 8athotihenrete tsi 8athon8anon8eronnion ne Niio tsinikon ronatkathon ne iori8anerak8atenion.
38 Rontonnionne: Tahon8anon8eraton ne Rononstiio tare Raosennakon ne Ra8enniio! Skennen kenhak karonhiakon, nok ahon8anenton Ehnekentsi!
39 Otiake neh ratiiataratie ne Pharisian 8ahonniron: Saianer! Sheiarist ne sentiok8a.
40 Iesos tontahenron: ahontka8e ne rononha, Onenhiaki tenhiotihenrete.
41 Nok onen akta shire, 8ahatkatho tsi kanataien, ak8a 8athasentho, 8ahenron:
42 Aia8ens kenhas oni nise, arahona oni on8a kenh 8enniserate aesari8aientereon, tsini karihotens tsi oni non8e aontakaientak8e asetsenri ne skennen! Iah ki oh taonsaia8enne onense tesateron8ekon.
43 Aseken ion8atenniserihe8e ne tenhiesanatannhake ne iesas8ens, oni enhiesannhotonnion.
44 Nok enhiesanatarisi, ensakohna8entho seienhokonha niseke ienakere; Nok iah oni tahonenre nenskat oni takanenhiaserake, ne tsi iah tesenniseraientereon tsi iata8eiatennine ne Niio.
45 Nok Ononsatokentiko8ane iahata8eiate, ok saok tahatasa8en tontasakoiatineken8e neiontenninonsk8e oni ne iehninonsk8e.
46 8asaka8enhase: Kaiaton tsi ionterennaientak8a nakenonsa; nok nise ienensk8atha se8atatenonsonniatenni.
47 Nok niate8enniserake etho sakorionniennihak8e; nok ne ratitsihenstatsiokon, ratiiatons, oni ne ronaterionton ratiri8isaksk8e oh nahatiiere nahon8ario.

48 Iah tanon othenon tehatiri8astsenriesk8e nahostonte; aseken ak8ekon ok nonk8eokon ron8a8ennaneronk8ak8e.

Te8asen-aton teioteri8asonterak8en Ori8atokenti tsini hoiaton Roiatatokenti Luc.

TSINIKARI8ES sakotatisk8e oni sakorionniennihak8e Ononsatokentiko8ane, eh 8ahonne8e ne ratitsihenstak8eniios, ratiiatons oni ratiianerenseronni.
2 8ahonniron, tsi 8ahon8a8ennarane: tak8arori kah nitisak8eniatserenha kekiken non8a nisierha; ok ne ens onka iak8eniatsera8i?
3 Nok ne Iesos 8ahenron tsi tontasako8enna8eron: tsiori8at oni nii enk8ari8anontonse, nok tontak8ari-8aserak8as.
4 Karonhiakekha kenh ne San raotenek8ahestak katen on8entsiakekha?
5 Rontonhak8e ne raotinikonrakon: toka enhiak8enron karonhiakekha, enthenron 8ahi oh kati nontieren tsi iah tetise8etak8en.
6 Nok nenhiak8enron on8entsiakekha, onk8eokon nehne enhionkhinenhioiake; aseken ak8ekon ok tiaka8etak8enno tsi Rotokense ne San.
7 Ne kati 8aonni 8aonniron: iah othenon teionk8aterientare, kah nitia8enonne.
8 Tontahenron ne Iesos: Iah ki oni nii tak8arori, kah nitkieratha tsini kierha.
9 Ethone are onen tonsasakori8akentonk8en nonk8eokon 8ahenron: Enskat oni nah neronk8e 8ahanenharaientho, nok ratinenharaienthos 8asakohni, nok kari8es tsinahe rotention.
10 Nok tsini8aiaris raonnhatsera iahotori 8ahaiakoha; nok tanon ne ratinenharaienthos niarek8e 8ahon8asok8a8esson nok rahoiatoskon sahon8atori.
11 Sekon tihaiatate ionsahotori, eh oni nehne nontahon8aierase, nok tontahon8atek8ate.

12 Sekon ionsahotori nasen-aton: tahon8akare8atanion oni nehne nok aststo tahon8aiatonti.

13 Ethone onen 8ahenron ne rotenenharhare: One kenh nenkiere? Riienha neh nak8a thinoronk8a ienhiiatori, toka nah nehne tenhon8arhoton.

14 Nok ne ratinenharaienttos 8ahonniron nonen siiahon8aken tare: Neh 8ahi tohiken ne rao8enk se8atonsere; enhnio kati hetsite8ario, nok ii onk8a8enk en8aton tsini hoien.

15 Aststo ionsahon8aiatonti nok 8ahon8ario. Oh onte nenhatiere ne ranenharak8eniio?

16 Tentre, nok enhatennhane enhon8ana8entho tohiken ratinenharaienttos, nok akoren ensesakohnenharani. Nok ne rononha tahonniron: iah ki onte eh teia8ensere!

17 8asakotkathoseron, nok 8ahenron: nahoten kati nehne kenton tsini kaiaton: Neh ne rotineniass8enhon ne ratinonsonni, neh 8akanenhiak8eniione tsi tekaiosaien?

18 Onkakiok eh enhaiatienenne onenhiake, tenhaia tarine; nok tenhoiatorarake nonka enhorrienenne.

19 Ratitsihenstak8eniios oni ne ratiiatons, 8ahontenienten nok saok ahon8aiena: aseken 8ahotinikonraientane tsi rononha 8atesakori8akentonk8ate: onk8eokon ki sesakotistsanisk8e.

20 Onen senha 8ahon8anehtentakte, neh non8a ionsahon8anatori nak8a karionnienni oni rontatonnis aontaionk8etaierike, natahatiierekenha naho8ennakarenrako nok neh ahostonte kaianerensera akon8anaskon.

21 Kenh kati nahatiiere tsi 8ahon8a8ennarane, 8ahonniron: Se8enniio! ionk8aterientare tsi neok ne ka8ennanorons tese8enninekens, neok oni ne tkari8aieri serionnienni, nok oni tsi iah tatesonk8etaiestasions ak8a oni neok nori8iio tsinisherionnienni ne Niio raori8asonha.

22 Ionk8ateri8aienni kenh naiak8akariake tsini sonk8akaraienni ne Cesar, katen iah?

23 Roterientaratsion ne raonha tsini hotinikonraieraton, 8asaka8enhase: Ohniiotieren tsi ise8ere ask8anikonrhaten?
24 Tak8anatonhas toh nika8istoten: onka eh kasennare oni kakonsare? tahonniron Cesar:
25 Tontahenron: Satsitsion kinioh ne Cesar tsinahoten Cesar rao8enk, nok Niio ne Niio rao8enk.
26 Iah othenon teshotiri8atsenrion ne tahontahon8a8enna8eronke akohenton nonk8eokon, ak8a neok ne rotinerakohon nok thatontotate.
27 Onen non8a Sadusean nehne rontenno8entha tsi tsiontonnhests; sahon8ateranentakten nok 8ahon8ari8anontonse.
28 8ahonniron; Se8enniio! Moïs ra8en tsi sonk8aianerensera8i, onkakiok enhrenheie roniakon nok iah teho8iraientaon, neh ne teiatennontere shotiniak ne iotereons, aot8atsironnien ne rotsikenha.
29 Enskat kati ne tsiatak natehontennontere, 8ahoniake ne tako8anen, nok 8arenheie iah teho8iraien.
30 Nehne shokenha sahotiniake, iah oni nehne teho8iraientaon nok 8arenheie.
31 Onen neh nasenhaton sahotiniake, tsiniiore iathotinenrokten ne tsiatak natehontennontere ak8ekon 8ahonniheie nok iah onka teio8iraientaon.
32 Nok onaken iahaonniate ne tsiothon8isen 8akenheie.
33 Kah kati nikaien ensroneke nonen entsiontonnhete? ak8ekon se8ahi niiehotiniakon netsiatak nihati.
34 Iesos tontasako8enna8eron, 8ahenron: iakohniaks tsiniiakon iakonnhetie ne kentho ion8entsiate.
35 Nok tanon tsiniiakon enhiakorihontake naonsaiontonnhete oni niahonsaiakonnheke neh non8e te8enniserate iahse tetsiakoniakhe.
36 Aseken iah tetsiahiheionsere: aseken tenshontieren Eronhiakeronon okon, nok Niio sakoienokonha enskenhake tsi onen tsiakotonnheton.
37 Nok kenh kaien tsi tokenske tsiontonnhests

niaka8enheon, Moïs rattrori ok8irokon satnítarett, Sahenron: II raoti-Niio ne Abraham, Isaak nok Jacob.

38 Iah kati 8ahi tehon8a-Niio ne iaka8enheion, neok kati 8ahi neiakonnhe; aseken ak8ekon niieiakonnhe ne raonhake.

39 Ethone otiake tontahontati ne ratiiatons 8ahonniron: Se8enniio! ori8iio tsi tasierite tsinahoten 8asiron.

40 Ethone onen iah onka othenon teshon8ari8anontonni tsi ok nitioteri8aieraton.

41 Tontasaka8enhase: oh kati nah neh niiot tsi ionton Ta8it Roienha ne Keristos?

42 Aseken ak8a raonha ne Ta8it ra8en raoiatonserakon teieri8ák8atha: Roianer ra8enhni n'Akianer: satien tsi ke8eientetak8en.

43 Tsiniiore iatakheniarorarake ne iesas8ens, nok asheiarasitoke8atak8ake.

44 Oh kati nekenh naia8enne ne roienha akenhake, raton se ne Ta8it Rake8enniio?

45 Nok tsi ak8ekon ok nonk8e ron8ataonsate, 8asaka8enhase ne raotiok8a.

46 Teietsinikonrararasek ne ratiiatons, ratinon8e nahotikhareson tsi rontiata8asts, nok ronnon8esk8ani tahon8atinon8eratonseke tsi ionk8ene, ehneken iahatistsk8arake tsi ionterennaientak8a, nok ohenton ahatistsk8arake tsi 8atenniote.

47 Sakotinonskariatha iohnatereons tsiñi honaterennaientatseresons; aseken senha ihsinon8e tsi nenhon8atire8atak8e.

Te8asen nok enskat teioteri8asonterak8en Ori8atokenti tsini hoiaton Roiatatokenti Luc.

Tsini kari8es tehakanere ne Iesos, 8asakoken iakok8atsenion iahe8istaren kanerok8akon.

2 8ahaken oni iotent iotereons tekeni k8enis iakaren.

3 8ahenron: tiakari8akenniate, 8ak8arori tsi senha neh kehiken iotent iotereons ihsinon tsi nakaiere tsiniiot notiake.
4 Aseken ne kenh kaien neh 8ahakoti tsini iakoketotennis, nok naonha kententetserakon eh oni nikon ioientak8a naioiatakennshaste nok neh 8ahoti.
5 Kenh kaien notiake neh ne iakotharak8en tsini iononsanerak8at n'ononsatokentiko8a. tsi oni niiok8asts, 8ahenron:
6 Ne kenh nise tese8akanere; ien8atenniserihe8e neiah oni nenskat tataonsakanenhiaserake ne iah takarision.
7 Nok 8ahon8ari8anontonse 8ahonniron: Saianer? Katke nekenh eh nenhia8enseron? oh oni nahoten enkaieronniststak8en nonen eh nenhia8ensere?
8 Nok tontahenron: se8anikonrarak tosa iestsinikonrakarhatho: aseken ronentioko8anen enthonne enhionksennenha8i, enhontonne; ii ne Keristos, onen oni thoha iakahe8e; tosa kati iestsiser.
9 Nok nense8ari8aronkanion iakoteriio oni ateriiosera, tosa se8ateronhienten: iatekakontese tsi neh enkontihente; iah ki tanon teiohnonteratietane ne iotoktak8en.
10 Ethone oni 8asakorori 8ahenron: ok nehne teionton8entsianekhanion' tenhiakori8arheseron.
11 On8entsiak8ekon tatenhiaon8entsishonk8anion, enhiontonkariakon, enkannratarineseron, enhiakoteronhientanionhase, nok niatekon tsinenhia8enseron tsi tkaronhiate.
12 Iatekari8akonte ki tanon tsi iatenhonnisnonsaren ne se8aiatake, enhietsikenrenseronni, enhietsiiasarinesson tsi ionterennaientak8a, oni enhietsinnhoton; nok enhietsiiatenha8ison rahotihenton ne rotinontiiosson, nii aksennakon.
13 Nok neh kehiken ense8ari8aniraststak8e.
14 Ak8a kati on8a ok saok iase8atennikonrisa, netosa othenon aese8atennikonraienton tsinahoten ense8enron nethonon8e nenkaha8i.

15 Aseken ak8a ii enkion nethone ne kanikonriio ka8enniio oni tsiniiore ne iah onka takak8eni aietsiri8aiakse oni aietsirihorarake ne ietsiri8as8ens.
16 Ok oni ok neh ne ietsinihokon, ietsinistenhokon, tese8atennontere, se8atatenonk8e, nok oni ne se8atenrookon enhietsiiatenninon; kentioko8anen oni tsinitsion nenhon8atirio.
17 Ak8ekon ok oni enhiestsis8enseron nii akeri8ake.
18 Iah tanon oni ne skanonk8isera taese8atonse.
19 Kanikonriiotserakon tsionnhetie.
20 Nonen ense8atkatho Jerusalem, tenhotinatannhen ne ronteriios, se8erhek onen akta ih8e nahonikonraksensera.
21 Ethone ne Juderonon tsi iohnontenion enhiontek8assen, nok enhiontennhoton tsinniakon Jerusalem kanatakon ieteron, nok iah taonsaionta8eiate ne kanatakon naktatiesonha ienakereniontie.
22 Aseken onen nehne kare8atatsera en8enniserontak8en; nori8ak8ekon akanane tsini kaiaton.
23 Iotitentasere noiah nenkontiiatoten oni nenkonststaronthake neh non8e ni8enniserate! Aseken kententetsero8anen iakotentasere, nok kare8atatsero8anen iakohrasere neh non8e niienakere.
24 Ak8ekon enhiontateniaroskare, nok enhiontatenask8enha8enseron tsi ienakerenion, nok nehne iah teiakori8iioston enhiontenatak8eniioste ne Jerusalem, tsiniiore ienkanane tsinikanaton ne iah teiakori8iioston aka8ennisera.
25 Ten8atieronnionhaton tsi karak8are, oni asonrekha, oni tsi iotsistok8aron, eh niioro tsi enhiakotentaseron nonk8e okon tsiniiore ok tentsiakori8aie8asseke oh ak8a nenhiakoiata8ensere non8entsiake; tenhiotenonhianiton tsi enhiorakarheke ne kaniatarakeko8a.
26 Eh nenhiakoiata8en nonk8e tsiniiot nonen iahiheions neh tsinenhiakoteronseke, nok oni tsi enhiakorhareke oh nenhia8ensere non8entsiak8ekon. Aseken onen ten8atkarenron ne Karonhiakekha ahosaststensera.

27 Nok ethone oni onen enhon8aken nonk8e Roienha otsikerakesson natentha8enonhatie kasastenserakon oni Kaiatanerak8atserakon.
28 Neh kati nonen ente8atasa8en eh nenhia8enseron, se8atarakestsko nok ehneken iase8atkatto, aseken onen akta i8e ne se8aiatakennhatsera.
29 Kenh nahaiore tsi 8atesakori8akentonk8en: tese8aiatoret 8ahenron ne tsionion8arontonhako8a nok oni notiake ne karontasonha.
30 Neh 8ahi so8aienterestak8a nonen teiohkennhontiesere nonen enkask8eionten.
31 Etho kati oni nise niiot, nonen ense8atkatho enkonne8e neh nikarihotens, se8erhek tsi onen akta ih8e ne Niio raonakerasera.
32 Ori8iio ak8a ori8iio tsi k8arori tsi iah taontohestste ne kenh ka8atsirate ohenton neh naia8enseron.
33 Karonhia, on8entsia en8atohestste, nok nake8enna iah neneh non8enton tiiakontohestste.
34 Se8atatenikonrarak kati tosa se8asenni ne kakon, tsini ienekiratha, oni ne tiiohri8atesonha non8entsiakekha; nok aese8anenrenten nonen en8a8e neh ni8enniseroten.
35 Aseken eh niiot tsi enhiako8enonni akaon8entsiak8ekon nonk8e tsiniiot ne 8ataharo.
36 Se8atie8aten kati, tiotkon on8e tase8aterennaientak, niaese8a8e aese8arihontake ne taese8atohestste tsinenhia8enseronne, nok skennen tatsise8aken nonk8e Roienha.
37 Tsini 8enniseres Ononsatokentiko8ane sakotatisk8e, nok nonen enhiokara8e enshaiakenne nok tsi tiononte n'Olivier iehanon8eststak8e.
38 Orhonketsisens eh kanenraserens Ononsatokentiko8ane naon8ataonsatate tsi sakotatis.

Te8asen tekeni-aton ia8enre teioteri8asonterak8en Ori-8atokenti tsini hoiaton Roiatatokenti Luc.

ONEN thoha siiakae8e tsini8entanorons ne iah te-8attenk8aton, oni kon8anatonk8a Shotonnheststen.
2 Keuh kaien ne ratitsihenstak8eniios oni ne rati-iatons ratiri8isaksk8e oh onte ak8a nahatiiere naonton ahon8ario; aseken sakotistsanisk8e nonk8eokon.
3 Ethone onen n'Otkonseraksen 8ahonikonrata ne Sitas Iskariot ron8anatonk8a saiatat tsinihati ne teke-ni ia8enre Nihatik8ekon ne Iesos.
4 Neh tohiken eh 8arete nok 8athatitharen ne rati-tsihenstak8eniios oni ne ratiri8ak8eniios tsinenthaie-rate tsi ensakote8entetase.
5 Toh kati onte neneh nontahontsennonni nok 8a-honteri8isa o8ista enhon8akariakten.
6 Nok eh niiot tsi 8asakorharaststen; neok oni sresaksk8e naontiesenne ok oni tosa ak8a akariho-8annha tsi ahoiena.
7 Onen kati non8a neh iaontenniseribe8e tsini ie-nataronnis ne iah tekasherhatkenton eh oni non8e ni-8enniserate nenkon8ario teiotinakarontonha o8ira neneh Shotonnheststen.
8 Iesos iasakotori Tier, tanon San 8ahenron: 8asene senik8atakoha nahoten ente8ake naete8aierite tsi-ni8atenienten ne Shotonnheststen.
9 Tontaniron: Kah kati nekenh non8e ienhiake-nikhonni?
10 Iesos tontahenron: ne nonen ienseninatarane tense8aterane ne ronk8e onekanos ratsetenha8i; he-tsiseniser, nok iatsiata8eiat tsinon8e ienshata8eiate.
11 Nok hetsisenirori ne ranonsak8eniio, seniron: Roianer iateri8aniotennihatie: kah iaken non8e ni-iohnaktaien tsinonh nataiak8astskaon nakitiok8a ne Shotonnheststen?
12 Tionakto8anen tionaktaien oni kanonsaseronni tsi non8e nentsiseninatonhase; etho kati non8e nase-nikhonni ne Shotonnheststen.

13 Oksaok 8aiatenti, nok ak8ekon eh niiot tsi 8anitsenri tsinithoieren tsi tesakorori, etho kati non8e nanikhonni ne Shotonnheststen.
14 Nok nonen siiakahe8e, atekk8arastserakta 8arehte, oni ne tekeni ia8enre Ratik8ekonne.
15 Ethone 8asaka8enhase, 8ahenron: eso tsi 8akaskanekon ne sekon enskat iataonsete8atonte kehiken Shotonnheststen ohenton nakeronhiaken.
16 Aseken 8ak8arori tsi iah sekon tateskastskaonne, tsiniiore nohenton akanane rahonakera8erakon ne Niio.
17 Nok ethone 8atrak8e ne katse 8ahaiatateriste, nok 8ahenron: Tese8ak nok se8atatiakhonhas.
18 Aseken 8ak8arori tsi iah teseknekirane nonenharakeri, tsiniiore ien8a8e ne Niio raonakerasera.
19 Ethone onen kanatarok saharako, 8ahaiatateriste oni neneh, 8athaiake, tasakaon nok 8ahenron: Neh kehiken nakieronta ne iestsiiate8entotase; eh nase8aier nii akeiaratserakon.
20 Etho oni neneh nahaiere ne kastse nonen sahatikk8entane, tasakaon, 8ahenron: Kehiken kastse neh nase tsi kak8atak8en akenek8ensake ne oni ne ietsinek8ensarise.
21 Kenh sane sekon non8a nateiatiatonts ne rakatenninonre.
22 Ak8a ki ok iatekakonte tsi satentionhe nonk8e Roienha tsini kari8ataton; nok ki tanon rotentasere onka ne ronk8e enhotenninon.
23 Onen neneh 8athontateri8anontonnionhase onka onte ienhoteras8aksenne tsinihati neh niienhaiere.
24 Rotitharak8enne oni onka onte senha tsinihati enhaiatanoronke.
25 Nok tanon ne Iesos 8asaka8enhase, 8ahenron: Rotinontiiosson ak8a ok tisakoti8enniio nonk8e okon; nok ne ron8atiri8a8i iesesakohnaststerista ron8atinatonk8a thotiri8aieri.
26 Iah tanon nise etho taiohton: ok ekenh tanon

ne senha raiatanoron eh nithatattat tsiniiot nak8a
niieraha, oni ne rari8ak8eniio tsiniiot ne rannha-
tsera.
27 Kah nikaien senha raiatanoron, neh atekk8ara-
tserakta renstsk8ahere ok ne ens ne rak8aherha?
Neh 8ahi natekk8aratserakta renstsk8ahere? Tsi ki
non8a n'ii niiot se8entiok8ihen thikistsk8ahere tsiki
niiot ne rakk8aherha.
28 Ise oni 8ahi ne ionk8ariskonhonhaties tsinahe
8akeronhiakenhaties.
29 Ne kati 8aonni 8ak8atak8enniaienhase ne kana-
kerasera tsiki niiot tsi rakatak8enniaienni ne Rake-
niha.
30 Nenskatne iataonsete8astskaon iaonsete8ane-
kira oni akatekk8arane akenakeraserakon; Nok
8anistsk8aratseranoronke aontese8enstsk8arake taies-
tsiiatoretake ne tekeni ia8enre nihotitarake n'Israer-
ronon.
31 8ahenron oni ne Roianer: Simon! Simon! Iah
tehatorissens nonessonronon renekha naiashe8e tsi-
niiot nonatsia.
32 Nok ki tanon konhiaterennaienni, ne tosa aesari-
8anoronse: Ne kati oni nise nonen tensatonnhateni
enseri8iiosten, shenikonranirat Se8atatekenokon.
33 Tontahenron ne Tier: Saianer! 8akatate8eien-
nentaon akonhiariskonte, tokat tsi iontatennhotonk8a,
ok oni ne kenheiatne.
34 Iesos tontaho8enna8eron, 8ahenron: Tier 8a-
konrori, tsi iah taontontati ne kitkit non8a kenh
8enniserate n'iah niare asen taskatonnhiiasere tsi
askienterihake.
35 Nok sekon tontasaka8enhase: othenon kenh
tise8atoktani ne se8aiatoskons siiak8atori? Tontahon-
8a8enna8eron: iah othenon.
36 Nok tontahenron: onen kati non8a irastst ne
ronatatseraien, nok oni ne roiaraien, nok onka iah
tehossaraien nassareko8a ratenninon ne rahotiata8it
nok enskat rassaraninon assareko8a.

37 Aseken 8ak8arori tsi iatekakonte oni neneh eh
niia8ensere, oni enkahnane tsini kaiaton nii kiatatake.
Eh nontahon8atate tsiniiot ne tsiakoteri8ate8aton.
Aseken ori8iio on8e tsi onen eh niia8ensere tsiniiot tsi
te8atrori nii akeri8ake.
38 Nok tontahonniron : Saianer ! kenh 8ahi tekeni
teionk8assaraien n'assareko8a. Nok tontahenron :
ethoki tsinikon.
39 Onen are 8ahatenti onontoharake olivier niia-
hare, nok 8aon8asere ne raotiok8a.
40 Nok nonen siiahara8e neh non8e, 8asaka8enhase :
Se8aterennaien aia8ens tosa aese8asenni ne kanikon-
rotak8en.
41 Isi niiore niiahare, neh nahoten nenskat iaiakoh-
nenhionti, nok iathatonstsoten nok iahaterennaien.
42 Raton : Rakeni ! asathontatseke ehren askha8i-
ten kehiken kastse ! Tosa ki sane ii tsini8akenikonro-
ten naia8enne, ise tanon tsini tisanikonroten !
43 Nok Raronhiakeronon Karonhiake nontare
8ahonikonranirate.
44 Nok ne rahonha skanorons iahrenheie onen
senha tahak8isronne tsi roterennaien ; nok 8athatari-
henseronkote ak8a 8akanahotonnion tsiniiot n'one-
k8ensa.
45 Tonsahatane sahaterennaientako, eh niionsare
tsi thatiteron ne raotiok8a, ionsara8e rotitas tsini
hotinikonraksens.
46 8asaka8enhase : oh niiotieren kenh se8entas ?
Se8atkestsko, nok se8aterennaien aia8ens tosa aese-
8asenni ne kanikonrotak8en.
47 Sekon ok nihotharatie etho 8ahonenraketote,
nok neh ranenrisere ne Sitas ron8aiastsk8e, nok Iesos
8ahoteranentakten ne tahonoronk8anion.
48 Nok ne Iesos tahenron : Sitas enskat kenh ten-
tsenoronk8anion tsi hentsiatenninon nonk8e Ro-
ienha ?
49 Ethone onen 8ahotinikonraientane tsini ia8en-
sere ne raiataktontie ratiterontak8e, 8ahonniron :
Saianer ! enhiakhiiassaroiake kenh ?

50 Saiatat kati tahassarohtsiate, nok ȣahoiente nehne ratsihenstatsiko8a rahonnhatsera, nok iahohontiakte tsi ra8eientetakon nonk8ati.

51 Nok tanon ne Iesos tahatati 8ahenron: rohneronhatie sekon non8a. Nok sahohontoten sahotsiente oni.

52 Ethone oni ne Iesos 8asaka8enhase ne ratitsihenstak8eniios oni ratisenno8anens nok oni ne rotikstenhokonha ne ron8aienasere, 8ahenron: shoteri8ate8aton kenh hetsise8aienasere tsi se8assarenha8inontie nassareko8a oni ne kannhia?

53 Niate8onniserake sane te8ak8ekonhatiesk8e ononsatokentiko8ane nok iah tesk8aiona; onenki iakahe8e ne se8onnisera, nok asatakonronon ahosaststensera.

54 Onen ki 8ahon8aiena nok iahon8aiatenha8e, ratsihenstatsiko8ane iahon8aiatinionte; nok ne Tier ok ihsi niiore thontare.

55 Atehenrihen etho 8ahontekate nok eh 8ahontien, eh oni neneh 8ahatien ne Tier.

56 Skaiatat ne kannhatsera 8ahoken tsi eh rotenhien ne Tier, niare 8athoiatoretanion nok ethone 8akenron: Ne nori8iio tsi neh kehiken saniiatat.

57 8ahatonnhiie 8ahenron: tsi sathon8isen iah othenon tehiienteri.

58 Kenh ok nahe tihaiatate sahoken, 8ahenron: nehonte 8ahi seseniiatat tohiken; tontahenron ne Tier, iah ii tehken neneh akenhake.

59 Ne nahoten nenskat 8aka8istaheke ohnakenke tihaiatate sekon sahenron: Neh onte nori8iio tsi ok neh saniiatat kenhiken: Kalileanronon oni 8ahi neneh.

60 Sekon are tontahenron ne Tier: Tiakari8akenniate sonk8e! iah othenon tekeri8aienteri tsi nahoten saton. Nok areko ok tiiehote8ennokte nensok tontati ne kitkit.

61 Nok ne Roianer tontahatkarhateni 8athotkaneren ne Tier; nok ne Tier sareiarane tsi nithotati:

ohenton naontontati ne kitkit asen nenskatonnhiiase.
62 Oksaok ne Tier sahaiakenne nok 8athasentho
neh nak8a ihken.
63 Kenh 'kaien ne ron8atiena8aston ne Iesos, ok
tihon8aieronhak8e oni ron8akonrekhonsk8e.
64 8athon8akaratonhake nok ron8akonreks, ronton:
iatsienterenn onka 8aesakonreke.
65 Sekon eso iori8ake tsinithatiieratak8e tsi ron-
8enratonnihak8e.
66 Nok tsi 8ahorhenne ethone onen ne ronaterion-
ton ratitsihenstatsiko8astson oni ratiiatons 8ahont-
kennisa, nok tsi katsienhaien niiahon8aiatenha8e.
67 Nok 8ahonhiron: tak8arori ise ken ne Keristos.
Tontasako8enna8eron: nok oni nak8arori katiken
entise8etak8e.
68 Tsi ki niiot nak8ari8anontonse, iahse tataontas-
k8a8enna8eron, iah oni taonsask8atka8e.
69 Iatekakonte ki nonk8e Roienha tsi ienshensts-
k8arake tsi tha8eientetakon oni raosastenserakon ne
Niio.
70 Ak8ekon ok tahonniron: Niio kati kenh neken-
then Iaienha? tontasako8enna8eron 8ahenron: ak8a
ki 8ahi ise oni neh se8aton tsi neh rakienha.
71 Tontahonniron: nahoten sekon aonsete8ari8isak-
take ak8a 8ahi non8a ii ionk8athonte tsini ka8ennoten
taha8enninekenne.

Te8asen asen-aton ia8enre teioteri8asonterak8en nO'ri8a-tokenti tsini hoiaton Roiatatokenti Luc.

OKSAOK tontahatitane, nok Pilatne niiahon8aiaten-
ha8e.
2 Nok tahontasa8en 8ahon8ari8arho, ronton: sa-
k8attokase kehiken sakonikonrataas nonk8eokon ate-
riioserake, nok rannhes nahon8akariakse ne Cesar,
Keristos ratatenatonk8a rononitiio oni iaken.
3 Nok ne Pilat tahori8anontonse 8ahenron: ise

ken iesanontiio ne Sitaeronon? Nok ne Iesos tontaho8enna8eron 8ahenron: ak8a atasierite tsinahoton 8asiron.
4 Pilat sasaka8enhase ne ratitsihenstak8eniios oni
nonk8eokon: iah othenon teketsenries nahonnhitseraientake ne kenh ronk8e.
5 Ok eken senha tahonk8isron, tsi ronton: tesakonikonrharanis nonk8eokon roteri8anotaties kanakeraserak8ekon ne Jude Galile thotasa8e tsiniiore ne kentho.
6 Pilat 8ahasennaronke Galile, 8ahari8anonton Galileanronon kenh nahaiatoten.
7 8ahotokense tsi Herod raoianerenserakon roiatontieton. Eh kati iahotori, Jerusalemke oni neneh ihresk8e ne Herod neh non8e ni8enniseratek8e.
8 Herod 8ahatsennonni shahoken ne Iesos: aseken onen 8aonnise sihaskaneks nahoken ne tsi eso iori8ake rari8aronkask8e ne raonha raiatatake; rerhak8e kati enhatkatto kenh othenon iori8anerak8at tsinenhaiere.
9 Eso kati iori8ake 8ahori8anontonnionhase, iah tanon oni nenskat tethotati ne Iesos.
10 Nok ne ratitsihenstak8eniios oni ne ratiiatons, 8athontenonhianite tsi nahon8ari8arho.
11 Kenh kaien ne Herod oni ne raonk8eta, 8ahokenron ok oni tahoieron, 8ahatennhane kenraken 8ahon8aseronniate nok Pilatne ionsahotenniete.
12 Nok neh 8enniserate 8aiatenroseronni ne Pilat tanon ne Herod: tethiatasts8ensk8e se nohenton.
13 Ethone ne Pilat iasakohnonke ne ratitsihenstatsiokon, ronaterionton, onk8eokon nok 8ahenron:
14 Kenhiken ronk8e hetsise8aiatte se8aton ranenraksata: nok ak8a ise se8attonte tsi 8ahiri8anontonnionhase, iah nii othenon tekatkattos nahonnhikon tsiniiot tsi hetsise8ari8arhos.
15 Iah oni ne Herod: eh se 8ahi iehiiatorionne, nok iah othenon tethoiatonk8en ne tahotentson narenheiate.
16 No kati ok nii nenkatennhane enhon8asok8a8esson nok enhsiiatka8e.

17 Onon are siieiohe ne saiatat ahonsahon8annhotonko tsinihati ratinnhoton netsi 8entanoronsere.

18 Ak8ekon ok tontahotihenrete ronton : ehren hetsiatenha8it kehiken nok Barabas sastsennhotonko.

19 Neh rannhotonk8enne ne kenh kaien ne tsi onk8e sakorio.

20 Pilat sekon tontahatati, roskennhen naõnsahotka8e ne Iesos.

21 Ok eken tontahotihenrete, ronton : tetsientannharen ! tetsientannharen !

22 Nok tontahenron onen neh nasen-aton : oh ne kenh ak8a nahoten shoteri8ate8aton ? iah othenon tekestsenries nahonnhikon nahostonte arenheiate ; neok kati nenhon8asok8à8eshon nok hensiiatka8e.

23 Nok tanon taonk8isronne tsi ratiri8anontons tahon8aientannharen : takanerak8atane oni tsi tehotihenreta ne ratitsihenstatsi oni nonk8eokon.

24 Ethone onen ne Pilat tahari8ente etho naia8enne tsini hatiri8anontonsk8e.

25 Ethone oni nonsahon8annhotonko ne shoteri8ate8atonne, aseken eh ki oni nihatiri8anontonsk8e nok 8asakotsiak8arisien ne Iesos.

26 Nok nonen sihon8asarine, saiatat 8ahon8aonkariake, Simon ron8aiasts Cyrenean-ronon ahotiasaketastse ne Iesos.

27 Kentioko8anen nonk8eokon ron8anonteratiene oni tsionathon8isen, iontatonstsk8enaiaakhonnionne nok teionsenthosere ron8annhatens.

28 Nok ne Iesos tontahatkarhateni nok 8ahenron : Jerusalem-ronon, tosa tese8asentho nii akeri8ake ; ise tanon tese8atatasenthos, nok oni neh ne ietsiienhokonha.

29 Aseken ien8atenniserihe8e nenhiontonheke : Iakotaskasts ne iah teionte8etons, oni ne iah teioti8iraientaon nok oni ne iah teionaststaronte.

30 Ethone onen ienhiahironnion tsi ionontenion : Kase8atenontienent ; oni tsi ionniaronnion : Tak8aiataset.

31 Tokat non8a eh nakon8aierase noientase, oh
kati nehneh nenhkon8aierase noientakaion?
32 Teniiase oni ne tenonk8etaksensk8a iahon8a-
tiiatenha8e nenskatne iahon8atirio.
33 Nonen siiahonne8e tsi iohnontokeronte etho
non8e nahon8aiasakestsko, nok oni ne teniiase, saiatat
tsi ra8eientetakon nok ne saiatat sanek8ati.
34 Ratonhak8e ne Iesos: Rakeni! Shetenr! Kati-
ken ronaterientare tsini hontierha. Ethone oni onen
8ahontatiakhonhase ne rao8enksonha, nok 8ahati-
8astotsi.
35 Etho oni kakenniotak8e teiekaneronnion; oni
ne ratikorasson tihon8aieronhak8e, ronton: Sakoia-
takennhaon notiako: ratatiatakennha tanon non8a
onen ne Keristos, oni Niio Roienha akenhake.
36 Oni ne Sotar thihon8aieronhak8e, akta niiahon-
ne nok iotsitsiatken 8ahon8anekanonte.
37 Rontonnes: Nene aiesanontiioke ne Sitaeronon
satatiatakennha nok sasatateniakent.
38 Ehneken tsi rotenontsistate ios8enkaranenta-
konne, nok eh kaiaton, Grek, Roman, tanon Hebraik
ka8ennontak8en, 8aton: Neh Kehiken ne Sitaeronon
Ron8anontiio.
39 Saiatat ne ronk8etaksensk8a oni ne ronahris-
konhon, niatekon ra8ennihak8e, rosentanionnis raton:
neh ne Keristos nasiatoten asatatiakakennha, nok oni
nii.
40 Nok tahatati ne saiatat, 8ahori8asten 8ahenron;
Iah kenh tetsestsanis ne Niio ehse oni nise niiesari-
8enton?
41 Ehse nii nateiontiatenstson; aseken ehki niion-
keninnhikon; nok nerahonha iah othenon tehoston-
ton.
42 Nok iahatati tsi roiatenton ne Iesos, 8ahenron:
Se8enniio! aonsaskeiarane nonen saiatanerak8atsera-
kon natentese.
43 Iesos tontaho8enna8eron 8ahenron: ori8iio ak8a
ori8iio tsi 8akonrori tsi on8a kenh 8enniserate enteni-
k8ekhene karonhiakon.

44 Neh nahoten ne iaiak siio8istahehatie on8entsiak8ekon taiokara8e tsiniiore ne tioton.

45 Onterak8aton, Ononsatokentike oni iohniatarentonhak8e asennen 8ate8atoren.

46 Ethone ne Iesos 8athohenrete, 8ahenron : Rakeni sakonhion nakatonnhests; ak8a neok 8ahate8ennokten nok 8ahatonniseraton.

47 Tsinaha8enne tsi 8ahatkatho ne Sotarko8a, 8ahonenton ne Niio, nok 8ahenron : ori8iio tsi thori8aierik8e ne kenh ronk8ekenha.

48 Tsi oni niiakon ne iakotenroronne sahontkatoseron tsi naha8enseron, sahontentionko nok rontatonstsk8enaiahakhonnionne.

49 Kenh kaien ne ron8aienterine, oni tsionathon8isen neh ne Galile thon8aseronton ihsi niiore thonnete tehatikaneronnion tsiniia8ens.

50 Nok saiatat ne ronk8e Sose ron8aiasts, ratsienhaiens tronk8etaieri oni roianere.

51 N'iah othenon tehori8anon8ehon tsini hotiri8ison oni ne raoti8eienna; Arimathée thanakerek8e Sitaeronon raonatenata, neh oni nenskat ne rorharek8e ahatkatto ne Niio raonakerasera.

52 Pilat 8ahoiatorenne, nok 8ahori8anontonse ne Iesos raoieronta.

53 Sahoiatanentahsi ne kaiasake, ohniatarahane 8aho8enonni, nok kenstenrarakon eh 8ahoiatata, tsinon8e nareko nòn8enton onka tetiontatiataten.

54 Neh 8enniseratenionk8e neh non8e tsinon8e niiek8atak8as, oni onen si8entanoronsere.

55 Kenh kaien ne tsionathon8isen Galile thon8aseron ne Iesos, 8ahon8asere ne Sose 8akontikahenhion tsiniiossonhioten tsinon8e nahaien ne Iesos raoieronta.

56 Nok sakontenti, oni 8akontik8atako 8enhienakonhonsson; ken8entatie 8akontorissen na8entatokentike, tsiniiot tsi iotsiate ne kaianèrensera.

Te8asen kaieri aton ia8enre teioteri8asonterak8en Ori8atokenti tsini hoiaton Roiatatokenti-Luc.

Nok tsi 8ahententane orhonketsi eh 8akonnete tsi thaiatatak8e neh kontiha8i ne 8enhienakonhonson nononha iotik8atàk8en.
2 8akontkatto kanenhiarak8en ne kanontektonne tsi iokaronte.
3 Nok iakonstsnente, iah kahneka tetsionatkatton ne Iesos raoieronta.
4 Sekon ok kati etho niiotinérakohon, teniiase rotiiataneral8at eh 8ahotiketote.
5 Nok tsi nahonateronhienten neok ne takontiniarenne; 8aniron kati: ohniiotieren tsi ehnonh nitsise8aiatisaks neronnhe tsinonh niiekeron ne iako8entaon.
6 Iah kentho tehenteron; onen tanon shotonnheton, śase8eiarann tsiniiot tsi hetsise8arorihak8e sekon Galile shitres.
7 Tsi ra8en: iatekakonte tsi enhon8aiena ne rotiri8aneraaksko n'Onk8e Roienha, tenhon8aientannharen, enshatatonnhete nasen-aton nen8ata.
8 Nok sakonneiarane neh nika8ennotens.
9 Oksaok kati sakontenti, ionsaiakotirori nenskat ia8enre Nihatik8ekonne oni notiake.
10 On8ari-8atere, tsiann, tanon On8ari Sak ronistenha ne skontiri8enha8ine oni saiakotirori neh nekarihotens ne Iesos Ratik8ekonne.
11 Eh nehne naha8enne tsi ronathonte skonttrori ne tsionathon8isen tsiniiot nahakotestshen: nese 8aonni iah othenon tethonetakon.
12 Nok ki sane, Tier tontahatane nok 8ahatkensera; iahatketoten noshon8akon, neok 8ahatkatho noniataraha akta kaien; neok ne shonerakohonhatie tsinaha8enne.
13 Ok neh sahennisera, teniiashe iathahine, Emmaüske niiahonenonhatie, neh nahoten ne iaiak ni8asen ni8atenientenṫsorake natetiatere ne Jerusalem.

14 Nok neh rotitharak8enhatiene tsi niia8enseron.
15 Tsi kati nahe neh rotitharak8enhatie, eh 8asa-
kohnonterahne ne Iesos, nok 8ahonne.
16 Tsi niiot noiah naha8enne ne nikarake nese 8a-
onni iah tehon8aienteresk8e.
17 Nok 8ahenron: oh nekenh nahoten tesenitha-
rak8enhatie? oh oni niiotieren tsi seninikonraksens.
18 Saiatat Cleophas ron8aiasts tahatati, 8ahenron:
Sonhaa onteken nekenh ne Jerusalem-ronon ne iah
taseri8aienterihake tsini ia8enseron non8a kenh8enni-
seratenionk8e?
19 Tontahenron, oh nekenh nahoten: tontaniron:
Iesos 8ahi Nazaretronon raiatatake, Rotokensehak8e,
ra8eiennanoron, ra8ennanoron oni rahohenton ne Niio
oni akohenton nonk8eokon;
20 Tsinihon8aierase ne ratitsihenstatsiokon oni ne
ratikorasson, ron8ari8enton narenheie, nok tehon-
8aientannhare.
21 Iak8erhak8e rahonha onte enseshakoskontako
n'Israerronon; nok sane onen neh on8a asen-aton
nonta etho nitia8enhon.
22 Sekon ki neneh sane ionerak8at tsinaha8enne:
otiake nonk8athon8isentsera eh iekonnesk8e tsi thon-
8aiataten.
23 Nok iah tetsiohnatkathon ne raoieronta, 8akon-
niron oni, ratironhiakeronon 8asakotirori tsi sronnhe.
24 Otiake tsini iakion eh 8ahonnete 8ahontkensera,
eh ki niiot tsi 8ahontkatho tsiniiot tsi tsionatrori, nok
ne raonha iah ki nehne kaneka teshon8aken.
25 Ethone onen tahenron: kanoron ki oni tsi iah
tese8anikonra, tsi oni nise8atenno8entastskon nahon-
tese8etak8e tsinithonatati ne Rotitokensehak8e.
26 Iah kenh tateioton8entsiohonne neh niiot tsi
haharonhiaken ne Keristos, nok ahonsahata8eiate ra-
oiatanerak8atserakon?
27 Ethone oni 8asakohnikonraientaten tsini hotiia-
ton n'Oiatonseratokentike, ne Moïs oni ne Rotitoken-
sehak8e ne raonha raiatatake.

28 Nok nonen siiahonne8etsi iohnatak8enrare, eh
nahaiere tsiniiot nahotoheststak8enhatie.
29 Nok ne rohnonha 8ahon8aiatannhe, 8aniron :
onen iokara, onen oni thoha aontaiokara8e, testann
niha. Enskatne kati 8ahonta8eiate anioh 8asakoris-
konte.
30 Tsi kati shathonstskaon, 8ahanatararako, nok
8ahaiatateriste ; 8athaiake nok tashakahon.
31 Ethone onen tonsaiatkak8arisi nok 8ahon8aien-
terene ; Nok ne raonha ok eh tonsahatatonte.
32 Nok 8aniron : Iah kenh naha oni tetiotarihens-
k8e nonkeneriane sontasonkenirorianionne ohahake-
son tsini ka8ennoten n'Oiatonseratokenti ?
33 Nok tontanitane, Jerusalem niionsane, tsi thati-
teron nenskat ia8enre nihati, neh ne ronatiake ;
34 Rontonhak8e oni neneh : ori8iio tsi shotonnhe-
ton ne Roianer, Simon shoken.
35 Nok oni ne kenh kaien saiatrori tsi nahotiiata-
8en n'ohahakeson, oni eh nonsahon8aienterene sasa-
konataranonte.
36 Tsinikari8es neh rotitharak8en eh 8ahoketote ne
Iesos, nok 8asaka8enhase : skennen tikenhak niseke !
37 Nok ne rononha, tsi nontahontonneke oni 8aho-
titeronne 8ahonnere 8ahonk8atianeronne 8ahi.
38 8asaka8enhase : oh nontieren se8ahterons nok
niatekon se8anontonnions ?
39 Se8atkatho kesnonke oni kasike, ak8a se ii :
kenh oni niiatak8aier nok tak8akaenhion ; kati kenh
neneh io8arare oni iostientare nakon8ara tsi nii niiot.
40 Nok 8asakohnatonhase ne rasnonke oni rasike.
41 Nok iah te8atons nahontahonnetak8e tsi nahon-
tonnharen oni rotinerakohon, 8asaka8enhase : se8ak-
k8aien kenh ?
42 Kentsiakenrita tanon otsinakontak8ane otsik-
heta 8ahon8aerhase ;
43 8atrak8e nok rahotihenton 8athastskaon.
44 Nok 8asakorori 8ahenron : eh 8ahi ni8akieren
tsi k8arori sekon shite8es : tsi iatekonte enkanane tsi-

ni hotiiaton ne Moïs oni Rotitokensehak8e nok oni ne Karennakon nii kiatatake.
45 Ethone onen 8atesakohnikonras8athete nahotinikonraientane tsinika8ennoten n'Oiatonseratokenti.
46 Oni 8ahenron: etho niiot tsi kaiaton; eh oni nateiototon8entsiohonne neh naharonhiaken ne Keristos, nok nasen-aton nonta tahontahatkestsko ne kenheiatne.
47 Nok raonha raosennakon aionteri8anoton aiakohnikonkararen, nok tsi entsiakoterake8ase ne kari8aneren akaon8entsiak8ekon nonk8e, kentho Jerusalem ien8atasa8en.
48 Ise 8ahi nori8ak8ekon se8atkathon; onen kati entk8atennietase tsini horharaststen ne Rakeniha.
49 Niare kati Jerusalem se8enterontak tsiniiore ienseSahrane n'Enekenkha ahosaststensera.
50 Ethone onen aststе niiasakohiatenha8e tsiniiore Bethani, nok ehneken iathatsiatate oni 8asakoiataterіste.
51 Nok tsinikari8es sakoterennaiennihatie eh tonsahontekhasi, karonhiakon niionsare.
52 Nok ne rononha 8ahon8asennaien, nok shonatsennonnihatie Jerusalem niionsahonne.
53 Nok ken8entatiesson ononsatokentike ronaterennaien tehon8anon8eronnions oni ron8atsennonnia sne Niio. Amen!

JOHN.

Raori8iiotsera ne Sonk8aianer Iesos Keristos tsini hoiaton ne Roiatatokenti San.

Tsi tiotasa8e Ranakerek8e n'O8enna, nok n'O8enna Niio nik8ekonne, nok kehiken O8enna Niio kenhne.
2 Ok Niio sinik8ekon tsi tiotasa8e.
3 Ori8ak8ekon Raonha roson, iah othenon tekason n'iah raonha tahoson.

28 Nok nonen siiahonne8etsi iohnatak8enrare, eh
nahaiere tsiniiot nahotohestestak8enhatie.
29 Nok ne rohnonha 8ahon8aiatannhe, 8aniron :
onen iokara, onen oni thoha aontaiokara8e, testann
niha. Enskatne kati 8ahonta8eiate anioh 8asakoris-
konte.
30 Tsi kati shathonstskaon, 8ahanatararako, nok
8ahaiatateriste; 8athaiake nok tashakahon.
31 Ethone onen tonsaiatkak8arisi nok 8ahon8aien-
terene; Nok ne raonha ok eh tonsahatatonte.
32 Nok 8aniron : Iah kenh naha oni tetiotarihens-
k8e nonkeneriane sontasonkenirorianionne ohahake-
son tsini ka8ennoten n'Oiatonseratokenti ?
33 Nok tontanitane, Jerusalem niionsane, tsi thati-
teron nenskat ia8enre nihati, neh ne ronatiake;
34 Rontonhak8e oni neneh: ori8iio tsi shotonnhe-
ton ne Roianer, Simon shoken.
35 Nok oni ne kenh kaien saiatrori tsi nahotiiata-
8en n'ohahakeson, oni eh nonsahon8aienterene sasa-
konataranonte.
36 Tsinikari8es neh rotitharak8en eh 8ahoketote ne
Iesos, nok 8asaka8enhase: skennen tikenhak niseke !
37 Nok ne rononha, tsi nontahontonneke oni 8aho-
titeronne 8ahonnere 8ahonk8atianeronne 8ahi.
38 8asaka8enhase: oh nontieren se8ahterons nok
niatekon se8anontonnions ?
39 Se8atkatho kesnonke oni kasike, ak8a se ii :
kenh oni niiatak8aier nok tak8akaenhion ; kati kenh
neneh io8arare oni iostientare nakon8ara tsi nii niiot.
40 Nok 8asakohnatonhase ne rasnonke oni rasike.
41 Nok iah te8atons nahontahonnetak8e tsi nahon-
tonnharen oni rotinerakohon, 8asaka8enhase : se8ak-
k8aien kenh ?
42 Kentsiakenrita tanon otsinakontak8ane otsik-
heta 8ahon8aerhase ;
43 8atrak8e nok rahotihenton 8athastskaon.
44 Nok 8asakorori 8ahenron : eh 8ahi ni8akieren
tsi k8arori sekon shite8es : tsi iatekonte enkanane tsi-

ni hotiiaton ne Moïs oni Rotitokensehak8e nok oni ne Karennakon nii kiatatake.
45 Ethone onen 8atesakohnikonras8athete nahotinikonraientane tsinika8ennoten n'Oiatonseratokenti.
46 Oni 8ahenron: etho niiot tsi kaiaton; eh oni nateioton8entsiohonne neh naharonhiaken ne Keristos, nok nasen-aton nonta tahontahatkestsko ne kenheiatne.
47 Nok raonha raosennakon aionteri8anoton aiakohnikonkararen, nok tsi entsiakoterake8ase ne kari8aneren akaon8entsiak8ekon nonk8e, kentho Jerusalem ien8atasa8en.
48 Ise 8ahi nori8ak8ekon se8atkathon; onen kati entk8atennietase tsini horharaststen ne Rakeniha.
49 Niare kati Jerusalem se8enterontak tsiniiore ienseSahrane n'Enekenkha ahosaststensera.
50 Ethone onen astste niiasakohiatenha8e tsiniiore Bethani, nok ehneken iathatsiatate oni 8asakoiatateriste.
51 Nok tsinikari8es sakoterennaiennihatie eh tonsahontekhasi, karonhiakon niionsare.
52 Nok ne rononha 8ahon8asennaien, nok shonatsennonnihatie Jerusalem niionsahonne.
53 Nok ken8entatiesson ononsatokentike ronaterennaien tehon8anon8eronnions oni ron8atsennonnia sne Niio. Amen!

JOHN.

Raori8iiotsera ne Sonk8aianer Iesos Keristos tsini hoiaton ne Roiatatokenti San.

Tsi tiotasa8e Ranakerek8e n'O8enna, nok n'O8enna Niio nik8ekonne, nok kehiken O8enna Niio kenhne.
2 Ok Niio sinik8ekon tsi tiotasa8e.
3 Ori8ak8ekon Raonha roson, iah othenon tekason n'iah raonha tahoson.

4 Raonhake kaientak8e n'atonnhest, nok n'atonnhest neh akos8athetsera kenhne nonk8eokon.
5 Asatakon 8atios8athene nok nasatakonronon iah tehon8anikonraientaon.
6 Saiatat tahotori ne Niio Sa8atis ron8aiastsk8e.
7 Neh raniente nahatkatto nok ahatrori tsinonkati ne kas8athetsera eh naonta8e ak8ekon aontaiaketak8e Raonhake.
8 Iah raonha tehken ne kas8athetsera, ne ok tanon tsi thon8atoriaton nahatrori tsinonkati ne Kas8athetsera.
9 Ne oni ne tokenske kas8athetsera, n'ak8ekon nonk8e teiakos8athetennis naonnakerate tsi ion8entsiate.
10 Ranakerek8e tsi ion8entsiate raonha roson tsi ion8entsiate, nok ki iah tehon8athontati ne iakon8entsiakeronon.
11 Rok8athon tsi roton8entsiate, nok iah tatehon8arhoton ne ronhion8entsiakeronon.
12 Nok tsiniiakon tehon8arhoton, sako8i ne Niio sakoienhokonha aionton. Nehne tsiniiakon tiaka8etakon ne raosennakon.
13 Nehne iah Onek8ensake tetiakoientakon, iah oni onk8e tehotennikonra; ak8a tanon Niione tiakoientakon.
14 Nok Onk8e rotatonni n'O8enna, on8entsiake 8arennakerate, nok ionk8atkatton ne rahoiatanerak8atsera, eh nihoiatanerak8atseroten tsini hoiatanerak8atseroten n'ènskat ok Niio Roienha, titkahere atanitenrasera oni ateri8ak8arisionsera.
15 Neh ratroriathak8e ne Sa8atis, satehohenreta tsi ratonhak8e: neh 8ahi ne ritonhak8e sikaton: rihentestonhatie ne raknonteratie aseken onen sihanakere, nii sakehnakerenne.
16 Nok ak8ekon ionk8ata8eiaton ne raotanitenraserakon, ak8a neok n'atanitenron n'atanitonron.
17 Aseken ne kaianerensera Moïs roson; nok kenhkaien natanitenron oni ne kari8ak8arisionsera, Iesos Keristos nehneh raha8ine.

18 Iah non8enton onka tehon8aken ne Niio; neh nak8a Ronineha thoiakenhon neh oni nenskat ok Roienha sonk8arori neh nikarihòten.

19 Kenh niiot tsi rori8ak8arision ne Sa8atis: sahon8ari8anontonse ne ratitsihenstatsi okon iesakohnatorionne, 8ahonniron: oh nasiatoten?

20 Aseken ak8a tahari8aierite, iah oni tehotonnhiien tsi 8ahenron: Iah ii teken ne Keristos.

21 Nese 8aonni tontahon8ari8anontonse: Onka kati nise? Ise ken n'Elie? tahenron iah ii teken. Satokense kati ken? Tontasako8enna8eron, nok 8ahenron: iah.

22 Sekon tontahonniron: tak8arori niha oh nasiatoten aontiesenhake iaonsaiakhirori ne tionkhiiatorion? ohnahoten satatenatonk8a?

23 8ahenron: ii ne karhakonson ra8ennotaties, raton: se8ahahak8arisi ne Roianer raohaha, tsini ha8en ne Rotokensehak8e Esaï.

24 Pharisian are neneh ne iesakonatorionne.

25 Sekon sahon8ari8anontonse, 8ahonniron: oh kati nontieren tsi senek8ahesta; iah se ise tehken ne Keristos, iah oni ne Elie, iah oni tesatokense?

26 Tontahenron ne Sa8atis: neok nii na8enke khenek8ahesta nok tanon saiatat se8entiok8akon renteron nehne iah tetsise8aienteri.

27 Neh tenhiatiatasonterako, takhenteston, oni; neh oni neiah te8akerionte neok oni nahiiennikatsenanerensi.

28 Bethani non8e kehiken naha8enseron ihsi nakaihionhati ne Jourdain tsinon8e nisakohnek8ahestak8e ne Sa8atis.

29 Tsi 8ahorhenne Sa8atis 8ahoken ne Iesos eh nontaha8enonhatie tsi ihres, 8ahenron: neh kehiken ne Niio Roienha, oni sarake8as nonk8e akori8aneraaksera.

30 Nehne ritonhon tsi 8aken: saiatat tenhiatiatasonterako neh ne takhenteston aseken ohenton sihanakere tsi nii niiot.

31 Iah sane nii tehiienterine: nok ki ne 8ene
akenhake tsinonk8ati n'Israerronon neh 8ahonni
a8enke tekhenek8ahéstanon.
32 Ethone oni nihatrori ne Sa8atis tsi raton:
8ahiken ne Rotkon Roiatatokenti Orite kenraken
rotiatontak8enhatie tsi 8ahotienhase.
33 Iah ki oni tethiienterine: rahonhaki ne iehaka-
torion akhenek8ahestana na8enke ra8en: neh nenst-
sken enhotienhase ne Rotkon Roiatatokenti neh
ensakohnek8aheste nonikonratokentike.
34 Nok riken, eh oni niiot tsi 8akatrori tsi nehne
Niio Roienha.
35 Tsi are saiorhenne, 8athatane ne Sa8atis teniiase
ronneno ne raotiok8a.
36 Nok tehakanere tsi rotoheststonhatie ne Iesos,
8ahenron: Neh kehiken ne Niio Roienha.
37 Nok ne teniiase ne raotiok8a, oni ne ron8a-
thonte tsiniiot tsi tahatati, oksaok Iesos sahon8atera-
nontakten.
38 Nok ne Iesos tontahatkarhateni, 8ahonikon-
raientane tsi ron8anonteratie, 8asaka8enhase: Naho-
ten Seniniente? tontahon8a8enna8eron 8aniron:
Rabbi! (neh sakat naiahiron, Saianer) kah non8e
nisiteron?
39 Tontahenron: kasene nok tsiatkatto. Eh
niiahane nok 8aiatkatto tsinon8e nihenterontak8e;
etho oni ne rononha 8ahiatien nehneh 8enniserate,
aseken onen oieri siio8istahehatie tsini 8atenniserine.
40 André, Simon Tier iatatekenha nekenhen
saiatat ne teniiase ron8a8ennaronken ne Sa8atis,
neh oni ne roseron ne Iesos.
41 Raonha oni tahatierente iahoken ne iatatekenha
Simon, 8aha8enhase: 8asakeniken nii ne Keristos.
42 Nok eh niiahoiatenha8e tsi ihtres ne Iesos:
Iesos nonen sahoken: Ise ne Simon
a; Cephas entsiesanatonk8ake (neh
n oststenra).
orhenne Galile niionsare ne Iesos, eh
hilip, 8aha8enhase oni neneh: takser.

44 Betsahida oni neneh thanakerek8e ne Philip tsinon8e tninakerek8e ne André tanon ne Tier.
45 Nok ne Philip Nathanael ionsahoken nok 8ahenron: Onen nii sak8aken neh rotonhon tsi roiaton ne Moïs, oni ne Rotitokensehak8e ron8atroriaton: nehne Iesos Nazaretronon Sose Roienha.
46 Tontahenron ne Nathanael: kah nekenh naonta8e naontaionk8etaierike Nazaretke ahontahaiakenne. Tontahenron ne Philip: kastski nok hetsiatkatto.
47 Iesos iahoken Nathanael eh nontaha8enonhatie, 8aha8enhase tsi 8ahenron: neh kehiken ne tokenske on8e Israerhaka niah tekaien naienikonrhate.
48 Nathanael tahenron: katke sistienteri? Iesos tontaho8enna8eron nok 8ahenron ohenton siiaiennonke ne Philip ok8irokon tesiterontak8e satekonkanerak8e.
49 Nathanael tontaho8enna8eron, nok 8ahenron: Saianer! ise ne Niio laienha, ise iesanontiio n'Israerhaka.
50 Tontahenron ne Iesos: neh tsi 8akonrori tsi tekonkanerak8e n'ok8irokon sitesiterontak8e neh ahori8a tasetak8e; ensatkatoseron ne senha kari8anorons tsiniiot ne kehiken.
51 8aha8enhase oni: ori8iio, ori8iio tsi 8akonrori: tsi ensatkatto tenhioteronhiakhasion eh niienshonenonhatie ne Niio Raoronhiakeronon enthonastsnentonhatie oni tsinon8e nenhenterontake n'onk8e Roienha.

Tekenihaton teioteri8asonterak8en tsini hoiaton Roiatatokenti San.

Asen nonta onakenke taiontennioten Cana Galile non8e, etho i8esk8e ne Iesos ronistenha.
2 8ahon8aonkaron oni nehne ne Iesos oni ne raotiok8a.
3 Nok 8ahontnekokten n'otsitsia, nok ne Iesos ronistenha 8aha8enhase: iah teshotinekaien n'otsitsia.

31 Iah sane nii tehiienterine: nok ki ne 8ene akenhake tsinonk8ati n'Israerronon neh 8ahonni a8enke tekhenek8ahéstanon.
32 Ethone oni nihatrori ne Sa8atis tsi raton: 8ahiken ne Rotkon Roiatatokenti Orite kenraken rotiatontak8enhatie tsi 8ahotienhase.
33 Iah ki oni tethiienterine: rahonhaki ne iehakatorion akhenek8ahestana na8enke ra8en: neh nenstsken enhotienhase ne Rotkon Roiatatokenti neh ensakohnek8aheste nonikonratokentike.
34 Nok riken, eh oni niiot tsi 8akatrori tsi nehne Niio Roienha.
35 Tsi are saiorhenne, 8athatane ne Sa8atis teniiase ronneno ne raotiok8a.
36 Nok tehakanere tsi rotohestston hatie ne Iesos, 8ahenron: Neh kehiken ne Niio Roienha.
37 Nok ne teniiase ne raotiok8a, oni ne ron8athonte tsiniiot tsi tahatati, oksaok Iesos sahon8atoranentakten.
38 Nok ne Iesos tontahatkarhateni, 8ahonikonraientane tsi ron8anonteratie, 8asaka8enhase: Nahoten Seniniente? tontahon8a8enna8eron 8aniron: Rabbi! (neh sakat naiahiron, Saianer) kah non8e nisiteron?
39 Tontahenron: kasene nok tsiatkatto. Eh niiahane nok 8aiatkatto tsinon8e nihenterontak8e; etho oni ne rononha 8ahiatien nehneh 8enniserate, aseken onen oieri siio8istahehatie tsini 8atenniserine.
40 André, Simon Tier iatatekenha nekenhen saiatat ne teniiase ron8a8ennaronken ne Sa8atis, neh oni ne roseron ne Iesos.
41 Raonha oni tahatierente iahoken ne iatatekenha Simon, 8aha8enhase: 8asakeniken nii ne Keristos.
42 Nok eh niiahoiatenha8e tsi ihtres ne Iesos: 8ahenron ne Iesos nonen sahoken: Ise ne Simon Jonas iahienha; Cephas entsiesanatonk8ake (neh sakat naiahiron oststenra).
43 Tsi 8ahorhenne Galile niionsare ne Iesos, eh 8ahoken ne Philip, 8aha8enhase oni neneh: takser.

44 Betsahida oni neneh thanakerek8e ne Philip tsinon8e tninakerek8e ne André tanon ne Tier.
45 Nok ne Philip Nathanael ionsahoken nok 8ahenron : Onen nii sak8aken neh rotonhon tsi roiaton ne Moïs, oni ne Rotitokensehak8e ron8atroriaton : nehne Iesos Nazaretronon Sose Roienha.
46 Tontahenron ne Nathanael: kah nekenh naonta8e naontaionk8etaierike Nazaretke ahontahaiakenne. Tontahenron ne Philip : kastski nok hetsiatkatto.
47 Iesos iahoken Nathanael eh nontaha8enonhatie, 8aha8enhase tsi 8ahenron : neh kehiken ne tokenske on8e Israerhaka niah tekaien naienikonrhate.
48 Nathanael tahenron : katke sistienteri ? Iesos tontaho8enna8eron nok 8ahenron ohenton siiaiennonke ne Philip ok8irokon tesiterontak8e satekonkanerak8e.
49 Nathanael tontaho8enna8eron, nok 8ahenron : Saianer ! ise ne Niio Iaienha, ise iesanontiio n'Israerhaka.
50 Tontahenron ne Iesos : neh tsi 8akonrori tsi tekonkanerak8e n'ok8irokon sitesiterontak8e neh ahori8a tasetak8e ; ensatkatoseron ne senha kari8anorons tsiniiot ne kehiken.
51 8aha8enhase oni : ori8iio, ori8iio tsi 8akonrori : tsi ensatkatto tenhioteronhiakhasion eh niienshonenonhatie ne Niio Raoronhiakeronon enthonastsnentonhatie oni tsinon8e nenhenterontake n'onk8e Roienha.

Tekenihaton teioteri8asonterak8en tsini hoiaton Roiatatokenti San.

Asen nonta onakenke taiontennioten Cana Galile non8e, etho i8esk8e ne Iesos ronistenha.
2 8ahon8aonkaron oni nehne ne Iesos oni ne raotiok8a.
3 Nok 8ahontnekokten n'otsitsia, nok ne Iesos ronistenha 8aha8enhase : iah teshotinekaien n'otsitsia.

4 Nok ne Iesos tontaha8enna8eron, 8ahenron : nahoten kati nii ahetiatsteristak8ake tsi sathon8isenha ? areko tehio tsi ka8istaeks nii aka8enk.

5 Ronistenha ionsaiaka8enhase ne kannhatseraokon : eh nase8aier tsi ok oni niiot tsi hentsise8annhane.

6 Iaiak nikatsetake otara etho katsetotonk8e, neh ronststane tsini hotirennhaonne ne Sitaeronon neh non8e nikaha8is tsini 8entanoron toka asenson nikanak8ake niiotieni.

7 8ahenron kati ne Iesos : se8anekanann kehiken katsetoton onekanos ; nok ak8a 8ahatinane.

8 Ethone sahenron : se8anekarako onen, nok hetsise8anatonnira ne rosts8enkaraniionte. Nok iahon8anatonhase.

9 Ne kati nonen sahatkense ne rosts8enkaraniionte n'onekanos otsitsia iotonhon (iah ki tanon tehoterientarak8e kah nonta8e, kenh kaien ne kannhatsera ne rotinekaten ronaterientaratsion nehneh) 8aha8enhase ne roniakon.

10 Nok 8ahenron : Neh ens niare taiontierente 8ahenekira ne kanekiio ; nok ak8a skenenha entkaiothiiate nonen eso iakohnekiren ; nok nise sekon neh nisate8eienton ne kanekiio.

11 Nehne tontierente iori8anerak8at tsinahaiere ne Iesos Cana-Galile non8e, nok 8ehne 8aronni ne raoiatanerak8atsera, nok taon8etak8e ne raotiok8a.

12 Ethone onen Kapharnaumke niiahare ronhne ne ronistenha rontatekenhokonha, oni ne raotiok8a, iah ki tanon tiiehoniskohon.

13 Aseken onen thoha iakahe8e tsini honentanoronse ne Sitaeronon kon8anatonk8a Shotonnhoststen, Jerusalem niionsare ne Iesos.

14 Iahara8e, Ononsatokentike 8asakoken ronatenask8atkeronton, tionnhonsk8aron, teiotinakarontonha,orite etho oni ronatekk8araiseroton ne tehontat8ista8is.

15 Ok aseriie tahatk8ironniate, nok ak8ekon sa-

sakotek8ate n'Ononsatokentike oni ne rahotitsenenhokon; 8athat8istok8atanion nok 8ahatekk8aratserakarhathoseron.
16 Nok 8asaka8enhase n'Orite ronatenask8atkerontak8e, ehren se8aha8it kehiken ne kenh non8e, tosa iontkerontak8a se8atatenonsonniaten ne Rakeniha raononsa.
17 Ethone ne raotiok8a sahonneiarane tsini8aton tsi kaiaton: Sanonsa aok8eniat onkiatakari.
18 Tahontati ne Sitaeronon 8ahonniron: oh nahoten enhiak8atokatak8e tsi sak8eniatseraien neh nasiere?
19 Iesos tontasako8enna8eron 8ahenron: sase8anonsarisi ne kenh Ononsatokenti, nok asen nen8ata enskenonsisa.
20 Tontahonniron ne Sitaeronon: Kaieri niioserasen nok iaiak niiekanonsison ne kenh kanonsote, nok nise asen ok nen8ata ensesenonsisa.
21 Nehse neneh rentonhak8e tsinenhioiata8en ne raoieronta.
22 Nese 8aonni nonen sonsahatonnhete, sahonneiarane ne raotiok8a tsinahoten ra8en; taonnetak8e tsini kaiaton, oni tsinithotati ne Iesos.
23 Tsinikari8es Jerusalem ihres, kentioko8anen taon8etak8e, netsi iontkathos iori8anerak8atenions tsini haierhak8e.
24 Iah ki tanon ne Iesos ak8a tetesaka8etak8enne aseken ak8ekon niiesakoienterisk8e.
25 Nok oni tsi iah teresaksk8e onka nonk8e ahon8ari8aniratse: aseken ak8ekon raienteri tsini iaka8eriasotens nonk8e.

Asenhaton nateioteri8asonterak8en tsini hoiaton Roiatatokenti San.

SAIATAT raiatarak8e tsinihati ne Pharisian Nicodem ron8aiastsk8e, oni ron8ako8anen ne Sitaeronon.
2 Asonthenne 8ahoiatorenne ne Iesos, nok 8ahen-

ron : Se8enniio, ionk8aterientare tsi Niio thiatennieton neh nasiere tsi ask8arihonnien tsiniiot ne Sakotatis : aseken iah onka takak8eni neh nakaiere tsi nisierha ne iah tanik8ekon ne Niio.

3 8ahenron ne Iesos tsi tontaho8enna8eron : Ori8iio tsi 8akonrori tsi iah teionta8eiatane ne Niio raonakeraserakon ne iah ase tentsionnakerathe.

4 Tontahenron ne Nicodem : oh nekenh naia8enne ne sekon ahonsarennakerate nonen rokstenha ? en8aton kenh ne iaonsahata8eiate ronistenha kaiatakon nok sekon ahonsarennakerate ?

5. Tontahenron ne Iesos : Ori8iio ak8a ori8iio tsi konrori, ne iah tensrennakerathe n'onekanosne nok kanikonrake, iah ki non8enton tiiahata8eiate ne Karonhiake.

6 Tsinikon no8a'ronne tioientakon o8aronk ki ihken, nok n'onikonrake tioientakon onikonra ki ihken.

7 Tosa kati sanekheren tsi konrori, tsi iatekakonte ase ensesennakerate.

8 Ok 8ahi ten8anonton kah niienka8erenha8e tsi iahote, nok sathonte tsi iorakare, iah tanon tesaterientare kah nonta8e, iah oni tsi niiaha8enonhatie ; etho kati niiot tsiniiakon n'onikonrake iakohnakeraton.

9 Sekon tontahenron ne Nicodem : oh nekenh naia8enne neh naia8enne ?

10 Iesos tontaho8enna8eron nok 8aha8enhase : Sherihonniennis n'Israerronon tanon iah tesaterientare neh nikarihoten.

11 Ori8iio, ori8iio tsi konrori : tsi neok iak8atroris tsinahoten ionk8aterientare, oni iak8ari8anirasts tsi nahoten ionk8atkathon : nok sane iah tesataonsatasts tsi nahoten iak8aton.

12 Nese ok sane konroris non8entsiakekha ; oh kati nekenh naia8enne naontasetak8e ne Karonhiakekha akonrori ?

13 Aseken iah non8enton onka tiieiakok8athon ne

Karonhiake, nakoren akenhake, neh ok neh nitha8e-
non; neh n'Onk8e Roienha Karonhiake thanakere.
14 Nok tsini heieren ne Mois tsi roniarakestsk8en
Kahentake ko8a; etho oni neneh nenhia8enne n'On-
k8e Roienha enhon8aiatakaratate.
15 Netho naonta8e tosa aiahiheie tsini iakon entia-
ka8etakon ne raosennakon, aiakoientake tanon n'aion-
tsennonni-on8e.
16 Aseken ne Niio tsini sakohnoronk8ahon nonk8e,
iah tatesakohnonhianiheki n'enskat ok ro8iraien, asa-
kaon tosa aiahiheie tsini iakon tiaka8etakon raonhake,
ok eken tanon neh aiakoientake ne raonhake aie-
tsenri atsennonniat.
17 Aseken ne Niio, iah neh tethotoriaton ne Ro-
ienha tsi ion8entsiate naiontkaronniate nonk8e, neh
tanon raniente naontonseke raonhake aietsenri atsen-
nonniat.
18 Iah non8enton tiiahatkaronni ne tha8etakon
raonha raosennakon, nok tanon neiah tetha8etakon,
onen ok neneh rotkaronnihon: aseken iah ki tetha-
8etakon ne Raosennakon tsi neok enskat Niio Roienha.
19 Kenh kaien enhiakokaronniate: Netsi iioh ne
teios8athe nonk8ehne, nok nonk8e senha neh iakoh-
non8ehon ne taontaiakokaraseke tsiniiot ne taiakos8a-
theke; aseken sotsi ie8eiennaksen.
20 Aseken onka neok iaka8esakonhaties ne iotak-
sen, ies8enski ne teios8athe, iah oni akta teientha ts-
teios8athe, on8a sotsi enhiontatattokase tsi ie8eiennai
ksen.
21 Nok tanon neneh iakesaks ne tkari8aieri akta
ki ientha tsi teios8athe, nok eh nahonta8e 8ehne aon-
ton nako8eienna, aseken Niiohne tiotiientakon.
22 Ethone are onen ne Iesos Judé niionsare, ronhne
ne raotiok8a, etho oni non8e iahotinisko, nok sakoh-
nek8ahestak8e.
23 Nok ne Sa8atis Enon neneh non8e nisakonek8a-
hestak8e akta ne Salim ne tsi eh non8e nikaihionha-
tenionk8e, eh kati non8e ieienthak8e ne ionskaneks
naiontenek8aheste.

28 Nok nonen siiahonne8etsi iohnatak8enrare, eh
nahaiere tsiniiot nahotohestatak8enhatie.
29 Nok ne rohnonha 8ahon8aiatannhe, 8aniron :
onen iokara, onen oni thoha aontaiokara8e, testann
niha. Enskatne kati 8ahonta8eiate anioh 8asakoris-
konte.
30 Tsi kati shathonstskaon, 8ahanatararako, nok
8ahaiatateriste; 8athaiake nok tashakahon.
31 Ethone onen tonsaiatkak8arisi nok 8ahon8aien-
terene; Nok ne raonha ok eh tonsahatatonte.
32 Nok 8aniron: Iah kenh naha oni tetiotarihens-
k8e nonkeneriane sontasonkenirorianionne ohahake-
son tsini ka8ennoten n'Oiatonseratokenti?
33 Nok tontanitane, Jerusalem niionsane, tsi thati-
teron nenskat ia8enre nihati, neh ne ronatiake;
34 Rontonhak8e oni neneh: ori8iio tsi shotonnhe-
ton ne Roianer, Simon shoken.
35 Nok oni ne kenh kaien saiatrori tsi nahotiiata-
8en n'ohahakeson, oni eh nonsahon8aienterene sasa-
konataranonte.
36 Tsinikari8es neh rotitharak8en eh 8ahoketote ne
Iesos, nok 8asaka8enhase: skennen tikenhak niseko!
37 Nok ne rononha, tsi nontahontonneke oni 8aho-
titeronne 8ahonnere 8ahonk8atianeronne 8ahi.
38 8asaka8enhase: oh nontieren se8ahterons nok
niatekon se8anontonnions?
39 Se8atkatho kesnonke oni kasike, ak8a se ii:
kenh oni niiatak8aier nok tak8akaenhion; kati kenh
neneh io8arare oni iostientare nakon8ara tsi nii niiot.
40 Nok 8asakohnatonhase ne rasnonke oni rasike.
41 Nok iah te8atons nahontahonnetak8e tsi nahon-
tonnharen oni rotinerakohon, 8asaka8enhase: se8ak-
k8aien kenh?
42 Kentsiakenrita tanon otsinakontak8ane otsik-
heta 8ahon8aerhase;
43 8atrak8e nok rahotihenton 8athastskaon.
44 Nok 8asakorori 8ahenron: eh 8ahi ni8akieren
tsi k8arori sekon shite8es: tsi iatekonte enkanane tsi-

ni hotiiaton ne Moïs oni Rotitokensehak8e nok oni ne
Karennakon nii kiatatake.
45 Ethone onen 8atesakohnikonras8athete nahoti-
nikonraientane tsinika8ennoten n'Oiatonseratokenti.
46 Oni 8ahenron: etho niiot tsi kaiaton; eh oni
nateiotonSentsiohonne neh naharonhiaken ne Keris-
tos, nok nasen-aton nonta tahontahatkestsko ne ken-
heiatne.
47 Nok raonha raosennakon aionteri8anoton aia-
kohnikonkararen, nok tsi entsiakoterake8ase ne kari-
8aneren akaon8entsiak8ekon nonk8e, kentho Jerusa-
lem ien8atasa8en.
48 Ise 8ahi nori8ak8ekon se8atkathon; onen kati
entk8atennietase tsini horharaststson ne Rakeniha.
49 Niare kati Jerusalem se8enterontak tsiniiore
ienseSahrane n'Enekenkha ahosaststensera.
50 Ethone onen aststo niiasakohiatenha8e tsiniiore
Bethani, nok ehneken iathatsiatate oni 8asakoiatate-
riste.
51 Nok tsinikari8es sakoterennaiennihatie eh ton-
sahontekhasi, karonhiakon niionsare.
52 Nok ne rononha 8ahon8asennaien, nok shona-
tsennonnihatie Jerusalem niionsahonne.
53 Nok ken8entatiesson ononsatokentike ronate-
rennaien tehon8anon8eronnions oni ron8atsennonnia
sne Niio. Amen!

JOHN.

Raori8iiotsera ne Sonk8aianer Iesos Keristos tsini hoiaton ne Roiatatokenti San.

TSI tiotasa8e Ranakerek8e n'O8enna, nok n'O8enna
Niio nik8ekonne, nok kehiken O8enna Niio kenhne.
2 Ok Niio sinik8ekon tsi tiotasa8e.
3 Ori8ak8ekon Raonha roson, iah othenon tekason
n'iah raonha tahoson.

4 Raonhake kaientak8e n'atonnhest, nok n'atonnhest neh akos8athetsera kenhne nonk8eokon.
5 Asatakon 8atios8athene nok nasatakonronon iah tehon8anikonraientaon.
6 Saiatat tahotori ne Niio Sa8atis ron8aiastsk8e.
7 Neh raniente nahatkatto nok ahatrori tsinonkati ne kas8athetsera eh naonta8e ak8ekon aontaiaketak8e Raonhake.
8 Iah raonha tehken ne kas8athetsera, ne ok tanon tsi thon8atoriaton nahatrori tsinonkati ne Kas8athetsera.
9 Ne oni ne tokenske kas8athetsera, n'ak8ekon nonk8e teiakos8athetennis naonnakerate tsi ion8entsiate.
10 Ranakerek8e tsi ion8entsiate raonha roson tsi ion8entsiate, nok ki iah tehon8athontati ne iakon8entsiakeronon.
11 Rok8athon tsi roton8entsiate, nok iah tatehon8arhoton ne ronhion8entsiakeronon.
12 Nok tsiniiakon tehon8arhoton, sako8i ne Niio sakoienhokonha aionton. Nehne tsiniiakon tiaka8etakon ne raosennakon.
13 Nehne iah Onek8ensake tetiakoientakon, iah oni onk8e tehotennikonra; ak8a tanon Niione tiakoientakon.
14 Nok Onk8e rotatonni n'O8enna, on8entsiake 8arennakerate, nok ionk8atkatton ne rahoiatanerak8atsera, eh nihoiatanerak8atseroten tsini hoiatanerak8atseroten n'énskat ok Niio Roienha, titkahere atanitenrasera oni ateri8ak8arisionsera.
15 Neh ratroriathak8e ne Sa8atis, satehohenreta tsi ratonhak8e: neh 8ahi ne ritonhak8e sikaton: rihentestonhatie ne raknonteratie aseken onen sihanakere, nii sakehnakerenne.
16 Nok ak8ekon ionk8ata8eiaton ne raotanitenraserakon, ak8a neok n'atanitenron n'atanitenron.
17 Aseken ne kaianerensera Moïs roson; nok kenhkaien natanitenron oni ne kari8ak8arisionsera, Iesos Keristos nehneh raha8ine.

18 Iah non8enton onka tehon8aken ne Niio; neh nak8a Ronineha thoiakenhon neh oni nenskat ok Roienha sonk8arori neh nikarihòten.

19 Kenh niiot tsi rori8ak8arision ne Sa8atis: sahon8ari8anontonse ne ratitsihenstatsi okon iesakohnatorionne, 8ahonniron: oh nasiatoten?

20 Aseken ak8a tahari8aierite, iah oni tehotonnhiien tsi 8ahenron: Iah ii teken ne Keristos.

21 Nese 8aonni tontahon8ari8anontonse: Onka kati nise? Ise ken n'Elie? tahenron iah ii teken. Satokense kati ken? Tontasako8enna8eron, nok 8ahenron: iah.

22 Sekon tontahonniron: tak8arori niha oh nasiatoten aontiesenhake iaonsaiakhirori ne tionkhiiatorion? ohnahoten satatenatonk8a?

23 8ahenron: ii ne karhakonson ra8ennotaties, raton: se8ahahak8arisi ne Roianer raohaha, tsini ha8en ne Rotokensehak8e Esaï.

24 Pharisian are neneh ne iesakonatorionne.

25 Sekon sahon8ari8anontonse, 8ahonniron: oh kati nontieren tsi senek8ahesta; iah se ise tehken ne Keristos, iah oni ne Elie, iah oni tesatokense?

26 Tontahenron ne Sa8atis: neok nii na8enke khenek8ahesta nok tanon saiatat se8entiok8akon renteron nehne iah tetsise8aienteri.

27 Neh tenhiatiatasonterako, takhenteston, oni; neh oni neiah te8akerionte neok oni nahiiennikatsenanerensi.

28 Bethani non8e kehiken naha8enseron ihsi nakaihionhati ne Jourdain tsinon8e nisakohnek8ahestak8e ne Sa8atis.

29 Tsi 8ahorhenne Sa8atis 8ahoken ne Iesos eh nontaha8enonhatie tsi ihres, 8ahenron: neh kehiken ne Niio Roienha, oni sarake8as nonk8e akori8aneraaksera.

30 Nehne ritonhon tsi 8aken: saiatat tenhiatiatasonterako neh ne takhenteston aseken ohenton sihanakere tsi nii niiot.

31 Iah sane nii tehiienterine: nok ki ne 8ene akenhake tsinonk8ati n'Israerronon neh 8ahonni a8enke tekhenek8ahéstanon.
32 Ethone oni nihatrori ne Sa8atis tsi raton: 8ahiken ne Rotkon Roiatatokenti Orite kenraken rotiatontak8enhatie tsi 8ahotienhase.
33 Iah ki oni tethiienterine: rahonhaki ne iehakatorion akhenek8ahestana na8enke ra8en: neh nenstsken enhotienhase ne Rotkon Roiatatokenti neh ensakohnek8aheste nonikonratokentike.
34 Nok riken, eh oni niiot tsi 8akatrori tsi nehne Niio Roienha.
35 Tsi are saiorhenne, 8athatane ne Sa8atis teniiase ronneno ne raotiok8a.
36 Nok tehakanere tsi rotoheststonhatie ne Iesos, 8ahenron: Neh kehiken ne Niio Roienha.
37 Nok ne teniiase ne raotiok8a, oni ne ron8athonte tsiniiot tsi tahatati, oksaok Iesos sahon8atoranentakten.
38 Nok ne Iesos tontahatkarhateni, 8ahonikonraientane tsi ron8anonteratie, 8asaka8enhase: Nahoten Seniniente? tontahon8a8enna8eron 8aniron: Rabbi! (neh sakat naiahiron, Saianer) kah non8e nisiteron?
39 Tontahenron: kasene nok tsiatkatto. Eh niiahane nok 8aiatkatto tsinon8e nihenterontak8e; etho oni ne rononha 8ahiatien nehneh 8enniserate, aseken onen oieri siio8istahehatie tsini 8atenniserine.
40 André, Simon Tier iatatekenha nekenhen saiatat ne teniiase ron8a8ennaronken ne Sa8atis, neh oni ne roseron ne Iesos.
41 Raonha oni tahatierente iahoken ne iatatekenha Simon, 8aha8enhase: 8asakeniken nii ne Keristos.
42 Nok eh niiahoiatenha8e tsi ihtres ne Iesos: 8ahenron ne Iesos nonen sahoken: Ise ne Simon Jonas iahienha; Cephas entsiesanatonk8ake (neh sakat naiahiron oststenra).
43 Tsi 8ahorhenne Galile niionsare ne Iesos, eh 8ahoken ne Philip, 8aha8enhase oni neneh: takser.

44 Betsahida oni neneh thanakerek8e ne Philip tsinon8e tninakerek8e ne André tanon ne Tier.

45 Nok ne Philip Nathanael ionsahoken nok 8ahenron: Onen nii sak8aken neh rotonhon tsi roiaton ne Moïs, oni ne Rotitokensehak8e ron8atroriaton: nehne Iesos Nazaretronon Sose Roienha.

46 Tontahenron ne Nathanael: kah nekonh naonta8e naontaionk8etaierike Nazaretke ahontahaiakenne. Tontahenron ne Philip: kastski nok hetsiatkatto.

47 Iesos iahoken Nathanael eh nontaha8enonhatie, 8aha8enhase tsi 8ahenron: neh kehiken ne tokenske on8e Israerhaka niah tekaien naienikonrhate.

48 Nathanael tahenron: katke sistienteri? Iesos tontaho8enna8eron nok 8ahenron ohenton siiaiennonke ne Philip ok8irokon tesiterontak8e satekonkanerak8e.

49 Nathanael tontaho8enna8eron, nok 8ahenron: Saianer! ise ne Niio Iaienha, ise iesanontiio n'Israerhaka.

50 Tontahenron ne Iesos: neh tsi 8akonrori tsi tekonkanerak8e n'ok8irokon sitesiterontak8e neh ahori8a tasetak8e; ensatkatoseron ne senha kari8anorons tsiniiot ne kehiken.

51 8aha8enhase oni: ori8iio, ori8iio tsi 8akonrori: tsi ensatkatto tenhioteronhiakhasion eh niienshonenonhatie ne Niio Raoronhiakeronon enthonastsnentonhatie oni tsinon8e nenhenterontake n'onk8e Roienha.

Tekenihaton teioteri8asonterak8en tsini hoiaton Roiatatokenti San.

Asen nonta onakenke taiontennioten Cana Galile non8e, etho i8esk8e ne Iesos ronistenha.

2 8ahon8aonkaron oni nehne ne Iesos oni ne raotiok8a.

3 Nok 8ahontnekokten n'otsitsia, nok ne Iesos ronistenha 8aha8enhase: iah teshotinekaien n'otsitsia.

4 Nok ne Iesos tontaha8enna8eron, 8ahenron : nahoten kati nii ahetiatsteristak8ake tsi sathon8isenha? areko tehio tsi ka8istaeks nii aka8enk.

5 Ronistenha ionsaiaka8enhase ne kannhatseraokon : eh nase8aier tsi ok oni niiot tsi hentsise8annhane.

6 Iaiak nikatsetake otara etho katsetotonk8e, neh ronststane tsini hotirennhaonne ne Sitaeronon neh non8e nikaha8is tsini 8entanoron toka asenson nikanak8ake niiotieni.

7 8ahenron kati ne Iesos : se8anekanann kehiken katsetoton onekanos ; nok ak8a 8ahatinane.

8 Ethone sahenron : se8anekarako onen, nok hetsise8anatonnira ne rosts8enkaraniionte. Nok iahon8anatonhase.

9 Ne kati nonen sahatkense ne rosts8enkaraniionte n'onekanos otsitsia iotonhon (iah ki tanon tehoterientarak8e kah nonta8e, kenh kaien ne kannhatsera ne rotinekaten ronaterientaratsion nehneh) 8aha8enhase ne roniakon.

10 Nok 8ahenron : Neh ens niare taiontierente 8ahenekira ne kanekiio ; nok ak8a skenenha entkaiothiiate nonen eso iakohnekiren ; nok nise sekon neh nisate8eienton ne kanekiio.

11 Nehne tontierente iori8anerak8at tsinahaiere ne Iesos Cana-Galile non8e, nok 8ehne 8aronni ne raoiatanerak8atsera, nok taon8etak8e ne raotiok8a.

12 Ethone onen Kapharnaumke niiahare ronhne ne ronistenha rontatekenhokonha, oni ne raotiok8a, iah ki tanon tiiehoniskohon.

13 Aseken onen thoha iakahe8e tsini honentanoronse ne Sitaeronon kon8anatonk8a Shotonnhestston, Jerusalem niionsare ne Iesos.

14 Iahara8e, Ononsatokentike 8asakoken ronatenask8atkeronton, tionnhonsk8aron, teiotinakarontonha,orite etho oni ronatekk8aratseroton ne tehontat8ista8is.

15 Ok aseriie tahatk8ironniate, nok ak8ekon sa-

sakotek8ate n'Ononsatokentike oni ne rahotitsenenhokon; 8athat8istok8atanion nok 8ahatekk8aratserakarhathoseron.

16 Nok 8asaka8enhase n'Orite ronatenask8atkerontak8e, ehren se8aha8it kehiken ne kenh non8e, tosa iontkerontak8a se8atatenonsonniaten ne Rakeniha raononsa.

17 Ethone ne raotiok8a sahonneiarane tsini8aton tsi kaiaton: Sanonsa aok8eniat onkiatakari.

18 Tahontati ne Sitaeronon 8ahonniron: oh nahoten enhiak8atokatak8e tsi sak8eniatseraien neh nasiere?

19 Iesos tontasako8enna8eron 8ahenron: sase8anonsarisi ne kenh Ononsatokenti, nok asen nen8ata enskenonsisa.

20 Tontahonniron ne Sitaeronon: Kaieri niioserasen nok iaiak niiekanonsison ne kenh kanonsote, nok nise asen ok nen8ata ensesenonsisa.

21 Nehse neneh rentonhak8e tsinenhioiata8en ne raoieronta.

22 Nese 8aonni nonen sonsahatonnhete, sahonneiarane ne raotiok8a tsinahoten ra8en; taonnetak8e tsini kaiaton, oni tsinithotati ne Iesos.

23 Tsinikari8es Jerusalem ihres, kentioko8anen taon8etak8e, netsi iontkathos iori8anerak8atenions tsini haierhak8e.

24 Iah ki tanon ne Iesos ak8a tetesaka8etak8enne aseken ak8ekon niiesakoienterisk8e.

25 Nok oni tsi iah teresaksk8e onka nonk8e ahon8ari8aniratse: aseken ak8ekon raienteri tsini iaka8eriasotens nonk8e.

Asenhaton nateioteri8asonterak8en tsini hoiaton Roiatatokenti San.

Saiatat raiatarak8e tsinihati ne Pharisian Nicodem ron8aiastsk8e, oni ron8ako8anen ne Sitaeronon.

2 Asonthenne 8ahoiatorenne ne Iesos, nok 8ahen-

ron : Se8enniio, ionk8aterientare tsi Niio thiatennieton neh nasiere tsi ask8arihonnien tsiniiot ne Sakotatis: aseken iah onka takak8eni neh nakaiere tsi nisierha ne iah tanik8ekon ne Niio.

3 8ahenron ne Iesos tsi tontaho8enna8eron : Ori8iio tsi 8akonrori tsi iah teionta8eiatane ne Niio raonakeraserakon ne iah ase tentsionnakerathe.

4 Tontahenron ne Nicodem : oh nekenh naia8enne ne sekon ahonsarennakerate nonen rokstenha ? en8aton kenh ne iaonsahata8eiate ronistonha kaiatakon nok sekon ahonsarennakerate ?

5. Tontahenron ne Iesos : Ori8iio ak8a ori8iio tsi konrori, ne iah tensrennakerathe n'onekanosne nok kanikonrake, iah ki non8enton tiiahata8eiate ne Karonhiake.

6 Tsinikon no8aronne tioientakon o8aronk ki ihken, nok n'onikonrake tioientakon onikonra ki ihken.

7 Tosa kati sanekheren tsi konrori, tsi iatekakonte ase ensesennakerate.

8 Ok 8ahi ten8anonton kah niienka8erenha8e tsi iahote, nok sathonte tsi iorakare, iah tanon tesaterientare kah nonta8e, iah oni tsi niiaha8enonhatie ; etho kati niiot tsiniiakon n'onikonrake iakohnakeraton.

9 Sekon tontahenron ne Nicodem : oh nekenh naia8enne neh naia8enne ?

10 Iesos tontaho8enna8eron nok 8aha8enhase : Sherihonniennis n'Israerronon tanon iah tesaterientare neh nikarihoten.

11 Ori8iio, ori8iio tsi konrori : tsi neok iak8atroris tsinahoten ionk8aterientare, oni iak8ari8anirasts tsi nahoten ionk8atkathon : nok sane iah tesataonsatasts tsi nahoten iak8aton.

12 Nese ok sane konroris non8entsiakekha ; oh kati nekenh naia8enne naontasetak8e ne Karonhiakekha akonrori ?

13 Aseken iah non8enton onka tiieiakok8athon ne

Karonhiake, nakoren akenhake, neh ok neh nitha8e-
non; neh n'Onk8e Roienha Karonhiake thanakere.
14 Nok tsini heieren ne Mois tsi roniarakestsk8en
Kahentake ko8a; etho oni neneh nenhia8enne n'On-
k8e Roienha enhon8aiatakaratate.
15 Netho naonta8e tosa aiahiheie tsini iakon entia-
ka8etakon ne raosennakon, aiakoientake tanon n'aion-
tsennonni-on8e.
16 Aseken ne Niio tsini sakohnoronk8ahon nonk8e,
iah tatesakohnonhianiheki n'enskat ok ro8iraien, asa-
kaon tosa aiahiheie tsini iakon tiaka8etakon raonhake,
ok eken tanon neh aiakoientake ne raonhake aie-
tsenri atsennonniat.
17 Aseken ne Niio, iah neh tethotoriaton ne Ro-
ienha tsi ion8entsiate naiontkaronniate nonk8e, neh
tanon raniente naontonseke raonhake aietsenri atsen-
nonniat.
18 Iah non8enton tiiahatkaronni ne tha8etakon
raonha raosennakon, nok tanon neiah tetha8etakon,
onen ok neneh rotkaronnihon: aseken iah ki tetha-
8etakon ne Raosennakon tsi neok enskat Niio Roienha.
19 Kenh kaien enhiakokaronniate: Netsi iioh ne
teios8athe nonk8ehne, nok nonk8e senha neh iakoh-
non8ehon ne taontaiakokaraseke tsiniiot ne taiakos8a-
theke; aseken sotsi ie8eiennaksen.
20 Aseken onka neok iaka8esakonhaties ne iotak-
sen, ies8enski ne teios8athe, iah oni akta teientha ts-
teios8athe, on8a sotsi enhiontatattokase tsi ie8eiennai
ksen.
21 Nok tanon neneh iakesaks ne tkari8aieri akta
ki ientha tsi teios8athe, nok eh nahonta8e 8ehne aon-
ton nako8eienna, aseken Niiohne tiotiientakon.
22 Ethone are onen ne Iesos Judé niionsare, ronhne
ne raotiok8a, etho oni non8e iahotinisko, nok sakoh-
nek8ahestak8e.
23 Nok ne Sa8atis Enon neneh non8e nisakonek8a-
hestak8e akta ne Salim ne tsi eh non8e nikaihionha-
tenionk8e, eh kati non8e ieienthak8e ne ionskaneks
naiontenek8aheste.

24 Aseken areko sihon8annhoton ne Sa8atis neh nonSe sikaha8is.

25 Sa8atis raotiok8a tanon Sitaeronon 8athatiri8atironten atatenek8ahestak ahori8ake.

26 Etho sahonne8e tsi renteron ne Sa8atis, shontonne: Saianer, Sakohnek8ahesta se ken oni neneh onen thohiken tisenesk8e ihsi nakaihionhàti Jourdan neh oni ne hetseri8anirati, ak8a oni ihken tsi raonk8etanakerens.

27 Tontahenron ne Sa8atis: iahse othenon taha-k8eni ne ronk8e neiah Karonhiake tahontahon8atennietasere.

28 Se8athonte oni 8ahi nise tsi 8aken: iah ii tehken ne Keristos neok tsi ohenton tionkatorion.

29 Onka teniiase ne rone neh ki 8ahi neh rone: nok tanon ne ronatenro ro8ennarak8a oni rotahonsate, nok neh ratonnharak8a tsi ro8ennaronkas; eh kati oni nii niiot, onen tokenske 8akahnane tsi 8akatonnhahere.

30 Aseken enhasenno8annha nok nii tentkastohne.

31 Ak8ekon niiesakosennakenhnion ne Karonhiake nitha8enon; aseken non8entsiake nitha8enon, ron8entsiakeronon ki nehneh, eh oni niiot tsi ratatis tsi niiot nonk8esonha; nok tanon ne Karonhiake nitha8enon, ak8ekon niiesakok8enion.

32 Nok neh rattroris tsinihotkatton oni tsini horonken, nok iah onka tehon8atahonsatatis.

33 Nok onka rotaonsatati, rori8aniraton ki tsi Niio ihken ne Niio.

34 Aseken ne Niio thotennieton nekiok ratrori ne Niio rao8enna aseken iah ki ok tiieroheststa ne Niio tsini honikonra8is.

35 Roniha ronoronk8a ne Roienha, ak8ekon oni nihiehori8a8i.

36 Karonhiake enhatsennonni nentretak8e raosennakon ne Roienha; nok ne iah tetha8etakon raosennakon ne Roienha iah non8enton tiiahatkatto ne Karonhiake, ok eken tanon neh enhorane ne Niio raonak8ensera.

Kaieri-haton natehioteri8asonterak8en tsini hoiaton Roiatatokenti San.

SAHOTOKENSE ne Iesos tsi ronton ne Pharisian tsi raonha senha rotioko8annhaonhatie, senha oni raonha eso sakohnek8ahesta tsiniiot ne Sa8atis.

2 Iah sane ak8a rahonha ne Iesos tesakohnek8ahestak8e nehne raotiok8a sakotinek8ahestak8e.

3 Sahatenti ne Judé non8e, nok Galile niionsare.

4 Samari kati nonk8ati sahatohestst ak8e.

5 Iahanatarane Samari-ronon ratinakere Sychar kon8aiasts iah ihnon tehken tsinon8e ne Jacob nihaon8entsia8i ne roienha Sose.

6 Eh oni non8e nihotna8erotak8e ne Jacob: 8atha8ishenheie ne Iesos tsi rathahine, eh 8ahatorishen akta tsi iona8erote, onen toka neh nahoten ne iaiakhaton siio8istahehratie.

7 Etho kanekotsienhe tsiothon8isen Samaritanronon, 8ahenron ne Iesos: taknekanont.

8 Aseken ne raotiok8a kanatakon iehonenonne ronatennatseraninonronne.

9 Takenron ne kenhen tsiothon8isen Samaritanronon : oh neneh niiotieren tsi takeri8anontonni akonhnekanonte Sitaeronon 8ahi nasiatoten nok nii Samaritan-ronon? Iah 8ahi naha tatehatitarha ne Sitaeronon tanon ne Samaritan-ronon.

10 8ahenron ne Iesos tsi tontaha8enna8eron : Neh nasienterihake ne Niio raotanitenresera, hatsienterihake oni onka ne 8aiari8anontonse atsnekanonte ise aontesatierenton atseri8anontonni, nok ne raonha aonsaianekanonten ne kanekiio.

11 Tontakenron ne tsiothon8isen : Saianer! iah othenon tesaien nasetsientak8e tanon ioshon8es; kah kati nekenh naontesanekenha ne kanekiio?

12 Senha onteken ise tsiatanoron tsiniiot ne sak8anikenha Jacob neh sonk8a8i ne kenh iohna8erote, eh ranekirathak8e, oni ne sakoienhokonha oni ne raotsenenhokon?

13 TontahaSennaSeron ne Iesos, Sahenron: tsini-
iakon enhienekira kehiken iohnaSerote sekonse entsia-
kohniatathen.
14 Nok tanon nenhakekira nenhinekanonte iah
non8enton tiiahonsahoniatathen, aseken ok nehe
nenhinekanonte ien8atna8eronni ne rahonhake ne iah
taonsteske tiotkon tanon enhiohnekotake tsi niien-
hen8e.
15 Sakenron ne tsiothon8isen: Se8enniio! askne-
kanonte neh nikanekoten ne tosa non8enton aonson-
kehniatathen, tosa oni non8enton sekon taontakneko-
tsienha.
16 8ahenron ne Iesos : 8as iatsihnonk ne tesenite-
ron, kenhnitre.
17 Tontakenron ne tsiothon8isen : iahse te8akenia-
kon. Sahenron ne Iesos : taseri8aierite tsi 8asiron iah
te8akeniakon.
18 Aseken onen 8isk nisaniakon, nok ne tetsiseni-
iashe iah teseniniakon : ne kati 8aonni taseri8aierite
ki tsi nasiere tsi tasatati.
19 Nok tontakenron, ne tsiothon8isen : Se8enniio!
Ori8iio tsi Satokense.
20 Iakhinihokonkenha Ron8asennaientak8ak8e ke-
hiken tsi iohnonte ; nok nise saton Jerusalem se non8e
niioteri8ison naon8asennaien ne Niio.
21 Iesos tontaha8enna8eron, 8ahenron : tsi sathon-
8isen, kataketak, tsi ta8e nennisera, tsi iah, tsi ok
iohnonte iah oni ne Jerusalem tatsise8asennaien ne
Ron8aniha.
22 Neh se8asennaiens tsinahoten n'iah tese8aien-
teri : nok nii, neh nii iak8asennaiens tsinahoten iak8a-
ienteri, aseken Sitaerononke entkaientak8e ne kaia-
takennhatsera.
23 Nok tanon ienkahe8e onen oni ieiohe nori8iio
on8e Ron8asennaiens enhon8asennaien ne Roniha
kanikonrake oni ori8iio: Ethose oni niiot tsi rari8a-
nontons ne Roniha tsi ahon8asennaien.
24 Raonikonroskon ne Niio ; eh kati oni neneh niiot

ne ron8asennaiens ak8a onikonroskon tsi Ron8asennaiens.
25 Tontakenron ne tsiothon8isen: 8akaterientare kineneh tsi entre nonk8e Sesakoskontakohe (Ron8anatonk8a Keristos) ne kati nonen enhra8e neh ensonk8arori ori8ak8ekon.
26 Iesos tontahenron: ak8a ii non8a ne kenh teionkehnithare.
27 Onen eh sahonne8e ne raohtiok8a, 8ahotinekheren tsi tsiothon8isen tehotithare; iah ki sane onka tehon8ari8anontonni, naia8enke: nahoten seri8anontons? oh oni nahoten senitharak8en tsi tesenithare?
28 Ok hkeh iekatsetaien naotse, kanatakon niionsakatakhe, nok 8ahakororianion nonk8eokon, 8atonne.
29 Kasene ehtsise8atkensera kenh thenteron ne ronk8e ak8ekon 8ahakrori tsini 8akieranion. Tokatsenon8a nehne Keristos.
30 8aheiakenne, nok eh 8ahente tsi thenteron.
31 Onen nehne ne raotiok8a ron8asteron8i ronton: Saianor! tesastskaon niha.
32 Tontasako8enna8eron, 8ahenron: iah tese8aterientare tsini ka8aroten kekhe.
33 8athontatsahonnionhase ne raotiok8a nok 8ahonniron: onka kiok kati naha 8ahi ron8anonten?
34 Tontahenron ne Iesos: nese nii akatennatsera nahinikonraierite ne takatorion, oni nakierite ne raoiotensera.
35 Iah kenh naha tese8aton, sekon kaieri ni8ennitake onen ienkahe8e tsini ieienthok8as? Nok nii k8arori katon: Se8atarakestsko, nok se8akaenhion, onense iohnorarihonhatie, onen oni ieiohe nakaient8ak8en.
36 Tehon8ari8aserak8enni ne raienthok8as, nok raroroks tsini iotonnison tsi nonkati ne tsiniienhen8e aionnheke; eh naonta8e ok sataiatonnharen ne raienthos tsiniiot ne raient8ak8as.
37 Ionton's en's' oni 8ahi naha: saiatat tahoienthonhatie nok tihaiatate tahoient8ak8enhatie, ak8a neneh tokenske.

38 Iek8atorion oniken nise naese8aienthokoha
tsinon8e n'iah othenon tese8aiotenhon, thihatite tho-
tiiotenhen, nok eh ionsese8atasa8en.
39 Kentioko8anon neh non8e niienakere Samaritan
taiaketak8e ne raonhake. Tsi kari8anirastak8e ne
tsiothon8isen tsi 8atonhak8e: ak8ekon 8ahakrori tsini
8akieranion.
40 Nonen eh sahonne8e ne Samaritan tsinon8e
nihenteron, 8ahon8aneken nostonha ahonisko rahoti-
natakon; te8enniserake kati nikari8es 8ahonissko ne
rahotinatakon.
41 Nok senha kentioko8anen taiakotak8e nonen
sahon8a8ennaronke.
42 Nok skon8ennihak8e ne tsiothon8isen: iah onen
ise tesa8enna tetsiak8asere: aseken ak8a ii onen
sak8a8ennaronken, nok ionk8aterientare tsi tokenske
neho ne Keristos sesakoskontakohe n'onk8e.
43 Te8enniserake onakenke sahatenti neh non8e
Galile niionsare.
44 Aseken onen shihotrori ne Iesos tsi raonakera-
sorakon ok iah tatehon8arensarons ne Rotokense.
45 Ori8iio tsi tahon8ate8eienton ne Galileenronon
siionsara8e ne Galile, aseken rohnatkatoseron tsini
hoieranion ne iori8anerak8atenions tsini kari8es 8en-
tanorons Jerusalem non8e, ehse oni ne rononha ieh-
onnesk8e.
46 Sonsahatenti ne Iesos ne Galile non8e, Kana
niionsare tsinon8e tethonekatenion nonekanos Otsi-
tsi[illegible]niaton. Saiatat Rasenno8anen Capernaiim
n[illegible]nakerek8e neh kati ne roienha ronon8ak-
[illegible]neh non8e sikaha8is.
[illegible]i8aronke tsi onen tethotention ne Iesos ne
[illegible]ene niiesha8enon, 8ahoiatisakha nok 8aho-
[illegible] iare aonsahotsientana ne roienha trenhe-
[illegible]
[illegible]henron ne Iesos: Katiken oni nise entise8e-
[illegible]iah tenhse8atkatosere ne iõri8anerak8at.
[illegible]ontahenron ne Rasenno8anen: Saianer! eh
[illegible]hase ohenton arenheie ne riienha.

50 8ahenron ne Iesos! 8as sasatenti; shoie8entaon n'etsienha. Taretak8e tsi nahoten 8ahenron ne Iesos nok sahatenti.
51 Nok tsiniiohahes tonsahonterane ne raonnhatsera okon, ron8aroriane, rontonne: onen shoie8entaon n'etsienha.
52 Nok 8ahari8anonton kah sikaha8is nitsioianerenhon. Nok tahonniron: tetenre neh nahoten tsiatakaton siio8istahehatie nahentonk8anoste.
53 8athaiatorete tsi ak8a eh sikaha8is sahenron ne Iesos: shoie8entaon ne etsienha; taretak8e nok oni ne rao8atsire.
54 Neh kehiken ne tekenihaton ne teiori8anerak8at tsi nahaiere ne Iesos n'onen Galile sisro Judé sahtetha8enon.

8isk-aton nateioteri8asonterak8en tsini hoiaton Roiatatokenti San.

Ethone are onen ionsakae8e tsini honentanoronse ne Sitaeronon Jerusalem niiahare ne Iesos.
2 Jerusalem non8e, akta tsi iontenask8atkerontak8a teiotinakarontonha, niiona8erote, nehne Bethesda ratinatonk8ak8e ne Hebreh neh oni ne 8isk niionekotentonhak8e.
3 Kentioko8anen etho non8e niieiatakerontatiene ne iakohnon8aktanionni, teieron8ekon, ionstshinokata, nok oni ne iakohiatakenhèion neh iakorhare ne taontneka8enrie.
4 Aseken 8atoken tsi natekaron tatsnentak8e raronhiakeronon, nok tenhaneka8enrie nekenh iohna8erote, nok's' en's' ne rahente iahatsnente sahaie8entane's' tsi ok oni nikannroten ahonon8aktanittake.
5 Etho saiatat rentakere onen ason niioserasen nok satekon tsinahe sihonon8aktani.

38 Iek8atorion oniken nise naese8aienthekoha
tsinon8e n'iah othenon tese8aiotenhon, thihatite tho-
tiiotenhen, nok eh ionsese8atasa8en.
39 Kentioko8anon neh non8e niienakore Samaritan
taiaketak8e ne raonhake. Tsi kari8anirastsk8e ne
tsiothon8isen tsi 8atonhak8e: ak8ekon 8ahakrori tsini
8akieranion.
40 Nonen eh sahonne8e ne Samaritan tsinon8e
nihenteron, 8ahon8aneken nostonha ahonisko rahoti-
natakon; te8enniserake kati nikari8es 8ahonissko ne
rahotinatakon.
41 Nok senha kentioko8anen taiaketak8e nonen
sahon8a8ennaronke.
42 Nok skon8ennihak8e ne tsiothon8isen : iah onen
ise tesa8enna tetsiak8asere: aseken ak8a ii onen
sak8a8ennaronken, nok ionk8aterientare tsi tokenske
nehe ne Keristos sesakoskontakohe n'onk8e.
43 Te8enniserake onakenke sahatenti neh non8e
Galile niionsare.
44 Aseken onen shihotrori ne Iesos tsi raonakera-
serakon ok iah tatehon8arensarons ne Rotokense.
45 Ori8iio tsi tahon8ate8eienton ne Galileenronon
siionsara8e ne Galile, aseken rohnatkatoseron tsini
hoieranion ne iori8anerak8atenions tsini kari8es 8en-
tanorons Jerusalem non8e, ehse oni ne rononha ioh-
onnesk8e.
46 Sonsahatenti ne Iesos ne Galile non8e, Kana
niionsare tsinon8e tethonekatenion nonekanos Otsi-
tsia rahonniaton. Saiatat Rasenno8anen Capernaiim
non8e nihanakerek8e neh kati ne roienha ronon8ak-
tanihak8e neh non8e sikaha8is.
47 8ahari8aronke tsi onen tethotention ne Iesos ne
Judé, Galilene niiesha8enon, 8ahoiatisakha nok 8aho-
neken neh iare aonsahotsientana ne roienha trenhe-
ions.
48 Tahenron ne Iesos: Katiken oni nise entise8e-
tak8e neiah tenhse8atkatosere ne iōri8anerak8at.
49 Tontahenron ne Rasenno8anen: Saianer! eh
niha iahase ohenton arenheie ne riienha.

50 8ahenron ne Iesos! 8as sasatenti; shoie8entaon
n'etsienha. Taretak8e tsi nahoten 8ahenron ne Iesos
nok sahatenti.
51 Nok tsiniiohahes tonsahonterane ne raonnhatsera okon, ron8aroriane, rontonne: onen shoie8entaon n'etsienha.
52 Nok 8ahari8anonton kah sikaha8is nitsioianerenhon. Nok tahonniron: tetenre neh nahoten tsiatakaton siio8istahehatie nahentonk8anoste.
53 8athaiatorete tsi ak8a eh sikaha8is sahenron ne
Iesos: shoie8entaon ne etsienha; taretak8e nok oni
ne rao8atsire.
54 Neh kehiken ne tekenihaton ne teiori8anerak8at tsi nahaiere ne Iesos n'onen Galile sisro Judé sahtetha8enon.

8isk-aton nateioteri8asonterak8en tsini hoiaton Roiatatokenti San.

ETHONE are onen ionsakae8e tsini honentanoronse ne Sitaeronon Jerusalem niiahare ne Iesos.
2 Jerusalem non8e, akta tsi iontenask8atkerontak8a teiotinakarontonha, niiona8erote, nehne Bethesda ratinatonk8ak8e ne Hebreh neh oni ne 8isk niionekotentonhak8e.
3 Kentioko8anen etho non8e niieiatakerontatiene ne iakohnon8aktanionni, teieron8ekon, ionstshinokata, nok oni ne iakohiatakenhèion neh iakorhare ne taontneka8enrie.
4 Aseken 8atoken tsi natekaron tatsnentak8e raronhiakeronon, nok tenhaneka8enrie nekenh iohna8erote, nok's' en's' ne rahente iahatsnente sahaie8entane's' tsi ok oni nikannroten ahonon8aktanittake.
5 Etho saiatat rentakere onen asen niioserasen nok satekon tsinahe sihonon8aktani.

6 8ahoken ne Iesos eh raiationni, roterientaratsi-
hon oni tsi onen 8aonnise etho satehoterientakarien,
8aha8enhase, 8ahenron: tesaton8entsioni ken naon-
sasie8entane?
7 Tontahenron ne rohnon8aktani: Saianer! iah
te8akonk8etaien ne iahakiatente tsi iona8erote nonen
tokaneka8enrie; nok teionkiataskennies tsiniiore
niienhenke, akorens ens iahastsnente.
8 8ahenron kati ne Iesos: Satkestsko, tesek ne
sanakta nok sasatenti.
9 Neh nak8a oksaok sahaie8entane, nok 8atrak8e
ne raonakta nok sahatenti; A8entatokentike ken-
hiken 8enniserate eh naha8en.
10 8ahon8enhase are ne Sitaeronon ne kenh shoie-
8entaonhatie, 8ahonniron: ia8entatokenton non8a
8atia8enre nasatketate ne sanakta.
11 Tontahenron, neh ki ne sahaketsiente raton:
tesek ne sanakta nok sasatenti.
12 Ethone sahon8ari8anontonse, 8ahonniron: Kah
nires neneh raton: tesek ne sanakta nok sasatenti?
13 Iah tanon tehoterientare onka; aseken ne Iesos
ok eh kanenrakon tishotatonton.
14 Onakenke kati ne Iesos ionsahoken Ononsato-
kentike, 8aha8enhase: onen 8ahi tsi saie8entaon,
tosa kati saseri8anerak, on8a's' en's' naha senha isi-
non8e tsi nensaiata8en.
15 Oksaok sasakororiana ne Sitaeronon tsi Iesos ne
shotsienton.
16 Nese 8ahonni ron8aseresk8e ne Sitaeronon,
ronnesaksk8e oni kah naontahatiierate ahon8ario; ne
tsi a8entatokentike rotetsienton.
17 Nok tanon ne Iesos tontasako8enna8eron, 8ahen-
ron: Iah tehatorishenhe ne Rakeniha tsi roiotatie,
eh kati oni nii niiot 8akiotatie ki.
18 Onen tanon ne Sitaeronon senha tahonk8isron
tsi 8athonhionnharikhon, iah neok teiori8ake tsi roio-
tens na8entatokentike, neh oni tsi raton. Niio ne
Rakeniha ak8a kati eh nithatattasts tsi niiot ne Niio.

19 Tontasako8enna8eron kati ne Iesos, 8ahenron: Ori8iio ak8a Ori8iio tsi k8aroris: tsi iah othenon tahak8eni ne Roienha ne raonhaa akenhake, ne iah tatahokanerake ne Roniha othenon nahaiere; aseken tsiki nenhaiere ne Roniha, eh ki nenhaiere ne Roienha.

20 Aseken ne Roniha ronoronk8a ne Roienha, nok a8kekon ronatonnihatie tsinihatierha, sekon oni senha iori8anerak8atenions enshorihonnien tsiniiot ne kenh kaien, nese 8aonni ak8a ise ense8anerak8enhaton.

21 Tsi ki niiot, tsi sesakaonnhests ne Roniha ne iaka8enheion, eh ki oni neneh niiot ne Roienha ok tenhanonton onka ensesakaonnhete.

22 Aseken iah onka tatasakoiatorete ne Roniha, ori8ak8ekon tanon nehne Roienha rok8eniatsera8i ne tahaiatorete.

23 Eh naonta8e ak8ekon ahon8akonnienste ne Roienha, tsi nihon8akonniensta ne Roniha. Onka iah tehokonniensta ne Roienha iah ki tehokonniensta ne Roniha, aseken raonha thotennieton.

24 Ori8iio ak8a ori8iio tsi k8arori, onka kiok enhataonsatate nake8enna entretak8e oni raosennakon ne thakatorion, roien naronnheke on8e, iah oni tahorane ne kare8atatsera, onen ok tanon tehotohestston ne kenheiatne tsinonk8ati tsi iensronnheke on8e.

25 Ori8iio ak8a ori8iio tei k8arori, tsi ien8atenniserihe8e onen oni ieiohe, tsinon8e nenhon8a8ennaronke niaka8enheion ne Niio Roienha, nok tsiniiakon enhon8a8ennaronke enhiakonnheke.

26 Aseken tsiniiot ne Roniha roien ne rahonhake tharonnheke, eh ki niiot tsi ro8i ne Roienha ahoientake ne raonhake tharonnheke.

27 Raonha oni rok8eniatsera8i ne tasakoiatorete, aseken Onk8e Roienha.

28 Tosa kati neneh se8anerako, tsi ien8atenniserihe8e tsiniiakon non8entsiokon ieiekeron enhon8a8ennaronke ne Niio Roienha.

29 Nok tsiniiakon entiakori8aieriton, neh tentie-

iakenstak8e non8entsiokon ne Karonhiake iaionta8e-
iate; kenh kaien ne iah tetiakori8aieriton neh tentie-
iakenstak8e non8entsiokon naiontetsirate on8e.
30 Iah othenon takeri8ak8eni ne ok ii taontaka-
nonton. Neh tetiatoretak8a tsiniiot tsi karonkas, nok
iottak8arision nakiatoretatsera; aseken iah neh tek-
sere nakatennikonra, neh tanon rinikonrasere ne
Rakeniha thakatorion.
31 Nene ok ii akatateri8aniratiheke, iah othenon
tekasta, iah oni teiori8iio.
32 Tihate tanon ne rakeri8anirati, 8akaterientare
oni tsi ori8iio ioteri8ak8arision tsinihakeri8anirati.
33 Ieietsiiatorion tsi itresk8e ne Sa8atis, thori8ak8-
arision tsi rotrori nori8iio.
34 Iah sane tekesaks nonk8e aionkeri8aniratse,
neki ok nise se8atsennonniat tsi katrori neh nikariho-
ten.
35 Ak8a neh teskaierontare tsinonk8a ne Sa8atis,
tsiniiot ne kahaseriio oni teios8athe, nese oni 8aonni
8ese8aianerase ki nikari8esha aetsionnharak8e tsi
teios8athe ne raos8athetsera.
36 Senha tanon ii ioriho8anens 8akeri8anirati tsi-
niiot ne Sa8atis: aseken tsi nikaiotenserotens ne Rake-
niha rakk8eniatsera8i tsi nakiere, neh kati tsi eh
nikierha, neh 8akeri8anirati tsi Rakeniha takatorion.
37 Nok oni ne Rakeniha takatorion, ak8a raonha
rakeri8anirati; iah non8enton tetsise8a8ennaronken,
iah oni tetsise8akonsaken.
38 Nok iah tese8aienas ne rao8enna, aseken iah ki
tehsise8ataonsatati ne thotennieton.
39 Se8atennikonraren tsi se8a8ennanotons ne kaia-
tonseratokenti, nese 8ahi se8aniahesen ahese8anaton-
hase tsiniieiothahinon ne Karonhiake, neh oni kari8a-
nirasts nakeri8asonha.
40 Iah ki tanon tese8athontasts niine aese8atsenri
naetsionnheke on8e.
41 Iahse Onk8ene tetokhas nakiataneraк8atsera.
42 Nok ki tanon k8aienteri; 8akaterientare oni tsi
ii 1 tese8aien ne Niio raonoronk8atsera.

43 Rakeniha raosennakon te8akientakon, nok iah tatesk8arhotonnis; tihaiatate, raonha oni rahotennikonra tsi ahontare, tentsise8arhoton neneh.
44 Oh nah oni naia8enne naontese8etak8e, ise neneok se8esaks nonk8esonha akorensarontsera, nok iah neh tese8esaks ne Niio ok raorensarontsera?
45 Tosa se8erhek ii kenh enk8ari8arho rahohenton ne Rakeniha; kaien onka enhietsiri8arho, Moïs, nehne se8arharek8en, neh entsise8ari8arho.
46 Aseken natsise8a8ennarak8ake ne Moïs, ask8a 8ennarak8ake ki oni nii: aseken ii akatennikonra tsini hoiaton.
47 Toka se8atenno8entta tsini hoiaton, oh kati naia8enne nahontese8etak8e tsini k8aroris?

Iaiak-aton nateioteri8asonterak8en tsini hoiaton ne Roiatatokenti San.

ETHONE are onen ne Iesos tonsahaiaiake ne Galile tsi kaniatare ne Tiberiad.
2 Kentioko8anon ron8anonteratiene; ne tsi iontkatosk8e ne iori8anerak8atenions tsinisakotierasehak8e ne iakohnon8aktanionni.
3 Onontoharake kati niiahare ne Iesos, eh iahatien nok oni ne raotiok8a.
4 Onen thoha siiakahe8e tsini honentanoronse ne Sitaeronon nehne Shotonnhoststen.
5 8ahatarakestsko ne Iesos, 8ahatkatto tsini iotiok8atsanit ron8anonteratie · 8aha8enhase ne Philippe, 8ahenron: kah non8e iente8anataraninon naiothinonte neh nikentiok8a?
6 Neok nahotenienten tsi neh 8ahenron, aseken roterientarak8e tsi nenhaiere.
7 Tontahenron ne Philippe : ok oni ne tekeni te8enniа8e nikak8enistake aete8anataraninonte, sekon ki iah takak8eni ne ok oni nostonhasonha aiakoniatosere.

8 Tihaiatate enskat ne raotiok8a, nehne Simon Ticr
iatatekenha André ron8aiasts, tahenron.
9 Kentho ihres raksaa, 8isk nihonataraien teioti-
konstonres tanon tekentsiake: nahoten kati neneh
kasta neh nikentiok8a?
10 Sahenron kati ne Iesos: iestshirori ehtake ion-
tien. Kahentiiohne neh non8e; neh nahoten ne 8isk
ni8enniа8ehetserasen niionk8etake neh non8e nahon-
tien.
11 8atrak8e kati ne Iesos ne kanatarok nok 8aha-
iatateriste, 8asakotiiakonhase ne raotiok8a tsiniiakon
ieterontak8e; 8asakohnon oni neneh ne tekentsiake
tsinikon teiakoton8entsioni.
12 Nok nonen sahakohtane, 8asaka8enhase ne rao-
tiok8a: satsioronko ne iotatenronokonha tosa othenon
akaiesha.
13 Sahatiroroke kati, nok tekeni ia8enre ni8athe-
rake 8akanane tsinikon 8ahotatenre ne 8isk nikanata-
rake teiotikonstonres, neh nonen ak8ekon siiakotaon.
14 Tsi 8aontkatto nonk8esonha tsi nahaiere ne
Iesos, iontonnionsk8e: Ori8iio tsi neh kehiken ne
Rotokense tare on8entsiake.
15 Nok tanon ne Iesos roterientaratsion tsi enthon-
ne ienhon8aiatenha8e nahon8anontiioste, ehren sarete,
onontoharake raonhatsi8a iahatek8ashen.
16 Nok nonen siiokarasneha tontahonnontastsnente
ne raotiok8a kaniatarakta niiaonne.
17 Sahontita rahotiniarotakon, nok tonsahatiiaiake
Kapernaumke niiaonne; ok eh iahokara8e iah tese-
sakohnonteraon ne Iesos.
18 Onen oni tontasa8en 8atka8erak8e.
19 Nok tanon nonen neh nahoten nasen ni8asen
ni8atenientents erake siiehonenon tehonatkarerak8as-
tonhatie, iahontkatto onekakesson tare ne Iesos, eh
niiaha8enonhatie tsinon8e nihatihonhiontie; ori8iio
tsi 8ahonateronhienten.
20 Iahenron kati: iise, tosa se8ateronn.
21 Ori8iio tsi sahontsennonni nonen sonsahatita,

oksaok oni eh iahonrarho tsi non8e niiahonenonha
tieno.
22 Nok ne tsi 8ahorhenne, tsiniiakon ne kenh naka-
niatarati ieterontak8o, iakotcrientaratsion tsi neok
enskat kaniarotaientak8e ne raotiok8a shonatitah-
k8en nok oni tsi iah teshotiten ne Iesos rononhaa ok
ne raotiok8a teshotiiaiakon.
23 Nok tanon nonen etho sonsakontkennisa nonia-
rotasonha Tiberiad natontakonne akta tsi non8e ne
Iesos nihaiatateriston ne 8isk nikanatarake oni sako-
nonten.
24 8ahotinikonraientane tsi iah eh tehaiataratie ne
Iesos oni ne raotiok8a, ok kati neh 8aontitak8e
netho skaniarotakerontak8e, nok Kapernaiimke
iathonnoiake ron8aiatisakonhatie ne Iesos.
25 8ahonniron nonen siiaon8aiatatsenri ihsi naka-
niatarati : Saianer ! katke kentho nitisa ?
26 Tontahenron ne Iesos tsi tontasako8enna8eron :
Ori8iio Ori8iio, tsi k8arori, tsi iah neh tesk8aiatisak-
tonhaties tsi 8ese8atkatto ne iori8anerak8at, neh tanon
tsi k8anataranonten nok oni tsi se8atahon.
27 Tosa neok se8aser tsinahoten ne kenheions, neh
tanon ne ionnhe on8e oni iaiakohiathe8e Karonhiake,
neh oni n'onk8e Ron8aienha hentsitsion : Aseken ne
Roniha Niio, ak8a raonhake tehonetoraraakon ne raoni-
konra.
28 Tontahonniron : oh kati naiak8aiere naontasa-
k8anikonraierite ne Niio ?
29 Tontahenron ne Iesos : kenh kaien rari8anon-
tons ne Niio : ahontatsise8e8etak8e ne totorion.
30 Tontahonniron : oh nisierha naiori8anerak8aton
iak8atkatto, nok entiak8etak8e ? oh nisaiotenseroten ?
31 Iakhinihokonkenha Kanataranoron rotinatara-
kon kahentakeko8a tsiki niiot tsi kaiaton : Sakona-
taranonten ne karonhiake nitiotenatarinon.
32 Tontahenron ne Iesos tsi tontasako8enna8eron :
Ori8iio ak8a ori8iio tsi k8aroris ; iahse karonhiake
tethonatarenha ne Moïs ne etsise8anataranonten.

Rakeniha tanon tokenske etsise8anataranontens ne karonhiake nitia8enon.
33 Aseken nehe rahonatarok ne Niio ne karonhiake
nitha8enon, nok sakaonnhests nonk8e.
34 Tontahonniron kati: Saianer neh ki tiotkon
ask8anataranontenseke.
35 Tontahenron ne Iesos: Ii ne ionnhe ne kana-
tarok, iah non8enton tiiahatonkariake nenhakenia-
hese; iah oni tahonsahoniatathen nentretak8e nak
sonnakon.
36 Onen ki sane k8arori, tsi tak8atkattos, iah ki
sane tetise8etak8en.
37 Tsinikon raka8is ne Rakeniha, ak8ekon en8ak-
rane, nok iah tahonsahiiatineken8e nenhakenia-
hese:
38 Aseken tsi te8akastsnenton ne karonhiake, iah
neh tete8akenienton nii akatatenikonraierite neh
tanon nahinikonraierite ne thakatennieton.
39 Kenh kati nihonikonroten ne Rakeniha ne
thakatennieton: nene tosa othenon aonkatons tsini-
kon raka8i, ak8ekon tanon aonsakheionnhete nonen
en8atenniserokten.
40 Kenh oni natehoton8entsioni ne thakatennieton;
tsiniiakon enhon8anoronk8e entiaketak8e oni raosen-
nakon ne thotennieton Karonhiake aiontsennonni,
nok ensekheionnhete nonaken tsi te8enniseronte.
41 8ahonerientaksenne ne Sitaeronon tsi ronat-
tonte, 8ahenron: Ii, ne karonhiake nitiotenatarinon.
42 Aseken rontonhak8e: iah kenh naha neh
teken ne Sose Roienha ak8ekon niietsite8aienteri ne
roniha oni ne ronistenha? Oh kati naha niiotieren ne
raonha tsi raton: karonhiake nite8akenon?
43 Tontasako8enna8eron ne Iesos, 8ahenron: Tosa
sotsi se8ari8akatat.
44 Iah onka takak8oni aonkiatorenne; ne iah
Rakeniha ne oni ne thakatorion taontahoiatatiron-
tane, nok nii enshiionnhete nonen onaken te8ennise-
ronte.

45 8aton tsi rotiiaton ne Rotitokensehak8e: Niio
ne entkaientak8e tsi enhon8atirihonnien. Neh kati
nonka kiok enho8ennarak8en ne Rakeniha, Raonha
oni enhorihonnienni, neh tohiken enhakiatorenne.
46 Iah ki sane non8enton onka nakoren tehoken ne
Roniha, neok nak8a Niione nitha8enon neh roken ne
Roniha.
47 Ori8iio ak8a ori8iio tsi k8aroris, onka entre-
tak8e n'aksennakon henronnheke on8e.
48 Ii ne kanatarok niakonnhek8en.
49 Se8asotsera rotinatarakon ne kanataranoron
kaentakeko8a, nok ronah8entaon.
50 Kenh kaien nehne karonhiake nitiotenatarinon;
neh neiah terenheionsere onka enhanatarake ne
kenh kanatarok.
51 Ii ne kanatorok ne ionnhe, nehne karonhiake
nitia8enon; toka onkakiok neh enhanatarake hen-
ronnheke on8e, nok ne kanatarok nenthiion neh
nak8a ii ake8aronk, neh oni ne kheia8ire naiakonn-
hek8en nonk8e okon.
52 Ronateri8ak8eksene kati ne Sitaerонon, nok
rontonhak8e; oh ne kenh neneh nonhaiere kehiken
nasonk8anonte ne rao8aronk?
53 Tontasaka8enhase ne Iesos: Ori8iio Ori8iio tsi
k8aroris niah tense8a8arakhe nonk8e Roienha rao-
8aronk, iah oni tense8anekirane ne raonek8ensa iah ki
taetsionnheke ne tsionhake.
54 Onka kiok ihraks nake8aronk oni ranekirha
nakenek8ensa, roien naronnheke On8e, nok enshi-
ionnhete nonaken te8enniseronte.
55 Aseken ak8a ori8iio tsi kakk8a nake8aronk, nok
ienekirata nake nek8ensa.
56 Onka enha8arake nake8aronk oni enhanekira
nakenek8ensa nehtohiken tenhiakenik8ekhene.
57 Tsikiniiot ne Rakeniha ne takatorion Ronnhe
nok raonhake konnhe, eh kati oni nii nenhiionnhete
nenhake8arake.
58 Kenh kaien ne karonhiake nitiotenatarinon, iah

eh tekanataroten tsiniiot ne ietsinihokonkenha rotinatarakon tanon rona8entaon ; nok ne kenh kaien enhronnheke On8e neneh nenhanatarake.
59 Tsi ionterennaientak8a non8e kehiken neh niha8en sissakorionnenni Kapernaiinnke.
60 Ronentioko8anen ne raotiok8a nahonniron sahati8ennaronke neh nika8ennoten: Ori8iio tsi ka8ennasatste tsinahoten raton.
61 Roterientaratsion se ne Iesos tsini hotinikonra-8ensk8e ne raotiok8a 8asaka8enhase kati: Se8ari-8aientatenni kati kenh tsinahoten katon?
62 Oh kati ne kenh naia8enne natsise8aken nonk8e Roienha eh niiaonsare tsi non8e thenterontak8e ne tiotierenton?
63 Kanikonra se iakaonnhests nok no8aronk iah neneh othenon tekastak: kehiken nika8ennoten k8aroris neh nak8a aoskon kanikonra oni ionnhe.
64 Nok sane sekon otiake tsinitsion neh iah teti-se8etak8en: aseken ok sihoterientare ne Iesos, onka neiah taontaretak8e, onka oni ienhotenninon.
65 8asaka8enhase kati: neh 8ahi 8aonni 8aken tsi k8arori: iah onka takak8eni aonkrane ne iah Rakeniha tenho8ire.
66 Ethone onen kentioko8anen tsini hati ne raotio-k8a sahon8ate8entete nok ehren saonnete.
67 Iesos 8asaka8enhase ne tekeni ia8enre Nihati: iah oniken oni nise tese8ere ahonsese8atenti?
68 Simon Tier tahatati, 8ahenron: Saianer! onka aonsaiakhiiateranentakten? ise isha8e no8enna ne ionnhe on8e.
69 Nok tionk8etak8en ionk8aterientare oni tsi ise ne Keristos Niio Roienha.
70 Tontahenron ne Iesos: iah kenh naha ii tek8a-iatarak8en ne tekeni ia8enre Nitsion? nok sane sekon saiatat ak8a ranessonronon.
71 Sitas Iskariot rotonhak8e tsineh 8ahenron, Simon roienha, aseken raonha kenhne nenhotenninon, raiataresane ne tekeni ia8enre Nihati.

Tsiatak-aton nateioteri8asonterak8en tsinihoiaton Roiatatokenti San.

GALILE ok teshastekafask8e ne Iesos, aseken iah tehoïanerasehak8e ne Iesos ne Judé niiaonsare, neh tsi ron8aiatisaksk8e ne Sitaeronon nahon8ario.

2 Onen are thoha iaonsakahe8e tsini onentanoronse ne Sitaeronon Ratinatonk8a 8entanoronson.

3 Nok ne tehontennontere 8ahon8enhase: Sasatenti ne kentho nok Judé niionsase, aontiesenhake ahontkatto oni nehne ne sentiok8a tsini saiotenseroten.

4 Iah se's' 8ahi teiakotasetonhaties tsi iakoiotaties niienre 8akeri8ak8arision. Tsi eh nisierha, satotasi ki tsinonkati nonk8ene.

5 Aseken ak8ekon netehontennontere iah tethon8etak8enne.

6 Iesos tontasaka8enhase: Areko teio nakennisera; ok tanon tiotkon nise tise8atesenniio.

7 Iah teietshi8ens nonk8eokon,nok tanon ionks8ens, neh tsi kheri8as8ase tsini ie8eiennaksen.

8 8asene nise non8a nekenh 8entanoron; iah nii sekon non8a eh tiiake ne kenh 8entanoron, aseken areko tiieiohe nakennisera.

9 Neok ne 8asakorori neh nikarihoten nok ok iehenteron Galile.

10 Nok tanon nonen shihonatention ne rontatekenhokonha, ethone onen ne raonha 8ahatenti eh 8arete, iah ki tanon 8ene tekenhatie ok otasetonkeha.

11 Sitaeronon ron8aiatisakonhatiesk8e tsini8entanorons, nok rontonnionsk8e: Kah nires?

12 Eso tsi iakottaronnionk8e nonk8eokon ne raonha raiatatake. Otiake iontonhak8e tronk8etaieri. Nok otiake iontonhak8e: iah sakonikonrhatenni nonk8esonha.

13 Iah ki sane ak8a onka tetkari8ak8arisiatak8e ne raiatatake, netsi ron8atitsanisk8e ne Sitaeronon.

14 Nok onen neh nahoten asennen siiotenniseró-

heststen ne 8entanorons, Onen 8ahata8eiate ne Iesos
ononsatokentiko8ane, nok eh sakotatisk8e.
15 Nok ne Sitaeronon rotinerak8ask8e, ronton:
Kah neneh nithoha tsi rari8aienteris tsini kaiaton
Oiatonseratokentike, iah se8ahi non8enton tethote-
8eienston?
16 Iesos tontasako8enna8eron, nok 8ahenron; Iah
iihne tetioientakon nakeri8atatsera; eh tanon nonka-
ti tioientakon tsinonkati ne thakatorion.
17 Toka onka kiok enhonikonraierite, enhaienter-
hane ne kari8atatsera; Katehsiken, niiohne kenh
nitia8onon, toka ken ok ii ti8akatennikonra tsi 8akta-
re.
18 Onka raonha raotennikonra raststa tsi ratatis,
ne ki neraonha rahorensarontsera rehsaks; nok tanon
neneh rehsaks raorensarontsera ne thotorion, neh
ori8iio, iah oni tekaien ne kanikonrhaton ne raon-
hake.
19 Iah kenhnaha Moïs tetsise8aianerensera8i? Nok
sane iah onka tsi nitsion tekakaenhions tsiniiothare
ne kaianerensera. Nahoten tak8aiatisakta nask8a-
rio?
20 Tontahonniron nonk8eokon: Sanesonronontse-
raien 8ahi. Onka iesaiatisaks naiesario?
21 Iesos tontahari8aserako, nok 8asaka8enhase:
Enskat iakate8eiennonni, nok ak8ekon ok se8anera-
kohon.
22 Nok sane nise, ne tsi Mois etsihse8a8i ne ionta-
te8arak8etarons, iahse sane Mois-ne tetiohientakon
neh tanon tsinonkati ne kanisera, hetsise8a8arak8e-
tarons ne ronk8e n'a8entatokentike.
23 Toka non8a a8entatokentike rate8arak8etarons
ne ronk8e, neneh tosa aonsonte8ate tsiniiotsiate ne
Mois raoianerensera, oiah kati kenh nitise8atierase
niihne neh tsi raiatak8ekon ne ronk8e sahitsiente
a8entatokentike 8enniserate.
24 Tosa neok tese8aiatoret tsiniiot tsi kaieronni,
neh tanon tehse8aiatoret tsinitkari8aieri.

25 Ethone otiake ne Jerusälem-aka 8aonniron : iah
kenh naha neh teken ne tehon8aton8entsioni ahon8a-
rio ?
26 Onen tanon non8a kenh iatesakorihoseratha tsi
rothare, nok iah othenon tehon8enni : tokase non8a
onen enhotiri8aientereon ne ratikorason tsi ori8iio
on8e neh kehiken ne Keristos ?
27 Ionk8aterientare sane tsinitha8enon ne kenh
ķaien ; nok nonen enhra8e ne Keristos, iah onka taio-
terientarake kah nitha8enon.
28 Ok tatehohenretak8e ne Iesos tsi Sakotatis
n'ononsatokentiko8ane nok raton : tak8aienteri, se8a-
terientare oni tsini te8akenon : nok iah ii te8akaten-
nikonra tsi te8akenon ; nok ki tanon rori8atoken ne
thakatorion, nok iah tetsise8aienteri nise.
29 Kiienteri tanon nii : aseken raonhake te8atien-
takon, raonha oni thakatorion.
30 Ethone onen 8ahontenienten ahon8aiena ; iah
kitanon onka tiiateionisnonsaere neraiatake, aseken
areko siiehoteri8ihe8i.
31 Nok kentioko8anen nonk8eokon tahon8etak8e,
nok iontonhak8e : nonen henra8e ne Keristos senha
onte kenh isinon8e tsinenhaiere niori8anerak8atenion
tsinihoieren ne kenh kaien ?
32 Pharisian 8asakoti8ennaronkanion tsini ionton-
nions nonk8eokon ; nok iathonteri8atieste ne ratitsi-
henstak8eniios, ratiriton iasakonatori ahon8aiena.
33 Nok ne Iesos 8asaka8enhase : Sekon kenh nika-
ri8essa ente8ak8ekon, onen etho niienske tsi thente-
ron ne takatennieton.
34 Ensk8aiatisake, iah ki tanon task8aiatatsenri,
nok tsinon8e nenkiterontake, iah tahese8ak8eni iahe-
se8a8e.
35 8ahonnironnion ne Sitaeronon : Kah onte niien-
henre tsi iah tatsite8aiatatsenri ? Eh onte kenh non-
k8ati niienhenre tsiniieiaka8enon ne tiiateiakorenihon
akonakeraserakon ne Grek, nok Grek ensakorion-
nien ?

36 Nahoten kati neneh kenton tsi raton: Ensk8aiatisake, iah ki tanon task8aiatatsenri; nok tsinon8e nenkiterontake, iah taese8ak8eni iahese8a8e?

37 Nok nonen neh nonakon iotenniserohestatak8en ne 8entanorons, etho ihres ne Iesos, tehohenretta raton: tokasenon8a onkakiok roniatathens, karo itret, nok ihine ranekira.

38 Onka ta8etakon niihne, tsiniiot tsi kaiaton n'Oiatonseratokentike, kaihionhiios entkana8eroten rahonek8entakon.

39 (Neh rentonhak8e, tsihenshakotienhase ne Rotkon Ronikonriioston tsini iakon tiaka8etakon ne raonhake: Aseken arekoki shiton8atka8en ne Rotkon Roiatatokenti, ne tsi areko tehoronhiakenserentaon ne Iesos.)

40 Kentioko8anen tsiniiakon 8aonronke neh nika8ennoten, iontonhak8e: Ori8iio on8e kehiken tsi Rotokense.

41 Otiake iontonhak8e: neh kehiken ne Keristos. Nok notiake iontonhak8e: Galile kati kenh nentre ne Keristos?

42 Iah kenh naha te8aton ne kaiatonseratokenti, tsi Ta8it ra8atsirakon nentre ne Keristos, tsi oni tiohnatak8enrare ne Bethlehem, tsi non8e nihanakerek8e ne Ta8it.

43 8ationteri8atihanion kati nonk8eokon neraonha raiatatake.

44 Otiake tsini hati ronnerhak8e ahon8aiena; iah ki tanon onka tiiatciosnonsaraon ne raiatake.

45 Nese 8aonni ne ratiriton sahontenti, eh sahonnete tsi thatiteron ne ratitsihenstak8eniios oni ne Pharisian: tahonniron neneh: oh niiotieren tsi iah tetetsise8aiatenha

46 Tontahonniron ne ratiriton: Areko non8enton teiotetsenrion enskat ne ronk8e eh nahoieren tsi ahatati tsiniiot ne kenhkaien.

47 Nok ne Pharisian tontahonniron: Tokasenon8a oni nise onen 8atetsise8anikonratsa?

48 Iah onte ken onka ne Ratikorason, ok ne's 'en's ne Pharisian tethon8etakon ?
49 Kari8anoron ki onte oni tsini ionk8etotens niah othenon teiakoterientare nahoten ne kaianerensera, ak8a aoskon neok ne iotak8as8at.
50 Nicodeme (neh tohiken nasonthenne rotkenseronnonne ne Iesos neh oni etho raiatare) 8asaka8enhase :
51 Tekaiatoreta kenh nonk8aianerensera ohenton nahoken ne ronk8e nok oni naiotokense tsini hotieren ?
52 Tontahon8a8enna8eron, nok 8ahon8enhase : iah oni kenh naha nise Galile tetisenon ? Seri8isak, nok seri8aienterihak tsi iah non8enton Galile tethoientakon ne Rotokense.
53 Nok tonsahonreni skatson tsi rotinonsoton.

Satekon-aton nateioteri8asonterak8en n'Ori8atokenti tsini hoiaton Rti San.

NOK ne Iesos tsi tiononte Olivier niiahare.
2. Nok ak8a neok satontahentarenho sekon Ononsatokentiko8ane sara8e ak8ekon ok nonk8eokon 8ahon8aiatorenne ; nok 8ahatien oni 8asakotati.
3 Nok ne ratiiatons oni ne Pharisian etho 8akon8aiatho8e ; tsiothon8isen nehne kari8aneraakserakon kon8aiena.
4 8ahon8enhase : Saianer ! Kehiken tsiothon8isen neh nak8a ahonnhiserakon kon8aiena, kari8aneraksk8e kentesera.
5 Kenh kati niiot tsi sonk8ari8atati ne Moïs kaianerenserakon, naiontatenenhioiake netho niiakonnhiseroten : nahoten kati nise ensiron ?
6 Neok se are ne ron8a8ennisaks tsi neh rontonhak8e, nahatiri8atsenri nahon8ari8arho. Nok tanon ne Iesos, 8athastsakete ehtake, nok rasnonsake 8arate 8ahaiaton on8entsiake.

7 Sekon ok nihon8ari8anontonni, sahattak8arisi, 8asaka8enhase: Onka tsinitsion n'iah othenon tehori8aneraakseraien, neh thatierent iehonenhionti.
8 Nok sekon tonsahatsakete on8entsiake sahahiaton.
9 Neh kati nonen sahonronke neh nika8ennoten, 8ahontatienterene ne raonerientakon; satiiatatshonha sahatiiakenne, neh taontierente nesenha rotikstenha tsiniiore ak8a iahontsahate; nese 8aonni, iatonsahaonhahaste ne Iesos tanon ne kenh tsioton8isen ehto katak8e
10 Ethone ne Iesos sahattak8arisi, nok iah onka nakoren teseshakoken neok ne tsiothon8isen, 8arenhase: tsi sathon8isen, kah niiahonne ne iesari8arhosk8e? iah kenh onka teiesari8enton?
11 Tontakenron; iah onka, Saianer! Nok ne Iesos tontarenhase: iah ki oninii takonri8ente, 8as, nok tosa saseri8anerak.
12 Nok ne Iesos sekon are ionsahatati, 8ahenron: Ii ahos8athesera tsi ion8entsiate, iah tahontahokara8e nenhaknonteratie, neh tanon tenhos8atheke ne ionnhe.
13 Ethone ne Pharisian 8ahon8enhase, 8ahonniron: ok ise tisatateri8anirati: iah tsi satekena naontaiaketak8e ne sari8aniratsera.
14 Iesos tontasako8enna8eron, 8ahenron: etho nehne tsi ok ii tikatateri8anirati, satekena ki naontaiaketak8e nakeri8aniratsera; aseken 8akaterientare tsinite8akenon, tsi oni niiaonkenonhatie; iah tanon nise tese8aterientare kah nite8akenon, kah oni 8ake.
15 Neh nise tese8aiatoreta tsiniiorihoten no8aronk: iah tanon onka nii tatekheiatoretta.
16 Nok ki sane ne takiatorete, iottak8arision ki nakiatoretatsera: aseken iah te8akonhaa; neh tanon iakenik8ekonhatie ne Rakeniha, oni neh thakatorion.
17 Ieiohe eh niiot tsi kaiaton ne Se8aianerenserakon, tsi satekena naontaiaketak8e ka8enniioki ok neh sakat tsi iatrori ne teniiase.
18 Ii katateri8anirati, nok oni ne Rakeniha ne thakatorion rakeri8anirati oni neneh.

19 Ethone tontahonniron: kah nihenteron ne Ianiha? Iesos tontahari8aserako: iah tese8aterientare onka nii, iah oni ne Rakeniha; aseken nask8aienteri, atsise8aienteri ki oni neneh ne Rakeniha.
20 Tsi ie8istaroroksta non8e nontaha8enninekenne neh nika8ennotens shisakotatis Ononsatokentiko8ane; iah ki tanon onka tehon8aiena, netsi areko siieiotenniserihe ne ra8ennisera.
21 Nok ne Iesos tontasaka8enhase are. Skatentionhe, nok ensk8aiatisake; nok kitanon se8ari8aneraakserakon ense8enheie: tsinon8e 8ake, iah taese8ak8eni iahėse8a8e.
22 Rontonhak8e kati ne Sitaeronon: Raonha onteken enhatateriio, tsi raton: tsinon8e 8ake, iah taese8ak8eni iahese8a8e?
23 Ethone 8asaka8enhase: ehtake nise se8anakere; nok tanon nii ehneken tkenakere: kentho nise tsion 8entsiakeronon; iah tanon nii kentho tekon8entsiakeronon.
24 Nese 8aonni k8arori 8akenh se8ari8aneraak serakon ense8a8entane: aseken ne iah tentise8etak8ane tsi ii, se8ari8aneraakserakon ki ense8enheie.
25 Ethone tontahonniron: oh nise nasiatoten? nok ne Iesos tontasaka8enhase: tsi ki niiot tsi k8arori tsi tiotasa8e.
26 Eso 8akeri8aien nak8enhase oni nak8ari8entak8e; 8akaterientare ki tanon tsi rori8atoken ne thakatorion, neh kati tsinahoten tsioni nikon ri8ennaronken nehe sekheroris nónk8eokon.
27 Iah tehotinikonraientaon tsi Roniha roton tsinahoten 8ahenron.
28 Tontahenron kati ne Iesos: tsi nentsise8aia takaratate nonk8e Roienha ethone ense8atokense tsi ii, tsi iah oni othenon nii te8akaterienta tsi nikierha, neh tanon katroris tsinahoten ne Rakeniha rakerionnienni.
29 Aseken iakenik8ekonhaties ne thakatorion: iah tehakate8enteton ne Rakeniha; aseken tiotkon tahonikonriiohonhatie tsini 8akierenhatie.

30 Kentioko8anen tahon8etak8e tsinikari8es rotha-
rak8e.
31 Nok 8asaka8enhase ne Iesos tsinihati ne Sitae-
ronon thonetak8en no raonhake: Toka ense8atiena-
8aston nake8enna, ori8iio tsi akitiok8a ense8aton:
32 Nok ense8ari8aienterhane nori8iio, nok neh no-
ri8iio ense8anerensi.
33 Tontahonniron: ii ne tsi ra8atsiratatie n'Abra-
ham, nok iah non8enton onka teionkhinaskonni; oh
kati niiotieren tsi saton: ense8atnerensi?
34 Iesos tontasako8enna8eron 8ahenron: ori8iio
ak8a ori8iio tsi k8aroris: onka kari8aneren tsini ho-
ierenhaties, kari8anerenki ahostsenen tsi ronnhe.
35 Iah 8ahi tehenteron on8e kanonskon ne ranas-
k8a; neh 8ahi ne Roienha renteron on8e.
36 Tokat kati non8a nehne Roienha entsise8ane-
rensi, ori8iioon8eki tsi ense8atnerensi.
37 8akaterientare tsi Abraham rao8atsire nise; nok
ki sane se8atenientens nask8ario, ne tsi iah tiiekaien-
tas nake8enna ne Se8erianeson.
38 Neh k8arori tsinahoten 8akatkatton Rakenineha;
nok oni nise neh se8aiotaties tsinise8atkaton netsise-
8anihneha.
39 Tontahon8a8enna8eron, nok 8ahonniron: Neh
nak8a Abraham sak8aniha, Iesos tontahenron: Toka
non8a Abraham etsise8aienhokonha akenhake, eh ki
oni nise nahese8aiere tsini hoieren n'Abraham.
40 Kenh tanon non8a se8ari8aiote nask8ario, ii en-
skat ne konk8e neok k8arori nori8iio neh nak8a
Niiohne te8akaronken: iah naha eh tehoieren n'Abra-
ham.
41 Neh ki hetsise8a8eiennasere ne etsise8aniha.
Tontahonniron: iah se ok tiionkhiiate8eton: enskat
ionk8anisen, neh nak8a nehne Niio.
42 Nok tanon tontahenron ne Iesos: Toka non8a
Niio etsise8aniha akenhake, tiakari8akenniate ori8iio
tsi ask8anoronk8e, aseken Niiohne te8akiakenhon,
nok raonhake nite8akenon: aseken iah ok te8akaten-
nikonra tsi te8akenon, raonha tanon thakatorion.

43 Oh kati niiotieren tsi iah tese8anikonraientas tsini ke8ennoten ? neki tsi iah taese8ak8eni naese8a-taonsatate nake8enna.

44 Neh nak8a Ranesonronon ne etsise8aniha tsinon8e oni tise8aientakon, neh kati oni ise8ere atsise8anikonraierite tsini hoskanektseroten ne etsise8aniha. Ok onk8e shiraks tsi tiotasa8e, iah oni tehok8enion nahori8atokenhake, aseken iah tehoien ne tkari8aieri. Ne hens nak8a ra8erientakesson nahano8ente ; aseken rono8en, neh oni Ron8aniha ne kohno8en.

45 Nok nii nehtsi ori8iio tsini k8arori, iah tetesk8etak8en.

46 Onka tsinitsion enhak8eni ahakeri8arho ne kari8aneren ? Nok toka non8a ori8iio tsini k8arori, ohnihiotieren tsi iah tetesk8etak8a ?

47 Onka Niio raonk8eta ihken, rataonsatasts ki ne Niio rao8enna, nok niso iah tese8ataonsatasts, neki tsi iah Niio tehaonk8eta tehken nise.

48 Ethone ne Sitaeronon tontahon8a8enna8eron nok 8ahonniron : Iah kenh naha tetionk8aieriton tsi ionk8en Samaritan nasiatoten, nok sanesonronontseraien ?

49 Iesos tontahari8aserako : iah te8akenesonronontseraien ; Rikonniensta tanon ne Rakeniha, nok nise tak8ari8akenronni.

50 Iah othenon tekesaks nii akerensarontsera, tihaiatate nehne rehsaks nok tehaiatoretta.

51 Ori8iio, ori8iio tsi k8aroris, onka enhake8ennarak8e, iah non8enton tharenheie.

52 Tontahonniron kati ne Sitaeronon : Onen tokenske ori8iio 8ahationni tsi sanesonronontseraien : Abraham ra8enheion, Rotitokensehak8e oni, nok saton : onka enhake8ennarak8e iah non8enton tharonheie.

53 Senha kenh ise tsiatanoron tsiniiot ne Sak8aniha Abraham nonen ra8enheion ? Rotitokensehak8e oni rona8entaon : Onka kati nekenh niso Satatonnis ?

54 Iesos tontahari8aserako, 8ahenron: Tokat non8a ok ii tatakataterensaron, iah othenon tekastak nakerensarontsera; Rakenihase tehakerensarons, nehne se8atons neh etsise8a Niio akenhake.
55 Iah se sane tetsise8aienterhaon; nok tanon nii riienteri: nok nakiron iah tehiienteri, eh ki naonkeno8enseke, tsiki nise niiot: riienteri ki neneh nok ri8ennarak8a oni.
56 Abraham etsise8aniha, ko8anen tsi rotonnhahere nahattkatto enska nii akennisera; rotkatton katon nok rotsennonnihon.
57 Tontahonniron neh non8e ne Sitaeronon: areko 8isk tesoserassen, nok hestsken n'Abraham!
58 Nok ne Iesos tontasaka8enhase: ori8iio ori8iio tsi k8aroris ohenton sarennakerate n'Abraham sikenakere.
59 Ethone are enen 8athatinenhiak8anion nahen8aiente; nok tanon ne Iesos 8ahatatasete tontahaiakenhne n'ononsatokentiko8ane, tehatiiatokensson sahatohestste; nok eh niiot tsi sahatenti.

Tioton-aton nateioteri8asonterak8en Nori8atokenti tsini hoiaton Roiatatokenti San.

Tsi ihre ne Iesos etho 8ahoken ne ronk8e ok sateharon8ekon sarennakerate.
2 8ahon8ari8anontonse ne raotiok8a 8ahonniron: Saianer! onka iakori8aneren: kenhiken, katen neneh roniha ok ne's'ens ne ronistenha tsi eh niiot tsi ronakeraton?
3 Tontasako8enna8eron ne Iesos, 8ahenron: iah ne raonha tehori8aneron, iah oni ne roniha, iah oni ne ronistenha; neki tanon netho naonta8e 8ehno aonton ne Niio raoiotensera.
4 Iatekakonte tsi eh nenkiere tsini hakennhaon ne takatorion, iotiesaon'k' sekon niia8ennisorote; ta8e

tsinon8e nentiokara8e tsinon8e ne iah onka taonsaiakoioten.
5 Tsini kari8es Onk8ene ihkes, akos8atetsera ihken
nonk8eokon.
6 Ka8enniio'k' iahate8ennokten nensok on8entsiake 8ahonistskeronti nok rakarake ne teharon8okon
8ahana8aststarho.
7 Nok 8aha8enhase: 8as, nok ionsasatkonsohare tsi tiona8erote ne Siloe' (nehneh sakah naiahiron te8atennieton) eh kati niiahare nok ionsahatkonsohare, nok shaken nonen etho satontare.
8 Iontonhak8e ne tehonnonsanekhaon oni tsi ni iakon ne iakoterientare tsi teharon8ekon: iah kenh naha neh teken nekens ens tenstsk8ahere oni tehatsarites?
9 Otiake iontonhak8e: raonha: nok notiake iontonhak8e: ak8a ihken tsi teshiatieren, nok ne raonha, ratonhak8e: Ak8ase ii.
10 8ahon8ari8anontonse kati 8ahonniron: ohniia8enhon tsi sesken?
11 8ahenron tsi tontasako8enna8eron: neh thiken Iesos ron8anatonk8a 8ahana8aststonni tanon kkarake 8aharho, tanon 8ahenron 8as sasatkonsohareha tsi tiona8erote ne Siloe. Ne kati nonen eh siiahake8e nok 8akatkonsohare ethone nonsakken.
12 8ahon8ari8anontonse 8ahonniron: kah nihres netho ronk8e? Tontahenron iah othenon te8akaterientare.
13 Tsi thatiteron ne Pharisian niiahon8aiatenha8e ne tetharon8ekonne.
14 Ia8ontatokentonne sahahna8aststonni ne Iesos oni sonsahotsiente ne teharon8ekonne.
15 Nese 8ahonni sahon8ari8anontonse ne Pharisian, oh ak8a niia8enhon tsi shaken. Nok tontahenron: 8ahana8aststarho kkarake, nok sakatkonsohare nok ok saok sakken.
16 Nese 8aonni otiake ne Pharisian 8aonniron: thohiken ronk8e iah Niio tethotennieton aseken iah

tehentanoronsta ne Niiohne: Nok rontonhak8e notia-
ke: aonton ken neronk8etaksen neh niiori8anerak8at
tsi nahaiere? nese8aonni 8attonteri8atihanion.
17 Sekon sahon8enhase ne teharon8ekonne: naho-
ten nise isere raiatatake ne tessiaron8ekhsion? Ton-
tahari8aserako: Rotokense.
18 Nok tanon ne Sitaeronon 8ahontenno8ente tsi
teharon8ekonne oni tsi aonsahoie8entaon: tsiniiore
iahon8atinonke ne ron8aienha ne teharon8ekonne.
19 8ahon8atiri8anontonse 8aonniron: Neh kenh
kehiken n'etsiseniienha ne tsiaton ok sateharon8ekon
sarennakerate? oh kati niia8enhon tsi shaken
non8a?
20 Tontaniri8aserako ne ron8aienha, nok 8aniron:
iontiaterientare tsi neh ne sakeniienha nok oni tsi
ok sateharon8ekon sarennakerate.
21 Kenh kaien oh niia8enhon tsi shaken onka oni
ahonsahotsienton iah neneh othenon teiontiaterien-
tare. Onen eso tehahoseriiakon, hetsiseniri8anontons
nok raonha enhatrori neh non8e niiori8ake.
22 Neh 8aonni eh naniiere ne ron8aienha tsi taia-
tati ne tsi sakotitsanisk8e ne Sitaeronon: Aseken ne
Sitaeronon otiake onen sisakotitaston ne ionton
oni ne tiaka8etakon tsi raonha ne Keristos, oni sesa-
kotiiatinekenhon tsi ionterennaientak8a.
23 Neh kati ahori8a ne roniha oni ne ronistenha
8ahniron: iatekaieri tsi natehaoseriiakon hetsiseniri-
8anontons ak8a raonha.
24 Ionsahon8ennonke kati onen oni neh ne tekeni-
haton, kehiken teharon8ekonne, nok 8aon8enhase:
Niio tetsenon8eraton; ionk8aterientare thohiken
ronk8e tsi onk8etaksensk8a.
25 Tontasako8enna8eron, nok 8ahenron: iah te8a-
katerientare naionk8etaksenhake; tsiori8at ki tanon
nii 8akaterientare: ne tsi tekeron8ekonne nok tsi
sekken non8a.
26 Sekon are tontahonniron: oh nihoieren? oh
naha8en tsi tonsaiaron8eksi?

27 Tontasako8enna8eron: onen k8arori nok iah tese8ataonsatatón. Oh kati nahoten se8ari8anontonta ne sekon aonsese8aronke? ise8ere oniken nise hatsise8entiok8aiesten?

28 Ethone onen 8ahon8akenrenseronni, nok 8ahon8enhase: ise niha hetsitiok8aiesten; Aseken nii Mois raotiok8ake iak8aiatare.

29 Ionk8aterientare ne Mois tsi tehotithare ne Niio, nok ne kenh kaien ak8ekon iah teionk8aterientare kah nitha8enon.

30 Tontahenron tsi tontasako8enna8eron: Nioh ke nienh, iori8anerak8at 8ahi tsi iah tese8aterientare kah nitha8enon; tanonse raonha shaketsienton ne kkarake.

31 Ionk8aterientare 8ahi tsi iah tesako8ennarak8a ne Niio n'ionk8etaksen, nok tanon ne Niio raonk8eta oni ron8a8ennarak8a neh sako8ennarak8a.

32 Iah 8ahi non8enton areko teionk8ari8aronken n'onka ne ronk8e onen aonsasakotsienton neok sateieron8ekon saonnakerate.

33 Neh kati kehiken n'iah Niio thahontahotorion iah ki othenon tahari8ak8eni neh nahaiere tsini haierha.

34 Tontahon8a8enna8eron 8ahonniron: kari8aneraakserakon sennakeraton tanon ken ise ensk8arionnien, nok sahon8aiatineken8e.

35 8ahari8aronke ne Iesos tsi tethon8aiatinekenhon; iatonsaiatatken are, nok 8aha8enhase: tisetakon ken raosennakon Niio Roienha?

36 Tontahenron ne kenhkaien; onkah neneh Se8enniio! aontaketak raonhake?

37 Tontahenron ne Iesos: hestsken, nok ak8a oni raonha non8a tesenittare.

38 Ethone tontahenron: te8aketakon Se8enniio! nok 8ahosennaien.

39 Nok sahenron ne Iesos: neh keniente tsi 8ako non8entsiake nakk8atako ne kaiatohretatsera, ahontonsseke aonsaieken ne teieron8ekon; nok ne ieken taieron8eke.

40 Neh 8aonni otiake ne Pharisian netho ronnesk8e, 8ahon8ari8anontonse, 8aonniron: Nok nii, teiak8aron8ekon oniken nii?

41 Tontasako8enna8eron ne Iesos, nok 8ahenron: iah othenon taese8ari8aneraakseraientake ne tokenske taese8afon8ekon: Nok ki tanon tsi se8aton; iak8aken, neh ahori8a se8ari8aneraakseraien.

Oieriaton nateioteri8asonterak8en n'Ori8atokenti tsini hoiaton Roiatatokenti San.

Ori8iio ak8a ori8iio tsi k8arori; onka iah kannhohak8eniioke tethata8eiatak8a tsinonh nikontiteron ne teiotinakarontonha, akte tanon non8e thaientak8a tsi iehata8eiata, neh tohiken naieron oni ranensk8as.

2 Kenh kaien nak8a tsi kannhokaronte nitres tsi iehata8eiata, neh tohiken tokenske rahotsenenhokon ne teiotinakarontonha.

3 Enhonnhotonk8ase ne tehonnhohaien, ron8a8ennaienteri ne teiotinakarontonha; ak8a oni entesakohnatonhnion tsi iensakohnonke ne raotsenenhokon nok astste niienshakoiatenha8e.

4 Nok nonen sakoiatinekenhon ne rahotsenenhokon, ohentonson 8are, nok ron8anonteraties ne rahotsenenhokon aseken ron8aienteri.

5 Iah tanon tahon8asere neiah tehon8aienteri; ok eken tanon enkonteko, aseken iah teiakoti8ennaienteri ne thiiete.

6 Eh nahaiere tsi 8atesakori8akentonk8en ne Iesos, nok iah tehotinikonraientaon tsi nahoten renhton.

7 Sekon kati ne Iesos sahenron: Ori8iio ak8a ori8iio tsi Ii ne tsi kannhokaronte tsi non8e nitkonnetta ne teiotinakarontonha.

8 Ak8ekon kati tsinihati nohenton rotik8athon tsiniiore n'ii, ak8ekon neh n'aieron oni ratinensk8as; iah ki oni tehon8anatahonsatati ne teiotinakarontonha.

9 Ii ne tsi kannhokaronte; onka iihne enhionta-8eiate neh enhieniakenne, enhionta8eiate oni entsie-iakenne nok enhiestsenri ne kakk8iio.

10 Neok tanientes naieron nahatieronk8e, ahario oni ahatonte: neh n'ii kehniente tsi 8ako n'akheion-nhete, neh oni nak8a ok taontiesen.

11 Ii ne ranonnhatseriio: ranonnhatseriio sako8is ne rahotsenenhokon tsi ronnhe.

12 Nok ne rannhatsera, oni ne iah tehanonne ne katsenen, iah oni raonha tehotsenenhokon, ok eh tensakotsiak8arisi ne katsenen nenhaken ta8e ohk8aho nok 8ahateko; nok n'ok8aho ok tontate-8enniioste oni 8ate8anitiokok8ate ne katsenen.

13 Neh 8ahonni 8ahateko ne tsi rannhatsera, iah othenon tehannhatens ne katsenen.

14 Kehnonnhatseriio n'ii, keienteris naketsenen, oni ionkienteri n'ononha.

15 Tsi kiniiot tsi rakienteri ne Rakeniha eh oni n'ii nihiienteri ne Rakeniha. Nok aketsenenhokon keia8is tsi konnhe.

16 Sekon eso 8akenask8aien nareko akatehenrakon teiohnata8eiaton, teioton8entsiohon kati oni neneh aontakheiatenha8e, nok enhionke8ennarak8ake, enskat ok enkentiok8aientake saiatat oni nensakosts-teristake.

17 Ne 8aonni rakenoronk8a ne Rakeniha, neh tsi ok tikiens tsi konnhe, neh nataonta8e aonsakiena.

18 Iah onka taionkekk8a, ak8a ki Ii akatennikonra tsi katsiak8arisions; 8akk8eniatseraien n'akatken-rate 8akk8eniatseraien oni naonsakiena; Rakeniha eh niiot tsi rakrori.

19 Sekon are tonsahatiri8atirontonko ne Sitaero-non tsini ka8ennoten 8ahonronke.

20 Aseken kentioko8anen ne iontonhak8e: Rot-konseraien, tehanon8ara8enrie oni ohniiotieren tsi hetsise8ataonsate?

21 Nok notiake ionton: iahse eh teha8ennoten ne Rotkonseraien; enhak8eni ken n'otkon taonsasakoka-k8arisi ne teieron8ekon?

22 Ethone are onen Sontontanoronne ne Jerusalemke, Koserako kenhne.
23 Nok ne Iesos kanonskonson tehatoratanions, tsi ronnhokaronte ne Salomon.
24 Eh kati 8athon8anenronni ne Sitaeronon nok 8ahon8enhase: tohak8a nen8e ensk8anikonrorarakon? Toka ise enkenhake ne Keristos tak8ari8ak8arisien onen tsi tak8arori.
25 Iesos tontasako8enna8eron, nok 8ahenron: Onen k8arori nok iah tetise8etak8en; neh 8akeri8anirati tsini kaiotensoroten 8akiote Raosennakon ne Rakeniha.
26 Neh 8aonni iah tetise8etak8en ne tsi iah ise teken naketsenenhokon, tsini8akieren tsi k8arori.
27 Konronkas naketsenen nake8enna, kheienteris oni n'ii, nok nononha ionknonteraties.
28 Nok n'ii neh kheia8is ne ionnheon8e, iah oni non8enton tiiakontiiessa, iah oni onka tataonsaionkhsiotarisi.
29 Rakeniha rakenask8a8i, neh thaonhaa thohsastensero8anen, iah tateshon8asiotarisionhe ne Rakeniha.
30 Ii tanon ne Rakeniha ak8a ok neh sakat.
31 Ethone are onen ne Sitaeronon tonsahatinenhiak8e nahon8anenhioiake.
32 Iesos tontasako8enna8eron nok 8ahenron: Eso iori8ake 8ak8anatonhase ne tkari8aieri neneh Rakenineha te8akha: kah kati non8a nikaien tak8anenhiohiahaktane?
33 Tontahonniron ne Sitaeronon; iah tek8anenhioiahaktane ne tsiori8at aontesari8aieriton; neh 8ahi tsi 8asate8ennaiesate, oni tsi thisonk8eha, Niio satatonnis.
34 8ahenron ne Iesos tsi tontasako8enna8eron: Iah kennah tekaiaton ne se8aiatonserakon: 8aken: Niio nese8aiatotens?
35 Toka kati non8a Niio iakohnatonk8en tsiniiakon iontataronkatonni ne Niio rao8enna (iahse sane tese8ate8atane tsini kaiaton).

36 Se8aton ken 8akate8ennaiesate Ii ne Rakeniha rakiatatokentiston nok on8entsiake takatorion, tsi 8akiron: Niio Rakienha?
37 Toka iah Rakeniha tehoiotensera ten8akiotek8en, tosa ki katak8etak.
38 Kenh kaien neh nen8akierenhatie, nok iah taontask8etak8ane, tase8etak neh nika8eiennoten; eh naonta8e aese8aterientarane oni aontese8etak8e tsi iakehnik8ekon ne Rakeniha.
39 Neh 8akarionni sekon are sonnerhak8e ahonsasak8aiena; nok kiok eh tahatatatonte rahotihenton.
40 Nok sekon are iatonsahaiaiake ne Jordan, tsinon8e Sa8atis thonekoserhon sontahatasa8en, nok eh oni non8e ionsahatatiteron.
41 Nok kentioko8anen 8ahon8aiatorenne, nok ion tonhak8e: iah othenon tehahotasion ne iori8anerak8a ne Sa8atis; nok ki tsinikon tho8enninekenhon ne kenh kaien raiatatake ak8ekon ori8iio.
42 Nok kentioko8anen are eh non8e tontahon8etak8e.

Enskat-aton ia8enre teioteri8asonterak8en Ori8atokenti tsini hoiaton Roiatatokenti San.

BETHANI non8e saiatat nihonon8aktanihak8e Lazar ron8aiastsk8e, eh non8e niionatenatak8enrare n'On8ari tanon Marta rontennosenha.
2 Neh kehiken On8ari ne 8enhienakon oni 8enhienanoron 8ahahoka8e ne Roianer, nok ok neh nahononk8is sakarake8ate; nok ne Lazar rohnon8aktanihak8e aonha iatennosenha.
3 Iatiateri8aniete kati ne rontennosenha tsi itres ne Roianer tiatonne: Saianer onen rohnon8aktani ne hetsenoronk8a.
4 Nok 8ahenron ne Iesos tsi 8ahari8aronke: iah ki neneh teiakoriotha neh nikannroten, neok tanon

ne Niio raoiatanerak8atserat, eh naonta8e ahon8asen-
no8anate ne Niio Roienha.
5 Iesos ranoronk8ak8e ne Marta, nok oni ne tiata-
tekenha, oni ne Lazar.
6 Nok nonen sahari8aronke tsi rohnon8aktani ne
Lazar, sekon te8enniserake sahonisko tsinon8e nires-
k8e.
7 Ethone onen 8asaka8enhase ne raotiok8a: Judé
onen niietsite8e.
8 Tontahonniron ne raotiok8a: Saianer! on8ar ok
tokara nonta tiesaiatisaksk8e ne Sitaeronon naiesa-
nenhioiake, onen kati ok are eh iensese.
9 Tontahenron ne Iesos: iah kenh tekeni ia8enre
teka8istaeks ne se8ennisera? onka entiekene enha-
tenti iah ki tahositiake: aseken neh tehos8athetak8a
tsi teios8athe tsi ion8entsiate.
10 Kenh kaien nasonthenne enhatenti enhositiake,
aseken iah ki tatehos8athe tsi teios8athe.
11 Nonen saharihokten, ethone 8asaka8enhase:
Lazar onk8atenro rohtas. Eh tanon 8ake sahiietane.
12 Tontahon8a8enna8eron ne raotiok8a, nok 8aon-
niron: Saianer! onenki enshaie8entane nenhotas-
seke.
13 Nehse neneh 8ahenton ne Iesos tsi ra8enheion,
ronnerhak8e ne rohnonha neh kenh renton nahako-
ta8e.
14 Ethone onen ne Iesos iatharihoserate 8ahenron:
Lazar ra8enheion;
15 Nok 8akatonnhahere nise se8ari8ake ne tsi iah
eh tekesk8e. Toka eh naonta8e aontese8etak8e. En-
hnio tanon eh iete8e.
16 Ethone n'Aton8a Didyme ron8anatonk8a, 8asa-
ka8enhase ne rontenro: Etho oni n'ii iete8e aonton-
seke enskatne ahete8enheie.
17 Nonen siiahara8e ne Iesos, 8ahari8aronke tsi
onen kaieri nonta sithon8aiataten ne Lazar.
18 Neok nahoten ne 8isk ia8enre stade natetiatere
ne Bethani tanon ne Jerusalem.

19 Kentioko8anen sitaeronon etho iehotine tsi tiotinonsote ne Marta tanon n'On8ari, kon8atinikonraniirathe tsi teiohnatennonterak8en.
20 Ak8a neok 8akari8aronke ne Marta tsi tare ne Iesos, oksaok 8athoteratana, nok n'On8ari ok iekenteron.
21 8akenron ne Marta tsi 8aho8ennarane ne Iesos: Saianer! kentho's en's aseseke iah naha taha8enheion nontiatennosenkenha.
22 Nok ki tanon 8akaterientare non8a tsinikon enhtseneken ne Niio, enthion ne Niio.
23 Tontahenron ne Iesos: enshatonnhete ne tsiatennosenha.
24 Tontakenron ne Marta; 8akaterientare tsi enshatonnhete nonen tentiontkestsko ak8ekon nonk8e neh nonen onaken tsi te8enniseronte.
25 Tontahenron ne Iesos: Ii ne tsi tsiontonnhests oni ne iakaonnhets; onka ta8etak8en niihne ia8eronhatien nenha8enheion, enhronnheke.
26 Onka ronnhe, tha8etakon niihne iah non8enton tiiarenheie, tisetak8en kenh neneh ?
27 Tontakenron: Tokenske Saianer! Te8aketakon tsi ise ne Keristos, Niio Iaienha karharaststson entesete tsi ion8entsiate.
28 Nok nonen sakarihokten otasetonke saiohnonksa ne tiatatekenha On8ari, 8akenron: kenh itres ne Roianer nok thiennonks.
29 Ak8a neok onronke tontakatenstak8e nok eh 8ahete.
30 Areko siiehero ne Iesos tsi tionatak8enrare; sekon eh niresk8e tsi nonh Marta natehonatatken.
31 Kenh kaien ne Sitaeronon neh ratiterontak8e kon8anikonrorihak8e n'On8ari, 8ahontkatto tsi sotsi tontakatenstatsi oni iakaiakenne, 8akon8asere rontonne: tsi thaiatat 8ate8asenthosere.
32 Siiaon8e n'On8ari tsi itres ne Iesos, onen oni sahoken, rasitakta 8ate8atonstsoten, nok 8akenron: Saianer! nene kentho asesseke iahse thaha8enheion n'ontiatennosenkenha.

33 Iesos 8ahaken te8asenthos oni ne Sitaeronon ne kon8anonteratiene 8ahoiatissonk8e nok 8ahonikonkararen.

34 Nok 8ahenron : kah non8e nise8aien ? Tontahonniron : Saianer kasts nok satkatho.

35 Nok 8athasentho ne Iesos.

36 Neh 8aonni 8ahonniron ne Sitaeronon ; ori8iio 8ahi tsi rohnoronk8ak8e.

37 Nok otiake iontonhak8e : neh kehiken shotsienton ne teharon8ekonne, iah kati onteken tahok8enion ne tosa aha8enheion ne kenh ronk8e ?

38 Ethone are sekon sahonikonranon8ake 8ahatkatho tsi non8e nihaiatat (ioshonhio8anen kassonhionnine nok ohnenhia kanontektonne.)

39 8ahenron ne Iesos : Se8anenhiarako. Nok tanon ne Marta iatennosenha ne ra8enheion 8akenron : Saianer! Onen ne kenh 8akeras ; aseken onen kaieri nonta eh sihaiatat.

40 Tontahenron ne Iesos : iah kenh tekonrori, nentisetak8en ensatkatho ne Niio raoiataneraк8atsera ?

41 8ahatinenhiarako kati ne kanontekton tsi raiatat. Nok ne Iesos Karonhiake iahatkatto nok 8ahenron : Rakeni tekonnon8eratons tsi take8ennarak8en, konhiatsennonniase tsi takathontatis.

42 Ok se sane si8akaterientare tsi take8ennarak8a ; neki ne teionkatiataton raotiri8a tsi nahoten katon, toka naha eh naonta8e ahonthontate tsi ise teskatennieton.

43. Nok nonen saharihokten, 8athohenrete : Lazar tontatsiakenn.

44 Ne nak8a oksaok tontahatkestsko ne ra8enheion, tehanenststerenhatie tehasitaneren oni, nok iakotasta rohnon8aroron, 8ahenron ne Iesos : hetsise8anerensi nok hetsise8atka.

45 Nese 8aonni kentioko8anen ne Sitaeronon n'On8ari kon8anonsorenhonne, 8ahontkatho tsi nahaiere ne Iesos tahonnetak8e rahonhake.

46 Nok notiake, Pharisian neneh sahon8atiroriana
tsi nahaiere ne Iesos.
47 Ethone onen ne ratitsihenstak8eniios oni ne
Pharisian 8aontkennisa nok 8ahatitsienhaien, nok 8a-
honniron: oh nite8akierha? Aseken kehiken ronk8e
tehaterihok8atha ne iori8anerak8atenions.
48 Tokat ok tatentsite8akanerake ak8ekon ok
enthon8etak8e; nok enthonne ne Romain enhionkhi-
iatonte, ii, onk8anakerasera, oni n'onk8entiok8a.
49 Ethone saiatat Caiph ron8aiasts, neh ratsihens-
to8anenne neh sikaha8is, tahatati, 8ahenron: iah
othenon tese8anikonraientas.
50 Nok, iah oni tatese8aiatoretta tsi onk8atsennon-
niat ne saiatat harenheie, ne kanenrak8ekon akori8a-
ke, ka8enniio ki tosa aete8anitiok8ahton.
51 Iah raonha tehotennikonra tsi nahoten 8ahen-
ron; nok tanon ne tsi raonha Ratsihenstatsiko8a ken-
hne n'ethone, tsi kati niiot ne 8ahonikonrahentete
nok tahonenne tahatrori tsi saka8enheiasere ne Iesos
ne Sitaeronon.
52 Iah oni neh ok teken ne Sitaeronon, neh oni
nasakoiataroroke nok oni iatasakoiestste ne Niio
sakoienhokonha n'ok tiiateiakorohnihonne.
53 Neok kati onen sahatiri8isake oh onte nahatiiere
nahon8ario.
54 Nese 8aonni ne Iesos iah ki onk8ene tesretha-
k8e; ok eken tanon ehren 8arete neh non8e, kahen-
takta tkanataien Ephraim kon8aiats eh niiahare; eh
oni iahatien nok oni ne raotiok8a.
55 Onen thoha siiakahe8e tsini honentanoronse ne
Sitaeronon (kon8anatonk8a Shotonnheststen); kentio-
ko8anen kati neh tienakere Jerusalem 8ahente saion-
tonnhakanonhniahna tsi onen 8entanoronsere.
56 Nok Iesos ron8aiatisaksk8e, tehontateri8ahnon-
tonnionnisk8e oni Ononsatokentike rontonhak8e:
nahoten ise8ere? ise8ere onteken iah tahontare tsini-
kari8es 8entanoronon?
57 Kenh kaien ne ratitsihenstak8oniios oni ne

Pharisian sakotirihontonk8e, n'onka aiakoterientarake kah non8e nires, ahon8atirori, eh naonta8e aontiesenne ahon8aiehna.

Tekeni-aton ia8enre teioteri8asonterak8en Ori8atokenti tsini hoiaton Roiatatokenti San.

IAIAK nonta ohenton naontanoronne ne Shotonnhestston, Betani sara8e ne Iesos tsi non8e nihanakerek8e ne Lazar nehne ra8enheionne, neh oni ne shahonnheton.
2 Nok eh non8e nahon8akhonnien nokarasa, Marth ontsteriste natekk8arane, nok ne Lazar etho oni neneh rotekk8arak8e.
3 Nok ethone n'On8ari niiahate8ak8e nak8a ihken 8enhieniio oni 8enhienanoron nok Iesos rasike ton8eron nok ok neh nahononk8is tontakarake8ate, nok ak8a 8akanonsine tsini 8enhienakon.
4 Ethone saiatat tsini hotiok8a, neneh Sitas Iskariot neh oni ne ienhotenninon 8ahenron ne rahonikonrakon.
5 Oh niiotieren kehiken tsi iah te8atenhienaninon asen nika8istake iataiohnenon, nok iakotent aiontatatitenraton ?
6 Eh niiot tsi tahatati, iah sane ne teiori8ake tsi asakotenrheke ne iakotent, neh tanon tsi ratieronk8a, nok raonha ranatatserenha8ak8e raonha oni raha8isk8e tsinahoten iaketahask8e.
7 Tontaho8enna8eron, nok 8ahenron: Tosa othenon saststerist; aseken neh ontenti oni enskat teskaierontare tsinenhia8enne nonen enhionkiatata.
8 Aseken tiotkon ense8aientake ne iakotent; nok n'ii iah tiotkon taete8ak8ekon.
9 Kentioko8anen ne Sitaeronon 8ahakotokense tsi eh renteron, eh 8aontkennisa, iah Iesos ok tehon8aniente, neh oni nahonsaon8aken ne Lazar shotonnheton tsi ra8enheionne.

10 Nok ne ratitsihenstak8eniios 8ahatiri8isa nahon-
8ario oni neneh ne Lazar.
11 Ne tsi kentioko8anen ne Sitaeronon eh ieient-
tak8e raonha raori8ake nok tiakotak8ak8e Iesos,
Raosennakon.
12 Tsi 8ahorhenne, tsini iotiok8atsanit iakohne neh
non8e sikaha8i ne tsi 8entanoronsere, 8aeri8aronke
tsi Jerusalem nontaha8enonhatie ne Iesos.
13 8ahatik8iriake ne teiotenerutak8enonni nok
ontenenratenti 8athon8ateratana nok tehotihenretane
rontonne: Hosanna! Ahon8anenton ne Israorronon.
Ron8anontiio, nehne Raosennakon ne Ra8enniio
tahoientakonhatie.
14 Nok ne Iesos 8ahanask8atsenri kenseri katsinn,
neh 8ahosaten tsiki niiot tsi kaiaton.
15 Tosa sateronn Sion saienha: Onen tare ne
Ianontiio kenseri o8ira tahose.
16 Iah othenon ak8a tehoneron ne raotiok8a tsi
naha8en, tsi kati niiore onen iaon8asenno8anate,
onen sahonneiarane tsi raonha rohton tsi eh niiot tsi
kaiaton, nok tsi nahatiiere neh 8atrori tsi onen ia-
kaierite.
17 Kentioko8anen ne tsiniiakon teiekanerak8e
satontahokestsko ne Lazar osson8akon oni sahahonn-
hete, ak8ekon ok ron8ari8aniratihak8e.
18 Neh oni senha 8akentioko8anate sathon8atera-
tana neh tsi iakoronken tsi eh nihoieren.
19 8ahontonnion8e ne Pharisian: se8atkattos 8ahi
tsi iah othenon tete8atk8enies, onen are kenh non8a
ak8ekon ok nonk8eokon ron8anonteraties.
20 Otiake ratiiatarak8e ne Grek tsiniiakon iakohne
oni ron8asennaiennire ne Niio neh non8e si8enta-
noronsere.
21 Neh kati 8ahon8aiatorenne ne Philippe Galile-
ronon, Betsaida kanatakon non8e nihanakerek8e,
8ahon8aneken, 8ahonniron: So8enniio; iak8askaneks
n'asak8aken Iesos.
22 Philippe sara8e, André sahorori, nok n'André
tanon Philippe ionsahon8arori ne Iesos.

23 Tontahenron ne Iesos tsi tontasako8enna8eron : Onen iakahe8e nahasenno8annha n'Onk8e Roienha.
24 Ori8iio ak8a ori8iio tsi k8arori : Onatsia kanen on8entsiake enhiakoti, neiah tenkenheionsere enskat ki ok tsi enkaientake ; nok nenkenheie, esoki enkanenhonten.
25 Onka ranoronk8a tsi ronnhe, enhotonse ; nok ne iah tehononste tsi ronnhe ne kentho on8entsiake, neh enhaha8ake tsiniienhen8e ! iah oni takari8entane.
26 Onka rakeri8a8ase raknonteratie ki, nok tsinon8e nenkeseke etho oni nehne enreseke nakennhatsera, nok nenhakeri8a8ase enhokonnienste ne Rakeniha.
27 Onen non8a ok os'sonti8akonnha8ens ; oh onte nahoten akerase ? O rakeni ! askiatanonstate non8a nikaha8is ; nese sane te8akenienton tsi te8akehnon.
28 Rakeni ! tsennanoronst ne sasenna. Ethone karonhiake nontonte8ennine 8akenron : Onen risennanoronston nok sekon ki henshisennanoronste.
29 Nok tsiniiakon netho iiensk8e, oni ne 8aonronkanion neh nika8ennoten, iontonhak8e 8aka8ere onte 8ahi ; nok notiake iontonhak8e neneh : Raronhiakeronon 8ahi 8atnitharen.
30 Tontahatati ne Iesos, 8ahenron : iah ii te8akeri8ake kehiken nika8ennoten tsi 8ese8a8ennaronke, ise tanon se8ari8ake.
31 Onen on8e naori8entatsera tsi ion8entsiate ; Onen oni astste enhon8aiatontiete ne ron8ako8anen tsi ion8entsiate.
32 Nok nii nonen ense8akateratak8en ne kentho ion8entsiate, ak8ekon nonk8e akonhake entekeiatatihentho.
33 Neh 8ahenton8e tsi neh 8ahenron tsini 8enheiontoten henrenheiate.
34 Tontahonniron nonk8eokon : Onk8aiatonsera ionk8arori tsi henronnheke on8e ne Keristos : oh kati nekenh niiotieren tsi saton enshatharatate n'Onk8e Roienha ? Onka kati nekenh nonk8e Roienha ?

35 Tontahenron ne Iesos: Sekon nikari8essa tese-
8as8athetseraien: se8atenti kati sekon ok natese8as-
8athe, sotsi iotteron on8a tentise8akara8e: aseken
nasatakon rotentionhatie, iah ki tehoterientare kah
8are.
36 Tase8etak8enhak tsini kari8es tese8as8athe-
tseraien, netho naonta8e os8athesera se8aienha aese-
8aton. Nonen saharihokten ne Iesos, oksaok ehren
sarete, nok sasakotatonten.
37 Nok saetho sane eso ne iori8anerak8atenion
tsini hoieranion rahotihenton, iah ki othenon tetio-
rak8en tsi iah tethonetak8en ne raosennakon.
38 Ne kati 8ahonni takaierine tsini ka8ennoten
tho8enninekenhon ne Rotokenseak8e Isaï: Saianer!
Onka tiaka8etakon nonk8a8ennake, nok onka ron8a-
tokatenti ne Roianer raonentsa?
39 Neh 8ahonni iah tethonetakon, ne tsi sekon
saton ne Isaï:
40 8atesakoron8eke, nok 8asaka8eriasanirate, tosa
ratikarake ahontkahtot, nok raoneriane iahotinikon-
raientane, nok ahonsahontatre8ate, nok ahonsakhe-
tsiente.
41 Eh niiot tsi thotati n'Isai, sahatkatho ne raoia-
tanerak8atsera, raonha onirohton shihothare.
42 Ronentioko8anen sane ne ratitsihenstak8eniios
tahonnetak8e raosennakon, iah ki tanon 8ehne
tehonnonnisk8e, ne tsi sakotitsanisk8e ne Pharisian,
on8a sotsi tenthon8atiiatineken8e tsi ionterennaien-
tak8a.
43 Aseken neki 8ahatirako n'onk8e akorensaron-
tsera tsiniiot ne Niio raorensarontsera.
44 Ok tathohenrete ne Iesos nok 8ahenron: Onka
kiok akonhake ta8etak8en, iahse akonhake ok tetha-
8etak8en, nese oni tsinonkati ne takatorion.
45 Onka tehakkanere tehokanere ki oni ne taka-
torion.
46 Neh keniente tsi 8ako non8entsiake, ne taks8a-
thete, nene tosa taontaiakokarasseke tsiniiakon entia-
ketak8e niihne. N2

47 Nok nonka kiok enhionke8ennaronke, nok iah taontaiaketak8e iah ki tatakheiatorete: Aseken iah ki neh tekeniente ne takheiatorete nonk8e, neok tanon n'akheniakente.

48 Onka enhakkenron iah oni tahataonsatate nake8ennaokon; raha8e ne tenhoiatorete, ok neh n'O8enna ne 8akerio8anaton neh tenhoiatorete n'onaken te8enniseronte.

49 Aseken iah ii te8akatennikonra tsiniiot tsi 8akatati; Rakenihase ne takatorion raonha rakrori oni rakerionnienni tsinenkiere tsi enkatati oni tsi enke8enninekenne.

50 Nok 8akaterientare tsi iakaonnhests ne raori8aokon; tsi kati nikon katroris, eh ki nikierha tsi skatrori, tsinihoieren tsi rakrori ne Rakeniha.

Asen-haton ia8enre teioteri8asonterak8en Ori8atokenti tsini hoiaton Roiatatokenti San.

Onen thoa sa8entanoronne ne Shotonnheststón, roterientare ne Iesos tsi onen ieiohe nahonsahatenti tsi ion8entsiate, Ronineha niiahonsare, tsini sakohnoronk8ak8e ne raonk8eta on8entsiakeronon, ok ki eh niieheiot tsiniiore ieiotokte.

2 Nok nonen sahatik8entane n'okarassa, onen sihonikonraten n'otkon ne Sitas-Iskariot Simon roienha, nahotenninon.

3 Nok tsi roterientare ne Iesos tsi ak8ekon niiehoiatak8eniioston ne Roniha, nok tsi Niiohne thoientakon, tsi oni Niiohne niionsaha8enonhatie.

4 Tahanistsk8arako natek8aratserakta, 8ahatiata8itasi; ohniataraha 8ahateniionten nok tahatiatannhake.

5 Nok akeratne 8ahanekaren, nok tasakositohare ne raotiok8a, nok neh tontasakositoke8atonhatie ne roteniionte.

6 Kahre onen iahara8e tsi tenstsk8ahere ne Simon
Tier; tahenron neneh ne Tier: Saianer! enskasito-
hare kenh nekenhen?
7 Tontaho8enna8eron ne Iesos, nok 8ahenron: iah
non8a tesaterientare tsini 8akierenhatie, onakenke ki
ensatokense.
8 Tontahenron ne Tier: iah ki nah non8enton
tiiaskasitohare. Tontahenron ne Iesos: nene iah
tenkonhiasitoharehe, iah ki taetenik8ekhene.
9 Simon Tier tontahenron; Senha ioianere ak8ekon
ne kesnonsake oni kenontsine asenohare.
10 Tontahenron ne Iesos: nonen rotiatohare, neok
tetsioton8entsiohon naonsaon8asitohare, nok ak8ekon
en8atenohare; onen kati se8atiatohare iah ki tanon
ak8ekon tehken.
11 Aseken roterientare onka rotenninonro; nese
8aonni 8ahenron: iah ki ak8ekon tehken.
12 Nok nonen sasakositoharesi, sahatseronni nok
sahanistsk8aren atekk8aratserakta nok 8asaka8en-
hase; se8aterientare kenh nahoten 8atenientenstakon
tsi nak8aierase?
13 Roianer nok Ra8enniio tak8anatonk8a, ak8a
neneh tise8ari8aierists: aseken tokenske Ii.
14 Ne kati kehiken ts Ii ine Roianer, oni ne Ra8en-
niio tanon Ii 8ak8asitohare; etho kati oni nise nen-
se8aiere enhietsiiasitohare nakoren.
15 Aseken 8ak8anatonhase, neh naonsese8aiere, tsi
nak8aierase.
16 Ori8iio ak8a ori8iio tsi k8arori, tsi iah senha
kannhatsera tehaiatanoron tsiniiot ne raiatak8enniio,
oni ne rari8enha8i tsiniiot ne thotorion.
17 Toka se8aterientare neh nikarihotens, ense8aia-
tateri neh nense8aiere.
18 Iah ki tanon tiiek8ak8ekta, aseken kheienteri
ki nonka kheiatarak8en; Nok ki tanon iatekakonte
tsi enkahnane tsinikaiaton, tsi 8aton: nehne teiakia-
tonsts 8ahakatkarhateni.
19 Tahonenne ok tk8aroris ohenton eh naia8enne;
n'aia8ens n'onen ienkae8e eh oni nenhia8enne
aontese8etak8e tsi Ii takatorion ne Rakeniha.

20 Ori8iio ak8a ori8iio tsi k8arori: nonkakiok ienhiiatenniete nok enthon8akonnienste, enhakkonnienste ki oni nii; nok nenhakkonnienste enhokonnienste ki ne thakatorion.

21 Nonen saharihokten ne Iesos, ak8a anio tsiniiot nahonikonranon8ake, nok ok tiiahatroriko8a, nok 8ahenron: Ori8iio, ori8iio tsi k8arori, saiatat tsinitsion enhakatenninon.

22 8athontatkathoseron ne raotiok8a ok tihotinikonrotht thiken onka onte sakohton.

23 Saiatat tsinihati, nehne ronoronk8ak8e ne Iesos, ak8a kati rak8istsake iehakonhen rohtas.

24 Simon Tier iahotkatho tsiniiot nahorori nahari8anonton, kah nihaiatare ne rohton.

25 Eh kati iahattate tsi rotte ne Iesos, nok 8ahenron: Saianer! onka nekenhen?

26 Tontahenron ne Iesos, neh nonthiion kanatarana8enton. Nok 8ahanatarana8ente ni8aha Sitas Iskariot tahaon, Simon roienha.

27 Nok nonen siiarennek8ane, onen 8ahotienhase n'otkonseraksen: Nok ne Iesos 8aha8enhase: tesasterihen eh natsier tsinahoten sari8aien.

28 Iah tanon onka teiohnikonraientaon tsinihati tehonatekk8aratserannhenne tsi nahoten 8ahenton tsi nahoten 8ahenron.

29 Aseken otiake 8aonnere, ne kenh tsi Sitas ranatatserenha8e, tsi kati niiot nahororike ne Iesos ne Sitas nahaninon tsinahoten teioton8entsiohon tsi 8entanoronsere; ok ne ens nasakotonrate ne iakotent.

30 Ak8a neok siiarennek8ane ne Sitas ne kanatarok oksaok 8ahatenti; onen asonthenne sihken.

31 Nok nonen siiehoiakenhon, 8ahenron ne Iesos: On8a onen enhasennanoronne n'Onk8e Roienha, nok raonhake enhasennanoronne ne Niio.

32 Ne kati tsi raonhake enhasennanoronne ne Niio, raonhake kati oni ne Niio enshosennanoronste; ak8a ok oni iosnore tsi enhosennanoronste.

33 K8aienhokonha, niskari8esha onen tsi tsite8a-

k8ekon. Ensk8aiatisake, nok tsini8akieren tsi kherori ne Sitaeronon, tsi iah thiiahonne8e tsinon8e 8ake, onen kati oni nise 8ak8arori.

34 Tsiori8at nori8ase 8ak8atenienthase; nehne, taese8atatenoronk8ake tsi ki n'ii nik8anoronk8a eh nataese8atatenoronk8ake.

35 Neh enkaieronnististak8en tsi ise nakitiok8a ne tense8atatenoronk8ake.

36 Simon Tier tahatati, 8ahenron: Saianer! kah 8ase? tontahenron ne Iesos: Tsinon8e 8ake, iah task8ehni non8a nasksere; nok tanon niare ohnakenke eh niienhense.

37 Tontahenron ne Tier: Saianer! oh niiotieren tsi iah kenh non8a takk8eni nakonsere? enkate8entete tsi konnhe nise sari8ake.

38 Tontahenron ne Iesos: ensate8entete tsi sonnhe n'ii akeri8ake! Ori8iio ak8a ori8iio tsi konrori tsi iah taontontati ne kitkit n'iah asen taskatonnihiiasere.

Kaieri-aton ia8enre teioteri8asonterak8en Ori8atokenti tsini hoiaton Roiatatokenti San.

Tosa tese8atatenikonrharen tise8etak8en Niiohno, tase8etak8enhak kati oni niihne.

2 Eso nah kanaktake tkanaktenion ne Rakeniha raononskon, aseken nohia naiotonhake ak8arorike ki; 8ak8anaktaseronniennire kati.

3 Nok nonen ense8akatention, enk8anaktaseronnienni oni, tentke nok iensk8aiatenha8e; n'etho ki oni nise non8e naeseh8enterontake tsinon8e nenkiterontake.

4 Nok se8aterientare tsi non8e sake, se8ahahaienteri oni.

5 Aton8a tahatati, 8ahenron: Saianer! iah othenon teionk8aterientare kah 8ahse; oh kati naia8enne naiak8ahaienterihake.

6 Tontahenron ne Iesos: Ii nohaha, oni nori8iio, oni ne ionnhe: iah onka tiiaon8e ne Rakeninoha n'iah iihne taontaieientak8ane.
7 Neh nensk8aienterihake, entsise8aienterhane ki oni ne Rakeniha; onen ki tanon non8a 8atsise8aienterhane, 8atsise8aken oni.
8 Philipp tahatati, 8ahenron: Saianer! tak8anatonhas ne Roniha; etho ok natetsionk8aton8entsioni.
9 Tontaho8enna8eron ne Iesos, 8ahenron: Onen nahe site8ak8ekonhaties nok iah tesk8aienteri? Philipp onka kiok rakken, rokenki ne Rakeniha; oh kati niiotieren tsi saton, tak8anatonhas ne Roniha?
10 Iah kenh tetisetak8en tsi iakenik8ekon ne Rakeniha? tsini io8ennake konrori iah ii te8akatennikonra; nese ne Rakeniha iakenik8ekon eh nihote8eiennisonhonhaties.
11 Tasetak8enhak tsi iakenik8ekon, teiakenik8ekon oni ne Rakeniha; Toka iah arahona ki neh aontasetak8e tsini 8akieranion.
12 Ori8iio ak8a ori8iio tsi 8ak8arori: n'onka entha8etakon n'aksennakon, eh nenhaiere tsi ni 8akieranion, nok senha sekon ihsinonh tsinenhaiere, aseken rakenineha sake.
13 Nok tsi ok nahoten ense8ari8anonton n'ii aksennakon eh se nenkiere; eh naonta8e Roienha ahariihonni ahon8asenno8anate ne Roniha.
14 Saeto sane niiori8aha ense8ari8anonton naksennakon ehki nenkiere.
15 Toka tak8anoronk8a se8ate8eienton ki nakeri8aokon.
16 Nok enhineken ne Rakeniha, nok oiah ensetsitsion ne sakohnikonriiosta, neh tiotkon ense8ak8ekonhatieseke.
17 Neneh Ronikonriioston, nene iah onka tehon8aienteri nonk8e; aseken iah ki tehon8akens, iah oni tehon8aienteri: hetsise8aienteri ki tanon nise; aseken se8ak8ekonhaties, tiotkon oni ense8ak8ekonhatie.

18 Iah ki taese8ententane ne kanisera; tentk8at kenserase.
19 Onen iah taonsaionnise, iah nonk8e taonsaionkken; ensk8akenseke ki tanon nise; nok tsinikonnhe etho oni nise nentsionnheke.
20 Etho non8e te8ennisorate ense8atkatho tsi iakenik8ekon ne Rakeniha, nok oni nise tsi te8ak8ekonhatie.
21 Onka enhate8eienton nakeri8asonha enhari8aierite oni, neh tohiken rakenoronk8a; nok ne rakenoronk8a, enhonoronk8e ne Rakeniha, enhinoronk8e oni nii, nok 8ene enhiiatonnien.
22 Jude (iah Iskariot tehken) tahatati 8ahenron: Saianer! oh niiotieren tsi ontionhake ok 8ehne ensatatonni nok iah nonk8ene?
23 Tontaho8enna8eron ne Iesos, nok 8ahenron: n'onka rakenoronk8a enhate8eienton nake8enna, neh enhonoronk8e ne Rakeniha; nok nii entsite8aiatorenne nok raonhake iente8atien.
24 Kenh kaien ne iah tehakenoronk8a, iah honi tehake8ennanoronk8a, neh oni ne se8a8ennaronken n'iah ii te8ake8enna, neh tanon ne Rakeniha ne takatorion.
25 Onen k8arori neh nikarihoten sekon ok nite8ak8ekonhaties.
26 Nok tanon ne Sakohnikonriiosta, nehne Ronikonriioston, aksennakon enthotenniete ne Rakeniha, ak8ekon niientsise8arionnien, ensetsise8eiarak8en oni tsini iori8ake k8arori.
27 8akion ne skennen, neh oni nak8a ii aka8enk ne skennen neh k8a8is, iah eh tekierha tsi k8a8is tsiniiot nonk8e tsi iontata8is. Tosa kati othenon tese8eriasishonk, tosa oni se8ateronsek.
28 Se8aronken tsi k8arori 8aken. Skatentionhe, nok tentk8atkensera. Ne nask8anoronk8ake ori8iio tsi aese8atonnharake tsi katon: Rakenineha sake, aseken senha ki Rakeniha raiatanoron tsi nii niiot.
29 Nok non8a onen ok tk8arori ohenton eh naia-

8enne; toka nah aontese8etak8e nonen ienkahe8e oni
eh nenhia8en.
30 Onen thoha aontiake tsi tete8atharha: aseken
tare ne ron8ako8anen tsi ion8entsiate; iah sane othe-
non tehori8ake niihne.
31 Ne kiok aietokatak nonk8eokon tsi rinoronk8a
ne Rakeniha, tsi neok oni eh ni8akierenhatie tsini-
thanon8es, tese8atann nok ehren ite8et ne kenh
non8e.

8isk-aton ia8enre teioteri8asonterak8en Ori8atokenti tsini hoiaton Roiatatokenti San.

Ii ne kanenharak8eniio, nok ne Rakeniha ranen-
haraienthos.
2 Ak8ekon rannhatiaks tsinikon ne iah te8aiani-
iontha nakonhake, sakoratensta tsinikon ne 8aiani-
iontta, naia8ens kenha senha eso aonhianiionten.
3 Onen ok se8ak8ekon neh tsise8atiatoke8aton
tsini ka8ennoten k8arionnienni.
4 Akonhake ok kati se8atennikonranentaktonhak,
nok nii iseke. Tsiki niiot n'onenhare onnhata iah
taonhianiionten ne iah kanenharak8eniioke taonta-
ionnhatotake, iah kati oni nise othenon taese8ak8eni
n'iah iihne taese8enterontake.
5 Ii ne kanenharak8eniio, nok ise n'onnhatasonha.
Eso enhotonnien nenhiakenik8ekon, aseken n'ehren
non8e iah othenon taese8ateiaronhase.
6 Nonka iah teiakenik8ekon, astste iehon8aiaton-
tion tsiki niiot n'onnhata, nok en8astatten; nok ten-
tiakoronko otsirake ien8ation eh oni en8astsha.
7 Ne toka ente8ak8ekonhake nok ense8aha8ake
nake8enna, tsi ok nahoten se8ari8anonton eh se nen-
hia8enne.
8 Neh enhasenno8anatak8e ne Rakeniha n'eso
ense8ateiaronhase, nok ethone akitiok8a ense8aton.

9 Tsini hakenon8ehon ne Rakeniha, etho kati oni nii nik8anon8ehon; akehnon8etserakon kati tsionnhek.
10 Nense8ate8eienton nakeri8asonha akenon8etserakon ki entsionnheke; tsi ki nii ni8akenonstaton ne Rakeniha raori8aokon nok raonon8etserakon konnhe.
11 Neh aori8a 8ak8arori, niseke aonkatonnharake, nok aontonnharatseriiohake oni nise tsi acse8atonnharen.
12 Kenh kaien nakatenienteentsera: taese8atatenon8ehake tsi nii nik8anon8ehon.
13 Iah onka senha ihsinonka teionoronk8atseraien tsiniiore nasakote8entetase tsi ronnhe ne rontenroson.
14 Onk8atenro enkenhake neh nense8aiere tsini k8annhas.
15 Iah kannhatsera tesk8anatonk8a, aseken ne rannhatsera iah tehoterientare tsini hatierha ne raiatak8eniio: onk8atenro tanon k8anatonk8en, aseken ak8ekon niiek8anatonni tsinikon Rakenineha te8akaronken.
16 Iah 8ahi ise tesk8aiatarak8en, ii tanon 8ahi k8aiatarak8en, k8anaktaseronnienni oni, naontonseke ak8ekon naontese8ete, nok aese8ateiaronhase, tiotkon oni eh naiotonhatie, neh oni ne tsi ok nahoten atsise-8ari8anontonse ne Rakeniha ii aksennakon, entetsitsion.
17 Ne kati kehiken enskat 8ak8atenientense, nehne taese8atatenon8ehake tsinatetsion.
18 Toka enhietsis8en nonk8eokon, se8ari8aienterihak tsi ii 8akhenton naionks8en.
19 Ne netho naese8a8eiennoten tsiniiot nonk8esonha ori8iio tsi aietsinoronk8e, nok tsi iah eh teiot, ok eken tanon k8aiatotarhon nonk8ene, neh 8aonni iestsis8ens nonk8eokon.
20 Sase8eiarann tsini ka8ennoten k8arori, tsi iah senha tehaiatak8eniio ne rannhatsera tsiniiot ne caiatak8eniio. Toka ionkkenrenseronni enhiestsi-

kenrenseronni ki oni nise; toka ionke8ennarak8en, enhiestsi8ennarak8e ki oni nise.

21 Aksenna enkarionni tsi eh nenhiestsiierase, aseken iah tehon8aienteri ne thakatorion.

22 Iah tahotinnhitseraientake ne iah taontonkenon, iah oni takheiatatike, nok tanon non8a rotikete ne raotiri8aneraaksera.

23 Onka raks8ens, ros8ens ki oni ne Rakeniha.

24 Ne ne iah eh taontieranionke rahotihenton tsinahoten ne iah onka nakoren eh teioieren, iah tahotiri8aneraakseraientake; onen sane non8a ronatkathon nok sane sekon niionkhis8ens, ii nok oni ne Rakeniha.

25 Neh ki tanon nehne ne iakaierine tsini kaiaton ne raotiiatonserakon: ok ti8akstonstston tsi ionks8enhon.

26 Nok tanon nonen henra8e ne Sakohnikonriiosta, nehno Rakenineha enthiiatenniete, nehne Ronikonriioston, Rakenineha oni thoientakon, raonha enhakeri8aniratse.

Iaiak-aton ia8enre teioteri8asonterak8en Ori8atokenti tsini hoiaton Roiatatokenti San.

Neh 8aonni 8ak8arori neh nikarihotens nene tosa aese8atateri8aientaten.

2 Enhietsiiatek8ate tsi ronterennaientak8a: ienkae8e oni nenhietsirio, ronhnere taiak8ari8aierite tsi nonkati ne Niio.

3 Neh 8aonni eh nenhietsiierase ne tsi iah teionkhiienterhaon ne Rakeniha, iah oni nii.

4 Neh 8aonni 8ak8arori, nonen ienkae8e aonsese8eiarane tsi k8arori; nok iah oksaok tetk8arori tsi tiotasa8e neh ki tsi te8ak8ekonhatieskse.

5 Onen tanon non8a eh sako tsi thenteron ne takatorion: nok iah onka tsinitsion te8akeri8anontonnis nakenron kah8ase?

6 Ok eken tsiniiot ne 8ese8anikonrario tsi 8ak8a-
rori neh nikarihoten.
7 Ori8iiose sane tsinik8arori: Se8atsennonniat oni
naonsakatenti. Aseken ne iah tenskatentionhe iah
ki tahontare ne Sakohnikonriiosta, nok tanon nenska-
tenti enthiiatenniete iseke.
8 Nok nonen enhra8e, raonha ensakohnikonrasenni
nonk8eokon kari8anerenhenne, ateri8ak8arision tse-
rakon nok kaiatoretatserakon.
9 Kari8anerenhenne, ne tsi iah tethonetak8en
n'aksennakon.
10 Ateri8ak8arisiontserakon ne tsi Rakenineha
sake, nok iah taonsask8akenseke.
11 Kaiatoretatserakon ne tsi onen tekon8aiatore-
tak8enthon non8entsiakeronon kon8ako8anen.
12 Sekon eso iori8ake 8akeri8aien nak8arori; iah
ki taese8ak8eni naese8aronke non8a.
13 Nok tanon nonen enhra8e ne Ronikonratoken-
ton, kari8iiotserakon enstsise8asharine, aseken iah
tehaonhaa tsi enhatati; neh tanon enshatrori tsinikon
enhoronken, nok neh oni enhtsise8arori tsi nenhia
8enseronne.
14 Raonha enhaksenno8anate; aseken tenrak8e
naka8enk nok enhtsise8arori.
15 Tsinikon roien ne Rakeniha, aka8enk; nese
aori8a 8akiron, tenrak8e naka8enk nok neh hentsise-
8arorianion.
16 Ak8a niskari8essa onen iah taonsask8akon; nok
iah tekari8es onakenke onen are ensesk8aken: aseken
Rakenineha sake.
17 Otiake ne raotiok8a 8ahonniron: nahoten renton
tsi raton: iah teskari8es onen iah taonsask8aken; nok
kenh nikari8essa ohnakenke onen are ensesk8aken:
aseken Rakenineha sake.
18 Rontonhak8e kati: nahoten kenton neh nika-
8ennoten: nikari8esha? Iah teionk8anikonraientas
tsinahoten renton.
19 Nok ne Iesos roterientaratsion tsi ronnere asa-

k8ari8anontonse, 8asaka8enhase: tese8atateri8anontonnionni tsi nahoten 8akiton tsi 8akiron: kenh nense8eha onen iah taonsask8aken: nok kenhnen8eha onakenke onen are ensesk8aken.

20 Ori8iio ak8a ori8iio tsi k8arori, tsi tenso8asenthoseron, nok entsionsenanion; nok enhiontonnharonnion nonk8eokon: katon ense8anikonrakseuseron, nok ki tanon atonnharatsera tenstiatteni ne se8anikonraksentsera.

21 Tsiniiot ne tsiothon8isen io8iraientasere, 8attokas eso oni tsi ioronhiakon aseken onen ieiotenniserihe8i; nok tanon nonen teiotohestston, iah othenon tese8eiare naoronhiakensera, neok enskat tsi tsiotonnhahere tsi onen are enskat n'onk8e saionnakerate.

22 Etho kati non8a oni nise niiot se8anikonraksens; sekon ki tanon ensk8aken nok entsise8atonnharen, nok iah onka taonsaietsik8a ne se8atsennonniatsera.

23 Nok ethone iah othenon taonsask8ari8anontonse. Ori8iio, ori8iio, tsi k8arori ak8a tsi ok nahoten entsise8ari8anontonse ne Rakeniha nii aksennakon ak8ekon entsitsion.

24 Tsiniiore non8a, areko othenon tese8ari8anonton naksennakon; se8ari8anonton nok ense8arane, naese8atsennonniatseriiohake.

25 Tekeri8akentonk8a non8a tsi k8arori; ien8atenniserihe8e tanon nonen iah tataonsak8ari8akentonk8enniheke tsi enk8arori, ak8a tanon entkeri8ak8arisiate tsi enhiiatrori ne Rakeniha.

26 Ethone aksennakon ense8ari8anonton, nok iah takiron enhineken kenh ne Rakeniha nise se8ari8ake.

27 Aseken hetsise8anoronk8a oni neneh ne Rakeniha, aseken tak8anon8ehon, nok tise8etakon tsi Niione nite8akehnon.

28 Rakenineha nite8akehnon, on8entsiake te8akehnonton; nok non8a skatkenratane non8entsiake, nok Rakenineha sake.

29 Tahonniron ne raotiok8a: onen tokenske sari-

8ak8arision, iah oni tesesaststa ne tekari8akentonk8en.

30 Onen ori8iio 8ahationni tsi ori8ak8eko nniiesaterientare, iah oni tateiotonSentsiohon naiesar8ainontonse; neh kati 8aonni tionk8etakon tsi Niione tisaientak8en.

31 Tontahenron ne Iesos, onen kenh tise8etak8en?

32 On8atsiok ienkahe8e, onen ki oni ieiohe ne taietsiiareniate, tsise8aiatatson tsiniienhense8e, nok akonhaa iense8akatatenre; iah ki nehne teSakonhaa.

33 Aseken iakenik8ekon ne Rakeniha.

34 Neh 8aonni 8ak8arori neh ne skennen aese8anontonnionheke nii akeri8ake, se8anikonranon8akhe nonk8ehne; se8anikonranironhak tanon, kesennion non8entsiakekha.

Tsiatak-aton ia8enre teioteri8asonterak8en Ori8atokenti tsini hoiaton Roiatatokenti San.

NE nonen saharihokten ne Iesos; Karonhiake iahatkatho, 8ahenron: Rakeni! onen ieiohe; ehtsenno8anat ne Etsienha, naiasenno8anate oni nise n'Etsienha.

2 Tsiniiot tsi hetak8eniatsera8i nonk8ene, nasakaonnhete on8e tsiniiakon hetserak8enni.

3 Kenh kaien enhiakaonnhete on8e: neh naiakoterientarake tsi sonhaa ok ne Niio, nok ne tetsiatorion, Iesos-Keristos.

4 Konsenno8anaton non8entsiake, onen 8akeri8aieriton tsini skennhaon.

5 Onen kati non8a ise tontaksenno8anat Rakeni! ise tsiatakta te8akha ne kasenna ohenton saontonton8entsiatasa8on.

6 Khetokatenni ne Sasenna tsinihati takonk8eta8i; ise sonk8etakenha nok tontaka8i; nok iesa8ennanoronston.

7 Onen oni ronaterientare tsi iseke nitia8enon tsinikon taka8i.

8 Aseken sekhe8enna8i tsinikon take8enna8i, nok rotiiena; thonetakon oni tsi iseke te8akientakon tsi ise oni teskatorion.
9 Kheiaterennaiennis; iah onk8eokon tekheiaterennaiennis; ne tanon ne tsinihati takonk8eta8i, aseken iseki oni sonk8eta.
10 Nok tsinikon 8akien, sa8enk; nok tsinikon sa8enk aka8enk oni nii, nok rononha enhionksenno8anate.
11 Nok onen iah onk8ene teskes, nok tanon ne rononha ethonehnehe ronnes; nok nii iseke sake. 8eniseratokenti! sheiatanonstat sasennakon, neh kehiken kheton tsinihati ne takonk8eta8i, aia8ens skari8at ahononnihake tsiki nii niiot tsi ok seteniiata.
12 Tsinikari8os iak8ak8ekonhatiesk8e nonk8ene, sasennakon kheiatanonstatonhatiesk8e; kheiatanonstaton ne takonk8eta8i; iah oni nenskat teha8enheion, neok ne kaiatatonsera roienha neh naonta8e akaierine tsinikaiaton.
13 Nok onen non8a iseke sake8e, sekon ok on8entsiake nikes kihiken non8a 8aktare, aia8ens akatsennonniatserakon ahontonnharen.
14 Kheia8i ne sa8enna, nok ron8atis8enhon nonk8eokon, neh tsi iah onk8ene tehotiia tontieton, tsi ki niiniiot iah onk8ene te8akiatontieton.
15 Iah neh tekonnekennitha ne taonsaseiatak8e non8entsiake, seiatanonstat tanon tsini iakokaronniatha.
16 Iah se tehotinikonranentakon non8entsiake tsi ki nii niiot iah te8akenikonranentakon.
17 Sheiatatokentist sari8ak8arisiontserake; sa8enna aonhaa iottak8arision.
18 Tsi niiot tsi teskatorion nonk8ene, eh kati oni nii ni8akieren iesekheiatorion onk8ene.
19 Nok ak8a ok ti8akatonnhahere ne rononhake, aia8ens oni ne rononha ateri8ak8arisiontserakon aontonnhakanonni.
20 Iah rononha ok tekheiaterennaiennis, neh oni

tsiniiakon nentiaketak8e n'aksennakon tsi ensakohnatati.

21 Aia8ens tiotkon skari8at ahononnihake, tsi ki niiot, nise Rakeni, iihne nise, nok nii iseke; aia8ens kati oni ne rohnonha enskat akenhake n'iihne nok n'onk8eokon aontaiaketak8e tsi ise teskatorion.

22 Nok sekheia8i tsiniska8i ne kasenna, neh naonta8e skari8at ahonnonni tsi ki niiot nii tsi saonkeniri8at.

23 Iak8ak8ekon, nok nise ii tenik8ekon; aia8ens enskatne tsi iahati8eiennentane, nok nonk8eokon aieri8aienterene tsi ise teskatorion, nok shenoronk8a, tsiki nii niskenoronk8aon.

24 Rakeni! Kaskaneks ne tsinihati takonk8eta8i, ne tsinon8e nikiteron etho oni neneh ahatiterontake aiak8ak8ekonhake; naontkatho nakiatanerak8atsera, neh nise taka8i aseken ok siskehnon8ehon ohenton saontonton8entsiatasa8en.

*25 Seniseratokenti! iah teiesaientereon n'onk8eokon; nok tanon nii konhientereon, nok oni ne rononha thonetakon tsi ise teskatorion.

26 Kherori oni ne Sasenna, nok sekon ensekherori; naontonseke tsinikanon8etseroten tsi takehnon8ehon neh ahonatienhase, nok oni nii akheiatienhase.

Satekon-aton ia8enre teioteri8asonterak8en Ori8atokenti tsini hoiaton Roiatatokenti San.

NONEN saharihokten ne Iesos, ethone Cedron tsi tkana8ahere niiahare ronhne ne raotiok8a, ethonon8e ni8atehenraientak8e iontiata8aststa, eh kati iahata8eiate oni ne raotiok8a.

2 Sitas ne rotenninonrene raienterine oni neneh nehnon8e: aseken iotkate ki ne Iesos eh iehonterorokskk8e ne raotiok8a.

3 8ahonhionk8eton kati ne Sitas, ne ratitsihensta-

k8eniios oni ne Pharisian, Sotar tanon ratiriton, nok etho,8arete ratihaserenha8inontie, oni ne iontatientta.
4 Nok ne Iesos roterientaratsion tsini hoiata8ensere, iahatenti nok 8ahenron : Onka hetsise8aiatisaks ?
5 Tontahonniron, Iesos Nazaretronon. Tontahenron ne Iesos : Ii 8ahi. Etho oni neneh raiataratie ne Sitas nene rotenninonrene.
6 Ne kati nonen sasakorori ne Iesos tsi 8ahenron : Ii ; ohnaken 8ahonatentiate, nok ehtake iahatiiatakerontane.
7 Sekon tontasakori8anontonse : onka hetsise8aiatisaks ? nok tontahonniron : Iesos Nazaretronon.
8 Tontahenron ne Iesos, k8arori 8ahi tsi Ii ; neh kati nensk8aiatisakseke, tosa ki othenon ietsiiaststerist ne kenh kaien.
9 Neh 8aonni eh naha8enne nakaierine tsini ha8en ; iah enskatha te8akatonk8etatonni tsinikon takonk8eta8i.
10 Kenh kaien ne Simon Tier, rotasaraniionte asareko8a, tahassarotsiate, nok saiatat 8ahoiente ne ratsihensto8anen rahonnhatsera, nok iahohontiakte tsi nonkati ra8eiontetakon : Malchus ron8aiastsk8e ne kenh kannhatsera.
11 Nok tanon ne Iesos 8aha8enhase ne Tier : sasate8eienton ne sasareko8a. Iah kenh teknekirane tsini haknekarani ne Rakeniha ?
12 Ethone onen ne ron8ako8anen ne shotitiok8a tanon ne Sitaeronon raotiriton 8ahon8aiena ne Iesos nok 8ahon8anerenke.
13 Nok oksaok Annke niiahon8asarine : aseken ra8ennhonsa kenhne ne Caïph, neh ratsihensto8anen kenhne neh sikaha8is.
14 Ok neh sahaiatat ne Caïph, sakohnikonratenhenne ne Sitaeronon tsi teioton8entsiohon ne saiatat arenheie tsiniiot ne kanenrak8ekon.
15 Simon Tier tanon sekon saiatat ron8anonteratiene ne Iesos ; nok ne saiatat roienterine ne ratsihensto8anen, ok ihne ne Iesos tsi iahata8eiate rahotehenrakon ne ratsihensto8anen.

16 Aststo nenneh nakannhohati ratak8e ne Tier,
nok ne saiatat, ne teiatatienterine ne ratsihensto8a-
nen, ionsahaiakenno, nok iatnitharen ne te8atennho-
hanonne, aonha kati iahohiatinionte ne Tier.
17 Nok ne kenh kannhatsera te8atennhohanonne,
8aha8enhase ne Tier: iah kenh nise tesiatare raotio-
k8akon ne kenh ronk8e? tahenron: iah Ii tehken.
18 Kenh kaien ne ratinnhatsera oni ne ratiriton
8ahontsienhonni, eh ronhnes aseken iothorek8e, nok
shontenhiensk8e; etho kati oni neneh raiatarak8e ne
Tier, rotenhientak8e oni neneh.
19 Nok ne ratsihensto8anen 8ahori8anontonse ne
Iesos, ne raotiok8a ratiiatatake tsi oni nihorihoten.
20 Tontahenron ne Iesos tsi tontaho8enna8eron:
8akeri8ak8arision tsini kherori nonk8eokon; tiotkon
tsi ïonterennaientak8a kherionniennni, ononsatoken-
tike oni tsinon8e nihontkennisahata ne Sitaeronon,
nok iah te8akatroriaton naioteri8aseton.
21 Oh kati niiotieren tsi takeri8anontonnis? neh
sheri8anontons n'iakoronkanion tsinahoten 8aken,
aseken iakoterientare tsini te8akatati.
22 Nonen neh sahenron ne Iesos, saiatat karihton
eh rahtak8e, ok neh ne rahonnia 8ahoiente ne Iesos
nok 8ahenron: Etho kenh nise nise8eiente ne taonta-
tse8enna8eron ne ratsihensto8anen?
23 Tontahenron ne Iesos: toka onke8ennannhike,
satrori; nok toka non8a takeri8aierite oh kati niiotie-
ren tsi 8askiente?
24 Ranerenhatiene ne Iesos ne Ann sihiahotori
Caïphke ratsihenstak8eniioke.
25 Nok ne Simon Tier etho oni neneh ihresk8e,
nok rotenhientak8e; 8ahon8enhase kati: iah oni kenh
nise tesiatare tsinihati ne raotiok8a? 8ahatonnhiie,
nok 8ahenron: iah Ii tehken.
26 Nok saiatat ne ratsihensto8anen raonnhatsera
iatatenonk8e ne Tier rohontiakonne, 8ahenron: iah
kenh nah oni nise eh tetkonken atehenrakon?
27 Sekon are sahatonnhiie ne Tier, nok ok eh ka-
8ennaratie ne kitkit tontati. o

28 Satontahon8aiatinoken8e ne Iesos ne Caïphke, tsi teieiatoretak8a niionsahon8asarine (onen siiorhonkene nonkatik8en), iah tanon tiiehonata8eiaton tsi teieiatoretak8a, ne neh tosa ahotinnhistak8e, senha ok oni ahati8arake ne Teiotinakarontonha O8ira Shotonnhestston.
29 Nese 8aonni tahaiakenne ne Pilat nok 8ahenron: oh nahoten shoteri8ate8atonhatie ne kenh ronk8e?
30 Tontahon8a8enna8eron nok 8ahonniron: iah se kentho tahontasak8aiatenha ne iah onk8etaksensk8a takenhake.
31 Tontasaka8enhase ne Pilat: ise ki hetsise8aiena nok tetsise8aiatoret tsini se8aianerenseroten. Tontahonniron kati ne Sitaeronon: iah teionk8ateri8aienni nonka kiok aiakhiionnhiake.
32 Nok nehneh 8aonni eh naha8enne, ne iakaierite tsini ka8ennoten thotati ne Iesos, sahatrori tsini 8enheiontoten renheiatane.
33 Sekon kati ionsahata8eiate tsi tehaiatoretak8a ne Pilat, nok iahononke ne Iesos, nok 8ahenron: iseken iesanontiio ne Sitaeronon?
34 Tontahenron ne Iesos: ise ken satennikonra tsinahoten saton, kah niiehonenon notiake ne iesarori nii kiatatake?
35 Pilat tontahenron: Sitaeronon kenh nakiatoten? ne 8ahi ne sonk8eta oni ratitsihenstak8eniios 8aonkatsiak8arisien tsi sonnhe; oh nisatieren?
36 Tontahenron ne Iesos: Iah on8entsiake tekehnakeraseraien. Tokanon8a on8entsiake akaientake nakenakerasera, ahonteriiose nakonk8eta ne tosa aionkiena ne Sitaeronon; ok ki tiia8eri8akon iah se konh tekenakeraseraien.
37 Ethone saenron ne Pilat: sanontiio kenh? tontahenron ne Iesos: neh ki n'ak8a neh 8akennakerastetak8en, neh oni te8akenienton tsi te8akenon non8entsiake nakeri8anirate ne tkari8aieri. Onka rori8atoken, roronken nake8enna.

38 Pilat tontahenron: nahoten nehneh n'Ori8iio? Nok neh sahenron, ionsahaiakenne tsi thatiteron ne Sitaeronon niionsare, nok 8asaka8enhase: iah othenon teketsenries nahonnhikon.

39 Ne kati kehiken tsi nise8arennhaon, nene enskat ensk8atsiak8arisien tsinihati ratinnhoton tsini 8entanoronsere ne Shotonnheststen; aese8athontate katiken neneh ahonsahiiatsiak8arisi ne Sitaeronon Ron8anontiio?

40 Nok ak8ekon ok are tontahotihenrete 8ahonniron: tosa rahonha kenhak, Barabas niha, onk8etaksensk8a kenhne ne Barabas.

Tioton aton ia8enre teioteri8asonterak8en Ori8atokenti tsini hoiaton Roiatatokenti San.

ETHONE onen ne Pilat 8ahatennhane 8ahon8aiena ne Iesos nok 8ahon8asok8a8esson.

2 Nok ne Sotar ohikta 8ahonnon8arotseronni nok neh 8ahon8anon8aroroke, tanon kanetarhon tahon8aseronniate.

3 Tanon ron8ennihak8e. Sitaeronon Iesanontiio! 8atk8anon8eraton; nok ok neh ne rahotinnhnia ron8aientak8e.

4 Sekon are ionsahaiakenne ne Pilat, nok 8asaka8enhase: kenh riiatenha8i, naese8ari8aienterihake tsi iah othenon tekeri8atsenries nahonnhikon.

5 Tontahaiakenne kati ne Iesos ohikta ronon8aronhatie tanon kanetarhon rotseronniatonhatie. Nok 8ahenron ne Pilat: Neh ne ronk8e!

6 Ak8a neok sahon8aken ne ratitsihenstak8eniios oni ratirihton 8athotihenrete, ronton: teststientannharen! teststientannharen! tontahenron ne Pilat, ise niha hetsise8aiena nok tetsise8aientannharen; aseken nii, iah othenon tekeri8atsenries nahonnhikon.

7 Tontahonniron ne Sitaeronon: ionk8aianerense-

raien, nok tsini ionk8aianerenseroten henrenheie : aseken Niio Roienha ratatonnis.
8 Pilat saha8ennaronke neh nika8ennoten onen senha 8ahoteronhienten.
9 Nok ionsahata8eiate tsi teieiatoretak8a, nok 8aha8enhase ne Iesos : kah'nitisenon ? iah othenon tatehori8aserak8en ne Iesos.
10 Nok 8ahenron ne Pilat : iah kenh tataontaskeri8aserak8ase ? iah kenh tesaterientare tsi 8akk8eniatseraien nakatennhane taiesaientannharen, nok oni naonsaiesatka8e ?
11 Tontaenron ne Iesos : iah se othenon taesak8eniatseraientake nii kiatatake ne iah ehneken taontaiesa8i ; nese 8aonni senha ko8anen ronnhikon ne rakatenninon.
12 Eh nontahatasa8en ne Pilat 8ahaskennha nahoniakente ; nok ne Sitaeronon tehotihenreta ronton : toka hentseniakente kehiken, iah ki tetsiatenro ne Cesar : aseken onka iontenontiiosta iah ki teiatenro ne Cesar.
13 Saharonke neh nika8ennoten ne Pilat. Aststo niiahoiatenha8e ne Iesos nok 8ahanistsk8aren Anistsk8aratseranoronke, tsinon8e nikon8anatonk8a kenstenrak8entarhon, nok ne Hebreh Cabbatha.
14 Onen neh entakta ne 8entanoron Shotonnhestston, nok neh nahoten iaiak siio8istahehatie neh sikaha8i ; nok ne Pilat 8asaka8enhase ne Sitaeronon : Neh ne Etsise8anontiio !
15 Tontahotihenrete : ehren, ehren ehtsiatenha8it ! testshientannharen ! tontahenron ne Pilat : Tenhiientannharen kenh ne kenh ne Etsise8anontiio ? tontahonniron ne ratitsihensto8anens : iah sekon noiah teionk8anontiiotseraien neok enskat ne Cesar.
16 Ethone onen 8asakotsiak8arisien ne tahon8aientannharen, 8ahon8aiena kati ne Iesos nok iahon8aiatenha8e.
17 Nok ne Iesos 8ahatiasaketate tsiniiore iahara8e tsinonh nikon8anatonk8a, Calvaire, nok ne Hebreu Golgotha.

18 Eh non8e n'athon8aientannharen,teniiase 8ahon-
8ariskonte raiataktatie rotiiatenton, nok raonha
Ie. os asennen nihoiatenton.
19 Pilat 8ahatennhane 8aeiatonk8aieronnistste,
kaiasake 8aharanentakte eh kaiaton kohiken nika8on-
noten : Iesos Nazaretronon Sitaeronon Ron8anon-
tiio.
20 Nok kentioko8anen ne sitaeronon 8ahati8enna-
noton ne ioiatonk8anentakon, aseken kanatakta ki
roiatentonhak8e ne Iesos, tanon kehiken ioiatonk8a-
nentakon, Hebreu, Greck tanon Latin ka8ennonta-
k8en.
21 Nese 8aonni ne sitaeronon ron8atitsihenstak8e
niios 8ahon8enhase ne Pilat : tosa siaton : Sitaeronon
Ron8anontiio, neh ki tanon tsinahoten nak8a raonha
ra8en : Ii ionkenontiio ne Sitaeronon.
22 Tontahenron ne Pilat : tsinahoten 8akkiaton,
kaiaton.
23 Nonen sahati8eiennentane ne sotar, 8ahon8aia-
tiharen ne Iesos, 8ahatiroroke ne raotseronniat, nok
kaieri nathatikhasi skastshon 8ahatiiena, 8athonnek8e
oni neneh ne raokhare ; iah tanon neneh tekanikhon,
iatekaieston tsi ionhni tsi ok niions.
24 Nok 8ahonniron : tosa tanon neneh tete8arit,
te8a8astotsi tanon nok enhionk8atokense onka rao-
8enk en8aton. Neh 8aonni eh naha8enne neneh iaka-
ierine tsini kaiaton, tsi 8aton : 8ahontatiakhonhase
naka8ensonkenha, nok nakekkare 8ahati8astotsi neh
neh. Eh kati nahatiiere ne Sotar.
25 Akta tsi roiatentonhak8e ne Iesos nikenteron-
tak8e ne ronistenha, oni ne ronistenha tiatatekenha
nene Cleophas rone nok oni ne 8aritere.
26 Nok ne Iesos 8ahatkatho ne ronistenha, tanon
kaiatakta eh 8ahoken ne ronoronk8ak8e, 8arenhase
ne ronistenha : tsi sathon8isen, neh kehiken ne eh-
tsienha !
27 Tanon ionsaha8enhase ne Nik8ekonne : neh ke-
hiken ne sanistenha, nok eh nontontasa8en 8attiatia-
sete.

28 Ethone kati onen ne Iesos tsi roterientaratsion tsi onen ak8ekon ieioieriton, 8ahonron naontakaierite tsini kaiaton : 8akeniatathens.

29 Nok etho katsetaientak8e iotsitsiatken ikare. Tekanekak8ake kati 8ahatinekata nok kanakarakenhiate iahonnoharen, eh nahatiiere tsi 8aon8anekanonte.

30 Nok nonen sahanekira ne Iesos ne iotsitsiatken, 8ahenron : Onen ak8ekon onte8eiennentane. Nok tahaniarenne, nok 8ahatonniseraton.

31 Ne kati kehiken tsi ronentanoronsere ne Sitaeronon, netosa kaiasake ahotiiatentonheke na8entatokentonke, aseken neh ki 8entanoronsere ne 8entanoron, 8ahon8aneken ne Pilat ne tahon8atisiniakon, nok ahonsahon8atiiataniiontako.

32 Eh kati 8aonne8e ne Sotar, nok 8athon8asiniakon ne tiotierenton roiatenton, nok oni ne saiatat nenskatne rotiiatentonhak8e.

33 Nok nonen kenh siiahatiiere tsi roiatenton ne Iesos, 8ahonttoke tsi onen ra8enheion, iah kati tatehon8asiniakon.

34 Saiatat tanon ne Sotar, asik8e 8ahohastste ranahatake, onek8ensa kontihente takontiiakenne nok ethono n'onekanos.

35 Neh ne rotkatton, neh rotrori, nok satekena naontaiaketak8e ne raotroriat ; neh oni roterientare tsi thari8aierist tsini hatrori, eh naonta8e aontese8etak8e.

36 Neh 8aonni eh naha8enseron ne iakaierine tsini kaiaton : iah oni nenskat ne raostiensonha tatakaiakon.

37 Nok sekon oia kaiaton ne 8aton : enshon8aken ne ron8ahason.

38 Ethone onen kehiken onakenke, ne Sose Arimatironon, otasetonkeha tsi raiatarak8e Iesos raotiok8ake aseken sakotsanisk8e ne sitaeronon, 8ahoneken ne Pilat nahote8entetase ne Iesos raoieronta ; 8ahote-

8entetase neneh ne Pilat, eh 8arete nok sahoiatanentasi.

39 Nicodeme oni nehne asonthenne rotkenseronnonne ne Iesos, eh 8ara8e, raha8inontie ne 8enhienanorons enskat te8ennia8e nikakontserake tsi satokena.

40 8atnek8e kati ne Iesos raoieronta nok oniatarahane 8atni8a8enheke oni 8atniieste ne 8enhienakons, tsiki nihotiianerenseroten oni nihotirennhaon ne Sitaeronon nasakotiiatata.

41 Atehenrakon kenhne tsi non8e natehon8aientannhare, etho oni atehenrakon ioshon8e on8ar ok sikashon8ison, areko oni onka teiontatiatatahaston.

42 Etho kati iahon8aiatente ne Iesos, neh tsi onen ronentanoronsere ne Sitaeronon oni tsi ka8eiennentaon kashon8ison.

Te8asen-aton teioteri8asonterak8en Ori8atokenti tsini hoiaton Roiatatokenti San.

A8ENTENTAONKE, 8ari8atere eh 8ahete tsi thaiatatak8e sekon ok satetiokaras, nok ontkatho tsi kanenhiarak8en ne kanontektonne.

2 Tonsonratate saiakororiana ne Simon Tier tanon ne Iesos ronoronk8ak8e, 8akenron : Son8aiatatak8en ne Roianer n'oshon8akon ; iah oni teionk8aterientare kah niiehon8aiatenha.

3 Nensok rotention ne Tier tanon ne saiatat, nok eh 8anete tsi tioshon8e.

4 Nok tetsiaron tenitakke ; ne tanon ne saiatat ne tehoka tsiniiot ne Tier, neh kati rahente iahara8e tsi tioshon8e.

5 Nok iathastsakete iahatketoten, 8ahatkatho n'oniatarahasonha eh kakeron ; iah ki tanon tiiehostsnenton.

6 Ethone ne Simon Tier ohnaken ratakhe eh 8ara8e,

nok iahastsnente oshon8akon 8ahatkatho oni ne raonha noniatarahasonha ehtake kakeron.
7 Nok ne rotenontsistoroktonne ne Iesos iah tiiatekaieston n'otiake oniataraasonha ak8a neneh akte nikaien tanon ka8enonni.
8 Ethone onen ne rahentene siiahane8e tsi iokaronte, iahastsnente oni neneh nok 8ahatkatho taretak8e oni.
9 Aseken areko sihoterientare tsiniiot tsi kaiaton tsi enshatonnhete.
10 Nok saiatenti.
11 Kenh kaien n'On8ari astste naoshon8ati kenteron te8asenttos; tsi kati nikari8es te8asenttos, iaontketoten oshon8akon.
12 Nok eh 8ahakoken Teniro nhiakeronon kenrakenseroskon ronastston, nistsk8ahere saiatat tsi rakonhentak8e, nok saiatat tsi iatehasitaientak8e ne Iesos.
13 Nok 8akon8enhase: oh niiotieren tsi tesasenthos? tontakenron: ne ki tsi teionkek8enni ne Roianer, tanon iah te8akaterientare kah onte niiehon8aiatenha.
14 Nok nonen siiaonte8ennokten, 8ate8atkarhateni, nok 8ahoken eh ihrate neneh Iesos; iah ki tanon tetioterientare iah oni teia8eron neh ontekenh ne Iesos.
15 8ahenron ne Iesos: oh niiotieren tsi tesasenthos? onka seiatisaks, 8ahere naonha tsi onnontonnion neh kenh ne ratsitsiaienthos, 8aha8enhase kati: Saianer: toka ise iestsiatenha, takrori tsinon8e nisaien nok iensekko.
16 Sarenhase ne Iesos: 8ari! nok tonsontkarhateni, 8aha8enhase: Rabbonni!
17 Tontahenron ne Iesos tosa kenh niiatatier: aseken areko Rakenineha tiiese8akenon; 8as tanon seroriana n'iak8atatekenha: Rakenineha sake, nok etsise8anineha oni nise; Ake-Niione, Etsise8a-Niione oni nise.
18 8ari-tere ionson8e nok saiakorori ne raotiok8a tsi sahoken ne Roianer nok oni tsi raonha rarori neh nikarihoten.

19 Nok okarasneha nonk8ati, neh 8enniserate ne tiotenniseratierenton noiaiakserake, ak8ekon kannhoton tsinikon kannhokaronte tsinon8e nihonatkennison ne raotiok8a ne tsi sakotistsanisk8e ne Sitaeronon, eh 8ahata8eiate ne Iesos, rahotinenrihen etho 8athatane nok 8asaka8enhase : skennen tikenhak !
20 Nok nonen saharihokten, 8asakonatonhase rasnonsakesson oni ranahatake ; nok ne raotiok8a 8ahontonnharen tsi sahon8aken ne Roianer.
21 Nok sekon sahenron ne Iesos : skennen takenhake niseke ! Tsiniiot tsi takatorion ne Rakeniha etho oni nise niiot tsi iak8atori.
22 Nok nonen saharihokten, raonnisera iasakorontate nok 8ahenron ; se8aiena ne Ronikonriioston.
23 Onka kiok, entsiestsirake8ase nakori8aneraaksera, entsiakoterake8ase ; nok nenhietsinerenkse, enhiakotnerenkse.
24 Kenh kaien n'Aton8a ron8anatonk8a Dydime, enskat raiatarak8e ne tekeni ia8enre Nihati, iah eh tehenterontak8e sahak8atho ne Iesos tsinon8e notiake nihatiterontak8e.
25 Nok ne ronatiake, sahon8arori 8ahonniron : sesak8aken ne Roianer. Nok tahenron : toka iah tenkatkatosere tsi karon8araieronnianion, iah oni tiiakanisnonsorokhe tsi non8e nikaron8arotonk8e, iah oni tiiakienasere ne ranahatake, iah ki taontaketak8e.
26 Nok satekon nonta ohnakenke, kanonskon are ratiteron ne raotiok8a, raiatare oni n'Aton8a, Iesos eh 8ahoketote, kannhotonnion sane tsi kannhokaronton, rahotinenrihen eh 8athatane, nok 8ahenron : skennen tikenhak niseke !
27 Ethone iaha8enhase n'Aton8a ; kenh iasanisnonsoten, nok skahenhion ne kesnonke ; iatsiena oni ne kenahatake ; nok tosa sasatenno8entastskonhak, sari8atokenhak tanon.
28 Nok n'Aton8a tahenron : Saianer nok Ake-Niio.
29 Nok ne Iesos tontahenron : neh tsi 8askken Aton8a, tasetak8e ; iakotaskat nonka iah teiakotkathon nok tiaka8etakon.

30 Sekon eso tsinihoieron ne Iesos rahotihenton ne
ratik8ekonne ne iah tekaiaton ne kentho kaiatonsera-
kon.
31 Nok tsi kaiaton ne kenh kaien, neh ki naontese-
8etak8e tsi Keristos ne Iesos, Niio Roienha, nok tsi
entihse8etak8e ne raosennakon ense8aientane nae-
tsion nheke on8e.

Te8asen enskat ia8enre teioteri8asonterak8en Ori8ato-kenti tsini hoiaton Roiatatokenti San.

SEKON are onakenke sasakototasiase ne raotiok8a,
kaniatarakta ne Tiberiade, nok kenh nahaiere tsi 8a-
sakototasiase.
2 Simon Tier, nok Aton8a Didyme ron8anatonk8a
tanon Natanael Galile Cana thanakerek8e, nok Zebede
sakoienhokonha, tanon sekon teniiase ne raotiok8a,
enskatne ratiterontak8e.
3 Simon Tier 8asaka8enhase; 8akarioka8inehe,
tontahonniron: ente8o ki. 8ahontenti kati, nok kaon-
8akon iahontita; iah tanon othenon tehatiskok8en ne-
neh 8asontate.
4 Nok siiorhenhonhatie nonkati atsiakta eh tonta-
hatane ne Iesos; iah tanon tehon8aientereon ne rao-
tiok8a tsi raonha ne Iesos.
5 Nok 8asaka8enhase ne Iesos: k8aienhokonha se-
8entsiaien kenh ostonha naiehke? tontahon8a8enna-
8eron, tahonniron: iah.
6 Nok sahenron ne Iesos: tsi ka8eientetakon naka-
on8ati se8aharonti nok ense8askoko. 8ahonaharonti
kati, nok iah teshatik8eniesk8e taontahontihentho na-
hare, tsini ia8eto8anen 8ahotiiena.
7 Nese 8aonni ne Iesos ronoronk8ak8e, 8aha8en-
hase ne Tier: nehne Roianer tohiken: nok saharonke
ne Tier tsi nehne Roianer, sahatekharen aseken raho-
nekon keahne tanon tontahatiatannhake, nok kania-
tarake iahatatiatonti.

8 Nok ne ronatiake kaon8akon nench nontahonne,
aşeken iah ki sotsi kaniatarhen tiiehonnesk8e neok ne
toka tekeni te8enniaSe nikaiosake, ronharisere titken-
tsiahere.
9 Nok nonen sonsahontitako ehtiioke, 8ahontkatho
iotsirastatokote ak8a otsiroskon nok eh kentsiaronnion
oni kanatarok.
10 8ahenron ne Iesos: kase8entsienhaf non8ar ok
se8askok8enhatie.
11 Simon Tier eh niiahare nok tahaharatironten,
8isk iosenserote asen ia8enre nak8a ihken kentsio8a-
nens kentiiataratie; saeto sane niia8eta kontiiatara-
tiene iah ki tateiotahariakon.
12 Nok ne Iosos 8asaka8enhase: kasene tese8asts-
kaon nentie. Nok iah onka tsinihati ne raotiok8a
tekak8eniesk8e ahori8anontonse akenron : onka nise ?
Rotinikonraientas tsi raonha ne Roianer.
13 Eh kati nontare ne Iesos, 8atrak8e ne kanata-
rok nok tasako8ihon, oni ne kentsionk.
14 Onen neh nasen-aton sonsasakototasiase ne Iesos
ne raotiok8a tsinahe satethotonnheton.
15 Nok nonen sahatik8entane, Iesos 8aha8enhase ne
Simon Tier : Simon Jonas iaienha ihsiken non8e nis-
kenoronk8a tsiniiot ne ronatiake ? tontahenron : henh
Se8enniio ! saterientare tsi konnoronk8a. Tontahen-
ron shenont kinio naketsenenhokon teiotinakarontonha o8ira.
16 Tontahenron sekon : Simon Jonas iaienha, take-
noronk8a ken ? tontahenron: henh se8enniio ! sate-
rientare tsi konnoronk8a. Sahenron shenont kinio na-
ketsenenhokon.
17 Sekon are sahenron onen neh nasenhaton : Si-
mon Jonas iaienha takenoronk8aken ? 8ahonikonrak-
son ne Tier tsi asen natontahatnaneta tsi raton : take-
noronk8a ken ? tontahenron kati : saianer ise nori8a-
k8ekon tsienteri, saterientare tsi konnoronk8a. Ton-
tahenron ne Iesos: shenont kinio naketsenenhokon.
18 Ori8iio, ori8iio tsi konrori : ase sisonnhe satia-

tannhaksk8e tsi oni nitesenon8es eh niiehesesk8e; nok nonen ensatiatisa tensate8eiatate nok akoren enhiaiatannhake eh oni niienhiaiatenha8e tsinon8e iah tiiesanontonnion.
19 Neh aori8a neh 8ahenron nahotokaten tsini 8enheiontoten ienhrenheiate ne Niio raori8ake; nok nonen neh sahenron, 8aha8enhase : taknonteratie.
20 Nok tsi 8ahatkarhateni ne Tier, iahoken tare ne Iesos ronoronk8ak8e neh oni ne Iesos rak8istsake rakonhentak8e tsini kari8es tehonastskaon, neh oni ne rori8anontonni ra8en : Saianer! onka nekenh enhiatenninon ?
21 Ne kati tsi 8ahoken ne Tier, 8ahori8anontonse ne Iesos 8ahenron : Saianer! nok ne kenh kaien oh neneh nenhoiata8en.
22 Tontahenron ne Iesos : ok takanonton nahenterontake tsiniiore tentke, iah ki neneh othenon tesari8ake? taknonteratie nise.
23 8ate8ateri8areni neh nika8ennoten raonatatekenserakon, tsi iah tharenheie ne thohiken. Iah sane teha8en ne Iesos iah tarenheie; neok ne : ok takanonton nahenterontake tsiniiore tentke, sari8ake katikenh ?
24 Ne thohiken roiaton kehiken nikarihotens oni ratrori, nok ionk8aterientare tsi ioteri8ak8arision ne raotroriat.
25 Sekon eso iori8ake tsini hoieren ne Iesos, neh nak8a otokenhon ak8ekon aontaieiaton iah tekere akak8eni onteken non8entsia aontha8a tsini kaiatonserake aieiatonk8e. Amen!

Iroquois I. 204.

BIBLE. N.T. Gospels.
Iroquois. 1880.

[redacted]

